

Stanowisko Zarządu Województwa Podkarpackiego w sprawie uwag do projektu RPO WP 2014-2020

UWAGI HORYZONTALNE					
Lp.	Podmiot zgłaszający	Część dokumentu, do której odnosi się uwaga (sekcja/rozdział / strona)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie podmiotu zgłaszającego uwagę	Stanowisko IZ RPO WP 2014-2020 (uwaga uwzględniona/ częściowo uwzględniona/ nieuwzględniona wraz z uzasadnieniem)
1	Izabela Kida	Uwaga ogólna	<p>CZYSTOŚĆ I ESTETYKA NA PODKARPACIU,</p> <p>a w szczególności czystość i estetyka WZDŁUŻ SZKŁAKÓW KOMUNIKACYJNYCH: rowy (zaśmiecenie), ścieżki leśne (zaśmiecenie), przystanki (zdeastowane i popisane graffiti), wiadukty (popisane graffiti), znaki drogowe (popisane graffiti), stare opuszczone budki dróżnicze (zdeastowane+graffiti).</p> <p>Jest to przestrzeń publiczna, ale niestety wydaje się być BARDZO zaniedbana w stosunku do np. naszych zachodnich sąsiadów.</p> <p>Czy jest możliwość w RPO Podkarpackie 2014-2020 zagwarantowania środków na</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. kampanie społeczne w celu propagowania zachowań proekologicznych np. zaprzestanie wyrzucania śmieci do rowów przydrożnych, wokół parkingów leśnych czy do lasu; 2. zwiększenie monitoringu w gminach np. wiaty przystankowe, sklepy gminne; 3. wymiana i ujednolicenie wiat przystankowych autobusowych w woj. podkarpackim, <p>które będą monitorowane i regularnie myte przez</p>		<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W odniesieniu do pierwszej części uwagi, należy wskazać, że w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007 -2014 przewidziano szereg działań o charakterze ekologicznym w ramach Celu Tematycznego 6 <i>Zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami</i>, gdzie beneficjentami wsparcia mogą być jednostki samorządu terytorialnego. W ramach priorytetu inwestycyjnego 6.4, możliwe jest ukierunkowanie wsparcia aby w efekcie doprowadzić do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zachowania różnorodności biologicznej, • zwiększenia wykorzystania lokalnych walorów przyrodniczych w celach turystycznych, • wzrostu poziomu świadomości ekologicznej

		<p>odpowiednie służby z zakazem naklejania jakichkolwiek ogłoszeń bez zgody zarządcy wiat (każdy powiat/region może zamówić wiaty z dodatkowymi elementami ozdobnymi, charakterystycznymi dla danego regionu).</p> <p>W gminach/powiatach/na poziomie województwa brakuje mi wydziału o nazwie utrzymanie czystości i estetyki (np. we współpracy z zarządkiem dróg), który miałaby szerokie kompetencje i prawa ingerowania w przestrzeń publiczną i prywatną:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. zatrudnianie głównego architekta, firmy lub grupy architektów na powiat/miasto, który będzie odpowiadać za estetykę; 2. rozbórkę tzw. pustostanów w każdej gminie, które zagrażają bezpieczeństwu mieszkańców i szpecą otoczenie i w drugą stronę to co jest cenne powinno być koniecznie odnawiane; 3. likwidacja reklam stawianych bez zgody głównego architekta; 4. dbanie o czystość słupów ogłoszeniowych i dbanie o nie naklejanie ogłoszeń w miejscach niedozwolonych np. na drzewach lub słupach elektrycznych; 5. kontrola utrzymania w bardzo dobrym stanie szalek miejskich /wiejskich jeśli takie są; 6. kontrola utrzymania czystości przez właścicieli na posesjach np. pod hipermarketami; 7. kontrola umieszczania graffiti tylko w wyznaczonych miejscach tu przydałaby się specjalna ustawa lub rozporządzenie o graffiti np. na specjalnie wydzielonych murach,(jestem za systematycznym wzrostem monitoringu w miastach, wiele bloków jest w Stalowej Woli lub Tarnobrzegu bardzo zeszpecone przez wulgarne czasem napisy) 8. prowadzenie bezpłatnych kursów pielęgnacji ogrodów; 9. rozpropagowanie uprawy w ogrodach starych tzw. wymierających odmian drzew np. jabłoni 10. i trudniejszy problem: jeżdżąc po Europie stwierdzam, że wygląd niektórych naszych posesji, odbiega często od standardów zachodnioeuropejskich, niestety czasy komunizmu nie sprzyjały rozwojowi architektury i dbania o dorobek kulturowy, zaniedbane płoty, liche siatki, trawa nie wykoszona, śmieci przed posesją/blokiem, walące się szopy i stodoły i do tego nazwę to <i>kakofonią architektoniczną</i> w miastach, chyba tu należy zacząć coś zmieniać i zrobić przegląd "inwentarza " na Podkarpaciu, nie chcę się tu wymądrzać, ponieważ przyczyny takiego stanu mogą być różne, ale to jak będziemy kształtować rzeczywistość w jakiej żyjemy, zależy tylko od NAS SAMYCH, 11. bo POLSKA/PODKARPACIE JEST NASZYM WSPÓLNYM DOMEM!!!!!! 		<p>mieszkańców i jakości informacji o środowisku.</p> <p>Zadania o których mowa we wniosku dotyczące lokalnej estetyki oraz ochrony środowiska należy kierować do odpowiednich jednostek samorządu terytorialnego.</p>
--	--	--	--	--

2	MPEC – Rzeszów Sp. z o.o.	Str. 40	Wnioskuje się o dodanie zapisów dotyczących wspierania efektywności energetycznej poprzez inteligentne zarządzanie energią, wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym oraz modernizację sieci ciepła systemowego .	Brak przedmiotowych zapisów skutkować będzie brakiem możliwości ubiegania się o dofinansowanie w przedmiotowym zakresie.	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Ta część Sekcji 1 (str. 40) zawiera nazwy celów tematycznych oraz priorytetów inwestycyjnych, których nazwy wynikają z zapisów rozporządzenia szczegółowego dotyczącego EFRR (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.) oraz EFS (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.).</p> <p>Szczegółowy zakres interwencji w ramach poszczególnych PI. zawiera Sekcja 2</p>
3	Gmina Miasto Rzeszów	<p>Sekcja 1. Wkład Programu w realizację Strategii Europa 2020...</p> <p>Diagnoza wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów/sektorów objętych programem</p> <p>Str. 3-69</p>	Należy zwrócić uwagę, aby dane dot. np. edukacji, zużycia energii, importu-eksportu itp. były aktualne, bowiem w niektórych przypadkach powołanie jest na dane z 2009-2010 r., podczas gdy dostępne są już dane za rok 2012.	Mając na uwadze okres, w jakim opracowywany jest Program (17.01.2014 r.) oraz dynamikę zmian zjawisk opisywanych w Diagnozie, zasadnym jest odniesienie się do jak najbardziej aktualnych danych.	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Tam gdzie jest to możliwe, zostanie dokonana korekta danych w oparciu o aktualne dane statystyczne.</p>
4	Fundacja Aktywizacja Centrum Edukacji Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych w Rzeszowie	Sekcja 1. wkład programu w realizację strategii Europa 2020 oraz w osiągnięcie spójności gospodarczo – społecznej i terytorialnej	<p>wprowadzenie zapisu:</p> <p>instytucja zarządzająca zapewni również na każdym etapie wdrażania wykonanie postanowień konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, m.in. poprzez zapewnienie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poszanowania odmienności i akceptację osób niepełnosprawnych, będących częścią ludzkiej różnorodności i całej ludzkości; - równość szans; - dostępność. 	<p>Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych oraz europejska strategia w sprawie niepełnosprawności 2010-2020 to dwa kluczowe dokumenty dotyczące osób z niepełnosprawnością, które powinny być wskazane w rpowp, jako dokumenty, których postanowienia będą realizowane na etapie wdrażania programu.</p> <p>jest to istotne gdyż regulacje na poziomie europejskim szczególną uwagę poświęcają konieczności zapewnienia dostępności programów operacyjnych dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>zapis taki zabezpiecza realizację programu z uwzględnieniem zapisów rozporządzenia ogólnego komisji europejskiej w sprawie programowania pięciu funduszy polityki spójności 2014-2020 z dnia 01.09.2012 r.: "instytucje zarządzające gwarantują, że wszystkie produkty, towary, usługi i infrastruktury, które są publicznie dostępne lub zapewniane ogółowi społeczeństwa i które są współfinansowane z funduszy objętych zakresem wspólnych ram strategicznych, są dostępne dla wszystkich obywateli, łącznie z osobami niepełnosprawnymi. w</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W sekcji 11. Projektu RPO WP „Polityki horyzontalne” w kontekście zasady równości szans i zapobiegania dyskryminacji znalazły się informacje, iż do wsparcia realizowanego w Programie zagwarantowany zostanie równy dostęp dla wszystkich bez względu na rasę, płeć, wyznanie czy też jakkolwiek stopień niepełnosprawności. Wsparcie zaprogramowane zostało w sposób uniwersalny. Ponadto zagwarantowano również, iż infrastruktura wspierana w ramach RPO WP dostosowana będzie do potrzeb osób niepełnosprawnych</p>

				szczegółności należy zapewnić dostępność środowiska fizycznego, transportu oraz technologii informacyjnych i komunikacyjnych, aby włączyć grupy w niekorzystnej sytuacji, łącznie z osobami niepełnosprawnymi. instytucje zarządzające podejmują w trakcie trwania programu działania mające na celu identyfikację i wyeliminowanie istniejących barier dostępności lub uniknięcia ich w przyszłości".	
5	Stowarzyszenie Podkarpacka Ekoenergetyka	s.7, pkt.5 „Nie bez znaczenia dla województwa są sektory strategiczne ujęte w strategii rozwoju regionalnego, to przede wszystkim: lotniczy, elektromaszynowy, rolno-spożywczy, chemiczny, turystyczny oraz odnawialnych źródeł energii (OZE).”	Nie bez znaczenia dla województwa są sektory strategiczne ujęte w strategii rozwoju regionalnego, to przede wszystkim: lotniczy, elektromaszynowy, rolno-spożywczy, chemiczny, turystyczny oraz odnawialnych źródeł energii (OZE).	<p>Proponowane zapisy znajdują uzasadnienie w treści merytorycznej zapisów konsultowanego dokumentu, np.: s. 4, akapit 3. „Kolejnym priorytetem Strategii Europa 2020 jest rozwój zrównoważony rozumiany jako wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i konkurencyjnej. W powyższej Strategii określone zostały działania na rzecz budowy gospodarki opartej o zasadę rozwoju zrównoważonego wyraźnie wskazując, że cele środowiskowe powinny być dopełnione działaniami na rzecz zrównoważonej i konkurencyjnej gospodarki wzmacniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną. W związku z powyższym, zakres interwencji RPO WP 2014-2020 obejmuje także działania z zakresu ochrony środowiska naturalnego i wspierania efektywności wykorzystywania zasobów, dostosowania do zmian klimatu, budowy podstaw gospodarki niskoemisyjnej oraz wewnątrz regionalnej dostępności transportowej.”</p> <p>s. 20, pkt. CZYSTA ENERGIA Stan obecny 1. „Województwo podkarpackie posiada możliwości do rozwoju energetyki opartej o odnawialne źródła energii.” i kolejne zapisy tego punktu. s. 22, Wyzwanie, pkt. CZYSTA ENERGIA „Poprawa efektywności” energetycznej w tym zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii. Oczekiwane efekty 1. Zwiększenie udziału źródeł odnawialnych w bilansie energetycznym województwa. 2. Poprawa efektywności energetycznej szczególnie w sektorze mieszkaniowym, publicznym i w MŚP98. 3. Rozwój i modernizacja sieci ciepłowniczej oraz modernizacja i budowa źródeł ciepła z wykorzystaniem wysokosprawnych, kogeneracyjnych źródeł ciepła i źródeł odnawialnych. 4. Poprawa jakości powietrza, zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pochodzących z wytwarzania energii. 5. Uniezależnienie wzrostu PKB od wykorzystania energii i budowa gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów. 6. Rozwój i modernizacja sieci elektroenergetycznej na potrzeby przyłączania nowych źródeł OZE.” s. 39, „Wykazane w ramach RPO WP obszary wsparcia ... Będą one również wpisywać się w cele rozwojowe strategii zintegrowanych, tj. Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”.</p>	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wskazywany zapis należy rozpatrywać w kontekście jego umiejscowienia w treści omawianego dokumentu. Wskazuje on sektory strategiczne, które posiadają <u>ugruntowaną pozycję</u> (wynika z kolejnego zdania omawianego przepisu) w województwie. IZ dostrzega znaczenie sektora odnawialnych źródeł energii, ale wskazywanie go jako sektora o już ugruntowanej pozycji w województwie nie jest uzasadnione i nie wynika z diagnozy gospodarczej.

				<p>Strategii Sprawne Państwo, Strategii Rozwoju Transportu, Strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego oraz Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020.” s. 40, pkt. Cel tematyczny 1. Wzmacnianie badań naukowych rozwoju technologicznego i innowacji „Cel tematyczny 4 Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach 4.1. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, 4.3. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym, 4.5. Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej multimodalnej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące na zmiany klimatu, 4.7 Promowanie wykorzystywania wysokosprawnej Kogeneracji ciepła i energii elektrycznej w oparciu o zapotrzebowanie na ciepło użytkowe.”</p> <p>Ponadto:</p> <p>1) Przedstawione w RSI zapisy na s. 27, 28 wskazują na istotność branży OZE dla innowacyjnego rozwoju województwa podkarpackiego;</p> <p>2) istotnym jest realizacja przepisów UE w zakresie OZE - Dyrektywa 2009/28/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 kwietnia 2009 r., w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych m.in. na rzecz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dywersyfikacji struktury wytwórczej energii elektrycznej i cieplnej, - zwiększenia lokalnego wykorzystania potencjału wynikającego z produkcji energii ze źródeł odnawialnych, w tym w rolnictwie - zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego na poziomie lokalnym i regionalnym; <p>3) Polskie regiony, w tym Polska Wschodnia, dysponuje dużymi i zróżnicowanymi zasobami odnawialnych źródeł energii, w niewielkim jeszcze stopniu wykorzystanymi. Potencjał ten jest efektem m.in. korzystnego położenia geograficznego i klimatycznego – (zróżnicowanie stref geograficznych, klimatycznych) oraz form zagospodarowania przestrzeni (z przewagą korzystnego dla OZE rolniczego użytkowania przestrzeni) .Większość województw Polski Wschodniej posiada bardzo dobre warunki do rozwoju źródeł opartych na biomasie, biogazu, energii wiatru, energii słonecznej, co w sposób istotny może</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>perspektywicznie przyczynić się nie tylko do dywersyfikacji źródeł dochodów ludności wiejskiej, w tym rolniczej, ale w sposób znaczący do budowy nowej jakości wizerunku tego makroregionu – nowoczesnego, innowacyjnego, energooszczędnego i uczestniczącego w pełni w realizacji koncepcji rozwoju zrównoważonego. Wielkość odnawialnych zasobów energii nie stanowi bariery w przejściu na zaopatrzenie w energię z OZE określane do roku 2020 przez dyrektywę 2009/28/WE o promocji stosowania odnawialnych źródeł energii i odpowiednich systemów wsparcia dla OZE . Na podstawie: „Ocena potencjału wykorzystania OZE w regionach Polski w latach 2014-2020”. „Rozwój sektora energetycznego OZE w Polsce Wschodniej – stan i perspektywy”, FundEko, Warszawa; „Odnawialne źródła energii nowym wyzwaniem dla obszarów wiejskich w Polsce”, FAPA, Opole 2009.</p>	
6	TARR		<p>1. Marka województwa podkarpackiego z założenia ma budować percepcję zrównoważonego rozwoju w kontekście dwóch najważniejszych elementów turystyki (Bieszczady) i przemysłu (Lotnictwo). W naszym przekonaniu w tym zakresie, w obszarze turystyki powinny pojawić się literalnie dwa największe zbiorniki wodne w województwie – jezioro solińskie i jezioro tarnobrzeskie jako dwa szczególne elementy rozwoju województwa w tym zakresie.</p> <p>2. Ponadto w programie wskazano iż województwie podkarpackim sprecyzowano wybór dwóch inteligentnych specjalizacji wiodących: lotnictwo i kosmonautyka oraz jakość życia i jednej inteligentnej specjalizacji wspomagającej: informatyka i telekomunikacja. Są to obszary, w których osiągnąć można przewagę konkurencyjną i dokonać transformacji gospodarczej zgodnie z Regionalną Strategią Innowacji, w szczególności w obszarze wzmocnienia bazy produkcyjnej. Nie bez znaczenia dla województwa są sektory strategiczne ujęte w strategii rozwoju regionalnego, to przede wszystkim: lotniczy, elektromaszynowy, rolno-spożywczy, chemiczny oraz turystyczny.</p> <p>W tym zakresie proponuję również uszczegółowienie poprzez dodanie obok przemysłu lotniczego - przemysłu motoryzacyjnego. Próba objęcia przemysłem elektromaszynowym (przemysł elektromaszynowy to także przemysł lotniczy) całości zagadnień nie oddaje w naszej opinii, specjalizacji z jakim województwo mogłoby być utożsamiane.</p> <p>Obok przemysłu lotniczego - istniejącej już marki województwa - przemysł motoryzacyjny stanowi bardzo istotny element gospodarki województwa podkarpackiego</p> <p>Obok szeregu firm – potentatów tej branży, w</p>	<p>AD 1. UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Nie jest zasadne wpisywanie szczegółowych informacji dotyczących poszczególnych atrakcji naturalnych/turystycznych w samym RPO, gdyż jest to dokument o dużym stopniu ogólności. Uwaga do rozpatrzenia przy opracowywaniu dokumentów uszczegóławiających Program.</p> <p>AD 2. UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Dokonano częściowej zmiany zapisów uogólniając je. W projekcie RPO inteligentne specjalizacje nie będą wymienione z nazwy z uwagi na fakt, iż projekt RIS3 nie został jeszcze przyjęty przez ZWP. Poza tym uwaga nie odnosi się do konsultowanego dokumentu, dotyczy projektu RIS3.</p> <p>AD.3 UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Z uwagi, iż nie występuje forma prawna „fundusz pożyczkowy”, każdy podmiot będący funduszem pożyczkowym w sensie przedmiotowym może się ubiegać o wsparcie w ramach planowanych działań.</p> <p>AD.4 UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p>	

		<p>szczególności w SSE m. In. Krichoff, Borg, Lear, zagłębienie aluminiowe w St. Woli, Federal Mogul Gorzyce, pominięto w tej kwestii największą zagraniczną inwestycję w 2011 r., w Polsce wg PAliZ – budowę fabryki firmy Pilkington należącej do koncernu NSG o wartości blisko 500 mln zł. Tylko te firmy to kapitał ludzki liczący kilkanaście tysięcy pracowników, i obroty liczone w miliardach dolarów. W naszym uznaniu ta branża mogłaby co najmniej znaleźć się jako specjalizacja wspomagająca.</p> <p>W tym miejscu należy również wskazać na zapisy aktualnego Projektu RSI dla woj. podkarpackiego na kolejny okres programowania, który o branży motoryzacyjnej zaledwie wspomina w kontekście przemysłu elektromaszynowego, pomijając powyższe kwestie, a który stanowił podstawę do stworzenia specjalizacji województwa podkarpackiego.</p> <p>Natomiast nasze duże wątpliwości budzi wskazanie na kosmonautykę jako specjalizacji wiodącej, gdyż według naszej wiedzy nie ma ona istotnego pokrycia w funkcjonującej gospodarce województwa (tzn. nie mamy wiedzy ile istniejących firm z tej branży funkcjonuje w województwie i jakie są orientacyjne obroty ekonomiczne wyłącznie tej branży).</p> <p>3. Wątpliwości budzą zapisy niektórych potencjalnych beneficjentów działań, o bliżej nie sprecyzowanej formule prawnej – tj. OWES'y Centra Obsługi Inwestorów i importerów itp. W tym zakresie w drugą stronę zawarto zapisy iż np. o wsparcie instrumentami inżynierii finansowej będą mogły ubiegać fundusze pożyczkowe (czyli tylko takie które posiadają osobowość prawną) a nie jednostki które w ramach swojej oferty dla przedsiębiorców posiadają projekty funduszy pożyczkowych.</p> <p>4. W zakresie instrumentów inżynierii finansowej brak jest natomiast funduszy kapitałowych (zawarte zapisy dot. wyłącznie funduszu poręczeniowych i pożyczkowych), o które można byłoby się starać i które w nowoczesnej gospodarce również stanowią istotny element wsparcia przedsiębiorczości.</p> <p>5. Proponuję rozważyć również kwestię możliwości wspierania bezpośrednio przez samorząd województwa inwestycji kluczowych dla rozwoju regionu, na przyciąganie i rozwój których (np. inwestycji zagranicznych) samorząd województwa posiadałby dedykowane środki. Podobny mechanizm wsparcia aktualnie posiada PARP, wspierając inwestycje kluczowe dla gospodarki Polski.</p>		<p>Zgodnie z linią demarkacyjną wsparcie funduszy kapitałowych planowane jest na poziomie krajowym, a nie regionalnym.</p> <p>AD.5 UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>IZ rozważy propozycje na późniejszym etapie tj. uszczegółowienia Programu.</p>
--	--	---	--	--

7	Powiat Krosno	Sekcja 1/sekcja 1.1/ Dział Gospodarka Województwa (str. 7)	W opisie stanu obecnego brak odniesienia do uzdrowisk/rozwoju turystyki uzdrowiskowej.	Uzdrowiska mają szczególne znaczenie dla gospodarki krajowej.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W diagnozie gospodarczej wskazano na ugruntowaną pozycję sektora turystycznego w gospodarce województwa podkarpackiego, a do sektora tego należy zaliczyć m.in. turystykę uzdrowiskową. Z uwagi na to, iż RPO jest dokumentem kierunkowym o charakterze ogólnym, nie jest konieczne wyodrębnianie i wskazywanie literalne turystyki uzdrowiskowej jako części sektora turystycznego.
8	Aeroklub Mielecki im. Braci Działowskich		Proponujemy zatem by uwzględnić w programie RPO utworzenie Podkarpackiego Ośrodka Akrobacji Lotniczej i przeznaczenie kwoty 3 mln złotych na zakup nowoczesnych szybowców i samolotu dopuszczonych do szkolenia w akrobacji lotniczej. Pozwoli to na nieco szersze wykształcenie kadr lotniczych a tym samym znalezienie dobrej pracy niekoniecznie tylko w liniach lotniczych ale także w przemyśle co umożliwi na lepsze powiązanie nauki z firmami sektora lotniczego.		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA RPO jest dokumentem programowym o charakterze kierunkowym i nie zawiera wykazu inwestycji planowanych do realizacji.
9	Aeroklub Mielecki im. Braci Działowskich		Prosimy o uwzględnienie samolotów Aeroklubów do Obrony Cywilnej i zapewnienie środków na utrzymanie takich samolotów np. 1 szt na każdy Aeroklub z Podkarpacia. W razie klęsk żywiołowych i stanów zagrożenia nie funkcjonują mechanizmy ułatwiające podejmowanie decyzji. np. podczas powodzi brak szybkiej analizy z powietrza doprowadził do kilku podtopień miejscowości. Natomiast w takich sytuacjach często widać gdzie należy udrożnić rów melioracyjny by uniknąć tragedii. Poprawiłoby to system wczesnego ostrzegania o tego typu klęskach. Sugerujemy również zakup motolotni lub samolotu ultralekkiego wykorzystujących kamery do monitorowania ewentualnych zagrożeń i zarządzanie zagrożeniami przez osoby z odpowiednich służb.		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z linią demarkacyjną przygotowaną przez MliR pomiędzy programami operacyjnymi nie jest możliwa realizacja takiego projektu w ramach Osi IV, która realizuje zadania CT 5 Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem.
10	Jan Twardowski	WYKAZ NAJWAŻNIEJSZYCH SKRÓTÓW, str301	Brak zapisu. Proponowane dodanie zapisu EE- EFEKTYWNOŚĆ ENERGETYCZNA	POPRAWA EE I SAMA EE TO JEDNO Z CZĘŚCIEJ UŻYWANYCH POJĘĆ JĄDRO CT4, EKONOMIKA PISANIA	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W Programie nie występuje skrót EE. Wobec powyższego brak jest potrzeby wprowadzania zapisu wraz z objaśnieniem.
11	PARR	Uwaga ogólna	Proponujemy jednoznacznie zdefiniować <i>Instytucje Otoczenia Biznesu</i> , które wymieniane są wśród grup Beneficjentów programu. Proponujemy skorzystanie z definicji zawartej w Rozporządzeniu Ministra Rozwoju Regionalnego z dn. 20 maja 2009 r. w sprawie udzielania pomocy na wzmacnianie potencjału instytucji otoczenia biznesu w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U.	Jednoznaczne zdefiniowanie Instytucji Otoczenia Biznesu pozwoli na skierowanie planowanego wsparcia do podmiotów, które powstały głównie po to aby wspierać rozwój przedsiębiorstw. Mają one różne formy prawne i jednocześnie wspólny mianownik tj. działają przede wszystkim na zasadach non profit.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Szczegółowe definicje zostaną opracowane na etapie uszczegółowienia Programu.

			Nr 85 poz. 719) <i>Instytucja otoczenia biznesu - należy przez to rozumieć mikroprzedsiębiorcę, małego lub średniego przedsiębiorcę, a także przedsiębiorcę innego niż mikroprzedsiębiorca, mały lub średni przedsiębiorca, bez względu na formę prawną, który nie działa dla zysku lub przeznaczają zysk na cele statutowe i prowadzi działalność służącą tworzeniu korzystnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości.</i>		
12	EKOSKOP	Całość dokumentu; szczególnie sekcja 11 od strony 291.	<p>Opis sposobu realizacji zasady zrównoważonego rozwoju nie może być ograniczony do ogólnych deklaracji, musi natomiast wskazać konkretne rozwiązania, które zagwarantują przestrzeganie tej zasady przez cały okres realizacji Programu. Zgodnie z Art. 8 projektu rozporządzenia ramowego dla funduszy europejskich 2014-2020 (EFRR, FS, EFS, EFRROW i EFMR), elementami zasady zrównoważonego rozwoju, które muszą być wzięte pod uwagę w trakcie przygotowywania i wdrażania Programów są m.in. wymogi ochrony środowiska, łagodzenie i adaptacja do zmian klimatu, efektywne wykorzystanie zasobów czy odporność na zjawiska ekstremalne. Ponadto, art. 5 ww. rozporządzenia zobowiązuje instytucje przygotowujące Programy do zaangażowania w proces programowania różnych partnerów społecznych, do których zaliczają się organizacje pozarządowe oraz organizacje zajmujące się ochroną środowiska.</p> <p>Dla zapewnienia realizacji przytoczonych powyżej zasad horyzontalnych niezbędne jest włączenie przedstawicieli pozarządowych organizacji ekologicznych w skład Komitetu Monitorującego program. Pomoże to właściwie zdefiniować sposób realizacji zasady zrównoważonego rozwoju w RPO WP 2014-2020, jak również zapewnić optymalne rozwiązania dotyczące poszczególnych osi priorytetowych i działań. Pozwoli to uniknąć nie w pełni poprawnego rozumienia i ograniczonego uwzględnienia zasady zrównoważonego rozwoju, z jakim mamy do czynienia w programie obowiązującym w okresie 2007-2013.</p>	http://ec.europa.eu/regional_policy/what/future/index_p1.cfm	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zrównoważony rozwój jest jednym z kluczowych elementów polityk europejskich a zasada zrównoważonego rozwoju została opisana w sekcji 11 RPO WP 2014-2020 „Polityki horyzontalne” W prace Zespołów Zadaniowych powołanych do prac nad RPO WP 2014-2020 włączeni zostali przedstawiciele organizacji ekologicznych (przedstawiciele EKOSKOP). Ponadto, zgodnie z zapisami Programu w części dot. Polityk horyzontalnych, również w ramach Komitetu Monitorującego RPO WP 2014-2020 przewidziano uczestnictwo przedstawicieli organizacji ekologicznych.</p> <p>W trakcie opracowywania dokumentów programowych w pracach uczestniczyli partnerzy społeczni, do których zalicza się również organizacje pozarządowe.</p> <p>Zasady działania, skład oraz sposób powoływania Komitetu Monitorującego zostanie opracowany na późniejszym etapie prac nad Programem.</p>
13	EKOSKOP	Całość dokumentu	<p>Zrównoważony rozwój, jako zasada horyzontalna, powinien zostać uwzględniony we wszystkich osiach priorytetowych, nie tylko w tych w oczywisty sposób dedykowanych ochronie środowiska czy czystej energii. W osi pierwszej “Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka” premiowane powinny być projekty dotyczące wdrażania eko-innowacji czy oszczędności zasobów w przedsiębiorstwach. W ramach osi 6-8, finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego, należałoby zastosować zachęty dla projektów wspierających rozwój kompetencji na potrzeby tworzenia tzw. zielonych miejsc pracy, związanych np. z sektorem efektywności energetycznej, OZE czy ochroną różnorodności biologicznej. Odpowiednie kryteria wyboru projektów, maksymalizujące efekt ekologiczny i</p>		<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W sekcji 11. Projektu RPO WP 2014-2020 „Polityki horyzontalne” opisane zostało zastosowanie zasady zrównoważonego rozwoju w kontekście realizacji Programu. Bardziej szczegółowe informacje będą zawarte w dokumentach uszczegóławiających RPO WP 2014-2020 (np. kryteria preferujące/premiujące rozwiązania pro środowiskowe w projektach)</p> <p>Kryteria formalne oraz merytoryczne</p>

			<p>oszczędność energii, powinny zostać również zastosowane w odniesieniu do działania 6.5, dotyczącego rewitalizacji obszarów miejskich i wiejskich.</p> <p>Rzeczywiste horyzontalne wdrożenie zasady zrównoważonego rozwoju wymaga:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.wprowadzenia do wszystkich osi priorytetowych określonych typów projektów tj. zawierających rozwiązania zapobiegające utracie różnorodności biologicznej i zmianom klimatu, adaptacyjne do tych zmian oraz inne prośrodowiskowe, ekoinnowacyjne rozwiązania, zawierające elementy edukacji ekologicznej, 2.wprowadzenia kryteriów zrównoważonego rozwoju, kryteriów promujących rozwiązania prośrodowiskowe oraz kryteriów społecznej odpowiedzialności biznesu jako kryteriów wyboru projektów we wszystkich osiach priorytetowych i działaniach, 3.wprowadzenia dla wszystkich typów projektów kryteriów formalnych (dopuszczających) związanych z efektywnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, w tym kryteriów związanych z efektywnością energetyczną, 4.wprowadzenia dla wszystkich projektów związanych z inwestycjami infrastrukturalnymi kryterium nie degradowania środowiska i zobiektywizowanej punktowej metody rozliczenia oddziaływania inwestycji na środowisko, 5.zaplanowania adekwatnych do wyzwań środowiskowych alokacji środków na poszczególne osie priorytetowe, działania, typy projektów, przy czym w większym stopniu niż dotychczas należy zagwarantować stabilność alokacji, 6.zaprojektowania wskaźników produktu i rezultatu, mierzących faktyczne wdrażanie zasady zrównoważonego rozwoju i społecznej odpowiedzialności biznesu na poziomie wszystkich osi priorytetowych, działań i poszczególnych przedsięwzięć, 7.zbilansowania Programu i poszczególnych jego osi priorytetowych tak, by były co najmniej neutralne dla klimatu i różnorodności biologicznej. 	<p>zostaną opracowane na późniejszym etapie prac nad Programem.</p> <p>Wskaźniki produktu i rezultatu dla przedsięwzięć w ramach poszczególnych działań zostaną opracowane.</p>
14	EKOSKOP	Cały dokument	Organizacje pozarządowe zwłaszcza OPP powinny być traktowane jako równoprawny beneficjent funduszy europejskich w ramach RPO WP 2014-2020. NGO posiadają unikalną wiedzę i doświadczenie w obszarach takich jak ochrona przyrody czy edukacja ekologiczna i	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>NGO są traktowane jako równoprawny beneficjent funduszy. Wobec powyższego brak jest możliwości</p>

			<p>innych. Oferują ponadto realizację działań przy niższych kosztach administracyjnych niż instytucje publiczne. Nie oznacza to, że tego typu kosztów nie ponoszą – przeciwnie, niedostateczna możliwość finansowania kosztów zarządzania projektami często jest barierą uniemożliwiającą aplikowanie o środki. Nie należy zapominać, że mimo zaangażowania wolontariuszy i braku nastawienia na zysk, organizacje pozarządowe ponoszą całą gamę kosztów związanych z realizacją projektów europejskich, począwszy od tak podstawowych jak wynagrodzenia pracowników czy wynajem biura. Spośród kluczowych rozwiązań o charakterze finansowym dla organizacji pozarządowych jako beneficjentów środków europejskich, które powinny zostać wprowadzone w ramach RPO WP 2014-2020 należy wymienić:</p> <p>a. umożliwienie prefinansowania (zaliczkowania) projektów,</p> <p>b. zapewnienie systemowego (niemal automatycznego) dofinansowania wkładu własnego ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,</p> <p>c. dopuszczanie większej różnorodności źródeł i form zapewnienia wkładu własnego do projektów (wkład rzeczowy oraz praca wolontariacka),</p> <p>d. unikanie poddawania organizacji pozarządowych bardziej rygorystycznym wymogom formalnym niż tym, które dotyczą pozostałych beneficjentów Programu (np. konieczność przedstawiania różnego typu zaświadczeń),</p> <p>e. zapewnienie bezpłatnego i łatwo dostępnego doradztwa w przygotowaniu i rozliczaniu projektów, w tym umożliwienie wstępnej konsultacji przygotowujących wniosków o płatność,</p> <p>f. szybsze rozliczanie projektów, co pozwoli uniknąć trudności z utrzymaniem płynności finansowej przez organizacje pozarządowe.</p> <p>Istotną kwestią jest ponadto zapewnienie jawności i obiektywności procedur konkursowych, w tym publikacji wyników oceny formalnej i merytorycznej wraz ze szczegółową punktacją. Wymogi przejrzystości muszą dotyczyć w równym stopniu naboru ekspertów oceniających wnioski o dofinansowanie.</p>	<p>wprowadzenia preferencji dla NGO.</p> <p>Kwestie dotyczące formy płatności oraz maksymalnego udziału środków UE w wydatkach kwalifikowanych na poziomie projektu (%) zostaną dookreślone w dokumentach uszczegółwiających Program.</p> <p>Kwestie zapewnienia wkładu własnego leżą w gestii beneficjentów, a nie IZ.</p> <p>Opracowanie procedur konkursowych i naborów ekspertów zostanie przeprowadzone na dalszym etapie prac nad Programem.</p>	
15	EKOSKOP	Cały dokument	<p>Zielone zamówienia publiczne Zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej do 2015 r. połowa udzielanych zamówień publicznych ma uwzględniać aspekty środowiskowe. Ponadto zgodnie z</p>	<p>„Zielone zamówienia publiczne” oznaczają politykę, w ramach której należy włączyć kryteria i/lub wymagania ekologiczne do procesu zakupów i poszukują rozwiązań ograniczających negatywny wpływ tych</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W sekcji 11. Projektu RPO WP „Polityki horyzontalne” opisane zostało</p>

			<p>przyjętymi przez Polskę zobowiązaniami, wynikającymi m.in. ze Strategii Lizbońskiej oraz Protokołu z Kioto, jesteśmy zobowiązani do stosowania polityki zrównoważonego rozwoju, rozumianej jako korzystanie z zasobów naturalnych środowiska naturalnego w taki sposób, aby zachować te zasoby i ich walory w stanie zapewniającym trwałe, niedoznające uszczerbku możliwości korzystania z nich zarówno przez obecne, jak i przyszłe pokolenia oraz do ograniczania emisji gazów cieplarnianych.</p> <p>Wszyscy beneficjenci RPO powinni być zobligowani do dokonywania usług, dostaw i robót budowlanych, które stanowią przedmiot ich projektów, w oparciu o tzw. „zielone zamówienia publiczne- ZZZ”. Proponujemy wpisanie obowiązku stosowania ZZZ w projektach realizowanych w ramach RPO, wprowadzenie regulaminu ZZZ jako elementu projektu podlegającego ocenie na etapie wyboru projektów. Wskazane jest wydanie wytycznych z zakresie stosowania ZZZ przez Zarząd Województwa.</p>	<p>produktów/usług, robót budowlanych na środowisko oraz uwzględniających cały cykl życia produktów, a poprzez to wpływających na rozwój i upowszechnienie technologii środowiskowych.</p> <p>W praktyce oznacza to, iż beneficjenci RPO WP dokonując wydatkowania środków w ramach realizacji projektów powinni zwracać uwagę czy np. zamawiane materiały biurowe i promocyjne zostały wyprodukowane z odpowiednich surowców (pochodzących z recyklingu, biodegradowalnych) oraz jakie będą koszty ich utylizacji albo czy wykorzystywane do budowy materiały pochodzą z recyklingu gruzu budowlanego. Także metody produkcji są istotne, szczególnie jeśli nie naruszają równowagi ekologicznej i nie przyczyniają się do emisji szkodliwych zanieczyszczeń. Korzystniejsze z punktu widzenia zasad zrównoważonego rozwoju są oczywiście takie produkty, które łatwo nadają się do wtórnego wykorzystania lub recyklingu. Prowadzenie racjonalnych zakupów przyczynia się do oszczędzania materiałów i energii, redukcji powstających odpadów i zanieczyszczeń oraz promuje powszechnie zachowania pro-środowiskowe wśród innych podmiotów gospodarczych.</p> <p>Uwzględnienie w zielonych zamówieniach publicznych cyklu życia produktu wpływa na rozwój i upowszechnienie technologii środowiskowych, co w praktyce oznacza skoncentrowanie się na zmniejszeniu oddziaływania na środowisko w każdej fazie cyklu życia produktu: projekcie, produkcji, użytkowaniu i likwidacji.</p> <p>Zgodnie z wytycznymi Komisji Europejskiej do 2015 r. połowa udzielanych zamówień publicznych ma uwzględniać aspekty środowiskowe. Ponadto zgodnie z przyjętymi przez Polskę zobowiązaniami, wynikającymi m.in. ze Strategii Lizbońskiej oraz Protokołu z Kioto, jesteśmy zobowiązani do stosowania polityki zrównoważonego rozwoju, rozumianej jako korzystanie z zasobów naturalnych środowiska naturalnego w taki sposób, aby zachować te zasoby i ich walory w stanie zapewniającym trwałe, niedoznające uszczerbku możliwości korzystania z nich zarówno przez obecne, jak i przyszłe pokolenia oraz do ograniczania emisji gazów cieplarnianych.</p> <p>Jednym z instrumentów przyczyniających się do realizacji ww. postanowień jest udzielanie zamówień publicznych z uwzględnieniem aspektów środowiskowych. Jak zakłada Komisja Europejska, zielone zamówienia publiczne do 2015 r. powinny obejmować 50% zamówień udzielanych przez administrację szczebla centralnego, a w przypadku administracji szczebla lokalnego do 2020 r. poziom zielonych zamówień publicznych powinien wynieść 50%.</p> <p>Zielone zamówienia publiczne nabrały szczególnego znaczenia w znowelizowanych dyrektywach</p>	<p>zastosowanie zasady zrównoważonego rozwoju w kontekście realizacji Programu. Bardziej szczegółowe informacje będą zawarte w dokumentach uszczegóławiających RPO WP 2014-2020</p>
--	--	--	--	--	---

				zamówieniowych (2004/17/WE i 2004/18/WE), ponieważ w ich preambułach podkreślono, że wymogi ochrony środowiska powinny być włączane w określanie i wdrażanie wspólnotowych polityk i działań. W związku z tym instytucje zamawiające, zaspokajając potrzeby odbiorców publicznych, powinny uwzględniać również istotne potrzeby w zakresie ochrony środowiska.	
16	EKOSKOP	Diagnoza wyzwań, potrzeb i potencjałów... ss. 11-24	<p>1. Czy analizowano możliwości pozyskiwania OZE ze spalania zmieszanych odpadów komunalnych? Na jakim poziomie oszacowano ich potencjał?</p> <p>2. Diagnozę w obszarze środowiska należy uzupełnić o informacje dotyczące stanu różnorodności biologicznej w woj. Podkarpackim.</p> <p>3. Należy uwzględnić w diagnozie działania edukacyjno-informacyjne, które są niezbędne do zwiększenia świadomości ekologicznej i akceptacji społeczeństwa dla inwestycji w obszarze ochrony środowiska w następującym zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> o działania edukacyjno – informacyjne skierowane do mieszkańców/gospodarstw domowych służące poprawie jakości powietrza: działania informacyjno – edukacyjne nt. szkodliwości spalania paliw niskiej jakości i odpadów, możliwości redukcji emisji pyłów PM 10 i możliwych działań w gospodarstwach domowych na rzecz ochrony powietrza; działania informacyjno – edukacyjne jako element programów dotacyjnych na rzecz modernizacji infrastruktury na bardziej niskoemisyjną i ekologiczną, np. wymiany starych kotłów węglowych; o działania informacyjno – edukacyjne w zakresie promocji segregacji odpadów jako niezbędny element całonocowych systemów/programów gospodarki odpadami komunalnymi; o oszczędzanie wody - działania edukacyjne w zakresie racjonalnego korzystania z wody i oszczędzania wody; o transport -promocja korzystania z transportu miejskiego. <p>4. Na terenie obszaru funkcjonalnego województwa - subregionach komponent ochrony powietrza został pominięty. W związku z powyższym konieczne jest uzupełnienie tej części dokumentu o ww. zagadnienie.</p> <p>5. W Zagadnieniach Ochrony Środowiska w brak analizy Powietrze, nie przedstawiono informacje na temat emisji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych oraz przekroczeń standardów jakości powietrza (wskazanie stacji pomiarowych), nie określono przyczyn przekroczeń standardów jakości powietrza, które powinny być oparte na wynikach oceny jakości powietrza w województwie śląskim przeprowadzonej przez WIOŚ.</p> <p>6. Zasoby eksploatacyjne, zgodnie z definicją z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia</p>	<p>AD.1. Odpady komunalne posiadają również frakcje biodegradowalne, które są traktowane jako OZE.</p> <p>AD.2. W celu uzasadnienia konieczności oraz skali realizacji projektów dotyczących ochrony różnorodności biologicznej należy przedstawić diagnozę.</p> <p>AD.3. Niektóre problemy wymienione w diagnozie wynikają m.in. z niewystarczającej świadomości ekologicznej i braku wiedzy. Dlatego proponujemy następujące uzupełnienia.</p> <p>AD.4. Zgodnie z wynikami przeprowadzanych wcześniej oraz ostatniej, Jedenastej rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim obejmującej rok 2012, na obszarze województwa notowane są najwyższe wartości stężeń zanieczyszczeń powietrza, w tym pyłu PM10, PM2,5 B(a)P, SO2, NO2 i ozonu.</p> <p>AD.5. Istotne jest wskazanie przyczyn przekroczeń standardów jakości powietrza. Zgodnie z Jedenastą roczną oceną jakości powietrza w województwie podkarpackim obejmującą rok 2012 stwierdzono przekroczenia dla pyłu PM10, PM2,5 B(a)P, NO2, SO2 i ozonu. W okresie zimowym przyczyną przekroczeń standardów jakości powietrza dla pyłów PM10, PM2,5 oraz B(a)P jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków. W okresie letnim przekroczenia wynikają z bliskości głównej drogi z intensywnym ruchem, emisją wtórną zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. dróg, chodników, boisk oraz niekorzystne warunki meteorologiczne, występujące podczas powolnego rozprzestrzeniania się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń, w związku z małą prędkością wiatru. Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń dwutlenku azotu jest emisja ze źródeł liniowych (komunikacyjnych). Przyczyną wystąpienia przekroczeń ozonu jest oddziaływanie naturalnych źródeł emisji lub zjawisk naturalnych nie związanych z działalnością człowieka. Wysokie stężenia tej substancji pojawiają się w sprzyjających warunkach atmosferycznych tj. wysokiej temperatury i promieniowania słonecznego. Prawidłowe zidentyfikowanie przyczyn przekroczeń pozwoli na</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Z uwagi na ograniczoną ilość znaków część diagnostyczna Programu ogranicza się do najważniejszych z punktu widzenia przewidzianej interwencji informacji z odwołaniem do dokumentów źródłowych.</p>

			<p>2011 r. w sprawie dokumentacji hydrogeologicznych i geologiczno-inżynierskich (Dz. U. Nr 291, poz. 1714), to ilość wód podziemnych możliwa do pobrania z ujęcia w danych warunkach hydrogeologicznych i techniczno-ekonomicznych, z uwzględnieniem zapotrzebowania na wodę i przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska. Jednakże wielkość zasobów eksploatacyjnych jest znacznie zawyżona, gdyż ustalono je w latach, gdy nie brano pod uwagę zapotrzebowania na wodę użytkownika i wymogów ochrony środowiska. Suma tak ustalonych zasobów eksploatacyjnych w wielu regionach przekracza wielkość zasobów dostępnych.</p>	<p>podjęcie skutecznych, odpowiednio adresowanych działań naprawczych.</p> <p>AD.6. Zgodnie z zapisami Ramowej Dyrektywy Wodnej (2000/60/WE) oraz dyrektywy córki (2006/118/WE) ocenę stanu wód ilościowego i jakościowego wód podziemnych przeprowadza się poprzez ocenę jednolitych części wód podziemnych.</p>	
17	<p>Michał Borodziński / Fundacja Wspomagania Wsi</p>	<p>SEKCJA 10 s. 290</p>	<p>Zapis o formie ryczałtowego finansowania dla działania dotyczącego instrumentów inżynierii finansowej (odpowiednik obecnego Działania 1.1 Wsparcie kapitałowe przedsiębiorczości)</p>	<p>Wprowadzenie zapisu o 3 lub 4 procentowym ryczałcie, <u>bez konieczności rozliczania poszczególnych kosztów</u> znacznie ułatwiłoby realizację projektu dając beneficjentom większą elastyczność w wyborze kosztów podlegających finansowaniu. Pozwoliłoby to na położenie większego nacisku na kwestie merytoryczne. Dodatkowo zmniejszyłoby się obciążenie Instytucji Zarządzającej (UM) z tytułu kontroli rozliczenia kosztów.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapisy w sekcji 10 wskazują, iż z uproszczeń, które wynikają z możliwości wprowadzonych przez rozporządzenie ramowe, w warunkach polskich wykorzystane zostały m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - w zakresie projektów generujących dochód - możliwie szerokie stosowanie stawek ryczałtowych, w tym także obniżenie poziomu dofinansowania w ramach osi priorytetowej po uwzględnieniu dochodowości projektów realizowanych w ramach tej osi, - możliwie szerokie stosowanie form ryczałtowego finansowania w ramach programów. <p>Wskazanie typów działań/projektów, w ramach których możliwe będzie zastosowanie ryczałtowego finansowania ponoszonych w ich ramach wydatków, zostanie dookreślone w dokumentach uszczegółwiających Program.</p>

UZASADNIENIE WYBORU CELÓW TEMATYCZNYCH, ALOKACJI FINANSOWEJ, WKŁAD PROGRAMU W REALIZACJĘ STRATEGII EUROPA 2020

Lp.	Podmiot zgłaszający	Część dokumentu, do której odnosi się uwaga (sekcja/rozdział / strona)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie podmiotu zgłaszającego uwagę	Stanowisko IZ RPO WP 2014-2020 (uwaga uwzględniona/ częściowo uwzględniona/ nieuwzględniona wraz z uzasadnieniem)
1.	Zakłady Chemiczne "Organika-Sarzyna" S.A	Cel tematyczny 1, 2, 3, 4, 5, (strony od 39 do 42).	W RPO na lata 2014 – 2020 powinny być również uwzględnione duże przedsiębiorstwa, które dzięki swojej pozycji na rynku oraz możliwości wykorzystywania środków unijnych będą mogły zapewnić wykorzystanie budżetu, a co za tym idzie wzrost konkurencyjności i atrakcyjności regionu.	Cele tematyczne powinny dotyczyć wszystkich przedsiębiorców, bez wyłączenia dużych przedsiębiorstw.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Ta część Sekcji 1 zawiera nazwy celów tematycznych oraz priorytetów inwestycyjnych, których nazwy wynikają z zapisów rozporządzenia szczegółowego dotyczącego EFRR (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.) oraz EFS (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.). Szczegółowy zakres interwencji w ramach poszczególnych PI zawiera Sekcja 2
2.	Zakłady Chemiczne "Organika-Sarzyna" S.A	Cel tematyczny 1, PI 1.2	Propozycja zmiany polega na zmianie zapisu na stronie 43 na „Koniczność zwiększenia skali współpracy pomiędzy przedsiębiorcami a B+R wynikająca z niskiego stopnia korelacji pomiędzy sferą naukową, w tym badawczo – rozwojową, a przedsiębiorstwami.”	Również duże przedsiębiorstwa powinny zostać wymienione w uzasadnieniu wyboru.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Tabela nr 2 została przygotowana w oparciu o diagnozę z Sekcji 1.1 oraz zapisy dokumentów strategicznych (unijnych, krajowych, regionalnych). Szczegółowy zakres interwencji w ramach poszczególnych PI zawiera Sekcja 2
3.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie	SEKCJA 1; str. 40	Proponujemy zamienić na: 5.2 promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe, <i>w tym zwłaszcza budowa zbiorników wodnych dużej retencji do prowadzenia czynnej ochrony przed powodzią</i> oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi.	Rozwój retencji, w tym zwłaszcza zbiorników wodnych Kąty Mysłowa i Dukla w zlewni Wistoki i Rudawka Rymanowska na Wisłoku, dla ochrony przeciwpowodziowej (Jasła, Krosna oraz dolin rzek poniżej zbiorników), poprawy warunków zaopatrzenia w wodę, zwłaszcza w warunkach długotrwałej suszy oraz produkcji energii elektrycznej (zbiornik wodny Niewistka-Dynów na Sanie).	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Ta część Sekcji 1 zawiera nazwy celów tematycznych oraz priorytetów inwestycyjnych, których nazwy wynikają z zapisów rozporządzenia szczegółowego dotyczącego EFRR (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.) oraz EFS (Rozporządzenie

					Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.). Szczegółowy zakres interwencji w ramach poszczególnych PI zawiera Sekcja 2
4.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie	SEKCJA 1; str. 41	Proponujemy zamienić na: 6.2 Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej celem poprawy warunków życia mieszkańców województwa podkarpackiego poprzez zwiększenie możliwości dostępu do wody (poprawa zaopatrzenia w wodę) i tak aby wypełnić zobowiązania wynikające z prawa unijnego.	Uwaga jw.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Ta część Sekcji 1 zawiera nazwy celów tematycznych oraz priorytetów inwestycyjnych, których nazwy wynikają z zapisów rozporządzenia szczegółowego dotyczącego EFRR (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.) oraz EFS (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.). Szczegółowy zakres interwencji w ramach poszczególnych PI zawiera Sekcja 2
5.	Związek Ochotniczych Straży Pożarnych RP		Postulat o zwiększenie kwoty środków przeznaczonych na PI 5.2	Wysokość kwoty budzi obawy, czy wymagania stawiane przed Ochotniczymi Strażami Pożarnymi i JST będą mogły być zrealizowane w zadowalającym zakresie	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Decyzje w powyższym zakresie podejmuje ZWP biorąc pod uwagę również wymagania Komisji Europejskiej w modelu wsparcia w ramach perspektywy finansowej 2014-2020, nakładającym na państwa członkowskie minimalne poziomy wykorzystania środków z określonego funduszu na poszczególne cele tematyczne (tzw. ringfencingi), zgodnie z którymi wsparcie powinno się koncentrować na dziedzinach najistotniejszych z punktu widzenia rozwoju kraju (CT 1, 2, 3, 4).
6.	Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Rzeszowie	Strona 51/ cel tematyczny 8/ priorytet inwestycyjny 8.10	Wnioskujemy, aby do głównych typów beneficjentów dopisać jednostki budżetowe będące podmiotami leczniczymi (laboratoria Inspekcji Sanitarnej)	Państwowa Inspekcja Sanitarna została powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego m.in. w celu ochrony ludzi przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. Powyższe zadania wpisują się w jeden z celów strategicznych RPO WP (Sektor „Jakości życia”), którego głównym założeniem jest poprawa stanu zdrowia i zmniejszanie zachorowalności ludności. Wymiernym efektem realizacji powyższych działań będzie:	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Tabela nr 2 została przygotowana w oparciu o diagnozę z Sekcji 1.1 oraz zapisy dokumentów strategicznych (unijnych, krajowych, regionalnych). Szczegółowy zakres interwencji w ramach poszczególnych PI zawiera Sekcja 2

				<ul style="list-style-type: none"> - wydłużenie okresu aktywności zawodowej obywateli - zachowanie dobrego stanu zdrowia społeczeństwa i pracowników pozwalającego na aktywność zawodową w starszym wieku, - zmniejszenie absencji chorobowych, niepełnosprawności i przedwczesnej niezdolności do pracy, a tym samym uniknięcie kosztów świadczeń zdrowotnych, rentowych i utraconej produktywności. 	
7.	Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Rzeszowie	Strona 51/ cel tematyczny 9/ priorytet inwestycyjny 9.1	Wnioskujemy, aby do głównych typów beneficjentów dopisać jednostki budżetowe będące podmiotami leczniczymi (laboratoria Inspekcji Sanitarnej)	j.w	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Tabela nr 2 została przygotowana w oparciu o diagnozę z Sekcji 1.1 oraz zapisy dokumentów strategicznych (unijnych, krajowych, regionalnych).</p> <p>Szczegółowy zakres interwencji w ramach poszczególnych PI zawiera Sekcja 2</p>
8.	Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Rzeszowie	Strona 53/ cel tematyczny 9/ priorytet inwestycyjny 9.7	Wnioskujemy, aby do głównych typów beneficjentów dopisać jednostki budżetowe będące podmiotami leczniczymi (laboratoria Inspekcji Sanitarnej)	j.w	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Tabela nr 2 została przygotowana w oparciu o diagnozę z Sekcji 1.1 oraz zapisy dokumentów strategicznych (unijnych, krajowych, regionalnych).</p> <p>Szczegółowy zakres interwencji w ramach poszczególnych PI zawiera Sekcja 2</p>
9.	Stowarzyszenie B-4	Str. 68; Zapis dotyczący priorytetu 9.1:	Postulat o dodanie dodatkowego wskaźnika rezultatu strategicznego: Oczekiwana liczba osób korzystających z usług społecznych	Jeden wskaźnik rezultatu przyporządkowano do dwóch celów szczegółowych. Wskaźnik ten nie wyczerpuje zakresu podanych celów, ponieważ nie uwzględnia klientów usług społecznych, które obejmują znacznie szerszy katalog niż tylko usługi zdrowotne. Proponuje się dodanie wskaźnika mierzącego stopień korzystania z infrastruktury społecznej. Dzięki temu możliwe będzie kompleksowe monitorowanie realizacji założonych celów.	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Tabela nr 4 - Matryca logiczna strategii inwestycyjnej Programu została przygotowana w oparciu o informacje wprowadzone do Sekcji 2.</p> <p>Obecnie brakuje wiarygodnego źródła danych i definicji zaproponowanego wskaźnika.</p> <p>Wskaźniki produktu w Sekcji 2 zostaną dostosowane do aktualnej wersji Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych (WLWK).</p>
10.	Stowarzyszenie B-4	Str. 68; Zapis dotyczący priorytetu 9.3:	Postulat o dodanie wskaźnika rezultatu strategicznego: Oczekiwana liczba osób korzystających z infrastruktury ekonomii społecznej	Nie zaproponowano wskaźnika rezultatu mierzącego stopień realizacji wskazanego celu	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Tabela nr 4 - Matryca logiczna strategii inwestycyjnej Programu została przygotowana w oparciu o informacje wprowadzone do Sekcji 2 Programu.</p>

11.	TAURON Polska Energia S.A.	Tabela 4. Matryca logiczna strategii inwestycyjnej programu Str. 65	Należy dodać wskaźniki dotyczące dystrybucji energii elektrycznej: Liczba podmiotów podłączonych do nowo wybudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych sieci elektroenergetycznych [szt.]	Brak wskaźników dotyczących budowy i modernizacji elektroenergetycznych sieci dystrybucyjnych. Zrealizowanie celu głównego oraz celów szczegółowych niemożliwe bez wsparcia inwestycji w sieci dystrybucyjne.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Tabela nr 4 - Matryca logiczna strategii inwestycyjnej programu została przygotowana w oparciu o informacje wprowadzone do Sekcji 2 Programu. Interwencja w PI 4.1 powinna prowadzić do podłączenia instalacji OZE, które są już uwzględnione na poziomie wskaźników produktu.
13.	MPEC – Rzeszów Sp. z o.o.	Tabela nr 2; str. 46 ☐ Jednym z priorytetów Strategii Europa 2020 jest wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej między innymi poprzez modernizację sektora transportu i zmniejszenia jego udziału w emisji gazów cieplarnianych	Jednym z priorytetów Strategii Europa 2020 jest wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej między innymi poprzez modernizację sieci ciepłowniczych oraz modernizację sektora transportu i zmniejszenia jego udziału w emisji gazów cieplarnianych	Brak w projekcie – niemożliwość ubiegania się o środki unijne. Wskazane są tylko rozwój ciepłownictwa w oparciu o OZE.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wskazany zapis został wprost zacytowany z dokumentu Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu Szczegółowy zakres interwencji w ramach PI 4.5 zawiera Sekcja 2
14.	Gmina Miejska Dynów	Str. 28 SEKCJA 1. WKŁAD PROGRAMU W REALIZACJĘ STRATEGII EUROPA 2020 ORAZ W OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZ O – SPOŁECZNEJ I TERYTORIALN EJ Sekcja 1.1 Wkład programu w realizację strategii Europa	Zapis: "Wyzwanie - Wzmocnienie pozycji Rzeszowa oraz pozostałych biegunów wzrostu województwa podkarpackiego w przestrzeni regionalnej i krajowej dynamizujące procesy rozwojowe w obrębie województwa"	Niniejszy zapis dyskryminuje małe miasta powodując rozwarstwienie i dysproporcje w rozwoju gospodarczym i społecznym regionu, nie sprzyja spójności wewnątrzregionalnej.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zacytowane wyzwanie jest zgodne z kierunkami działań oraz celami określonymi w <i>Strategii rozwoju województwa – Podkarpackiego 2020</i> , która jest podstawowym narzędziem prowadzonej przez samorząd województwa polityki regionalnej. Jest również zgodne z polityką miejską (krajową, unijną), w której duży nacisk położono na wspieranie biegunów wzrostu. Dla wskazanych biegunów wzrostu Komisja Europejska zaproponowała również nowe narzędzia rozwoju terytorialnego – tzw. Zintegrowane Inwestycje Terytorialne.

		2020 oraz w osiągnięcie spójności gospodarczo-społecznej i terytorialnej			Niemniej jednak, w RPO WP wspierane będą również miasta mniejsze, a oczekiwanym efektem prowadzonej interwencji w ramach Programu będzie m.in. pobudzenie rozwoju gospodarczego obszarów miejskich, decydujących o rozwoju całego obszaru, z wykorzystywaniem ich potencjału endogenicznego oraz aktywności mieszkańców (Sekcja 1 – system osadniczy województwa).
15.	Gmina Miejska Dynów	Str. 66 SEKCJA 1. WKŁAD PROGRAMU W REALIZACJĘ STRATEGII EUROPA 2020 ORAZ W OSIĄGNIĘCIE SPÓJNOŚCI GOSPODARCZ O – SPOŁECZNEJ I TERYTORIALN EJ Sekcja 1.2 Rozkład środków finansowych	IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego 6.2 Poprawa stanu gospodarki wodno-ściekowej na terenie województwa – 81,8 mln euro 6.5 Poprawa jakości przestrzeni miejskiej województwa podkarpackiego – 20,3 mln euro	Bardzo mało środków finansowych przeznaczono na dofinansowanie projektów priorytetowych i koniecznych do realizacji.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA W projekcie RPO WP podział alokacji na niektóre PI został zmieniony. Niemniej jednak, decyzje w powyższym zakresie podejmuje ZWP biorąc pod uwagę również wymagania Komisji Europejskiej w modelu wsparcia w ramach perspektywy finansowej 2014-2020, nakładającym na państwa członkowskie minimalne poziomy wykorzystania środków z określonego funduszu na poszczególne cele tematyczne (tzw. ringfencingi), zgodnie z którymi wsparcie powinno się koncentrować na dziedzinach najistotniejszych z punktu widzenia rozwoju kraju (CT 1, 2, 3, 4).
16.	Gmina Miasto Rzeszów	Sekcja 1.2 Rozkład środków finansowych Strona 66	Tabela 4. Matryca logiczna strategii inwestycyjnej programu Wnioskujemy o zwiększenie alokacji w ramach Osi IV, Priorytet Inwestycyjny 6.4	Obecnie dla PI 6.4 przewidziano alokację w wysokości 11,3 mln euro, co w przypadku planowanych inwestycji gmin ROF związanych z zagospodarowaniem atrakcyjnych przyrodniczo terenów na cele turystyczne (w tym położonych wzdłuż rzeki Wisłok) jest kwotą znacząco niewystarczającą. RPO WP przewiduje w ramach tego PI m.in. możliwość realizacji projektów związanych z rozwojem działalności wykorzystującej lokalne zasoby przyrodnicze, w tym budowa i modernizacja niezbędnej infrastruktury mającej na celu rozwój turystyki i edukacji oraz promowanie form ochrony przyrody np. platformy widokowe, tereny wypoczynkowe, ścieżki dydaktyczne dla ich zagospodarowania na cele turystyczne. Turystyka jest ważną składową jedną z inteligentnych specjalizacji zdefiniowanych dla Województwa Podkarpackiego w ramach Regionalnej Strategii Innowacji („Jakość życia”). W związku z powyższym realizacja przedsięwzięć, które pozytywnie wpłyną na rozwój turystyki z poszanowaniem walorów przyrodniczych, powinna być szczególnie pożądana, w	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Decyzje w powyższym zakresie podejmuje ZWP biorąc pod uwagę również wymagania Komisji Europejskiej w modelu wsparcia w ramach perspektywy finansowej 2014-2020, nakładającym na państwa członkowskie minimalne poziomy wykorzystania środków z określonego funduszu na poszczególne cele tematyczne (tzw. ringfencingi), zgodnie z którymi wsparcie powinno się koncentrować na dziedzinach najistotniejszych z punktu widzenia rozwoju kraju (CT 1, 2, 3, 4).

				kontekście rozwoju województwa. Dlatego zwiększenie alokacji w tym PI znajduje, naszym zdaniem, w pełni swoje uzasadnienie.	
17.	Gmina Miasto Rzeszów	Str. 40	Wnioskuje się o dodanie zapisów dotyczących wspierania efektywności energetycznej poprzez inteligentne zarządzanie energią, wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym oraz modernizację sieci ciepła systemowego .	Brak przedmiotowych zapisów skutkować będzie brakiem możliwości ubiegania się o dofinansowanie w przedmiotowym zakresie.	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Ta część Sekcji 1 zawiera nazwy celów tematycznych oraz priorytetów inwestycyjnych, których nazwy wynikają z zapisów rozporządzenia szczegółowego dotyczącego EFRR (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.) oraz EFS (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.).</p> <p>Szczegółowy zakres interwencji w ramach poszczególnych PI zawiera Sekcja 2.</p> <p>Wsparcie sieci ciepłowniczych, to przedmiot interwencji PI 4.5.</p> <p>Zgodnie z linią demarkacyjną, projekty realizowane na terenie miast wojewódzkich i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie (uzgodnionych w ramach Strategii ZIT), realizowane będą w trybie pozakonkursowym w ramach POIS.</p>
18.	Gmina Miasto Rzeszów	Tabela nr 2; str. 46	Wnioskuje się o umieszczenie zapisów dotyczących, zgodnie z priorytetem Strategii Europa 2020, wspierania gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej między innymi poprzez modernizację sieci ciepłowniczych oraz modernizację sektora transportu i zmniejszenia jego udziału w emisji gazów cieplarnianych.	Brak przedmiotowych zapisów skutkować będzie brakiem możliwości ubiegania się o dofinansowanie w przedmiotowym zakresie. Wskazane są tylko rozwój ciepłownictwa w oparciu i OZE.	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Wskazany zapis został wprost zaczerpnięty z dokumentu Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu</p> <p>Szczegółowy zakres interwencji w ramach CT 4 zawiera Sekcja 2.</p> <p>Wsparcie sieci ciepłowniczych, to przedmiot interwencji PI 4.5.</p> <p>Zgodnie z linią demarkacyjną, projekty realizowane na terenie miast wojewódzkich i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie (uzgodnionych w ramach Strategii ZIT), realizowane będą w trybie pozakonkursowym w ramach POIS.</p>

19.	SIEGMA-CONSULT Martin Siegwald	Sekcja 1/strona 65	Analiza alokacji finansowej przeznaczonej na realizację projektów w ramach priorytetu 1.2 (87 mln EUR), oraz priorytetu 3.1 (76,8 mln EUR) prowadzi do wniosku, iż z uwagi na przewidziany rodzaj projektów, oraz typ Beneficjentów w w/w działaniach powinno nastąpić przesunięcie pewnej części kwoty z działania 3.1 do działania 1.2, co pozwoliłoby na realizację ciekawszych i większej ilości projektów badawczych.	Projekty przewidziane do dofinansowania w priorytecie 1.2 zakładają zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw poprzez rozwój infrastruktury B+R, przeprowadzanie prac B+R, oraz ich wdrożenie. Są to projekty szczególnie ważne dla ogólnego celu określonego w Strategii Europa 2020, jakim jest udział inwestycji z zakresu B+R+I na poziomie 3% PKB. Projekty te wymagają inwestycji w środki trwałe, stworzenie laboratoriów, a także sam zakup patentów, czy licencji jest kosztowną działalnością. Natomiast działania w zakresie priorytetu 3.1 opierają się, jak wynika z opisów, na istniejących strukturach i wspieraniu technologii komunikacyjnych, których wdrożenie wymaga mniejszych nakładów finansowych. W związku z tym uważamy, że powinna nastąpić realokacja środków pomiędzy w/w priorytetami na rzecz ich zwiększenia w priorytecie 1.2, biorąc pod uwagę znaczenie celu działania 1.2 dla osiągnięcia wskaźników mających znaczenie nawet o randze ogólnokrajowej. Poza tym, dodatkowym uzasadnieniem zwiększenia alokacji w priorytecie 1.2 może być rodzaj Beneficjentów jacy mogą uzyskać wsparcie (także duże przedsiębiorstwa) które mają ograniczony dostęp do środków unijnych, jednak ich rola w działalności B+R jest znacząca. Priorytet ten także przyczynia się w większym stopniu do połączenia świata biznesu z nauką, co także jest jednym z celów na poziomie krajowym.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA W projekcie RPO WP udział alokacji na niektóre PI został zmieniony.
20.	Uzdrowisko Rymanów S.A.	Integracja społeczna – stan obecny, Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych, Tabela nr 2, Str.52	Proponujemy dopisać w nawiasie choroby układu oddechowego i układu kostno-stawowego	Choroby układu oddechowego i kostno-stawowego wymienione są jako główne grupy zachorowań na str. 186 oraz jako wykazujące tendencję wzrostową na str. 187	UWAGA UWZGLĘDNIONA Tabela nr 2 została przygotowana m.in. w oparciu o diagnozę z Sekcji 1.1. Z uwagi na skorygowanie zapisów w tamtej części również Tabela nr 2 zostanie skorygowana.
21.	Uzdrowisko Rymanów S.A.	Integracja społeczna – stan obecny, Uzasadnienie wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych, Tabela nr 2, Str.52	Proponujemy dopisać ... w tym rehabilitacji leczniczej dzieci i dorosłych w warunkach stacjonarnych	Rehabilitacja lecznicza w warunkach stacjonarnych funkcjonuje w ramach umów z NFZ a więc w ramach publicznego systemu ochrony zdrowia	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Tabela nr 2 została przygotowana w oparciu o diagnozę z Sekcji 1.1 oraz zapisy dokumentów strategicznych (unijnych, krajowych, regionalnych). Szczegółowy zakres interwencji w ramach poszczególnych PI zawiera Sekcja 2
22.	Bieszczadzki Park Narodowy z siedzibą w Ustrzykach Górnych	<u>Rozdz. 2.4</u> PI 6.4	Proponujemy ażeby kilkakrotnie zwiększyć środki przeznaczone na PI 6.4	W opisach projektu przypomina się, że „Strategia Rozwoju Województwa – Podkarpacie 2020 silnie akcentuje powiązanie rozwoju województwa z działaniami na rzecz ochrony zasobów naturalnych, różnorodności biologicznej i krajobrazu”. Podkreśla się, że „różnorodność biologiczna i krajobrazowa stanowią jeden z fundamentów, na którym można	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Decyzje w powyższym zakresie podejmuje ZWP biorąc pod uwagę również wymagania Komisji

				<i>budować przewagi konkurencyjne regionu</i> ". Jeśli popatrzymy na ilość środków planowanych na PI 6.4 to słowo „można” w powyższym zdaniu nabiera dosłownego znaczenia. Wiele treści a niewiele środków. Sprawdziliśmy czy podobna dysproporcja występuje w planie podobnego Województwa Małopolskiego. Jednak nie, zakres zamierzeń jest tam węższy i lepiej skonkretyzowany a finanse znacznie większe. Na działanie 6.4 przeznaczają 44 mln co stanowi 1,53% ogólnego budżetu.	Europejskiej w modelu wsparcia w ramach perspektywy finansowej 2014-2020, nakładającym na państwa członkowskie minimalne poziomy wykorzystania środków z określonego funduszu na poszczególne cele tematyczne (tzw. ringfencingi), zgodnie z którymi wsparcie powinno się koncentrować na dziedzinach najistotniejszych z punktu widzenia rozwoju kraju (CT 1, 2, 3, 4).
23.	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1. Wkład Programu w realizację strategii... (str.39)	Przeformułowanie treści punktu 1.1: <i>Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i zwiększanie zdolności do osiągnięcia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności tych, które leżą w interesie Europy</i>	Sformułowania użyte w treści priorytetu inwestycyjnego nie jest jasne. Diagnoza nie identyfikuje jakichkolwiek (nawet potencjalnych – w ramach wizji rozwoju) centrów czy ośrodków kompetencji aspirujących bądź spełniających kryteria „interesu Europy”. Następnie wskazano na „udoskonalanie” infrastruktury badań i innowacji, co może być rozumiane jako oddziaływanie na obecnie dostępną infrastrukturę, a nie np. na tworzenie nowych zasobów infrastrukturalnych.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nazwa priorytetu inwestycyjnego wynika z zapisów rozporządzenia szczegółowego dotyczącego EFRR (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.).
24.	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1. Wkład Programu w realizację strategii... (str.39 40)	Uproszczenie treści priorytetu inwestycyjnego 1.2	Treść PI zawiera 10 wersów tekstu, który nie jest spójny, a także przez to niezrozumiały (np.: „... tworzenie sieci, pobudzania popytu, klastrów i otwartych innowacji...”). Zawarte w treści wyliczenia różnego rodzaju działań są zbędne.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nazwa priorytetu inwestycyjnego wynika z zapisów rozporządzenia szczegółowego dotyczącego EFRR (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.).
25.	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1. Wkład Programu w realizację strategii... (str. 40)	Weryfikacja zapisu PI 2.3, poprawa na <i>Zwiększenie zakresu wykorzystania technologii komunikacyjno-informacyjnych w ramach e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia</i>	Obecna treść zapisu skupia się na działaniu (wykorzystaniu czasu ciągłego), a nie na jego potencjalnych efektach.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nazwa priorytetu inwestycyjnego wynika z zapisów rozporządzenia szczegółowego dotyczącego EFRR (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.).
26.	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1. Wkład Programu w realizację strategii... (str. 40)	Weryfikacja zapisu PI 3.1. Proponowane brzmienie: <i>Promocja przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwanie gospodarczego wykorzystania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości</i>	Obecna treść zapisu skupia się na działaniu (wykorzystaniu czasu ciągłego), a nie na jego potencjalnych efektach.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nazwa priorytetu inwestycyjnego wynika z zapisów rozporządzenia szczegółowego dotyczącego EFRR (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.).
27.	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1. Wkład Programu w realizację strategii... (str. 40)	Zmiana treści PI 3.2 na następującą: <i>Opracowanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu ich umiędzynarodowienia</i>	Obecna treść zapisu skupia się na działaniu (wykorzystaniu czasu ciągłego), a nie na jego potencjalnych efektach. Przedstawiona propozycja pozwala na identyfikację do czego konkretnie odnosi się to „umiędzynarodowienie”.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nazwa priorytetu inwestycyjnego wynika z zapisów rozporządzenia szczegółowego dotyczącego EFRR (Rozporządzenie Parlamentu

					Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.).
28.	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1. Wkład Programu w realizację strategii... (str. 41)	W PI 6.5 i 7.4 zawarto ten sam kierunek działań związany z „propagowaniem działań służących zmniejszeniu hałasu”.		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nazwa priorytetu inwestycyjnego wynika z zapisów rozporządzenia szczegółowego dotyczącego EFRR (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.).
29.	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1. Wkład Programu w realizację strategii... (str. 41)	Zmiana treści PI 8.7 - propozycja następującego brzmienia: <i>Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych</i>	Propozycja zmiany treści wynika z analizy zapisów uzasadnienia, kontekstu merytorycznego i planowanych typów przedsięwzięć, które mają zostać zrealizowane w ramach RPO. Bowiernie nie zakłada się w ramach tego PI wsparcia udzielanego przedsiębiorstwom już istniejącym, a tym bardziej związanego z firmami średnimi.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nazwa priorytetu inwestycyjnego wynika z zapisów rozporządzenia szczegółowego dotyczącego EFS (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.).
30.	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1. Wkład Programu w realizację strategii... (str. 42)	PI 10.1 Proponuje się usunięcie części treści PI dot. ograniczenia i zapobiegania przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej.	Na terenie województwa podkarpackiego nie występują merytoryczne przesłanki do uwzględnienia na szerszą skalę działań ze wskazanego obszaru. Diagnoza również nie zawiera informacji potwierdzającej i uzasadniającej takie podejście.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nazwa priorytetu inwestycyjnego wynika z zapisów rozporządzenia szczegółowego dotyczącego EFS (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.).
31.	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1. Wkład Programu w realizację strategii... (str. 42)	Należy także zweryfikować treść tego PI ze względów językowych i znaczeniowych.	Niejasne jest sformułowanie dotyczące dostępu „do uczenia się przez całe życie”. Proces uczenia się jest procesem indywidualnym. Tym bardziej, że w ramach PI wskazano również nieformalne sposoby uczenia się, a termin łączy się z terminem wykorzystywanym przez GUS „kształcenie nieformalne”, co ściśle jest związane z pozainstytucjonalnym procesem „niezorganizowanym trwającym przez całe życie i niesystematycznym procesem nabywania przez każdego człowieka wiadomości, sprawności, przekonań i postaw na podstawie codziennego doświadczenia oraz wpływów wychowawczych otoczenia”. Tego typu procesy mogą być wywołane np. działaniami związanymi z promowaniem czytelnictwa, upowszechnianiem samokształcenia itd., które z treści RPO jednak nie wynikają.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nazwa priorytetu inwestycyjnego wynika z zapisów rozporządzenia szczegółowego dotyczącego EFRR (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.).
32.	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Przegląd uzasadnienia wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych (Tabela 2).	Uzupełnienie uzasadnienia wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych o szersze nawiązanie do dokumentów strategicznych na poziomie regionu.	W tabeli 2 położono głównie nacisk na uzasadnienie zgodności wybranych celów i priorytetów z dokumentem strategicznym na poziomie europejskim, jakim jest Strategia Europa 2020. Większość PI odpowiada lub opiera się w znacznej mierze o treść Umowy Partnerstwa, która z założenia uwzględnia wyzwania rozwojowe kraju w kontekście wspomnianego wyżej dokumentu o charakterze ogólnym. Natomiast uzasadnienia z punktu widzenia	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Tabela nr 2 została przygotowana zgodnie z wymaganiami zawartymi w Szablonie Programu Operacyjnego – przygotowanym przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Dodatkowo zakres możliwych do wprowadzenia treści do w/w tabeli determinuje

				wizji rozwoju regionu, zawartej w dokumentach strategicznych jest bardzo lakoniczne. Dodatkowo niektóre PI są szerzej nakreślone niż wyzwania rozwojowe wskazane w Strategii Rozwoju Województwa (np. PI 10.3 w ramach zapisów Strategii dot. „modernizacji szkolnictwa zawodowego w kontekście regionalnych uwarunkowań i potrzeb rynku pracy”).	ograniczona liczba znaków. Uzasadnienie interwencji przewidzianej Programem w kontekście kierunków rozwoju regionu została przedstawiona w Sekcji 1 - <i>Diagnoza wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów/ sektorów objętych programem.</i>
33.	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Rozkład środków finansowych (str. 67)	Zwiększenie alokacji środków na realizację PI 9.4 Propozycja: 9.4 – 80 mln 9.7 – 50 mln 9.8 – 39,1 mln	Ze względu na możliwości udzielenia wsparcia w celu ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego i ubóstwa PI 9.4 powinien mieć priorytetowe znaczenie i kumulować w sobie działania różnego rodzaju instytucji, jak to zostało zapisane w opisie priorytetu. Zwiększenie alokacji w tym priorytecie wynika z diagnozy, która potwierdza konieczność podejmowania działań na szeroką skalę, na wielu obszarach w odniesieniu do bardzo licznej grupy osób. Będzie to możliwe tylko z założeniem koncentracji środków na aktywnej integracji w ramach PI 9.4. W propozycji Programu natomiast założono wsparcie na nieco niższym poziomie, co PI 9.8, z którego realizacją mogą wiązać się wymierne korzyści, jednak ich bezpośrednie oddziaływanie (w ramach tego okresu programowania) na niwelowanie skali i charakteru występujących problemów nie jest udokumentowane (o czym świadczą także opisy w Programie wskazujące na pewne możliwości). Brakowi bowiem rzetelnej i udokumentowanej wiedzy dot. skuteczności PES w rozwiązywaniu problemów, którym ich powstanie i funkcjonowanie ma służyć. W alokacji w ramach Osi priorytetowej VII zaznacza się również wyższa koncentracja środków na zadania związane z dostępem do usług publicznych (w tym społecznych).	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Decyzje w powyższym zakresie podejmuje ZWP biorąc pod uwagę również wymagania Komisji Europejskiej w modelu wsparcia w ramach perspektywy finansowej 2014-2020, nakładającym na państwa członkowskie minimalne poziomy wykorzystania środków z określonego funduszu na poszczególne cele tematyczne (tzw. ringfencingi), zgodnie z którymi wsparcie powinno się koncentrować na dziedzinach najistotniejszych z punktu widzenia rozwoju kraju (CT 1, 2, 3, 4).
34.	Leszek Woźniak, Pracownik Politechniki Rzeszowskiej	Sekcja 1; 1.1, str. 3	W akapicie zaczynającym się od słów „Kolejnym priorytetem...” w drugiej linijce dopisać do słów „efektywniej korzystającej z zasobów” sformułowanie: <i>i niskoemisyjnej.</i>	Tego typu zapis znajduje się w Strategii Europa 2020, na którą powołują się autorzy tego akapitu.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Zapisy uzupełniono zgodnie z sugestiami zgłaszającego.
35.	Leszek Woźniak, Pracownik Politechniki Rzeszowskiej	Sekcja 1; 1.1, str. 3	W czwartej i piątej linijce tego samego akapitu określenie „ze cele środowiskowe” raczej powinno być zastąpione pojęciem <i>cele społeczne i gospodarcze.</i>	Nie tylko cele bezpośrednie środowiskowe powinny być zgodne z koncepcją zrównoważonej i konkurencyjnej gospodarki.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Celem niniejszego akapitu jest wykazanie, że słuszność wspierania w ramach RPO WP 2014-2020 działań z zakresu ochrony środowiska naturalnego i wspierania efektywności wykorzystywania zasobów, dostosowania do zmian klimatu oraz budowy podstaw gospodarki niskoemisyjnej wynika ze Strategii Europa 2020. Dlatego też w opisie zwrócono uwagę właśnie na cele

					środowiskowe.
36.	Leszek Woźniak, Pracownik Politechniki Rzeszowskiej	Tabela 1, str. 4	Nieliczne błędy, brak wyjaśnienia jednostek i skrótów.	Tabela ta powinna być czytelna dla każdego.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Wyjaśnienia skrótów pojawiających się w Programie znajdują się w sekcji „Wykaz najważniejszych skrótów”.
37.	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1. Wkład Programu w realizację strategii... (str.3)	<i>...się w trzy priorytety określone w głównym dokumencie kierunkowym dla polityki spójności, jakim jest Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu Europa 2020.</i>	Wprowadzenie pełnej nazwy Strategii Europa 2020	UWAGA UWZGLĘDNIONA Zapisy uzupełniono zgodnie z sugestiami zgłaszającego.
38.	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1. Wkład Programu w realizację strategii... (str.3)	<i>Propozycja zastąpienia zapisu „włączenie/integrację społeczną osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej i zawodowej” następującym „włączenie/integrację i rewitalizację społeczną osób i rodzin znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej i zawodowej”.</i>	Proponujemy uwzględnić w opisie założeń Programu podejście rewitalizacyjne, które de facto zostało uwzględnione w treści osi priorytetowej. Będzie ono opierało się na procesowym podejściu do rozwiązywania problemów wynikających/powiązanych z obszarami zdegradowanymi (fizycznie, społecznie), np. w odniesieniu do środowisk popegieerowkich.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Zapisy uzupełniono zgodnie z sugestiami zgłaszającego.
39.	RDOŚ w Rzeszowie		Kwota wsparcia dla priorytetu inwestycyjnego 6.4 z funduszy Unii Europejskiej, obejmuje zaledwie 0,5% (11,3 mln euro – tabela nr 4. <i>Matryca logiczna strategii inwestycyjnej programu</i>) całości środków Programu.	Należy zauważyć, że jest to najmniej dotowany priorytet z osi „IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego”. W ocenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie dodatkowe zadania podnoszone w niniejszym piśmie wymagają znacznych nakładów finansowych oraz <u>zapewnienia finansowania priorytetu w kwocie wielokrotnie wyższej.</u> Należy podkreślić, że z zaproponowanych zadań będą pośrednio korzystać mieszkańcy Podkarpacia.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Decyzje w powyższym zakresie podejmuje ZWP biorąc pod uwagę również wymagania Komisji Europejskiej w modelu wsparcia w ramach perspektywy finansowej 2014-2020, nakładającym na państwa członkowskie minimalne poziomy wykorzystania środków z określonego funduszu na poszczególne cele tematyczne (tzw. ringfencingi), zgodnie z którymi wsparcie powinno się koncentrować na dziedzinach najistotniejszych z punktu widzenia rozwoju kraju (CT 1, 2, 3, 4).

GOSPODARKA

Lp.	Podmiot zgłaszający	Część dokumentu, do której odnosi się uwaga (sekcja/rozdział / strona)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie podmiotu zgłaszającego uwagę	Stanowisko IZ RPO WP 2014-2020 (uwaga uwzględniona/ częściowo uwzględniona/ nieuwzględniona wraz z uzasadnieniem)
1	Gmina Rymanów w porozumieniu z gminami: Horyniec-Zdrój, Iwonicz-Zdrój, Solina	Seksja 1/str. 6	Pkt. 4 – dopisać tekst Sektor turystyczny stanowi w dalszym ciągu niewykorzystany potencjał Podkarpacia, niewystarczająca jest ilość przedsięwzięć wspierających promocję konkurencyjnych produktów turystycznych, brak jest oferty pobytowej o wysokiej jakości i gamie oferowanych usług, co zostało podkreślone w zapisach Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2020. Na szczególną uwagę zasługuje wykorzystanie cennych walorów przyrodniczych i zasobów wód mineralnych uznanych za lecznicze znajdujących się na terenie podkarpackich uzdrowisk	W punkcie 4 wskazano, iż marka województwa podkarpackiego z założenia ma budować percepcję zrównoważonego rozwoju w kontekście dwóch najważniejszych elementów turystyki (Bieszczady) i przemysłu (Lotnictwo). Uważamy, że niezwykle ważnym elementem turystyki Podkarpacia, również rozpoznawalnym w kraju, są obszary uzdrowiskowe i turystyka uzdrowiskowa, która ze względu na swój charakter i powiązanie z priorytetem zdrowie publiczne, nabiera coraz większego znaczenia. Zapisy Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020 rozdział I gospodarka regionu” wskazują, że podczas prowadzonych prac, zdecydowanie najniżej oceniono interwencję o obszarze turystyki, w ramach RPO WP 2007-2013. Pominęto przedsięwzięcia wspierające kreację i promocję konkurencyjnych produktów turystycznych dlatego też sektor turystyczny stanowi wciąż potencjał Podkarpacia. Ponieważ w Strategii rozwoju województwa – Podkarpackiego 2020, uzdrowiska i obszary uzdrowiskowe zostały ujęte w dwóch celach: celu 1- konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, priorytet 1.3 Turystyka, cel 2 kapitał ludzki i społeczny, priorytet 2.5 dlatego wnioskujemy o uwzględnienie w sekcji 1. 1 RPO WP na lata 2014-2012, <i>Diagnoza wyzwań, potrzeb i potencjałów/obszarów/sektorów objętych programem</i> , zapisów dotyczących sektora turystyki uzdrowiskowej i lecznictwa uzdrowiskowego. Podkarpackie uzdrowiska i obszary uzdrowiskowe oprócz cennych zasobów leczniczych dysponują znacznym potencjałem turystycznym, funkcjonują tutaj renomowane sanatoria i szpitale uzdrowiskowe, ukierunkowane również na leczenie chorób, które zostały określone w Sekcji 1 RPO WP na lata 2014-2012 Mając na uwadze obszerny rynek odbiorców turystyki uzdrowiskowej, nie należy lekceważyć faktu, że w uzdrowiskach znajduje się duży potencjał gospodarczy. Rozwój turystyki może przynosić gminom uzdrowiskowym wiele korzystnych zmian. Wszystkie obszary uzdrowiskowe z terenu Podkarpacia mieszczą się w obszarze strategicznej interwencji dla kierunków działania 1.3.2 Strategii	UWAGA UWZGLĘDNIONA Dokonano zmiany zapisów, uogólniając je. Wsparcie Uzdrowisk przewidziane w Osi VI Spójność przestrzenna i społeczna PI 8.2

				rozwoju województwa – Podkarpackiego 2020.	
2	Powiat Lubaczowski	Sekcja 1.1, Gospodarka Województwa, Stan Obecny, pkt. 4, str. 6	Przy wymienianiu turystyki, jako jednego z najważniejszych elementów zrównoważonego rozwoju wspomina się jedynie o Bieszczadach, bez jakiegokolwiek wzmianki o Roztoczu. Proponujemy obok Bieszczad Wymienić Roztocze	W chwili obecnej na terenie Roztocza coraz prężniej rozwija się sektor turystyczny. Widać to szczególnie po stronie Lubelskiej, gdzie duży nacisk kładzie się na promocję walorów przyrodniczych. W województwie podkarpackim, kraina ta jest zapomniana, co ogranicza jej rozwój mimo dużego potencjału, szczególnie w powiązaniu z uzdrowiskiem Horyniec Zdrój.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Wsparcie Uzdrowisk przewidziane w Osi VI Spójność przestrzenna i społeczna, PI 8.2
3	Powiat Lubaczowski	Sekcja 1.1, Gospodarka Województwa, Stan Obecny, pkt. 5, str 6 i 7	Wymienia się sektory strategiczne: lotniczy, elektromaszynowy, rolno-spożywczy, chemiczny oraz turystyczny. Proponujemy uzupełnienie tej listy o sektor uzdrowiskowy.	Jest to obecnie sektor bardzo znaczący, z dużymi możliwościami rozwoju. Uzdrowiska w Iwoniczu, Rymanowie i w Horyńcu Zdr. są ważnym elementem gospodarki Podkarpacia. Skoncentrowane wsparcie tego sektora wpłynęłoby na rozwój regionu na terenie którego działają uzdrowiska.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Wsparcie Uzdrowisk przewidziane w Osi VI Spójność przestrzenna i społeczna, PI 8.2
4	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa im. prof. Stanisława Tarnowskiego w Tarnobrzegu		Wnioskuje o rozszerzenie definicji innowacji o aspekt społeczny, by ze środków unijnych finansowane mogły być nie tylko innowacje technologiczne, ale również innowacje społeczne. Proponuję wprowadzenie w Osi Priorytetowej I. <i>Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka</i> dodatkowego celu szczegółowego: <i>Wzmocnienie potencjału społeczno-gospodarczego regionu poprzez wdrażanie innowacji społecznych.</i>	Rozszerzenie rozumienia pojęcia innowacji pozwoli państwowym wyższym szkołom zawodowym wdrażać zarówno innowacje technologiczne, jak również innowacje społeczne oraz pozwoli korzystać w tym zakresie ze środków unijnych. Innowacje są źródłem postępu i zmian, a przede wszystkim motorem wzrostu gospodarczego.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Dokonano częściowej zmiany zapisów, uogólniając je, ale nie wprowadzono kolejnego celu z uwagi na to, iż de facto zawęży on cel szczegółowy .
5	Bronisław Luber ZPHU- Wierchy (producent zabawek)	Uwaga ogólna do całego dokumentu	Cyt.: „Wnioskuje o utworzenie przy Politechnice Rzeszowskiej punktu informacyjno-konsultacyjnego z zakresu polskich i unijnych norm, które są ustanawiane i zmieniane przez Polski Komitet Normalizacyjny i Europejski Komitet Normalizacyjny. Punkt ten powinien bezpłatnie udzielać porad i wyjaśnień dotyczących norm dla wszystkich podmiotów gospodarczych województwa podkarpackiego. Działalność tego punktu powinna być finansowana z funduszy unijnych. proszę aby powyższy wniosek został uwzględniony w Programie Operacyjnym Województwa Podkarpackiego		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nie jest zasadne wpisywanie szczegółowych informacji w samym RPO - dokumencie o dużym stopniu ogólności. Doprecyzowanie nastąpi na etapie prac nad uszczegółowieniem Programu i Wytycznymi do kwalifikowalności wydatków. Powyższa propozycja jest możliwa do rozpatrzenia na etapie wyboru projektów, pod warunkiem zgłoszenia takiego projektu w tym przypadku przez beneficjenta.
6	PWSZ w: Tarnobrzegu, Przemysłu, Jarosławiu, Sanoku Krosnie	Oś priorytetowa I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka	Cyt. „Wnoskujemy o wprowadzenie zmian w ramach Osi priorytetowej I <i>Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka</i> dodatkowego celu szczegółowego: <i>Wzmocnienie potencjału społeczno-gospodarczego regionu poprzez wdrażanie innowacji społecznych.</i> W ramach tego celu mogły być realizowane projekty mające na celu wypracowanie nowych rozwiązań w obszarach organizacji i zarządzania, przedsiębiorczości społecznej, komunikacji, produkcji, konkurencji oraz innych.		UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Dokonano częściowej zmiany zapisów, uogólniając je.
7	Małgorzata Lechwar, Grzegorz Wisz Podkarpacki Klaster Energii Odnawialnej	s.7, pkt.5 „Nie bez znaczenia dla województwa są sektory strategiczne	Nie bez znaczenia dla województwa są sektory strategiczne ujęte w strategii rozwoju regionalnego, to przede wszystkim: lotniczy, elektromaszynowy, rolno-spożywczy, chemiczny, turystyczny oraz odnawialnych źródeł energii (OZE).	Proponowane zapisy znajdują uzasadnienie w treści merytorycznej zapisów konsultowanego dokumentu, np.: s. 4, akapit 3. „Kolejnym priorytetem Strategii Europa 2020 jest rozwój zrównoważony rozumiany jako wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów,	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Aspekt OZE został szeroko omówiony w części dot. Czystej Energii.

		ujęte w strategii rozwoju regionalnego, to przede wszystkim: lotniczy, elektromaszynowy, rolno-spożywczy, chemiczny oraz turystyczny”.		bardziej przyjaznej środowisku i konkurencyjnej. W powyższej Strategii określone zostały działania na rzecz budowy gospodarki opartej o zasadę rozwoju zrównoważonego wyraźnie wskazując, że cele środowiskowe powinny być dopełnione działaniami na rzecz zrównoważonej i konkurencyjnej gospodarki wzmacniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną. W związku z powyższym, zakres interwencji RPO WP 2014-2020 obejmuje także działania z zakresu ochrony środowiska naturalnego i wspierania efektywności wykorzystywania zasobów, dostosowania do zmian klimatu, budowy podstaw gospodarki niskoemisyjnej oraz wewnątrz regionalnej dostępności transportowej	
8	Małgorzata Lechwar, Grzegorz Wisz Podkarpacki Klaster Energii Odnawialnej	s.7, pkt 6 „Najwięcej inicjatyw klastrowych powstało w branży lotniczej oraz informatycznej. Kolejnymi co do	Najwięcej inicjatyw klastrowych powstało w branży lotniczej oraz informatycznej. Kolejnymi co do popularności branżami są: przemysł metalowy, turystyka oraz odnawialne źródła energii (OZE).	Od 2010 roku działa Podkarpacki Klaster Energii Odnawialnej (PKEO) rozpoznawalny w przestrzeni regionu, kraju i zagranicy. W 2012 roku PKEO otrzymał jako jeden z nielicznych w kraju certyfikat „Cluster Management Excellence” wydawany przez Europejskie Biuro Certyfikacji Klastrow. Jednym z elementów aktywności jest projekt pn. "Inteligentne EkoOsiedle 2020” wpisany na listę przedsięwzięć priorytetowych dla województwa podkarpackiego. Klaster kładzie duży nacisk na kreowanie efektywnych form współpracy sfery nauki i biznesu, których celem jest wdrażanie innowacyjnych produktów i usług podnoszących jakość życia. Szczegóły dotyczące bieżącej działalności są dostępne na stronie: http://energia.rzeszow.pl/	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Zmieniono zapisy , uogólniając je, poza tym aspekt OZE został szeroko omówiony w części dot. Czystej Energii
9	Fundacja SOS Zycie	GOSPODARKA WOJEWÓDZTWA Oczekiwane efekty ze str. 7 należy dodać na stronie 8	Dodać Pkt 7. Wzmocnienie potencjału jednostek sektora organizacji pozarządowych prowadzących działalność non-profit w usługach medycznych, socjalnych oraz szeroko rozumianej ekonomii społecznej. Efektem tych działań będzie zmniejszenie wskaźników umieralności oraz wykluczenia społecznego w województwie.	W organizacjach pozarządowych również istnieje działalność instytucji non profit na rzecz społeczeństwa w zakresie polityki zdrowotnej oraz ekonomii społecznej Są to najczęściej inicjatywy obywatelskie, wspomagające powołane przez zwykłych obywateli w celu podniesienia jakości zdrowia i życia.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wzmocnienie potencjału jednostek sektora organizacji pozarządowych prowadzących działalność non-profit w usługach medycznych, socjalnych oraz szeroko rozumianej ekonomii społecznej nie jest przedmiotem wsparcia w Osi I. Taki rodzaj wsparcia przewidziano w Osi Integracja społeczna.
10	Wójt Gminy Dębica	Dot.: przeznaczenia środków na uzdrowiska w Podkarpackim Regionalnym Programie Operacyjnym	Prośba o ujęcie kwoty 50 mln zł w Podkarpackim Regionalnym Programie Operacyjnym w ramach osi priorytetowej 3. Turystyka i przemysł, kulturowy, działanie 3.1 Rozwój Infrastruktury turystycznej , schemat B – Inwestycje w obiekty i infrastrukturę uzdrowiskową.	Środki takie byłyby niezbędne na reaktywowanie Uzdrowiska Latoszyn w Gminie Dębica	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Wsparcie uzdrowisk przewidziane w Osi VI Spójność przestrzenna i społeczna, PI 8.2

11	<p>Gmina Rymanów w porozumieniu z gminami: Horyniec-Zdrój, Iwonicz-Zdrój, Solina</p>	Seksja 1/str. 6	<p>Pkt. 4 - dopisać tekst</p> <p>Sektor turystyczny stanowi w dalszym ciągu niewykorzystany potencjał Podkarpacia, niewystarczająca jest ilość przedsięwzięć wspierających promocję konkurencyjnych produktów turystycznych, brak jest oferty pobytowej o wysokiej jakości i gamie oferowanych usług, co zostało podkreślone w zapisach Strategia rozwoju województwa – Podkarpackie 2020. Na szczególną uwagę zasługuje wykorzystanie cennych walorów przyrodniczych i zasobów wód mineralnych uznanych za lecznicze znajdujących się na terenie podkarpackich uzdrowisk</p>	<p>W punkcie 4 wskazano, iż marka województwa podkarpackiego z założenia ma budować percepcję zrównoważonego rozwoju w kontekście dwóch najważniejszych elementów turystyki (Bieszczady) i przemysłu (Lotnictwo). Uważamy, że niezwykle ważnym elementem turystyki Podkarpacia, również rozpoznawalnym w kraju, są obszary uzdrowiskowe i turystyka uzdrowiskowa, która ze względu na swój charakter i powiązanie z priorytetem zdrowie publiczne, nabiera coraz większego znaczenia.</p> <p>Zapisy Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020 rozdział I gospodarka regionu” wskazują, że podczas prowadzonych prac, zdecydowanie najniżej oceniono interwencję o obszarze turystyki, w ramach RPO WP 2007-2013. Pominięto przedsięwzięcia wspierające kreację i promocję konkurencyjnych produktów turystycznych dlatego też sektor turystyczny stanowi wciąż potencjał Podkarpacia. Ponieważ w Strategii rozwoju województwa – Podkarpackiego 2020, uzdrowiska i obszary uzdrowiskowe zostały ujęte w dwóch celach: celu 1- konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, priorytet 1.3 Turystyka, cel 2 kapitał ludzki i społeczny, priorytet 2.5 dlatego wnioskujemy o uwzględnienie w sekcji 1. 1 RPO WP na lata 2014-2012, <i>Diagnoza wyzwań, potrzeb i potencjałów/obszarów/sektorów objętych programem</i>, zapisów dotyczących sektora turystyki uzdrowiskowej i lecznictwa uzdrowiskowego.</p> <p>Podkarpackie uzdrowiska i obszary uzdrowiskowe oprócz cennych zasobów leczniczych dysponują znacznym potencjałem turystycznym, funkcjonują tutaj renomowane sanatoria i szpitale uzdrowiskowe, ukierunkowane również na leczenie chorób, które zostały określone w Sekcji 1 RPO WP na lata 2014-2012</p> <p>Mając na uwadze obszerny rynek odbiorców turystyki uzdrowiskowej, nie należy lekceważyć faktu, że w uzdrowiskach znajduje się duży potencjał gospodarczy. Rozwój turystyki może przynosić gminom uzdrowiskowym wiele korzystnych zmian.</p> <p>Wszystkie obszary uzdrowiskowe z terenu Podkarpacia mieszczą się w obszarze strategicznej interwencji dla kierunków działania 1.3.2 Strategii rozwoju województwa – Podkarpackiego 2020.</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Wsparcie Uzdrawisk przewidziane w Osi VI Spójność przestrzenna i społeczna PI 8.2</p>
12	<p>Leszek Woźniak - Pracownik Politechniki Rzeszowskiej</p>	Rozdział: Gospodarka województwa, punkt 5, str. 6	<p>Nazwa inteligentnej specjalizacji wspomagającej powinna brzmieć: informacja i telekomunikacja.</p>	<p>W taki sposób brzmi ta nazwa w regionalnej strategii innowacji po konsultacjach społecznych.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Dokonano częściowej zmiany zapisów uogólniając je. W projekcie RPO inteligentne specjalizacje nie będą wymienione z nazwy z uwagi na fakt, iż projekt RIS3 nie został jeszcze</p>

					przyjęty przez ZWP.
13	Leszek Woźniak - Pracownik Politechniki Rzeszowskiej	Rozdział: Gospodarka województwa, punkt 5, str. 7.	Sformułowanie „w szczególności w obszarze wzmacniania bazy produkcyjnej” powinno być poszerzone o oraz naukowo-badawczej.	Regionalna strategia innowacji dotyczy w szczególności infrastruktury naukowo-badawczej i rozwojowej, zgodnie z polityką inteligentnej specjalizacji.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Dokonano zmiany zapisów
14	Leszek Woźniak - Pracownik Politechniki Rzeszowskiej	Rozdział: Gospodarka województwa, punkt 6, str. 8.	Do sformułowania „stworzenie” dopisać i doskonalenie.	Taki system już istnieje, a więc wymaga bardziej doskonalenia niż stworzenia.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Dokonano zmiany zapisów
15	Leszek Woźniak - Pracownik Politechniki Rzeszowskiej	Rozdział: Gospodarka województwa, spodziewane efekty, str. 11.	Proponujemy dopisanie jako punktu 7 sformułowania udostępnienie Internetu szerokopasmowego wszystkim mieszkańcom województwa.	Zgodnie z polityką Komisji Europejskiej, już w 2013 roku we wszystkich krajach członkowskich Internet szerokopasmowy miał być szeroko dostępny.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z Liniją demarkacyjną taki rodzaj wsparcia przewidywany jest na poziomie krajowym
16	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1. Wkład Programu w realizację strategii... (str.5-6)	<i>Do cech negatywnych w tym obszarze zaliczyć należy również niski wskaźnik zatrudnionych w sektorze B+R na 1000 aktywnych zawodowo, wahania liczby zgłaszanych wynalazków, brak tendencji wzrostu, jak również wyraźnie niższa od średniej krajowej aktywność patentowa na milion ludności.</i>	Wyjaśnienia i opisanie wymaga stwierdzenie „brak tendencji wzrostu”, gdyż nie wiadomo, o jaką tendencję chodzi i do czego odnosi się ten fragment tekstu	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Dokonano częściowej zmiany zapisów. Z uwagi na ograniczoną ilość znaków część diagnostyczna Programu ogranicza się do najważniejszych z punktu widzenia przewidzianej interwencji informacji z odwołaniem do dokumentów źródłowych.
17	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1. Wkład Programu w realizację strategii... (str.6)	<i>Niski udział MŚP w zatrudnieniu powiązany jest z dużym udziałem zatrudnienia w usługach publicznych (nierynkowych). Mniejszy jest też udział rolnictwa w generowaniu wartości dodanej brutto, mimo relatywnie wysokiego zatrudnienia i znacznego udziału obszarów o wykorzystaniu rolniczym, co świadczy o niskiej produktywności tego sektora.</i>	Analizują udział przedsiębiorstw i zatrudnieniu w podziale na sektory gospodarki, w tym sektor usług nierynkowych (nazwanych usługami publicznymi) należy pamiętać, że sektor usług nierynkowych obejmuje również swoim zakresem usługi świadczone przez podmioty gospodarcze gdyż obejmuje takie sekcje działalności jak: edukacja, ochrona zdrowia i pomoc społeczna oraz administracja publiczna. W sekcjach tych funkcjonują zarówno podmioty publiczne, jak i prywatne. Stąd nie do końca trafne jest stwierdzenie sugerujące działanie sił przeciwstawnych związanych z zatrudnieniem pracowników wobec czego „nadmierne” zatrudnienie w usługach nierynkowych przekłada się bezpośrednio na niższe zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw, a tym bardziej w sektorze małych i średnich firm. W treści diagnozy używa się nieostrych terminów typu: duży, mały, mniejszy. Bez punktu odniesienia tracą one walor informacyjny. Sugeruje się, by dla zilustrowania tych stwierdzeń podawać w nawiasie wartości konkretnych wskaźników lub miar służących do opisu danego zjawiska gospodarczego. Jeżeli stwierdzono, że „mniejszy jest też udział rolnictwa w generowaniu wartości dodanej brutto...”, należy	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Dokonano częściowej zmiany zapisów. Z uwagi na ograniczoną ilość znaków część diagnostyczna Programu ogranicza się do najważniejszych z punktu widzenia przewidzianej interwencji informacji z odwołaniem do dokumentów źródłowych.

				określić wobec czego (czy wobec innych sektorów, czy np. w odniesieniu do wcześniejszych punktów pomiarowych). Uwaga ta została przedstawiona we wstępnych konsultacjach RPO. Nie została uwzględniona, nie wyjaśniono również przyczyn pominięcia uwagi w poprawionej wersji Programu.	
18	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1. Wkład Programu w realizację strategii... (str.6)	Należy zweryfikować zapis: <i>W wyniku występowania tych niekorzystnych czynników nasilają się procesy migracji poza województwo</i>	Treść Programu nie precyzuje o jakie czynniki chodzi. W punkcie 3 omawiana jest sytuacja w regionie dot. rozwoju przedsiębiorczości, podano też pozytywną informację dot. wzrostu liczby rejestrujących się podmiotów gospodarczych. Upatrywanie w poziomie rozwoju przedsiębiorczości (tym bardziej, że jak pokazują dane nie przekłada się on na wzrost zatrudnienia) bądź w strukturze podmiotowej zatrudnienia przyczyn decyzji migracyjnych jest w tym przypadku nadużyciem, gdyż ich podłoże jest bardziej skomplikowane. Więcej na temat decyzji migracyjnych mieszkańców województwa podkarpackiego napisano w szeregu opracowań wykonanych w ramach projektu „Trajektorie migracyjne województwa podkarpackiego” – sugerujemy wykorzystanie tego źródła wiedzy o problematyce migracyjnej. Uwaga ta została przedstawiona we wstępnych konsultacjach RPO. Nie została uwzględniona, nie wyjaśniono również przyczyn pominięcia uwagi w poprawionej wersji Programu.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Dokonano zmiany zapisów.
19	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1. Wkład Programu w realizację strategii... (str.6)	Weryfikacja treści diagnozy: „Województwo podkarpackie jest regionem zróżnicowanym pod względem koncentracji działalności eksportowej, tylko powiaty z zachodniej części należą do wiodących w tej dziedzinie”.	Przytoczona informacja nie precyzuje, w jakim kontekście powiaty z zachodniej części są dominujące. Nie wiadomo, czy odnosi się to do działalności ekspertowej w ogóle (w Polsce w strukturze powiatowej) czy dotyczy to działalności eksportowej w ramach województwa. Z punktu widzenia potrzeb rozwojowych rynku eksportowego należałoby określić sytuację regionu i powiatów w odniesieniu do danych ogólnopolskich, co jest ważne również ze względu na konkurencyjność regionu i powiatów w odniesieniu do innych (w tym sąsiednich województw). Uwaga ta została przedstawiona we wstępnych konsultacjach RPO. Nie została uwzględniona, nie wyjaśniono również przyczyn pominięcia uwagi w poprawionej wersji Programu.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Opisany fragment jest cytowany wprost z dokumentu pn. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego. Aktualizacja Strategii rozwoju województwa podkarpackiego na lata 2007-2013, s. 33. Z uwagi na ograniczoną ilość znaków część diagnostyczna Programu ogranicza się do najważniejszych z punktu widzenia przewidzianej interwencji informacji z odwołaniem do dokumentów źródłowych. Zaktualizowano dane w tej części o najnowsze wyniki ekspertyzy pn. Analiza potencjału eksportowego województwa podkarpackiego. op. cit., s. 32
20	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1. Wkład Programu w realizację	Poprawa sensu treści poniżej zamieszczonego zdania: <i>W województwie podkarpackim sprecyzowano wybór dwóch inteligentnych specjalizacji wiodących: lotnictwo i</i>	Poprawa sposobu sformułowania wypowiedzi.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Dokonano częściowej zmiany zapisów

		strategii... (str.6)	<p><i>kosmonautyka oraz jakość życia i jednej inteligentnej specjalizacji wspomagającej: informatyka i telekomunikacja.</i></p> <p>Na następujące: <i>W województwie podkarpackim, opierając się o analizę potencjałów, dokonano wyboru dwóch inteligentnych specjalizacji wiodących: lotnictwo i kosmonautyka oraz jakość życia i jednej inteligentnej specjalizacji wspomagającej: informatyka i telekomunikacja.</i></p>		uogólniając je. W zapisach RPO inteligentne specjalizacje nie będą wymienione z nazwy z uwagi na fakt, iż projekt Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3) nie został jeszcze przyjęty przez ZWP.
21	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1. Wkład Programu w realizację strategii... (str.7)	<p>Weryfikacja treści zapisu w celu większej spójności tekstu oraz wykorzystywanego aparatu pojęciowego:</p> <p><i>Pozostałe potencjalne branże specjalizacji nie posiadają jeszcze ugruntowanej pozycji, województwo charakteryzuje się ogólnie słabym sektorem przedsiębiorstw, jednak skoncentrowane wsparcie może potencjalnie przyczynić się do wzmocnienia ich pozycji.</i></p>	<p>Wcześniej podano informację zaczerpniętą z przeprowadzonego na zlecenie Samorządu Województwa badania ewaluacyjnego dot. sektorów strategicznych określonych w Strategii Rozwoju Województwa, które pokrywają się z inteligentnymi specjalizacjami (poza specjalizacją wspomagającą). Zacytowane w uwadze zdanie odnosi się do innego (niewykorzystywanego w opisie Programu) „branż specjalizacji”, przy czym nie określono, o jakie inne branże specjalizacji chodzi.</p> <p>Połączenie danych o rozwoju branż z informacją o słabości sektora przedsiębiorstw (nie doprecyzowano pojęcia „słaby”) jest raczej nieadekwatne, gdyż dotyczy ogółu podmiotów gospodarczych. Ponadto, podobnie jak to ma miejsce w pierwszej części zdania, nie wiadomo jakie wskaźniki charakteryzują słabość sektora. W dalszej części akapitu przedstawiono informację dotyczącą odsetka pracujących w MSP. Nie są to dane odnoszące się do ogółu przedsiębiorstw zgodnie z wcześniej przytoczonym wnioskiem, a jedynie do MSP (co zostało podkreślone w treści diagnozy).</p> <p>Uwaga ta została przedstawiona we wstępnych konsultacjach RPO. Nie została uwzględniona, nie wyjaśniono również przyczyn pominięcia uwagi w poprawionej wersji Programu.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Dokonano częściowej zmiany zapisów</p>
22	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1. Wkład Programu w realizację strategii... (str.7)	<p>Weryfikacja poniższego zapisu:</p> <p><i>Proporcje te świadczą mogą o słabości sektora MŚP w naszym województwie.</i></p>	<p>Przedstawione dane dot. udziału zatrudnionych (lub pracujących) w MŚP świadczą z pewnością o zróżnicowaniu sytuacji w województwie w tym zakresie w stosunku do innych regionów oraz średnich danych dla Polski. W treści RPO postawiono tezę, która wymaga opisu za pomocą konkretnych wskaźników, które w trafny sposób określają ekonomiczną siłę podmiotów gospodarczych. Postuluje się doprecyzowanie treści zapisów Programu.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Dokonano częściowej zmiany zapisów</p>
23	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1. Wkład Programu w realizację strategii... (str.8)	<p>Usunięcia wyzwania wskazanego pod punktem 6.</p> <p><i>Stworzenie systemu instytucji otoczenia biznesu świadczącego kompleksowe i konkurencyjne usługi.</i></p>	<p>Zacytowane wyzwanie nie wynika z przedstawionej diagnozy, w której nie scharakteryzowano oddziaływania IOB na stopę kreacji przedsiębiorstw. Ponadto weryfikacji wymaga treść wyzwania odnosząca się do znaczenia słowa system, także w</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Dokonano częściowej zmiany zapisów</p>

				kontekście istniejących rozwiązań.	
24	Zakłady Chemiczne "Organika-Sarzyna" S.A.	Cel tematyczny 1, PI 1.2	Propozycja zmiany polega na zmianie zapisu na stronie 43 na „Koniczność zwiększenia skali współpracy pomiędzy przedsiębiorcami a B+R wynikająca z niskiego stopnia korelacji pomiędzy sferą naukową, w tym badawczo – rozwojową, a przedsiębiorstwami.”	Również duże przedsiębiorstwa powinny zostać wymienione w uzasadnieniu wyboru.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Beneficjentami w PI 1.2 są przedsiębiorcy (tzn. duże i MŚP)
25	Zakłady Chemiczne "Organika-Sarzyna" S.A.	Cel tematyczny 3, PI 3.1 (strona 79-82)	Propozycja zmiany polega na ujęciu również dużych firm, jako beneficjentów tego priorytetu inwestycyjnego.	Możliwość uzyskania wsparcia, zwłaszcza na tworzenie nowej i istniejącej infrastruktury dla dużych przedsiębiorstw na rzecz rozwoju gospodarczego jest wskazana i oczekiwana przez duże przedsiębiorstwa.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Duże przedsiębiorstwa mogą stanowić beneficjentów końcowych projektów polegających na uzbrojeniu terenów inwestycyjnych realizowanych przez podmioty sektora publicznego.
26	Zakłady Chemiczne "Organika-Sarzyna" S.A.	Cel tematyczny 3, PI 3.3	Propozycja zmiany polega na ujęciu również dużych firm, jako beneficjentów tego priorytetu inwestycyjnego.	Również duże przedsiębiorstwa powinny zostać wymienione w grupie beneficjentów tego priorytetu. Poziom innowacyjności naszego Województwa może zostać w znacznym stopniu podniesiony poprzez umożliwienie dużym firmom otrzymania dofinansowania na realizację projektów mających na celu rozbudowę przedsiębiorstwa, zwiększenie konkurencyjności, czy wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjno – komunikacyjnych.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Według Artykułu 19 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. określającego cele tematyczne EFSI, cel tematyczny 3 został określony jako: „wzmacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR)”; Co za tym idzie nie jest możliwe wspieranie dużych przedsiębiorstw.
27	Daniel Kozdęba Radny Powiatu Mieleckiego	Sekcja 2. pkt. 2.1. Oś priorytetowa I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka str. 70 tabela 5 priorytety inwestycyjne w ramach OP 1	W CT 3 brak wsparcia dla tworzenia i rozwoju instytucji otoczenia biznesu, które zapewniają odpowiednie środowisko do tworzenia nowych oraz rozwoju funkcjonujących przedsiębiorstw. Dobrym przykładem takich instytucji są Regionalne Izby Gospodarcze.	Jednym z wielu przykładów takich podmiotów są Regionalne Izby Gospodarcze, które obok tworzenia samorządności gospodarczej mają istotny pozytywny wpływ na poprawę kondycji przedsiębiorstw i sieciowania współpracy. Podkreślenia wymaga fakt, że odpowiedni poziom rozwoju instytucji otoczenia biznesu zapobiega ucieczce inwestycji zagranicznych do innych (tańszych) destynacji, które nie są jednak w stanie zapewnić takiego poziomu usług w otoczeniu przedsiębiorstw.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Według Artykułu 19 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. określającego cele tematyczne EFSI, cel tematyczny 3 został określony jako: „wzmacnianie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR)”. W ramach PI 3.1 przewidziano wsparcie inkubatorów przedsiębiorczości natomiast w ramach PI 3.4 przewidziane jest wsparcie IOB.
28	Daniel Kozdęba Radny Powiatu Mieleckiego	Sekcja 2. pkt. 2.1. Oś priorytetowa I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka str.	Zastosowane wskaźniki <u>nie zapewniają długotrwałej aktywizacji uczelni i przedsiębiorstw w zakresie działalności B+R</u> . Aby zmobilizować uczelnie do współpracy z przedsiębiorstwami należy rozważyć wskaźnik nakładów przedsiębiorstw na nowe badania zlecone dzięki inwestycji / do nakładów poniesionych w	Inwestycje realizowane przez uczelnie już obecnie budzą dużeaniepokojenie. Zachodzi obawa, że nie będą one w pełni właściwie wykorzystywane. W takiej sytuacji zastosowanie dodatkowego wskaźnika liczby badań dla przedsiębiorstw lub wskaźnika nakładów na badania zleconych przez przedsiębiorstwa w danej	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wskaźniki pochodzą ze wspólnej listy wskaźników kluczowych dla perspektywy finansowej 2014-2020 opracowanej przez MIIr. Wskaźniki

		74 tabela 7 wskaźniki produktu	celu realizacji danej inwestycji. Powinno się dodać taki wskaźnik.	inwestycji zaktywizuje uczelnie do współpracy z przemysłem i ukierunkuje na realizację faktycznie potrzebnych inwestycji.	dotyczące współpracy jednostek naukowych z przedsiębiorcami ujęte będą w dokumencie uszczegóławiającym Program.
29	Przemyska Kongregacja Kupiecka	PI 3.3 str.86 „Wspieranie tworzenia i poszerzenia zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług”	Na str. 88 podano przykładowe typy projektów przewidzianych w PI 3.3. Proponujemy zamiast słów: „...wraz z kompleksową termomodernizacją budynków przemysłowych (na podstawie przeprowadzonego audytu energetycznego).” Użyć sformułowania: „... wraz z kompleksową termomodernizacją budynków używanych na prowadzenie działalności gospodarczej (na podstawie przeprowadzonego audytu energetycznego).”	W przypadku MŚP określenie „budynek przemysłowy” może prowadzić do poważnego ograniczenia zakresu planowanych termomodernizacji ze względu na przewidywane problemy ze zdefiniowaniem „budynek przemysłowego”. Bezpieczniejsze, a jednocześnie wystarczająco precyzyjne wydaje się określenie: „budynek (obiekt) wykorzystywany do celów prowadzenia działalności gospodarczej”	UWAGA UWZGLĘDNIONA Dokonano zmiany zapisów uogólniającej. Doprecyzowanie nastąpi w uszczegółowieniu Programu i Wytycznych dot. kwalifikowalności wydatków
30	Gmina Rymanów w porozumieniu z gminami: Horyniec-Zdrój, Iwonicz-Zdrój, Solina	Sekcja 2/str.88	<u>Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym:</u> ▪ Wsparcie inwestycyjne w MŚP poprawiające potencjał konkurencyjny firm z sektora turystyki (w tym turystyki uzdrowiskowej) w szczególności inwestycje związane m.in. z tworzeniem stałych miejsc pracy, z rozbudową i unowocześnianiem wyposażenia przedsiębiorstwa, wdrażaniem nowych rozwiązań organizacyjnych wykorzystujących rozwiązania informacyjno - komunikacyjne	Chcąc konkurować na rynku usług turystyki należy przygotować atrakcyjną, innowacyjną i konkurencyjną ofertę obejmującą usługi lecznicze, profilaktyczne oraz związane z aktywnym wypoczynkiem. Nieodzownym staje się połączenie komplementarnych funkcji: turystycznej i leczniczej w ramach szeroko rozumianej turystyki uzdrowiskowej. Wybór takiego kierunku rozwoju to również szansa na miejsca pracy na południu regionu.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Wsparcie Uzdrowisk przewidziane w Osi VI Spójność przestrzenna i społeczna, PI 8.2
31	Szczepan Jędrał – Dyrektor, Grażyna Czaderska, Piotr Książka Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Rzeszowie	Oś priorytetowa I. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka. Plan inwestycyjny. 1.2 Druga inteligentna specjalizacja „Jakość życia” (OZE, zdrowie obywateli) Strona 70	Dotyczy modernizacji pomieszczeń i wyposażenia laboratoriów działających w ochronie zdrowia celem: 1) zmniejszenia i/lub wyeliminowanie skutków stosowania substancji chemicznych, poprawy jakości powietrza, zmniejszenia narażenia na hałas w środowisku życia, nauki i pracy. 2) w ramach bezpieczeństwa żywnościowego kontrole i ocena produktów żywnościowych pod względem substancji chemicznych (dozwolonych substancji dodatkowych) dodawanych do żywności. Wnioskujemy, aby do głównych typów beneficjentów dopisać jednostki budżetowe będące podmiotami leczniczymi (laboratoria Inspekcji Sanitarnej)	Państwowa Inspekcja Sanitarna została powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego m.in. w celu ochrony ludzi przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. Powyższe zadania wpisują się w jeden z celów strategicznych RPO WP (Sektor „Jakości życia”), którego głównym założeniem jest poprawa stanu zdrowia i zmniejszanie zachorowalności ludności. Wymiernym efektem realizacji powyższych działań będzie: - wydłużenie okresu aktywności zawodowej obywateli - zachowanie dobrego stanu zdrowia społeczeństwa i pracowników pozwalającego na aktywność zawodową w starszym wieku, - zmniejszenie absencji chorobowych, niepełnosprawności i przedwczesnej niezdolności do pracy, a tym samym uniknięcie kosztów świadczeń zdrowotnych, rentowych i utraconej produktywności.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Działania przewidziane w ramach priorytetu inwestycyjnego 1.2 mają na celu zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw poprzez rozwój infrastruktury B+R oraz wsparcie prac badawczo-rozwojowych i ich wdrożenia .
32	Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. Ks. B. Markiewicza w Jarosławiu	SEKCJA 2. OPIS UKŁADU OSI PRIORYTETOWYCH 2.1 OS PRIORYTETOWY A.I. KONKURENCYJNY	Zapis dotychczasowy: <u>Główne typy beneficjentów:</u> - Przedsiębiorstwa - Konsorcja przedsiębiorstw z jednostkami naukowymi, innymi przedsiębiorcami, siecią naukową, konsorcjum naukowo-przemysłowym itp. - Podmioty zarządzające klastrami Propozycja zmian: W głównych typach beneficjentów uwzględnić należy	W ramach priorytetu planuje się wsparcie transferu wiedzy oraz wzmocnienie współpracy sektora B+R. Przedsiębiorcy będą mogli prowadzić prace badawcze samodzielnie lub współpracując w tym zakresie z podmiotem zewnętrznym. Przewidziano również realizację staży pracowników przedsiębiorstw w jednostkach badawczych co przełoży się na podniesienie poziomu badawczo-wdrożeniowego jednostek naukowych i przedsiębiorstw.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Dodano do katalogu beneficjentów jednostki naukowe i konsorcja naukowe. Szkoły wyższe nie są wykluczone z możliwości aplikowania, należy jednak mieć na uwadze, iż w ramach PI 1.2 wsparcie uzyskają

		<p><u>JNA I INNOWACYJNA GOSPODARKA</u> Cel szczegółowy: Zwiększenie skali i poprawa jakości prac badawczo-rozwojowych w województwie podkarpackim <i>Główne typy beneficjentów (str. 76)</i></p>	<p>również: - Szkoły wyższe</p>	<p>PWSTE w Jarosławiu z mocy Ustawy o szkolnictwie wyższym(Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm) zatrudnia w ramach etatów pracowników dydaktycznych co jest ograniczeniem tylko i wyłącznie nazewnictwa wynikającym z przyczyn formalno-ustawowych narzuconych przez w/w ustawę (art. 110 ust 2, 3). Ponadto z mocy wymienionej Ustawy o Szkolnictwie Wyższym nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelniach zawodowych mogą uczestniczyć w pracach badawczych (art. 111 ust. 5). Pracownicy PWSTE w Jarosławiu ze względu na rozwój uczelni oraz szeroko pojmowany rozwój naukowy własny uczestniczą i organizują szeroko zakrojone prace badawcze korzystając z bogato wyposażonego zaplecza laboratoryjno-badawczego uczelni. Wykluczenie uczelni wyższych z grona beneficjentów działań związanych ze zwiększeniem skali i poprawy jakości prac badawczo-rozwojowych skutkowałoby znacznym ograniczeniem możliwości ich rozwoju a także stagnacją wzrostu kompetencji i wiedzy pracowników dydaktycznych a tym samym skutkowałoby ograniczeniem w dostępie do podnoszenia potencjału badawczo-rozwojowego szkół wyższych.</p>	<p>projekty mające na celu zwiększenie innowacyjności <u>przedsiębiorstw</u> poprzez rozwój infrastruktury B+R oraz wsparcie prac badawczo-rozwojowych a także ich wdrożenia i będą podlegały przepisom pomocy publicznej. Zgodnie z Linią demarkacyjną ośrodki innowacji mogą uzyskać wsparcie w ramach PO PW PI 1.2. IOB (parki, inkubatory technologiczne).</p>
33	<p>Państwowa Wyższa Szkoła Techniczno-Ekonomiczna im. Ks. B. Markiewicza w Jarosławiu</p>	<p>SEKCJA 2. OPIS UKŁADU OSI PRIORYTETOW YCH <u>2.1 OS PRIORYTETOW A I.</u> <u>KONKURENCY</u> <u>JNA I INNOWACYJNA GOSPODARKA</u> Cel szczegółowy: Wzrost poziomu przedsiębiorczości i tworzenie warunków do jej rozwoju <i>Główne typy beneficjentów: (str. 80)</i> <i>Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym: (str. 80)</i></p>	<p>1. Zapis dotychczasowy: <i>Główne typy beneficjentów:</i> - Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa - Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia - Jednostki organizacyjne JST - Podmioty zarządzające terenami inwestycyjnymi - organizacje pozarządowe Propozycja zmian: W głównych typach beneficjentów uwzględnić należy również: - Jednostki naukowe i szkoły wyższe 2. Zapis dotychczasowy: <i>Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym:</i> Wsparcie tworzenia MŚP (w tym producentów rolno-spożywczych) poprzez: - wsparcie inkubatorów przedsiębiorczości oraz ośrodków wspierających przedsiębiorczość akademicką przede wszystkim w oparciu o już istniejące struktury prowadzące do podniesienia jakości prowadzące do podniesienia jakości usług oraz pozwalające na skuteczne dotarcie z ofertą do potencjalnych odbiorców Propozycja zmian: Wsparcie tworzenia MŚP (w tym producentów rolno-spożywczych) poprzez: - wsparcie inkubatorów przedsiębiorczości oraz ośrodków wspierających przedsiębiorczość akademicką przede wszystkim w oparciu o „nowe” oraz już istniejące struktury prowadzące do podniesienia jakości usług oraz</p>	<p>Ad. 1 Uzasadnienie j.w</p> <p>Ad. 2 Inkubatory przedsiębiorczości oraz ośrodki wspierające przedsiębiorczość akademicką działają w bezpośrednim otoczeniu uczelni i kierują swoją ofertę głównie do studentów i absolwentów. Najważniejszym celem tych jednostek jest pomoc i pośrednictwo w zakresie zakładania firm w oparciu o infrastrukturę badawczą i potencjał intelektualny uczelni. Dla komercjalizacji dorobku naukowego uczelni za pośrednictwem firm typu tzw. spin-off lub umów licencyjnych uczelnie mają obowiązek tworzenie spółek prawa handlowego. Spółce tej (może to być inkubator przedsiębiorczości lub centrum transferu technologii utworzone w formie prawa handlowego-art. 86 Prawo o szkolnictwie wyższym) będzie powierzane zarządzanie własnością przemysłową uczelni w zakresie jej komercjalizacji. Wykluczenie szkół wyższych z grona beneficjentów działania ograniczy w znacznym stopniu ich możliwości rozwoju naukowego, transferu wiedzy a tym samym współpracy z sektorem B+R. Ponadto zastosowanie ograniczeń dostępu do działania dla jednostek</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Ad 1. Dokonano zmian w katalogu beneficjentów. Szkoły wyższe nie są wykluczone z możliwości aplikowania, mieszczą się w katalogu Przedsiębiorcy lub IOB (jako spółki prawa handlowego)</p> <p>Ad. 2 Projekt nie zawiera zapisów uniemożliwiających tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości.</p>

			pozwalające na skuteczne dotarcie z ofertą do potencjalnych odbiorców	posiadających już takie struktury uniemożliwi szkołom wyższym nie posiadającym dotychczas tego typu form wsparcia przedsiębiorczości wzmocnienie relacji z otoczeniem i lokalnym biznesem, rozwój działalności badawczej oraz blokadę transferu wiedzy.	
34	Paweł Potyrański - Zastępca Dyrektora Wydziału Pozyskiwania Funduszy Urzędu Miasta Rzeszowa Gmina Miasto Rzeszów	2.1 Oś Priorytetowa I. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka PI. 3.2 Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia (PI 3.2) Str. 74	Wnioskuje się o doprecyzowanie zapisów dotyczących misji gospodarczych tj. stworzenie możliwości dofinansowania organizacji zarówno misji wyjazdowych jak i przyjazdowych.	Realizacja misji wyjazdowych jak i przyjazdowych do naszego regionu doskonale uzupełni inne formy promocji gospodarczej i umożliwi skondensowaną prezentację atutów regionu. Zasadność ujęcia obu typów misji (przyjazdowych i wyjazdowych) wynika z wieloletnich doświadczeń Miasta Rzeszowa w zakresie budowania relacji z partnerami zagranicznymi.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nie jest zasadne wpisywanie szczegółowych informacji w samym RPO - dokumencie o dużym stopniu ogólności. Doprecyzowanie nastąpi w uszczegółowieniu Programu i Wytocznych dot. kwalifikowalności wydatków.
35	SIEGMA-CONSULT Martin Siegwald	Sekcja 1/strona 65 Sekcja 2/strony 75-83	Analiza alokacji finansowej, przeznaczonych na realizację projektów w ramach priorytetu 1.2 (87 mln EUR), oraz priorytetu 3.1 (76,8 mln EUR) prowadzi do wniosku, iż z uwagi na przewidziany rodzaj projektów, oraz typ Beneficjentów w w/w działaniach powinno nastąpić przesunięcie pewnej części kwoty z działania 3.1 do działania 1.2, co pozwoliłoby na realizację ciekawszych i większej ilości projektów badawczych.	Projekty przewidziane do dofinansowania w priorytecie 1.2 zakładają zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw poprzez rozwój infrastruktury B+R, przeprowadzanie prac B+R, oraz ich wdrożenie. Są to projekty szczególnie ważne dla ogólnego celu określonego w Strategii Europa 2020, jakim jest udział inwestycji z zakresu B+R+I na poziomie 3% PKB. Projekty te wymagają inwestycji w środki trwałe, stworzenie laboratoriów, a także sam zakup patentów, czy licencji jest kosztowną działalnością. Natomiast działania w zakresie priorytetu 3.1 opierają się, jak wynika z opisów, na istniejących strukturach i wspieraniu technologii komunikacyjnych, których wdrożenie wymaga mniejszych nakładów finansowych. W związku z tym uważamy, że powinna nastąpić realokacja środków pomiędzy w/w priorytetami na rzecz ich zwiększenia w priorytecie 1.2, biorąc pod uwagę znaczenie celu działania 1.2 dla osiągnięcia wskaźników mających znaczenie nawet o randze ogólnokrajowej. Poza tym, dodatkowym uzasadnieniem zwiększenia alokacji w priorytecie 1.2 może być rodzaj Beneficjentów jacy mogą uzyskać wsparcie (także duże przedsiębiorstwa) które mają ograniczony dostęp do środków unijnych, jednak ich rola w działalności B+R jest znacząca. Priorytet ten także przyczynia się w większym stopniu do połączenia świata biznesu z nauką, co także jest jednym z celów na poziomie krajowym.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA W projekcie RPO WP podział alokacji na niektóre PI został zmieniony.
36	SIEGMA-CONSULT Martin Siegwald	Sekcja 2/strona 83-87	Wprowadzenie do grona Beneficjentów także przedsiębiorstw, prowadzących komercyjną działalność wspierającą internacjonalizację lokalnych przedsiębiorstw. Wprowadzenie do typów projektów przedsięwzięć w których mogą swoją ofertę prezentować sami przedsiębiorcy. Sam udział administracji publicznej	Jak pokazują dotychczasowe badania, oferta ogólnie pojętych Instytucji Otoczenia Biznesu jest często niedostosowana do wymagań przedsiębiorców, a jej jakość nie spełnia ich oczekiwań. Instytucjom tym ciężko jest wypracować dobrą ofertę	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Wprowadzono do grona beneficjentów Przedsiębiorstwa, dostosowano również zapisy Programu do aktualnej

			<p>w promowaniu walorów regionu nie jest gwarantem pozyskania kontaktów międzynarodowych dla MSP. W dokumencie jest mowa, iż działania z zakresu promocji gospodarczej realizowane były do tej pory przez szereg instytucji i miały charakter nieskoordynowanych pojedynczych inicjatyw, nie powiązanych spójną regionalną koncepcją promocji eksportu. Mało efektywne było również dotowanie wyjazdów pojedynczych przedsiębiorców na targi, co nie przelożyło się na efektywność tego działania. Sytuacja ta wynikała być może z faktu, że próbowano połączyć w jednym działaniu promocję firmy, która jednocześnie miała promować region w wybrany przez siebie sposób. Nie zwrócono jednak uwagi, że promocja przedsiębiorstwa nieco różni się od działań promocyjnych, jakie podejmuje się na szczeblu administracyjnym, stąd brak oczekiwanych efektów. Istotną kwestią były także trudności w rozliczaniu tego typu projektów. Nie oznacza to jednak, że przedsiębiorcy powinni być wykluczeni z realizacji samodzielnych działań na rzecz promowania własnych produktów/usług, gdyż sami najlepiej wiedzą jakie są ku temu najbardziej efektywne metody.</p>	<p>rynkową, gdyż w znakomitej większości ich działalność jest finansowana poprzez wysoki udział środków publicznych w związku z czym nie uczestniczą na warunkach rynkowych w „walce” o zdobycie klienta i zleceń. Niestety to podejście wielokrotnie przekłada się na niski poziom oferowanych usług w szczególności na bardziej zaawansowanych etapach realizacji zlecenia, jak np. wyszukanie konkretnych partnerów handlowych, organizacja spotkania, udział z firmą w negocjacjach handlowych. Przykładowe typy projektów polegające na przekazywaniu środków na takie działania jak opracowywanie modeli biznesowych, planów rozwoju eksportu, systemów zarządzania itp. niosą ze sobą wysokie ryzyko błędnego gospodarowania środkami, gdyż wynikiem w/w działań nie są namacalne efekty w postaci podpisania kontraktów handlowych, a jedynie tworzenie dokumentacji, która częstokroć jest zbyt powierzchowną analizą potrzeb firmy w zakresie internacjonalizacji jej produktów. Należy więc zadać sobie pytanie jaki powinien być zakres usług oferowanych przez IOB i czy być może niektóre obszary ich działalności byłby lepiej realizowane przez podmioty komercyjne. Nie oznacza to oczywiście całkowitego deprecjonowania ich roli w otoczeniu gospodarczym, jednak doprecyzowania wymaga zakres usług jakie powinny oferować. Poza tym priorytetem dodatkowo wspierającym IOB jest priorytet 3.4. Kierowanie tak dużego wsparcia tylko do tej grupy docelowej rodzi ryzyko destabilizacji na rynku usług doradczych, na którym wyznaczenie prawidłowej ceny za realizowaną usługę powinno podlegać takim samym mechanizmom rynkowym jak w przypadku każdej innej branży. Zaś cena ta powinna korespondować z jakością oferowanych usług i doświadczeniem podmiotu który obliuguje się je wykonać.</p>	<p>wersji Linii demarkacyjnej. Projekty z zakresu internacjonalizacji przedsiębiorstw wchodzą w zakres POPW 2014-2020</p>
37	SIEGMA-CONSULT Martin Siegwald	Sekcja 2/strona 87-89	<p>Przeniesienie projektów polegających na termomodernizacji budynków do priorytetu 4.3, co wiązałoby się także z rozszerzeniem grupy Beneficjentów w tym priorytecie. Skupienie się w priorytecie 3.3 na dofinansowaniu projektów z zakresu wsparcia technologicznego, mającego na celu rozbudowę przedsiębiorstwa, zmiany procesów produkcyjnych czy świadczenia usług.</p>	<p>Alokacja przeznaczona na priorytet 3.3 w stosunku do potrzeb inwestycyjnych podkarpackich przedsiębiorców nie jest aż tak duża, aby obok projektów inwestycyjnych wprowadzać dodatkowo projekty polegające na termomodernizacji, dla których najbardziej odpowiednim jest priorytet 4.3 – mający na celu kompleksową modernizację budynków w celu zwiększenia ich poprawności energetycznej. W priorytecie 4.3 dopuszczalna jest realizacja projektów na zasadach pomocy publicznej w związku z czym możliwe byłoby umożliwienie startu w</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zwiększono alokację na PI 3.3</p> <p>W ramach PI 4.3 realizowana będzie tylko termomodernizacja w budynkach mieszkalnych i budynkach publicznych.</p>

			<p>Niska jakość oferty turystycznej w zakresie hoteli wyższej klasy istnieje na określonych obszarach województwa, z wyłączeniem większych ośrodków miejskich. O wsparcie w priorytecie 3.3 w zakresie poprawy infrastruktury hoteli powinny się ubiegać podmioty planujące inwestycje na obszarach gdzie faktycznie został zdefiniowany brak takiej bazy noclegowej (w większości są to obszary wiejskie, nie miejskie)</p>	<p>konkursach do tego priorytetu także dla przedsiębiorców. Przedsiębiorcom należy umożliwić start także w innych konkursach do priorytetów z osi IV, aby dodatkowo zachęcić ich do realizacji projektów z zakresu poprawy efektywności energetycznej i podnieść ich zainteresowanie i świadomość z zakresu ochrony środowiska w warunkach produkcyjnych (tak jak to ma miejsce w priorytecie 4.1 w którym możliwy jest udział MSP). Budżet działania 3.3 powinien być w całości przeznaczony na unowocześnienie infrastruktury produkcyjno/usługowej.</p> <p>W przypadku łączenia w jednym priorytecie działań zmierzających do realizacji projektów polegających na zmianach w procesach technologicznych, wprowadzaniu nowych produktów, oraz rozbudowy wysokiej klasy bazy noclegowej istnieje ryzyko zbyt szybkiej konsumpcji środków (jak to miało miejsce w przypadku pierwszego konkursu do działania 1.1 schemat B w 2008 roku) kiedy projekty wykazujące minimalne spełnienie kryteriów wyboru także zostały objęte dofinansowaniem. Należy zdecydowanie wykluczyć sytuację w której budowa wielkich ośrodków turystycznych (niepasujących do krajobrazu Podkarpackich miejscowości turystycznych w tym w szczególności bieszczadzkich) skonsumuje znaczącą część cennego dla MSP budżetu, związanego z bezpośrednimi dotacjami inwestycyjnymi, tak potrzebnymi naszej lokalnej gospodarce. Przykłady naszych zachodnich sąsiadów (Niemcy) pokazują, że w dalszej perspektywie duże ośrodki turystyczne często nie są rentownymi inwestycjami i pozostają „martwą infrastrukturą”. Taka sytuacja ma częstokroć miejsce, kiedy impulsem do stworzenia tego typu infrastruktury nie jest rzetelnie stworzony biznesplan i analiza kosztów i korzyści, a okazja zdobycia znaczącego dofinansowania w postaci dotacji.</p>	<p>Doprecyzowanie zakresu wsparcia nastąpi w dokumencie uszczegóławiającym Program.</p>
38	Uzdrowisko Rymanów S.A.	<p>Sekcja 2, Opis układu osi priorytetowych, 2.1 Oś priorytetowa I. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, Wspieranie tworzenia i poszerzania</p>	<p>Proponujemy dopisać rodzaje przedsięwzięć obejmujących:</p> <ul style="list-style-type: none"> -architektura zdrojowa, tym m.in.: parki zdrojowe, pijalnie wód, domy zdrojowe oraz promocja produktu uzdrowskiego, - rewaloryzacja, konserwacja, renowacja, restauracja oraz zachowanie obiektów dziedzictwa kulturowego wraz z otoczeniem, a także ich adaptacji na cele kulturalne lub turystyczne, <p>Proponujemy dopisać jako beneficjentów</p>	<p>Rozwój miejscowości uzdrowskich samoistnie spowoduje rozwój turystyki na tych terenach oraz na terenach przyległych. Są to zwykle również także tereny wiejskie i o większym wykluczeniu społecznym. Dzięki wsparciu uruchomi się mechanizm „samorozwoju” tych obszarów, co w konsekwencji doprowadzi tam do rozwoju przedsiębiorczości turystycznej. Przedsiębiorcy nie są właścicielami infrastruktury uzdrowskiej (parki, pijalnie, alejki itp.) w związku z tym nie mają tytułu do inwestowania w ich rozwój,</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Wsparcie Uzdrowisk przewidziane w Osi VI Spójność przestrzenna i społeczna PI 8.2.</p>

		zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług, Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych, str. 88: Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym	powyższego: - jednostki samorządu terytorialnego - przedsiębiorcy * *tu wymagane byłoby doprecyzowanie warunków szczegółowych w późniejszej fazie realizacji Programu	który jest z kolei konieczny do zapewnienia otoczenia dla turystów odwiedzających miejscowości uzdrowiskowe. Gminy jako jednostki odpowiedzialne za rozwój obszarów uzdrowiskowych mogłyby dzięki wparciu zwiększyć atrakcyjność wymienionej uzdrowiskowej infrastruktury publicznej, co w konsekwencji spowoduje efekt domina w postaci inwestycji biznesowych w sferę typowo turystyczną tych regionów.	
39	Gmina Miejska Mielec	Pl. 3.1, str. 80	<u>Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym</u> W trzeciej kropce: Wsparcie tworzenia nowej i istniejącej infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego (...) nowych funkcji gospodarczych, jak również tworzenia warunków socjalno-bytowych dla przedsiębiorców.	Istnieje potrzeba stworzenia atrakcyjnej bazy dla przedsiębiorców, oferującej kompleksowe zaplecze dla młodych ludzi, którzy rozpoczynają działalność gospodarczą (m.in. zaplecze socjalno-bytowe). Realizacja przedsięwzięcia w pełnym założeniu, przyniesie zdecydowane podniesienie atrakcyjności i konkurencyjności województwa, gdyż w założeniu ma przyciągać zdolnych i wykształconych ludzi, którzy z jednej strony prowadząc działalność gospodarczą na terenie województwa przyczynią się do poprawy sytuacji społeczno – gospodarczej regionu, a z drugiej strony będą tworzyć pozytywny wizerunek województwa jako atrakcyjnego miejsca do osiedlania się i życia.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Typ projektu niezgodny z Linia demarkacyjną.
40	Telewizja Polska S.A. Oddział w Rzeszowie	1.2. Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w B+I, rozwój powiązań między przedsiębiorstwami, centrami B+R i szkołami wyższymi, wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów i zaawansowanych	Typy Projektów •Wsparcie na stworzenie lub rozwój istniejącego zaplecza badawczo-rozwojowego (np. centra B+R), służącego działalności innowacyjnej przedsiębiorstw, w tym zakup aparatury specjalistycznej i urządzeń laboratoryjnych. •wsparcie skierowane do przedsiębiorstw rozpoczynających lub rozwijających działalność badawczo-rozwojową oraz wdrażających innowacyjne rozwiązania. Wsparcie obejmować będzie realizację badań naukowych, w tym: badania stosowane lub przemysłowe, oraz eksperymentalne prace rozwojowe. Przedsiębiorcy będą mogli przeprowadzić prace badawcze samodzielnie i przy wykorzystaniu własnych zasobów lub współpracując w tym zakresie z podmiotem zewnętrznym (jednostką naukową, innym przedsiębiorcą, siecią naukową, konsorcjum naukowo-przemysłowym itp.). Finansowany będzie także zakup oraz wdrożenie wyników prac B+R jak również zakup praw do własności intelektualnej (w tym patentów, licencji, know-how lub innej nieopatentowanej wiedzy technicznej związanej z	1. Dodać działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) stymulujące aktywność przedsiębiorców w zakresie wdrażania własnych lub zakupionych wyników badań naukowych i technologii, w szczególności rozwiązań innowacyjnych. STR. 57 UZASADNIENIE: Działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne), obok wsparcia przedsiębiorstw w postaci finansowania badań naukowych, zakupu wyników prac B+R i praw do własności intelektualnej, powinny stanowić element kompleksowego programu promowania inwestycji przedsiębiorstw w B+I i B+R w regionie Podkarpacia.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Typ projektu niezgodny z Linia demarkacyjną . Działania informacyjno promocyjne mogą być elementem projektu, choć nie zawsze stanowią wydatek kwalifikowany.

		h zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii.	wdrażanym produktem lub usługą). Typy beneficjentów •Przedsiębiorstwa •Klasy •Parki naukowo – technologiczne •Inkubatory przedsiębiorczości		
41	Telewizja Polska S.A. Oddział w Rzeszowie	3.1. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwanie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie nowych firm	Przykłady projektów : •Wsparcie inkubatorów przedsiębiorczości oraz ośrodków wspierających przedsiębiorczość akademicką oraz IOB przede wszystkim w oparciu o już istniejące struktury prowadzące do podniesienia jakości usług oraz pozwalające na skuteczne dotarcie z ofertą do potencjalnych odbiorców •wsparcie ukierunkowane będzie na powstawanie i rozwój nowych firm/ start-up'ow, w tym wsparcie dla mikroprzedsiębiorców z obszarów defaworyzowanych i terenów wiejskich w zakresie rozwoju produktów i usług opartych na TIK, sprzedaży produktów i usług w Internecie (handel elektroniczny), tworzenia i udostępniania usług elektronicznych. •wsparcie tworzenia nowej i istniejącej infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego poprzez uporządkowanie i przygotowanie terenów inwestycyjnych w celu nadania im nowych funkcji gospodarczych. W celu osiągnięcia większej efektywności podejmowanej interwencji planuje się zastosowanie instrumentu Zintegrowane Inwestycje Terytorialne skierowanego do Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego (ROF) oraz biegunów wzrostu województwa podkarpackiego. Typy beneficjentów •Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa •Instytucje otoczenia biznesu •Inkubatory przedsiębiorczości •Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia	1. Rozszerzyć katalog beneficjentów o podmioty działające w branży ICT (TIK). STR. 60 UZASADNIENIE: Podmioty działające w branży ICT (TIK) dysponują zasobami materialnymi i niematerialnymi umożliwiającymi opracowanie i rozwój produktów oraz usług opartych na nowoczesnych technologiach informacyjno-komunikacyjnych. Dysponują również infrastrukturą i technologiami przeznaczonymi do gromadzenia, przetwarzania, przesyłania i udostępniania danych, których rozwój i upowszechnienie może przełożyć się na rozwój regionu. 2. Dodać działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) stymulujące powstawanie i rozwój nowych firm/ start-up'ow. STR. 60 UZASADNIENIE: Działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) mogą stanowić skuteczne narzędzie promowania przedsiębiorczości, w szczególności mikro i małych przedsiębiorstw . Ponadto mogą być wykorzystane do promocji gospodarczej regionu, a w konsekwencji przyczynić się do wzrostu jego atrakcyjności, jako potencjalnego miejsca lokowania kapitału.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA 1. Podmioty z branży ICT mieszczą się w katalogu beneficjentów pod warunkiem spełnienia warunku dot. statusu przedsiębiorcy. Zgodnie z rozporządzeniem ramowym NR 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. wsparcie w ramach CT 3 ma na celu „ Wzmacnianie konkurencyjności MŚP ” 2. Typ projektu niezgodny z Linią demarkacyjną . Działania informacyjno promocyjne mogą być elementem projektu, choć nie zawsze stanowią wydatek kwalifikowany
42	Telewizja Polska S.A. Oddział w Rzeszowie	3.2. Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu internacjonalizacji.	•W priorytecie inwestycyjnym przewiduje się takie działania, które wypromują korzystny wizerunek regionu na arenie międzynarodowej, jak również umożliwią spójną promocję podkarpackich eksporterów w procesie ich umiędzynarodowienia. •Wsparciem objęte będą kompleksowe projekty z zakresu promocji gospodarczej i turystycznej regionu, ze szczególnym uwzględnieniem smart specialisation (w tym misje gospodarcze), Wsparcie otrzymają projekty polegające na stworzeniu kompleksowej oferty dla przedsiębiorców, grup branżowych i międzybranżowych nastawionych na wzrost eksportu i zdobywanie nowych rynków zbytu poprzez m.in. opracowanie i wdrożenie planów rozwoju	1. Rozszerzyć katalog beneficjentów o podmioty działające w sektorze nadawców telewizyjnych. STR. 64 UZASADNIENIE: Podmioty działające w sektorze nadawców telewizyjnych dysponują rozwiązaniami i zasobami umożliwiającymi prowadzenie skutecznych działań medialnych, w szczególności kampanii reklamowych i promocyjnych, które stanowią ważny instrument budowania przewagi konkurencyjnej i wspierania przedsiębiorczości w regionie, w szczególności w odniesieniu do sektora MŚP. Ponadto mogą skutecznie wspierać ekspansję produktów i usług oferowanych przez regionalnych przedsiębiorców, w tym usług turystycznych, na rynku krajowym i rynkach	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z rozporządzeniem ramowym NR 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. wsparcie w ramach CT 3 ma na celu „ Wzmacnianie konkurencyjności MŚP ” Działania informacyjno promocyjne mogą być elementem projektu, choć nie zawsze stanowią wydatek kwalifikowany

			<p>eksportu, systemów produkcji i zarządzania podnoszących konkurencyjność, dostosowujących ofertę do wymagań rynków docelowych, wsparcie międzynarodowej współpracy gospodarczej przedsiębiorstw (w tym producentów rolno-spożywczych) oraz przedsięwzięć polegających na wspieraniu kooperacji i współpracy między firmami i pośrednikami handlowymi poprzez rozwijanie kontaktów handlowych.</p> <ul style="list-style-type: none"> •Jednostki samorządu terytorialnego •Organizacje pozarządowe •Klastry •Instytucje otoczenia biznesu •Centra obsługi inwestorów i eksporterów, •Regionalna Organizacja Turystyczna 	<p>zagranicznych. Działania promocyjne prezentujące region jako przyjazne miejsce do inwestowania wpływają ponadto na postrzeganą inwestycyjną atrakcyjność regionu, co sprzyja intensyfikacji współpracy gospodarczej.</p>	
43	Telewizja Polska S.A. Oddział w Rzeszowie	3.3. Wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług.	<ul style="list-style-type: none"> •Wsparcie rozwoju istniejących firm poprzez dofinansowanie projektów polegających na rozbudowie przedsiębiorstwa w celu dokonania zasadniczych zmian procesu produkcyjnego lub zmianę w sposobie świadczenia usług prowadzących do wprowadzenia na rynek nowych produktów/usług (inwestycje w nowoczesne maszyny i sprzęt produkcyjny) oraz projektów polegających na poprawie efektywności energetycznej procesów technologicznych wraz z kompleksową termomodernizacją budynków przemysłowych (na podstawie przeprowadzonego audytu energetycznego). •wsparcie uzyskują projekty przyczyniające się do zwiększenia wykorzystania nowoczesnych technologii informacyjno – komunikacyjnych (TIK). Ich zastosowanie będzie stanowiło wsparcie dla modernizacji procesów zarządczych, produktów i usługi w małych i średnich przedsiębiorstwach. •wsparcie inwestycyjne w MŚP poprawiające potencjał konkurencyjny firm z sektora turystyki. Wspierane będą w szczególności inwestycje związane m.in. tworzeniem stałych miejsc pracy, z rozbudową i unowocześnieniem wyposażenia przedsiębiorstwa, wdrażaniem nowych rozwiązań organizacyjnych wykorzystujących rozwiązania informacyjno – komunikacyjne. •Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa •Instrumenty finansowe w województwie podkarpackim •Klastry 	<p>1. Rozszerzyć katalog beneficjentów o podmioty działające w branży ICT (TIK).</p> <p>STR.68 UZASADNIENIE: Podmioty działające w branży ICT (TIK) dysponują zasobami materialnymi i niematerialnymi umożliwiającymi opracowanie i rozwój produktów oraz usług opartych na nowoczesnych technologiach informacyjno-komunikacyjnych. Dysponują również infrastrukturą i technologiami przeznaczonymi do gromadzenia, przetwarzania, przesyłania i udostępniania danych, których rozwój i upowszechnienie może przełożyć się na zwiększenie wykorzystania TIK regionie, w szczególności w odniesieniu do małych i średnich przedsiębiorstw.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Podmioty z branży ICT mieszczą się w katalogu beneficjentów pod warunkiem spełnienia wymogu dot. statusu przedsiębiorcy. Zgodnie z rozporządzeniem ramowym NR 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. wsparcie w ramach CT 3 ma na celu „Wzmacnianie konkurencyjności MŚP”</p>
44	Telewizja Polska S.A. Oddział w Rzeszowie	3.4. Wspieranie zdolności MŚP do udziału w procesach wzrostu i innowacji.	<p>Większość działań realizowanych będzie w celu wzmocnienia instytucji otoczenia biznesu. Wspierane będą m.in.: usługi doradcze i szkoleniowe dla podmiotów zarządzających parkami przemysłowymi, inkubatorami przedsiębiorczości i innymi instytucjami o podobnym charakterze, projekty doradcze i szkoleniowe zwiększające zdolność MŚP i Grup Producentów Rolnych (GPR) do budowania oraz wzrostu przewagi konkurencyjnej na rynku.</p>	<p>1. Dodać działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) wspierające rozwój instytucji otoczenia biznesu.</p> <p>STR: 73 UZASADNIENIE: Działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) mogą wspierać rozwój instytucji otoczenia biznesu ukierunkowany na zwiększenie jakości i rodzaju świadczonych przez te instytucje usług. W</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Typ projektu niezgodny z Linia demarkacyjną. Działania informacyjno promocyjne mogą być elementem projektu, choć nie zawsze stanowią wydatek kwalifikowany.</p>

			<ul style="list-style-type: none"> •Instytucje Otoczenia Biznesu •Klasy 	<p>szczegółności działania te mogą służyć podnoszeniu kwalifikacji podmiotów i pracowników IOB. Ponadto służą popularyzacji i rozpowszechnianiu dorobku oraz zakresu usług Instytucji Otoczenia Biznesu w regionie.</p> <p>2. Rozszerzyć katalog beneficjentów o podmioty działające w sektorze nadawców telewizyjnych.</p> <p>STR.73 UZASADNIENIE: Podmioty działające w sektorze nadawców telewizyjnych, w szczególności regionalni nadawcy telewizyjni, dysponują zasobami materialnymi i niematerialnymi, które pozwalają realizować zadania edukacyjne i informacyjne, służące ukierunkowaniu przedsiębiorców na odpowiednie Instytucje Otoczenia Biznesu.</p>	
45	Stowarzyszenie na rzecz Innowacyjności i Transferu Technologii „HORYZONTY”	<p>2.1 Oś priorytetowa I. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje... (PI 1.2) Główne typy beneficjentów: str. 76 Wspieranie zdolności MŚP do wzrostu na rynkach regionalnych, krajowych i ... (PI 3.4) Główne typy beneficjentów: str. 92</p>	Prosimy o dopisanie w grupie beneficjentów organizacje pozarządowe.	<p>Organizacje pozarządowe również prowadzą działalność badawczo-rozwojową, przy czym mają ograniczony dostęp do funduszy na prowadzenie badań.</p> <p>Organizacje pozarządowe prowadzą działalność doradczą i szkoleniową w zakresie wsparcia MŚP, komercjalizacji badań naukowych i innowacyjności przedsiębiorstw.</p> <p>Ujęcie organizacji pozarządowych w grupie beneficjentów jest niezwykle istotne ponieważ wpłynie na poprawę jakości prowadzonych badań i przyczyni się do podniesienia konkurencyjności i innowacyjności woj. Podkarpackiego.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Organizacje pozarządowe nie są wykluczone z możliwości aplikowania, mieszczą się w katalogu Przedsiębiorcy lub podmioty zarządzające parkami naukowo-technologicznymi, centrami transferu technologii, inkubatorami przedsiębiorczości</p> <p>Należy jednak mieć na uwadze, iż w ramach PI 1.2 wsparcie uzyskują projekty mające na celu zwiększenie innowacyjności <u>przedsiębiorstw</u> poprzez rozwój infrastruktury B+R oraz wsparcie prac badawczo-rozwojowych a także ich wdrożenia i będą podlegały przepisom pomocy publicznej.</p>
46	Stowarzyszenie B-4	Projekt RPO (ogólnie; w sekcji mówiącej o „inteligentnych specjalizacjach” w szczególności)	<p>Propozycja:</p> <p>Zastąpić „inteligentną specjalizację” pt. jakoś życia na Sieć Innowacyjnych Przedsiębiorstw (szczególnie klastrów)</p>	<p>W opisanym zagadnieniu dostrzec można niekonsekwencje pomiędzy projektem, a dokumentem w oparciu o który (między innymi), został zbudowany projekt RPO. Zaistniała niekonsekwencja wzajemnie się wyklucza, jak również poziom jej ogólności czyni ją nieczytelną. Jednocześnie PAN, w swoim raporcie, wskazuje (str.88): Inteligentną specjalizacją regionu jest „Sieć Innowacyjnych Przedsiębiorstw” zbudowana z jednostkowych podmiotów i klastrów tematycznych. Strategicznym zadaniem w obrębie tej specjalizacji jest wzmocnienie wewnętrznych powiązań pomiędzy przedsiębiorstwami i optymalne wykorzystanie branży informatycznej w przemyśle lotniczym. Sieć Innowacyjnych Przedsiębiorstw powinna stanowić magnes dla kadry technicznej z</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Dokonano częściowej zmiany zapisów, uogólniając je. W zapisach RPO inteligentne specjalizacje nie będą wymienione z nazwy z uwagi na fakt, iż projekt Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 na rzecz inteligentnej specjalizacji (RIS3) nie został jeszcze przyjęty przez ZWP</p> <p>Poza tym uwaga nie odnosi się do</p>

				<p>innych regionów kraju.</p> <p>Dodatkowo w Projekcie RPO napisano: <i>Str. 6 p.5 „W województwie podkarpackim sprecyzowano wybór dwóch inteligentnych specjalizacji wiodących: lotnictwo i kosmonautyka oraz jakość życia i jednej inteligentnej specjalizacji wspomagającej: informatyka i telekomunikacja.”</i> Podczas, gdy w Raporcie końcowym opracowanym przez Polską Akademię Nauk jest napisane (str.87): Trudno też uznać produkcję zdrowej żywności lub turystykę zrównoważoną za inteligentne specjalizacje, z uwagi na ich stosunkowo niewielką „wiedzochność”, czyli wykorzystanie nowoczesnego zaplecza naukowo-badawczego. Co uzasadnia propozycję wprowadzenia zmiany w „inteligentnych specjalizacjach” dla RPO 2014-2020, jak również pozostaje spójne z Programem Ramowym „Horizon 2020”, jak też dyrektywami/planami PE na wskazany okres.</p>	<p>konsultowanego dokumentu, dotyczy projektu RIS3.</p>
47	Stowarzyszenie B-4	Inteligentna specjalizacja: lotnictwo i kosmonautyka (szczegółowy opis działań dla specjalizacji)	<p>W projekcie RPO zapisano działania wspierające przede wszystkim dalszy rozwój Klastra Doliny Lotniczej oraz PPL Jasionka, jednocześnie wspominając o tym, że Podkarpacie posiada 6 lotnisk oraz potrzebę rozwoju komunikacji z pozostałymi regionami Polski. W Raporcie PAN (str.98) czytamy: <i>Druga inteligentna specjalizacja regionu może wynikać z różnorodności zasobów naturalnych i kulturowych. Wykorzystanie tego potencjału będzie możliwe dopiero po poprawie dostępności komunikacyjnej regionu(...)</i> . Jak również: <i>Wydaje się, że działająca w regionie branża lotnicza jest bardzo zależna od czynników egzogenicznych; nie wytwarza pełnego produktu, lecz tworzy podzespoły lub „składa” dostarczone elementy. Wyjątek stanowi lotnictwo lekkie, wytwarzające gotowe produkty, ale jest to jeszcze produkcja małoskalowa (często o cechach produkcji „garażowej”). Opisany charakter produkcji tutejszego przemysłu lotniczego stwarza pewne zagrożenia niestabilności związane z silnym uzależnieniem od globalnego rynku i zewnętrznego kapitału. Prawdopodobnie w dłuższej perspektywie czasu przemysł lotniczy województwa podkarpackiego wypracuje własne produkty, które będą gwarantowały stabilność tej branży i większe korzyści finansowe. Powinno być to strategicznym celem rozwojowym branży lotniczej w regionie.”</i> Raport końcowy PAN wskazuje na szczególną rolę, jaka perspektywicznie ma przypadać klastrowi lotniczemu w Krośnie, czego nie można zauważyć w planowanym Programie RPO, jak również w RSI (s.46 Raportu końcowego). Jednocześnie punkt ten koresponduje do wcześniej podanego zarzutu – postawienia głównego nacisku na rozwój Doliny Lotniczej oraz PLL Jasionka, z marginalizacją roli innych klastrów w regionie, jaka jest zauważana w analizie PAN.</p>	<p>Na dzień dzisiejszy tylko 1 lotnisko w regionie jest w pełniwartościowym obiektem lotniczym, który pozwala na bezpieczny ruch powietrzny. Pozostałe obiekty są niedofinansowane, a ich wyposażenie pozostawia wiele do życzenia. Taki stan rzeczy pozostaje w konflikcie z wytycznymi wskazanymi przez PE oraz KE (które znajdują odzwierciedlenie w PR Horizon 2020). Wspieranie wybranych obiektów na zasadach „specjalnego uprzywilejowania” wzmocnia wewnętrzne zróżnicowanie oraz dysproporcje w regionie, jak również stoi w opozycji do rekomendacji skierowanych do UM WP przez PAN, w opracowanym raporcie.</p> <p>Dostosowanie zaplecza obiektów lotniczych w regionie (pozostałych, oprócz PPL Jasionka) pozwoli na wzmocnienie kontaktu logistycznego Województwa Podkarpackiego z pozostałymi regionami kraju oraz Europy, jak też pozwoli na wzmocnienie wymiany handlowej oraz zwiększy atrakcyjność gospodarczą WP w skali kraju i UE. Jedno lotnisko, ze względu na jego lokalizację, prowadzi do gospodarczej dyskryminacji, w szczególności południowej części województwa. Jak również utrudnia ruch turystyczny, co prowadzi do marginalizacji znaczenia tych walorów regionu, które są szczególnie obecne oraz atrakcyjne na południu WP. W tej części naszego województwa, ruch turystyczny jest też jednym z najważniejszych elementów utrzymania dla społeczności lokalnej.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLEDNIONA</p> <p>W ramach RPO WP na lata 2014-2020 <u>nie przewiduje się wsparcia lotnisk</u> lecz projektów zgodnych z RIS3 poprzez interwencję przewidzianą w ramach CT1 i CT3 zgodnie z rozporządzeniem ramowym NR 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ; Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. oraz innymi dokumentami implementacyjnymi</p>

			Sugestia zmiany: Zmienić/rozbudować zapisy w Projekcie RPO o dokładne/precyzyjne ujęcie wsparcia dla innych podmiotów w sektorze lotniczym, jak również wprowadzić zapisy związane ze wsparciem dla pozostałych obiektów lotniczych, zmierzających do ich modernizacji, a tym samym dostosowania do wymagań europejskich.		
48	Prezydent Miasta Krosna	2.1 Oś priorytetowa I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, Priorytet inwestycyjny 3.1 Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwanie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz sprzyjanie tworzeniu nowych firm, w tym również poprzez inkubatory przedsiębiorczości, Cel szczegółowy: wzrost poziomu przedsiębiorczości i tworzenie warunków do jej rozwoju, str. 79-80	Zapis w typach projektów: -wsparcie inkubatorów przedsiębiorczości oraz ośrodków wspierających przedsiębiorczość akademicką przede wszystkim w oparciu o już istniejącą strukturę prowadzące do podniesienia jakości usług oraz pozwalające na skuteczne dotarcie z ofertą do potencjalnych odbiorców , należy zmienić na zapis w sposób bezpośredni wskazujący na możliwość udzielania wsparcia na tworzenie bądź poszerzenie dotychczasowej działalności inkubatorów przedsiębiorczości, w sytuacji gdy np. w biegunach wzrostu województwa podkarpackiego nie istnieje taka infrastruktura, bądź jest ona niewystarczająca.	Biorąc pod uwagę fakt, że w niektórych miastach, w tym biegunach wzrostu, nie powstała w ogóle albo nie występuje wystarczająca infrastruktura dla prowadzenia inkubatorów przedsiębiorczości, należy wprost przewidzieć możliwość realizacji projektów polegających na ich tworzeniu (budowie) i/lub rozbudowie . Funkcjonowanie inkubatorów przedsiębiorczości jest bardzo ważnym elementem mającym wpływ na wzrost poziomu przedsiębiorczości, tworzenie warunków do jej rozwoju, na poprawę stopnia innowacyjności gospodarki województwa podkarpackiego, a także na obniżenie poziomu bezrobocia. Kierowanie wsparcia jedynie dla inkubatorów w oparciu o już istniejące struktury, prowadziłoby do dalszego rozwarstwienia w rozwoju społeczno-gospodarczym województwa podkarpackiego	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Projekt nie zawiera zapisów uniemożliwiających tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości.
49	Gmina Kolbuszowa	2.1 Oś Priorytetowa I. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka Cel szczegółowy: Wzrost poziomu przedsiębiorczości i tworzenie warunków do jej rozwoju.	Proponuje się uzupełnienie części pn. „Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych” o zapis: (...) W celu osiągnięcia większej efektywności podejmowanej interwencji planuje się zastosowanie w priorytecie inwestycyjnym instrumentów wspierających rozwój terytorialny skierowanych do Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego (ROF), <u>biegunów wzrostu województwa podkarpackiego (ZIT/RIT), a także do ośrodków naukowo-badawczych.</u>	Proponowana treść odpowiada zapisom Priorytetu 1.2. „Nauka, badania i szkolnictwo wyższe” Strategii Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2020. Zacieśnienie współpracy pomiędzy uczelniami wyższymi i przedsiębiorstwami w istotny sposób wpłynąć będzie na wzrost konkurencyjności podkarpackich firm.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wsparcie w zakresie B+R przewidziane jest w ramach PI 1.2.

		„Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych” Strona 79-80			
50	Gmina Kolbuszowa	2.1 Oś Priorytetowa I. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka Cel szczegółowy: Wzrost poziomu przedsiębiorczości i tworzenie warunków do jej rozwoju. „Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym” Strona 80	Proponuje się uzupełnienie części pn. „Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym” o zapis: <u>- tworzenie nowych inkubatorów przedsiębiorczości, ze szczególnym uwzględnieniem inkubatorów przedsiębiorczości ukierunkowanych na innowacyjne dziedziny gospodarki oraz inkubatorów tworzonych we współpracy z ośrodkami badawczo-rozwojowymi.</u>	Wprowadzenie zapisu będzie miało pozytywny wpływ na: - rozwój przedsiębiorczości w województwie, - rozwój nowoczesnych technologii, - podniesienie poziomu innowacyjności i konkurencyjności gospodarki województwa, -rozwój aktywności badawczo-rozwojowej przedsiębiorstw, - ukierunkowanie potencjału badawczo – rozwojowego na zastosowanie gospodarcze, - spadek bezrobocia wśród absolwentów szkół wyższych, - zatrzymanie odpływu osób wykształconych z województwa podkarpackiego. Przykładem inkubatora przedsiębiorczości ukierunkowanego na innowacyjne dziedziny gospodarki może być Inkubator biotechnologiczny.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Projekt nie zawiera zapisów uniemożliwiających tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości.
51	Pełnomocnik Regionalny – Podkarpackie; Polska Razem Jarosława Gowina	Strony 76-77	Wykreślić spośród głównych typów beneficjentów: -Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia - Podmioty w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; - Instytucje otoczenia biznesu	Maksymalna koncentracja dostępnych środków finansowych na podmiotach bezpośrednio zaangażowanych w B+R	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Bez względu na typ beneficjenta działania przewidziane w ramach priorytetu inwestycyjnego 1.2 mają na celu zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw poprzez rozwój infrastruktury B+R oraz wsparcie prac badawczo-rozwojowych i ich wdrożenie .
52	Pełnomocnik Regionalny – Podkarpackie; Polska Razem Jarosława Gowina	Strona 80	Wykreślić spośród głównych typów beneficjentów: - Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia - Jednostki organizacyjne JST - Organizacje pozarządowe	Maksymalna koncentracja dostępnych środków finansowych na podmiotach bezpośrednio zaangażowanych we wspieranie przedsiębiorczości	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Bez względu na typ beneficjenta działania przewidziane w ramach priorytetu inwestycyjnego 3.1 mają na celu sprzyjanie tworzeniu nowych firm poprzez inkubatory przedsiębiorczości. Ponadto zasadnym jest również uporządkowanie i przygotowanie terenów inwestycyjnych (uzbrojenie w media, budowa lub modernizacja układów komunikacyjnych, itp. w celu nadania im nowych funkcji gospodarczych, sprzyjających powstawaniu miejsc pracy i

					wzmocnieniu połączeń funkcjonalnych różnych części regionu a jednocześnie w przyciąganiu zewnętrznych inwestorów.
53	Pełnomocnik Regionalny – Podkarpackie; Polska Razem Jarosława Gowina	Strona 84	Wykreślić spośród głównych typów beneficjentów: - Jednostki samorządu terytorialnego - Organizacje pozarządowe	Maksymalna koncentracja dostępnych środków finansowych na podmiotach bezpośrednio zaangażowanych w kreowanie atrakcyjności inwestycyjnej i konkurencyjności regionu	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Bez względu na typ beneficjenta działania przewidziane w ramach priorytetu inwestycyjnego 3.2 przewiduje się takie działania, które wypromują korzystny wizerunek regionu, przyczynią się ponadto do wspierania ponadregionalnej i międzynarodowej aktywności przedsiębiorstw z województwa podkarpackiego.
54	Pełnomocnik Regionalny – Podkarpackie; Polska Razem Jarosława Gowina	Strona 84	Pierwszy akapit od góry otrzymuje brzmienie: "Szczególnie istotne będzie wsparcie procesów produkcyjnych w mikro, małych i średnich przedsiębiorstwach. Wsparcie to będzie się koncentrować na dostarczaniu mikro - i MŚP zasobów umożliwiających rozwój i wzrost zatrudnienia. Finansowane będą przede wszystkim inwestycje w nowoczesne maszyny, urządzenia, narzędzia, sprzęt produkcyjny, na co przeznaczona zostanie co najmniej połowa środków finansowych z Osi Priorytetowej 1."	Maksymalizacja inwestycji w środki produkcji w ramach regionalnej polityki przemysłowej.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Uwaga niezasadna nie odnosi się do konsultowanego dokumentu. Na stronie 84 brak jest zapisów przedstawionych w uwadze.
55	Leszek Woźniak - Pracownik Politechniki Rzeszowskiej	Sekcja 2, 2.1, str. 71 itd. w całym tekście.	Zapis „inteligentna specjalizacja” zastąpić zapisem <i>inteligentne specjalizacje</i> .	W wielu przypadkach zapis dotyczy wszystkich trzech inteligentnych specjalizacji regionu.	UWAGA UWZGLĘDNIONA
56	Leszek Woźniak - Pracownik Politechniki Rzeszowskiej	Sekcja 2, 2.1, str. 72.	Wypisane obszary i dziedziny naukowe „np. technicznych, biologicznych, chemicznych” rozwinąć poprzez uzupełnienie <i>rolnicze oraz z zakresu zarządzania</i> .	Inteligentna specjalizacja jakość życia dotyczy także produkcji rolnej i przetwórstwa. W każdym przypadku istnieje potrzeba wsparcia również procesu zarządzania.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Dokonano częściowej zmiany zapisów uogólniając je. W zapisach RPO inteligentne specjalizacje nie będą wymienione z nazwy z uwagi na fakt, iż projekt Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 na rzecz inteligentnej specjalizacji RIS3 nie został jeszcze przyjęty przez ZWP.
57	Leszek Woźniak - Pracownik Politechniki Rzeszowskiej	Sekcja 2, 2.1, str. 73.	Wymienione główne grupy docelowe uzupełnić o czwartą: <i>pracownicy naukowci</i> .	Koncepcja inteligentnej specjalizacji zakłada wzmocnienie zakresu badań naukowych także na uczelniach wyższych.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W ramach RPO przewidziane jest wsparcie infrastruktury B+R, co za tym idzie grupą docelową będą pracownicy sektora B+R w tym pracownicy naukowci.
58	Leszek Woźniak - Pracownik Politechniki Rzeszowskiej	Sekcja 2, 2.1, str. 75, ramka u góry	W ostatniej linijce pojawia się zapis „rozpowszechnienie technologii o ogólnym przeznaczeniu”. Zapis taki oznacza możliwość wsparcia wszystkich i wszystkiego, co jest zasadniczym błędem.	Sugeruje to, że wspierane mogą być wszystkie tego typu technologie, nawet mało innowacyjne, nie odpowiadające inteligentnym specjalizacjom.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nazwy poszczególnych PI wynikają z zapisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w

					sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczegółowych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylecia rozporządzenia (WE) oraz Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1081/2006
59	Leszek Woźniak - Pracownik Politechniki Rzeszowskiej	Sekcja 2, 2.1, str. 80.	Do głównych grup docelowych należy włączyć przedsiębiorstwa rolne, w tym gospodarstwa rodzinne.	Zasadniczo w całym Programie Operacyjnym jeden z filarów gospodarki regionu – produkcja rolna i przetwórstwo spożywcze znikną z zapisów.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Przedsiębiorstwa rolne, w tym gospodarstwa rodzinne mieszczą się w grupie docelowej (bez rozróżniania na przedsiębiorstwa rolne, produkcyjne czy usługowe) pod warunkiem spełnienia wymogu dot. statusu przedsiębiorcy. Zgodnie z rozporządzeniem ramowym NR 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. wsparcie w ramach CT 3 ma na celu „ Wzmacnianie konkurencyjności MŚP ”
60	Leszek Woźniak - Pracownik Politechniki Rzeszowskiej	Sekcja 2, 2.1, str. 84.	Główne typy beneficjentów oraz główne grupy docelowe – istotne byłoby uzasadnienie pojęciem grupy producenckie, w tym szczególnie w rolnictwie i przetwórstwie żywności.	Obok klastrów jest to najczęściej jedyna aktywna grupa związków producentów.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA jw.
61	Leszek Woźniak - Pracownik Politechniki Rzeszowskiej	Sekcja 2, 2.1, str. 84 itd. w całym tekście.	Zapis „smart specialisation” raczej powinien być zastąpiony polskim tłumaczeniem.	Absolutna większość tekstu podaje określenie inteligentna specjalizacja.	UWAGA UWZGLĘDNIONA
62	Leszek Woźniak - Pracownik Politechniki Rzeszowskiej	Sekcja 2, 2.1, str. 87.	Opis przedsięwzięć itd.. 6 linijka od góry – zapis „produkcja żywności” należałoby zastąpić określeniem <i>produkcja żywności ekologicznej, regionalnej i tradycyjnej.</i>	Aktualny zapis pozwoliłby na wsparcie nawet najbardziej groźnych dla środowiska i społeczeństwa metod produkcji żywności, w tym GMO.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nie jest możliwe ograniczanie potencjalnych beneficjentów w możliwościach ubiegania się o wsparcie.
63	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Oś priorytetowa I. Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka Priorytet 3 – Podnoszenie konkurencyjności i MŚP, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i	Zapewnienie edukacji w zakresie zagadnień takich jak: zmowy cenowe oraz zmowy przetargowe; program łagodzenia kar (leniency), nadużywanie pozycji dominującej na rynku; kontrola koncentracji, udzielanie pomocy publicznej, klauzule abuzywne. <u>Formy działań:</u> seminaria, warsztaty (stacjonarne oraz tzw. e-learning), szkolenia, konferencje, debaty, publikacje (drukowane oraz w formie e-publicacji), kampanie promocyjne prowadzone w radio, telewizji, internecie oraz na urządzeniach mobilnych.	Istotnym działaniem jest podniesienie wiedzy uczestników rynku na temat przepisów prawa konkurencji i konsumentów. W znacznej mierze naruszenia prawa są rezultatem braku znajomości przepisów przez podmioty gospodarcze. Wsparciem będą objęci przedsiębiorcy MŚP, którzy nie mają rozbudowanych działów prawnych i niejednokrotnie świadomości wymagań stawianych przez prawo konkurencji oraz zrzeszenia i organizacje branżowe przedsiębiorców. Przykładem takiego postępowania jest stosowanie przez sklepy internetowe regulaminów zawierającymi niedozwolone klauzule.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Typ projektu niezgodny z Linia demarkacyjną .

		<p>akwakultury</p> <p>Cel szczegółowy – Wzrost poziomu przedsiębiorczości i tworzenia warunków do jej rozwoju</p> <p>Cel szczegółowy – Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej regionu oraz poprawa konkurencyjności i przedsiębiorstw na rynkach zagranicznych</p>	<p>Organizacja szkoleń i działań doradczych m.in. w obszarze e-commerce, usług transgranicznych, nowych regulacji prawnych. Internacjonalizacja działań polskich MŚP poprzez zapewnienie przedsiębiorcom szkoleń nt. unijnych przepisów prawa konkurencji i konsumentów, a tym samym zwiększenie ich świadomości prawnej</p> <p><u>Formy działań:</u> seminaria, warsztaty (stacjonarne oraz tzw. e-learning), szkolenia, konferencje, debaty, publikacje (drukowane oraz w formie e-publikacji), kampanie promocyjne prowadzone w radio, telewizji, Internecie oraz na urządzeniach mobilnych.</p>	<p>Zaproponowane działania edukacyjne będą miały na celu zachęcenie przedsiębiorców do polubownego rozstrzygnięcia sporów z konsumentami, stosowania dobrych praktyk w biznesie, a także zwiększenie znajomości przepisów dotyczących nieuczciwych praktyk handlowych.</p> <p>Kompleksowa strategia skierowana na umiędzynarodowienie polskiej gospodarki musi brać pod uwagę fakt, że w obecnej rzeczywistości przedsiębiorcy mierzą się z nowymi zagadnieniami takimi jak e-commerce czy usługi transgraniczne. Umożliwi to utworzenie wspólnej oferty z partnerami zagranicznymi. Ponadto przedsiębiorcy muszą uwzględniać w swojej działalności zmieniające się przepisy prawa (13 grudnia bieżącego roku upłynął termin implementacji przez państwa członkowskie nowej dyrektywy o prawach konsumentów, w szczególności zmiany dotyczą e-handlu), zaś nieznanostwo prawa może nie tylko rodzić poważne skutki finansowe, ale także wpływać negatywnie na wizerunek polskich przedsiębiorstw za granicą. Współzawodnictwo w oferowaniu dóbr lub usług, czyli w zaspokajaniu potrzeb konsumentów prowadzi także do wzrostu efektywności i innowacyjności przedsiębiorstw, a co za tym idzie do zwiększenia dobrobytu konsumentów oraz do podniesienia konkurencyjności gospodarki krajowej na szczeblu międzynarodowym. Niezaprzeczalnie środkiem prowadzącym do rozwoju konkurencji jest zwiększanie świadomości społecznej przedsiębiorców. Znajomość i przestrzeganie przepisów, w tym prawa UE, znacząco wpłynie na atrakcyjność i pozytywne postrzeganie polskich przedsiębiorców przez unijnych konsumentów, a tym samym poprawi ich pozycję konkurencyjną na rynku wewnętrznym.</p>	
64	<p>Regionalny Ośrodek EFS w Tarnobrzegu</p> <p>Tarnobrzaska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.</p>	<p>Sekcja 2, rozdz. 2.1, Oś Priorytetowa I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, PI 3.3, s. 88, Główne typy beneficjentów</p>	<p>„Instytucje prowadzące fundusze pożyczkowe i poręczeniowe”</p>	<p>Ze względu na to, że fundusze pożyczkowe i poręczeniowe nie posiadają osobowości prawnej, koniecznym jest zastąpienie zapisu na „Instytucje prowadzące fundusze pożyczkowe i poręczeniowe”</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapis został stosowanie przeformułowany</p>
65	<p>Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Rzeszowie</p>	<p>Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych, 2.1 Oś priorytetowa I Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka, CT</p>	<p>WORD w Rzeszowie wnioskuje dopisanie jednostek organizacyjnych jednostek samorządu terytorialnego do głównych typów beneficjentów</p>	<p>W związku z ciągłym poszerzaniem i doskonaleniem oferty szkoleniowo-usługowej oraz na podstawie zapisów statutowych WORD w Rzeszowie, zezwalających na prowadzenie działalności gospodarczej, Ośrodek zwraca się z prośbą o ujęcie go w grupie głównych typów beneficjentów wsparcia tworzenia i rozwijania nowych usług.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Według Artykułu 19 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego I Rady (UE) NR 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. określającego cele tematyczne EFSI, cel tematyczny 3 został</p>

		3 Wzmacnianie konkurencyjności i MŚP, pkt 3.3 Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług, str. 88		WORD w ramach swojej struktury, dysponując wykwalifikowanym personelem, planuje stworzenie ośrodka badania wypadków drogowych, w którym świadczony będzie nowy rodzaj usług - m.in. usługi z zakresu opiniowania wypadków komunikacyjnych i kolizji, wyceny pojazdów oraz kalkulacji napraw.	określony jako: „ wzmacnianie konkurencyjności MŚP , sektora rolnego (w odniesieniu do EFRROW) oraz sektora rybołówstwa i akwakultury (w odniesieniu do EFMR)”; Jednostki organizacyjne JST mogłyby występować jako beneficjenci (przedsiębiorcy) w Priorytecie 3.3. (EFRR) wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług ” pod warunkiem spełniania kryterium dot. statusu przedsiębiorstwa w tym przypadku statusu MŚP.
66	Przemyska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	Sekcja 2 2.1 Oś priorytetowa I Str. 70	Proponujemy zmienić zapis: „Oś priorytetowa I jest osią jednofundusową, współfinansowaną z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego”. Na następujący: „Oś priorytetowa I jest osią dwufundusową współfinansowaną z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz Europejskiego Funduszu Społecznego. W ramach osi I wiodącym funduszem jest EFRR, zaś EFS pełni jedynie rolę pomocniczą. EFS będzie wykorzystywany jedynie aby zapewnić kompleksowość realizowanych projektów”.	Finansowanie priorytetu I z dwóch funduszy pozwoli przede wszystkim na zaoferowanie bardziej kompleksowego wsparcia, w tym szkoleniowo-doradczego instytucjom otoczenia biznesu (m.in. podmiotom zarządzającym parkami naukowo-, technologicznymi, inkubatorami przedsiębiorczości). Dzięki finansowaniu osi I również z EFS możliwym będzie realne zaoferowanie nowych i rozwój istniejących usług przez IOB. Dysponowanie samą infrastrukturą często takich usług nie pozwala oferować. Finansowanie osi I z EFS pozwoliłoby także np. na zaoferowanie przedsiębiorcom i osobom planującym rozpocząć działalność gospodarczą bezpłatnych usług informacyjnych i częściowo odpłatnych usług doradczych (finansowany byłby jedynie koszt wykonania usługi, a nie bieżące koszty IOB). Dzięki finansowaniu osi również z EFS możliwym będzie także zapewnienie wsparcia szkoleniowego dla pracowników IOB oraz wspólna promocja sieci IOB.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Brak możliwości utworzenia osi dwufundusowej – Priorytety inwestycyjne zarówno w CT 1 jak i CT 3 przewidziane są do realizacji w ramach EFRR: <i>Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 i Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczegółowych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) oraz Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające</i>

					rozporządzenie (WE) nr 1081/2006
67	Przemyska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	Sekcja 2. Opis układu Osi Priorytetowych 2.1 Oś Priorytetowa I Konkurencyjna i Innowacyjna Gospodarka str. 80 Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym	Proponujemy zmienić treść typu pierwszego możliwych do realizacji projektów w brzmieniu: „wsparcie inkubatorów przedsiębiorczości oraz ośrodków wspierających przedsiębiorczość akademicką przede wszystkim w oparciu o już istniejące struktury prowadzące do podniesienia jakości usług oraz pozwalające na skuteczne dotarcie z ofertą do potencjalnych odbiorców” na następującą „wsparcie dotyczące tworzenia lub rozwoju inkubatorów przedsiębiorczości oraz ośrodków wspierających przedsiębiorczość akademicką przede wszystkim w oparciu o już istniejące struktury prowadzące do podniesienia jakości usług oraz pozwalające na skuteczne dotarcie z ofertą do potencjalnych odbiorców”	Pozostawienie zapisu w dotychczasowym brzmieniu stwarza wątpliwości interpretacyjne. Nie jest jasne, czy wspierane będą wyłącznie projekty dotyczące rozwoju inkubatorów przedsiębiorczości, czy również projekty dotyczące utworzenia inkubatorów przedsiębiorczości. Doprecyzowanie wskazanego typu projektów jest istotne z tego chociażby względu, że w opisie poprzedzającym typy projektów zostało zapisane (str. 80, u góry), że „ <i>Możliwe będzie tworzenie i rozwój infrastruktury inkubatorów przedsiębiorczości, w tym inkubatorów przedsiębiorczości akademickiej</i> ”. Uważamy ponadto, że zaplanowanie wsparcia dla infrastruktury w postaci Inkubatorów przedsiębiorczości wymagałoby jednoznacznego zdefiniowania pojęcia „Inkubator przedsiębiorczości”. Konieczność powyższa wynika z faktu, iż wśród infrastruktury wspierającej powstawania i rozwój przedsiębiorstw można wyróżnić Inkubatory Przedsiębiorczości, Inkubatory technologiczne, Inkubatory nowych technologii.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Projekt nie zawiera zapisów uniemożliwiających tworzenie inkubatorów przedsiębiorczości.
68	Przemyska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	Sekcja 2. Opis układu Osi Priorytetowych 2.1 Oś Priorytetowa I Konkurencyjna i Innowacyjna Gospodarka str. 80 Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym	W typie projektu: „wsparcie ukierunkowane na rozwój nowopowstałych firm, w tym wsparcie w zakresie rozwoju produktów i usług opartych na TIK, sprzedaży produktów i usług w Internecie (handel elektroniczny), tworzenia i udostępniania usług elektronicznych” proponujemy dookreślić jak rozumiane będą nowopowstałe firmy.	W obecnym brzmieniu typ operacji jest niejednoznaczny biorąc pod uwagę zamiar wspierania nowopowstałych firm. Proponujemy, aby wsparcie w tym typie operacji kierowane było do firm (przedsiębiorców) funkcjonujących na rynku nie dłużej niż 12 miesięcy (licząc od daty rejestracji podmiotu).	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nie jest zasadne wpisywanie szczegółowych informacji w samym RPO - dokumencie o dużym stopniu ogólności. Doprecyzowanie nastąpi w uszczegółowieniu Programu i Wytycznych dot. kwalifikowalności wydatków
69	Przemyska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	Sekcja 2. Opis układu Osi Priorytetowych 2.1 Oś Priorytetowa I Konkurencyjna i Innowacyjna Gospodarka str. 80 Główne typy beneficjentów	Do listy głównych typów beneficjentów proponujemy dodać <i>Institucje Otoczenia Biznesu</i>	Institucje Otoczenia Biznesu można wprowadzić zakwalifikować jako instytucje pozarządowe, które są wymienione w katalogu beneficjentów, natomiast dodanie osobnej grupy podmiotów określonych jako <i>Institucje Otoczenia Biznesu</i> rozwieje mogące pojawić się wątpliwości interpretacyjne. IOB to podmioty, które będą mogły realizować projekty dotyczące inkubatorów przedsiębiorczości.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Do katalogu beneficjentów dodano Institucje Otoczenia Biznesu
70	Przemyska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	Sekcja 2 2.1 Oś priorytetowa I <i>Opis PI 3.4</i>	Proponujemy modyfikację poniższego zapisu: „ <i>Niezbędne jest zatem wsparcie podmiotów zajmujących się profesjonalną obsługą doradczą przedsiębiorców oraz osób planujących podjąć działalność gospodarczą, jak również rozwój istniejących sieci instytucji otoczenia biznesu w regionie</i> ”	Priorytetowe traktowanie instytucji otoczenia biznesu funkcjonujących w sieci KSU wynika z długoletnich doświadczeń sieci w wspieraniu rozwoju i promocji przedsiębiorczości w Polsce (Krajowy System Usług funkcjonuje od 1996 r.). Wszystkie ośrodki KSU współpracujące z Polską Agencją Rozwoju	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nie jest zasadne wpisywanie szczegółowych informacji w samym RPO - dokumencie o dużym stopniu ogólności. Doprecyzowanie nastąpi w

		Str. 90	Na następujący zapis: „Niezbędne jest zatem wsparcie podmiotów zajmujących się profesjonalną obsługą doradczą przedsiębiorców oraz osób planujących podjąć działalność gospodarczą, jak również rozwój istniejących sieci instytucji otoczenia biznesu w regionie, w szczególności instytucji funkcjonujących w ramach Krajowego Systemu Usług (KSU) dla małych i średnich przedsiębiorstw - specjalistycznej sieci koordynowanej przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości.	Przedsiębiorczości w ramach KSU działają na podstawie wypracowanych Standardów Usług, dzięki czemu przedsiębiorcy otrzymują usługi najwyższej jakości.	uszczegółowieniu Programu.
71	Przemyska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	Sekcja 2 2.1 Oś priorytetowa I Opis PI 3.4 Przykładowe typy projektów Str. 92	Zaproponowane typy projektów zostały zdefiniowane niejednoznacznie a czasem zbyt ogólnie. Proponowalibyśmy rozważenie uwzględnienia następujących typy projektów: - Tworzenie i promocja regionalnej sieci IOB, - Wsparcie szkoleniowo-doradcze dla instytucji otoczenia biznesu, w tym dla podmiotów zarządzających parkami naukowo-technologicznymi, parkami przemysłowo-technologicznymi, inkubatorami technologicznymi, inkubatorami przedsiębiorczości - Tworzenie i rozwój funduszy pożyczkowych, - Stworzenie i rozwój regionalnego systemu usług informacyjno-doradczych oferowanych przedsiębiorcom przez instytucje otoczenia biznesu.	Zaproponowane typy projektów dotyczą zarówno wzmocnienia potencjału podkarpackich instytucji otoczenia biznesu, jak również pozwolą na zaoferowanie nowych i rozwój dotychczas oferowanych usług. <u>Należy przede wszystkim zintegrować środowisko podkarpackich instytucji otoczenia biznesu.</u> W tym celu zasadnym byłoby opracowanie standardów świadczenia usług przez podkarpackie IOB, opracowanie pakietów usług, prowadzenie wspólnej promocji usług i wymianę informacji pomiędzy instytucjami. Celem zwiększenia jakości usług oferowanych przez parki naukowo-technologiczne, parki przemysłowo-technologiczne, inkubatory technologiczne oraz inkubatory przedsiębiorczości należałoby zapewnić wsparcie dla personelu zatrudnionego w IOB prowadzących/zarządzających tego typu podmiotami. Z uwagi na fakt, iż oferta funduszy pożyczkowych skupiona jest jedynie w kilku miastach województwa podkarpackiego (Rzeszów, Mielec, Stalowa Wola, Leżajsk, Krosno) uważamy, że należy zapewnić aby tego typu fundusze były zlokalizowane „jak najbliżej przedsiębiorców”. W związku z powyższym zarówno należy wspierać tworzenie nowych funduszy pożyczkowych oraz dokapitalizować istniejące fundusze pożyczkowe. Celem zapewnienia przedsiębiorcom i osobom planującym rozpocząć działalność gospodarczą profesjonalnego wsparcia w prowadzeniu biznesu należy zaoferować bezpłatne usługi informacyjne oraz częściowo odpłatne usługi doradcze. Wyłonione w drodze konkursu instytucje świadczące usługi informacyjno-doradcze dla przedsiębiorców i osób planujących założyć działalność gospodarczą oferowałyby pomoc na zbliżonych zasadach do Punktów Konsultacyjnych KSU funkcjonujących na poziomie krajowym w perspektywie 2007-2013.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA W zapisach RPO zwarto informacje o realizacji projektu systemowego w zakresie wsparcia IOB. Doprecyzowanie szczegółowych zadań i rodzajów wsparcia nastąpi w uszczegółowieniu Programu.
72	Gmina Nowa Dęba	Strona 81	Zasady wyboru projektów: dopisanie trybu pozakonkursowego – jako projekty strategiczne	Wprowadzenie dodatkowego trybu wyboru projektu – jako projektu strategicznego, pozwoli na wyłonienie strategicznych działań, ważnych dla rozwoju regionu podkarpackiego, mając na uwadze preferencje dla danego obszaru. Obszar zlokalizowany w ramach TSSE podstrefa Nowa Dęba jest ważnym terenem dla przedsiębiorców jak również i mieszkańców powiatu	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z decyzją IZ wsparcie projektów wybranych trybie pozakonkursowym dotyczy tylko ZIT/RIT

				kolbuszowskiego i tarnobrzeskiego	
73	Kazimierz Gacek -Wójt Gminy Mielec	Str 81	<p>Jest „Projekty pozakonkursowe znajdujące się na liście będą wyłączone z możliwości ubiegania</p> <p>się o dofinansowanie w ramach trybu poza ZIT/RIT oraz w ramach programów krajowych. Rozumiem, że tylko konkretne projekty, natomiast nie całe działania. Jeżeli zatem w ramach RIT samorząd nie składa projektu na daną inwestycję (pomimo, że jest to zgodne ze strategią MOF i inne samorządy w tym MOF składają wnioski na np. uzbrojenie terenu) to może go składać na zasadach ogólnych do RPO lub programów krajowych.</p>	<p>Jest wiele ciekawych pomysłów na które w MOF zabrakłoby pieniędzy. Wzrost konkurencyjności gospodarki i sprzyjanie przedsiębiorczości to powinien być priorytet. Bez nowych miejsc pracy i zatrzymania młodzieży i osób w aktywnych zawodowo na podkarpaciu inne działania RPO przyniosą żaden skutek.</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapisy RPO WP w zakresie wyłączeń gmin będących członkami obszaru funkcjonalnego na którym realizowane będą ZIT/RIT z możliwości równoległego aplikowania o środki w ramach „klasycznej” formuły konkursowej zostały doprecyzowane w Sekcji 4.</p>
74	Spółdzielnia ZODIAK	2.1 OŚ PRIORYTETOWA I. KONKURENCYJNA I INNOWACYJNA GOSPODARKA, Wspieranie tworzenia i poszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług (PI 3.3), str. 88; Główne typy beneficjentów	Dopisać Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, jako jeden z typów beneficjentów	Uwzględnienie Spółdzielni otworzy możliwość składania wniosku o dofinansowanie, a także ewentualne otrzymanie wsparcia finansowego przy realizacji projektów mieszczących się w Osi priorytetowej.	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zgodnie z rozporządzeniem ramowym NR 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. wsparcie w ramach CT 3 ma na celu „Wzmacnianie konkurencyjności MŚP”</p>

E- USŁUGI PUBLICZNE

Lp.	Podmiot zgłaszający	Część dokumentu, do której odnosi się uwaga (sekcja/rozdział / strona)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie podmiotu zgłaszającego uwagę	Stanowisko IZ RPO WP 2014-2020 (uwaga uwzględniona/ częściowo uwzględniona/ nieuwzględniona wraz z uzasadnieniem)
1	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1, str. 40.	Weryfikacja zapisu PI 2.3, poprawa na Zwiększenie zakresu wykorzystania technologii komunikacyjno-informacyjnych w ramach e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia.	Obecna treść zapisu skupia się na działaniu (wykorzystaniu czasu ciągłego), a nie na jego potencjalnych efektach.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA. Zastosowano nazwy zawarte w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006, tj. „Wzmocnienie zastosowań TIK dla e-administracji, e-uczenia się, e-włączenia społecznego, e-kultury i e-zdrowia”.
2	MPEC – Rzeszów Sp. z o.o.	Sekcja 1, str. 59.	Rozwój i modernizacja systemów dystrybucji energii w tym modernizacja sieci przesyłowych ciepła systemowego.	Brak w projekcie – niemożliwość ubiegania się ośrodki unijne. Wskazane są tylko sieci elektroenergetyczne. oraz gaz.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA. Tabela 3 obrazuje zgodność celów Programu z kierunkami działań Umowy Partnerstwa, priorytetami Strategii Europa 2020, Position Paper KE oraz CSR. Uwaga odnosi się do zakresu interwencji osi priorytetowej 3 Programu.
		Sekcja 1, str. str. 60.	Zwiększenie stabilności dostaw energii elektrycznej i gazu ziemnego oraz ciepła systemowego.	Brak w projekcie – niemożliwość ubiegania się ośrodki unijne. Wskazane są tylko sieci elektroenergetyczne. oraz gaz.	
3	Gmina Miasto Rzeszów	Sekcja 2, str. 98.	Wnioskuję się o uzupełnienie głównych typów beneficjentów o podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia.	Podmioty, w których większość akcji lub udziałów posiadają jednostki samorządu terytorialnego w szczególności prowadzą działalność gospodarczą obejmującą zadania własne JST o charakterze użyteczności publicznej w określonym obszarze. Dlatego też wsparcie rozwoju technologii informacyjno – komunikacyjnych w ww. podmiotach przyczyni się do informatyzacji i rozwoju e-usług użyteczności publicznej. Spółki gminne prowadzą bowiem działalność gospodarczą obejmującą zadania własne gmin o charakterze użyteczności publicznej.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA. Zgodnie z zapisami projektu Programu, ze względu na ograniczoną alokację przeznaczoną na priorytet inwestycyjny 2.3, zdefiniowane w Strategii Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2020 priorytetowe kierunki działań wsparcie koncentrować się będzie w szczególności na projektach realizowanych przez podmioty, będące w stanie w największym zakresie realizować założenia i cele osi priorytetowej II.

4	Fundacja Aktywizacja	Sekcja 2, str. 97.	Proponowane jest wprowadzenie zapisów podkreślających, iż zarówno w ramach projektów ujętych w podpunkcie "a) w zakresie rozwoju e-usług publicznych oraz informatyzacji administracji szczebla regionalnego i lokalnego" jak i " b) w zakresie udostępniania informacji sektora publicznego" możliwa będzie realizacja działań służących poprawie dostępności usług i treści dla osób niepełnosprawnych oraz przeprowadzenie audytów stwierdzających spełnianie rekomendacji WCAG 2.0.	Zgodnie z "Diagnozą wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów/ sektorów objętych programem" (E-USŁUGI PUBLICZNE - Stan obecny, str. 8), "w ostatnich latach obserwowany jest wzrost odsetka osób kontaktujących się z administracją publiczną za pośrednictwem Internetu (ok. 22,6% populacji)", a równocześnie "zdecydowana większość stron internetowych urzędów nie spełnia rekomendacje Web Content Accessibility Guidelines - WCAG 2.0., czyli nie jest dostępna dla osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności". Wprowadzenie proponowanego zapisu umożliwi realizację działań stanowiących odpowiedź na istniejące zapotrzebowanie, a zarazem zagwarantuje, że wdrażane rozwiązania są skuteczne i zgodne z istniejącymi rekomendacjami w tym zakresie. Argumentem przemawiającym za takim rozwiązaniem jest także ujęcie "dostępności usług i treści dla osób niepełnosprawnych" jako jednej z "Ram odniesienia, które zostaną uwzględnione w procesie wyboru projektów" (str. 99).	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA. Zapisy odnoszące się do kwestii dostępności treści dla osób niepełnosprawnych zostały przeformułowane. Wskazanie mechanizmów i instrumentów służących poprawie dostępności usług i treści dla osób niepełnosprawnych nastąpi w dokumentach uszczegółwiających Program. .
5	Dariusz Świetlik (osoba fizyczna)	Sekcja 2, str. 98.	Do głównych typów beneficjentów PI 2.3 należy dodać także: - przedsiębiorców realizujących zadania publiczne, finansowane w ramach systemu usług publicznych, w szczególności w ramach publicznego systemu ochrony zdrowia (jako naturalnego uzupełnienia systemu instytucji publicznych).	W celu kompleksowego objęcia systemami teleinformatycznymi poszczególnych obszarów tematycznych należy uwzględnić jako potencjalnych beneficjentów wszystkich uczestników procesu, także przedsiębiorców, pod warunkiem ich funkcjonowania w ramach publicznego systemu usług, np. w sferze usług zdrowotnych świadczenia objęte kontraktowaniem przez NFZ. Bez uwzględnienia wszystkich podmiotów realizujących zadania publiczne systemy będą w dużej mierze niekompletne i nie dadzą pełnego obrazu sytuacji danego obszaru tematycznego oraz nie zrealizują założeń strategicznych.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA. W ramach osi priorytetowej 2 przewidziano wsparcie podmiotów działających <u>w publicznym i niepublicznym systemie ochrony zdrowia</u> , w tym także przedsiębiorców. .
6	Huta Stalowa Wola S.A.	Sekcja 2, str. 97.	Wprowadzenie możliwości dofinansowania digitalizacji zasobów archiwalnych przez przedsiębiorstwa.	Szereg firm posiada duże zasoby archiwalne jeszcze z okresu COP-u , okupacji i współczesne , które winny być przynajmniej w części udostępnione publicznie w technologii cyfrowej . Proces digitalizacji ułatwi dostęp zainteresowanych osób do pozyskania niezbędnych dokumentów archiwizowanych przez przedsiębiorstwa.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA. Ze względu na ograniczoną alokację przeznaczoną na priorytet inwestycyjny 2.3, zdefiniowane w Strategii Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2020 priorytetowe kierunki działań wsparcie koncentrować się będzie w szczególności na projektach realizowanych przez podmioty, będące w stanie w największym zakresie realizować założenia i cele osi priorytetowej II.
7	Zdzisław Nowakowski, Radny Województwa Podkarpackiego	Sekcja 2, str. 97.	Proponuję, aby na str. 87 wśród przykładowych typów projektów: - w punkcie a) po słowach „w zakresie rozwoju e-usług: dopisać „oraz e-kształcenia”; - w punkcie b) dopisać przykładowy typ projektu „budowa zintegrowanego systemu dostarczania usług i aplikacji edukacyjnych –chmura edukacyjna”.	W ramach osi 2 przewiduje się jedynie działania polegające na rozwijaniu e-sług publicznych oraz udostępnianiu informacji sektora publicznego. Wprawdzie wspomina się również o wzmocnieniu zastosowań TIK w procesie uczenia się (ang. E-learning), ale pomimo to, w przykładowych typach projektów w ogóle nie wskazuje się na	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA. Obecne zapisy Programu umożliwiają realizację projektów w obszarze e-uczenia się, w tym wsparcie teleinformatycznych placówek

				<p>teleinformatyczne wparcie placówek oświatowych, aby włączyć je w zintegrowany system dostarczania usług i aplikacji edukacyjnych. Wydaje się, że formalnie jest to możliwe, ponieważ wskaźnikiem produktu dla tego celu tematycznego jest „liczba uruchomionych systemów teleinformatycznych w instytucjach publicznych”.</p> <p>W związku z niskim wykorzystaniem technologii cyfrowych w całym procesie nauczania realizowane będą działania ukierunkowane na rozwijanie kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie praktycznego stosowania technologii informacyjno – komunikacyjnych (str. 208, trzeci akapit od góry), proponuję:</p> <p>Dostrzegając konieczność rozwoju edukacji wspieranej współczesną technologią informacyjno – komunikacyjną, realizowane będą na terenie całego województwa przedsięwzięcia obejmujące:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Utworzenie wirtualnego środowiska kształcenia - (warto rozważyć, czy może być to realizowane w ramach CT2). 2. Zapewnienie szkołom i placówkom oświatowo-wychowawczym szerokiego pasma dostępu do internetu - (warto rozważyć, czy może być to realizowane w ramach CT2). 	<p>oświatowych.</p> <p>Działania związane z rozwijaniem kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie praktycznego stosowania technologii informacyjno – komunikacyjnych zostały uwzględnione zgodnie z zapisami projektu Umowy Partnerstwa i Linii demarkacyjnej (demarkacja pomiędzy priorytetami inwestycyjnymi 2.3 a 10.1, poziom krajowy (PO PC) a poziom regionalny (RPO)).</p> <p>W ramach priorytetu inwestycyjnego 2.3 możliwe jest wsparcie infrastruktury teleinformatycznej w obszarze edukacji. Natomiast „zapewnienie szerokiego pasma dostępu do internetu” szkołom i placówkom oświatowo-wychowawczym nie wchodzi w zakres interwencji osi priorytetowej 2 Programu.</p> <p>Ponadto zgodnie z zapisami projektu Umowy Partnerstwa i Linii demarkacyjnej wsparcie sieci szerokopasmowych jest możliwe tylko na poziomie krajowym.</p>
8	Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie	Sekcja 2, str. 97.	<p>Mając na uwadze wskazane w priorytecie inwestycyjnym typy beneficjentów, proszę o uwzględnienie propozycji wpisania Policji do katalogu beneficjentów. W głównych typach beneficjentów proponuje się dodać zapis: „jednostki sektora finansów publicznych”.</p>	<p>Komenda jest jednostką organizacyjną Policji powołaną do zapewnienia obsługi Komendanta Wojewódzkiego Policji, który jest organem administracji rządowej na obszarze województwa, działającym w imieniu Wojewody w sprawach ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego, a także działającym w imieniu własnym w określonym zakresie. W nowej perspektywie finansowej przewiduje się możliwość udziału w przedsięwzięciach z zakresu poprawy technologii komunikacyjno – informacyjnych w Policji garnizonu podkarpackiego.</p> <p>Komenda Wojewódzka Policji jako dysponent trzeciego stopnia środków budżetowych jest płatnikiem dla wydatków ponoszonych na rzecz wszystkich jednostek policji w województwie podkarpackim. W związku z powyższym dla jednostek Policji w województwie podkarpackim (w tym komendy miejskie, komendy powiatowe) o środki regionalne w perspektywie finansowej 2014-2020 może aplikować wyłącznie Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA.</p> <p>Ze względu na ograniczoną alokację przeznaczoną na priorytet inwestycyjny 2.3, zdefiniowane w Strategii Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2020 priorytetowe kierunki działań wsparcie koncentrować się będzie w szczególności na projektach realizowanych przez podmioty, będące w stanie w największym zakresie realizować założenia i cele II Osi priorytetowej.</p>
9	Gmina Stalowa Wola	Sekcja 2, str. 96.	<p>Zastrzeżenie budzi zwrot „Wprowadzenie nowych e-usług publicznych przyczynie się do powszechnego wykorzystania powstałej szkieletowej sieci światłowodowej”. Na większości terenu województwa nie powstała szkieletowa sieć światłowodowa. W jaki więc sposób będą wdrażane nowe e-usługi w ramach osi</p>	<p>Brak sieci szkieletowej na terenie gminy uniemożliwi wprowadzenie nowych e-usług publicznych.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA.</p> <p>Zrezygnowano ze sformułowania odnoszącego się do wykorzystania w sposób pośredni powstałej</p>

			<p>priorytetowej II. W związku z powyższym należy poszerzyć zakres tematyczny działania o budowę kanalizacji teleinformatycznej wraz z szkieletową siecią światłowodową aż do odbiorcy końcowego (ostatnia mila).</p>		<p>szkieletowej sieci światłowodowej.</p> <p>Ponadto zgodnie z zapisami projektu Umowy Partnerstwa i Linii demarkacyjnej wsparcie sieci szerokopasmowych jest domeną krajowego Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa.</p>
10	<p>Telewizja Polska S.A. Oddział w Rzeszowie</p>	<p>Sekcja 2, str. 97-98.</p>	<p>1. Rozszerzyć katalog beneficjentów o podmioty działające w branży ICT (TIK) oraz o przedsiębiorstwa działające w sektorze nadawców telewizyjnych.</p> <p>2. Dodać działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) promujące stosowanie rozwiązań cyfrowych w ramach e-zdrowia, e-edukacji, e-administracji, etc. oraz promujące rozwój elektronicznych usług publicznych w postaci cyfrowej z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych.</p>	<p>Podmioty działające w branży ICT (TIK) dysponują zasobami materialnymi i niematerialnymi, które pozwalają istotnie zwiększyć dostęp do usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną na rzecz obywateli, przyspieszyć proces digitalizacji zasobów kulturowych, naukowych i edukacyjnych, a także zapewnić powszechny dostęp do tych zasobów w postaci cyfrowej.</p> <p>Natomiast przedsiębiorstwa działające w sektorze nadawców telewizyjnych dysponują bogatymi zbiorami programowymi o tematyce regionalnej, stanowiącymi element dziedzictwa kulturowego regionu, których digitalizacja umożliwi jego mieszkańcom szeroki dostęp do tych zasobów w postaci cyfrowej. Zasoby o charakterze publicznym, w szczególności te których szerokie udostępnienie mieszkańcom regionu (dzięki digitalizacji) jest istotne i pożądane z punktu widzenia tożsamości regionalnej lub lokalnej, znajdują się w posiadaniu podmiotów realizujących misję publiczną, ale niebędących instytucjami kultury w rozumieniu przepisów prawa, przykładowo publicznych nadawców regionalnych.</p> <p>Działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) stanowią skuteczny sposób promowania rozwiązań cyfrowych w ramach e-zdrowia, e-edukacji, e-administracji, etc. oraz stymulują upowszechnianie elektronicznych usług publicznych w postaci cyfrowej z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych. Przyczyniają się do zwiększenia świadomości co do zalet technologii teleinformatycznych oraz do rozwijania kompetencji cyfrowych mieszkańców regionu.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA.</p> <p>Ze względu na ograniczoną alokację przeznaczoną na priorytet inwestycyjny 2.3, zdefiniowane w Strategii Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2020 priorytetowe kierunki działań wsparcie koncentrować się będzie w szczególności na projektach realizowanych przez podmioty, będące w stanie w największym zakresie realizować założenia i cele II osi priorytetowej Ponadto nie przewiduje się rozszerzenia typów projektów o działania medialne. Projekty dotyczące upowszechniania wiedzy na temat TIK, np. kampanie medialne o zasięgu krajowym przewidziano do realizacji na poziomie krajowym.</p>
11	<p>Pełnomocnik Regionalny – Podkarpackie; Polska Razem Jarosława Gowina</p>	<p>Sekcja 2, str. 98</p>	<p>Wymienione grupy docelowe zastąpić jedną: wszyscy użytkownicy internetu. Zastąpienie wszystkich wymienionych głównych typów beneficjentów dwoma beneficjentami:</p> <ul style="list-style-type: none"> - MŚP - Podmioty działające w formule partnerstwa publiczno-prywatnego. 	<p>Opis grup docelowych zawarty w projekcie RPO jest nielogiczny.</p> <p>Stymulowanie konkurencji na rynku usług internetowych przy respektowaniu publicznego wymiaru informatyzacji województwa.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA.</p> <p>Nie przewiduje się zastąpienia głównych typów beneficjentów wskazanych w projekcie Programu tylko dwoma typami beneficjentów (MŚP, Podmioty działające w formule partnerstwa publiczno-prywatnego). Powyższe uniemożliwiłoby realizację kierunków działań wskazanych w Strategii Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2020. Ponadto wsparcie MŚP w zakresie rozwoju technologii</p>

					informacyjno – komunikacyjnych przewidziano w ramach osi priorytetowej I. W Programie zostanie uwzględniony ogólny zapis dot. możliwości realizacji projektów w formule PPP, natomiast w dokumencie uszczegóławiającym Program, w poszczególnych PI zostanie ujęty adekwatny katalog beneficjentów.
12	Konfederacja LEWIATAN	Sekcja 2.	Rekomendacje Konfederacji Lewiatan w zakresie wsparcia e-kompetencji z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w latach 2014-2020.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Proponowane wsparcie: wyposażenie w sprzęt komputerowy ▪ Działanie w ramach priorytetu inwestycyjnego 2.2 Rozwój produktów i usług opartych na TIK, handlu zagranicznego oraz zwiększanie zapotrzebowania na TIK 	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA.</p> <p>Obecne zapisy nie wykluczają wsparcia szkół i placówek tworzących system oświaty w zakresie wyposażenie w sprzęt komputerowy. Na poziomie dokumentów uszczegóławiających Program zostanie określona demarkacja pomiędzy zakresem interwencji objętej ramami celu 2 i celu 10. Ponadto w ramach Programu nie przewiduje się realizacji Priorytetu inwestycyjnego 2.2. Zakres interwencji dot. zastosowania/ wykorzystania TIK przez przedsiębiorstwa został ujęty w ramach osi priorytetowej I, w celu tematycznym 3.</p>
13	Agnieszka Tomaka Zakłady Chemiczne "Organika-Sarzyna" S.A.	Sekcja 2.	W RPO na lata 2014 – 2020 powinny być również uwzględnione duże przedsiębiorstwa, które dzięki swojej pozycji na rynku oraz możliwości wykorzystywania środków unijnych będą mogły zapewnić wykorzystanie budżetu, a co za tym idzie wzrost konkurencyjności i atrakcyjności regionu.	Cele tematyczne powinny dotyczyć wszystkich przedsiębiorców, bez wyłączenia dużych przedsiębiorstw.	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA.</p> <p>Ze względu na ograniczoną alokację przeznaczoną na priorytet inwestycyjny 2.3, zdefiniowane w Strategii Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2020 priorytetowe kierunki działań wsparcie koncentrować się będzie w szczególności na projektach realizowanych przez podmioty, będące w stanie w największym zakresie realizować założenia i cele osi priorytetowej II.</p>

CZYSTA ENERGIA

Lp.	Podmiot zgłaszający	Część dokumentu, do której odnosi się uwaga (sekcja/rozdział / strona)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie podmiotu zgłaszającego uwagę	Stanowisko IZ RPO WP 2014-2020 (uwaga uwzględniona/ częściowo uwzględniona/ nieuwzględniona wraz z uzasadnieniem)
1.	Spółdzielnia ZODIAK	2.3 OŚ PRIORYTETOW A III. CZYSTA ENERGIA, Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (PI 4.1) Str. 102 zdanie: „Polska zmierzając do zwiększenia udziału energii ze źródeł odnawialnych wytwarzanej w systemach indywidualnych i na potrzeby własne gospodarstw domowych, będzie prowadziła działania zmierzające do zapewnienia bezpośredniego wsparcia dla takich instalacji”	Nie ograniczanie działań tylko do gospodarstw domowych ale także preferowanie inwestycji w budynkach mieszkalnych wielorodzinnych: „Polska zmierzając do zwiększenia udziału energii ze źródeł odnawialnych wytwarzanej w systemach indywidualnych i na potrzeby własne gospodarstw domowych oraz budynków mieszkalnych wielorodzinnych, będzie prowadziła działania zmierzające do zapewnienia bezpośredniego wsparcia dla takich instalacji”	Wprowadzenie zapisu dotyczącego mieszkalnictwa wielorodzinnego precyzować będzie efektywniejsze wykorzystanie środków związanych z uzyskiem energii ze źródeł odnawialnych.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zmiana zapisu dotyczy cytatu, który został zaczerpnięty z Krajowego Planu Działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych 2010.
2.		2.3 OŚ PRIORYTETOW A III. CZYSTA ENERGIA, Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł	Oprócz punktów zawartych w dokumencie wprowadzić następujące: • „produkcja energii elektrycznej oparta na ogniwach fotowoltaicznych, • produkcja energii cieplnej oparta na kolektorach słonecznych”	Wprowadzenie takich zapisów umożliwi wyposażenie bloków mieszkalnych w układy wspomagające przygotowanie ciepłej wody użytkowej, a także poprawiające bilans energetyczny budynków, redukując tym samym produkcję i dostarczanie tych ilości energii w sposób konwencjonalny. Zgodne jest to zatem z założeniami KPD, a budowa układów OZE w mieszkalnictwie wielorodzinnym w sposób zorganizowany przyczyni się dużej sprawności wykorzystania energii	UWAGA UWZGLĘDNIONA Stosowne zapisy znajdują się w opisie priorytetu inwestycyjnego 4.1

		odnawialnych (PI 4.1) Str. 103, punkty zdefiniowane: „...W szczególności preferowane powinno być:...”		odnawialnej.	
3.		2.3 OŚ PRIORYTETOW A III. CZYSTA ENERGIA, Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (PI 4.1) Str. 105; zdanie: „Kryteria wyboru będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji priorytetu inwestycyjnego.”	Zmienić zdanie na następujące: „Kryteria wyboru będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji priorytetu inwestycyjnego uwzględniające w szczególności optymalizację poniesionych nakładów w stosunku do wymiernych rezultatów.”	Zapis dotyczący optymalizacji kosztów inwestycji w aspekcie rezultatów energetycznych pozwoli bez dyskryminacji w pierwszej kolejności uwzględnić do dofinansowania projekty o wyższych wskaźnikach efektywności	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zapisy dotyczące kryteriów wyboru projektów zostały zunifikowane dla każdego priorytetu inwestycyjnego w Programie i zostaną rozszerzone na etapie przygotowania Szczegółowego opisu priorytetów.
4.		2.3 OŚ PRIORYTETOW A III. CZYSTA ENERGIA, Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (PI 4.1) Str. 106; Tabela 27. Wskaźniki produktu (PI 4.1)	Wstawić wskaźnik bazujący na liczbie osób korzystających z wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej lub elektrycznej z OZE [ilość odbiorców]	Zapis uwzględniający ilość odbiorców energii wytworzonej z OZE pozwoli bez dyskryminacji w pierwszej kolejności wybrać do dofinansowania projekty o większej skali, a tym samym wyższej efektywności	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wskaźniki zapisane w priorytecie inwestycyjnym zostały wybrane ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych (WLWK), która została wstępnie opracowana przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
5.		2.3 OŚ PRIORYTETOW A III. CZYSTA ENERGIA, Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych	Zastąpić punkt poniższym: „kompleksowa modernizacja budynków oraz sieci ciepłych (zwłaszcza użyteczności publicznej oraz mieszkalnych) w kierunku budownictwa energooszczędnego,„	Wprowadzenie do modernizacji sieci ciepłych pozwoli na realizację kompleksowego rozwiązania uwzględniającego minimalizację strat ciepła nie tylko w obrębie samych budynków ale także sieci dystrybucji. Wszechstronność takiego działania zapewni modernizację całości układu od samego źródła aż do odbiorcy	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z zapisami Linii demarkacyjnej w ramach priorytetu inwestycyjnego 4.3 wspierana będzie kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkaniowych (wielorodzinnych budynków mieszkalnych) wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne. Sieci ciepłe są

		źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym (PI 4.3) Str. 107; punkt: „kompleksowa modernizacja budynków (zwłaszcza użyteczności publicznej oraz mieszkalnych) w kierunku budownictwa energooszczędnego „			przedmiotem wsparcia w ramach priorytetu inwestycyjnego 4.5 na poziomie krajowym.
6.		2.3 OŚ PRIORYTETOWA III. CZYSTA ENERGIA, Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym (PI 4.3) Str. 108; Tabela 28. Wskaźniki rezultatu (PI 4.3)	Wstawić wskaźnik bazujący na ilości energii zaoszczędzonej w wyniku przeprowadzenia inwestycji	W działaniu p.t. „Poprawa efektywności energetycznej” brak proponowanego wskaźnika nie będzie miał odzwierciedlenia w zasadności inwestycji	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wskaźniki zapisane w priorytecie inwestycyjnym zostały wybrane ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych (WLWK), która została wstępnie opracowana przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju.
7.		2.3 OŚ PRIORYTETOWA III. CZYSTA ENERGIA, Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania	Uwzględnić w brzmieniu punktu co następuje: „kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkaniowych wraz z sieciami ciepłymi dostarczającymi medium do tych budynków... „	Wprowadzenie do punktu sieci ciepłych pozwoli na realizację kompleksowego rozwiązania uwzględniającego minimalizację strat ciepła nie tylko w obrębie samych budynków ale także sieci dystrybucji. Wszelstronność takiego działania zapewni modernizację całości układu od samego źródła aż do odbiorcy	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z zapisami Linii demarkacyjnej w ramach priorytetu inwestycyjnego 4.3 wspierana będzie kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkaniowych wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne.

		odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym (PI 4.3) Str. 108 punkt: „kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkaniowych ...”			
8.		2.3 OŚ PRIORYTETOWA III. CZYSTA ENERGIA, Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym (PI 4.3) Str. 110; zdanie: „Kryteria wyboru będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji priorytetu inwestycyjnego.”	Zmienić zdanie na następujące: „Kryteria wyboru będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji priorytetu inwestycyjnego uwzględniające w szczególności optymalizację poniesionych nakładów w stosunku do wymiernych rezultatów.”	Zapis dotyczący optymalizacji kosztów inwestycji w aspekcie rezultatów energetycznych pozwoli bez dyskryminacji w pierwszej kolejności uwzględniać do dofinansowania projekty o wyższych wskaźnikach efektywności	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zapisy dotyczące kryteriów wyboru projektów zostały zunifikowane dla każdego priorytetu inwestycyjnego w Programie i zostaną rozszerzone na etapie przygotowania Szczegółowego opisu priorytetów.
9.		2.3 OŚ PRIORYTETOWA III. CZYSTA ENERGIA, Wspieranie efektywności	Wstawić wskaźnik bazujący na ilości energii zaoszczędzonej w wyniku przeprowadzenia inwestycji	W działaniu p.t. „Poprawa efektywności energetycznej” brak proponowanego wskaźnika nie będzie miał odzwierciedlenia w zasadności inwestycji	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wskaźniki zapisane w priorytecie inwestycyjnym zostały wybrane ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych (WLWK), która została

		energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym (PI 4.3) Str. 110; Tabela 29. Wskaźniki produktu (PI 4.3)*			wstępnie opracowana przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju.
10.		2.3 OŚ PRIORYTETOWA III. CZYSTA ENERGIA, Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące zmiany klimatu. (PI 4.5) Str. 113; Główne typy beneficjentów	Zmienić kolejność beneficjentów wstawiając na 4-tym miejscu Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, TBS	Zmiana kolejności pozwoleń występować Spółdzielniom w Porozumieniach podmiotów wymienionych w punktach powyżej, reprezentowanych przez lidera	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zapis dotyczący lidera dotyczy tylko jednostek samorządu terytorialnego.
11.		2.3 OŚ PRIORYTETOWA III. CZYSTA ENERGIA, Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności	Zmienić zdanie na następujące: „Kryteria wyboru będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji priorytetu inwestycyjnego uwzględniające w szczególności optymalizację poniesionych nakładów w stosunku do wymiernych rezultatów.”	Zapis dotyczący optymalizacji kosztów inwestycji w aspekcie rezultatów energetycznych pozwoleń bez dyskryminacji w pierwszej kolejności uwzględniać do dofinansowania projekty o wyższych wskaźnikach efektywności	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zapisy dotyczące kryteriów wyboru projektów zostały zunifikowane dla każdego priorytetu inwestycyjnego w Programie i zostaną rozszerzone na etapie przygotowania Szczegółowego opisu priorytetów.

		dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące zmiany klimatu. (PI 4.5) Str. 114; zdanie: „Kryteria wyboru będą służyły zapewnieniu efektywnej i prawidłowej realizacji priorytetu inwestycyjnego.”			
12.	Archiwum Państwowe w Przemysłu	strona 109 Wspieranie efektywności energetycznej inteligentnego zarządzania energią i wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym	Główne grupy beneficjentów: Proponujemy dodać archiwa państwowe	Włączenie archiwów do grona beneficjentów priorytetu wspierania efektywności energetycznej w budynkach publicznych pozwoli na realizację procesu kompleksowej modernizacji energetycznej budynków nie spełniających nowoczesnych standardów energetycznych, a także oszczędności finansowe wynikające z zastosowania nowoczesnych rozwiązań.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W projekcie RPO WP 2014-2020 wskazano główne, Potencjalne typy beneficjentów. Lista beneficjentów zostanie rozszerzona na etapie opracowania Szczegółowego opisu priorytetów.
13.	Jan Twardowski, pracownik Fundacja na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii	SEKCJA.1,STR 20 »CZYSTA ENERGIA	BRAK ZAPISÓW	UJĘTY W AD1 W DOKUMENCIE , TAK JAK W PROGNOZIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO, POMIMO ISTIUTNEJ ROLI EE (CT4) W BRAK JEST KOMPLEKSOWEGO PODEJŚCIA DO ZASADY ZARZĄDZANIA ENERGIĄ POPRZEZ POPYT (DSM) I ZROZUMIENIA POTENCJAŁU JAKIE NIESIE POPRAWA EE, ZWANA W WILU DOKUMENTACH PIERWSZYM PALIWEM. (IEA) , BRAK JEST ODNIESIEŃ DO PLANOWANIA ENERGETYCZNEGO ORAZ PROGRAMOWANIA ROZWOJU »GOSPODARKI NISKOEMISYJNEJ, ZA: PROJEKTEM UMOWY PARTNERSTWA Z 8.01.2014, USTAWĄ O EE Z 15.04.2011, DYREKTYWAMI 2006/32/WE, 2012/27/UE ORAZ ZA 1 COM(2006) 545 FINAL Z DNIA19 PAŹDZIERNIKA 2006 R. – PLAN DZIAŁANIA NA	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Kwestie dotyczące zarządzania energią znajdują się w opisie priorytetu inwestycyjnego 4.3

				RZECZ RACJONALIZACJI ZUŻYCIA ENERGII: SPOSOBY WYKORZYSTANIA POTENCJAŁU A TAKŻE za:bip.mg.gov.pl/node/16479 , Strategia ma kluczową rolę wg Umowy Partnerstwa (X2013, s 62, i 17 przypis 14) dla Celów tematycznych 4, 5, 6	
14.	SEKCJA.1,STR 20 »CZYSTA ENERGIA	2,Województwo podkarpackie jest importerem energii netto		ALBO : 1 Województwo podkarpackie jest importerem energii netto, albo 2,Województwo podkarpackie jest importerem energii elektrycznej netto	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Jeden z przytoczonych zapisów znajduje się już w diagnozie.
15.	SEKCJA.1,STR 20 »CZYSTA ENERGIA	DODAC 0. PODKARPACIE MA ISTOTNY POTENCJAŁ POPRAWY EE, LECZ DO TEJ PORY BRAK JEST INFORMACJI ŹRÓDŁOWYCH ORAZ PRZYJĘTYCH STRATEGII DZIAŁANIA		WNIOSKI Z AD.1	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Celem diagnozy jest opisanie możliwości rozwoju, bez określania „braku informacji źródłowych”
16.	SEKCJA.1,STR 21 »CZYSTA ENERGIA, OCZEKIWANE EFEKTY	0 ISTOTNA POPRAWA WIEDZY O EE, MIERZONA ILOŚCIĄ STRON WWW W JAT I ADMINISTRACJI RZĄDOWEJ, POŚWIĘCONYCH OPISOWI WDROŻEŃ ŚRODKÓW POPRAWY EE		ZA ART10.U2. USTAWY O EE Z 15IV2011 ROKU	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wskaźnik „ilość stron www” nie jest odpowiedni do mierzenia wsparcia, które zostało przewidziane w CT4.
17.	SEKCJA.1,STR 21 »CZYSTA ENERGIA, OCZEKIWANE EFEKTY	BYŁ PUNKT 6 USUNĄC PKT 6		BRAK ANALIZ POMOCY PUBLICZNEJ,	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W pkt.6 „oczekiwane efekty” diagnozy, nie ma potrzeby dokonania analizy pomocy publicznej
18.	OŚ PRORYTTOWA 3.STR 103,	UZUOELNIC O PRZEDOSTATNI AKAPIT Wszelkie dofinansowywane działania winne wynikać z lokalnych gminnych strategii rozwoju powiązanych z systemowym planowaniem energetycznym obecnie. Niestety w większości gmin jest brak właściwej strategii oraz konsekwentnego planowania energetycznego, którego obowiązek wynika z art18-19 ustawy Prawo Energetyczne. Choć niemal połowa gmin Podkarpacia zgłasza wiedzę w tym zakresie to zaledwie kilka – kilkanaście procent gmin podkarpacia posiada aktualne		USTAWA PRAWO ENERGETYCZNA ORAZ ZA » Gmina planuje i zarządza energią, stan obecny i perspektywy, w świetle wyników badań« Sławomir Pasierb, Szymon Liszka, Jakub Czajkowski, Małgorzata Kocoń, Fundacja na rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii, Katowice www.fewe.pl	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego kierowane jest w dużej mierze do przedsięwzięć z branży energetycznej. Celem jest m.in. „wytwarzanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych”

			Plany lub chociażby Założenia do planów zaopatrzenia w ciepło energię elektryczną oraz paliwa gazowe. Jednym z efektem jest zły (...)		
19.		OŚ PRORYTOWA 3. DZIAŁANIE/ PRIORYTET 4.3 STR 109, Główne typy beneficjentów	Podmioty działające w formule partnerstwa publiczno-prywatnego. PARTNERZY PUBLICZNI ORAZ PRYWATNI REALIZUJĄCY „OPERACJE PPP”	ZA UMOWĄ PARTNERSTWA '2014 I ROZP. OGÓLNYM 1303/2013/UE ORAZ JW ZA WWW.COMBINES-CE.EU NAJLEPSZE DZIAŁANIA ZIDENTYFIKOWANO W FORMULE PPP /EPC Z GWARANCJĄ	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zapisy dotyczące realizacji projektów w formule PPP zostaną doprecyzowane na etapie przygotowania Szczegółowego opisu priorytetów.
20.		OŚ PRORYTOWA 3. DZIAŁANIE/ PRIORYTET 4.7 STR 116, Główne typy beneficjentów	brak., poszerzyć PARTNERZY PUBLICZNI ORAZ PRYWATNI REALIZUJĄCY „OPERACJE PPP”	ZA UMOWĄ PARTNERSTWA '2014 I ROZP. OGÓLNYM 1303/2013/UE ORAZ JW ZA WWW.COMBINES-CE.EU NAJLEPSZE DZIAŁANIA ZIDENTYFIKOWANO W FORMULE PPP /EPC Z GWARANCJĄ	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zapisy dotyczące realizacji projektów w formule PPP zostaną doprecyzowane na etapie przygotowania Szczegółowego opisu priorytetów.
21.	TAURON Polska Energia S.A.	Wkład Programu w realizację strategii Europa 2020 oraz w osiągnięcie spójności gospodarczo-społecznej i terytorialnej Czysta energia s.22	Należy dodać punkt 7 do diagnozy stanu obecnego o treści: Biorąc pod uwagę potencjał województwa do rozwoju odnawialnych źródeł energii należy zapewnić , również wsparcie w zakresie budowy i modernizacji infrastruktury dystrybucyjnej energii elektrycznej, która jest przestarzała i w większości ma przekroczony okres ekonomicznej użyteczności. Inwestycje w infrastrukturę dystrybucyjną energii elektrycznej, są komplementarne i niezbędne dla pełnej realizacji projektów z zakresu budowy źródeł. Mając na uwadze planowany w przeciagu najbliższych kilku lat dynamiczny rozwój OZE i energetyki prosumenckiej, konieczna będzie modernizacja i rozbudowa sieci dystrybucyjnej na niskich i średnich napięciach pod kątem przyłączenia nowych źródeł i ograniczenia strat na przesyłach.	Nie można w diagnozie stanu obecnego pominąć opisu infrastruktury dystrybucyjnej, jeśli odwołujemy się do potrzeby jej rozwoju i modernizacji w Oczekiwanych efektach. Dostosowanie sieci dystrybucyjnych do rozwijającego się rynku OZE jest warunkiem koniecznym dla umożliwienia rozwoju energetyki odnawialnej przy równoczesnym zapewnieniu bezpieczeństwa energetycznego tj. pewności i jakości dostaw energii. Operatorzy Systemów Dystrybucyjnych mają ograniczone możliwości finansowania inwestycji poprzez proces taryfowania. Tym samym konieczne jest pozyskanie dodatkowych środków zewnętrznych w celu modernizacji infrastruktury pod kątem efektywnego wykorzystania energii wytworzonej z OZE oraz zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego. Wsparcie finansowe powinno objąć prace inwestycyjne na szerszym zakresie sieci, na odcinkach niepowiązanych bezpośrednio z konkretnymi OZE, lecz dostosowujące sieć do zwiększenia zdolności przyłączeniowych tych źródeł w całym regionie.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Stosowne zapisy znajdują się w opisie diagnozy
22.		Oś Priorytetowa III. Czysta energia Strona 104	Proponuje się wprowadzenie następującego wskaźnika rezultatu: •Liczba podmiotów podłączonych do nowo wybudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych sieci elektroenergetycznych[szt.] •Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej w wyniku realizacji projektów (MWh/rok)	Brak wskaźników dotyczących budowy i modernizacji elektroenergetycznych sieci dystrybucyjnych. Zrealizowanie celu głównego oraz celów szczegółowych niemożliwe bez wsparcia inwestycji w sieci dystrybucyjne. Wprowadzenie takiego wskaźnika będzie najlepiej prezentowało rezultat modernizacji sieci elektroenergetycznych i związanego z tym zmniejszenia strat na przesyłach energii.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wskaźniki zapisane w priorytecie inwestycyjnym zostały wybrane ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych (WLWK), która została wstępnie opracowana przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Wskaźnik Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej w wyniku realizacji projektów (MWh/rok) nie jest dedykowany dla priorytetu inwestycyjnego 4.1
23.		Oś Priorytetowa III. Czysta	Należy rozszerzyć katalog głównych beneficjentów o duże przedsiębiorstwa.	Operatorzy Systemów Dystrybucyjnych będący w głównej mierze właścicielami infrastruktury	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA

		energia Strona 105		dystrybucyjnej należą do kategorii dużych przedsiębiorców, bez ich udziału niemożliwa jest rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznych zapewniających bezpieczeństwo energetyczne i przyłączanie OZE w skali całego regionu.	W projekcie RPO WP 2014-2020 wskazano główne, Potencjalne typy beneficjentów. Lista beneficjentów zostanie rozszerzona na etapie opracowania Szczegółowego opisu priorytetów.
24		Oś Priorytetowa III. Czysta energia Strona 106	W projekcie Programu dla priorytetu 4.1 przewidziano wsparcie zarówno w formie dotacji (informacja w części pt. „kierunkowe zasady wyboru projektów”) jak i przy wykorzystaniu instrumentów finansowych (część pt. „możliwość wykorzystania instrumentów finansowych”). Proponuje się uszczegółowienie, że w przypadku projektów w zakresie budowy i modernizacji elektroenergetycznej sieci dystrybucyjnej wsparcie będzie udzielane w formie dotacji.	W przypadku inwestycji realizowanych przez Operatorów Systemów Dystrybucyjnych optymalną formą wsparcia są dotacje bezwrotne. Pozwoliłyby na przyspieszenie realizacji inwestycji w czasie jak również rozszerzenia planowanego pierwotnie zakresu rzeczowego.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Decyzja dotycząca form wsparcia w ramach priorytetu inwestycyjnego 4.1 zostanie podjęta w wyniku analizy wymaganej przepisami art. 37 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.
25.		Oś Priorytetowa III. Czysta energia Strona 106	Proponuje się wprowadzenie następujących wskaźników produktu: •Długość nowo wybudowanych lub zmodernizowanych sieci dystrybucyjnych energii elektrycznej [km lub szt .]	Wprowadzenie takich wskaźników będzie najlepiej prezentowało produkty wsparcia skierowanego na rozwój produkcji i dystrybucji energii z OZE. W uzasadnieniu dla realizacji Priorytetu inwestycyjnego 4.1 Przewidziano wsparcie w zakresie „budowy oraz modernizacji sieci umożliwiających przyłączenie jednostek wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego”. Brak jest natomiast wskaźnika dotyczącego modernizacji lub budowy linii co w konsekwencji może uniemożliwić pozyskanie środków finansowych na rozbudowę sieci.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wskaźniki zapisane w priorytecie inwestycyjnym zostały wybrane ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych (WLVK), która została wstępnie opracowana przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Wskaźnik Długość nowo wybudowanych lub zmodernizowanych sieci dystrybucyjnych energii elektrycznej nie jest dedykowany dla priorytetu inwestycyjnego 4.1
26.	Stowarzyszenie „EKOSKOP	Oś III Czysta energia	Tak szeroki zakres tematyczny osi priorytetowej rodzi niebezpieczeństwo częstego i dowolnego przesuwania alokacji funduszy w obrębie osi pomiędzy poszczególnymi działaniami. Oznacza to, że nie ma żadnej gwarancji, iż wstępnie określona alokacja na wsparcie efektywności energetycznej i OZE zostanie wykorzystana faktycznie w tych obszarach. Jak pokazują doświadczenia z okresu programowania 2007-2013, zmiany alokacji (dokonywane samodzielnie przez Zarząd Województwa jako zmiana uszczegółowienia Programu, bez konieczności wyrażenia zgody przez Komitet Monitorujący) miały miejsce bardzo często - kilka razy w ciągu roku. W związku z tym, oś priorytetowa „Czysta energia i środowisko” powinna zostać podzielona na kilka mniejszych osi (zmiany alokacji pomiędzy osiami priorytetowymi wymagają zgody Komisji Europejskiej).		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wsparcie w ramach osi priorytetowej III. Czysta energia dedykowane jest wszystkim działaniom dotyczącym wspierania produkcji energii z OZE, efektywności energetycznej, kogeneracji itp. Podział na „mniejsze osie” nie jest zasadny; zgodnie z podejściem dotyczącym programowania w okresie 2014-2020 - 1 cel tematyczny (lub więcej w uzasadnionych przypadkach) = 1 oś priorytetowa.
27.		Oś III Czysta energia; priorytet 4.1 oraz 4.7	Na poparcie zasługuje stwierdzenie, że problem dostaw energii może być rozwiązany m.in. poprzez rozproszenie źródeł energii, w szczególności poprzez wprowadzenie odnawialnych źródeł energii jako alternatywy dla budowy elektrowni konwencjonalnych i konieczności rozbudowy sieci przesyłowych. Zadeklarowane w ten sposób dążenie do większej samowystarczalności energetycznej Podkarpacia w oparciu o energetykę rozproszoną, przede wszystkim bazującą na źródłach odnawialnych, powinno znaleźć mocniejsze odzwierciedlenie w ostatecznej wersji		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Odpowiednie zapisy znajdują się już w opisie priorytetu inwestycyjnego 4.1

			RPO WP 2014-2020 oraz w uszczegółowieniu Programu.		
28.		Oś III Czysta energia; priorytet 4.3	Projekt RPO WP 2014-2020 nie zapewnia priorytetowego potraktowania tematu efektywności energetycznej – kluczowego dla rozwoju konkurencyjnej gospodarki niskoemisyjnej. W kolejnym projekcie Programu niezbędne będzie określenie kluczowych warunków i zasad realizacji projektów z zakresu efektywności energetycznej, np. konieczność planowania działań na podstawie audytów energetycznych czy zapewnienie realizacji kompleksowych (a nie powierzchniowych) modernizacji energetycznych budynków. W tym duchu należy zwrócić uwagę na konieczność stosowania w Programie terminu “modernizacja energetyczna” zamiast “termomodernizacja” budynków.		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Odpowiednie zapisy znajdują się już w opisie priorytetu inwestycyjnego 4.3. Zapisy dotyczące warunków i zasad realizacji projektów zostaną doprecyzowane na etapie przygotowania Szczegółowego opisu priorytetów.
29.		Oś III Czysta energia; priorytet 4.3	Niezrozumiały ponadto jest zapis mówiący o realizacji inwestycji termomodernizacyjnych w mieszkalnictwie “do poziomu optymalnego pod względem kosztów”. Należy wskazać, iż rolą funduszy europejskich jest wsparcie przede wszystkim takich projektów, które nie zostałyby podjęte bez dodatkowego wsparcia (a więc nie zapewniają beneficjentowi szybkiego zwrotu kosztów inwestycji). Raz jeszcze warto więc podkreślić, że środki UE powinny wspierać projekty głębokiej modernizacji budynków (deep retrofit), która przynosi znacznie większe efekty pod względem oszczędności energii niż wiele spośród dotychczas realizowanych projektów termomodernizacyjnych.		UWAGA UWZGLĘDNIONA Zapis został usunięty
30.	Miasto Jasło	Rozdział 2.3 Oś priorytetowa III. Czysta energia str. 105	W części opisującej cel PI 4.1 pt.: „Główne typy beneficjentów:” dopisać: „* Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia”.	Brak tej kategorii podmiotów w wyspecyfikowanej grupie „Beneficjentów” stanowi barierę uniemożliwiającą aplikowanie o środki przez podmioty, w których pakiety większościowe posiadają jednostki samorządu terytorialnego (np. przedsiębiorstwa energetyczne lub wielobranżowe przedsiębiorstwa komunalne). Brakujących podmiotów nie można zakwalifikować do grupy: „Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, w tym przedsiębiorstwa energetyczne”, z uwagi że udziały w nich mają samorządy terytorialne. Za wnioskowanym uzupełnieniem dodatkowo przemawia fakt, że w celach tematycznych PI 4.5 i PI 4.7 Osi III podmioty takie występują.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Lista Potencjalnych typów beneficjentów zostanie uzupełniona.
31.		Rozdział 2.3 Oś priorytetowa III. Czysta energia str. 105	W opisie celu szczegółowego: Wzrost wykorzystania potencjału odnawialnych źródeł energii w szczególności w generacji rozproszonej – opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych p.t. „Terytorialny obszar realizacji” skreślić ostatnie zdanie o treści: „W przypadku źródeł na biomasę stałą wyklucza się lokalizację inwestycji w rejonach, w których stwierdzono lub zdiagnozowano przekroczenia dopuszczalnych wartości stężeń zanieczyszczeń w powietrzu, w tym w szczególności stężenia pyłu zawieszonego PM2,5 zgodnie z ustaleniami zawartymi w programach ochrony powietrza obowiązujących w województwie podkarpackim.” lub w zdaniu tym po wyrazach „... na biomasę stałą” dopisać w ciągu wyrazy o treści: „w których występuje	Wobec braku zdefiniowania pojęcia „źródeł na biomasę stałą” zapis ten całkowicie wyklucza możliwość realizacji źródeł na biomasę na terenach, gdzie występuje przekroczenie dopuszczalnych wartości stężeń zanieczyszczeń w powietrzu, nie biorąc pod uwagę nowoczesnych technologii przyjaznych środowisku. W naszym rozumieniu zapis ten należy interpretować jako zakaz budowy instalacji do produkcji energii w procesie, w którym występuje spalanie lub współspalanie biomasy. Jest to uzasadnione tym, że podczas spalania biomasy następuje emisja pyłów zawieszonych do atmosfery, które pogarszałyby i tak złe warunki w tym zakresie na zagrożonym terenie. W sytuacji gdy np. mamy do czynienia z budową bio	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zapis dotyczący Terytorialnego obszaru realizacji (ostatnie zdanie) dotyczy tylko spalania biomasy stałej.

			spalanie lub współspalanie biomasy”.	- instalacji składającej się z części biologicznej i kogeneracyjnej sytuacja przedstawia się odmiennie. Część biologiczna instalacji w procesie fermentacji metanowej produkcji z biomasy biogaz. Proces ten nie powoduje wydalania jakichkolwiek zanieczyszczeń zewnętrznych do atmosfery. Jest on prowadzony w instalacji całkowicie hermetycznej, nie może być więc mowy o emisji pyłów zawieszonych. Część kogeneracyjna instalacji to układ do wytwarzania energii elektrycznej w generatorach napędzanych silnikiem wysokoprężnym zasilanym biogazem , który z definicji emituje do atmosfery najmniej zanieczyszczeń ze wszystkich paliw używanych w energetyce Podczas produkcji energii elektrycznej wytwarzane jest ciepło odpadowe , które zostanie zagospodarowane przez istniejącą ciepłownię. Tak więc w całym procesie nie występuje moment spalania biomasy. Uzyskujemy wymierne korzyści w zmniejszeniu pyłów zawieszonych oraz innych zanieczyszczeń. Tym samym powyższy zapis z RPO nie może mieć zastosowania do opisanej bio - instalacji do produkcji energii elektrycznej i ciepłej.	
32.		Rozdział 2.3 Oś priorytetowa III. Czysta energia str. 109	W części opisującej cel PI 4.3 pt.: „Główne typy beneficjentów:” dopisać: „* Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia”.	Brak tej kategorii podmiotów w wymienionej grupie „Beneficjentów” stanowi o ich wykluczeniu z możliwości aplikowania o środki z RPO, co nie powinno mieć miejsca, tym bardziej, że w celach tematycznych PI 4.5 i PI 4.7 tej osi III, podmioty takie występują.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Lista Potencjalnych typów beneficjentów zostanie uzupełniona.
33.	Rakoczy Stal Sp. J. zrzeszona w Polskiej Izby Ekologii	Rozdział 2.3/ strona 102-118	Zawarcie w RPO WP wsparcia na rzecz modernizacji kotłowni węglowych tj. wymiany kotłów na nowoczesne kotły węglowe wykorzystujące najnowsze dostępne technologie spalania węgla, szczególnie w rozproszonym budownictwie jednorodzinny i innych kotłowniach małej mocy.	Objęcie wsparciem najnowszych dostępnych technik spalania węgla promuje gospodarkę opartą na wiedzy i innowacji wykorzystującą polskie zasoby energetyczne. Obecnie w Polsce dostępne są technologie urządzeń grzewczych opalanych węglem, które redukują kilkakrotnie emisję zanieczyszczeń: tlenku węgla, pyłów (w tym PM 10 i PM 2,5), tlenków azotu i siarki w porównaniu do powszechnie używanych kotłów komorowych. Na rzecz udzielenia wsparcia dla takich rozwiązań w Regionalnych Programach Operacyjnych wypowiedziało się Ministerstwo Gospodarki w piśmie skierowanym do Marszałków 16 województw, w styczniu 2014 r. Najnowocześniejsze kotły węglowe spełniają wysoką 4 klasę czystości spalin i w najbliższych latach spełniać będą najwyższą 5 klasę czystości wg europejskiej normy PN- EN 303-5:2012. Kotły takie, przeznaczone do domowych kotłowni często przewyższają parametrami urządzenie cieplne energetyki zawodowej. Według ekspertów współpracujących z Polską Izba Ekologii mało efektywne jest wspieranie tylko i wyłącznie energii odnawialnej, podczas gdy dostępne są polskie technologie spalania węgla, mogące zapewnić realizację planów ograniczenia niskiej emisji oraz np. zaoszczędzenia 9% energii (	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Odpowiednie zapisy znajdują się już w opisie priorytetu inwestycyjnego 4.3, 4.5 oraz 4.7. Dodatkowo zostaną one doprecyzowane na etapie przygotowania Szczegółowego opisu priorytetów.

				<p>wg Polityki ekologicznej Państwa 2009 – 2012, do 2016)</p> <p>Nowoczesne kotłownie węglowe małej mocy wyposażone w mechanizmy regulacji procesu spalania, są w stanie zaoszczędzić do 30% energii w porównaniu do przestarzałych kotłowni dominujących w polskich domach, ponadto mogą współpracować z systemami solarnymi i pompami ciepła, co zapewnia optymalne wykorzystanie energii z paliw kopalnych i odnawialnych. W naszym klimacie i przy obecnym stanie energochłonności budynków, energia odnawialna nie jest w stanie zapewnić wystarczalności energetycznej. Jeżeli gospodarstwa domowe otrzymają wsparcie wyłącznie na urządzenia OZE, to nawet ich powszechny montaż nie zapewni poprawy jakości powietrza w miesiącach zimowych, ze względu na ograniczone możliwości techniczne produkcji energii cieplnej i ograniczoną podaż odpowiedniej biomasy. Wnioskowane wsparcie zapewni realizację priorytetów efektywniejszego wykorzystania zasobów, tworzenia gospodarki niskoemisyjnej z udziałem najtańszego źródła energii, jednocześnie zwiększając szanse na integrację społeczną osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej - Podkarpacie jest jednym z uboższych rejonów Polski, dlatego o wiele właściwiej realizować w nim politykę ekologiczną z uwzględnieniem zasobów paliw zapewniających najtańszą energię do ogrzewania budynków.</p>	
34.		Rozdział 2.3/ strona 102-118 działania	Określenie w działaniach 4.1, 4.3, 4.5 jako grup docelowych gospodarstw domowych.	Określenie „osoby” wydaje się mniej właściwe do określenia projektów z których nie mogą korzystać pojedyncze osoby, bez konieczności posiadania domu lub mieszkania.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Gospodarstwa domowe są potencjalnymi grupami docelowymi określonymi w priorytecie inwestycyjnym 4.1, 4.3 oraz 4.5.
35.	Stanisław Ruszała Rzeszowska Spółdzielnia Mieszkaniowa w Rzeszowie (RSM)	2.3 OŚ PRIORYTETOW A III. CZYSTA ENERGIA	Propozycja projektu: Termomodernizacja budynków mieszkalnych wielorodzinnych na osiedlu „Krakowska Południe” RSM w Rzeszowie	Projekt wpisuje się w oś priorytetową III	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W projekcie RPO WP 2014-2020 nie mogą być wpisywane konkretne projekty.
36.		2.3 OŚ PRIORYTETOW A III. CZYSTA ENERGIA	Propozycja projektu: Kolektory słoneczne, pompy ciepła, kolektory fotowoltaiczne na budynkach wielorodzinnych i pawilonach usługowych RSM w Rzeszowie	Projekt wpisuje się w oś priorytetową III	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W projekcie RPO WP 2014-2020 nie mogą być wpisywane konkretne projekty.
37.		2.3 OŚ PRIORYTETOW A III. CZYSTA ENERGIA	Propozycja projektu: Poprawa warunków bezpieczeństwa przeciwpożarowego w wysokich budynkach wielorodzinnych i pawilonach usługowych RSM w Rzeszowie	Ten tym projektu powinien znaleźć się w III osi priorytetowej, jest to ważny problem społeczny, ale związany jest również z problemem ochrony środowiska. W szczególności chodzi o wykonywanie kłap oddymiających oraz pionów nawodnionych p. poż. W budkach stanowiących zasoby RSM w Rzeszowie	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W projekcie RPO WP 2014-2020 nie mogą być wpisywane konkretne projekty.
38.	Leszek Woźniak Pracownik Politechniki Rzeszowskiej	Sekcja 2, 2.3, str. 103.	Wśród wymienionych głównych metod wytwarzania energii odnawialnej znajdują się też takie, których Unia	Priorytet położono na wykorzystanie energii słonecznej oraz biogazu	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA

			Europejska już nie będzie wspierała w kolejnej perspektywie finansowej: wodna, wiatrowa.		Wszystkie rodzaje energii pochodzącej z OZE (energia wodna, wiatru, słoneczna, geotermalna, biogazu i biomasy) zostały uwzględnione w opisie priorytetu inwestycyjnego 4.1
39.		W całym podrozdziale dotyczącym czystej energii str. 102-119.	Brakuje możliwości wsparcia niewielkich inwestycji o charakterze energetyki rozproszonej, lokalizowanych w indywidualnej zabudowie mieszkaniowej.	Unia Europejska kładzie duży nacisk na wykorzystanie energii w budownictwie (właśnie ten sektor pochłania najwięcej energii)	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Odpowiednie zapisy znajdują się w opisie priorytetów inwestycyjnego 4.1..
40.	GMINA KOLBUSZOWA	2.3 Oś Priorytetowa III. Czysta energia Cel szczegółowy: Wzrost produkcji energii pochodzącej z wysokosprawnej kogeneracji „Główne typy beneficjentów” Strona 116	Proponuje się uzupełnienie katalogu beneficjentów w części „Główne typy beneficjentów” o podmiot: „- Podmioty działające w formule partnerstwa publiczno-prywatnego”.	Uzupełnienie katalogu beneficjentów poprawi dostępność do środków dla samorządów, które ze względu na sytuację finansową nie będą mogły zabezpieczyć środków finansowych na realizację projektów.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W projekcie RPO WP 2014-2020 wskazano główne, Potencjalne typy beneficjentów. Lista beneficjentów oraz zapisy dotyczące projektów w formule PPP zostaną doprecyzowane na etapie przygotowania Szczegółowego opisu priorytetów.
41.	Powiat Jasielski	OP III – Czysta energia PI 4.1. (str.105i 106)	Główne typy beneficjentów: -jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, spółki celowe stowarzyszenia i porozumienia lub inne formy współpracy w przypadku inwestycji realizowanych przez potencjalne bieguny wzrostu i ich obszary funkcjonalne. -jednostki organizacyjne JST (m.in. jednostki pomocy społecznej działający w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemu opieki zastępczej (np. Domy Dziecka) - jednostki organizacyjne JST (m.in. jednostki pomocy społecznej działający w oparciu o ustawę o pomocy społecznej(np. DPS) Kierunkowe zasady wyboru: -potencjalne bieguny wzrostu i ich obszary funkcjonalne Wsparcie na rzecz Beneficjentów udzielane będzie w formie dotacji w systemie zaliczkowym w wysokości 80-90 %.	Rozszerzenie opisu pozwoli na składanie wniosków w ramach konkursów także przez spółki, porozumienia oraz inne formy współpracy wypracowane m.in. przez potencjalne bieguny wzrostu oraz wypracowane mechanizmy zarządzające obszarami funkcjonalnymi. W obecnym kształcie RPO pomija w dofinansowaniu Domy Dziecka. Powiat Jasielski wnioskuję więc do dokonanie stosownych zapisów wprowadzających możliwości dla tych jednostek. Powiat Jasielski wnioskuję o wprowadzenie zapisów umożliwiających uzyskanie dofinansowania przez m.in. DPS-y Wnioskujemy aby oprócz biegunów rzeczywistych były brane pod uwagę potencjalne bieguny wzrostu oraz ich obszary funkcjonalne. Z uwagi na ograniczone możliwości finansowe samorządów wnioskujemy, aby poziom zaliczek sięgał w przyszłym RPO wyższy poziom niż w obecnym.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W projekcie RPO WP 2014-2020 wskazano główne, Potencjalne typy beneficjentów. Lista beneficjentów oraz zapisy dotyczące kryteriów wyboru projektów zostały zunifikowane dla każdego priorytetu inwestycyjnego w Programie i zostaną rozszerzone na etapie przygotowania Szczegółowego opisu priorytetów. Zakres i ramy wsparcia biegunów wzrostu zdefiniowane zostały na podstawie Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020. System udzielania zaliczek w ramach RPO WP 2014-2020 zostanie określony w dokumentach wdrożeniowych.
42.		OP III – Czysta energia PI 4.3. Str. 108 Str.109	Projekty dotyczące budynków publicznych mogą być realizowane przez jst oraz ich związki, porozumienia lub inne formy współpracy w przypadku inwestycji realizowanych przez potencjalne bieguny wzrostu i ich obszary funkcjonalne. Główne typy beneficjentów: -jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, spółki celowe, stowarzyszenia i porozumienia lub inne formy współpracy w przypadku inwestycji realizowanych przez potencjalne bieguny wzrostu i ich obszary funkcjonalne. - jednostki organizacyjne JST (m.in. jednostki pomocy społecznej działający w oparciu o ustawę o wspieraniu	Rozszerzenie opisu pozwoli na składanie wniosków w ramach konkursów także przez spółki, porozumienia oraz inne formy współpracy wypracowane m.in. przez potencjalne bieguny wzrostu oraz wypracowane mechanizmy zarządzające obszarami funkcjonalnymi. W obecnym kształcie RPO pomija w dofinansowaniu Domy Dziecka. Powiat Jasielski wnioskuję więc do dokonanie stosownych zapisów wprowadzających możliwości dla tych jednostek.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W projekcie RPO WP 2014-2020 wskazano główne, Potencjalne typy beneficjentów. Lista beneficjentów oraz zapisy dotyczące kryteriów wyboru projektów zostały zunifikowane dla każdego priorytetu inwestycyjnego w Programie i zostaną rozszerzone na etapie przygotowania Szczegółowego opisu priorytetów. Zakres i ramy wsparcia biegunów wzrostu zdefiniowane zostały na

		Str.110	<p>rodziny i systemu opieki zastępczej (np. Domy Dziecka) - jednostki organizacyjne JST (m.in. jednostki pomocy społecznej działający w oparciu o ustawę o pomocy społecznej(np. DPS) Kierunkowe zasady wyboru projektów: -tryb pozakonkursowy (projekty strategiczne). Planuje się zastosowanie w ramach ZIT i potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych. Projekty pozakonkursowe realizowane w ramach ZIT lub strategii potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych powinny spełniać kryteria strategiczne, tj. m.in. przyczyniać się bezpośrednio do realizacji celów ZIT lub strategii potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych, realizować zasadę partnerstwa, mieć zintegrowany i komplementarny charakter (...) W przypadku trybu pozakonkursowego muszą być wpisane w Strategii ZIT lub strategii potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych. (...)projektowanych do realizacji w PO IŚ jako projektów komplementarnych do realizowanych w formule ZIT lub strategii potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych ze środków RPO WP 2014-2020 w strategii ZIT lub w strategii potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych, Wsparcie na rzecz beneficjentów udzielane będzie w formie dotacji w systemie zaliczkowym w wysokości 80-90 %.</p>	<p>Powiat Jasielski wnioskuję o wprowadzenie zapisów umożliwiających uzyskanie dofinansowania przez m.in. DPS-y</p> <p>Proponuje się aby wprowadzić do projektów strategicznych zapisy rozszerzające o strategię dla potencjalnych biegunów wzrostu i obszarów funkcjonalnych jeżeli będą realizować zasadę partnerstwa i mieć zintegrowany charakter. W chwili obecnej na etapie już zdiagnozowanym jest obszar funkcjonalny krośnieńsko- jasielski oraz posiadamy wskazane projekty rozwojowe dla tego obszaru (analiza dla obszaru funkcjonalnego krośnieńsko- jasielskiego która jest współfinansowana z EFRR i budżetu państwa w ramach POPT 2007-2013).</p> <p>Z uwagi na ograniczone możliwości finansowe samorządów wnioskujemy, aby poziom zaliczek sięgał w przyszłym RPO wyższy poziom niż w obecnym.</p>	<p>podstawie Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020. System udzielania zaliczek w ramach RPO WP 2014-2020 zostanie określony w dokumentach wdrożeniowych.</p>
43.		<p>OP III – Czysta energia PI 4.5. Str.113</p> <p>Str.113-114</p>	<p>Główne typy beneficjentów: -jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, spółki celowe, stowarzyszenia, spółki celowe i porozumienia lub inne formy współpracy w przypadku inwestycji realizowanych przez potencjalne bieguny wzrostu i ich obszary funkcjonalne. -jednostki organizacyjne JST (m.in. jednostki pomocy społecznej działający w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemu opieki zastępczej (np. Domy Dziecka) - jednostki organizacyjne JST (m.in. jednostki pomocy społecznej działający w oparciu o ustawę o pomocy społecznej(np. DPS) Kierunkowe zasady wyboru projektów: -tryb pozakonkursowy (projekty strategiczne). Planuje się zastosowanie dla projektów realizowanych w formule ZIT/RIT lub strategii potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych powinny spełniać kryteria strategiczne, tj. m.in. przyczyniać się bezpośrednio do realizacji celów ZIT/MOF lub strategii potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych, realizować zasadę partnerstwa, mieć zintegrowany i komplementarny charakter. W przypadku trybu pozakonkursowego projekty muszą być wpisane wprost w Strategii ZIT/MOF (lista projektów strategicznych) lub strategii potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych.</p>	<p>Rozszerzenie opisu pozwoli na składanie wniosków w ramach konkursów także przez spółki, porozumienia oraz inne formy współpracy wypracowane m.in. przez potencjalne bieguny wzrostu oraz wypracowane mechanizmy zarządzające obszarami funkcjonalnymi. W obecnym kształcie RPO pomija w dofinansowaniu Domy Dziecka. Powiat Jasielski wnioskuję więc do dokonanie stosownych zapisów wprowadzających możliwości dla tych jednostek. Powiat Jasielski wnioskuję o wprowadzenie zapisów umożliwiających uzyskanie dofinansowania przez m.in. DPS-y</p> <p>Proponuje się, aby wprowadzić do projektów strategicznych zapisy rozszerzające o strategię dla potencjalnych biegunów wzrostu i obszarów funkcjonalnych jeżeli będą realizować zasadę partnerstwa i mieć zintegrowany charakter. W chwili obecnej na etapie już zdiagnozowanym jest obszar funkcjonalny krośnieńsko- jasielski oraz posiadamy wskazane projekty rozwojowe dla tego obszaru (analiza dla obszaru funkcjonalnego krośnieńsko- jasielskiego która jest współfinansowana z EFRR i budżetu państwa w ramach POPT 2007-2013).</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W projekcie RPO WP 2014-2020 wskazano główne, Potencjalne typy beneficjentów. Lista beneficjentów oraz zapisy dotyczące kryteriów wyboru projektów zostały zunifikowane dla każdego priorytetu inwestycyjnego w Programie i zostaną rozszerzone na etapie przygotowania Szczegółowego opisu priorytetów. Zakres i ramy wsparcia biegunów wzrostu zdefiniowane zostały na podstawie Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020. System udzielania zaliczek w ramach RPO WP 2014-2020 zostanie określony w dokumentach wdrożeniowych.</p>

			Wsparcie na rzecz beneficjentów udzielane będzie w formie dotacji w systemie zaliczkowym w wysokości 80-90 %.	Z uwagi na ograniczone możliwości finansowe samorządów wnioskujemy, aby poziom zaliczek sięgał w przyszłym RPO wyższy poziom niż w obecnym.	
44.		OP III – Czysta energia PI 4.7. Str.116-117	Główne typy beneficjentów: -jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, spółki celowe, stowarzyszenia, spółki celowe i porozumienia lub inne formy współpracy w przypadku inwestycji realizowanych przez potencjalne bieguny wzrostu i ich obszary funkcjonalne. -jednostki organizacyjne JST (m.in. jednostki pomocy społecznej działający w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemu opieki zastępczej (np. Domy Dziecka) - jednostki organizacyjne JST (m.in. jednostki pomocy społecznej działający w oparciu o ustawę o pomocy społecznej(np. DPS) Kierunkowe zasady wyboru projektów: Wsparcie na rzecz beneficjentów udzielane będzie w formie dotacji w systemie zaliczkowym w wysokości 80-90 %.	Rozszerzenie opisu pozwoli na składanie wniosków w ramach konkursów także przez spółki, porozumienia oraz inne formy współpracy wypracowane m.in. przez potencjalne bieguny wzrostu oraz wypracowane mechanizmy zarządzające obszarami funkcjonalnymi. W obecnym kształcie RPO pomija w dofinansowaniu Domy Dziecka. Powiat Jasielski wnioskuje więc do dokonanie stosownych zapisów wprowadzających możliwości dla tych jednostek. Powiat Jasielski wnioskuje o wprowadzenie zapisów umożliwiających uzyskanie dofinansowania przez m.in. DPS-y Z uwagi na ograniczone możliwości finansowe samorządów wnioskujemy, aby poziom zaliczek sięgał w przyszłym RPO wyższy poziom niż w obecnym.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W projekcie RPO WP 2014-2020 wskazano główne, Potencjalne typy beneficjentów. Lista beneficjentów oraz zapisy dotyczące kryteriów wyboru projektów zostały zunifikowane dla każdego priorytetu inwestycyjnego w Programie i zostaną rozszerzone na etapie przygotowania Szczegółowego opisu priorytetów. System udzielania zaliczek w ramach RPO WP 2014-2020 zostanie określony w dokumentach wdrożeniowych.
45.	Stowarzyszenie na rzecz Innowacyjności i Transferu Technologii „HORYZONTY”	2.3 oś priorytetowa iii czysta energia Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią..... (PI 4.3) Główne typy beneficjentów: str. 109 Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów ..... (PI 4.5) Główne typy beneficjentów: str. 113	Prosimy o dopisanie w grupie beneficjentów organizacje pozarządowe	W woj. Podkarpackim funkcjonują organizacje pozarządowe, które mają ogromne doświadczenie w zakresie wspierania efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej jak również w zakresie promowania strategii niskoemisyjnych dlatego te organizacje powinny mieć możliwość udziału w tych konkursach.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Organizacje pozarządowe zostały dopisane do wszystkich priorytetów inwestycyjnych w osi priorytetowej III. Czysta energia
46.	Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie	2.3. Oś Priorytetowa III. Czysta energia. Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych	Mając na uwadze wskazane w priorytecie inwestycyjnym typy beneficjentów, proszę o uwzględnienie propozycji wpisania Policji do katalogu beneficjentów. W głównych typach beneficjentów proponuje się dodać zapis: „jednostki sektora finansów publicznych	Obiekty, w których jest zlokalizowana Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie i jednostki podległe, stanowią budynki użyteczności publicznej, w których realizowane są zadania przydzielone administracji publicznej. Mając na uwadze powyższe, możliwość aplikowania o dofinansowanie projektów przez jednostki sektora finansów publicznych, z zakresu OZE wpłynie na poprawę efektywności energetycznej w obiektach publicznych.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W projekcie RPO WP 2014-2020 wskazano główne, Potencjalne typy beneficjentów. Lista beneficjentów zostanie rozszerzona na etapie opracowania Szczegółowego opisu priorytetów.

		(PI 4.1) (str. 102).		Komenda Wojewódzka Policji jako dysponent trzeciego stopnia środków budżetowych jest płatnikiem dla wydatków ponoszonych na rzecz wszystkich jednostek Policji w województwie podkarpackim. W związku z powyższym dla jednostek Policji w województwie podkarpackim (w tym komendy miejskie, komendy powiatowe) o środki regionalne w perspektywie finansowej 2014 - 2020 może aplikować wyłącznie Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie	
47.	Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć	s.110	Obecne brzmienie: Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Udzielane wsparcie będzie mieć charakter bezzwrotny. Proponowane brzmienie: Szczegółowe rozstrzygnięcia dotyczące zakresu zaangażowania instrumentów finansowych, wskazania typów instrumentów, a także warunków korzystania z tego typu wsparcia, przedstawione zostaną w dokumencie uszczegóławiającym program operacyjny w oparciu o wyniki analizy wymaganej przepisami art. 37 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r	Decyzja dotycząca zastosowanego rodzaju i poziomu wykorzystania instrumentów zwrotnych nie powinna być arbitralna, lecz wynikać z odpowiedniej analizy. Tym bardziej, że jak wynika z analogicznej oceny Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 wykonanej przez Bank Światowy, wprowadzenie funduszy zwrotnych dla sektora publicznego (w zakresie EE) poszerzy dostęp do finansowania dla większej ilości projektów, ograniczając z czasem uzależnienie instytucji od tradycyjnego systemu dotacyjnego, przyczyniając się jednocześnie do większego zaangażowania (lewarowania) środków prywatnych (s.44)	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zapisy dotyczące wykorzystania instrumentów finansowych zostały zunifikowane dla każdego priorytetu inwestycyjnego w Programie i zostaną doprecyzowane po przeprowadzeniu ewaluacji w w/w zakresie.
48.		s.114	Obecne brzmienie: Nie planuje się wykorzystania instrumentów finansowych. Udzielane wsparcie będzie mieć charakter bezzwrotny. Proponowane brzmienie: Szczegółowe rozstrzygnięcia dotyczące zakresu zaangażowania instrumentów finansowych, wskazania typów instrumentów, a także warunków korzystania z tego typu wsparcia, przedstawione zostaną w dokumencie uszczegóławiającym program operacyjny w oparciu o wyniki analizy wymaganej przepisami art. 37 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.	Rodzaj i poziom wsparcia powinny być ustalone na podstawie wcześniejszej analizy. Jak wskazuje treść projektu RPO (dot. modernizacji oświetlenia), „oszczędności możliwe do osiągnięcia w wyniku modernizacji oświetlenia sięgać mogą nawet kilkudziesięciu procent” (s.112). Inwestycje, który gwarantują wysoki zwrot z inwestycji nie powinny być finansowane z dotacji.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zapisy dotyczące wykorzystania instrumentów finansowych zostały zunifikowane dla każdego priorytetu inwestycyjnego w Programie i zostaną doprecyzowane po przeprowadzeniu ewaluacji w w/w zakresie.
49.	Gmina Miasto Rzeszów	Wspieranie wytwarzania i dystrybucji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych (PI 4.1), s.105	Wnioskuje się o uzupełnienie głównych typów beneficjentów o podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia.	Poszerzenie katalogu beneficjentów umożliwi podmiotom, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia inwestycje w OZE. Spółki gminne prowadzą bowiem działalność gospodarczą obejmującą zadania własne gmin o charakterze użyteczności publicznej	UWAGA UWZGLĘDNIONA Lista Potencjalnych typów beneficjentów zostanie uzupełniona.
50.		Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w	Wnioskuje się o uzupełnienie zapisów na liście przykładowych projektów przewidzianych priorytetem – uzupełnienie dotyczy przykładowego projektu inwestycyjnego pn. „kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkaniowych” poprzez dodanie zapisu: • likwidacja lokalnych źródeł ciepła (indywidualnych kotłowni i palenisk węglowych oraz lokalnych kotłowni), wraz z podłączeniem obiektu do miejskiej sieci ciepłowniczej lub zastąpienie lokalnych źródeł ciepła przez źródło o wyższej niż dotychczas sprawności wytwarzania ciepła wraz z wykonaniem	Istniejący zapis nie wskazuje w jasny sposób, że kompleksowa modernizacja energetyczna budynków obejmuje również likwidację pieców węglowych w budynkach mieszkalnych, które są jednym z głównych źródeł niskiej emisji. Dodatkowo uzupełnienie kompleksowej termomodernizacji budynków w zakresie przebudowy systemów grzewczych o likwidację lokalnych źródeł ciepła oraz wymiany wind na nowe i energooszczędne ma na celu umożliwienie realizacji kompleksowych inwestycji w zakresie poprawy efektywności energetycznej budynków. W efekcie	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z zapisami Linii demarkacyjnej w ramach priorytetu inwestycyjnego 4.3 wspierana będzie kompleksowa modernizacja energetyczna budynków użyteczności publicznej i budynków mieszkaniowych wraz z wymianą wyposażenia tych obiektów na energooszczędne. Doprecyzowanie zapisów nastąpi na etapie

	budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym (PI 4.3), s. 108	wewnętrznej instalacji c.o. i c.w.u lub instalacji gazowej, • wymiana wind na nowe i energooszczędne.	przyczyni się to do poprawy jakości i warunków życia oraz zdrowia mieszkańców w szczególności dzieci i osób chorych. Ponad 60% polskich wind zainstalowano ponad 20 lat temu. W chwili obecnej są one przestarzałe, zniszczone, niedostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych i zużywają ok. 30% energii więcej niż modele produkowane obecnie. Unia Europejska określiła normę EN 81-80:2003 „Zasady poprawy bezpieczeństwa użytkownika dźwigów”, która wymienia 74 obszary zagrożeń dla użytkowników wind. Bezpieczna winda powinna mieć nie więcej niż 20 lat, drzwi kabinowe, bezpieczny system ryglowania drzwi przystankowych i zabezpieczenie przed niekontrolowanym ruchem kabiny w dół i do góry (Źródło: Administrator, grudzień 2013, s.40)	przygotowania Szczegółowego opisu priorytetów.
51.	Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym (PI 4.3), s. 109	Wnioskuje się o uzupełnienie głównych typów beneficjentów o podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia.	Poszerzenie katalogu beneficjentów umożliwi podmiotom, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia inwestycji zakresie poprawy efektywności energetycznej, w tym w sektorze mieszkaniowym. Spółki gminne prowadzą bowiem działalność gospodarczą obejmującą zadania własne gmin o charakterze użyteczności publicznej.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Lista Potencjalnych typów beneficjentów zostanie uzupełniona.
52.	2.3 OŚ PRIORYTETOWA III. CZYSTA ENERGIA Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym: Str. 105	Proponuje się nie zamykać katalogu energii odnawialnych. Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym: Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej do produkcji energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, w oparciu o moc instalowanej elektrowni/jednostki: - energia wodna, - energia wiatru, - energia słoneczna, - energia geotermalna, - energia biogazu, - energia biomasy. - inne formy energii.	Pozostawienie otwartego katalogu możliwych do wykorzystania odnawialnych źródeł energii pozwoli w przyszłości wykorzystać źródła energii nad którymi obecnie prowadzone są badania, lub które wprowadzają np. USA czy Izrael.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z zapisami Linii demarkacyjnej w ramach priorytetu inwestycyjnego 4.1 uwzględniono wszystkie rodzaje energii pochodzącej z OZE (energia wodna, wiatru, słoneczna, geotermalna, biogazu i biomasy)
53.	Tabela 28. Wskaźniki rezultatu PI 4.3 Str. 108	Proponuje się wyodrębnić oddzielny wskaźnik dla obiektów użyteczności publicznej. • Ograniczenie zużycia energii w przeliczeniu na m ² powierzchni użytkowej budynku użyteczności publicznej.	Mierzenie jedną miarą zużycia energii w budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej jest nieobiektywne. W związku z tym proponuje się rozdzielenie wspomnianych rodzajów budynków i dodatkowo powiązanie parametru – powierzchnia użytkowa - z osiąganymi oszczędnościami energetycznymi.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wskaźniki zapisane w priorytecie inwestycyjnym zostały wybrane ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych (WLVK), która została wstępnie opracowana przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Ponadto powinny one obejmować

					najważniejsze typy projektów (alokacja).
54.		Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych Rozdział 2.3 Oś Priorytetowa III Czysta energia Terytorialny obszar realizacji Str. 105	<p>Proponuje się doprecyzowanie zapisów „Projekty objęte priorytetem realizowane będą na terenie całego województwa, w szczególności gminy, na terenie których występują najkorzystniejsze warunki (wietrzne, solarne, hydrologiczne i geotermalne) do lokowania inwestycji związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii z wyłączeniem terenów objętych różnymi formami ochrony przyrody, na których tego typu inwestycje nie mogą być realizowane oraz w przypadku farm wiatrowych terenów w pobliżu zabudowy związanej ze stałym pobylem ludzi, zgodnie z ustaleniami zawartymi w Wojewódzkim Programie Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii dla Województwa Podkarpackiego.”</p> <p>Termin „w pobliżu” jest nieprecyzyjny. Proponuje się określenie odległości w metrach (ewentualnie kilometrach) uwzględniając kwestie określone w polu „uzasadnienie uwagi”</p>	Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 4 maja 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego „farma wiatrowa” to jednostka wytwórcza lub zespół tych jednostek wykorzystujących do wytwarzania energii elektrycznej energii wiatru, przyłączonych do sieci w jednym miejscu przyłączenia. W związku z powyższym istnieje ryzyko, że nawet małe instalacje wykorzystywane do zasilania pojedynczych budynków oraz podłączone do sieci mogą nie spełniać zbyt restrykcyjnie kryterium odległości od „zabudowy związanej ze stałym pobylem ludzi” określonego w punkcie „Terytorialny obszar realizacji”.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Stosowne zapisy znajdują się w opisie priorytetu inwestycyjnego 4.1
55.		Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych Rozdział 2.3 Oś Priorytetowa III Czysta energia Str. 113	<p>Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym 4.5</p> <p>proponuje się uzupełnić zapisy o dodatkowe podpunkty: - budowa i modernizacja oświetlenia (ulicznego i w obiektach publicznych) z wykorzystaniem urządzeń energooszczędnych i ekologicznych, - działania informacyjno-promocyjne dotyczące np. oszczędności energii, kampanie promujące budownictwo zeroemisyjne”</p>	W wersji dokumentu z dnia 29 listopada 2013 r. wśród typów projektów było wskazane oświetlenie. Budowa nowego oraz modernizacja istniejącego oświetlenia z wykorzystaniem urządzeń energooszczędnych i ekologicznych będzie sprzyjać ograniczeniu niskiej emisji. Ponadto, wprowadzenie nowej kategorii projektów (wskazanej w tiret 2) będzie odpowiedzią na zapotrzebowanie w zakresie kampanii informacyjno – promocyjnych. Propozycja jest zgodna z zapisami linii demarkacyjnej która przewiduje ww. typy działań.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zapisy dotyczące typów projektów w priorytecie inwestycyjnym 4.5 umożliwiają „realizację zintegrowanych strategii zrównowazenia energetycznego dla obszarów miejskich, w tym publicznych systemów oświetleniowych i sieci inteligentnych”. W ramach priorytetu inwestycyjnego 4.5 IZ RPO WP nie przewiduje finansowania krzyżowego (projektów „miękkich”).
56.		Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące zmiany klimatu. (PI 4.5) str. 112	W przykładowych typach projektów przewidzianych priorytetem inwestycyjnym brak jednoznacznego określenia projektów związanych z ciepłem systemowym. Niniejszym wnioskuje się o ujęcie tego rodzaju przedsięwzięć w spisie przykładowych projektów	Brak przedmiotowych zapisów skutkować może brakiem możliwości ubiegania się o dofinansowanie w przedmiotowym zakresie.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z zapisami Linii demarkacyjnej w ramach priorytetu inwestycyjnego 4.5 - sieci ciepłe są przedmiotem wsparcia na poziomie krajowym.
57.	Dariusz Świetlik	Rozdział 2.3. str.	Do Głównych typów beneficjentów PI 4.1 należy dodać:	W celu jak najszerszego i jak najbardziej	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA

		105	- przedsiębiorców,	efektywnego wdrażania założeń strategicznych oraz celu PI	Odpowiednie zapisy znajdują się już w opisie priorytetu inwestycyjnego 4.1
58.		Rozdział 2.3, str. 108	Zmienić zapis „Projekty dotyczące budynków publicznych mogą być realizowane przez jst oraz ich związki.” np. na zapis „Projekty dotyczące budynków publicznych mogą być realizowane przez podmioty realizujące zadania publiczne”.	W celu jak najszerzego i jak najbardziej efektywnego wdrażania założeń strategicznych oraz celu PI, a także równego traktowania wszystkich podmiotów uczestniczących w realizacji zadań publicznych (np. ochrony zdrowia), w tym także NZOZY i prywatne podmioty wykonujące działalność leczniczą, w rozumieniu ustawy o działalności leczniczej	UWAGA UWZGLĘDNIONA Stosowne zapisy znajdują się w opisie priorytetu inwestycyjnego 4.3 W priorytecie inwestycyjnym będą dopuszczone NZOZ, które świadczą usługi w ramach kontraktu z NFZ.
59.		Rozdział 2.3, str. 113	Do Głównych typów beneficjentów PI 4.5 należy dodać także inne podmioty: - przedsiębiorców (nie tylko MSP)	W celu jak najszerzego i jak najbardziej efektywnego wdrażania założeń strategicznych oraz celu PI – niektóre przedsiębiorstwa posiadają własne (znacznie większe niż użytkowane przez instytucje publiczne) źródła ciepła oparte o paliwa kopalne, w szczególności węgiel – w celu przechodzenia na źródła bardziej ekologiczne, w tym biomasę	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Odpowiednie zapisy znajdują się już w opisie priorytetu inwestycyjnego 4.5
60.	Krystian Niemiec – Dział techniczny MPEC – Rzeszów Sp. z o.o	Str. 40 4.3. Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym,	Wspieranie efektywności energetycznej, poprzez inteligentne zarządzania energią, wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym oraz modernizację sieci ciepła systemowego.	Brak w projekcie – niemożliwość ubiegania się ośrodki unijne	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nazwa priorytetu inwestycyjnego wynika z zapisów rozporządzenia szczegółowego dotyczącego EFRR (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013r.).
61.		str. 111 Realizacja programów ochrony powietrza to np. termomodernizacja, wymiana czynników grzewczych, czy rozbudowa sieci ciepłowniczych.	Realizacja programów ochrony powietrza to np. termomodernizacja, wymiana czynników grzewczych, czy rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczych.	Przedsiębiorstwa ciepłownicze bardzo dużą wagę przywiązują do doprowadzenia starych sieci ciepła systemowego do spełniania norm energooszczędności	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z zapisami Linii demarkacyjnej w ramach priorytetu inwestycyjnego 4.5 - sieci ciepłe są przedmiotem wsparcia na poziomie krajowym.
62.		str. 111 Ponadto wsparciem objęte będą inwestycje służące budowie nowych niskoemisyjnych bądź	Ponadto wsparciem objęte będą inwestycje służące budowie nowych niskoemisyjnych bądź modernizacji istniejących niskosprawnych źródeł ciepła, a także modernizacji bądź zwiększaniu zasięgu scentralizowanych systemów zaopatrzenia w ciepło	Dlaczego dotyczy to tylko małych miast – Rzeszów przekracza wskaźniki PM 10 i PM 2,5.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Zapis zostanie rozszerzony o „średnie” miasta.

		modernizacji istniejących niskosprawnych źródeł ciepła, a także modernizacji bądź zwiększaniu zasięgu scentralizowanych systemów zaopatrzenia w ciepło (głównie w małych miastach).			
63.		Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów, w szczególności dla obszarów miejskich, w tym wspieranie zrównoważonej mobilności miejskiej i działań adaptacyjnych mających oddziaływanie łagodzące zmiany klimatu. (PI 4.5) str. 112	W przykładowych typach projektów przewidzianych priorytetem inwestycyjnym brak jednoznacznego określenia projektów związanych z Ciepłem Systemowym. 1. Zwiększenie efektywności energetycznej poprzez modernizację magistralnych sieci ciepłowniczych (w mieście Rzeszowie na odcinku 3,5 km). 2. Modernizacja rozdzielczych (osiedlowych) sieci ciepłowniczych wraz z przyłączami ciepłymi (w mieście Rzeszowie – 1,8 km.) 3. Zwiększenie efektywności energetycznej poprzez zmianę sposobu zasilania w ciepło, polegającą na likwidacji grupowych węzłów ciepłych i zamianie ich na indywidualne węzły ciepłone wraz z budową nowych przyłączy ciepłych.	Przekazywaliśmy zarówno do Urzędu Miasta Rzeszowa jak i do Urzędu Marszałkowskiego WP kierunki w jakich zmierza MPEC – Rzeszów. Przykładowe typy projektów nie uwzględniają jednoznacznie planowanych przedsięwzięć MPEC – Rzeszów – dotyczy to także innych Przedsiębiorstw Ciepłowniczych, jeśli nie zostaną one w projekcie wyartykułowane to ciężko będzie później ubiegać się o środki unijne na nie przeznaczone, w zasadzie może to oznaczać całkowity brak takich możliwości. (to co w nawiasach dotyczące sieci ciepła systemowego w Rzeszowie do wykreślenia)	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z zapisami Linii demarkacyjnej w ramach priorytetu inwestycyjnego 4.5 na poziomie krajowym zapewnione będzie wsparcie dla projektów realizowanych na terenie miast wojewódzkich i obszarów powiązanych z nimi funkcjonalnie, uzgodnionych w ramach Strategii ZIT. Dodatkowo, zgłoszone przez MPEC Rzeszów, propozycje przedsięwzięć zostały ujęte w projekcie mandatu negocjacyjnego Samorządu Województwa do Kontraktu Terytorialnego.
64.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie	Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym (PI 4.3) str. 109	Główne typy beneficjentów: należy również uwzględnić PGL LP i jego jednostki organizacyjne	LP posiadają budynki administracyjne – siedziby nadleśnictw i leśnictw na obszarach chronionych i często oddalonych od głównych ośrodków przemysłowych. Wskazane byłoby umożliwienie im aplikowanie do projektów chroniących środowisko i jednocześnie wypełniających zasadę zrównoważonego rozwoju. Budynki te często wybudowane były w latach 60 i 70 XX w., a ich standardy znacznie odbiegają od norm energetycznych jakie dziś powinno spełniać budownictwo. Uwzględnienie Lasów Państwowych jako beneficjentów w tej osi priorytetowej pozwoli dostosować bogatą sieć zabudowań jakimi dysponują Lasy Państwowe do standardów energetycznych, a co za tym idzie przyczyni się do lepszego wykorzystania odnawialnych źródeł energii i zmniejszy niekorzystne oddziaływanie na środowisko. Przy zabudowaniach powstałych w latach 60 i 70 XX w, bardzo istotne jest wykonanie kompleksowej modernizacji budynków, zwłaszcza użyteczności	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W projekcie RPO WP 2014-2020 wskazano główne, Potencjalne typy beneficjentów. Lista beneficjentów zostanie rozszerzona na etapie opracowania Szczegółowego opisu priorytetów.

				publicznej i mieszkalnych, celem zwiększenia ich efektywności energetycznej do poziomu budownictwa energooszczędnego z równoczesnym wprowadzaniem systemu zarządzania energią. Zgodnie z przepisami prawa sektor publiczny – do którego zaliczane są również jednostki organizacyjne Lasów Państwowych - pełnić ma rolę wzorcową w zakresie działań prowadzących do poprawy efektywności energetycznej.	
65.	Urząd Gminy Dydnia	2.3 OŚ PRIORYTETOWA III. CZYSTA ENERGIA Str. 103	Interwencja powinna jednak być ukierunkowana w taki sposób, aby w optymalny sposób wykorzystać zasoby województwa podkarpackiego. Prop. zmiana: W szczególności preferowane powinno być: • ..... • ..... • produkcja energii elektrycznej w farmach wiatrowych w odległości nie mniejszej niż 2 km od zabudowań; •		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zapisy dotyczące warunków realizacji inwestycji zostaną określone na etapie przygotowania dokumentów wdrożeniowych tj. Szczegółowego opisu priorytetów.
66.	Przemyska Kongregacja Kupiecka	PI 4.3 Wspieranie efektywności energetycznej, inteligentnego zarządzania energią i wykorzystywania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i w sektorze mieszkaniowym	Dodać do listy beneficjentów 1.małe i średnie przedsiębiorstwa oraz 2.osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	MiSP (obok wymienionych już grup beneficjentów) również prowadzą działalność w sferze mieszkaniowej. Aby kompleksowo osiągnąć cel programu należy zadbać o jak najszersze spektrum podmiotów objętych tym działaniem. Decydującym kryterium powinno być faktyczne wykorzystywanie budynku (np.wielorodzinnego) na cele mieszkaniowe. Wydaje się iż brak jest czytelnych powodów do wykluczenia MiSP z PI 4.3/4.5 skoro uwzględniono je w innych PI	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W projekcie RPO WP 2014-2020 wskazano główne, Potencjalne typy beneficjentów. Lista beneficjentów zostanie rozszerzona na etapie opracowania Szczegółowego opisu priorytetów. Osoby fizyczne są Potencjalnymi grupami docelowymi określonymi w priorytecie inwestycyjnym.
67.		PI 4.5 Promowanie strategii niskoemisyjnych dla wszystkich rodzajów terytoriów , w szczególności dla obszarów miejskich...	j.w.	j.w. zwłaszcza że na str. 113 czytamy: "Preferowana będzie realizacja projektów powiązanych z priorytetem inwestycyjnym 4.3 (szczególnie w sektorze budownictwa mieszkaniowego)"	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W projekcie RPO WP 2014-2020 wskazano główne, Potencjalne typy beneficjentów. Lista beneficjentów zostanie rozszerzona na etapie opracowania Szczegółowego opisu priorytetów. Osoby fizyczne są Potencjalnymi grupami docelowymi określonymi w priorytecie inwestycyjnym.
68.	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Jaśle	Rozdział 2.3 Oś priorytetowa III. Czysta energia str. 105	W części opisującej cel PI 4.1 pt.: „Główne typy beneficjentów.” dopisać: „• Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia”.	Brak tej kategorii podmiotów w wyspecyfikowanej grupie „Beneficjentów” stanowi barierę uniemożliwiającą aplikowanie o środki przez podmioty, w których pakiety większościowe posiadają jednostki samorządu terytorialnego (np. przedsiębiorstwa energetyczne lub wielobranżowe	UWAGA UWZGLĘDNIONA Lista Potencjalnych typów beneficjentów zostanie uzupełniona.

				<p>przedsiębiorstwa komunalne). Brakujących podmiotów nie można zakwalifikować do grupy: „Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa, w tym przedsiębiorstwa energetyczne”, z uwagi że udziały w nich mają samorzady terytorialne. Za wnioskowanym</p>	
69.		<p>Rozdział 2.3 Oś priorytetowa III. Czysta energia str. 105</p>	<p>W opisie celu szczegółowego: Wzrost wykorzystania potencjału odnawialnych źródeł energii w szczególności w generacji rozproszonej – opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych p.t. „Terytorialny obszar realizacji” skreślić ostatnie zdanie o treści: „W przypadku źródeł na biomasę stałą wyklucza się lokalizację inwestycji w rejonach, w których stwierdzono lub zdiagnozowano przekroczenia dopuszczalnych wartości stężeń zanieczyszczeń w powietrzu, w tym w szczególności stężenia pyłu zawieszonego PM2,5 zgodnie z ustaleniami zawartymi w programach ochrony powietrza obowiązujących w województwie podkarpackim.” lub w zdaniu tym po wyrazach „... na biomasę stałą” dopisać w ciągu wyrazy o treści: „w których występuje spalanie lub współspalanie biomasy”.</p>	<p>Wobec braku zdefiniowania pojęcia „źródeł na biomasę stałą” zapis ten całkowicie wyklucza możliwość realizacji źródeł na biomasę na terenach, gdzie występuje przekroczenie dopuszczalnych wartości stężeń zanieczyszczeń w powietrzu, nie biorąc pod uwagę nowoczesnych technologii przyjaznych środowisku. W naszym rozumieniu zapis ten należy interpretować jako zakaz budowy instalacji do produkcji energii w procesie, w którym występuje spalanie lub współspalanie biomasy. Jest to uzasadnione tym, że podczas spalania biomasy następuje emisja pyłów zawieszonych do atmosfery, które pogarszałyby i tak złe warunki w tym zakresie na zagrożonym terenie. W sytuacji gdy np. mamy do czynienia z budową bio - instalacji składającej się z części biologicznej i kogeneracyjnej sytuacja przedstawia się odmiennie. Część biologiczna instalacji w procesie fermentacji metanowej produkcji z biomasy biogaz. Proces ten nie powoduje wydalania jakichkolwiek zanieczyszczeń zewnętrznych do atmosfery. Jest on prowadzony w instalacji całkowicie hermetycznej, nie może być więc mowy o emisji pyłów zawieszonych. Część kogeneracyjna instalacji to układ do wytwarzania energii elektrycznej w generatorach napędzanych silnikiem wysokoprężnym zasilanym biogazem, który z definicji emituje do atmosfery najmniej zanieczyszczeń ze wszystkich paliw używanych w energetyce. Podczas produkcji energii elektrycznej wytwarzane jest ciepło odpadowe, które zostanie zagospodarowane przez istniejącą ciepłownię. Tak więc w całym procesie nie występuje moment spalania biomasy. Uzyskujemy wymierne korzyści w zmniejszeniu pyłów zawieszonych oraz innych zanieczyszczeń. Tym samym powyższy zapis z RPO nie może mieć zastosowania do opisanej bio - instalacji do produkcji energii elektrycznej i ciepłej.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapis dotyczący Terytorialnego obszaru realizacji (ostatnie zdanie) dotyczy tylko spalania biomasy stałej.</p>
70.		<p>Rozdział 2.3 Oś priorytetowa III. Czysta energia str. 109</p>	<p>W części opisującej cel PI 4.3 pt.: „Główne typy beneficjentów:” dopisać: „* Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związku i stowarzyszenia”.</p>	<p>Brak tej kategorii podmiotów w wymienionej grupie „Beneficjentów” stanowi o ich wykluczeniu z możliwości aplikowania o środki z RPO, co nie powinno mieć miejsca, tym bardziej, że w celach tematycznych PI 4.5 i PI 4.7 tej osi III, podmioty takie występują.</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Lista Potencjalnych typów beneficjentów zostanie uzupełniona.</p>
71.	CRSE	<p>Promowanie produkcji i dystrybucji odnawialnych źródeł energii (PI 4.1)</p>	<p>Jako typ projektu należy wprowadzić działania szkoleniowe i certyfikacyjne ukierunkowane na uzyskanie certyfikacji dla instalatorów urządzeń OZE</p>	<p>W dniu 11.09.2013 r. weszła w życie nowelizacja ustawy „Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw”, czyli tzw. mały trójpak energetyczny. Ustawa precyzuje m.in. zagadnienia certyfikacji instalatorów urządzeń OZE (Urząd Dozoru Technicznego odpowiedzialny będzie za certyfikowanie</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zgodnie z zapisami projektu RPO WP 2014-2020, w priorytecie inwestycyjnym 4.1 nie przewiduje się zastosowania mechanizmu</p>

				instalatorów OZE). Obecnie za instalacją urządzeń zajmują się często osoby bez odpowiedniej wiedzy i kompetencji. Istotne wsparcie finansowe na wdrażanie pozyskiwania energii ze źródeł OZE bez wsparcia systemu szkolenia i certyfikowania instalatorów spowodować może ograniczenia w wykonalności inwestycji właśnie ze względu na niedobór certyfikowanych instalatorów.	finansowania krzyżowego. Ponadto typy projektów, wynikające z Linii demarkacyjnej nie przewidują realizacji działań „miękkich” takich jak szkolenia itp.
72.	Powiat Krośnieński	Oś priorytetowa III. Czysta energia (str.105)	W terytorialnym obszarze realizacji wskazano, że farmy wiatrowe nie mogą być realizowane w pobliżu zabudowy związanej ze stałym pobytem ludzi. Aby doprecyzować te zapis proponujemy wpisać: „Projekty objęte priorytetem realizowane będą na terenie całego województwa (...) w przypadku farm wiatrowych terenów w odległości minimum 2 km od zabudowy, w której mieszkają/przebywają ludzie”.	Ze względu na brak odniesienia się do terminologii „zabudowy związanej ze stałym pobytem ludzi” prosimy o doprecyzowanie zapisów poprzez wskazanie odległości od zabudowań mieszkalnych.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Stosowne zapisy znajdują się w opisie priorytetu inwestycyjnego 4.1
73.	SM Jarosław	2.3 Oś priorytetowa III. Czysta energia, priorytet 4.3 „Wspieranie efektywności energetycznej i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej, w tym w budynkach publicznych i sektorze mieszkaniowym” cel szczegółowy – poprawa efektywności energetycznej w sektorze mieszkaniowym i budynkach użyteczności publicznej. Str. 108	Wnioskujemy o rozszerzenie zakresu modernizacji budynków wielorodzinnych do części wspólnych instalacji będących w eksploatacji zarządcy budynku, a nie tylko w części wspólnej budynku.	Zrealizowane w latach 70-tych i 80-tych budynki wielorodzinne skonstruowane są w ten sposób, że wszystkie instalacje z wyjątkiem elektrycznej i gazowej, zasilające lokale mieszkalne przebiegają pionowo przez mieszkania i rozprowadzane są poziomo przez piwnice lokatorskie. Możliwość wykonania zakresu modernizacji w częściach wspólnych budynku ograniczyłby się jedynie do instalacji elektrycznej i gazowej na klatkach schodowych (nie mający znacznego wpływu na zmniejszenie zużycia energii) i węzłów cieplnych w wydzielonych pomieszczeniach piwnic. Natomiast najważniejsze instalacje mające wpływ na energooszczędność budynku tj. instalacja centralnego ogrzewania, wodociągowa ciepłej wody i cyrkulacyjna (nieizolowane pionowo) przebiegające przez lokale mieszkalne nie były objęte programem.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Stosowne zapisy znajdują się w opisie priorytetu inwestycyjnego 4.3 oraz będą doprecyzowane w Szczegółowym opisie priorytetów.
74	Zrzeszenie Właścicieli i Zarządców Domów	2.3 OŚ PRIORYTETOWA A III. CZYSTA ENERGIA/ strony 105, 109, 113, 116	Wpisanie w grupie beneficjentów -stowarzyszeń zarządzających na rzecz swoich członków nieruchomościami i wspólnotami mieszkaniowymi	Zrzeszenie działa na terenie miasta Przemyśla i zarządza w imieniu swoich członków głównie starymi kamienicami wpisanymi do rejestru zabytków. Większość kamienic zarządzanych przez Zrzeszenie znajduje się w ścisłym centrum miasta. Przez lata większość z mieszkań znajdujących się w tych kamienicach wynajmowane było na podstawie decyzji administracyjnych. Czynnikiem było regulowane co powodowało, że dochody z wynajmu nie pokrywały kosztów utrzymania budynku. Powodowało to degradację i niszczenie substancji budynków. Ich stan techniczny pozostawia wiele do życzenia. W chwili obecnej właściciele nie mogą przeznaczyć odpowiedniej	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W projekcie RPO WP 2014-2020 wskazano główne, Potencjalne typy beneficjentów. Lista beneficjentów zostanie rozszerzona na etapie opracowania Szczegółowego opisu priorytetów.

				<p>ilości środków na remonty, gdyż dochody z czynszów w większości przypadków, pokrywają tylko koszty utrzymania budynków oraz napraw bieżących. Nie umożliwiają usunięcia skutków wieloletnich zaniedbań.</p> <p>Środki z EFS są w tym przypadku jedyną możliwością przeprowadzenia gruntownych remontów tych nieruchomości. W ramach działań finansowanych z funduszy europejskich będzie możliwe docieplenie ścian i stropów, wymiana stolarki jak również likwidacja pieców węglowych i przyłączenie budynków do sieci ciepłowniczej MPEC. Likwidacja pieców węglowych spowoduje poprawę jakości powietrza w ścisłym centrum miasta.</p> <p>Pozyskanie środków w ramach funduszy europejskich będzie dawało możliwość osiągnięcia następujących celów</p> <ul style="list-style-type: none"> a) przywrócenie, polepszenie i utrwalenie walorów historycznych, estetycznych i użytkowych budynków w celu pobudzenia rozwoju Przemysła, b) dostosowanie do obowiązujących standardów w zakresie mieszkalnictwa oraz prowadzonej działalności gospodarczej zabytkowych budynków. c) wzrost znaczenia turystyki jako czynnika stymulującego rozwój społeczno-gospodarczy z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia ochrony środowiska. <p>Jednocześnie pragniemy nadmienić, że Zrzeszenie było beneficjentem środków z funduszy europejskich i w latach 2011 - 2012 zrealizowało projekt pod nazwą „Rewitalizacja zabytkowych budynków na terenie starego miasta Przemysła” obejmujący remont 19 kamienic będących w naszym zarządzie. Dopuszczenia Zrzeszenia jako beneficjenta było możliwe dzięki decyzji Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, której kserokopię przedkładamy w załączeniu.</p>	
--	--	--	--	---	--

ŚRODOWISKO NATURALNE I KULTURA

Lp.	Podmiot zgłaszający	Część dokumentu, do której odnosi się uwaga (sekcja/rozdział / strona)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie podmiotu zgłaszającego uwagę	Stanowisko IZ RPO WP 2014-2020 (uwaga uwzględniona/ częściowo uwzględniona/ nieuwzględniona wraz z uzasadnieniem)
1.	Zakłady Chemiczne "Organika-Sarzyna" S.A.	PI 6.5 Cel szczegółowy: Poprawa jakości przestrzeni miejskiej województwa podkarpackiego, PI 6.5 (strona od 143 do 145)	Propozycja zmiany polega na ujęciu również dużych firm, jako beneficjentów tego priorytetu inwestycyjnego w zakresie możliwości ubiegania się o dofinansowanie działań mających na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza.	Również duże przedsiębiorstwa powinny zostać wymienione w grupie beneficjentów tego priorytetu, zwłaszcza w zakresie ograniczenie emisji zanieczyszczeń do powietrza, gdyż jak wiadomo skala produkcji przekłada się na wielkość potencjalnych emisji.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z zapisami Linii demarkacyjnej w ramach PI 6.5 wsparcie dużych przedsiębiorstw możliwe jest na poziomie krajowym (w Programie Infrastruktura i Środowisko).
2.	Andrzej Osnowski, Radny Powiatu Mieleckiego	PI 6.5 nazwie PI 6.5 w OP 4 str. 119 i 142 po trzecim przecinku nadać brzmienie	„zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i jego stały monitoring oraz propagowanie...” i dalej jak w tekście	tylko stały monitoring pokazuje faktyczny stan zanieczyszczenia powietrza	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Proponowana zmiana dotyczy nazwy priorytetu inwestycyjnego 6.5. Należy podkreślić, że nazwy priorytetów inwestycyjnych zostały określone w art. 5 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 i nie można ich modyfikować.
3.	Andrzej Osnowski, Radny Powiatu Mieleckiego	PI 6.5 str. 143, akapit drugi, zdaniu drugiemu nadać brzmienie	„Główną przyczyną zanieczyszczenia powietrza jest produkcja przemysłowa oraz niska emisja, szczególnie w okresie grzewczym.”	większość mieszkańców naszego woj. Narażona jest na negatywne efekty produkcji przemysłowej	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Uwaga niezgodna z diagnozą zawartą w obowiązujących Programach ochrony powietrza.
4.	Andrzej Osnowski, Radny Powiatu Mieleckiego	PI 6.5 str. 144 trzeciemu kwadracikowi od dołu nadać brzmienie	„inwestycje w zakresie ... i budowy systemów stałego monitoringu powietrza”	jak w pkt 1	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Proponowana zmiana dotyczy nazwy priorytetu inwestycyjnego 6.5. Należy podkreślić, że nazwy priorytetów inwestycyjnych zostały określone w art. 5 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/201 i nie można ich modyfikować.

5.	Andrzej Osnowski, Radny Powiatu Mieleckiego	PI 6.5 str. 144 ostatniemu kwadracikowi nadać brzmienie	„działania służące poprawie jakości powietrza dla sektora dużych oraz MSP: ...i dalej jak w tekście	głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza są wielkie zakłady przemysłowe	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z zapisami Linii demarkacyjnej w ramach PI 6.5 wsparcie dużych przedsiębiorstw możliwe jest na poziomie krajowym (w Programie Infrastruktura i Środowisko).
6.	Starostwo Powiatowe w Tarnobrzegu	PI 5.2 <u>Oś priorytetowa IV.</u> Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego. PI 5.2 Wspieranie inwestycji skierowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami.	proponujemy dopisanie działania dotyczącego edukacji społeczeństwa w zakresie ochrony przeciwpowodziowej.	Tym bardziej jest to godne uwagi, że w projekcie RPO na lata 2014-2020 dość mocno podkreśla się „mocną stroną woj. podkarpackiego jest doświadczenie osób i służb podejmujących decyzje i akcje ratownicze wynikające z (cyklicznie) powtarzających się zdarzeń kryzysowych oraz zaangażowanie społeczeństwa i samorządów lokalnych w zakresie utrzymania i wspierania OSP, działających na rzecz bezpieczeństwa lokalnych społeczności”. Jak wykazują dotychczasowe doświadczenia, zaangażowanie społeczeństwa rzeczywiście jest duże, jednak poziom jego wiedzy dotyczącej np. ewakuacji oraz innych działań jest niewystarczający. Powiat tarnobrzeski w ramach RPO w latach 2014-2020 zamierza: Wybudować wspólnie z innymi powiatami regionalny, nowoczesny system ostrzegania i alarmowania (system elektronicznych syren w każdym sołectwie), Doposażyć w sprzęt powołane na bazie czterech Ochotniczych Straży Pożarnych – Powiatowe Pogotowie Przeciwpowodziowe, Przeprowadzić wspólnie z gminami akcję edukacyjną wśród mieszkańców powiatu w zakresie zabezpieczenia się przed powodzią oraz zachowań w czasie jej powstania.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Aktualne zapisy Linii demarkacyjnej nie przewidują możliwości wsparcia w ramach PI 5.2 działań dotyczących edukacji społeczeństwa w zakresie ochrony przeciwpowodziowej.
7.	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej – Krośnieński Holding Komunalny Spółka z o. o.	PI 6.2 Str. 129, 130, 131 Priorytet Inwestycyjny 6.2 „Inwestowanie w sektor gospodarki wodnej ...”	Zmodyfikować zapisy dopuszczając do realizacji inwestycje w infrastrukturę wodociągową, bez stosowania ograniczeń wielkości RLM.	W RPO WP na lata 2007-2013 realizacja sieci wodociągowych umożliwiła ich realizację w aglomeracjach ujętych w KPOŚK bez względu na ich wielkość. Stosowne zapisy dopuszczały do realizacji inwestycje wodociągowe, ograniczenie RLM dotyczyły inwestycji ściekowych. Uzasadnienie c.d.: Część zainteresowanych podmiotów dokonała szereg czynności formalno prawnych, przygotowujących do wykonania sieci wodociągowych. Uzgodnienia tras, uzyskanie stosownych pozwoleń itd. to procesy	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Zapis dotyczący projektów wodociągowych zmodyfikowano w następujący sposób: „realizacja projektów dotyczących budowy, rozbudowy i modernizacji systemów zaopatrzenia w wodę (ujęcia, stacje uzdatniania wody, sieci wodociągowe) w przypadku realizacji projektów kompleksowych tj. w sytuacji, gdy na danym terenie równolegle zapewniona zostanie gospodarka ściekowa zgodna z wymogami unijnymi oraz zapisami

				<p>wieloletnie i kosztowne. Województwo podkarpackie zwodociągowane jest w 76%, wskaźnik ten pokazuje, że pozostaje jeszcze spora część inwestycji do realizacji.</p> <p>Wyłączenie inwestycji w infrastrukturę wodociągową, dla aglomeracji powyżej 10 tys. RLM z dofinansowania w projekcie RPO WP 2014-2020, stawia wielu beneficjentów w sytuacji bardzo trudnej. Planując inwestycje liczone bowiem na kontynuację polityki wsparcia bez ograniczenia wielkości RLM, tak jak to umożliwiono w RPO WP 2007-2013. Na końcu dokumentu czcionką w kolorze czerwonym pozwoliliśmy sobie zacytować zapisy z naboru w Działaniu 4.1 schemat B „Zaopatrzenie w wodę”.</p> <p>POliŚ na lata 2014-2020 (wzorem POliŚ 2007-2013), w swoim założeniu, będzie kontynuował politykę wsparcia projektów kompleksowych, w których udział % kosztów wykonania inwestycji wodociągowej nie może przekraczać 50%, kosztów inwestycji.</p> <p>Dla inwestycji wodociągowych, które nie spełnią odpowiedniego progu POliS (kompleksowość, udział % inwestycji wodociągowej poniżej 50 % wartości inwestycji), przy obecnych zapisach projektu RPO WP 2014-2020, powstaje „luka” braku dofinansowania, swoistego wykluczenia.</p> <p>Kilkuletnie przygotowania inwestycji, gromadzenia dokumentacji, ponoszenia sporych kosztów to ryzyko inwestora, który będzie musiał albo zweryfikować plany (co do zakresu, czasu, kosztów) albo szukać środków na realizację z innych źródeł: kredyty, pożyczki lub w np. podwyższanych corocznie taryfach, czyli u odbiorcy.</p> <p>Uzasadnienie c.d.:</p> <p>MPGK Krosno Sp. z o.o. jest w trakcie przygotowania kilku inwestycji z sektora gospodarki wodnej, w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) „Budowa magistrali wodociągowej z Rymanowa do Iskrzyni” o wartości szacunkowej ok. 26 mln. zł 2) „Modernizacja Zakładu Uzdatniania Wody Szczepańcowa” o wartości szacunkowej ok. 10 mln. zł. <p>Inwestycja pn. „Budowa magistrali wodociągowej z Rymanowa do Iskrzyni” obejmuje wykonanie ok. 15,8 km sieci wodociągowej na terenie 4 Gmin: Rymanów,</p>	<p>Linii demarkacyjnej”</p> <p>Doprecyzowanie powyższych zapisów nastąpi w dokumentach uszczegóławiających Program.</p>
--	--	--	--	--	---

				<p>Haczów, Korczyna, Krościenko Wyżne, jest zatem inwestycją o wyraźnym charakterze lokalnym/regionalnym. Przewidziano wykonanie 8 szt. komór włączeniowych do sieci, umożliwiających wykonanie sieci rozdzielczych, skierowanych na tereny niezwodociągowane w takich miejscowościach jak: północna część Rymanowa, Ladzin, Wróblík Szlachecki, Wróblík Królewski, Milcza, Haczów, Bzianka, Jabłonica Polska, Malinówka, Trześniów, Buków oraz Iskrzynia. Inwestycja umożliwi zaopatrzenie w wodę ok. 13 tys. osób. Inwestycja realizowana będzie w partnerstwie z w/w gminami. Gmina Krosno oraz pozostałe Gminy reprezentują aglomeracje z przedziału poniżej i powyżej 10 tys. RLM. Na terenie aglomeracji jest prowadzona gospodarka ściekowa – funkcjonują oczyszczalnie ścieków w Rymanowie i Krośnie.</p> <p>Przygotowanie tej inwestycji MPGK Krosno Sp. z o.o. rozpoczęło końcem 2007r., czyli ponad 6 lat poświęcono na gromadzenie stosownej dokumentacji, pozwoleń itd. Cały ten czas Spółka miała na uwadze zapisy RPO WP 2007-2013 pozwalające mieć nadzieję na dofinansowanie inwestycji. Ponadto, Projekt linii Demarkacyjnej 2014-2020 z czerwca 2013r. wskazuje utrzymanie możliwości dofinansowania takiej inwestycji z poziomu regionalnego (RPO) bez obostrzeń wielkości RLM.</p> <p>Drugie zadanie, czyli Modernizacja ZUW Szczepańcowa, ma na celu dostosowanie obiektu do efektywnego spełnienia przepisów unijnych i krajowych dotyczących parametrów wody uzdatnionej.</p> <p>Obydwie planowane inwestycje przyczynią do wypełnienia stosownych zobowiązań unijnych.</p> <p>Reasumując, planowane inwestycje, choć każda indywidualnie, wpisują się w politykę wsparcia ze środków UE inwestowania w sektor gospodarki wodnej, ale przy obecnych założeniach RPO WP 2014-2020 oraz POIS 2014-2020 ich realizacja nie będzie możliwa.</p>	
8.	Tarnobrzskie Wodociągi Sp. Z o. o.	PI 6.2 Oś priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	Wnosimy o podniesienie progu RLM aby o dofinansowanie inwestycji polegających na modernizacji systemów kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków mogły ubiegać się podmioty z aglomeracji o równoważnej liczbie mieszkańców powyżej 10 tys.	<p>Tarnobrzskie Wodociągi Sp. Z o. o., której właścicielem w 100% jest Miasto Tarnobrzeg. W ramach nowej perspektywy finansowej 2014-2020 Spółka planowała wnioskowanie o środki na modernizację kanalizacji sanitarnej i czyszczalni ścieków dla miasta Tarnobrzeg.</p> <p>RLM aglomeracji Tarnobrzeg wynosi 52021 zatem PI 6.2 uniemożliwia nam uzyskanie dofinansowania ponieważ górna granica RLM dla tego typu inwestycji</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W Linii demarkacyjnej w przypadku kompleksowego wsparcia gospodarki wodno-ściekowej, z uwzględnieniem inteligentnych systemów zarządzania sieciami wodociągowymi, podział interwencji nastąpił w oparciu o wielkość aglomeracji w obecnie aktualizowanym KPOŚK - na poziomie krajowym (w Programie Infrastruktura i Środowisko) znalazły się aglomeracje</p>

				to 10 tys. RLM.	co najmniej 10 tys. RLM.
9.	Tarnobrzесkie Wodociągi Sp. Z o. o.	PI 5.2 Oś priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	Postulujemy aby wśród przedsięwzięć przewidzianych do finansowania w ramach PI 5.2 mogły znaleźć się inwestycje polegające na zabezpieczeniu obiektów gospodarki wodno-ściekowej jakimi są oczyszczalnie ścieków przed skutkami powodzi, pożarów i innych żywiołów.	Ważną do zrealizowania przez Tar-Wpd Sp. z o.o. inwestycją jest zabezpieczenie przeciwpowodziowe terenu oczyszczalni ścieków w Tarnobrzegu poprzez wybudowanie wału opaskowego wokół niej. Inwestycja ta jest niezbędna mając na uwadze doświadczenia powodzi z maja 2010r. i straty w środowisku na znacznym obszarze Tarnobrzega i sąsiednich miejscowości.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Aktualne zapisy Linii demarkacyjnej w ramach PI 5.2 na poziomie regionalnym umożliwiają jedynie wsparcie inwestycji mających na celu ochronę obszarów ze średnim ryzykiem powodziowym (zgodnie z mapami ryzyka powodziowego): <ul style="list-style-type: none"> realizacja kompleksowych inwestycji związanych z oceną ryzyka wystąpienia powodzi i zarządzania tym ryzykiem wykonanie zabezpieczeń obiektów już istniejących (kompleksowe remonty, dostosowanie do obowiązujących standardów, rozbiorki obiektów, których technologiczna żywotność dobiegła końca bądź zagrażają bezpieczeństwu ekologicznemu i społecznemu)
10.	Okręgowa Izba Lekarska w Rzeszowie	PI 6.3 Strona 136	Rozszerzenie typów beneficjentów o jednostki samorządów zawodowych, będących właścicielami zabytków	Przyjęta w programie grupa beneficjentów ogranicza liczbę osób, które mogą starać się w ramach projektu o dotację. Stanowi to nierówność podmiotów, w związku z czym uważamy, że należy grupę tę poszerzyć	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W projekcie RPO WP 2014-2020 wskazano <i>Potencjalne typy beneficjentów</i> . Dookreślenie, w tym ewentualne rozszerzenie listy beneficjentów nastąpi w dokumencie uszczegóławiającym Program.
11.	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Jaśle Miasto Jasło	PI 6.5 Rozdział 2.4 Oś priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego str. 143	W drugim akapicie „Działania mogące zmienić tę sytuację realizowane będą w ramach osi III, natomiast w osi IV przewidziano działania powiązane wspomagające (tj. działania służące poprawie jakości powietrza dla sektora MŚP)” dopisać po słowach MŚP: „i podmiotów prowadzących działalność ciepłowniczą” lub skreślić wyrazy dla sektora MŚP”.	Przy dotychczasowej treści zapisu podmioty prowadzące działalność ciepłowniczą, w których większość udziałów mają jednostki samorządu terytorialnego nie mogą aplikować o środki RPO w ramach celu PI 6.5, pomimo że są wymienione w grupie pt. „Główne typy beneficjentów”.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z zapisami Linii demarkacyjnej w ramach PI 6.5 na poziomie regionalnym możliwe jest wsparcie jedynie MŚP, natomiast wsparcie dużych przedsiębiorstw możliwe jest na poziomie krajowym (w Programie Infrastruktura i Środowisko).
12.	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z	PI 6.5	W części opisującej cel PI 6.5 pt. „Przykładowe typy projektów przewidziane projektem inwestycyjnym:” w czwartym kwadracie po słowach „MŚP” dopisać: „i	Przy dotychczasowej treści zapisu podmioty prowadzące działalność ciepłowniczą, w których większość udziałów mają jednostki samorządu	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z zapisami Linii

	<p>o.o. w Jaśle</p> <p>Miasto Jasło</p>	<p>Rozdział 2.4</p> <p>Oś priorytetowa</p> <p>IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego</p> <p>str. 144</p>	<p>podmiotów prowadzących działalność ciepłowniczą” lub skreślić wyrazy „dla sektora MŚP”.</p>	<p>terytorialnego nie mogą aplikować o środki RPO w ramach celu PI 6.5, pomimo że są wymienione w grupie pt. „Główne typy beneficjentów”.</p>	<p>demarkacyjnej w ramach PI 6.5 na poziomie regionalnym możliwe jest wsparcie jedynie MŚP, natomiast wsparcie dużych przedsiębiorstw możliwe jest na poziomie krajowym (w Programie Infrastruktura i Środowisko).</p>
13.	<p>Stowarzyszenie Mieszkańców Przemysła</p>	<p>PI 6.3</p> <p>str.133</p> <p>„Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego”</p>	<p>Do beneficjentów należy dopisać:</p> <ul style="list-style-type: none"> - MŚP - wspólnoty mieszkaniowe-TBS - zrzeczenia, stowarzyszenia i klastry podmiotów j.w. 	<p>Jeśli jednym z celów szczegółowych programu jest ochrona zabytków nieruchomości, to lista beneficjentów powinna zawierać jak najszerszy zakres właścicieli zabytków, a decydującym kryterium przyznawania pomocy powinien być fakt wpisu obiektu w rejestrze zabytków a nie status właściciela. Uzyskamy wówczas zgodność RPO z:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ustawą z dn.23-7-2003 o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U.2003 nr 162.poz.1568) art. 73 i art.75 a przede wszystkim z - rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego z dn. 9 czerwca 2010 w sprawie udzielania pomocy na rewitalizację w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz.U. z 2010 nr 117 poz.787) w szczególności z §16 ust. pkt.1 	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W projekcie RPO WP 2014-2020 wskazano <i>Potencjalne typy beneficjentów</i>. Dookreślenie, w tym ewentualne rozszerzenie listy beneficjentów nastąpi w dokumencie uszczegóławiającym Program.</p>
14.	<p>Stowarzyszenie Mieszkańców Przemysła</p>	<p>PI 6.5 / str.142</p> <p>„Podejmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i .....”</p>	<p>Do beneficjentów należy dopisać:</p> <ul style="list-style-type: none"> - MŚP - TBS - wspólnoty mieszkaniowe zrzeczenia stowarzyszenia i klastry podmiotów j.w 	<p>Jednym z celów szczegółowych priorytetu jest rewitalizacja <u>obszarów (terenów)</u>, zatem spośród beneficjentów nie można wyłączać nikogo kto dysponuje terenem czy obiektem na rewitalizowanym obszarze, bo zostanie złamana zasada kompleksowości działań.</p> <p>Jeśli lista beneficjentów nie zostanie uzupełniona o proponowane grupy, to nadal (podobnie jak w latach 2007-2013) występować będzie <u>brak korelacji</u> RPO z <i>Rozporządzeniem Ministra Rozwoju Regionalnego z dn. 9 czerwca 2010 w sprawie udzielania pomocy na rewitalizację w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz.U. z 2010 nr 117 poz.787)</i> a w szczególności z §12 ust.2 pkt.3</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W projekcie RPO WP 2014-2020 wskazano <i>Potencjalne typy beneficjentów</i>. Dookreślenie, w tym ewentualne rozszerzenie listy beneficjentów nastąpi w dokumencie uszczegóławiającym Program.</p> <p>Należy przy tym podkreślić, iż aktualna wersja Linii demarkacyjnej nie przewiduje w ramach PI 6.5 wsparcia projektów dotyczących rewitalizacji, tylko rekultywację lub remediację terenów zdegradowanych mająca na celu zmianę dotychczasowych funkcji przez nie pełnionych na cele środowiskowe umożliwiające powtórne wykorzystanie terenu.</p>

15.	Gmina Radomyśl Wielki	PI 6.3 Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego (PI 6.3) Str. 134	Wsparcie obiektów objętych ochroną konserwatorską	Objęcie wsparciem nie tylko obiektów zabytkowych, ale również obiektów, które nie są zabytkami, a podlegają ochronie konserwatorskiej. Prace konserwatorskie, restauratorskie, roboty budowlane zespołów historycznej zabudowy mieszkaniowej, wyłączeniem remontów powierzchni wewnątrz mieszkalnych; wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia przyczyniłyby się do zachowania dziedzictwa kulturowego i atrakcyjności miejscowości.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nie uwzględniono, bowiem w myśl ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – <i>zabytkiem jest nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.</i> A zatem obejmuje także obiekty objęte ochroną konserwatorską.
16.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie	PI 6.1 Zaspokojenie znaczących potrzeb w zakresie inwestycji w sektorze gospodarki odpadami, tak aby wypełnić zobowiązania wynikające z prawa unijnego (PI 6.1) str. 127	Główne typy beneficjentów: należy również uwzględnić PGL LP i jego jednostki organizacyjne	Istotne są także działania prowadzące do likwidacji dzikich wysypisk na obszarach zarządzanych przez PGL Lasy Państwowe oraz wspierające zamykanie i rekultywację składowisk odpadów.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W projekcie RPO WP 2014-2020 wskazano <i>Potencjalne typy beneficjentów.</i> Dookreślenie, w tym ewentualne rozszerzenie listy beneficjentów nastąpi w dokumencie uszczegóławiającym Program. Należy jednak podkreślić, iż w projekcie RPO WP 2014-2020 w ramach PI 6.1 nie przewiduje się wsparcia likwidacji dzikich wysypisk.
17.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie	PI 6.3 Rozwój zasobów kultury i ochrona zabytków województwa podkarpackiego PL 6.3 str. 136	Główne typy beneficjentów: należy również uwzględnić PGL LP i jego jednostki organizacyjne	W zarządzie PGL LP znajdują się obiekty dziedzictwa kulturowego i obiekty zabytkowe. Brak wyszczególnienia PGL LP jako potencjalnego beneficjenta skutkować będzie brakiem możliwości ich zabezpieczenia ze środków EFRR	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W projekcie RPO WP 2014-2020 wskazano <i>Potencjalne typy beneficjentów.</i> Dookreślenie, w tym ewentualne rozszerzenie listy beneficjentów nastąpi w dokumencie uszczegóławiającym Program.
18.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie	Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona gleby oraz promowanie usług	Projekty objęte priorytetem realizowane będą dwutorowo: na terenie całego województwa, w szczególności na obszarach objętych (na których występują) różnymi formami ochrony przyrody (w tym Natura 2000),	Nie uwzględniono w przykładowych typach projektów przewidzianych priorytetem inwestycyjnym działania o charakterze dostosowania składu gatunkowego drzewostanów do warunków siedliskowych. Nadleśnictwo zarządza obszarami na których w ramach przywracania drzewostanów na tereny porolne wprowadzono gatunki pionierskie jako przedplon. W chwili obecnej drzewostany te wymagają przebudowy.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W związku ze zmianami w Linii demarkacyjnej w ramach PI 6.4 typy projektów przeformułowano w następujący sposób: - ochrona in-situ i ex-situ

		<p>ekosystemowyc h, w tym programu natura 2000 oraz zielonej infrastruktury</p> <p>(PI 6.4) str.140</p>	<p>W przykładowych typach projektów dopisać:</p> <p>Dostosowania składu gatunkowego drzewostanów do warunków siedliskowych</p> <ul style="list-style-type: none"> - kampanie edukacyjne dot. ochrony różnorodności biologicznej (realizowane w nowo powstałych centrach edukacji ekologicznej z środków EFRR); - realizacja zadań ochronnych na obszarach Natura 2000 zgodnie z zatwierdzonymi Planami Zadań Ochronnych; - ochrona i zachowanie małych form ochrony przyrody, w tym również pielęgnacja pomników przyrody. 	<p>Nadleśnictwo w ramach działalności corocznie wprowadza w zdegradowanych drzewostanach docelowe gatunki drzew w celu wzmocnienia odporności na czynniki biotyczne i abiotyczne oraz sukcesywnego dostosowania do warunków siedliskowych. Przeszkodą w tym planowanym na długi okres czasu procesie są postępujące zmiany klimatyczne takie jak silne wiatry, ulewne deszcze, burze przyczyniające się w znacznym stopniu do rozpadu drzewostanów przedplonowych. Wprowadzenie w Osi IV działania o charakterze dostosowania składu gatunkowego drzewostanów do warunków siedliskowych pozwoli objąć procesem przebudowy znacznie większy obszar drzewostanów oraz przyspieszy proces przebudowy.</p> <p>Ponadto gatunki przedplonowe nie wykorzystują w pełni potencjału produkcyjnego oraz prowadzą do degradacji siedlisk na które zostały sztucznie wprowadzone. Zdegradowany, przereźdzone drzewostan nie spełnia roli środowiskotwórczej.</p> <p>Dodatkowo często rozpadające się już drzewostany porolne nie wpisują się w krajobraz bieszczadzkich lasów oraz zubażają walory krajobrazowe i estetyczne.</p>	<p>zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarach parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody (w tym położonych na obszarach Natura 2000)</p> <ul style="list-style-type: none"> - tworzenie i wyposażenie centrów ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ekoparki - budowa i modernizacja niezbędnej infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków (również na terenach chronionych) - projekty dotyczące waloryzacji istniejących form ochrony przyrody (w szczególności obszarów chronionego krajobrazu) oraz zadań wynikających z potrzeby ochrony krajobrazu, w tym opracowywanie planów/programów ochrony i zarządzania oraz innych dokumentów dla obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo - rozwój działalności wykorzystującej lokalne zasoby przyrodnicze, w tym inwestycje dotyczące infrastruktury mającej na celu rozwój turystyki i edukacji oraz promowanie form ochrony przyrody¹ - wsparcie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m.in. w parkach krajobrazowych) - sporządzanie inwentaryzacji nieleśnych siedlisk przyrodniczych w granicach obszarów NATURA 2000 (w uzgodnieniu z GDOŚ) <p>Należy przy tym nadmienić, że w Programie Rozwoju Obszarów</p>
--	--	---	---	---	---

¹ Realizacja inwestycji wykorzystujących lokalne zasoby przyrodnicze, zwłaszcza na obszarach górskich będzie odbywać się wraz z odpowiednim zabezpieczeniem tych terenów przed zwiększoną i niekontrolowaną presją poprzez koncentrację kanalizację ruchu turystycznego.

					wiejskich 2014-2020 przewidziano Poddziałanie dotyczące zalesiania i tworzenia terenów zalesionych.
19.	<p>Jan Kopija</p> <p>Kierownik Referatu Inwestycji, Promocji i Programów Pomocowych</p> <p>Urząd Gminy Dydnia</p>	<p>PI 6.2</p> <p>Cel szczegółowy: Poprawa stanu gospodarki wodno-ściekowej na terenie</p> <p>Województwa - str. 130</p> <p>Str. 131</p> <p>Przykładowe typy projektów</p> <p>przewidziane priorytetem inwestycyjnym:</p>	<p>Prop. zmiana:</p> <p>*Na terenie województwa podkarpackiego niezbędna jest realizacja inwestycji związanych z budową i modernizacją sieci wodociągowych, kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków, bądź</p> <p>poprawą parametrów już istniejących oczyszczalni dla aglomeracji poniżej 2 tys. RLM</p> <p>*budowa, rozbudowa, modernizacja oczyszczalni ścieków celem spełnienia wymagań dyrektywy ściekowej dotyczącej jakości oczyszczonych ścieków dla aglomeracji z przedziału 2 -10 tys. RLM</p> <p>poniżej przedziału 2 tys. – RLM...</p> <p>*budowa kanalizacji ściekowej w aglomeracji przy spełnieniu wymogu dotyczącego współczynnika koncentracji na poziomie 120 osób na kilometr bieżącej sieci kanalizacyjnej</p> <p>Prop. zmiana:</p> <p>*budowa kanalizacji ściekowej w aglomeracji bez spełnieniu wymogu dotyczącego współczynnika koncentracji osób na kilometr bieżącej sieci .....</p>		<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Nie zmieniono zapisów dotyczących „aglomeracji z przedziału 2 -10 tys. RLM”, gdyż wynikają one bezpośrednio z wytycznych Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju dla RPO w zakresie sektorów gospodarki wodno-ściekowej w kontekście programowania perspektywy 2014-2020 oraz zapisów Linii demarkacyjnej.</p> <p>Zmieniono zapisy dotyczące omawianego typu projektów na: „budowa kanalizacji ściekowej dla aglomeracji z przedziału 2 - 10 tys. RLM”</p> <p>Doprecyzowanie powyższych zapisów nastąpi w dokumentach uszczegółwiających Program.</p>
20.	<p>Gmina Rymanów</p> <p>w porozumieniu z gminami: Horyniec-Zdrój, Iwonicz-Zdrój, Solina</p>	<p>PI 6.2</p> <p>Sekcja 2/str.131</p>	<p>Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Realizacja projektów dotyczy budowy, rozbudowy i modernizacji systemów zaopatrzenia w wodę (ujęcia, stacje uzdatniania wody, sieci 	<p>Realizacja inwestycji związanych z budową, rozbudową i modernizacją systemów zaopatrzenia w wodę na terenie województwa podkarpackiego jest niezbędna nie tylko w aglomeracjach do 10 tys. RLM, dlatego uważamy, iż niecelowym jest ograniczanie dostępu dla aglomeracji powyżej 10 tys. RLM. Podział</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapis dotyczący projektów wodociągowych zmodyfikowano w następujący sposób: „realizacja</p>

			wodociągowe) w przypadku realizacji projektów kompleksowych tj. w sytuacji, gdy na danym terenie równoległe zapewniona zostanie gospodarka ściekowa zgodna z wymogami unijnymi.	na RLM wynika z Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, a nie dotyczy wodociągów. Ponadto brak środków na budowę, rozbudowę i modernizację systemów zaopatrzenia w wodę w ramach PROW na lata 2014-2020, znacznie ograniczy dostęp tej grupy beneficjentów, do środków na ten cel.	projektów dotyczących budowy, rozbudowy i modernizacji systemów zaopatrzenia w wodę (ujęcia, stacje uzdatniania wody, sieci wodociągowe) w przypadku realizacji projektów kompleksowych tj. w sytuacji, gdy na danym terenie równoległe zapewniona zostanie gospodarka ściekowa zgodna z wymogami unijnymi oraz zapisami linii demarkacyjnej” Doprecyzowanie powyższych zapisów nastąpi w dokumentach uszczegóławiających Program.
21.	Gmina Rymanów w porozumieniu z gminami: Horyniec-Zdrój, Iwonicz-Zdrój, Solina	PI 6.3 Sekcja 2/str.135	Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym: Dopisać punkty <ul style="list-style-type: none"> Promocja dziedzictwa naturalnego oraz jego wykorzystanie do celów turystycznych Promocja dziedzictwa kulturowego regionu i kompleksowych produktów turystycznych 	Ponieważ CT6 i priorytet inwestycyjny 6.3 obejmuje również promowanie dziedzictwa naturalnego i kulturowego, dlatego wnosimy o ujęcie w przykładowych typach projektów również związanych z promocją.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z zapisami Linii demarkacyjnej w ramach PI 6.3 nie jest możliwe wspieranie działań promocyjnych.
22.	Gmina Rymanów w porozumieniu z gminami: Horyniec-Zdrój, Iwonicz-Zdrój, Solina	PI 6.4 Sekcja 2/str.140	Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym: <ul style="list-style-type: none"> Tworzenie i wyposażenie centrów ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime np. banki genowe, parki miejskie, parki uzdrowiskowe, ogrody botaniczne, ekoparki 	Parki uzdrowiskowe pełnią funkcje podobne jak parki miejskie, a nie wszystkie uzdrowiska posiadają status miasta.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W omawianym typie projektów zapisano, że dotyczy on zarówno obszarów miejskich jak i pozamiejskich, podając tylko przykłady tego typu inwestycji, a nie tworząc zamknięty ich katalog.
23.	Gmina Sędziszów Małopolski	PI 6.2 OŚ PRIORYTETOW A IV OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEG O I DZIEDZICTWA KULTUROWEG O Cel	Uwzględnić w powyższym działaniu możliwość dofinansowania ze środków Unii Europejskiej budowy systemów kanalizacji sanitarnej na terenach nie objętych aglomeracją oraz alternatywnie budowę indywidualnych i grupowych oczyszczalni ścieków na w/w obszarach.	W celu wypełnienia wymogów dyrektywy 91/271/EWG w terminie do końca 2015 roku wiele JST zostało zmuszonych do zweryfikowania dotychczasowych planów aglomeracji co spowodowało, iż większość obszarów gmin nie jest objęte aglomeracjami. Tym samym zostały pozbawione możliwości korzystania ze środków unijnych na inwestycje związane z budową sieci kanalizacji sanitarnej (dofinansowania tych zadań nie przewiduje także PROW. Potrzeby związane z budową kanalizacji sanitarnej są duże i bez wsparcia zewnętrznego JST nie będą w stanie zapewnić prawidłowej ochrony środowiska naturalnego. Budowa systemów kanalizacji sanitarnej liniowej pozwala na osiągnięcie wymaganego stanu ochrony środowiska oraz właściwą ochronę zasobów wód podziemnych i powierzchniowych. Budowa przydomowych instalacji do oczyszczania ścieków wymaga zarówno odpowiednich warunków gruntowo – rolnych jak	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Budowa systemów kanalizacji sanitarnej na terenach nie objętych aglomeracją oraz alternatywnie budowa indywidualnych i grupowych oczyszczalni ścieków na ww. obszarach mieści się w typie projektu pn.: „Budowa systemów gospodarki ściekowej z uwzględnieniem indywidualnych i grupowych oczyszczalni ścieków w terenach zabudowy rozproszonej nie znajdujących się w aglomeracji, zapewniających stopień oczyszczania ścieków jaki jest wymagany dla aglomeracji z przedziału 2-10 tys. RLM”, który jest zgodny z wytycznymi Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju

		szczegółowy: Poprawa stanu gospodarki wodno – ściekowej na terenie województwa		również odpowiedniej powierzchni działki. Jakość ścieków z przydomowych oczyszczalni, awaryjność tych systemów jak również koszt ich budowy (porównywalny z budową sieci) przeważają na korzyść systemów zbiorczych liniowych.	dla RPO w zakresie sektorów gospodarki wodno-ściekowej w kontekście programowania perspektywy 2014-2020
24.	Zbigniew Czerniakowski, dr hab., prof. UR Dziekan Wydziału Biologiczno-Rolniczego Uniwersytetu Rzeszowskiego	PI 6.3 Zachowanie, ochrona i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego (PI 134)	Uzupełnić brzmienie Celu szczegółowego: „Rozwój zasobów kultury i ochrona wraz z niezbędną rewaloryzacją zabytków (z uwzględnieniem starych parków i historycznych jednostek krajobrazowych) województwa podkarpackiego” Po zdaniu „Na terenie województwa podkarpackiego nie brakuje (...) ma charakter incydentalny.” Dodać: „Niezwykle ważnym elementem dziedzictwa kulturowego Podkarpacia są liczne zabytkowe założenia parkowe oraz historyczne jednostki krajobrazowe związane z kultem religijnym. Brak systematycznej pielęgnacji i niezbędnej rewaloryzacji takich obiektów może prowadzić do nieodwracalnej utraty ich wartości.”	Choć priorytet inwestycyjny PI 6.3 zawiera w nazwie dziedzictwo naturalne, szczegółowe wyjaśnienia dość jednoznacznie skupiają się stosunkowo wąsko rozumianych (w sensie potocznym) zabytkach i dobrach kultury. Do najbardziej zaniedbanej w Polsce kategorii zabytków należą stare parki oraz historyczne jednostki krajobrazowe związane np. kultem religijnym (cmentarze, zadrzewienia przykościelne, kalwarie). Z uwagi na szczególne znaczenie takich żyjących „zabytków” w krajobrazach Podkarpacia, ich związek z tożsamością regionu, należy tę kategorię wyszczególnić.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Ochrona zabytków obejmuje również ich rewaloryzację. Niezalecane jest wpisanie tak szczegółowych zapisów do Programu. Do ewentualnego uwzględnienia w dokumentach uszczegóławiających.
25.	Zbigniew Czerniakowski, dr hab., prof. UR Dziekan Wydziału Biologiczno-Rolniczego Uniwersytetu Rzeszowskiego	PI 6.4 Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywację gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę (PI 6.4), s. 138	Po punkcie ☐ „zwiększenia wykorzystania lokalnych walorów ...” Dodać punkt: ☐ „rewitalizacja tradycyjnych form rolnictwa służących rewaloryzacji i zachowaniu cennych kulturowych krajobrazów i związanych z nimi biocenoz.”	Z uwagi na fakt, że znaczna część bogactwa przyrodniczego Podkarpacia związana jest z krajobrazami kulturowymi ukształtowanymi pod wpływem tradycyjnych form rolnictwa, należy podkreślić znaczenie tych form również jako najskuteczniejszego sposobu ochrony wiejskich krajobrazów i związanych z nimi biocenoz.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zapisy Linii demarkacyjnej nie przewidują możliwości realizacji w ramach RPO działań z zakresu rolnictwa. Natomiast w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 przewidziano Poddziałanie: „Badania i inwestycje związane z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej”
26.	Zbigniew Czerniakowski, dr hab., prof. UR Dziekan Wydziału Biologiczno-Rolniczego Uniwersytetu Rzeszowskiego	PI 6.4 Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywację gleby oraz	Po zdaniu „Z tego względu ważna jest realizacja (...) w regionie.” Dodać: „Często zapomina się, że wiele niezwykle cennych biocenoz (np. muraw kserotermicznych, bogatych kwiecistych łąk i widnych gajów dębowych) to pozostałości po dawnych formach gospodarki. W obszarze podkarpackich pogórzy był to przede	Proponowane uzupełnienie wskazuje na zanik pasterstwa jako jednego z ważniejszych (a w obszarze np. Pogórza Przemyskiego głównego) czynników utraty bioróżnorodności.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zapisy Linii demarkacyjnej nie przewidują możliwości realizacji w ramach RPO działań z zakresu rolnictwa. Natomiast w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 przewidziano Poddziałanie:

		wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę (PI 6.4), Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych s. 139	wszystkim wolny wypas, gospodarka leśno-pastwiskowa (sylwopastoralizm). Dzięki silnym etniczno-gospodarczym podobieństwom całego obszaru Wschodnich i Południowych Karpat, gospodarka zapewniała łączność ekologiczną Podkarpacia z Bałkanami i obszarem czarnomorskim, warunkującą występowanie biocenoz i gatunków południowych, ciepłolubnych. Zmiany w krajobrazie powodowane przez zanik pasterstwa przyczyniają się do szybko postępującej utraty tego bogactwa.”		„Badania i inwestycje związane z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej”
27.	Zbigniew Czerniakowski, dr hab., prof. UR Dziekan Wydziału Biologiczno-Rolniczego Uniwersytetu Rzeszowskiego	PI 6.4 Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywację gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę (PI 6.4), Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych s. 139	Po zdaniu „Wzbogacają one krajobraz (...) połoninami.” Dodać: „Bardzo duży potencjał rozwoju ekoturystyki i rodzinnej agroturystyki tkwi m.in. na obszarach pogórzy. Przykładem jest obszar naturowej Ostoi Przemyskiej, który swoje wyjątkowe bogactwo przyrodnicze zawdzięcza nie tylko pozostałościom pierwotnej puszczy karpackiej w masywie Turnicy, ale także wielowiekowej tradycyjnej gospodarce wiejskiej. Jej pozostałościami są liczne połany, połoninki zapewniające niespotykane gdzie indziej widoki, porzrzucone stare sady dawnych odmian drzew owocowych i dąbrowy nawiązujące swoim charakterem do południowo-karpaccich zadrzewionych pastwisk. Powiązanie rewitalizacji tradycyjnego chowu zwierząt (w tym dawnych rodzimych odmian) z promocją wyjątkowych walorów przyrodniczych i kulturowych może być także najskuteczniejszym oraz najbardziej opłacalnym sposobem ochrony walorów najcenniejszych krajobrazów kulturowych Podkarpacia.”	Istniejący zapis jednoznacznie wskazuje na Bieszczady jako obszar, któremu powinny być dedykowane przedsięwzięcia z zakresu rozwoju turystyki i rekreacji. Nie podważając niezaprzeczalnym wartościom i potencjałowi Bieszczad (silnie zakorzenionych w powszechnej świadomości Polaków), pragniemy zwrócić uwagę na nie mniej cenne, choć znacznie różniące się od terenów górskich, pogórza, dla których obecny RPO może stanowić olbrzymią szansę zrównoważonego rozwoju gwarantującego ochronę wyjątkowych w skali kraju walorów przyrodniczych i kulturowych.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zapisy Linii demarkacyjnej nie przewidują możliwości realizacji w ramach RPO działań z zakresu rolnictwa. Natomiast w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020 przewidziano Poddziałanie: „Badania i inwestycje związane z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej”
28.	Zbigniew Czerniakowski, dr hab., prof. UR Dziekan Wydziału Biologiczno-Rolniczego Uniwersytetu Rzeszowskiego	PI 6.4 Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywację gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura	Po zdaniu „W celu poprawy świadomości ekologicznej (...) ekologicznej (m.in. w parkach krajobrazowych).” Dodać: „Realizacja programu powinna też być wykorzystania do przezwyciężenia narosłych nieporozumień i lęków wynikających z nieuzasadnionego przeciwstawienia ochrony przyrody rozwojowi gospodarczemu i społecznemu. Wręcz predestynowanymi do takiej roli (w skali kraju) obszarami są pogórza karpaccie, a szczególnie ich części objęte programem Natura 2000. Stanowiąc mozaikę biocenoz o charakterze naturalnym	Wzbogacanie inwestycyjne obszarów chronionych dla celów edukacyjnych jest ważnym zadaniem. Wydaje się jednak, że nie docenia się (lub nie dostrzega) możliwości edukacji i kształtowania świadomości przy wykorzystaniu aktualnie realizowanych programów rewaloryzacyjnych i rewitalizacyjnych. Zbytne skupienie uwagi na układach zaaranżowanych (filmy, wystawy i muzea przyrodnicze, etc.) może paradoksalnie prowadzić do pogłębiania się luki między świadomością i wiedzą o charakterze abstrakcyjnym, a realnymi procesami zachodzącymi w krajobrazach i ich biocenozach. Dlatego rewitalizacja	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Niezalecane jest wpisanie tak szczegółowych zapisów do Programu. Do ewentualnego uwzględnienia w dokumentach uszczegóławiających.

		2000" i zieloną infrastrukturę (PI 6.4), Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych s. 139	(np. fragmenty pierwotnej puszczy, obszary źródliskowe, doliny naturalnych rzek i potoków) oraz ukształtowanych pod wpływem działalności człowieka (np. łąki, luźne gaje dębowe, murawy kserotermiczne), wymagają bardzo zróżnicowanego podejścia, gwarantującego optymalną ochronę i wykorzystanie usług ekosystemowych krajobrazu. O ile na niewielkich obszarach (od dawna nie podlegających ingerencji człowieka) optymalnym podejściem jest ochrona bierna, o tyle dla obszarów otwartych i półotwartych wokół istniejących i historycznych wsi i osad najlepszą formą ochrony jest odpowiednie gospodarcze wykorzystanie ziemi."	proekologicznych form gospodarczego wykorzystania krajobrazu stanowić może doskonałą okazję przekazywania niezbędnej wiedzy przyrodniczej we właściwym, realnym kontekście.	
29.	Zbigniew Czerniakowski, dr hab., prof. UR Dziekan Wydziału Biologiczno-Rolniczego Uniwersytetu Rzeszowskiego	PI 6.4 Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywację gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000" i zieloną infrastrukturę (PI 6.4), Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym: s. 140	Po punkcie ☐ „tworzenie i wyposażenie centrów ochrony różnorodności biologicznej (...), ogrody botaniczne, ekoparki Dodać punkt: ☐ „Utworzenie terenowego ośrodka służącego promocji i kształceniu w zakresie pro-ekologicznych form wykorzystania ziemi sprzyjających zachowaniu bogactwa przyrodniczego i krajobrazowego oraz dziedzictwa kulturowego obszarów Podkarpacia.” A punkt ☐ „Zwalczanie gatunków inwazyjnych” Zmienić na: ☐ „Rozpoznanie zasięgu i miejsc występowania na terenie województwa gatunków inwazyjnych i obcych, ich zwalczanie oraz edukacja społeczeństwa w temacie zagrożeń jakie niosą za sobą gatunki inwazyjne i obce.”	Naszym zdaniem województwo podkarpackie posiada optymalne warunki (bogata i długa tradycja przyjaznych przyrodzie form rolnictwa, dobrze zachowane cenne przyrodniczo krajobrazy wiejskie, duże, dobrze przygotowane ośrodki akademickie), by powstał na jego terenie ośrodek dedykowany wykorzystaniu tradycyjnych, proekologicznych form wykorzystania krajobrazu jako skutecznych narzędzi ochrony bioróżnorodności. Związane z tym zagadnienia cieszą się coraz większym zainteresowaniem zarówno wśród praktyków jak i naukowców-badaczy. Taka placówka z bogatym zapleczem terenowym umożliwiającym prowadzenie ciągłych badań monitoringowych i eksperymentalnych, pod egidą polskiej uczelni, otwarta dla rodzimych i zagranicznych naukowców i studentów byłaby jedynym takim ośrodkiem w Europie. Warunkiem skutecznego i bezpiecznego zwalczania gatunków inwazyjnych i obcych jest odpowiedni stan rozpoznania i rozszedlenia i dynamiki ekspansji; niezbędna jest edukacja społeczeństwa w celu minimalizacji zagrożenia gatunkami inwazyjnymi.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Typy projektów powinny być zgodne z Linią demarkacyjną, a w związku ze zmianami ww. Linii typy projektów w ramach PI 6.4 przeformułowana w następujący sposób: - ochrona in-situ i ex-situ zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarach parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody (w tym położonych na obszarach Natura 2000) - tworzenie i wyposażenie centrów ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ekoparki - budowa i modernizacja niezbędnej infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków (również na terenach chronionych) - projekty dotyczące waloryzacji istniejących form ochrony przyrody (w szczególności obszarów chronionego krajobrazu) oraz zadań wynikających z potrzeby ochrony krajobrazu, w tym opracowywanie planów/programów ochrony i zarządzania oraz innych dokumentów dla obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo - rozwój działalności wykorzystującej

					<p>lokalne zasoby przyrodnicze, w tym inwestycje dotyczące infrastruktury mającej na celu rozwój turystyki i edukacji oraz promowanie form ochrony przyrody²</p> <p>- wsparcie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m.in. w parkach krajobrazowych)</p> <p>- sporządzanie inwentaryzacji nieleśnych siedlisk przyrodniczych w granicach obszarów NATURA 2000 (w uzgodnieniu z GDOŚ)</p> <p>Nadmienić także należy, że aktualne zapisy Linii demarkacyjnej przewidują wsparcie opracowania zasad kontroli i zwalczania w środowisku przyrodniczym gatunków obcych tylko na poziomie krajowym.</p>
30.	<p>Paweł Potyrański - Zastępca Dyrektora Wydziału Pozyskiwania Funduszy Urzędu Miasta Rzeszowa</p> <p>Gmina Miasto Rzeszów</p>	<p>PI 6.3 Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego, s. 133-136</p>	<p>W sytuacji, gdy priorytet 6.3 zawęży zasoby kulturowe tylko do obiektów wpisanych indywidualnie do rejestru zabytków, wnioskujemy o objęcie priorytetem wszystkich obiektów znajdujących się w ewidencji zabytków, w tym budynków mieszkalnych.</p> <p>W związku z powyższym proponuje się poszerzenie listy przykładowych projektów przewidzianych priorytetem inwestycyjnym, poprzez uzupełnienie projektu pn. „ochrona, zachowanie i zabezpieczenie obiektów dziedzictwa kulturowego i obiektów zabytkowych” o budynki mieszkalne.</p> <p>W związku z powyższym wnioskuje się o uzupełnienie katalogu beneficjentów o wspólnoty mieszkaniowe.</p>	<p>Niejednokrotnie obiekty zabytkowe, w tym budynki mieszkalne, o znacznych walorach artystycznych z różnych powodów nie są wpisane do rejestru zabytków, a przecież stanowią ważny element zasobów dziedzictwa kulturowego.</p> <p>Obok architektury sakralnej, rezydencjonalnej, obronnej, użyteczności publicznej, budownictwa ludowego i przemysłowego, zabytkowe budynki mieszkalne należą do zasobów materialnego dziedzictwa kulturowego regionu.</p> <p>Poszerzenie katalogu beneficjentów wynika z form własności budynków mieszkalnych.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Nie uwzględniono, bowiem w myśl ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami – <i>zabytkiem jest nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową</i>. A zatem nie tylko obiekty wpisane do rejestrów i ewidencji.</p> <p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W projekcie RPO WP 2014-2020 wskazano <i>Potencjalne typy beneficjentów</i>. Dookreślenie, w tym ewentualne rozszerzenie listy beneficjentów nastąpi w dokumencie</p>

² Realizacja inwestycji wykorzystujących lokalne zasoby przyrodnicze, zwłaszcza na obszarach górskich będzie odbywać się wraz z odpowiednim zabezpieczeniem tych terenów przed zwiększoną i niekontrolowaną presją poprzez koncentrację kanalizację ruchu turystycznego.

					uszczegóławiającym Program.
31.	<p>Paweł Potyrański - Zastępca Dyrektora Wydziału Pozyskiwania Funduszy Urzędu Miasta Rzeszowa</p> <p>Gmina Miasto Rzeszów</p>	<p>Podjęmowanie przedsięwzięć mających na celu poprawę stanu jakości środowiska miejskiego, rewitalizację miast, rekultywację i dekontaminację terenów przemysłowych (w tym terenów powojkowych), zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza i propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu (PI 6.5), s. 144 - 145</p>	<p>Proponujemy uzupełnienie zakresu projektu, znajdującego się na liście przykładowych projektów przewidzianych priorytetem inwestycyjnym, w brzmieniu „- działania mające na celu przywrócenie funkcji społecznych, gospodarczych bądź rekreacyjnych zdegradowanym oraz przemysłowym obszarom miejskim, w tym m.in. ...” poprzez dodanie punktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rewitalizacja zdegradowanej tkanki mieszkaniowej i terenów w otoczeniu budynków oraz istniejących podwórek i terenów przyblokowych; - humanizacja blokowisk oraz poprawa warunków technicznych budynków zrealizowanych z tzw. „wielkiej płyty”. <p>W związku z powyższym wnioskuję się także o uzupełnienie katalogu beneficjentów o wspólnoty mieszkaniowe.</p>	<p>Efektywne wykorzystanie zasobów wewnętrznych i zewnętrznych dla równoważonego i inteligentnego rozwoju społeczno – gospodarczego w celu poprawy jakości życia mieszkańców jest bezpośrednio związane z poprawą warunków mieszkaniowych oraz odnową obiektów i budynków mieszkalnych oraz przestrzeni miejskiej.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Typy projektów powinny być zgodne z Linią demarkacyjną, a w związku ze zmianami ww. Linii typy projektów w ramach PI 6.5 przeformułowana w następujący sposób:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rekultywacja lub remediacja terenów zdegradowanych mająca na celu zmianę dotychczasowych funkcji przez nie pełnionych na cele środowiskowe umożliwiające powtórne wykorzystanie terenu (miasta poniżej 100 tys. mieszkańców) - inwestycje w zakresie budowy infrastruktury koniecznej do dokonywania pomiaru zanieczyszczeń oraz powiadamiania ludności o jego poziomie i budowy systemów monitoringu powietrza, - inwestycje dotyczące ograniczenia emisji hałasu, - działania służące poprawie jakości powietrza dla sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw: instalacje i urządzenia ograniczające emisję zanieczyszczeń do powietrza (pyłowe, gazowe) <p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W projekcie RPO WP 2014-2020 wskazano <i>Potencjalne typy beneficjentów</i>. Dookreślenie, w tym ewentualne rozszerzenie listy beneficjentów nastąpi w dokumencie uszczegóławiającym Program.</p>
32.	<p>Paweł Potyrański - Zastępca Dyrektora Wydziału Pozyskiwania Funduszy Urzędu Miasta Rzeszowa</p> <p>Gmina Miasto Rzeszów</p>	<p>2.4 Oś priorytetowa IV Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego, str.</p>	<p>W liście „Przykładowe typy projektów przewidzianych priorytetem inwestycyjnym” proponuje się dodać kolejną pozycję:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wsparcie infrastruktury zbierania i przetwarzania odpadów komunalnych, w 	<p>Wymagane prawnie zwiększanie ilości odpadów komunalnych takich jak papier, tworzywa sztuczne, szkło, poddawanych recyklingowi wymaga stworzenia adekwatnej do potrzeb infrastruktury.</p> <p>Ograniczanie składowania odpadów wymaga zwiększenia możliwości ich przetwarzania w celu ich</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Obecny zapis, który wśród typów projektów wymienia „kompleksowe działania skierowane na poprawę gospodarowania odpadami</p>

		127	szczegółności ich recyklingu,	zagospodarowania w sposób inny niż składowanie.	komunalnymi zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami” nie wyklucza wsparcia infrastruktury zbierania i przetwarzania odpadów komunalnych, w szczególności ich recyklingu. Ponadto w opisie PI 6.1 podkreślono, że „inwestycje w sektorze gospodarki odpadami będą realizowane zgodnie z unijną hierarchią postępowania z odpadami, która nadaje priorytet zapobieganiu powstawaniu odpadów, ich ponownemu wykorzystaniu, ich przygotowaniu do ponownego użycia i recyklingowi”.
33.	Paweł Potyrański - Zastępca Dyrektora Wydziału Pozyskiwania Funduszy Urzędu Miasta Rzeszowa Gmina Miasto Rzeszów	<p>Sekcja 2: OPIS UKŁADU OSI PRIORYTETOWYCH,</p> <p>Oś priorytetowa IV: Ochrona Środowiska Naturalnego i Dziedzictwa Kulturowego</p> <p>Cel Tematyczny 6: Zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami</p> <p>Priorytet Inwestycyjny 6.3: Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturalnego</p> <p>Str. 135</p>	Wśród przykładowych typów projektów przewidzianych priorytetem inwestycyjnych wymieniony jest zakup trwałego wyposażenia oraz konserwacja muzealiów, starodruków itp., brak natomiast wskazania możliwości dokonania zakupu samych muzealiów i starodruków, jak również przedmiotów sztuki współczesnej. Niniejszym wnioskuje się o dodanie zapisów tworzących taką możliwość.	Możliwość dokonania zakupu eksponatów muzealnych w sposób znaczny podnieść może atrakcyjność prezentowanych przez instytucje kultury wystaw. Możliwość zakupu przedmiotów sztuki współczesnej w identyczny sposób zaowocować może zwiększeniem atrakcyjności wystaw, jak również pozwoli budować ciekawe kolekcje teże sztuki, przez co przyczyni się do zachowania dorobku kulturowego sztuki współczesnej dla przyszłych pokoleń.	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W związku z pojawiającymi się zastrzeżeniami dotyczącymi braku rozdzielnosci typów projektów, przeformułowano je w następujący sposób:</p> <ul style="list-style-type: none"> ochrona obiektów dziedzictwa kulturowego ruchomych i nieruchomości poprzez dążenie do przywrócenia ich dawnej świetności, zabezpieczenie przed degradacją w przyszłości oraz udostępnienie jako atrakcji kulturalnych regionu (demarkacja kwotowa zgodnie z Linią demarkacyjną) rozwój zasobów kultury poprzez inwestycje dotyczące infrastruktury służącej działalności kulturalnej i ochronie dziedzictwa kulturowego, umożliwiające podniesienie atrakcyjności kulturalnej regionu i zwiększenie dostępności dóbr kultury (demarkacja kwotowa zgodna z Linią demarkacyjną)
34.	Paweł Potyrański - Zastępca Dyrektora Wydziału Pozyskiwania Funduszy Urzędu Miasta	Oś IV Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa	<p>Proponuje się dodać do listy przykładowych typów projektów zapisu:</p> <p>Modernizacja infrastruktury zabytkowych parków i</p>	Zabytkowe parki i ogrody również stanowią dziedzictwo kulturowe województwa a są pominięte w przykładowych typach projektów w PI 6.4.	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Typy projektów powinny być zgodne z Linią demarkacyjną, a w związku ze</p>

	<p>Rzeszowa</p> <p>Gmina Miasto Rzeszów</p>	<p>kulturowego</p> <p>PI 6.4</p> <p>Ochrona i przywrócenie różnorodności biologicznej, ochrona i rekultywację gleby oraz wspieranie usług ekosystemowych, także poprzez program „Natura 2000” i zieloną infrastrukturę</p> <p>Str. 140</p>	<p>ogrodów.</p>	<p>Proponuje się wymienić zabytkowe parki i ogrody w celu umożliwienia współfinansowania projektów, których przedmiotem będzie modernizacja infrastruktury zabytkowych parków i ogrodów.</p>	<p>zmianami ww. Linii typy projektów w ramach PI 6.4 przeformułowana w następujący sposób:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ochrona in-situ i ex-situ zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarach parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody (w tym położonych na obszarach Natura 2000) - tworzenie i wyposażenie centrów ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ekoparki - budowa i modernizacja niezbędnej infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków (również na terenach chronionych) - projekty dotyczące waloryzacji istniejących form ochrony przyrody (w szczególności obszarów chronionego krajobrazu) oraz zadań wynikających z potrzeby ochrony krajobrazu, w tym opracowywanie planów/programów ochrony i zarządzania oraz innych dokumentów dla obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo - rozwój działalności wykorzystującej lokalne zasoby przyrodnicze, w tym inwestycje dotyczące infrastruktury mającej na celu rozwój turystyki i edukacji oraz promowanie form ochrony przyrody³ - wsparcie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m.in. w parkach krajobrazowych) - sporządzanie inwentaryzacji nieleśnych siedlisk przyrodniczych w
--	---	--	-----------------	--	--

³ Realizacja inwestycji wykorzystujących lokalne zasoby przyrodnicze, zwłaszcza na obszarach górskich będzie odbywać się wraz z odpowiednim zabezpieczeniem tych terenów przed zwiększoną i niekontrolowaną presją poprzez koncentrację kanalizację ruchu turystycznego.

					granicach obszarów NATURA 2000 (w uzgodnieniu z GDOŚ)
35.	Paweł Potyrański - Zastępca Dyrektora Wydziału Pozyskiwania Funduszy Urzędu Miasta Rzeszowa Gmina Miasto Rzeszów	PI 6.4 Oś IV Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego Str. 142 Tabela 46 Wskaźniki produktu	Zasadnym jest rozszerzenie zapisu wskaźnika nr 1 Liczba parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody objętych wsparciem. Proponowany opis: Liczba parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody, zabytkowych parków i ogrodów objętych wsparciem.	Uzasadnienie jak wyżej. Ponadto celowym jest uwzględnienie zabytkowych parków i ogrodów we wskaźnikach produktu w celu ich weryfikacji. Aktualnie wskaźnik odnosi się jedynie do parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wskaźnik „Liczba parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody objętych wsparciem” pochodzi ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych (WLWK) opracowanej przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. W związku z aktualizacją WLWK wskaźnik ten otrzyma obecnie brzmienie „Liczba wspartych form ochrony przyrody”.
36.	Paweł Potyrański - Zastępca Dyrektora Wydziału Pozyskiwania Funduszy Urzędu Miasta Rzeszowa Gmina Miasto Rzeszów	PI 6.4 Tabela 46 Wskaźniki produktu PI6.4 Str. 142	Proponuje się dodać wskaźniki: Liczba nowopowstałych parków, miejskich, ekoparków, ogrodów botanicznych. <ul style="list-style-type: none"> Liczba lokalnych walorów przyrodniczych udostępniona turystycznie Powierzchnia lokalnych walorów przyrodniczych udostępniona turystycznie. Liczba zrealizowanych działań z zakresu edukacji ekologicznej 	Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym dają możliwość tworzenia i wyposażenia centrów ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich. Jako przykład przytaczane są parki miejskie, ogrody botaniczne i ekoparki. W przedstawionej tabeli na str. 142 brak odpowiednich wskaźników pozwalających na skwantyfikowanie działań wskazanych jako przykładowe.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W tabeli „Wskaźniki produktu” mają znaleźć się wskaźniki wybrane ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych opracowanej przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju.
37.	Paweł Potyrański - Zastępca Dyrektora Wydziału Pozyskiwania Funduszy Urzędu Miasta Rzeszowa Gmina Miasto Rzeszów	PI 5.2 Oś priorytetowa IV Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi (PI 5.2.) Str. 120-121	Zauważa się brak szerszego poruszenia innych zagrożeń oprócz spowodowanych zmianami klimatycznymi. Wnioskuje się o uwzględnienie zagrożeń o charakterze społecznym (przestępczość, chuligaństwo), katastrof (komunikacyjnych, ekologicznych np. w zakresie materiałów niebezpiecznych), etc.	Poza zagrożeniami determinowanymi siłami natury, w szczególności zmianami klimatycznymi, występują liczne zagrożenia natury społecznej (akty chuligaństwa, wandalizmu, przestępczości) oraz wynikające z działalności człowieka jak: magazynowanie, użytkowanie i przewóz materiałów niebezpiecznych; emisja do gleby i powietrza substancji szkodliwych dla życia i zdrowia ludzi oraz stanu środowiska naturalnego; katastrofy komunikacyjne; pożary.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA W związku ze zmianami w Linii demarkacyjnej w ramach PI 5.2 omawiany typ projektów przeformulowano w następujący sposób: „wsparcie systemu ratownictwa chemiczno-ekologicznego i służb ratowniczych na wypadek wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii, w tym wyposażenie i wzmocnienie służb ratowniczych, przede wszystkim poprzez zakupy sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof (w zależności od beneficjenta - na poziomie regionalnym – Ochotnicza Straż Pożarna)”

38.	<p>Paweł Potyrański - Zastępca Dyrektora Wydziału Pozyskiwania Funduszy Urzędu Miasta Rzeszowa</p> <p>Gmina Miasto Rzeszów</p>	<p>PI 5.2</p> <p>Oś priorytetowa IV Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego</p> <p>Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania klęskami żywiołowymi (PI 5.2.)</p> <p>Str. 122</p>	<p>Wnioskuje się o dopisanie w ustępie Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym punktu o następującej treści:</p> <p>„rewitalizacja zbiorników wodnych”</p>	<p>Zakres przykładowych projektów winien być uzupełniony o rewitalizację zbiorników wodnych, gdyż potrzeby w przedmiotowym zakresie są znaczące i ważne dla gospodarki wodnej oraz ochrony środowiska naturalnego w naszym województwie.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Pojęcie „rewitalizacja” nie zostało zdefiniowane w ustawie Prawo wodne, ani też w ustawie Prawo budowlane. „Rewitalizacja” obiektów budowlanych jest pojęciem dużo szerszym niż odbudowa, rozbudowa, przebudowa, czy też remont zbiorników wodnych (w szczególności budowli przeciwpowodziowych). Ze względu na swą obszerność znaczenia, zgłoszona propozycja rewitalizacji zbiorników wodnych (w przykładowych typach projektów) wymaga doprecyzowania planowanych w jej ramach działań.</p>
39.	<p>Paweł Potyrański - Zastępca Dyrektora Wydziału Pozyskiwania Funduszy Urzędu Miasta Rzeszowa</p> <p>Gmina Miasto Rzeszów</p>	<p>PI 6.3</p> <p>Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego (PI 6.3),</p> <p>Tabela 43. Wskaźniki rezultatu (PI 6.3), str. 124</p>	<p>Jako jedyny wskaźnik rezultatu w Tabeli 43. Wskaźniki rezultatu (PI 6.3), podano: „Zwiedzający muzea i oddziały muzealne (ogółem) na 1000 mieszkańców”.</p> <p>Propozycja zmiany: „Zwiedzający muzea i oddziały muzealne oraz inne instytucje kultury (ogółem) na 1000 mieszkańców”</p>	<p>Tak sprecyzowany wskaźnik uniemożliwia wybranie go przez innych potencjalnych beneficjentów – instytucji kultury, tj. galerie, biura wystaw itp.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Ewentualny wybór dodatkowych wskaźników nastąpi w uszczegółowieniu Programu.</p>
40.	<p>Paweł Potyrański - Zastępca Dyrektora Wydziału Pozyskiwania Funduszy Urzędu Miasta Rzeszowa</p> <p>Gmina Miasto Rzeszów</p>	<p>2.4 OŚ PRIORYTETOWA IV. OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO</p>	<p>Wnioskuje się o dodanie zapisów mówiących o wspieraniu działań społecznych propagujących kulturę i historię (grupa docelowa: grupy rekonstrukcyjne, bractwa historyczne).</p>	<p>Działania społeczne są istotnym elementem wspierającym ochronę dziedzictwa kulturowego.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W związku z pojawiającymi się zastrzeżeniami dotyczącymi braku rozdzielności typów projektów w ramach PI 6.3, przeformułowano je w następujący sposób:</p> <p>- ochrona obiektów dziedzictwa</p>

		str.135 (Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym)			<p>kulturowego ruchomych i nieruchomości poprzez dążenie do przywrócenia ich dawnej świetności, zabezpieczenie przed degradacją w przyszłości oraz udostępnienie jako atrakcji kulturalnych regionu (demarkacja kwotowa zgodnie z Linią demarkacyjną)</p> <p>- rozwój zasobów kultury poprzez inwestycje dotyczące infrastruktury służącej działalności kulturalnej i ochronie dziedzictwa kulturowego, umożliwiające podniesienie atrakcyjności kulturalnej regionu i zwiększenie dostępności dóbr kultury (demarkacja kwotowa zgodna z Linią demarkacyjną)</p>
41.	<p>Paweł Potyrański - Zastępca Dyrektora Wydziału Pozyskiwania Funduszy Urzędu Miasta Rzeszowa</p> <p>Gmina Miasto Rzeszów</p>	<p>PI 6.4</p> <p>2.4 OŚ PRIORYTETOWA IV. OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO str.140 (Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym)</p>	<p>Wnosi się o dopisanie w drugim odnośniku: ogrody zoologiczne</p>	<p>Proponowany zapis pozwoli na dofinansowanie projektowania planowanego ogrodu zoologicznego w Rzeszowie oraz jego przyszłej realizacji.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Typy projektów powinny być zgodne z Linią demarkacyjną, a w związku ze zmianami ww. Linii typy projektów w ramach PI 6.4 przeformułowana w następujący sposób:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ochrona in-situ i ex-situ zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarach parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody (w tym położonych na obszarach Natura 2000) - tworzenie i wyposażenie centrów ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ekoparki - budowa i modernizacja niezbędnej infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków (również na terenach chronionych) - projekty dotyczące waloryzacji istniejących form ochrony przyrody (w szczególności obszarów chronionego krajobrazu) oraz zadań wynikających z potrzeby ochrony krajobrazu, w tym opracowywanie planów/programów ochrony i zarządzania oraz innych dokumentów

					<p>dla obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój działalności wykorzystującej lokalne zasoby przyrodnicze, w tym inwestycje dotyczące infrastruktury mającej na celu rozwój turystyki i edukacji oraz promowanie form ochrony przyrody⁴ - wsparcie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m.in. w parkach krajobrazowych) - sporządzanie inwentaryzacji nieleśnych siedlisk przyrodniczych w granicach obszarów NATURA 2000 (w uzgodnieniu z GDOŚ)
42.	<p>Paweł Potyrański - Zastępca Dyrektora Wydziału Pozyskiwania Funduszy Urzędu Miasta Rzeszowa</p> <p>Gmina Miasto Rzeszów</p>	<p>PI 6.5</p> <p>2.4 OŚ PRIORYTETOWA IV. OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO str.142 (ramka)</p>	<p>Wnioskuje się o dopisanie: tereny pokolejowe.</p>	<p>Zapis umożliwi dofinansowanie rewitalizacji i rekultywacji nieużytkowanych terenów kolejowych, budynków, ponowne uruchamianie nieużywanych dworców, przywracanie nieczynnych linii kolejowych</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Typy projektów powinny być zgodne z Liniją demarkacyjną, a w związku ze zmianami ww. Linii typy projektów w ramach PI 6.5 przeformułowana w następujący sposób:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rekultywacja lub remediacja terenów zdegradowanych mająca na celu zmianę dotychczasowych funkcji przez nie pełnionych na cele środowiskowe umożliwiającą powtórne wykorzystanie terenu (miasta poniżej 100 tys. mieszkańców) - inwestycje w zakresie budowy infrastruktury koniecznej do dokonywania pomiaru zanieczyszczeń oraz powiadamiania ludności o jego poziomie i budowy systemów monitoringu powietrza, - inwestycje dotyczące ograniczenia emisji hałasu, - działania służące poprawie jakości powietrza dla sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw: instalacje i urządzenia ograniczające emisję

⁴ Realizacja inwestycji wykorzystujących lokalne zasoby przyrodnicze, zwłaszcza na obszarach górskich będzie odbywać się wraz z odpowiednim zabezpieczeniem tych terenów przed zwiększoną i niekontrolowaną presją poprzez koncentrację kanalizację ruchu turystycznego.

					zanieczyszczeń do powietrza (pyłowe, gazowe)
43.	Powiat Przeworski	<p>PI 6.3</p> <p>Sekcja 2 Opis układu sieci priorytetowych</p> <p>Oś priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego</p> <p>s.135</p>	<p>Budowę, przebudowę i renowację instytucji kultury oraz obiektów zabytkowych</p> <p>(m.in. muzea, skanseny, budowle, zespoły budynków w tym budynki sakralne, kolej wąskotorowa);</p> <p>dostosowanie ich do działalności kulturalnej, ewentualnie połączonej z komercyjną.</p>	<p>Na Podkarpaciu istnieją dwie linie kolei wąskotorowych tj. Bieszczadzka Kolej Leśna oraz Przeworsk Kolej Dojazdowa Przeworsk-Dynów. Kolejki są wpisane do rejestru zabytków. Przeworska Kolej Wąskotorowa posiada przejazd przez jedyny w Polsce tunel na kolejach wąskotorowych o długości 602 m. Brak tego zapisu znacznie utrudni aplikacje o środki zewnętrzne w ramach RPO WP na lata 2014 -2020.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W związku z pojawiającymi się zastrzeżeniami dotyczącymi braku rozdzielności typów projektów w ramach PI 6.3, przeformułowano je w następujący sposób:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ochrona obiektów dziedzictwa kulturowego ruchomych i nieruchomości poprzez dążenie do przywrócenia ich dawnej świetności, zabezpieczenie przed degradacją w przyszłości oraz udostępnienie jako atrakcji kulturalnych regionu (demarkacja kwotowa zgodnie z Linią demarkacyjną) - rozwój zasobów kultury poprzez inwestycje dotyczące infrastruktury służącej działalności kulturalnej i ochronie dziedzictwa kulturowego, umożliwiającą podniesienie atrakcyjności kulturalnej regionu i zwiększenie dostępności dóbr kultury (demarkacja kwotowa zgodna z Linią demarkacyjną)
44.	Gmina Lubenia	<p>PI 6.2</p> <p>Pkt 2.4.Oś priorytetowa IV Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego</p> <p>Cel szczegółowy : Poprawa stanu gospodarki wodno-ściekowej na terenie województwa,</p> <p>Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym</p>	<p>W Programie zapisano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizacja projektów dotyczących budowy, rozbudowy i modernizacji systemów zaopatrzenia w wodę (ujęcia, stacje uzdatniania wody, sieci wodociągowe) w przypadku realizacji projektów kompleksowych tj. w sytuacji gdy na danym terenie równoległe zapewniona zostanie gospodarka ściekowa zgodna z wymogami unijnymi, w aglomeracjach poniżej 10 tys. RLM <p>Proponujemy zapis:</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizacja projektów dotyczących budowy, rozbudowy i modernizacji systemów zaopatrzenia w wodę (ujęcia, stacje uzdatniania wody, sieci wodociągowe wraz z przyłączami (w przypadku jeżeli właścicielem przyłącza jest beneficjent lub podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków kwalifikowanych w ramach projektu)) w przypadku realizacji projektów kompleksowych tj. w sytuacji gdy na danym terenie równoległe zapewniona zostanie gospodarka ściekowa zgodna z wymogami 	<p>W aktualnych zapisach Programu brak jest wskazania przyłączy wodociągowych. Zadaniem własnym Gminy jest zapewnienie dostaw wody. Jest to możliwe poprzez budowę, rozbudowę i modernizację systemów zaopatrzenia w wodę (ujęć, stacji uzdatniania wody, sieci wodociągowych wraz z przyłączami) .</p> <p>W perspektywie 2007-2013 jako kwalifikowane uznawane było podłączenie do sieci wodociągowych odbiorów usług (przyłącze wodociągowe) w przypadku jeżeli właścicielem przyłącza jest beneficjent lub podmiot upoważniony do ponoszenia wydatków kwalifikowanych w ramach projektu (cały odcinek przewodu łączącego sieć wodociągową z wewnętrzną instalacją wodociagową w nieruchomości odbiorcy usług wraz z zaworem za wodomierzem głównym będzie kwalifikowany).</p> <p>To prawidłowe podejście do tematu przyłączy wodociągowych.</p> <p>Prosimy serdecznie o skorygowanie zapisów Programu.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA.</p> <p>Niezgodność z ustawą o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, gdzie wskazano że realizację budowy przyłączy do sieci wodociągowej zapewnią na własny koszt osoba ubiegająca się o przyłączenie nieruchomości do sieci. Natomiast przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne jest obowiązane zapewnić budowę urządzeń wodociągowych ustalonych przez gminę, co może podlegać współfinansowaniu w ramach RPO.</p>

		Str. 131	unijnymi, w aglomeracjach poniżej 10 tyś. RLM		
45.	Prestige Roman Zdyra i Małgorzata Zdyra sp.j.	PI 6.3 Sekcja II pkt 2.4 Oś priorytetowa IV, PI 6.3 str. 136	<p>Jako główne typy beneficjentów dla PI 6.3 wskazano wyłącznie jednostki związane z bu-dżetem oraz kościoły i związki wyznaniowe, zapominając o przedsiębiorcach prywatnych będących w posiadaniu zabytkowych obiektów. Ta dyskryminacja prywatnych właścicieli obiektów zabytkowych którzy chcą z pomocą funduszy unijnych, przywrócić tym obiektom ich dawny blask a następnie utrzymywać je przez długie lata, z pozytkiem dla wszystkich, z uzyskiwanych dochodów to poważne niedopatrzenie.</p> <p>Proszę o dopisanie do listy typów beneficjentów PI 6.3:</p> <p>- Przedsiębiorcy prywatni</p>	<p>Wiele analiz wykazało, że przy podobnej inwestycji prywatny przedsiębiorca dużo efektywniej wydaje środki niż inwestor jakim jest Jednostka Samorządu Terytorialnego.</p> <p>Przedsiębiorca prywatny podobny cel jest w stanie osiągnąć dużo niższymi nakładami.</p> <p>Również w odniesieniu do działań związanych z kulturą czy turystyką prywatni inwestorzy są bar-dziej konkurencyjni, bardziej aktywni, bardziej efektywni i bardziej zaangażowani w działania związane z prowadzonym przedsięwzięciem, a ponadto nie generują dla gminy kosztów związa-nych z bieżącym funkcjonowaniem obiektów.</p> <p>Prywatny przedsiębiorca jest w stanie wziąć na siebie odpowiedzialność i ryzyko za długoletnie funkcjonowanie zrealizowanego projektu i funkcjonować bez dodatkowych kosztów obciążających budżety JST takich jak n.p. gminy.</p> <p>Dlatego zupełnie niezrozumiałym jest dlaczego przedsiębiorca prywatny jest dyskrymino-wany w działaniach z wiązanych PI 6.3 i nie jest uwzględniony na liście beneficjentów tego priorytetu inwestycyjnego.</p> <p>Największe zniszczenia przez okres PRL miały miejsce w obiektach prywatnych takich jak dwory, pałace czy zespoły dworskie dlatego powinna być teraz udzielana znacznie większa pomoc Państwa na ich ratowanie. Środki unijne na te cele powinny być dostępne również dla przedsię-biorców prywatnych dysponujących obiektami zabytkowymi a chcącymi je wyremontować i prze-kształcić w obiekty turystyczne lub kulturalne, a nie jedynie dla grup wymienionych w projekcie RPO WP.</p> <p>Remont obiektu zabytkowego i przystosowanie go do celów turystycznych takich jak hotel czy re-stauracja w nie mniejszym stopniu przyciąga turystów i społeczność lokalną do odwiedzenia ta-kiego miejsca i obcowania z kulturą i historią z takim miejscem przeważnie związaną.</p> <p>Restauracje w obiektach zabytkowych to również często wspaniałe galerie sztuki w których eks-ponowane są prace artystów lokalnych.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W projekcie RPO WP 2014-2020 wskazano <i>Potencjalne typy beneficjentów</i>. Dookreślenie, w tym ewentualne rozszerzenie listy beneficjentów nastąpi w dokumencie uszczegóławiającym Program.</p>

				<p>Tendencja światowej turystyki do tworzenia w obiektach zabytkowych wyjątkowych, i wyposażonych ze smakiem hoteli dotarła również do Polski. Teraz również polscy turyści poszukują wyjątkowych miejsc jakimi są hotele w obiektach zabytkowych aby obcować z klimatem minionych wieków. Należy jednak przyznać iż hotele i restauracje prowadzone przez przedsiębiorców prywatnych są dużo bardziej rentowne i lepiej zarządzane niż ich odpowiedniki prowadzone przez jednostki budżetowe. Sądzę iż każde EURO zainwestowane ze środków unijnych przez prywatnego przedsiębiorcę jest równe co najmniej 2 EURO zainwestowanym z tych środków przez inne podmioty. Bo przecież chyba nie chodzi tylko o to aby wykorzystać środki unijne na zrealizowanie jakiegoś projektu i pochwalić się przed wyborcami ale o to aby ten projekt funkcjonował przez następne lata i nie był finansowym obciążeniem dla gminy lub miasta a niestety bardzo często tak się dzieje.</p> <p>Dlatego uważam że jest w pełni uzasadnione aby do listy beneficjentów Priorytetu Inwestycyjnego 6.3 dopisać Przedsiębiorców Prywatnych na równi z pozostałymi.</p>	
46.	<p>Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie</p>	<p>PI 5.2</p> <p>2.4. Oś Priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego.</p> <p>Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami (PI 5.2) (str. 120).</p>	<p>Mając na uwadze wskazane w priorytecie inwestycyjnym typy beneficjentów, proszę o uwzględnienie propozycji wpisania Policji do katalogu beneficjentów. W głównych typach beneficjentów proponuje się dodać zapis: „jednostki sektora finansów publicznych”.</p> <p>W przykładowych typach projektów przewidzianych priorytetem inwestycyjnym proponuje się następującą zmianę: „(...) wyposażenie i wzmocnienie służb ratowniczych i interwencyjnych (jednostki Policji) przede wszystkim poprzez zakupy sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof (w zależności od beneficjenta - na poziomie regionalnym – Ochotnicza Straż Pożarna, Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie)”.</p>	<p>Wśród wielu ustawowo realizowanych zadań przez Policję, znajduje się ochrona obywateli przed zagrożeniami wynikającymi ze skutków jakie niesie z sobą rozwój cywilizacyjny i społeczny oraz prawa natury. Podkarpacka Policja prowadzi działania w zakresie skutecznego zapobiegania zdarzeniom i ich skutkom poprzez organizację i zapewnienie sprawnie funkcjonującego systemu reagowania i zarządzania kryzysowego, który wpływa na zmniejszenie negatywnych dla mieszkańców województwa podkarpackiego skutków klęsk żywiołowych a także katastrof.</p> <p>Zgodnie z zapisami „Strategii Rozwoju Województwa - Podkarpackie 2020”, w priorytecie tematycznym 4.1. Zapobieganie i przeciwdziałanie zagrożeniom oraz usuwanie ich negatywnych skutków, w przedstawionych kierunkach działania zawarte są zapisy, które wskazują jednoznacznie na wsparcie zarówno służb ratowniczych jak i interwencyjnych oraz zarządzania kryzysowego (jednostki Policji stanowią służbę interwencyjną, ponadto przedstawiciele Komendy Wojewódzkiej Policji wchodzi w skład Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego).</p> <p>Komenda Wojewódzka Policji jako dysponent trzeciego stopnia środków budżetowych jest płatnikiem dla wydatków ponoszonych na rzecz wszystkich jednostek Policji w województwie podkarpackim. W związku z powyższym dla jednostek Policji</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Wśród typów beneficjentów w PI 5.2 są <i>organy administracji rządowej</i>, a zgodnie z ustawą o Policji z dnia 6 kwietnia 1990 r. Komendant Wojewódzki Policji jest organem administracji rządowej na obszarze województwa działającym w imieniu wojewody w sprawach ochrony bezpieczeństwa ludzi oraz utrzymania bezpieczeństwa i porządku publicznego (...).</p> <p>Typy projektów powinny być zgodne z Linią demarkacyjną, a w związku ze zmianami w/w Linii omawiany typ projektów w ramach PI 5.2 przeformułowana w następujący sposób: „wsparcie systemu ratownictwa chemiczno-ekologicznego i służb ratowniczych na wypadek wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii, w tym wyposażenie i wzmocnienie służb ratowniczych, przede wszystkim poprzez zakupy sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof (w</p>

				w województwie podkarpackim (w tym komendy miejskie, komendy powiatowe) o środki regionalne w perspektywie finansowej 2014 -2020 może aplikować wyłącznie Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie.	zależności od beneficjenta - na poziomie regionalnym – Ochotnicza Straż Pożarna)”
47.	Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie	PI 6.3 2.4. Oś Priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego. Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego (PI 6.3, str. 133)	Mając na uwadze wskazane w priorytecie inwestycyjnym typy beneficjentów, proszę o uwzględnienie propozycji wpisania Policji do katalogu beneficjentów. W głównych typach beneficjentów proponuje się dodać zapis: „jednostki sektora finansów publicznych lub jednostki sektora finansów publicznych nieposiadające osobowości prawnej”.	Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie posiada nieruchomości pozostające w trwałym zarządzie jednostki Policji, będące zabytkami lub objęte strefą ochrony konserwatorskiej. Obiekty, o którym mowa powyżej wchodzi w skład zasobów materialnego dziedzictwa kulturowego regionu jako obiekty użyteczności publicznej.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W projekcie RPO WP 2014-2020 wskazano <i>Potencjalne typy beneficjentów</i> . Dookreślenie, w tym ewentualne rozszerzenie listy beneficjentów nastąpi w dokumencie uszczegóławiającym Program.
48.	Gmina Miejska Mielec	PI. 6.2, str. 131	<u>Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym</u> Jako przedostatnią kropkę proponujemy dopisać: <i>- realizacja projektów dotyczących budowy, rozbudowy i modernizacji systemów zaopatrzenia w wodę (ujęcia wody, stacje uzdatniania wody, sieci przesyłowe) w przypadku gdy na danym terenie została już zapewniona gospodarka ściekowa</i>	Możliwość dostępu do dobrej jakościowo i wystarczającej ilościowo, a przede wszystkim bezpiecznej dla zdrowia wody do celów bytowo-gospodarczych i przemysłowych powinno być jednym z najważniejszych priorytetów. Rozwój aglomeracji, wzrost powierzchni obszarów zabudowanych (zagęszczenie zabudowy) stwarza konieczność modernizacji /rozbudowy, jak również budowy nowych ujęć czy stacji uzdatniania wody. Ponadto, w dbałości o środowisko, należy dążyć do ograniczenia ilości środków chemicznych (reagentów) stosowanych do uzdatniania wody oraz zmniejszenia zużycia energii dla celów technologicznych.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Zapis dotyczący projektów wodociągowych zmodyfikowano w następujący sposób: „realizacja projektów dotyczących budowy, rozbudowy i modernizacji systemów zaopatrzenia w wodę (ujęcia, stacje uzdatniania wody, sieci wodociągowe) w przypadku realizacji projektów kompleksowych tj. w sytuacji, gdy na danym terenie równolegle zapewniona zostanie gospodarka ściekowa zgodna z wymogami unijnymi oraz zapisami Linii demarkacyjnej” Doprecyzowanie powyższych zapisów nastąpi w dokumentach uszczegóławiających Program.
49.	Gmina Miejska Mielec	PI. 6.5, str. 143 przed tabelką ze wskaźnikami	(...) wsparcie ukierunkowane będzie na działania , które przyczynią się do: (...) i tutaj jako trzecią kropkę proponujemy dodać zapis: uporządkowania przestrzeni miejskiej	Na terenie województwa podkarpackiego występuje wiele terenów, które wymagają uporządkowania i integracji przestrzenno-funkcjonalnej, w tym terenów zielonych, które niekiedy są terenami poprzemysłowymi lub zdegradowanymi. Tereny te są niewykorzystywane i ulegają coraz większej degradacji, zniszczeniu ulegają istniejące ekosystemy	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Typy projektów powinny być zgodne z Linia demarkacyjną, a w związku ze zmianami ww. Linii typy projektów w ramach PI 6.5 przeformułowana w

		PI. 6.5, str. 144	<p><u>Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym</u></p> <p>Działania mające na celu przywrócenie funkcji społecznych, gospodarczych bądź rekreacyjnych zdegradowanym oraz poprzemysłowym obszarom miejskim oraz uporządkowanie przestrzeni miejskiej</p>	<p>(tereny zielone), które mogłyby zostać wykorzystane jako przestrzenie miejskie do aktywnego spędzania wolnego czasu. Przyczyniłoby się to do poprawy jakości środowiska oraz atrakcyjności przestrzeni i architektury miasta, zahamowania procesu degradacji układów urbanistycznych, przeciwdziałaniu niekontrolowanemu „dogęszczaniu” zabudowy.</p>	<p>następujący sposób:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rekultywacja lub remediacja terenów zdegradowanych mająca na celu zmianę dotychczasowych funkcji przez nie pełnionych na cele środowiskowe umożliwiające powtórne wykorzystanie terenu (miasta poniżej 100 tys. mieszkańców) - inwestycje w zakresie budowy infrastruktury koniecznej do dokonywania pomiaru zanieczyszczeń oraz powiadamiania ludności o jego poziomie i budowy systemów monitoringu powietrza, - inwestycje dotyczące ograniczenia emisji hałasu, - działania służące poprawie jakości powietrza dla sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw: instalacje i urządzenia ograniczające emisję zanieczyszczeń do powietrza (pyłowe, gazowe)
50.	Andrzej Ziobroń / Stowarzyszenie „Nasze Miasto Radomyśl Wielki”	CT6 str. 119, 120	<p>Wydzielić dziedzictwo kulturowe od naturalnego w postaci np. CT 7 oraz bardziej szczegółowo rozpisać.</p>	<p>Środowisku naturalnemu jest poświęcona znaczna część tematu, natomiast kulturze tylko dwa zdania, zdecydowanie za mało jak na taki program na 6 lat. Podkarpackie posiada wspaniałe zabytki architektury drewnianej, zbiory dokumentów i sztuki sakralnej itp.</p> <p>Na ten cel należy przeznaczyć środki, ochrona środowiska to jest studnia bez dna, na którą czasem nie mamy wpływu.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zamknięty katalog celów tematycznych został określony w art. 9 Rozporządzenia Ramowego (nr 1303/2013) i nie można go modyfikować.</p> <p>Należy podkreślić, że w ramach CT 6 został wydzielony odrębny priorytet, w ramach którego wspierane będzie dziedzictwo kulturowe – PI 6.3 (priorytety inwestycyjny zostały określone w art. 5 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 i również nie można ich modyfikować).</p>
51.	Telewizja Polska S.A. Oddział w Rzeszowie	5.2. Promowanie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje ryzyka, zapewniających odporność na klęski żywiołowe oraz stworzenie systemów zarządzania		<p>1.Rozszerzyć katalog beneficjentów o podmioty działające w sektorze nadawców telewizyjnych.</p> <p>STR: 100</p> <p>UZASADNIENIE:</p> <p>Podmioty działające w sektorze nadawców telewizyjnych dysponują rozwiązaniami i zasobami, które umożliwiają wdrożenie i utrzymywanie w ciągłej</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W projekcie RPO WP 2014-2020 wskazano <i>Potencjalne typy beneficjentów</i>. Dookreślenie, w tym ewentualne rozszerzenie listy beneficjentów nastąpi w dokumencie uszczegóławiającym Program.</p>

		klęskami żywiołowymi.		<p>gotowości systemów wczesnego ostrzegania ludności przed klęskami naturalnymi i zagrożeniami cywilizacyjnymi.</p> <p>Systemy te mogą być wzbogacone o dodatkowe treści medialne (informacyjne i edukacyjne), m.in. instrukcje postępowania w przypadku wystąpienia tego rodzaju zdarzeń oraz sposoby zapobiegania im. Systemy wczesnego ostrzegania ludności pełnią rolę prewencyjną.</p> <p>Ze względu na niski jednostkowy koszt dotarcia do odbiorcy cechują się wysoką efektywnością ekonomiczną. Wobec innych form prewencji dysponują przewagą pod względem skuteczności i zasięgu oddziaływania (powszechny dostęp).</p>	
52.	Telewizja Polska S.A. Oddział w Rzeszowie	6.3. Ochrona, promocja i rozwój dziedzictwa kulturowego i naturalnego.		<p>1. Rozszerzyć katalog beneficjentów o podmioty działające w sektorze nadawców telewizyjnych albo zastąpić zapis: „Główne typy beneficjentów: [...]instytucje kultury [...]” zapisem: „Główne typy beneficjentów: [...]instytucje kultury oraz podmioty realizujące misję publiczną [...]”.</p> <p>STR: 113</p> <p>UZASADNIENIE:</p> <p>Podmioty działające w sektorze nadawców telewizyjnych, w szczególności nadawcy regionalni, oraz podmioty realizujące misję publiczną dysponują rozwiązaniami i zasobami, które umożliwiają konserwację zabytków ruchomych w celu zachowania ich dla obecnych i przyszłych pokoleń. Konserwacja zabytków ruchomych, w szczególności zaliczanych do dziedzictwa kulturowego regionu, połączona z ich digitalizacją, ma na celu szerokie udostępnienie społeczeństwu regionu i kraju dziedzictwa kulturowego w postaci cyfrowej.</p> <p>2. Dodać działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) wspierające rozwój zasobów kultury oraz działania służące promocji zasobów kultury w celu zwiększenia atrakcyjności regionu, w szczególności kreowaniu wizerunku regionu dbającego o przeszłość i szanującego odmiennosc.</p> <p>STR: 112</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W projekcie RPO WP 2014-2020 wskazano <i>Potencjalne typy beneficjentów</i>. Dookreślenie, w tym ewentualne rozszerzenie listy beneficjentów nastąpi w dokumencie uszczegóławiającym Program.</p> <p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Typy projektów powinny być zgodne z Linia demarkacyjną, a w ramach PI 6.3 ww. Linia nie przewiduje możliwości wsparcia działań medialnych wspierających rozwój zasobów kultury, ani działań służących</p>

				<p>UZASADNIENIE:</p> <p>Działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) mogą skutecznie wspierać rozwój dziedzictwa kulturowego regionu i przyczyniać się do umocnienia jego charakteru oraz rozwijania na jego bazie produktów i usług dla mieszkańców i przyjezdnych.</p> <p>Wysoką skuteczność i efektywność ekonomiczną działań medialnych w tym zakresie potwierdzają przykłady promocji miast i regionów Polski zrealizowane w ubiegłych latach we współpracy z podmiotami działającymi w sektorze nadawców telewizyjnych.</p>	promocji zasobów kultury.
53.	Telewizja Polska S.A. Oddział w Rzeszowie	6.4. Ochrona i przywrócenie bioróżnorodności, ochrona gleby oraz promowanie usług ekosystemowych, w tym programu natura 2000 oraz zielonej infrastruktury		<p>1. Rozszerzyć katalog beneficjentów o podmioty działające w sektorze nadawców telewizyjnych.</p> <p>STR: 117</p> <p>UZASADNIENIE:</p> <p>Podmioty działające w sektorze nadawców, w szczególności regionalni nadawcy telewizyjni, mogą prowadzić skuteczne działania medialne w zakresie edukacji ekologicznej i promocji lokalnych zasobów przyrodniczych. Przekaz medialny cechuje się wysoką efektywnością ekonomiczną ze względu na relatywnie niski jednostkowy koszt dotarcia do odbiorcy. Wobec innych form ochrony przyrody i promocji turystyki dysponuje również przewagą pod względem skuteczności i zasięgu oddziaływania (powszechny dostęp). Ponadto przekaz medialny w technologii cyfrowej może stanowić nowoczesne i atrakcyjne dla odbiorcy dopełnienie tradycyjnych form edukacji ekologicznej.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W ramach PI 6.4, nie przewiduje się wsparcia działań medialnych w zakresie edukacji ekologicznej i promocji lokalnych zasobów przyrodniczych, w związku z czym nie ma podstawy do rozszerzenia katalogu beneficjentów o podmioty działające w sektorze nadawców telewizyjnych.</p>
54.	Gmina Żurawica	<p>PI 6.2</p> <p>Sekcja 2</p> <p>2.4 Oś priorytetowa IV</p> <p>Cel szczegółowy: Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na</p>	<p>Wnoszę o :</p> <p>a/. doprecyzowanie, jakie kryteria ekonomiczne lub techniczne, będą decydować, o uznaniu zamiaru budowy za niezasadny (str. 130). Dla różnych beneficjentów, skala poziomu takiej oceny, może być znacząco odmienna</p>	<p>W opisie przedsięwzięć przewidzianych do finansowania (str. 130), za konieczne uznaje się wsparcie budowy przydomowych oczyszczalni ścieków, na obszarach, gdzie budowa sieci kanalizacyjnych jest ekonomicznie i technicznie nieuzasadniona. Ograniczenia te dotyczą terenów „nieaglomeracyjnych” tj. terenów zabudowy rozproszonej, nie znajdującej się w aglomeracji. Jednocześnie wskazuje się, że wdrożenie tego typu inwestycji, przyczyni się do podniesienia jakości życia mieszkańców a także ochrony stanu środowiska naturalnego. Należy wyrazić obawę, że tak sformułowane i przyjęte ograniczenia (współczynnik</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Nie jest możliwe wpisanie tak szczegółowych zapisów do Programu. Do ewentualnego uwzględnienia w dokumentach uszczegóławiających.</p> <p>- kryteria ekonomiczne: wskaźnik długości sieci obliczany jako stosunek przewidywanej do obsługi, przez budowany system kanalizacji, zbiorczej liczby mieszkańców</p>

		<p>terenie województwa</p> <p>Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich sposobu wkładu w realizację celów szczegółowych</p> <p>Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym</p> <p>Strona 130, 131</p>		<p>koncentracji + analiza ekonomiczno-techniczna), bez wprowadzenia dodatkowych, indywidualnych kryteriów przygotowania i wyboru projektów, mogą stworzyć barierę decyzyjną dla jst przy planowaniu tego typu inwestycji bądź horyzontalnym (perspektywicznym) planowaniu przestrzennym, w zakresie tworzenia nowych obszarów zabudowy jednorodzinnej.</p>	<p>aglomeracji i niezbędnej do realizacji długości sieci kanalizacyjnej nie może być mniejszy od 120 mieszkańców na 1 km sieci, w przypadku gdy sieć kanalizacyjna będzie zlokalizowana: na terenie o przynajmniej jednocentymowym średnim spadku w kierunku istniejącej lub przewidywanej oczyszczalni ścieków, na terenie stref ochronnych ujęć wody obszarów ochronnych zbiorników wód śródlądowych oraz na terenie objętym przynajmniej jedną formą ochrony przyrody w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody, w/w wskaźnik długości sieci nie może być mniejszy od 90 mieszkańców na 1 km sieci,</p> <p>- kryteria techniczne: ograniczenia terenowe uniemożliwiające wykonanie sieci kanalizacyjnej lub wpływające na konieczność zastosowania dodatkowych urządzeń technicznych związanych z transportem ścieków wpływających na zwiększenie kosztów ekonomicznych wykonania sieci lub jej dalszej eksploatacji i amortyzacji.</p> <p>Zmieniono zapisy dotyczące omawianego typu projektów na: „budowa kanalizacji ściekowej dla aglomeracji z przedziału 2 - 10 tys. RLM”</p> <p>Doprecyzowanie powyższych zapisów nastąpi w dokumentach uszczegółwiających Program.</p>
55.	Gmina Stalowa Wola	<p>PI 5.2</p> <p>Sekcja 2/2.4 /str.122</p>	<p>Wprowadzenie zapisów dot. Przykładowych typów projektów w ramach PI 5.2 umożliwiających realizację inwestycji w zakresie gospodarki wodno – ściekowej (kanalizacji deszczowej) na obszarach istniejących obszarów intensywnego rozwoju gospodarczego.</p>	<p>Rozbudowa i budowa nowych obiektów na obszarach przemysłowych wiąże się z obowiązkiem zapewnienia przez Gminy odprowadzenia wód deszczowych z tych terenów. Brak takiej możliwości ograniczy rozwój istniejących obszarów przemysłowych.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>W związku ze zmianami w Linii demarkacyjnej w ramach PI 5.2 omawiany typ projektów przeformułowano w następujący sposób:</p> <p>„działania dotyczące zabezpieczenia</p>

					obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami, w tym zapewnienie właściwej gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi, (demarkacja w oparciu o wielkość miasta: w RPO miasta poniżej 100 tys. mieszkańców)"
56.	Gmina Stalowa Wola	PI 5.2 Sekcja 2/2.4 /str.120-124	Objęcie priorytetem przedsięwzięcia związanego z ochroną terenów zurbanizowanych na których podniósł się w ostatnich latach poziom wód gruntowych z powodu zmian klimatycznych (powodzie, zwiększone opady deszczu i roztopy) oraz likwidację przemysłowego wydobycia siarki.	Priorytet winien objąć projekty, które zabezpieczą budynki, budowle oraz infrastrukturę zagrożoną wysokim poziomem wód gruntowych. Obiekty te zostały wzniesione w okresie niskiego poziomu wód gruntowych kiedy były diametralnie inne warunki hydrogeologiczne. Wiele z tych obiektów zagrożonych jest katastrofą budowlaną."	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Typy projektów powinny być zgodne z Liniją demarkacyjną, a w związku ze zmianami ww. Linii typy projektów w ramach PI 5.2 przeformułowana w następujący sposób:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój form małej retencji (w tym m.in.: zbiorników retencyjnych, zbiorników wodnych służących kształtowaniu zasobów wodnych, zbiorników przeciwpowodziowych, polderów przeciwpowodziowych, odtwarzanie naturalnych obszarów zalewowych) - kompleksowe projekty realizowane przez beneficjentów na obszarze 1 województwa - wprowadzenie i doskonalenie regionalnego systemu wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń, w szczególności powodzi - wsparcie systemu ratownictwa chemiczno-ekologicznego i służb ratowniczych na wypadek wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii, w tym wyposażenie i wzmocnienie służb ratowniczych, przede wszystkim poprzez zakupy sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof (w zależności od beneficjenta - na poziomie regionalnym – Ochotnicza Straż Pożarna) - budowa, rozbudowa lub modernizacja urzędzeń dla celów ochrony przed pożarami lasów - działania dotyczące zabezpieczenia obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami, w tym zapewnienie właściwej gospodarki wodami opadowymi i

					<p>roztopowymi, (demarkacja w oparciu o wielkość miasta: w RPO miasta poniżej 100 tys. mieszkańców)</p> <p>- inwestycje mające na celu ochronę obszarów ze średnim ryzykiem powodziowym (zgodnie z mapami ryzyka powodziowego):</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ realizacja kompleksowych inwestycji związanych z oceną ryzyka wystąpienia powodzi i zarządzania tym ryzykiem ➤ wykonanie zabezpieczeń budowli przeciwpowodziowych już istniejących (kompleksowe remonty, dostosowanie do obowiązujących standardów - w tym m.in.: inwestycje dotyczące wałów przeciwpowodziowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą) ➤ rozbiórki obiektów budowlanych (w tym budowli przeciwpowodziowych), których technologiczna żywotność dobiegła końca bądź zagrażają bezpieczeństwu ekologicznemu lub społecznemu)
57.	Bieszczadzki Park Narodowy	<u>Rozdz. 2.4</u> <u>PI 5.2</u> <u>str. 121, 122,</u> <u>124</u>	<p>Wymienione na str. 121 kierunki wsparcia należy uzupełnić:</p> <p>..., które przyczynią się do:</p> <p>* zainwentaryzowania i ochrony obszarów źródłiskowych i naturalnych ekosystemów o wysokich walorach rencyjnych (uwagi 1).</p> <p>- wytypowania miejsc pod budowę zbiorników czystej wody pitnej w terenach górskich i podgórszych (uwagi 2).</p> <p>Do wykazu przykładowych typów projektów na str. 122 proponujemy dopisać:</p> <p>– inwentaryzacja, waloryzacja oraz ochrona naturalnych ekosystemów retencjonujących i powiązanych z nimi obszarów źródłiskowych w Województwie Podkarpackim”</p> <p>- wytypowanie miejsc pod budowę i budowa zbiorników retencyjnych czystej wody pitnej w terenach górskich i</p>	<p>1) Szeroki plan działań Województwa Podkarpackiego w zakresie ograniczania występujących zagrożeń powodziowych nie jest kompleksowy ponieważ niewystarczająco uwzględnia konieczność ochrony naturalnych ekosystemów retencjonujących wodę i powiązanych z nimi obszarów źródłiskowych. Te obszary to „gąbka” kumulująca znacznie większe ilości wody niż mogłyby zatrzymać wszystkie istniejące i projektowane zbiorniki retencyjne w województwie. Myśląc perspektywnie w skali wielu pokoleń należy obszary źródłiskowe i ekosystemy wodo-ochronne zainwentaryzować, zwaloryzować i otoczyć ochroną, poprzez ich uwzględnianie w planach miejscowych gmin, w planie przestrzennym województwa, w planach urzędzeniowych nadleśnictw. Górskie leśne kotły źródłiskowe, młaki, torfowiska, mokre i wilgotne łąki i ziołorośla, szuwały trawiaste i turzycowe oraz starorzecza i rozlewiska w każdym roku ulegają niekorzystnej degradacji. Pozytywnym procesem zwiększającym retencyjność w województwie, jest budowa tam</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Typy projektów powinny być zgodne z Linią demarkacyjną, a w związku ze zmianami ww. Linii typy projektów w ramach PI 5.2 przeformułowano w następujący sposób:</p> <p>- rozwój form małej retencji (w tym m.in.: zbiorników retencyjnych, zbiorników wodnych służących kształtowaniu zasobów wodnych, zbiorników przeciwpowodziowych, polderów przeciwpowodziowych, odtwarzanie naturalnych obszarów zalewowych) - kompleksowe projekty realizowane przez beneficjentów na obszarze 1 województwa</p> <p>- wprowadzenie i doskonalenie regionalnego systemu wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń, w szczególności powodzi</p> <p>- wsparcie systemu ratownictwa chemiczno-ekologicznego i służb</p>

			<p>podgórskich</p>	<p>spiętrzających wodę przez bobry, które wszędzie tam gdzie nie zagrażają infrastrukturze należy cenić i chronić. Natomiast na negatywną ocenę zasługuje obserwowana, w ostatnich latach w górach działalność człowieka, który w imię zwiększania „małej retencji” marnuje środki przeznaczając je na kopanie stawów i oczek wodnych w środku mokradeł lub młak co powoduje ich osuszanie i spadek zdolności retencyjnych obszaru. Warto pamiętać, iż ekosystemy podmokłe kumulują oprócz wody duże ilości CO₂ w postaci związków organicznych. W programie RPO należy utworzyć możliwość opracowania i wdrożenia „inventaryzacji, waloryzacji i strategii ochrony naturalnych ekosystemów retencjonujących i powiązanych z nimi obszarów źródliskowych w Województwie Podkarpackim”.</p> <p>2) Dla zabezpieczenia potrzeb mieszkańców województwa i turystów warto stworzyć w górskiej i podgórskiej - turystycznej części województwa, system niewielkich zbiorników czystej wody pitnej, z otaczającymi je strefami ochronnymi. Zbiorniki i strefy nie powinny być wykorzystywane do rekreacji. Budowa takich zbiorników w kilku lub kilkunastu kottach źródliskowych w województwie, byłaby zasadna pomimo strat przyrodniczych jakie mogą nastąpić przy ich tworzeniu.</p> <p>Ujęcia wody pitnej bazujące na zanieczyszczonych zbiornikach rekreacyjnych, jak np. Solina to wielkie nieporozumienie. Przykładem pozytywnego rozwiązania może być np. zbiornik czystej wody pitnej Starina na Słowacji.</p> <p>Czysta woda pitna powszechnie dostępna w kranach, może być ważnym czynnikiem budującym markę obszarów turystycznych. Środki z RPO mogłyby przyczynić się do realizacji takiego perspektywicznego projektu.</p> <p>3. Wśród typów przykładowych projektów znajduje się między innymi „odtworzenie naturalnych obszarów zalewowych wraz z wykupem niezbędnych terenów” – odtworzone lub wykupione obszary zalewowe powinny być wykazane w ha</p>	<p>ratowniczych na wypadek wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii, w tym wyposażenie i wzmocnienie służb ratowniczych, przede wszystkim poprzez zakupy sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof (w zależności od beneficjenta - na poziomie regionalnym – Ochotnicza Straż Pożarna)</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa, rozbudowa lub modernizacja urządzeń dla celów ochrony przed pożarami lasów - działania dotyczące zabezpieczenia obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami, w tym zapewnienie właściwej gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi, (demarkacja w oparciu o wielkość miasta: w RPO miasta poniżej 100 tys. mieszkańców) - inwestycje mające na celu ochronę obszarów ze średnim ryzykiem powodziowym (zgodnie z mapami ryzyka powodziowego): <ul style="list-style-type: none"> ➤ realizacja kompleksowych inwestycji związanych z oceną ryzyka wystąpienia powodzi i zarządzania tym ryzykiem ➤ wykonanie zabezpieczeń budowli przeciwpowodziowych już istniejących (kompleksowe remonty, dostosowanie do obowiązujących standardów - w tym m.in.: inwestycje dotyczące wałów przeciwpowodziowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą) ➤ rozbiórki obiektów budowlanych (w tym budowli przeciwpowodziowych), których technologiczna żywotność dobiegła końca bądź zagrażają bezpieczeństwu ekologicznemu lub społecznemu)
--	--	--	--------------------	---	--

			<p><u>Tabela 38. Wskaźniki produktu (PI 5.2) – wiersz 2 powinien brzmieć:</u></p> <p>Pojemność obiektów małej retencji bądź powierzchnia odtworzonych lub wykupionych naturalnych obszarów zalewowych. W kolumnie jednostka należy dodać ha. (uwagi 3)</p>		<p>Wskaźnik produktu „Pojemność obiektów małej retencji” pochodzi ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych (WLWK) opracowanej przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju i nie może podlegać modyfikacjom.</p>
58.	Bieszczadzki Park Narodowy	<p><u>Rozdz. 2.4</u> PI 6.2 <u>str. 131, 132</u></p>	<p>Do wykazu przykładowych typów projektów przewidzianych priorytetem inwestycyjnym należy dopisać punkt:</p> <p>- budowa i modernizacja oczyszczalni ścieków, kanalizacji oraz ujęć i stacji uzdatniania wody służących mieszkańcom i turystom na obszarach parków narodowych i parków krajobrazowych (bez limitów RLM).</p> <p>Dopisanie do wykazu beneficjentów parków narodowych i parków krajobrazowych.</p>	<p>Parki narodowe i parki krajobrazowe są najważniejszymi, najliczniej odwiedzanymi przez turystów obszarami w województwie. Nie posiadają prawidłowo funkcjonujących oczyszczalni ścieków oraz bezpiecznych dla mieszkańców i turystów ujęć i stacji uzdatniania wody. Udostępnianie tych obszarów dla turystyki powoduje zanieczyszczenie i degradację chronionych ekosystemów potoków górskich. Odkąd parki narodowe przestały być państwowymi jednostkami budżetowymi, nie należy zakładać, że ich zadania będą realizowane z funduszy centralnych. Ich dostęp do środków z RPO nie powinien być ograniczany. Parki narodowe i parki krajobrazowe spełniając ważne zadania dla rozwoju turystyki w województwie powinny być wspomagane w istotnym zakresie przez środki z RPO.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Uwaga nieuwzględniona w części braku określenia limitów RLM, co jest niezgodne z linią demarkacyjną podziału inwestycji na poziom krajowy i poziom regionalny.</p> <p>Uwaga uwzględniona w zakresie dopisania do wykazu beneficjentów parków narodowych.</p>
59.	Bieszczadzki Park Narodowy	<p><u>Rozdz. 2.4</u> PI 6.3 <u>str. 135, 136</u></p>	<p>Do wykazu beneficjentów należy dopisać parki narodowe</p> <p>Do przykładowych typów projektów przewidzianych priorytetem inwestycyjnym dodać:</p> <p>* ochrona, zachowanie i zabezpieczenie obiektów dziedzictwa kulturowego i obiektów zabytkowych oraz ich udostępnianie i promocja na obszarach parków narodowych i krajobrazowych</p>	<p>Bieszczadzki Park Narodowy posiada największe w Województwie Podkarpackim Muzeum Przyrodnicze a w terenie opiekuje się zabytkami kultury jak ruiny dworów, cerkwiska, stare cmentarze wiejskie i wojskowe, zabytkowe kapliczki i krzyże. Obiekty te są włączone jako elementy ścieżek przyrodniczo-historycznych i wymagają systematycznej konserwacji.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W projekcie RPO WP 2014-2020 wskazano <i>Potencjalne typy beneficjentów</i>. Dookreślenie, w tym ewentualne rozszerzenie listy beneficjentów nastąpi w dokumencie uszczegóławiającym Program.</p> <p>W związku z pojawiającymi się zastrzeżeniami dotyczącymi braku rozdzielności typów projektów w ramach PI 6.3, przeformułowano je w następujący sposób:</p> <p>- ochrona obiektów dziedzictwa kulturowego ruchomych i nieruchomych poprzez dążenie do przywrócenia ich dawnej świetności, zabezpieczenie przed degradacją w przyszłości oraz udostępnienie jako atrakcji kulturalnych regionu</p>

krajobrazu, w tym opracowywanie planów/programów ochrony i zarządzania oraz innych dokumentów dla obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo

- rozwój działalności wykorzystującej lokalne zasoby przyrodnicze, w tym inwestycje dotyczące infrastruktury mającej na celu rozwój turystyki i edukacji oraz promowanie form ochrony przyrody⁵

- wsparcie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m.in. w parkach krajobrazowych)

- sporządzanie inwentaryzacji nieleśnych siedlisk przyrodniczych w granicach obszarów NATURA 2000 (w uzgodnieniu z GDOŚ)

Należy podkreślić, że zgodnie z aktualna Linia demarkacyjną wsparcie parków narodowych w zakresie:

1) Ochrony in-situ i ex-situ zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych

2) Opracowania i wdrażania dokumentów planistycznych zgodnie z kierunkami określonymi w Priorytetowych Ramach Działań dla sieci Natura 2000 na Wieloletni Program Finansowania UE w latach 2014-2020 (PAF) oraz w Programie ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej wraz z planem działań na lata 2014-2020.

3) Rozbudowy, modernizacji i doposażenia ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej

możliwe jest tylko na poziomie

⁵ Realizacja inwestycji wykorzystujących lokalne zasoby przyrodnicze, zwłaszcza na obszarach górskich będzie odbywać się wraz z odpowiednim zabezpieczeniem tych terenów przed zwiększoną i niekontrolowaną presją poprzez koncentrację kanalizację ruchu turystycznego.

					krajowym.
61.	GMINA PRUCHNIK	PI 6.2 Sekcja 2 2.4 Oś priorytetowa IV str. 131	budowa systemów gospodarki ściekowej w tym sieci kanalizacyjnej przy zabudowie zwartej z uwzględnieniem indywidualnych i grupowych oczyszczalni ścieków w terenach zabudowy rozproszonej nie znajdujących się w aglomeracji, zapewniających stopień oczyszczania ścieków jaki jest wymagany dla aglomeracji z przedziału 2 - 10 tys. RLM	Tereny wiejskie nie są w stanie osiągnąć zakładanych 120 lub w obszarach chronionych 90 mieszkańców na 1 km sieci. Na naszym terenie mamy około 60 mieszkańców na 1 km sieci. W związku z powyższym nie mamy możliwości aplikowania o środki z KPOSK, również PROW 2014-2020 nie przewiduje dofinansowania inwestycji infrastrukturalnych na wsi. Pozostało nam do wykonania ok 100 km kanalizacji i rozbudowa oczyszczalni ścieków. Całość inwestycji oszacowano na ok 30 mln złotych, Roczny budżet Gminy Pruchnik to ok 30 mln zł, Gmina bez środków zewnętrznych nie jest w stanie samodzielnie wykonać tego zadania. Na terenach wiejskich w naszej gminie występuje zwarta zabudowa ulicowa, występują na znacznym obszarze tereny osuwiskowe, w związku z tym nie ma mowy o budowie przydomowych oczyszczalni ścieków. W chwili obecnej Gmina jest na końcowym etapie wykonywania projektu brakującej sieci kanalizacyjnej i rozbudowy oczyszczalni ścieków.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA. Budowa sieci kanalizacyjnej przy zabudowie zwartej mieści się w typie projektu pn.: „Budowa systemów gospodarki ściekowej z uwzględnieniem indywidualnych i grupowych oczyszczalni ścieków w terenach zabudowy rozproszonej nie znajdujących się w aglomeracji, zapewniających stopień oczyszczania ścieków jaki jest wymagany dla aglomeracji z przedziału 2-10 tys. RLM”, który jest zgodny z wytycznymi Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju dla RPO w zakresie sektorów gospodarki wodno-ściekowej w kontekście programowania perspektywy 2014-2020
62.	Norbert Mastalerz Prezydent Miasta Tarnobrzega	PI 6.5 2.4 OŚ PRIORYTETOWA IV. OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO Str. 144 Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym:	Typy możliwych projektów m.in; „ <i>rekultywacja lub remediacja terenów zdegradowanych tj. przekształcenie ich w celu zmiany dotychczasowych funkcji przez nie pełnionych na cele inne niż środowiskowe, w tym budowa infrastruktury rekreacyjnej, sportowej, wodno-kanalizacyjnej i innej umożliwiające powtórne wykorzystanie terenu.</i> ”	W ramach <u>Priorytetu inwestycyjnego 6.5</u> przedstawiono przykładowe Typy możliwych projektów m.in; „ <i>rekultywacja lub remediacja terenów zdegradowanych tj. przekształcenie ich w celu zmiany dotychczasowych funkcji przez nie pełnionych na cele inne niż środowiskowe, umożliwiające powtórne wykorzystanie terenu</i> ” Wnioskujemy za rozszerzeniem i doprecyzowaniem zapisu dot. przykładowych typów projektów o zapis „w tym <u>infrastrukturę rekreacyjną, sportową, wodno-kanalizacyjną i inną</u> ”. Na terenie Gminy Tarnobrzeg znajdują się duże niezagospodarowane obszary terenów zdegradowanych po przemyśle siarkowym, które Gmina planuje zagospodarować na cele rekreacyjno-gospodarcze. Aby zakończyć wieloletni proces rekultywacji, który pochłonął ponad 880 mln zł z Budżetu Państwa ważne jest aby zapisy w RPO WP dawały możliwość wykorzystania środków programu na budowę infrastruktury rekreacyjno-sportowej nad powstałym w wyrobisku siarki <i>Jeziorko Tarnobrzeskim</i> takiej jak : budowa boisk sportowych, punktów sanitarnych, pomostów, infrastruktury wodnej, kanalizacyjnej, ścieżek rowerowych. Bez wsparcia Programu RPO WP Gmina Tarnobrzeg nie będzie w stanie dokończyć procesu rewitalizacji tego obszaru poprzez budowę w/w infrastruktury. Z uwagi na potencjał obszaru taki jak : możliwość uprawiania sportów wodnych, czystą	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Typy projektów powinny być zgodne z Liniją demarkacyjną, a w związku ze zmianami ww. Linii typy projektów w ramach PI 6.5 przeformułowano w następujący sposób: - rekultywacja lub remediacja terenów zdegradowanych mająca na celu zmianę dotychczasowych funkcji przez nie pełnionych na cele środowiskowe umożliwiającą powtórne wykorzystanie terenu (miasta poniżej 100 tys. mieszkańców) - inwestycje w zakresie budowy infrastruktury koniecznej do dokonywania pomiaru zanieczyszczeń oraz powiadamiania ludności o jego poziomie i budowy systemów monitoringu powietrza, - inwestycje dotyczące ograniczenia emisji hałasu, - działania służące poprawie jakości powietrza dla sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw: instalacje i urządzenia ograniczające emisję

				wodę i powierzchnię Jeziora Tarnobrzckiego (ponad 500 ha), teren ten od 2010 roku cieszy się coraz większą popularnością wśród mieszkańców okolicznych gmin, a także mieszkańców sąsiednich województw świętokrzyskiego i lubelskiego. Obszar ten nie posiada <u>żadnej infrastruktury</u> stąd konieczność budowy podstawowej infrastruktury umożliwiającej powtórne jego wykorzystanie na cele rekreacyjno-usługowo-gospodarcze.	zanieczyszczeń do powietrza (pyłowe, gazowe)
63.	Norbert Mastalerz Prezydent Miasta Tarnobrzega	Diagnoza wyzwań, potrzeb i potencjałów obszarów/ sektorów objętych programem str. 24	Pkt.4 Propozycja uzupełnienia zapisu pkt 4 str. 24: „Do atrakcji naturalnych regionu należą również tereny powstałego po wyrobisku siarki Jeziora Tarnobrzckiego .Tereny te z uwagi na swój potencjał w postaci czystej wody, powierzchni lustra wody ponad 500 ha sprzyjają uprawianiu żeglarstwa, surfingu, nurkowania.	Z uwagi na brak informacji w dokumentach samorządu województwa podkarpackiego na temat nazwy powstałego Jeziora Tarnobrzckiego na terenach przemysłowych, po zakończeniu procesu wydobywania i przetwórstwa siarki na terenie Gminy Tarnobrzeg, należy wprowadzić nazwę jeziora umożliwiającą identyfikację tego obszaru. Akwen ten posiada duży potencjał do uprawiania sportów wodnych. Ponadto od 1 stycznia 2013 roku na mapach Polski pojawiło się oficjalnie Jezioro Tarnobrzskie . Nazwa została wprowadzona rozporządzeniem w sprawie korekt i nowych nazw geograficznych Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nie jest zasadne wpisywanie szczegółowych informacji dotyczących atrakcji naturalnych/turystycznych w samym RPO, gdyż jest to dokument o dużym stopniu ogólności. Uwaga do rozpatrzenia przy opracowywaniu dokumentów uszczegóławiających Program.
64.	Zrzeszenie Właścicieli i Zarządców Domów	PI 6.3 2.4 OŚ PRIORYTETOW A IV. OCHRONA ŚRODOWISKA NATURALNEGO O I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO O/ strony 136, 145	Wpisanie w grupie beneficjentów -stowarzyszeń zarządzających na rzecz swoich członków nieruchomościami i wspólnotami mieszkaniowymi	Zrzeszenie działa na terenie miasta Przemysła i zarządza w imieniu swoich członków głównie starymi kamienicami wpisanymi do rejestru zabytków. Większość kamienic zarządzanych przez Zrzeszenie znajduje się w ścisłym centrum miasta. Przez lata większość z mieszkań znajdujących się w tych kamienicach wynajmowane było na podstawie decyzji administracyjnych. Czynnikiem regulowanym co powodowało, że dochody z wynajmu nie pokrywały kosztów utrzymania budynku. Powodowało to degradację i niszczenie substancji budynków. Ich stan techniczny pozostawia wiele do życzenia. W chwili obecnej właściciele nie mogą przeznaczyć odpowiedniej ilości środków na remonty, gdyż dochody z czynszów w większości przypadków, pokrywają tylko koszty utrzymania budynków oraz napraw bieżących. Nie umożliwiają usunięcia skutków wieloletnich zaniedbań. Środki z EFS są w tym przypadku jedyną możliwością przeprowadzenia gruntownych remontów tych nieruchomości. W ramach działań finansowanych z funduszy europejskich będzie możliwe docieplenia ścian i stropów, wymiana stolarki jak również likwidacja pieców węglowych i przyłączenie budynków do sieci ciepłowniczej MPEC. Likwidacja pieców węglowych spowoduje poprawę jakości powietrza w ścisłym centrum miasta. Pozyskanie środków w ramach funduszy europejskich będzie dawało możliwość osiągnięcia następujących celów a) przywrócenie, polepszenie i utwalenie walorów historycznych, estetycznych i użytkowych budynków w	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W projekcie RPO WP 2014-2020 wskazano <i>Potencjalne typy beneficjentów</i> . Dookreślenie, w tym ewentualne rozszerzenie listy beneficjentów nastąpi w dokumencie uszczegóławiającym Program.

				<p>celu pobudzenia rozwoju Przemysła,</p> <p>b) dostosowanie do obowiązujących standardów w zakresie mieszkalnictwa oraz prowadzonej działalności gospodarczej zabytkowych budynków.</p> <p>c) wzrost znaczenia turystyki jako czynnika stymulującego rozwój społeczno-gospodarczy z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia ochrony środowiska.</p> <p>Jednocześnie pragniemy nadmienić, że Zrzeszenie było beneficjentem środków z funduszy europejskich i w latach 2011 - 2012 zrealizowało projekt pod nazwą „Rewitalizacja zabytkowych budynków na terenie starego miasta Przemysła” obejmujący remont 19 kamienic będących w naszym zarządzie.</p> <p>Dopuszczenia Zrzeszenia jako beneficjenta było możliwe dzięki decyzji Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, której kserokopię przedkładamy w załączeniu.</p>	
65.	Powiat Jasielski	<p>PI 5.2.</p> <p>OP IV – Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego</p> <p>Str.122-123</p>	<p>Główne typy beneficjentów:</p> <p>-jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, spółki celowe, stowarzyszenia, spółki celowe i <u>porozumienia lub inne formy współpracy</u> w przypadku inwestycji realizowanych przez potencjalne bieżące wzrostu i ich obszary funkcjonalne.</p> <p>Opis kierunkowych zasad wyboru projektów:</p> <p>Wsparcie na rzecz beneficjentów udzielane będzie w formie dotacji w systemie zaliczkowym w wysokości 80-90 %.</p>	<p>Rozszerzenie opisu pozwoli na składanie wniosków w ramach konkursów także przez spółki, porozumienia oraz inne formy współpracy wypracowane m.in. przez potencjalne bieżące wzrostu oraz wypracowane mechanizmy zarządzające obszarami funkcjonalnymi.</p> <p>Z uwagi na ograniczone możliwości finansowe samorządów wnioskujemy, aby poziom zaliczek sięgał w przyszłym RPO wyższy poziom niż w obecnym.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zgodnie z istniejącymi zapisami projektu RPO WP (Sekcja 4), mechanizmem terytorialnego adresowania interwencji (oprócz ZIT/RIT) będą preferencje przestrzenne, bazujące na Obszarach Strategicznej Interwencji (wyznaczonych w Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020), czy premiowanie projektów partnerskich, dotyczących wybranych obszarów tematycznych i geograficznych.</p> <p>Zgodnie z powyższym, istnieje możliwość realizacji projektów partnerskich, kompleksowo wpływających na rozwój danego obszaru (wybierane w trybie konkursowym lub pozakonkursowym) w poszczególnych tematycznych osiach priorytetowych RPO WP 2014-2020, po uprzednim spełnieniu przez nie kryteriów o charakterze strategicznym, merytorycznym oraz formalnym.</p> <p>Kwestie dotyczące formy płatności oraz maksymalnego udziału środków UE w wydatkach kwalifikowanych na poziomie projektu (%) zostaną dookreślone w dokumentach</p>

					uszczegóławiających Program.
66.	Powiat Jasielski	<p>PI 6.1</p> <p>OP IV – Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego</p> <p>Str.127-128</p>	<p>Główne typy beneficjentów:</p> <p>-jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, spółki celowe, stowarzyszenia, spółki celowe i <u>porozumienia lub inne formy współpracy</u> w przypadku inwestycji realizowanych przez potencjalne bieżące wzrostu i ich obszary funkcjonalne.</p> <p>Opis kierunkowych zasad wyboru projektów:</p> <p>Wsparcie na rzecz beneficjentów udzielane będzie w formie dotacji w systemie zaliczkowym w wysokości 80-90 %.</p>	<p>Rozszerzenie opisu pozwoli na składanie wniosków w ramach konkursów także przez spółki, porozumienia oraz inne formy współpracy wypracowane m.in. przez potencjalne bieżące wzrostu oraz wypracowane mechanizmy zarządzające obszarami funkcjonalnymi.</p> <p>Z uwagi na ograniczone możliwości finansowe samorządów wnioskujemy, aby poziom zaliczek sięgał w przyszłym RPO wyższy poziom niż w obecnym.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zgodnie z istniejącymi zapisami projektu RPO WP (Sekcja 4), mechanizmem terytorialnego adresowania interwencji (oprócz ZIT/RIT) będą preferencje przestrzenne, bazujące na Obszarach Strategicznej Interwencji (wyznaczonych w Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020), czy premiowanie projektów partnerskich, dotyczących wybranych obszarów tematycznych i geograficznych.</p> <p>Zgodnie z powyższym, istnieje możliwość realizacji projektów partnerskich, kompleksowo wpływających na rozwój danego obszaru (wybierane w trybie konkursowym lub pozakonkursowym) w poszczególnych tematycznych osiach priorytetowych RPO WP 2014-2020, po uprzednim spełnieniu przez nie kryteriów o charakterze strategicznym, merytorycznym oraz formalnym.</p> <p>Kwestie dotyczące formy płatności oraz maksymalnego udziału środków UE w wydatkach kwalifikowanych na poziomie projektu (%) zostaną dookreślone w dokumentach uszczegóławiających Program.</p>
67.	Powiat Jasielski	<p>PI 6.2</p> <p>OP IV – Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego</p> <p>Str.131-132</p>	<p>Przykładowe typy projektów:</p> <p>-realizacja projektów dotyczących budowy/rozbudowy i modernizacji systemów kanalizacji deszczowej, w tym na terenie w którym funkcjonują przedsiębiorcy</p> <p>Główne typy beneficjentów:</p>	<p>Brak w RPO w obecnym kształcie finansowania projektów związanych z kanalizacją deszczową, w tym na terenie którym funkcjonują przedsiębiorcy. Prosimy o wprowadzenie takich zapisów.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Działania dotyczące zabezpieczenia obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami, w tym zapewnienie właściwej gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi, zgodnie z aktualną Linią demarkacyjną zostały ujęte w PI 5.2.</p> <p>Zgodnie z istniejącymi zapisami</p>

			<p>-jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, spółki celowe, stowarzyszenia, spółki celowe i <u>porozumienia lub inne formy współpracy</u> w przypadku inwestycji realizowanych przez potencjalne bieżące wzrostu i ich obszary funkcjonalne.</p> <p>Opis kierunkowych zasad wyboru projektów:</p> <p>Wsparcie na rzecz beneficjentów udzielane będzie w formie dotacji w systemie zaliczkowym w wysokości 80-90 %.</p>	<p>Rozszerzenie opisu pozwoli na składanie wniosków w ramach konkursów także przez spółki, porozumienia oraz inne formy współpracy wypracowane m.in. przez potencjalne bieżące wzrostu oraz wypracowane mechanizmy zarządzające obszarami funkcjonalnymi.</p> <p>Z uwagi na ograniczone możliwości finansowe samorządów wnioskujemy, aby poziom zaliczek sięgał w przyszłym RPO wyższy poziom niż w obecnym.</p>	<p>projektu RPO WP (Sekcja 4), mechanizmem terytorialnego adresowania interwencji (oprócz ZIT/RIT) będą preferencje przestrzenne, bazujące na Obszarach Strategicznej Interwencji (wyznaczonych w Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020), czy premiowanie projektów partnerskich, dotyczących wybranych obszarów tematycznych i geograficznych.</p> <p>Zgodnie z powyższym, istnieje możliwość realizacji projektów partnerskich, kompleksowo wpływających na rozwój danego obszaru (wybierane w trybie konkursowym lub pozakonkursowym) w poszczególnych tematycznych ośiach priorytetowych RPO WP 2014-2020, po uprzednim spełnieniu przez nie kryteriów o charakterze strategicznym, merytorycznym oraz formalnym.</p> <p>Kwestie dotyczące formy płatności oraz maksymalnego udziału środków UE w wydatkach kwalifikowanych na poziomie projektu (%) zostaną dookreślone w dokumentach uszczegóławiających Program.</p>
68.	Powiat Jasielski	<p>PI 6.4</p> <p>OP IV – Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego</p> <p>Str.140-141</p>	<p>Główne typy beneficjentów:</p> <p>-jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, spółki celowe, stowarzyszenia, spółki celowe i <u>porozumienia lub inne formy współpracy</u> w przypadku inwestycji realizowanych przez potencjalne bieżące wzrostu i ich obszary funkcjonalne.</p>	<p>Rozszerzenie opisu pozwoli na składanie wniosków w ramach konkursów także przez spółki, porozumienia oraz inne formy współpracy wypracowane m.in. przez potencjalne bieżące wzrostu oraz wypracowane mechanizmy zarządzające obszarami funkcjonalnymi.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zgodnie z istniejącymi zapisami projektu RPO WP (Sekcja 4), mechanizmem terytorialnego adresowania interwencji (oprócz ZIT/RIT) będą preferencje przestrzenne, bazujące na Obszarach Strategicznej Interwencji (wyznaczonych w Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020), czy premiowanie projektów partnerskich, dotyczących wybranych obszarów tematycznych i geograficznych.</p> <p>Zgodnie z powyższym, istnieje możliwość realizacji projektów partnerskich, kompleksowo wpływających na rozwój danego obszaru (wybierane w trybie</p>

			<p>Opis kierunkowych zasad wyboru projektów:</p> <p>Wsparcie na rzecz beneficjentów udzielane będzie w formie dotacji w systemie zaliczkowym w wysokości 80-90 %.</p>	<p>Z uwagi na ograniczone możliwości finansowe samorządów wnioskujemy, aby poziom zaliczek sięgał w przyszłym RPO wyższy poziom niż w obecnym.</p>	<p>konkursowym lub pozakonkursowym) w poszczególnych tematycznych osiach priorytetowych RPO WP 2014-2020, po uprzednim spełnieniu przez nie kryteriów o charakterze strategicznym, merytorycznym oraz formalnym.</p> <p>Kwestie dotyczące formy płatności oraz maksymalnego udziału środków UE w wydatkach kwalifikowanych na poziomie projektu (%) zostaną dookreślone w dokumentach uszczegóławiających Program.</p>
69.	<p>GMINA KOLBUSZOWA</p>	<p>PI 6.1</p> <p>2.4 Oś Priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego</p> <p>Cel szczegółowy: Rozwój systemu gospodarki odpadami komunalnymi oraz poprawa gospodarki odpadami innymi niż komunalne w województwie</p> <p>Strona 127</p>	<p>Proponuje się treści dokumentu w części</p> <p>„Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym:” o zapis:</p> <p><u>„-wsparcie samorządów w zakresie selektywnej zbiórki odpadów”</u></p>	<p>Wprowadzenie zapisu spełnia wymogi</p> <p>priorytetu „6.1 Inwestowanie w sektor gospodarki odpadami celem wypełnienia zobowiązań określonych w dorobku prawnym Unii w zakresie środowiska oraz zaspokojenia wykraczających poza te zobowiązania potrzeb inwestycyjnych określonych przez państwa członkowskie”</p> <p>Zaproponowane wsparcie samorządów w zakresie selektywnej zbiórki odpadów będzie skutkowało zwiększeniem odsetka surowców wtórnych podlegających recyklingowi.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Obecny zapis, który wśród typów projektów wymienia „kompleksowe działania skierowane na poprawę gospodarowania odpadami komunalnymi zgodnie z Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami” nie wyklucza wsparcia selektywnej zbiórki odpadów, a wśród typów beneficjentów znajdują się jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia. Również typy Ponadto w opisie PI 6.1 podkreślono, że „inwestycje w sektorze gospodarki odpadami będą realizowane zgodnie z unijną hierarchią postępowania z odpadami, która nadaje priorytet zapobieganiu powstawaniu odpadów, ich ponownemu wykorzystaniu, ich przygotowaniu do ponownego użycia i recyklingowi”.</p>
70.	<p>GMINA KOLBUSZOWA</p>	<p>PI 6.2</p> <p>2.4 Oś Priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego</p> <p>Cel szczegółowy: Poprawa stanu gospodarki</p>	<p>Proponuje się zmianę treści dokumentu w części</p> <p>„Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym” polegająca na usunięciu ograniczeń dotyczących spełnienia wymogu dotyczącego współczynnika koncentracji na poziomie 120 osób na kilometr bieżącej sieci kanalizacyjnej.</p> <p>Nowa treść otrzymuje brzmienie:</p> <p><u>- budowa, rozbudowa, modernizacja oczyszczalni ścieków celem spełnienia wymagań dyrektywy ściekowej dotyczącej jakości oczyszczonych ścieków dla aglomeracji z przedziału 2-10 tys. RLM</u></p>	<p>Ze względu na charakterystyczne dla województwa podkarpackiego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ukształtowanie terenu, - rozproszoną strukturę zabudowy na terenach wiejskich, - brak kanalizacji sanitarnej na znacznych obszarach województwa podkarpackiego lub niewystarczający dostęp do podstawowej infrastruktury technicznej na terenach wiejskich, <p>konieczne jest kontynuowanie inwestycji polegających</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zmieniono zapisy dotyczące omawianego typu projektów na: „budowa kanalizacji ściekowej dla aglomeracji z przedziału 2 - 10 tys. RLM”</p> <p>Doprecyzowanie powyższych zapisów nastąpi w dokumentach uszczegóławiających Program.</p>

		wodno-ściekowej na terenie województwa „Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym” Strona 131	<p>- budowa kanalizacji ściekowej w aglomeracji,</p> <p>- <u>budowa systemów gospodarki ściekowej z uwzględnieniem indywidualnych i grupowych oczyszczalni ścieków w terenach zabudowy rozproszonej nie znajdujących się w aglomeracji.</u></p> <p>- <u>realizacja projektów dotyczących budowy, rozbudowy i modernizacji systemów zaopatrzenia w wodę (ujęcia, stacje uzdatniania wody, sieci wodociągowe) w przypadku realizacji projektów kompleksowych tj. w sytuacji, gdy na danym terenie równoległe zapewniona zostanie gospodarka ściekowa zgodna z wymogami unijnymi.</u></p> <p>- zakup urządzeń i aparatury pomiarowej w zakresie gospodarki wodno-ściekowej (np. mobilne laboratoria, instalacje kontrolno-pomiarowe) oraz zakup i remont urządzeń służących gromadzeniu, odprowadzaniu, uzdatnianiu i przesyłowi wody</p>	<p>na budowie, rozbudowie i modernizacji infrastruktury odprowadzania i oczyszczania ścieków.</p> <p>Istotnym ograniczeniem sięgania po środki finansowe w ramach RPO WP 2014-2020 jest spełnienie wymogu dotyczącego współczynnika koncentracji na poziomie 120 osób na kilometr bieżącej sieci kanalizacyjnej.</p> <p>Ponadto nadmienić należy w projekcie Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 nie ma zapisów umożliwiających realizację inwestycji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.</p> <p>Dlatego znaczna część samorządów województwa podkarpackiego będzie pozbawiona możliwości pozyskania środków na realizację inwestycji związanych z budową, modernizacją, rozbudową infrastruktury kanalizacyjnej.</p>	
71.	Gmina Iwonicz-Zdrój	Sekcja 2/ str. 122	<p><u>Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym:</u></p> <p>Dopisać punkt</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ budowa, rozbudowa lub modernizacja remiz strażackich 	<p>Realizacja inwestycji związanych z rozbudową, modernizacją istniejących obiektów i budowę nowych obiektów remiz Ochotniczych Straży Pożarnych.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Typy projektów powinny być zgodne z Linia demarkacyjną, a w związku ze zmianami ww. Linii w ramach PI 5.2 typ projektów dotyczący OSP został przeformułowany w następujący sposób: „wsparcie systemu ratownictwa chemiczno-ekologicznego i służb ratowniczych na wypadek wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii, w tym wyposażenie i wzmocnienie służb ratowniczych, przede wszystkim poprzez zakupy sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof (w zależności od beneficjenta - na poziomie regionalnym – Ochotnicza Straż Pożarna)”</p>
72.	Leszek Woźniak, Pracownik Politechniki Rzeszowskiej	W całym podrozdziale dotyczącym ochrony środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego, str. 119-147.	<p>Szczególnie w przypadku eliminacji zagrożeń, zwiększania odporności na klęski i katastrofy, zwrócono uwagę na ewentualny problem powodzi, nie wskazując klarownie na nowoczesne, tanie i skuteczne metody zapobiegania powodzi. W Polsce znacznie większym problemem są bardzo długie okresy suszy, co wynika głównie z szybkiego odprowadzania wody przez system uregulowanych cieków.</p>	<p>Unia Europejska w każdym zapisie strategicznym jak i w przepisach prawa jednoznacznie podkreśla, że działalność człowieka nie może pogarszać stosunków wodnych. W takim przypadku, wzorem wielu innych państw, znacznie lepszym rozwiązaniem niż poprawa zabudowy regulacyjnej cieków wodnych, jest kompleks działań renaturyzacyjnych, równocześnie zapobiegających powodzi, zatrzymujących wodę w krajobrazie, łagodzących ekstremalne warunki powodzi i suszy. Programy i projekty takie są dostępne, można je adoptować w województwie podkarpackim.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Należy nadmienić, że opis poszczególnych priorytetów przede wszystkim ma odzwierciedlać i uzasadniać zakres wsparcia przewidziany w ramach PI. Zakres wsparcia jest natomiast ściśle powiązany z zapisami Linii demarkacyjnej. Ww. Linia przewiduje wsparcie ochrony przeciwpowodziowej w ramach PI 5.2.</p> <p>W związku ze zmianami ww. Linii typy</p>

					<p>projektów w ramach PI 5.2 przeformułowana w następujący sposób:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój form małej retencji (w tym m.in.: zbiorników retencyjnych, zbiorników wodnych służących kształtowaniu zasobów wodnych, zbiorników przeciwpowodziowych, polderów przeciwpowodziowych, odtwarzanie naturalnych obszarów zalewowych) - kompleksowe projekty realizowane przez beneficjentów na obszarze 1 województwa - wprowadzenie i doskonalenie regionalnego systemu wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń, w szczególności powodzi - wsparcie systemu ratownictwa chemiczno-ekologicznego i służb ratowniczych na wypadek wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii, w tym wyposażenie i wzmocnienie służb ratowniczych, przede wszystkim poprzez zakupy sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof (w zależności od beneficjenta - na poziomie regionalnym – Ochotnicza Straż Pożarna) - budowa, rozbudowa lub modernizacja urządzeń dla celów ochrony przed pożarami lasów - działania dotyczące zabezpieczenia obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami, w tym zapewnienie właściwej gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi, (demarkacja w oparciu o wielkość miasta: w RPO miasta poniżej 100 tys. mieszkańców) - inwestycje mające na celu ochronę obszarów ze średnim ryzykiem powodziowym (zgodnie z mapami ryzyka powodziowego): <ul style="list-style-type: none"> ➤ realizacja kompleksowych inwestycji związanych z oceną ryzyka wystąpienia powodzi i zarządzania tym ryzykiem ➤ wykonanie zabezpieczeń
--	--	--	--	--	--

					<p>budowli przeciwpowodziowych już istniejących (kompleksowe remonty, dostosowanie do obowiązujących standardów - w tym m.in.: inwestycje dotyczące wałów przeciwpowodziowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą)</p> <p>rozbiórki obiektów budowlanych (w tym budowli przeciwpowodziowych), których technologiczna żywotność dobiegła końca bądź zagrażają bezpieczeństwu ekologicznemu lub społecznemu)</p>
73.	<p>Leszek Woźniak, Pracownik Politechniki Rzeszowskiej</p>	<p>W całym podrozdziale dotyczącym ochrony środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego, str. 119-147. W tym szczególnie wskaźniki produktu, str. 128.</p>	<p>„liczba wybudowanych zakładów zagospodarowania odpadów”</p> <p>Ale jakich? Tego nie sprecyzowano, a to może oznaczać także wspieranie lokalizacji w województwie spalarni odpadów toksycznych lub innych tego typu bardzo niebezpiecznych obiektów.</p>	<p>Być może jest to informacja na wyrost, nie sprawdzona, jednak pojawiają się doniesienia o próbie zlokalizowania w Polsce mogielnika dla odpadów promieniotwórczych. Stalibyśmy się w ten sposób krajem ze sfery trzeciego świata.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Wskaźnik produktu „liczba wybudowanych zakładów zagospodarowania odpadów” pochodzi ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych (WLWK) opracowanej przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. W WLWK przedstawiono następującą definicję tego wskaźnika:</p> <p>„Przez zakład rozumie się jedną lub kilka instalacji wraz z terenem, do którego prowadzący instalacje posiada tytuł prawny, oraz znajdującymi się na nim urządzeniami. [Art. 3, pkt 48 ustawy z dn. 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2001 r., Nr 62, poz. 627 z późn. zm.)].</p> <p>Przez gospodarowanie odpadami rozumie się zbieranie, transport, przetwarzanie odpadów, łącznie z nadzorem nad tego rodzaju działaniami, jak również późniejsze postępowanie z miejscami unieszkodliwiania odpadów oraz działania wykonywane w charakterze sprzedawcy odpadów lub pośrednika w obrocie odpadami. [Art. 3, pkt. 1 Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. z 2013 r. poz. 21)].</p> <p>Przez wybudowanie rozumie się roboty o charakterze inwestycyjnym polegające na wzniesieniu nowych obiektów wraz z wyposażeniem służącym zagospodarowaniu odpadów. O zaliczeniu do inwestycji</p>

					budowlanej decydują kryteria rzeczowe a nie finansowe.”
74.	Kazimierz Gacek, Wójt Gminy Mielec	PI 6.2 Cel 6 tematyczny	Wpisanie gospodarki wodno-ściekowej	Pkt 6.2 jest dalece niewystarczający, ogranicza on tylko wymogi w zakresie gospodarki wodnej do spełnienia zapisów dyrektyw, tymczasem są duże niedobory w zakresie gospodarki wodno-ściekowej i RPO WP może doprecyzować wsparcie dla indywidualnych systemów oczyszczania ścieków, jak również przy systemach zbiorczych wskazać sposób punktacji taki by wspierać najefektywniejsze miejsca tj. nie tylko takie które przekraczają RLM 120 na km sieci (90 RLM w Naturze 2000) ale miejsca w których ten RLM jest nie jest np. niższy niż 70, czy 80 na km. tj. takie miejsca które z uwagi na koncentracje zabudowy są celowe do kanalizowania systemami zbiorczymi. Brak kanalizacji staje się szczególnie problemem na terenach przyległych do aglomeracji miejskich, wieloletnie zaniedbania w gospodarce przestrzennej spowodowały dosyć chaotyczną i gęstą zabudowę terenów podmiejskich, która nie jest możliwa do innego skanalizowania niż systemami zbiorczymi	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zakres interwencji w ramach PI 6.2 musi być zgodny z zapisami Linii demarkacyjnej oraz wytycznymi Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju dla RPO w zakresie sektorów gospodarki wodno-ściekowej. W związku z powyższym niemożliwe jest rozszerzenie typów projektów o opisywane rodzaje inwestycji.
75.	Kazimierz Gacek, Wójt Gminy Mielec	Str 129-133	Jest wspieranie inwestycji w aglomeracjach 2-10 tys. propozycja zmiany na 2-15 tys.	Znaczna część gmin w otoczeniu miast, jak i część gmin wiejsko-miejskich ma w granicach 10-15 tys mieszkańców. Z uwagi na to co wyżej pisałem powinny być one objęte programem. Gminy takie najczęściej już same zbudowały część sieci. Na terenach gdzie nie zbudowały dotychczas systemów kanalizacyjnych mają zabudowę umożliwiającą przydomowe oczyszczalnie, jak i zabudowę gęstszą gdzie racjonalna jest kanalizacja. Obecne zapisy zatem wbrew logice preferowałyby miejsca gdzie efekt ekologiczny będzie mniejszy. Pozostanie zatem tak dzielić aglomeracje by chociaż robić zabudowę rozproszoną, a zostawić na „lepsze czasy” gęsto zabudowane wsie podmiejskie.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W Linii demarkacyjnej w przypadku kompleksowego wsparcia gospodarki wodno-ściekowej, z uwzględnieniem inteligentnych systemów zarządzania sieciami wodociagowymi, podział interwencji nastąpił w oparciu o wielkość aglomeracji w obecnie aktualizowanym KPOSK - na poziomie krajowym (w Programie Infrastruktura i Środowisko) znalazły się aglomeracje co najmniej 10 tys. RLM.
76.	Archiwum Państwowe w Przemyślu	PI 6.3 Rozdział 2 strona 136 Rozwój zasobów kultury i ochrona zabytków województwa podkarpackiego	Proponuje się ująć w podrozdziale 6.3 archiwa państwowe działające na terenie województwa podkarpackiego z uwagi na przechowywane w ich zasobach materiały archiwalne stanowiące bardzo ważną część dziedzictwa kulturowego obrazujące różnicowanie etniczne i wyznaniowe regionu. W podpunkcie - główne typy beneficjentów prosimy ująć archiwa państwowe.	Propozycja wprowadzenia niniejszego sformułowania podyktowana jest troską o możliwość skorzystania z Programu przez archiwa państwowe jako instytucje ochrony dziedzictwa kulturowego.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W projekcie RPO WP 2014-2020 wskazano <i>Potencjalne typy beneficjentów</i> . Dookreślenie, w tym ewentualne rozszerzenie listy beneficjentów nastąpi w dokumencie uszczegóławiającym Program.
77.	Gmina Ropczyce	PI 6.2 strona 131	- budowa kanalizacji ściekowej w aglomeracji przy spełnieniu wymogu dotyczącego współczynnika koncentracji na poziomie 120 osób na kilometr bieżącej sieci kanalizacyjnej, natomiast na obszarach chronionych, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 lipca 2010 r. w sprawie sposobu	Utrzymanie wskaźnika koncentracji na poziomie 120 osób na kilometr bieżącej sieci kanalizacyjnej uniemożliwi większości gmin z woj. podkarpackiego ubieganie się o środki w ramach nowej perspektywy finansowej 2014-2020, a tym samym wywiązanie się z zobowiązań Polski przed UE w zakresie stopnia	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Zmieniono zapisy dotyczące omawianego typu projektów na: „budowa kanalizacji ściekowej dla

			wyznaczania obszaru i granic aglomeracji, współczynnik nie może być mniejszy od 90 mieszkańców na 1 km sieci Usunięcie tego zapisu z rodzaju przykładowych typów projektu przewidzianych priorytetem inwestycyjnym	skanalizowania kraju. Spowodowane to jest znacznym rozproszeniem zabudowy mieszkalnej na obszarach gmin wiejskich i miejsko-wiejskich znajdujących się w aglomeracjach 2-10 tys. RLM, który nie pozwoli osiągnąć zakładanego poziomu wskaźnika koncentracji. W dokumencie PROW brak jest wsparcia na tego typu projekty/operacje.	aglomeracji z przedziału 2 - 10 tys. RLM” Należy podkreślić, że w ramach PI 6.2 przewidziano także typ projektów „budowa systemów gospodarki ściekowej z uwzględnieniem indywidualnych i grupowych oczyszczalni ścieków w terenach zabudowy rozproszonej nie znajdujących się w aglomeracji, zapewniających stopień oczyszczania ścieków jaki jest wymagany dla aglomeracji z przedziału 2-10 tys. RLM”
78.	Powiat Krośnieński	Oś priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	Brak odniesienia do wychowania mającego na celu umocnienie/krzewienie/rozwijanie/ upowszechnianie etosu pracy.	Proponujemy, aby w RPO WP na lata 2014-2020 znalazły się zapisy dotyczące etosu pracy będącego jednym z warunków rozwoju gospodarczego.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Uwaga nie dotyczy zakresu przedmiotowego Osi priorytetowej IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego.
79.	Powiat Krośnieński	Oś priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego	Prosimy o rozszerzenie zapisu „typów beneficjentów” w osi IV: „Główne typy beneficjentów: -jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, spółki celowe, stowarzyszenia, spółki celowe i porozumienia lub inne formy współpracy w przypadku inwestycji realizowanych przez potencjalne bieguny wzrostu i ich obszary funkcjonalne.”	Rozszerzenie opisu pozwoli na składanie wniosków w ramach konkursów także przez spółki, porozumienia oraz inne formy współpracy wypracowane m.in. przez potencjalne bieguny wzrostu oraz wypracowane mechanizmy zarządzające obszarami funkcjonalnymi	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z istniejącymi zapisami projektu RPO WP (Sekcja 4), mechanizmem terytorialnego adresowania interwencji (oprócz ZIT/RIT) będą preferencje przestrzenne, bazujące na Obszarach Strategicznej Interwencji (wyznaczonych w Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020), czy premiowanie projektów partnerskich, dotyczących wybranych obszarów tematycznych i geograficznych. Zgodnie z powyższym, istnieje możliwość realizacji projektów partnerskich, kompleksowo wpływających na rozwój danego obszaru (wybierane w trybie konkursowym lub pozakonkursowym) w poszczególnych tematycznych osiach priorytetowych RPO WP 2014-2020, po uprzednim spełnieniu przez nie kryteriów o charakterze strategicznym, merytorycznym oraz formalnym.
80.	Stowarzyszenie „EKOSKOP”	Diagnoza wyzwań, potrzeb	7. Diagnozę w obszarze środowiska należy uzupełnić o informacje dotyczące stanu różnorodności	AD.7. W celu uzasadnienia konieczności oraz skali realizacji projektów dotyczących ochrony różnorodności biologicznej należy przedstawić	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Z uwagi na ograniczoną ilość znaków

		<p>i potencjałów... ss. 11-24</p>	<p>biologicznej w woj. Podkarpackim.</p> <p>8. Należy uwzględnić w diagnozie działania edukacyjno-informacyjne, które są niezbędne do zwiększenia świadomości ekologicznej i akceptacji społeczeństwa dla inwestycji w obszarze ochrony środowiska w następującym zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> o działania edukacyjno – informacyjne skierowane do mieszkańców/gospodarstw domowych służące poprawie jakości powietrza: działania informacyjno – edukacyjne nt. szkodliwości spalania paliw niskiej jakości i odpadów, możliwości redukcji emisji pyłów PM 10 i możliwych działań w gospodarstwach domowych na rzecz ochrony powietrza; działania informacyjno – edukacyjne jako element programów dotacyjnych na rzecz modernizacji infrastruktury na bardziej niskoemisyjną i ekologiczną, np. wymiany starych kotłów węglowych; o działania informacyjno – edukacyjne w zakresie promocji segregacji odpadów jako niezbędny element całościowych systemów/programów gospodarki odpadami komunalnymi; o oszczędzanie wody - działania edukacyjne w zakresie racjonalnego korzystania z wody i oszczędzania wody; o transport -promocja korzystania z transportu miejskiego. <p>9. W Zagadnieniach Ochrony Środowiska w brak analizy Powietrze, nie przedstawiono informacje na temat emisji zanieczyszczeń powietrza z zakładów szczególnie uciążliwych oraz przekroczeń standardów jakości powietrza (wskazanie stacji pomiarowych), nie określono przyczyn przekroczeń standardów jakości powietrza, które powinny być oparte na wynikach oceny jakości powietrza w województwie śląskim przeprowadzonej przez WIOŚ.</p> <p>10. Zasoby eksploatacyjne, zgodnie z definicją z Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 grudnia 2011 r. w sprawie dokumentacji hydrogeologicznych i geologiczno-inżynierskich (Dz. U. Nr 291, poz. 1714), to ilość wód podziemnych możliwa do pobrania z ujęcia w danych warunkach hydrogeologicznych i techniczno-ekonomicznych, z uwzględnieniem zapotrzebowania na wodę i przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska. Jednakże wielkość zasobów eksploatacyjnych jest znacznie zawyżona, gdyż ustalono je w latach, gdy nie brano pod uwagę zapotrzebowania na wodę użytkownika i wymogów ochrony środowiska. Suma tak ustalonych zasobów eksploatacyjnych w wielu regionach przekracza wielkość zasobów dostępnych.</p>	<p>diagnozę.</p> <p>AD.8. Niektóre problemy wymienione w diagnozie wynikają m.in. z niewystarczającej świadomości ekologicznej i braku wiedzy. Dlatego proponujemy następujące uzupełnienia.</p> <p>AD.9. Istotne jest wskazanie przyczyn przekroczeń standardów jakości powietrza. Zgodnie z Jedenastą roczną oceną jakości powietrza w województwie podkarpackim obejmującą rok 2012 stwierdzono przekroczenia dla pyłu PM10, PM2,5 B(a)P, NO2, SO2 i ozonu. W okresie zimowym przyczyną przekroczeń standardów jakości powietrza dla pyłów PM10, PM2,5 oraz B(a)P jest emisja z indywidualnego ogrzewania budynków. W okresie letnim przekroczenia wynikają z bliskości głównej drogi z intensywnym ruchem, emisją wtórną zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych, np. dróg, chodników, boisk oraz niekorzystne warunki meteorologiczne, występujące podczas powolnego rozprzestrzeniania się emitowanych lokalnie zanieczyszczeń, w związku z małą prędkością wiatru. Główną przyczyną wystąpienia przekroczeń dwutlenku azotu jest emisja ze źródeł liniowych (komunikacyjnych). Przyczyną wystąpienia przekroczeń ozonu jest oddziaływanie naturalnych źródeł emisji lub zjawisk naturalnych nie związanych z działalnością człowieka. Wysokie stężenia tej substancji pojawiają się w sprzyjających warunkach atmosferycznych tj. wysokiej temperatury i promieniowania słonecznego. Prawidłowe zidentyfikowanie przyczyn przekroczeń pozwoli na podjęcie skutecznych, odpowiednio adresowanych działań naprawczych.</p> <p>AD.10. Zgodnie z zapisami Ramowej Dyrektywy Wodnej (2000/60/WE) oraz dyrektywy córki (2006/118/WE) ocenę stanu wód ilościowego i jakościowego wód podziemnych przeprowadza się poprzez ocenę jednolitych części wód podziemnych.</p>	<p>część diagnostyczna Programu ogranicza się do najważniejszych z punktu widzenia przewidzianej interwencji informacji z odwołaniem do dokumentów źródłowych.</p>
81.	Stowarzyszenie „EKOSKOP	Oś IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa	<p>Działania na rzecz ochrony różnorodności biologicznej znalazły się w obrębie bardzo pojemnej osi priorytetowej „Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego”. Budzi to obawy, że obszar ten zostanie, podobnie jak w okresie 2007-2013, potraktowany</p>		<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Ochronie różnorodności biologicznej został poświęcony cały odrębny priorytet inwestycyjny – PI 6.4. Zatem</p>

		kulturowego	marginalnie. Tymczasem zgodnie z przyjętą w sierpniu 2013 r. Strategią Rozwoju Województwa – Podkarpackie 20203, bogactwo różnorodności biologicznej, w tym wysoka lesistość, jest jednym z podstawowych wyróżników naszego regionu na tle kraju, dlatego powinno być traktowane z należytą troską (str. 77). Deklaracja ta musi znaleźć odzwierciedlenie w RPO WP 2014-2020.		nie zachodzi ryzyko potraktowania tego obszaru marginalnie.
82.	Stowarzyszenie „EKOSKOP		Obok zagwarantowania znacząco większej niż w okresie 2007-2013 alokacji funduszy na ochronę różnorodności biologicznej, niezbędne jest zaprojektowanie odpowiednich warunków realizacji tego typu projektów, aby dostępne środki mogły być efektywnie wykorzystane. W szczególności należy zapewnić odpowiednie warunki do korzystania z tych środków organizacjom pozarządowym, które mogą być efektywnym beneficjentem funduszy unijnych w ramach projektów przyrodniczych. Obok ogólnych rekomendacji zawartych w ostatniej części niniejszego stanowiska, w tym miejscu należy wspomnieć o konieczności umożliwienia finansowania tzw. wkładu własnego w projektach przyrodniczych ze środków WFOŚiGW, w sposób systemowy. RPO WP 2014-2020 musi zapewnić możliwość realizacji pełnego cyklu związanego z projektem przyrodniczym, włączając w to inwentaryzację przyrodnicze oraz monitoring efektów zrealizowanych działań.		UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA W ramach PI 6.4 wśród typów beneficjentów znajdują się organizacje pozarządowe. Natomiast kwestie dotyczące formy płatności oraz maksymalnego udziału środków UE w wydatkach kwalifikowanych na poziomie projektu (%) zostaną dookreślone w dokumentach uszczegóławiających Program.
83.	Stowarzyszenie „EKOSKOP	Oś IV. Priorytet 5.2	Nie wyjaśniono dlaczego Regionalny Program Operacyjny WP słabo podejmuje działań z zakresu celu tematycznego 5: Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem. Należy uzupełnić regionalny program operacyjny o te istotne kwestie i, w związku z warunkowością ex-ante w tym zakresie, zaplanować skuteczne, kompleksowe i przyjazne środowisku działania, związane z renaturyzacją cieków wodnych i ich dolin (także tworzenie polderów zalewowych i suchych zbiorników wodnych), odtwarzaniem obszarów wodno-błotnych, poprawą zdolności łagodzących i adaptujących do zmian klimatu ekosystemów, zamianą powierzchni utwardzonych w zlewni na powierzchnie mające potencjał retencyjny, tworzeniem obszarów zielonych itp. zgodnie z dyrektywami 2000/60/we i 2007/60/WE oraz Strategicznym Planem Adaptacji.	Brak uwzględnienia działań adaptacyjnych i łagodzących do zmian klimatu w regionalnym programie operacyjnym spowoduje, że dostępne środki w ramach perspektywy finansowej 2014-2020 na ten cel nie zostaną uruchomione. O ile za słuszne należy uznać wykluczenie zbiorników retencyjnych nie mających istotnej roli w zarządzaniu ryzykiem powodziowym i ryzykiem wystąpienia suszy (mała pojemność powodziowa, duże parowanie powierzchni wody bez systemów dystrybucji) a tylko znaczenie rekreacyjne, to wykluczenie działań kompleksowych, w skali całej zlewni, polegających na zwiększeniu retencji glebowej, krajobrazowej i tej naturalnej związanej z obszarami podmokłymi i dolinami rzek uznać należy za bezprecedensowe wobec wyzwania jakim są zmiany klimatu.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA W ramach CT 5 w art. 5 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 wyodrębniono dwa priorytety inwestycyjne: PI 5.1 <i>Wspieranie inwestycji służących dostosowaniu do zmian klimatu, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego</i> oraz PI 5.2 <i>Wspieranie inwestycji ukierunkowanych na konkretne rodzaje zagrożeń przy jednoczesnym zwiększeniu odporności na klęski i katastrofy i rozwijaniu systemów zarządzania klęskami i katastrofami</i> . Należy podkreślić, że aktualna wersja Linii demarkacyjnej nie przewiduje żadnych działań w ramach PI 5.1 – zarówno na poziomie regionalnym, jak i krajowym. W związku z powyższym w projekcie RPO WP 2014-2020 uwzględniono tylko wsparcie w ramach PI 5.2.

					<p>Typy projektów powinny być zgodne z Linia demarkacyjną, a w związku ze zmianami ww. Linii typy projektów w ramach PI 5.2 przeformułowana w następujący sposób:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój form małej retencji (w tym m.in.: zbiorników retencyjnych, zbiorników wodnych służących kształtowaniu zasobów wodnych, zbiorników przeciwpowodziowych, polderów przeciwpowodziowych, odtwarzanie naturalnych obszarów zalewowych) - kompleksowe projekty realizowane przez beneficjentów na obszarze 1 województwa - wprowadzenie i doskonalenie regionalnego systemu wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń, w szczególności powodzi - wsparcie systemu ratownictwa chemiczno-ekologicznego i służb ratowniczych na wypadek wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii, w tym wyposażenie i wzmocnienie służb ratowniczych, przede wszystkim poprzez zakupy sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof (w zależności od beneficjenta - na poziomie regionalnym – Ochotnicza Straż Pożarna) - budowa, rozbudowa lub modernizacja urządzeń dla celów ochrony przed pożarami lasów - działania dotyczące zabezpieczenia obszarów miejskich przed niekorzystnymi zjawiskami pogodowymi i ich następstwami, w tym zapewnienie właściwej gospodarki wodami opadowymi i roztopowymi, (demarkacja w oparciu o wielkość miasta: w RPO miasta poniżej 100 tys. mieszkańców) - inwestycje mające na celu ochronę obszarów ze średnim ryzykiem powodziowym (zgodnie z mapami ryzyka powodziowego): <ul style="list-style-type: none"> ➤ realizacja kompleksowych inwestycji związanych z oceną ryzyka wystąpienia powodzi i
--	--	--	--	--	--

					<p>zarządzania tym ryzykiem</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ wykonanie zabezpieczeń budowli przeciwpowodziowych już istniejących (kompleksowe remonty, dostosowanie do obowiązujących standardów - w tym m.in.: inwestycje dotyczące wałów przeciwpowodziowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą) ➤ rozbiórki obiektów budowlanych (w tym budowli przeciwpowodziowych), których technologiczna żywotność dobiegła końca bądź zagrażają bezpieczeństwu ekologicznemu lub społecznemu) <p>Mając na uwadze powyższe, niezasadne jest stwierdzenie, że Program słabo podejmuje działania z zakresu celu tematycznego 5.</p>
84.	Stowarzyszenie „EKOSKOP	Oś IV. Priorytet 6.3 Przywracanie i ochronę różnorodności biologicznej województwa podkarpackiego.	Obszar województwa Podkarpackiego jest jednym z najcenniejszych przyrodniczo w Unii Europejskiej, to wielki wyróżnik ale i potencjał m.in. dla rozwoju ekoturystyki. By nie zmniejszać przyrodniczego potencjału regionu należy przeznaczyć środki na działania monitoringowe wynikające z Planów Zadań Ochronnych i Planów Ochrony dla obszarów Natura 2000, jak również zdecydowanie wesprzeć finansowo inwentaryzację gatunków tzw. strefowych – szczególnie zagrożonych wyginięciem, dla których przewidziana jest ochrona miejsc występowania w postaci stref buforowych (obecnie strefy są utworzone zaledwie dla około 10% stanowisk gatunków strefowych na terenie woj. podkarpackiego). Łącznie na cele te potrzeba kilkudziesięciu milionów złotych w okresie 2014-2020.		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Uwaga nie dotyczy zakresu przedmiotowego PI 6.3 <i>Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego</i>
85.	Stowarzyszenie „EKOSKOP	Oś IV. Priorytet 6.3 Przywracanie i ochronę różnorodności biologicznej województwa podkarpackiego.	Elementarnym aspektem zasady zrównoważonego rozwoju RPO WP 2014-2020 powinno być zapewnienie, że w województwie nie będą realizowane projekty szkodliwe dla środowiska przyrodniczego, które nie były poddane należycie przeprowadzonej ocenie oddziaływania na środowisko, w tym ocenie oddziaływania na obszary Natura 2000.		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Uwaga nie dotyczy zakresu przedmiotowego PI 6.3 <i>Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego</i>
86.	Stowarzyszenie „EKOSKOP	Oś IV. Priorytet 6.3 Przywracanie i ochronę różnorodności biologicznej województwa	Obszarem, który powinien być w mocny sposób wspierany w ramach RPO WP 2014-2020, jest edukacja ekologiczna. Obok działań towarzyszących przedsięwzięciom z zakresu ochrony środowiska czy ochrony przyrody, niezbędne jest umożliwienie realizacji również samodzielnych kampanii edukacyjnych zwiększających świadomość ekologiczną		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Uwaga nie dotyczy zakresu przedmiotowego PI 6.3 <i>Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego</i>

		podkarpackiego.	<p>społeczeństwa, realizowanych przez organizacje pozarządowe. Jest to kluczowe, gdyż bez odpowiednich postaw i zachowań ludzi, sama realizacja projektów o charakterze inwestycyjnym nie zagwarantuje zadowalającego poziomu ochrony środowiska. Zasady finansowania projektów z zakresu edukacji ekologicznej powinny uwzględniać specyfikę organizacji pozarządowych jako najbardziej efektywnego realizatora tego typu działań. Zorganizowane przy wsparciu RPO 2007-2013 centra edukacji ekologicznej powinny w kolejnym okresie programowania służyć jako baza do prowadzenia konkretnych działań edukacyjnych.</p> <p>Wzrost świadomości ekologicznej to również podnoszenie wiedzy i kompetencji mieszkańców. Dlatego edukacja ekologiczna powinna zostać uwzględniona w ramach 10 osi priorytetowej, nie tylko jako rozwijanie oferty edukacyjnej szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe i ustawiczne, ale również jako zdobywanie kompetencji przez inne podmioty (w tym NGO) i osoby indywidualne, np. kompetencji zawodowych mogących wspierać rozwój zielonych miejsc pracy.</p> <p>Organizacje ekologiczne są dobrze przygotowane do prowadzenia działań z edukacyjnych, posiadają często wieloletnie doświadczenie w tym zakresie, współpracują z ośrodkami naukowymi oraz instytucjami oświatowymi. Mogą więc znacząco wesprzeć programowanie, a następnie wdrażanie RPO WP.</p>		
87.	Stowarzyszenie „EKOSKOP	Oś IV; Priorytet 6.4 Str. 139	<p>1. Zmiana zapisu: Warunkiem koniecznym poprawy jakości środowiska oraz zachowania krajobrazu jest zwiększenie wiadomości mieszkańców co do wpływu czynników antropogenicznych na otoczenie przyrodnicze i szerzej na całe systemy ekologiczne regionu. W celu poprawy świadomości ekologicznej mieszkańców regionu konieczne będzie wsparcie inwestycyjne ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m.in. w parkach krajobrazowych).</p> <p>Na: „Warunkiem koniecznym poprawy jakości środowiska oraz zachowania krajobrazu jest zwiększenie wiadomości mieszkańców co do wpływu czynników antropogenicznych na otoczenie przyrodnicze i szerzej na całe systemy ekologiczne regionu. W celu poprawy świadomości ekologicznej mieszkańców regionu konieczne będzie rozbudowa/doposażenie ośrodków edukacji ekologicznej, centrów różnorodności biologicznej czy też centrów energii odnawialnej, stworzenie mobilnego centrum edukacji ekologicznej . Pozwoliłoby to na stworzenie i wzmocnienie profesjonalnej sieci ośrodków edukacji ekologicznej,</p>	<p>Uzasadnienie propozycji – edukacja ekologiczna prowadzona w istniejących już centrach wymaga wsparcia. Wydaje się nieuzasadnionym ekonomicznie tworzenie nowych ośrodków. W przypadku miejscowości z utrudnionym dostępem do istniejącej sieci Centrów Edukacji Ekologicznej (odległość, brak środków finansowych niezbędnych na transport) znakomitym elementem dopełniającym. Uzasadnionym ekonomicznie (obniżenie kosztów osobo./godz.).</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W ramach PI 6.4 przewidziano wsparcie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej. Natomiast nie jest zasadne wpisywanie tak szczegółowych informacji dotyczących typów projektów w samym RPO - dokumencie o dużym stopniu ogólności. Uwaga do rozpatrzenia na etapie prac nad dokumentami uszczegóławiającymi Program.</p>

			opartych na współpracy organizacji pozarządowych z samorządem, środowiskiem naukowym, parkami narodowymi i krajobrazowymi, bazującej na ośrodkach które zdobyły doświadczenie i są gotowe do podjęcia stosownych działań.”		
88.	Stowarzyszenie „EKOSKOP	Oś IV; priorytet 6.4 Str.140	<p>Zmiana zapisów: „Podniesienie standardu bazy technicznej i wyposażenia parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody”.</p> <p>na: „Podniesienie standardu bazy technicznej i wyposażenia parków krajobrazowych, rezerwatów przyrody oraz innych lokalnych form ochrony przyrody”.</p> <p>Uzupełnienie zapisu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowa/doposażenie ośrodków edukacji ekologicznej, centrów różnorodności biologicznej czy też centrów energii odnawialnej. • Stworzenie mobilnego centrum edukacji ekologicznej - EKOMOBIL. <p>Odpowiednie uzupełnienia wskaźników produktu zgodnie z zapisami wyżej.</p>	<p>Uzasadnienie propozycji w zapisach dotyczących edukacji ekologicznej – edukacja ekologiczna.</p> <p>Oraz w zakresie - Stworzenie mobilnego centrum edukacji ekologicznej - EKOMOBIL:</p> <p>Ekomobil – Odkrywa i bada z uczniami przyrodę. Dotychczas podobne badania prowadzili pracownicy SANEPIDU lub Inspekcji Ochrony Środowiska, teraz dołączyła do nich młodzież podlaskich szkół podstawowych i gimnazjalnych.</p> <p>Idea mobilnej edukacji ekologicznej jest szeroko znana w Niemczech. Pierwszy ekomobil powstał w Badenii-Witttembergii w 1987 roku, zaraz po nim zaczęły funkcjonować kolejne. Dziś ekomobile funkcjonują w krajach Europy Zachodniej, w USA, Japonii, Korei Południowej, Chinach, Kolumbii, a nawet w Kenii. Celem ekologicznej edukacji na kółkach jest przybliżenie uczniom otaczającej ich przyrody w sposób innowacyjny i interaktywny. Lekcja, gdzie teoria i praktyka ściśle się ze sobą łączy. Pomysłodawcom idei przyświecało założenie, że skuteczna edukacja ekologiczna musi być prowadzona poprzez własne doświadczenie, badanie i odkrycie każdego ucznia. Najlepiej na łonie natury. Poznawanie przyrody wzrokiem, słuchem, dotykiem, smakiem. Zajęcia maksymalnie praktyczne. Mają być innowacyjne i interaktywne. Ich celem jest zachęcić, nie zniechęcić, zaciekawić, a nie znudzić. Podkarpacki ekomobil byłby to zakupiony samochód zabudowany szafkami. Na wyposażeniu ekomobila znajdowałyby się stoły i krzesła, mikroskopy stereoskopowe, lornetki, pudełka z lupą, zestawy do badania wody, pojemniki do obserwacji owadów z lupą, wiatromierze, termometry, zestawy do papieru czerpanego, atlasy i przewodniki do oznaczania roślin i zwierząt itp.</p> <p>W porównaniu ze stacjonarną edukacją ekologiczną, edukacja mobilna posiada szereg przewag: samodzielnie dociera w każde miejsce, jest bardziej elastyczna, oferuje zajęcia praktyczne. Dobrej klasy pomoce dydaktyczne zapewniają wysoką jakość</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Typy projektów powinny być zgodne z Linią demarkacyjną. W związku ze zmianami w ww. Linii w ramach PI 6.4 typy projektów przeformułowano w następujący sposób:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ochrona in-situ i ex-situ zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarach parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody (w tym położonych na obszarach Natura 2000) - tworzenie i wyposażenie centrów ochrony różnorodności biologicznej na obszarach miejskich i pozamiejskich w oparciu o gatunki rodzime np. banki genowe, parki miejskie, ogrody botaniczne, ekoparki - budowa i modernizacja niezbędnej infrastruktury związanej z ochroną, przywróceniem właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków (również na terenach chronionych) - projekty dotyczące waloryzacji istniejących form ochrony przyrody (w szczególności obszarów chronionego krajobrazu) oraz zadań wynikających z potrzeby ochrony krajobrazu, w tym opracowywanie planów/programów ochrony i zarządzania oraz innych dokumentów dla obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo - rozwój działalności wykorzystującej lokalne zasoby przyrodnicze, w tym inwestycje dotyczące infrastruktury mającej na celu rozwój turystyki i edukacji oraz promowanie form

				<p>techniczną zajęć, eksponaty badawcze są pobierane przez uczniów wprost z natury, zaś widowiskowość zajęć ściąga media.</p> <p>Zajęcia prowadzone z ekomobilem to praktyka, która bawi oraz inspiruje do dalszego poznawania przyrody. Jak wskazuje niemiecka praktyka, warsztaty z ekomobilem zachęcają uczestników do pogłębiania zainteresowań w zakresie ochrony natury i środowiska. Wysokie zainteresowanie taką formą edukacji wśród szkół utwierdza celowość idei i uzasadnia propagowanie takiego modelu edukacji ekologicznej. Skuteczność przekazu, na co wskazuje powszechnie znana wysoka świadomość ekologiczna Niemców, powinna być czynnikiem decydującym o zapewnieniu rozwoju mobilnej edukacji ekologicznej.</p> <p>Przyjazd ekomobila do szkoły umożliwi przeprowadzenie terenowych warsztatów przyrodniczych w najbliższym otoczeniu szkół i ciekawych środowiskach np. otulina rezerwatu, obszary Natura 2000. Ekomobil odpowiada na potrzebę szkół, które nie mają kadry ekologów i są bardzo słabo wyposażone w pomoce naukowe w tym sprzęt do badania bioróżnorodności zwłaszcza w szkołach oddalonych od dużych ośrodków miejskich i w miejscowościach o dużym bezrobociu. Dzięki mobilnemu laboratorium z dwuosobową załogą edukatorów, klasy szkolne podzielone na dwie małe grupy badawcze będą mogły poznać tajemnice lokalnej bioróżnorodności przychodząc na zajęcia pieszo ze szkoły.</p> <p>Ekomobil jest także uzasadniony ekonomicznie ponieważ racjonalizuje koszty zakupu pomocy naukowych oraz przygotowanie edukatorów. Jeden mobilny będzie mógł obsłużyć kilkadziesiąt szkół na terenie Podkarpacia rocznie co znacząco obniży koszt na osobę.</p>	<p>ochrony przyrody⁶</p> <ul style="list-style-type: none"> - wsparcie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej (m.in. w parkach krajobrazowych) - sporządzanie inwentaryzacji nieleśnych siedlisk przyrodniczych w granicach obszarów NATURA 2000 (w uzgodnieniu z GDOŚ)
89.	Stowarzyszenie „EKOSKOP	Cały dokument. Oś IV i VIII	Edukacja ekologiczna powinna być samodzielnym działaniem, finansowanym także ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, których znaczną częścią w okresie 2014-2020 dysponować będą samorządy wojewódzkie w ramach RPO. Możliwość ta wydaje się pominięta w projekcie RPO WP 2014-2020, poprzez usunięcie jednego ze wskaźników w działaniu 8.2 „Upowszechnienie uczenia się dorosłych” - liczba osób objętych działaniami w zakresie edukacji ekologicznej. Kolejny projekt RPO WP 2014-2020 powinien zawierać mocniejsze uwzględnienie obszaru		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z aktualną Linią demarkacyjną działania z zakresu edukacji ekologicznej będą wspierane w ramach PI 6.4 poprzez „wsparcie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej”.

⁶ Realizacja inwestycji wykorzystujących lokalne zasoby przyrodnicze, zwłaszcza na obszarach górskich będzie odbywać się wraz z odpowiednim zabezpieczeniem tych terenów przed zwiększoną i niekontrolowaną presją poprzez koncentrację kanalizację ruchu turystycznego.

			edukacji ekologicznej zarówno w osi priorytetowej „Czysta energia i środowisko”, jak i w osiach priorytetowych finansowanych z EFS m.in. poprzez przywrócenie w/w wskaźnika np. w osi VIII .		
90.	Stowarzyszenie „EKOSKOP	Oś IV; priorytet 6.2	Wsparcie dla gospodarki wodno-ściekowej w ramach RPO WP 2014-2020 powinno uwzględniać najbardziej efektywne ekonomicznie i środowiskowo rozwiązania, dostosowane do specyfiki danego obszaru. Przykładowo, w słabo zaludnionych miejscach bardziej opłacalne niż rozbudowa sieci kanalizacyjnej może być wsparcie dla budowy przydomowych oczyszczalni ścieków.		UWAGA UWZGLĘDNIONA W ramach PI 6.2 przewidziano typ projektu „budowa systemów gospodarki ściekowej z uwzględnieniem indywidualnych i grupowych oczyszczalni ścieków w terenach zabudowy rozproszonej nie znajdujących się w aglomeracji, zapewniających stopień oczyszczania ścieków jaki jest wymagany dla aglomeracji z przedziału 2-10 tys. RLM”.
91.	Stowarzyszenie „EKOSKOP	Oś IV; priorytet 6.1	W zakresie gospodarki odpadami, przestrzegana powinna być unijna hierarchia postępowania z odpadami, gdzie na pierwszy plan wysuwa się zapobieganie powstawaniu odpadów, ich ponowne wykorzystanie i przygotowanie do recyklingu zgodnie z zasadą 3R – reduce, reuse, recycle . Hierarchia ta musi znaleźć odzwierciedlenie nie tylko w tekście RPO WP 2014-2020, ale również w alokacji funduszy na poszczególne rodzaje projektów. Nie sposób również nie wspomnieć w tym miejscu o kluczowej roli edukacji ekologicznej, gdyż bez kształtowania odpowiednich nawyków społecznych nie ma szans na zmniejszenie ilości powstających odpadów czy znaczące podniesienie poziomu recyklingu.		UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA W projekcie RPO WP 2014-2020 wyraźnie podkreślono, że „Inwestycje w sektorze gospodarki odpadami będą realizowane zgodnie z unijną hierarchią postępowania z odpadami, która nadaje priorytet zapobieganiu powstawaniu odpadów, ich ponownemu wykorzystaniu, ich przygotowaniu do ponownego użycia i recyklingowi. Odstąpienie od postępowania według ww. hierarchii jest możliwe, gdy jest to uzasadnione metodologią myślenia o cyklu życia, obejmującą całkowity wpływ związany z wytwarzaniem i gospodarowaniem takimi odpadami.” Aktualne zapisy Linii demarkacyjnej nie przewidują w ramach PI 6.1 możliwości wsparcia edukacji ekologicznej.
92.	Stowarzyszenie „EKOSKOP	Oś IV; priorytet 6.1	Bardzo ogólnie sformułowany zakres projektów w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.	Przy tak ogólnie sformułowanym zakresie projektów w sektorze gospodarki odpadami komunalnymi, istnieje zagrożenie, że mogą być finansowane projekty, które nie są zgodne z hierarchią sposobów postępowania z odpadami oraz że zagrożone będzie osiągnięcie celów roku 2020. Z drugiej strony nie dają możliwości finansowania budowy systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (np. punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych).	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W RPO WP 2014-2020 znajdują się ogólne typy projektów przewidzianych do wsparcia, które następnie będą doprecyzowywane w dokumentach uszczegóławiających Program.

93.	Stowarzyszenie „EKOSKOP	Oś IV; priorytet 6.5 Str.144	<p>Zmiana zapisów:</p> <p>1. „Działania mające na celu przywrócenie funkcji społecznych, gospodarczych bądź rekreacyjnych zdegradowanym oraz poprzemysłowym obszarom miejskim, w tym m.in...”</p> <p>na:</p> <p>„Działania mające na celu przywrócenie funkcji społecznych, ekologicznych, gospodarczych bądź rekreacyjnych zdegradowanym oraz poprzemysłowym obszarom miejskim, w tym m.in...”</p> <p>2. „W odniesieniu do działań z zakresu rekultywacji terenów zdegradowanych zachowana zostanie ścisła koordynacja z działaniami realizowanymi w ramach celu tematycznego 9 (PI 9.2) służącymi kompleksowej rewitalizacji na obszarach społecznie zdegradowanych realizowanych w oparciu o kompleksowe i zintegrowane lokalne programy rewitalizacji, uwzględniające wymiar społeczny, gospodarczy i infrastrukturalny.”</p> <p>na:</p> <p>„W odniesieniu do działań z zakresu rekultywacji terenów zdegradowanych zachowana zostanie ścisła koordynacja z działaniami realizowanymi w ramach celu tematycznego 9 (PI 9.2) służącymi kompleksowej rewitalizacji na obszarach społecznie zdegradowanych realizowanych w oparciu o kompleksowe i zintegrowane lokalne programy rewitalizacji, uwzględniające wymiar społeczny, ekologiczny, gospodarczy i infrastrukturalny.”</p>	<p>Warunki ekologiczne a zwłaszcza ich równowaga mają bezpośredni wpływ na zdrowie oraz jakość życia mieszkańców terenów zdegradowanych, stąd tak ważna jest przywrócenie ich funkcjonalności.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Typy projektów powinny być zgodne z Linią demarkacyjną. W związku ze zmianami w ww. Linii w ramach PI 6.5 typy projektów oraz typy beneficjentów przeformulowano w następujący sposób:</p> <p><u>Przykładowe typy projektów:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - rekultywacja lub remediacja terenów zdegradowanych mająca na celu zmianę dotychczasowych funkcji przez nie pełnionych na cele środowiskowe umożliwiające powtórne wykorzystanie terenu (miasta poniżej 100 tys. mieszkańców) - inwestycje w zakresie budowy infrastruktury koniecznej do dokonywania pomiaru zanieczyszczeń oraz powiadamiania ludności o jego poziomie i budowy systemów monitoringu powietrza, - inwestycje dotyczące ograniczenia emisji hałasu, - działania służące poprawie jakości powietrza dla sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw: instalacje i urządzenia ograniczające emisję zanieczyszczeń do powietrza (pyłowe, gazowe)
94.	Stowarzyszenie „EKOSKOP	Oś IV Str.148-149	<p>Wprowadzenie możliwości działań krzyżowych (twardych i miękkich) finansowanych z EFS znacząco zwiększy zdolność absorpcji środków, akceptacji zmian oraz możliwości pełnego wykorzystania infrastruktury powstałej w wyniku finansowania konkretnych projektów.</p>	<p>Uzasadnienie jak wyżej – edukacja ekologiczna.</p> <p>Oraz:</p> <p>Niezależnie od ochrony różnorodności biologicznej (bez konkurencji o wspólną alokację środków), obszarem, który powinien być w mocny sposób wspierany w ramach RPO WP 2014-2020, jest edukacja ekologiczna. Obok działań towarzyszących przedsięwzięciom z zakresu ochrony środowiska czy ochrony przyrody, niezbędne jest umożliwienie realizacji również samodzielnych kampanii edukacyjnych zwiększających świadomość ekologiczną społeczeństwa. Jest to kluczowe, gdyż bez odpowiednich postaw i zachowań ludzi, sama</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Działania z zakresu edukacji ekologicznej będą wspierane w ramach PI 6.4 poprzez „wsparcie ośrodków prowadzących działalność w zakresie edukacji ekologicznej” (projekty inwestycyjne finansowane z EFRR).</p>

				<p>realizacja projektów o charakterze inwestycyjnym nie zagwarantuje zadowalającego poziomu ochrony środowiska. Zasady finansowania projektów z zakresu edukacji ekologicznej powinny uwzględniać specyfikę organizacji pozarządowych jako najbardziej efektywnego realizatora tego typu działań. Zorganizowane przy wsparciu RPO 2007-2013 centra edukacji ekologicznej powinny w kolejnym okresie programowania służyć jako baza do prowadzenia konkretnych działań edukacyjnych.</p> <p>Edukacja ekologiczna powinna być samodzielnym działaniem, finansowanym także ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, których znaczną częścią w okresie 2014-2020 dysponować będą samorządy wojewódzkie w ramach RPO. Kolejny projekt RPO WP 2014-2020 powinien zawierać mocniejsze uwzględnienie obszaru edukacji ekologicznej zarówno w osiach priorytetowej finansowanych z EFRR jak i w osiach priorytetowych finansowanych z EFS.</p>	
95.	Konwent wójtów, Burmistrza i Starosty Powiatu Kolbuszowskiego	PI 6.2 Oś IV	Budowa, przebudowa, rozbudowa, modernizacja oczyszczalni ścieków, pompowni ścieków, pompowni wody, sieci kanalizacyjnej oraz sieci wodociągowej bez wymogu dotyczącego współczynnika koncentracji na poziomie 120 osób na kilometr bieżącej sieci kanalizacyjnej		<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zmieniono zapisy dotyczące kanalizacji ściekowej na: „budowa kanalizacji ściekowej dla aglomeracji z przedziału 2 - 10 tys. RLM”</p> <p>Doprecyzowanie powyższych zapisów nastąpi w dokumentach uszczegóławiających Program.</p>
96.	Konwent wójtów, Burmistrza i Starosty Powiatu Kolbuszowskiego	PI 5.2 Oś IV	Zakup samochodów pożarniczych oraz budowa, przebudowa, rozbudowa, remont budynków strażackich		<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Typy projektów powinny być zgodne z Linia demarkacyjną, a w związku ze zmianami ww. Linii w ramach PI 5.2 typ projektów dotyczący OSP został przeformułowany w następujący sposób: „wsparcie systemu ratownictwa chemiczno-ekologicznego i służb ratowniczych na wypadek wystąpienia zjawisk katastrofalnych lub poważnych awarii, w tym wyposażenie i wzmocnienie służb ratowniczych, przede wszystkim poprzez zakupy sprzętu do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof (w zależności od beneficjenta - na poziomie regionalnym – Ochotnicza</p>

					Straż Pożarna)"
97.	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie	<p>PI 5.2</p> <p>Rozdział: 2.4 Oś Priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego</p> <p>strona 120</p> <p>Rozdział: 2.4 Oś Priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego</p> <p>Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym – strona 122</p>	<p>Zastąpienie zdania „<i>Wielkość i charakter cieków wodnych, występowanie budowli hydrotechnicznych i stan infrastruktury przeciwpowodziowej nie zabezpiecza wystarczająco przed zagrożeniem powodziowym dużej części województwa podkarpackiego</i>” zdaniem „<i>Wielkość i charakter cieków wodnych oraz stan budowli przeciwpowodziowych nie zabezpiecza wystarczająco przed zagrożeniem powodziowym dużej części województwa podkarpackiego</i>”</p> <p>1. Zmiana nazwy przykładowego typu projektu pn : „<i>inwestycje mające na celu ochronę obszarów ze średnim ryzykiem powodziowym (zgodnie z mapami ryzyka powodziowego)</i>” na „<i>inwestycje mające na celu ochronę obszarów ze średnim ryzykiem powodziowym tj. Q1% (zgodnie z mapami ryzyka powodziowego)</i>”</p> <p>2. Zmiana nazwy przykładowego typu działań wykonywanych w ramach typu projektu jak w pkt. 1 z „<i>wykonanie zabezpieczeń obiektów już istniejących (kompleksowe remonty, dostosowanie do obowiązujących standardów, rozbiórki obiektów, których technologiczna żywotność dobiegła końca bądź zagrażają bezpieczeństwu ekologicznemu i społecznemu)</i>” na :</p> <p>2.1 „<i>Wykonanie zabezpieczeń budowli przeciwpowodziowych już istniejących (kompleksowe remonty, dostosowanie do obowiązujących standardów - w tym m.in.: odbudowa, rozbudowa, nadbudowa, przebudowa wałów przeciwpowodziowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą</i>”</p> <p>2.2 „<i>Rozbiórki obiektów budowlanych (w tym budowli przeciwpowodziowych), których technologiczna żywotność dobiegła końca bądź zagrażają bezpieczeństwu ekologicznemu lub społecznemu)</i>”</p>	<p>Zastąpienie w przedmiotowym zdaniu słów „budowli hydrotechnicznych” słowami „budowli przeciwpowodziowych” jest związane z brakiem definicji „budowli hydrotechnicznych” w ustawie Prawo wodne, w której to ustawie zastąpiła je definicja „budowli przeciwpowodziowych” – art. 9 ust. 1 pkt. 1a)</p> <p>W literaturze przedmiotu (m.in. ISOK) średnie ryzyko powodziowe określane jest jako zagrożenie wodami o prawdopodobieństwie pojawienia się raz na 100 lat tj. Q1%, stąd propozycja zmiany.</p> <p>Zaproponowano podpunkty ponieważ należy oddzielić działania związane z <u>polepszeniem</u> stanu istniejących budowli przeciwpowodziowych (remonty, odbudowy, rozbudowy, przebudowy, nadbudowy) od działań dotyczących tylko <u>rozbiórki</u> ze względu na różniące się specyfiką efekty rzeczowe (wskaźniki produktu).</p> <p>Zastąpienie w podpunkcie 2.1 słowa „obiekty” słowami „<i>budowli przeciwpowodziowych</i>” opiera się na definicji zawartej w art. 9 ust. 1 , pkt. 1 a ustawy Prawo wodne i wskazuje na konkretny rodzaj budowli w stosunku do których należy podjąć działania</p> <p>Dodanie w podpunkcie 2.2 słów „<i>budowlanych w tym budowli przeciwpowodziowych</i>” ma na celu rozszerzenie katalogu obiektów np. znajdujących się w międzywalu (zabudowania mieszkalne i gospodarcze), których występowanie utrudnia spływ wodom powodziowym.</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapisy zmieniono zgodnie z sugestiami zgłaszającego.</p> <p>Przeredagowano omawiane typy projektów w następujący sposób:</p> <p>- inwestycje mające na celu ochronę obszarów ze średnim ryzykiem powodziowym (zgodnie z mapami ryzyka powodziowego):</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ realizacja kompleksowych inwestycji związanych z oceną ryzyka wystąpienia powodzi i zarządzania tym ryzykiem ➤ wykonanie zabezpieczeń budowli przeciwpowodziowych już istniejących (kompleksowe remonty, dostosowanie do obowiązujących standardów - w tym m.in.: inwestycje dotyczące wałów przeciwpowodziowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą) ➤ rozbiórki obiektów budowlanych (w tym budowli przeciwpowodziowych), których technologiczna żywotność dobiegła końca bądź zagrażają bezpieczeństwu ekologicznemu lub społecznemu)
98.	Gmina Miejska Przemyśl	<p>PI 6.2</p> <p>Sekcja 2</p> <p>2.4 Oś priorytetowa IV</p> <p>Cel szczegółowy: Poprawa stanu</p>	<p>Proponuję poddać pod rozwagę zmiany poniższego zapisu pod kątem złagodzenia/zniesienia ograniczenia dotyczącego współczynnika koncentracji:</p> <p>„budowa kanalizacji ściekowej w aglomeracji przy spełnieniu wymogu dotyczącego współczynnika koncentracji na poziomie 120 osób na kilometr bieżącej sieci kanalizacyjnej, natomiast na obszarach chronionych, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 1 lipca 2010 r. w sprawie sposobu</p>	<p>W przeważającej części aglomeracje położone na terenie województwa podkarpackiego mają pokryte siecią wod-kan obszary, dla których współczynnik koncentracji przekracza 120 osób na kilometr bieżącej sieci. Do sieci nie są włączone podmioty położone na obszarach peryferyjnych aglomeracji, które nie spełniają ww. kryterium. Dlatego proszę poddać pod rozwagę możliwość złagodzenia bądź zniesienia ww kryterium. Pozwoliłoby to w przyszłości na szacowanie opłacalności planowanych inwestycji w oparciu o</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zmieniono zapisy dotyczące omawianego typu projektów na: „budowa kanalizacji ściekowej dla aglomeracji z przedziału 2 - 10 tys. RLM”</p> <p>Doprecyzowanie powyższych zapisów</p>

		gospodarki wodno-ściekowej na terenie województwa Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym. Str. 130	wyznaczania obszaru i granic aglomeracji, współczynnik nie może być mniejszy od 90 mieszkańców na 1 km sieci”	własne i zindywidualizowane kryteria.	nastąpi w dokumentach uszczegóławiających Program.
99.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie	2.4; str. 121	Proponuje się aby słowa: [...] rozwoju form małej retencji zastąpić słowami [...] rozwoju form dużej i małej retencji.	Rozwój retencji, w tym zwłaszcza zbiorników wodnych Kąty Myscowa i Dukla w zlewni Wisłoki i Rudawka Rymanowska na Wisłoku, dla ochrony przeciwpowodziowej (Jasła, Krosna oraz dolin rzek poniżej zbiorników), poprawy warunków zaopatrzenia w wodę, zwłaszcza w warunkach długotrwałej suszy oraz produkcji energii elektrycznej (zbiornik wodny Niewistka-Dynów na Sanie).	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Typy projektów powinny być zgodne z Linią demarkacyjną. W ramach PI 5.2 aktualne zapisy ww. Linii nie przewidują możliwości wsparcia form dużej retencji. W związku z powyższym nie można uwzględnić proponowanej zmiany.
100.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie	2.4 str. 121	W tabeli 37 dopisać: <i>Pojemność obiektów dużej i małej retencji</i>	Bez dużej retencji nie osiągnie się wpisanych w dokumencie celów. Polska retencjonuje zaledwie około 4 mld m ³ wody, co stanowi jedynie 6% objętości średniego rocznego odpływu, co nie gwarantuje odpowiedniego zaopatrzenia w wodę i jednocześnie nie stanowi odpowiedniej ochrony przed powodzią lub suszą. KPZK ustala sześć celów polityki przestrzennego zagospodarowania kraju w horyzoncie roku 2030. Odnoszą się one do elementów struktury przestrzennej kraju, są ze sobą ściśle powiązanej dopełniają się wzajemnie. Jako cel 5 wskazano: <i>Zwiększenie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i utratę bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa</i> . Jednocześnie określono kierunki realizacji celu 5, wyróżniając m.in. działanie 5.2: <i>Zwiększenie poziomu zabezpieczenia przed ekstremalnymi zjawiskami naturalnymi i antropogenicznymi</i> . KPZK 2030, w stosunku do planów zagospodarowania przestrzennego województw, nakłada obowiązek wdrożenia ustaleń i zaleceń określonych wobec obszarów funkcjonalnych, wyróżniając m.in. obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi w skali dorzeczy oraz obszary ochrony i kształtowania zasobów wodnych. Dla wojewódzkich planów zagospodarowania przestrzennego wskazuje się jako podstawę do zamieszczenia w nich inwestycji gospodarki wodnej m.in. plany i programy dla Wisły, Odry i w miarę	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Typy projektów powinny być zgodne z Linią demarkacyjną. W ramach PI 5.2 aktualne zapisy ww. Linii nie przewidują możliwości wsparcia form dużej retencji. W związku z powyższym nie można uwzględnić proponowanej zmiany.

				<p>potrzeb dla innych rzek, a także plany zarządzania ryzykiem powodziowym, plan zapobiegania deficytom wody dla całego kraju i dla regionów oraz plan zapobiegania skutkom suszy dla całego kraju i dla regionów.</p> <p>W rządowym Programie ochrony przed powodzią w dorzeczu Górnej Wisły (uchwała nr 151/2011 Rady Ministrów z dnia 9 sierpnia 2011 r. w sprawie ustanowienia „Programie ochrony przed powodzią w dorzeczu Górnej Wisły”) wymienia się trzy duże zbiorniki: Kąty – Myscowa, Dukla i Rudawka Rymanowska, planowane do wybudowania w perspektywie do 2030 roku.</p> <p>Ponadto, należy dokończyć badania geologiczne przyszłościowego zbiornika wodnego Niewistka-Dynów na Sanie i kontynuować prace studyjno-analityczne.</p>	
101.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie	2.4 str. 122	<p>Proponujemy przeredagować zdanie na : <i>Racjonalna gospodarka wodna opiera się w dużej mierze na magazynowaniu wody w zbiornikach retencyjnych i w profilu glebowym. Dlatego też niezmiernie istotne są inwestycje z zakresu dużej retencji. Mała retencja, jako jedna z form magazynowania wody, może być istotnym uzupełnieniem powyższego</i></p>	<p>Zasoby wód powierzchniowych dorzecza górnej Wisły, obejmującego zgodnie z podziałem hydrograficznym kraju stosowanym w Ustawie Prawo wodne regiony wodne Małej Wisły oraz Górnej Wisły, stanowią 29% zasobów Polski. W zbiornikach magazynowane jest niespełna 10% średniego corocznego odpływu wód dorzecza górnej Wisły. Stan retencji sztucznej ocenia się jako niewystarczający. Wykorzystując warunki fizyczno-geograficzne obszaru dorzecza górnej Wisły, możliwe jest poprzez budowę nowych zbiorników wodnych, uzyskanie w regionie wskaźnika retencionowania odpływu na poziomie 30%. Szczególnie korzystne są duże zbiorniki wodne, poprzez możliwość sterowania odpływem (prowadzenia odpowiedniej gospodarki wodnej) w zasadniczy sposób poprawiają warunki ochrony przeciwpowodziowej i tworzą też możliwości poprawy warunków dostępu do wody (budowa systemów wodociągowych) i przeciwdziałania skutkom długotrwałych susz.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Typy projektów powinny być zgodne z Linia demarkacyjną. W ramach PI 5.2 aktualne zapisy ww. Linii nie przewidują możliwości wsparcia form dużej retencji. W związku z powyższym nie można uwzględnić proponowanej zmiany.</p>
102.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie	2.4 str. 122	<p>Proponuje się zmienić zapis na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój form <i>dużej i małej retencji</i>, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - budowę wielofunkcyjnych zbiorników wodnych dużej retencji, z rezerwą powodziową i możliwością wyrównywania przepływów , - budowę (odbudowę, rozbudowę, nadbudowę) lub przebudowę lub remont obiektów <i>małej i dużej retencji</i> w szczególności: zbiorników retencyjnych posiadających retencję powodziową wraz z obiektami związanymi z nimi funkcjonalnie, zbiorników wodnych służących kształtowaniu zasobów wodnych 	<p>Uwagi jw.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Typy projektów powinny być zgodne z Linia demarkacyjną. W ramach PI 5.2 aktualne zapisy ww. Linii nie przewidują możliwości wsparcia form dużej retencji. W związku z powyższym nie można uwzględnić proponowanej zmiany.</p>
103.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie	2.4 str. 123	<p>Przeredagować: Terytorialny obszar realizacji na : Projekty objęte priorytetem realizowane będą na terenie całego województwa, w szczególności na obszarach województwa narażonych na występowanie powodzi, w tym zwłaszcza budowa zbiornika wodnego Kąty Myscowa oraz Dukla w zlewni Wisłoki dla ochrony Jasła i rejonu przed powodzią (działających wraz z</p>	<p>Uwagi jw.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W części „Terytorialny obszar realizacji” nie można podawać konkretnych przykładów inwestycji, zwłaszcza że w ramach PI 5.2 przewidziano konkursowy tryb wyboru</p>

			istniejącym zbiornikiem wodnym Klimkówka na Ropie), a także budowa zbiornika wodnego Rudawka Rymanowska na Wiśłoku, który razem ze zbiornikiem wodnym Besko w Sieniawie stworzy kaskadę zbiorników dla skutecznej ochrony Krosna i rejonu przed powodzią.		projektów. Ponadto należy podkreślić, że typy projektów powinny być zgodne z Linią demarkacyjną. W ramach PI 5.2 aktualne zapisy ww. Linii nie przewidują możliwości wsparcia form dużej retencji. W związku z powyższym nie można uwzględnić proponowanej zmiany.
104.	Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Krakowie	2.4 str. 123	Zmienić zapis dot. realizacji dużych projektów na: <i>W ramach priorytetu inwestycyjnego przewiduje się realizację dużych projektów, które w znaczący sposób przyczynią się do osiągnięcia celów tego priorytetu.</i>	Uwagi jak wyżej. Ponadto, obecnie opracowywane są tzw. MasterPlany, dokumenty na okres przejściowy mające funkcjonować do zaktualizowania Planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (PGW). W Master planach, a następnie w PGW mają znaleźć się inwestycje w obszarze gospodarki wodnej, których potrzeba realizacji zostanie uzasadniona. Zapis „Nie przewiduje się realizacji dużych projektów” może zamykać drogę realizacji niezbędnych inwestycji realizujących cele priorytetu, głównie wzmocnienia odporności na zagrożenia związane ze zmianami klimatu oraz zwiększenia możliwości zapobiegania zagrożeniom naturalnym (głównie powodziom i suszom). Należy zwrócić uwagę że ilość zretencjonowanej wody w dużych zbiornikach wynosi jedynie ok. 6 % objętości średniego rocznego odpływu z wielolecia (przy potencjalnej możliwości ok. 15%), co i tak stanowi ponad 4 mld m ³ , w porównaniu z ok 0,7 mld m ³ w ponad 30 tys. obiektów małej retencji wodnej.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Typy projektów powinny być zgodne z Linią demarkacyjną. W ramach PI 5.2 aktualne zapisy ww. Linii nie przewidują możliwości wsparcia form dużej retencji. W związku z powyższym nie można uwzględnić proponowanej zmiany.
105.	Gmina Cmolas	PI 6.2 OŚ PRIORYTETOW A IV	Uwzględnić w Programie środki na realizację budowy, rozbudowy i remontu infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W obecnych zapisach RPO WP 2014-2020 (PI 6.2) uwzględnione zostało wsparcie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej.
106.	RDOŚ w Rzeszowie		Program w swoich zapisach w stopniu niedostatecznym nawiązuje do ustaleń aktualnej Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego, a w szczególności do wskaźników dla priorytetu tematycznego 4.2 Strategii takich jak: „Liczba zatwierdzonych planów ochrony i planów zadań ochronnych dla form ochrony przyrody”, „Powierzchnia form ochrony przyrody objęta planami”, „Powierzchnia obszarów form ochrony przyrody objęta ochroną czynną”. W związku z powyższym proponuje się, aby „Wskaźniki produktu” w 6.4 – określone w tabeli nr 46, sformułować następująco:	W ocenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie <u>analogicznie do ww. wskaźników powinny zostać zredagowane wskaźniki produktu oraz wskaźniki rezultatu dla priorytetu inwestycyjnego 6.4</u> „Przywrócenie i ochrona różnorodności biologicznej województwa podkarpackiego”.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wskaźniki zapisane w priorytecie inwestycyjnym zostały wybrane ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych (WLWK), która została wstępnie opracowana przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Ewentualny wybór dodatkowych wskaźników nastąpi w uszczegółowieniu Programu.

			<ul style="list-style-type: none"> • w wierszu Lp. 1 - Liczba parków krajobrazowych i rezerwatów przyrody objęta wsparciem [szt.]. • w wierszu Lp. 2 - Liczba opracowanych dokumentów planistycznych z zakresu ochrony przyrody [szt.]. 		
107.	RDOŚ w Rzeszowie	<p>Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym 6.4 „Przywrócenie i ochrona różnorodności biologicznej województwa podkarpackiego” (tabela nr 2 „Przegląd uzasadnienia wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych”), nie odzwierciedlają najistotniejszych potrzeb z zakresu ochrony przyrody.</p> <p>W związku z powyższym, zdaniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Rzeszowie <u>przykładowe typy projektów lub wydzźwięk Programu zawarty w innym fragmencie dokumentu powinny obejmować:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • sporządzanie dokumentacji planów ochrony lub planów zadań ochronnych dla parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych oraz obszarów Natura 2000, • realizowanie działań wynikających z planów ochrony lub planów zadań ochronnych dla parków narodowych, rezerwatów przyrody, parków krajobrazowych oraz obszarów Natura 2000, • działania polegające na ochronie czynnej gatunków chronionych oraz siedlisk przyrodniczych w tym podejmowane w celu zachowania i odtwarzania właściwego stanu ich ochrony, w szczególności na obszarach Natura 2000, • inwentaryzację nieleśnych siedlisk przyrodniczych w granicach obszarów Natura 2000, • opracowanie ekspertyzy w zakresie możliwości i warunków prowadzenia racjonalnej eksploatacji kruszywa z dolin rzecznych w granicach województwa podkarpackiego, • wykup gruntów kluczowych dla ochrony przyrody w tym zapewniających funkcjonowanie korytarzy ekologicznych, • wzmocnienie instytucji sprawujących nadzór nad obszarami chronionymi i zarządzających nimi w województwie podkarpackim. 	<p>Wynika to z faktu, że skoncentrowano się na przykładach obejmujących planowanie zaplecza techniczno-edukacyjnego, infrastruktury, wyposażenie centrów edukacji, a więc działaniach typowo infrastrukturalnych/inwestycyjnych. Zaplanowana w wąskim zakresie faktyczna ochrona obejmuje jedynie ochronę różnorodności biologicznej <i>ex situ</i>, która rzeczywiście powinna znaleźć się w działaniach nakierowanych na rozwój miast i wsi. Planowanie przedmiotowych działań powinno dotyczyć realnej ochrony wartości przyrodniczych i różnorodności biologicznej <i>in situ</i>. W obecnej formie ani wskaźniki produktu ani wskaźniki rezultatu nie odzwierciedlają celów i założeń priorytetu inwestycyjnego.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Typy projektów powinny być zgodne z Linią demarkacyjną.</p> <p>Zgodnie z Linią demarkacyjną opracowanie i wdrażanie dokumentów planistycznych dla parków narodowych i obszarów NATURA 2000 jest wpisane w poziom krajowy a nie regionalny.</p> <p>Zadanie jest uwzględnione „Ochrona in situ i ex situ zagrożonych gatunków i siedlisk przyrodniczych....”, zgodnie z Linią demarkacyjną.</p> <p>Uwaga uwzględniona</p> <p>Brak typu projektu w Linii demarkacyjnej.</p> <p>Brak typu projektu w Linii demarkacyjnej</p> <p>Brak typu projektu w Linii demarkacyjnej</p>	

108.	RDOŚ w Rzeszowie		W grupie głównych beneficjentów powinien zostać wyszczególniony Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Rzeszowie jako sprawujący nadzór nad obszarami Natura 2000 w województwie podkarpackim.	Dotychczasowe doświadczenia przy aplikowaniu do RPO WP 2007-2013 zmuszały naszą jednostkę do udowodnienia, iż wpisuje się w niekonkretnie zamkniętą listę beneficjentów.	UWAGA UWZGLĘDNIONA RDOŚ jest uwzględniony w typie beneficjentów: „organy administracji rządowej”.
109.	RDOŚ w Rzeszowie		Kryteria wyboru, w oparciu o które będą wybierane projekty do dofinansowania nie powinny zawierać się jedynie w „ <i>obiektywności, precyzyjności, mierzalności, spójności i rozłączności</i> ”, ale powinny również uwzględniać położenie względem obszarów chronionych i promować te, które znajdują się w granicach istniejących form ochrony przyrody bądź odnosić się do zachowania gatunków chronionych i w związku z tym takie projekty powinny być wyżej punktowane. W szczególności priorytetowo powinny być traktowane obszary Natura 2000. Jednocześnie wyżej punktowane powinny być projekty realizujące zapisy zadań ochronnych, planów zadań ochronnych i planów ochrony obszarów chronionych bądź mające na celu opracowanie przedmiotowych dokumentów.		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Szczegółowe zapisy dotyczące kryteriów formalnych oraz merytoryczne zostaną opracowane na późniejszym etapie prac i znajdują się w dokumentach uszczegóławiających Program.
110.	RDOŚ w Rzeszowie		Projekt Regionalnego Programu Operacyjnego zakłada m. in. „ <i>propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu</i> ” (tab. nr 36), niemniej jednak w poszczególnych osiach priorytetowych trudno znaleźć przykłady konkretnych działań, realizowanych w ramach przedmiotowego projektu Programu, spełniających ten cel (w sposób bezpośredni, pośredni).	W porównaniu z innymi sektorami, problemy związane z uciążliwością akustyczną, możliwości poprawy klimatu akustycznego zostały potraktowane bardzo ogólnie. Z uwagi na dużą skalę problematyki emisji hałasu w województwie podkarpackim, zagadnienie to powinno być rozszerzone.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Zadania te zgodnie z Linią demarkacyjną są uwzględnione w priorytecie 6.5.

TRANSPORT

Lp.	Podmiot zgłaszający	Część dokumentu, do której odnosi się uwaga (sekcja/rozdział / strona)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie podmiotu zgłaszającego uwagę	Stanowisko IZ RPO WP 2014-2020 (uwaga uwzględniona/ częściowo uwzględniona/ nieuwzględniona wraz z uzasadnieniem)
1	Powiat Lubaczowski	Sekcja 1, str. 14	Proponujemy do wymienionych stacji Medyka-Żurawica i Wola Baranowska dodać przeładunkową stację kolejową w Werchracie w powiecie lubaczowskim (łącznie z kolejowym przejściem granicznym). Wraz z dodaniem stacji w Werchracie proponujemy dodanie zapisu wskazującego na konieczność poprawy jakości linii kolejowej 101 Munina-Hrebenne co zapewni lepsze wykorzystanie możliwości tego kolejowego przejścia granicznego i przyczyni się do wzrostu udziału transportu intermodalnego w przewozach towarowych transgranicznych.	Kolejowa stacja w Werchracie jest to stacja przeładunkowa na granicy z Ukrainą, gdzie odbywa się przeładunek towarów z tzw. szerokiego toru biegnącego z Ukrainy na tor europejski, bądź na transport samochodowy. Kolejowe przejście graniczne w Werchracie jest ważnym potencjalnym elementem wspierającym rozwój powiatu lubaczowskiego. W powiązaniu z nowo otwartym drogowym przejściem granicznym w Budomierzu stanowi pełną ofertę wymiany towarowej z Ukrainą. Wsparcie rozwoju stacji w Werchracie i biegnącej do niej linii kolejowej oraz komunikacyjnych powiązań drogowych na ogromne znaczenie dla rozwoju powiatu lubaczowskiego.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zapisy odnoszą się do funkcjonujących w województwie centrów logistycznych i zostały zaczerpnięte z <i>Diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej województwa podkarpackiego projektu SRWP – Podkarpackie 2020.</i>
2	Paweł Potyrański - Zastępca Dyrektora Wydziału Pozyskiwania Funduszy Urzędu Miasta Rzeszowa Gmina Miasto Rzeszów	Sekcja 1, str. 14	Wnioskuje się o modyfikację w ustępie Wyzwania, pkt. 1. do następującej postaci: „Poprawa skomunikowania regionu z krajowym układem transportowym, w szczególności stolicy województwa z Warszawą”.	Brak bezpośredniego skomunikowania województwa podkarpackiego i jego stolicy z Warszawą drogą ekspresową i linią kolejową jest jedną z głównych przyczyn obniżających atrakcyjność inwestycyjną regionu.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Poprawa skomunikowania stolicy województwa z Warszawą uzależniona jest od interwencji na poziomie krajowym (nie wpisuje się w zakres wsparcia w ramach RPO).
3	Paweł Potyrański - Zastępca Dyrektora Wydziału Pozyskiwania Funduszy Urzędu Miasta Rzeszowa Gmina Miasto Rzeszów	Sekcja 1, str. 15	Wnioskuje się o dopisanie w ustępie <i>Oczekiwane efekty</i> pkt. 2. (wraz ze zmianą numeracji kolejnych punktów) o następującej treści: „Istotne skrócenie czasu podróży infrastrukturą drogową i kolejową z Rzeszowa do Warszawy”.	Skrócenie czasu podróży infrastrukturą drogową i kolejową z Rzeszowa do Warszawy przyczyni się znacząco do korzystniejszego postrzegania regionu przez inwestorów zewnętrznych oraz turystów.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Skrócenie czasu podróży infrastrukturą drogową i kolejową z Rzeszowa do Warszawy uzależnione jest od interwencji na poziomie krajowym (nie wpisuje się w zakres wsparcia w ramach RPO).
4	Paweł Potyrański - Zastępca Dyrektora Wydziału Pozyskiwania Funduszy Urzędu Miasta Rzeszowa Gmina Miasto Rzeszów	Sekcja 1; str. 46	Wnioskuje się o umieszczenie zapisów dotyczących, zgodnie z priorytetem Strategii Europa 2020, wspierania gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej między innymi poprzez modernizację sieci ciepłowniczych oraz modernizację sektora transportu i zmniejszenia jego udziału w emisji gazów cieplarnianych.	Brak przedmiotowych zapisów skutkować będzie brakiem możliwości ubiegania się o dofinansowanie w przedmiotowym zakresie. Wskazane są tylko rozwój ciepłownictwa w oparciu i OZE.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wsparcie w zakresie transportu, w tym transportu miejskiego, ujęte zostało w OP 5, nie zaś w OP 3 obejmującej m.in. wsparcie ciepłownictwa oraz OZE.
5	Leszek Woźniak - Pracownik Politechniki Rzeszowskiej	Sekcja 1, str. 12.	Zapisano „region wyróżnia się na tle Polski”, chyba należy dodać słowo negatywnie.	Użyty kontekst zdania sugeruje, że jest to pozytywne wyróżnienie, a w rzeczywistości jest odwrotnie.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zapis zaczerpnięty z opracowania pn. <i>Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej wraz z analizą SWOT dla Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020, Centrum</i>

					Europejskich Studiów Regionalnych i Lokalnych (EUROREG) Uniwersytet Warszawski, s 20
6	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1, str.13	Poprawa treści: <i>European Road Accessment Programme</i> na <i>European Road Assessment Programme</i>	Wystąpił najprawdopodobniej błąd pisarski.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Zapis został skorygowany.
7	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1, str.14	Usunięcie zdania: <i>Stacja Kolejowa w Woli Baranowskiej posiada infrastrukturę umożliwiającą przeładunek towarów sypkich, drobnicowych, drewna i kontenerów z tzw. szerokiego toru biegnącego z Ukrainy na normalny tor europejski.</i>	Wskazana lokalizacja, być może charakteryzuje się jakimś potencjałem rozwojowym, jednak ze względów strategicznych oraz stopnia wykorzystania LHS i możliwości przyjęcia tego kanału transportu nie jest uzasadnionym uwzględnianie tego typu informacji w diagnozie i działaniach objętych Programem. W przypadku infrastruktury kolejowej istotny jest szerszy kontekst związany z działaniem przedsięwzięcia przewozowych i rentownością tego typu rozwiązań. Brakuje potwierdzenia, że przedsięwzięcia te będą zainteresowane wykorzystaniem infrastruktury, która wzmacniać ma rozwiązania komunikacyjne i transportowe w podanej lokalizacji. Uwaga ta została przedstawiona we wstępnych konsultacjach RPO. Nie została uwzględniona, nie wyjaśniono również przyczyn pominięcia uwagi w poprawionej wersji Programu.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Zapisy zostaną częściowo zmodyfikowane. Opisy diagnostyczne zostaną przeformułowane adekwatnie do zakresu interwencji objętej ramami priorytetów inwestycyjnych.
8	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1, str.14	Uwzględnienie w zapisie nazw powiatów o szczególnie utrudnionej dostępności komunikacyjnej o dużym potencjalnie turystycznym tj. leskiego, bieszczadzkiego oraz lubaczowskiego, co powiązane jest z inteligentną specjalizacją „jakość życia”. <i>„Zwiększenie wewnątrzregionalnej dostępności do ośrodków życia społeczno-gospodarczego, w tym m.in. regionalnych biegunów wzrostu /stref aktywności gospodarczej zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie węzłów sieci TEN-T/ węzłów przeładunkowych poza siecią TEN-T”.</i>	W oparciu o przedstawioną diagnozę oraz inne materiały wykorzystane w opracowaniu RPO wynika, że tereny o największym potencjalnie turystycznym, a z drugiej strony również charakteryzujące się trudnościami na rynku pracy – przede wszystkim powiaty leski i bieszczadzki, ale także lubaczowski – mają najtrudniejszą sytuację jeżeli chodzi o czas dotarcia do stolicy regionu jako głównego węzła komunikacyjnego województwa. Dostępność przestrzenna tych obszarów ma istotne – strategiczne znaczenie dla rozwoju ich funkcji turystycznych, a w związku z tym działania ukierunkowane na poprawę w tym zakresie powinny być priorytetowo traktowane w kontekście rozwoju całego województwa. Uwaga ta została przedstawiona we wstępnych konsultacjach RPO. Nie została uwzględniona, nie wyjaśniono również przyczyn pominięcia uwagi w poprawionej wersji Programu.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA W projekcie RPO WP 2014-2020 zapisy zostały uszczegółowione poprzez zapis o wydzieleniu dedykowanej alokacji w OP 6 i OP7 w stosunku do powiatów: jasielskiego, strzyżowskiego, brzozowskiego, przemyskiego, leskiego, bieszczadzkiego, niżańskiego, lubaczowskiego, kolbuszowskiego, leżajskiego, przeworskiego. Wsparcie w ramach OP5 w zakresie PI 7.2 przeznaczone zostanie w głównej mierze na inwestycje dotyczące dróg wojewódzkich poprawiających powiązanie z autostradą oraz drogami krajowymi łączącymi się z autostradą. Drogi niższej kategorii możliwe będą do realizacji jedynie w formule ZIT/RIT. Opisy diagnostyczne zostaną przeformułowane adekwatnie do zakresu interwencji objętej ramami priorytetów inwestycyjnych.

9	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1, str. 41	W PI 6.5 i 7.4 zawarto ten sam kierunek działań związany z „propagowaniem działań służących zmniejszeniu hałasu”.	-	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Nazwy priorytetów inwestycyjnych wynikają wprost z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013r. (art.5).</p> <p>PI 6.5 oraz 7.4 obejmują propagowanie działań służących zmniejszeniu hałasu, które wpisują się odpowiednio w CT 6. <i>Zachowanie i ochrona środowiska oraz promowanie efektywnego gospodarowania zasobami</i> oraz CT 7. <i>Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej.</i></p>
10	Andrzej Osnowski - Radny Powiatu Mieleckiego	Sekcja 2, str. 148 i 153	tytułowi priorytetu inwestycyjnego nadać brzmienie: „7.4 Rozwój i rehabilitacja kompleksowych, wysokiej jakości i interoperacyjnych systemów transportu kolejowego i lotniczego oraz ... dalej jak w tekście	konieczność uzupełnienia o transport lotniczy wynika z zapisu zawartego w Strategii Rozwoju Woj. Podkarp. ,str 58 (lotnisko Mielec)	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Nazwa priorytetu inwestycyjnego wynika wprost z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013r. (art.5).</p>
11	Andrzej Osnowski - Radny Powiatu Mieleckiego	Sekcja 2, str. 155	Pierwszemu zdaniu nadać brzmienie „Budowa/ przebudowa/ rehabilitacja/ modernizacja infrastruktury kolejowej o znaczeniu regionalnym (linie kolejowe- L25 , dworce, zaplecze techniczne)	wprowadzenie zapisu „ L25” wynika ze Strategii RWP, str. 57	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>RPO WP 2014-2020 nie identyfikuje z nazwy inwestycji planowanych do realizacji w ramach Programu. Poszczególne inwestycje zostaną wybrane w wyniku naborów przeprowadzonych w trybach przewidzianych w poszczególnych priorytetach inwestycyjnych.</p>
12	Andrzej Osnowski - Radny Powiatu Mieleckiego	Sekcja 2, str. 154	Ostatniemu zdaniu w tytule „Opis przedsięwzięć ...”nadać brzmienie „Realizacja inwestycji infrastrukturalnych na liniach towarowych poprawiających dostępność do węzłów przeładunkowych poza siecią TEN-T przyczyni się do ożywienia mieleckiej i tarnobrzeskiej specjalnej strefy ekonomicznej	wsparcie przedsiębiorstw winno się znaleźć innej osi priorytetowej	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Cytowane zapisy zostały zmodyfikowane i brzmią: „Realizacja inwestycji infrastrukturalnych na liniach towarowych poprawiająca dostępność do węzłów przeładunkowych poza siecią TEN-T przyczyni się pośrednio do rozwoju przedsiębiorczości”.).</p> <p>Wsparcie przewidziane w OP5 w ramach PI 7.4, zgodnie z linią demarkacyjną dotyczy inwestycji w zakresie linii kolejowych oraz taboru kolejowego dla połączeń wojewódzkich.</p> <p>Decyzja dotycząca określenia beneficjentów w poszczególnych osiach priorytetowych należy do Instytucji Zarządzającej RPO.</p>

13	Starostwo Powiatowe w Tarnobrzegu	Sekcja 2, str. 151, 154, 155	7.2. dostosowanie ciągów komunikacyjnych łączących infrastrukturę TN-T ze Specjalnymi Strefami Ekonomicznymi w zakresie standardów i parametrów technicznych transportu / nośność, naciski osi, szerokość, przepustowość / dających możliwość prowadzenia skutecznego transportu. Str. 151 7.2 7.4 tworzenie infrastruktury kolejowej dającej możliwość obsługi SSE. Str. 151 góra 7.4. budowa infrastruktury promującej kolejowy transport pasażerski / np. parkingi w rejonie przystanków i dworców kolejowych /.str 154 / 155	Uwzględnienie uwag zapewni szybszy, łatwiejszy i bezpieczniejszy dojazd do TSSE Podstrefa Nowa Dęba. Umożliwi sprawną spedycję towarów. Możliwości skorzystania ze środków na przebudowę, modernizację dróg prowadzących do autostrady i lotniska w Jasionce będą w sytuacji powiatu ograniczone. Jest natomiast konieczność poprawy infrastruktury drogowej w obrębie funkcjonujących w Powiecie obszarów TSSE.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Przedmiotem interwencji w ramach OP5 będzie wsparcie dróg wojewódzkich poprawiających powiązanie z autostradą oraz drogami krajowymi łączącymi się z autostradą. Zgodnie z zapisami linii demarkacyjnej, przedmiotem wsparcia w ramach PI 7.2 oraz PI 7.4 nie będą parkingi w rejonach przystanków i dworców kolejowych.
14	Marek Iwasieczko - Wójt Gminy Medyka	Sekcja 2, str. 151	Budowa/przebudowa/modernizacja dróg (tzw. dróg rokadowych) łączących przejścia graniczne.	Realizacja zadania przyczyni się do polepszenia komunikacji pomiędzy przejściami granicznymi oraz odciążą istniejące drogi lokalne.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wsparcie w ramach OP5 w zakresie PI 7.2 przeznaczone zostanie w głównej mierze na inwestycje dotyczące dróg wojewódzkich. Drogi niższej kategorii możliwe będą do realizacji jedynie w formule ZIT/RIT. Uwzględniając powyższe, nie wyklucza się realizacji inwestycji dot. dróg wojewódzkich o funkcji dróg rokadowych o ile będą one wpisywać się w określone w PI 7.2 typy projektów.
15	Marek Iwasieczko - Wójt Gminy Medyka	Sekcja 2, str. 151	Budowa/przebudowa/modernizacja dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych lub gminnych polepszających dojazd do przejść granicznych	Realizacja zadania przyczyni się do polepszenia komunikacji pomiędzy przejściami granicznymi oraz odciążą istniejące drogi lokalne.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wsparcie w ramach OP5 w zakresie PI 7.2 przeznaczone zostanie w głównej mierze na inwestycje dotyczące dróg wojewódzkich. Wsparcie dróg niższej kategorii możliwe będzie do realizacji jedynie w formule ZIT/RIT. Wsparcie dróg krajowych zgodnie z linią demarkacyjną realizowane będzie wyłącznie na poziomie krajowych programów operacyjnych. Zgodnie ze stanowiskiem KE drogi lokalne nie są rekomendowane do wsparcia w perspektywie 2014-2020. RPO WP 2014-2020 doprecyzowano zgodnie z założeniami projektu UP. W przedmiotowym zakresie mogą być finansowane jedynie inwestycje w tzw. drogi lokalne, gdy stanowią one element szerszej koncepcji związanej z rewitalizacją, zrównoważoną mobilnością miejską (przebudowa infrastruktury transportu miejskiego) lub usprawniają połączenia między ośrodkami życia społeczno-gospodarczego (w tym ośrodków

					aktywności gospodarczej, rozwijających się obszarów inwestycyjnych, centrów logistycznych, lotnisk).
16	Marek Iwasieczko - Wójt Gminy Medyka	Sekcja 2, str. 151	Budowa/przebudowa/modernizacja dróg wojewódzkich, powiatowych lub gminnych alternatywnych dróg dojazdowych do przejść granicznych	Realizacja zadania zapewni dojazd do przejść granicznych w przypadku czasowej nieprzejezdności (np. remont, wypadek) głównych dróg dojazdowych do przejść granicznych.	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Wsparcie w ramach OP5 w zakresie PI 7.2 przeznaczone zostanie w głównej mierze na inwestycje dotyczące dróg wojewódzkich. Wsparcie dróg niższej kategorii możliwe będzie do realizacji jedynie w formule ZIT/RIT.</p> <p>Zgodnie ze stanowiskiem KE drogi lokalne nie są rekomendowane do wsparcia w perspektywie 2014-2020.</p> <p>RPO WP 2014-2020 doprecyzowano zgodnie z założeniami projektu UP. W przedmiotowym zakresie mogą być finansowane jedynie inwestycje w tzw. drogi lokalne, gdy stanowią one element szerszej koncepcji związanej z rewitalizacją, zrównoważoną mobilnością miejską (przebudowa infrastruktury transportu miejskiego) lub usprawniają połączenia między ośrodkami życia społeczno-gospodarczego (w tym ośrodków aktywności gospodarczej, rozwijających się obszarów inwestycyjnych, centrów logistycznych, lotnisk).</p>
17	Marek Iwasieczko - Wójt Gminy Medyka	Sekcja 2, str. 151	Modernizacja węzła kolejowego Granica Państwa – Medyka- Rzeszów.	Realizacja zadania pozwoli na pełne wykorzystanie istniejącej infrastruktury kolejowej.	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Przedmiotowa linia kolejowa uwzględniona jest w sieci TEN-T i zgodnie z linią demarkacyjną kwalifikuje się do ewentualnego wsparcia z poziomu krajowego, nie zaś regionalnego.</p> <p>Należy zaznaczyć, iż rewitalizacji linii kolejowej E30 na odcinku Rzeszów – granica państwa rozpoczęła się w 2010 r. Prace nadal są kontynuowane.</p>
18	Gmina Radomyśl Wielki	Sekcja 2, str. 150	Skreślić wyrazy „Inwestycje w drogi lokalne będą możliwe jedynie w przypadku, gdy a) zapewniają konieczne połączenia z autostradą lub b) usprawniają połączenia do stref aktywności gospodarczej zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie węzłów sieci TEN-T lub połączenia z węzłami przeladunkowymi poza siecią TEN-T lub c) stanowią element szerszej koncepcji związanej z rewitalizacją, zrównoważoną mobilnością miejską - inwestycje realizowane w formule ZIT/RIT przyczyniające się do poprawy spójności na	Brak możliwości finansowania budowy lub przebudowy dróg lokalnych, obniży dostępność komunikacyjną Podkarpacia. Wspieranie budowy dróg lokalnych jest to bardzo ważnym czynnikiem zapobiegającym marginalizacji obszaru. Sytuacja gospodarcza, jak również zasobność społeczności lokalnej wskazuje na konieczność wspierania terenów wiejskich zwłaszcza w zakresie infrastruktury na które gmina czy powiat nie mają wystarczających środków własnych. Uniemożliwi wzrost atrakcyjności obszaru gminy dla różnych grup	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapisy zgodne z zapisami projektu UP.</p> <p>RPO WP 2014-2020 nie identyfikuje z nazwy inwestycji planowanych do realizacji w ramach Programu. Poszczególne inwestycje zostaną wybrane w wyniku naborów</p>

		str.151	<p>terenie poszczególnych MOF, jak również spójności wewnętrznej regionu.”</p> <p><u>Skreślić wyrazy „realizowanych w ramach ZIT/RIT.”</u></p> <p>Projekty w formule strategicznej</p>	<p>beneficjentów – mieszkańców, turystów, przedsiębiorców, potencjalnych inwestorów. Ograniczenie budowy/przebudowy/modernizacji dróg wojewódzkich, powiatowych lub gminnych realizowanych w ramach ZIT/RIT spowoduje dysproporcje w rozwoju gmin będących poza Miejskimi Obszarami Funkcjonalnymi realizującymi projekty w ramach ZIT</p> <p>Umieścić na liście strategicznych projektów zadanie inwestycyjne: <u>„Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 984 Lisia Góra – Radomyśl Wielki – Mielec w km10 + 755 do km 39 +930 wraz z budową obwodnicy Radomyśla Wielkiego”</u>. Cel projektu jest w pełni zgodny z celem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego, jakim jest: Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej.</p> <p>Gmina Radomyśl Wielki położona jest 20-30 km od większych ośrodków przemysłowych tj. Mielca, Dębicy, Tarnowa, Dąbrowy Tarnowskiej. Wybudowana autostrada Kraków – Tarnów i budowa autostrady Tarnów – Rzeszów sprawi, że droga Mielec – Tarnów stanie się bardzo ważnym połączeniem i otwarciem na zachód Europy , południe i wschód. Dlatego mając na uwadze poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego w mieście jak również poprawę dostępności komunikacyjnej w regionie, koniecznym staje się wybudowanie obwodnicy, która ominie centrum Radomyśla Wielkiego w tym zabytkowy Rynek.</p>	<p>przeprowadzonych w trybach przewidzianych w poszczególnych priorytetach inwestycyjnych.</p> <p>Lista projektów planowanych do realizacji w trybie pozakonkursowym nie stanowi załącznika do RPO WP 2014-2020. Zgodnie z rekomendacjami MiIR będzie prawdopodobnie ujęta w dokumencie uszczegóławiającym Program.</p>
19	Powiat Przeworski	Sekcja 2, str.150	<p>Wsparcie infrastruktury drogowej o znaczeniu regionalnym w ramach niniejszego priorytetu dotyczyć będzie przede wszystkim dróg wojewódzkich i powiatowych, jako kluczowych szlaków komunikacyjnych z punktu widzenia połączeń z autostradą A4 uwzględnioną w sieci TEN-T, drogą ekspresową S19, drogami krajowymi, a także przejściami granicznym.</p>	<p>Wprowadzenie zapisu pozwoli m.in. na przebudowę drogi powiatowej P 1259 łączącej powiat Leżajski z węzłem autostrady A4 w miejscowości Gniewczyzna oraz budowę mostu na rzece Wisłok.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Wsparcie w ramach OP5 w zakresie PI 7.2 przeznaczone zostanie w głównej mierze na inwestycje dotyczące dróg wojewódzkich. Drogi niższej kategorii możliwe będą do realizacji jedynie w formule ZIT/RIT.</p> <p>Zgodnie ze stanowiskiem KE drogi lokalne nie są rekomendowane do wsparcia w perspektywie 2014-2020.</p> <p>RPO WP 2014-2020 doprecyzowano zgodnie z założeniami projektu UP. W przedmiotowym zakresie mogą być finansowane jedynie inwestycje w tzw. drogi lokalne, gdy stanowią one element szerszej koncepcji związanej z rewitalizacją, zrównoważoną mobilnością miejską (przebudowa infrastruktury transportu miejskiego) lub usprawniają połączenia między ośrodkami życia społeczno-gospodarczego (w tym ośrodków</p>

					aktywności gospodarczej, rozwijających się obszarów inwestycyjnych, centrów logistycznych, lotnisk).
20	Powiat Przeworski	Sekcja 2, str.153	Mając na uwadze, iż transport kolejowy (w tym również kolej wąskotorowa) , prowadzony w oparciu o zmodernizowaną i rozwiniętą infrastrukturę oraz nowoczesny tabor powinien stanowić ważny element systemu transportowego w regionie, za jeden z priorytetowych w ramach niniejszej osi uznano inwestycje w regionalną infrastrukturę kolejową, jak również modernizację oraz zakup nowoczesnych i ekonomicznych w eksploatacji środków transportu w odniesieniu do taboru kolejowego.	Wprowadzenie do treści tekstu uwagi dotyczącej kolei wąskotorowej podyktowane jest m.in. tym, że zapis ten został również uwzględniony i wprowadzony do Strategii Województwa Podkarpackiego na lata 2007-2020. Aktualizacja 2013-2010 do kierunku działań 3.1.2. o treści „zwiększenie wykorzystania kolei w transporcie publicznym poprzez modernizację kolei wąskotorowych, modernizację obiektów dworcowych oraz inwestycje w tabor”.	UWAGA UWZGLĘDNIONA
21	Paweł Potyrański - Zastępca Dyrektora Wydziału Pozyskiwania Funduszy Urzędu Miasta Rzeszowa Gmina Miasto Rzeszów	Sekcja 2, str. 154	PI 7.4 - <i>Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych</i> Brak stwierdzenia określającego zasadność utworzenia Szybkiej Kolejki Podmiejskiej – szczególnie w ujęciu ROF i skomunikowaniu lotniska Rzeszów-Jasionka. Wnioskuję się zatem o wprowadzenie zapisu dot. budowy odcinka linii kolejowej Rzeszów Główny – Port Lotniczy Rzeszów-Jasionka.	Szybka Kolej Podmiejska stałaby się istotnym elementem rozwoju zrównoważonego transportu. Miałyby także istotny wpływ na poprawę komunikacji z Parkiem Naukowo-Technologicznym i międzynarodowym lotniskiem w Jasionce, oraz na zmniejszenie natężenia ruchu transportu indywidualnego oraz pozwoliła wzmocnić aspiracje stolicy województwa w zakresie miast o statusie metropolitalnym. Budowa połączenia kolejowego stolicy województwa z portem lotniczym jest jedną z kluczowych inwestycji, które decydować będą o atrakcyjności inwestycyjnej regionu oraz rozwoju lotniska w najbliższej przyszłości m.in. możliwości połączeń typu cargo z Miami w USA. Dlatego tak ważne jest, naszym zdaniem, podkreślenie znaczenia linii kolejowej Rzeszów Główny – Port Lotniczy Rzeszów-Jasionka w regionalnym programie operacyjnym.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z zapisami linii demarkacyjnej w ramach PI 7.4 na poziomie regionalnym nie przewiduje się działań obejmujących budowę/ przebudowę/modernizację infrastruktury, zakup/modernizację taboru dla publicznego transportu kolejowego na obszarach funkcjonalnych miast (kolej aglomeracyjna, metro). Tego typu działania możliwe są na poziomie krajowych programów operacyjnych. Na poziomie RPO możliwa jest jedynie budowa, modernizacja, rehabilitacja sieci kolejowej i infrastruktury dworcowej o znaczeniu regionalnym oraz zakup i modernizacja taboru kolejowego dla połączeń wojewódzkich. Ponadto, RPO WP 2014-2020 nie identyfikuje z nazwy inwestycji planowanych do realizacji w ramach Programu. Poszczególne inwestycje zostaną wybrane w wyniku naborów przeprowadzonych w trybach przewidzianych w poszczególnych priorytetach inwestycyjnych.
22	Daniel Kozdęba - Radny Powiatu Mieleckiego	Sekcja 2, str. 150	Tabela 52, Wskaźniki rezultatu (PI 7.2) Dookreślenia wymaga sposób wyliczenia wskaźnika Średniej dostępności powiatowego węzła transportowego w województwie podkarpackim	Sposób wyliczenia wskaźnika nie jest jasny a co za tym idzie nie można rozpoznać kryterium.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W projekcie RPO WP 2014-2020 jako wskaźnik rezultatu w ramach PI 7.2 podano <i>Wskaźnik międzygałęziowej dostępności transportowej</i> (wartość bazowa z 2010r. z opracowania pn. <i>Symulacja wskaźnika Międzygałęziowej Dostępności Transportowej (WMDT) na terytorium Polski do roku 2020</i> , wykonanego

					<p>przez Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania Polskiej Akademii Nauk dla MRR).</p> <p>W poprzedniej wersji projektu RPO WP 2014-2020, dane zaczerpnięto z badania pn. <i>Opracowanie metodologii liczenia Wskaźnika Międzygałęziowej Dostępności Transportowej Terytorium Polski oraz jego oszacowanie</i>, wykonanego dla MRR przez Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN w 2008 r.</p> <p>Obecnie MliR przygotowuje postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego na wykonanie badania ewaluacyjnego dot. oszacowania oczekiwanych rezultatów interwencji za pomocą miar dostępności transportowej dostosowanych do potrzeb dokumentów strategicznych i operacyjnych dot. perspektywy finansowej 2014-2020".</p> <p>Wskaźnik WMDT (będący miarą syntetyczną) ocenia efekty inwestycji transportowych w latach 2014-2020, nie odnosi się w sposób bezpośredni do poziomu projektu.</p>
23	Daniel Kozdęba - Radny Powiatu Mieleckiego	Sekcja 2, str. 154	Tabela 54, Wskaźniki rezultatu (PI 7.4) Dookreślenia wymaga sposób wyliczenia wskaźnika [B] Średnia dostępność powiatowego węzła transportowego w województwie podkarpackim	Sposób wyliczenia wskaźnika nie jest jasny a co za tym idzie nie można rozpoznać kryterium.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA jw.
24	Gmina Solina	Sekcja 2, str. 150	Uzupełnienie zdania (początek: wiersz 7 licząc od dołu strony) o słowa (zapisane w kolorze czerwonym): Powinno się dopisać do w/w zdania możliwość inwestycji w drogi lokalne, które usprawniają połączenia z centrami ruchu turystycznego. Wobec powyższego zapis powinien mieć brzmienie: „Inwestycje w drogi lokalne będą możliwe jedynie w przypadku, gdy a) zapewniają konieczne połączenia z autostradą lub b) usprawniają połączenia do stref aktywności gospodarczej zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie węzłów sieci TEN-T lub połączenia z centrami ruchu turystycznego i węzłami przeładunkowymi poza siecią TEN-T ..... itd.	Warunkiem rozwoju turystyki w województwie jest poprawa dostępności drogowej do miejsc o szczególnym znaczeniu turystycznym. Z racji, iż: 1. Turystyka stanowi składową inteligentnej specjalizacji regionu o nazwie „jakość życia” 2. W Strategii Rozwoju Województwa – Podkarpackie 2020 w priorytecie tematycznym 3.1. Dostępność komunikacyjna, w kierunku działania 3.1.3 w zakładanych efektach realizowanych działań (str.75) wskazano na konieczność poprawy dostępności drogowej do miejsc o szczególnym znaczeniu turystycznym, proponuje się uzupełnienie treści RPO WP do proponowanego zapisu.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie ze stanowiskiem KE drogi lokalne nie są rekomendowane do wsparcia w perspektywie 2014-2020. RPO WP 2014-2020 doprecyzowano zgodnie z założeniami projektu UP. W przedmiotowym zakresie mogą być finansowane jedynie inwestycje w tzw. drogi lokalne, gdy stanowią one element szerszej koncepcji związanej z rewitalizacją, zrównoważoną mobilnością miejską (przebudowa infrastruktury transportu miejskiego) lub usprawniają połączenia między ośrodkami życia społeczno-gospodarczego (w tym ośrodków aktywności gospodarczej, rozwijających się obszarów inwestycyjnych, centrów

					logistycznych, lotnisk).
25	Gmina Solina	Sekcja 2, str. 151	Uzupełnienie zdania (początek: wiersz 8 licząc od góry strony) o słowa (zapisane w kolorze czerwonym): Powinno się dopisać do w/w zdania możliwość inwestycji w drogi lokalne, które usprawniają połączenia z centrami ruchu turystycznego. Wobec powyższego zapis powinien mieć brzmienie: „Budowa/przebudowa/modernizacja dróg wojewódzkich/powiatowych/ gminnych usprawniających połączenia do stref aktywności gospodarczej zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie węzłów sieci TEN-T lub połączenia z centrami ruchu turystycznego i węzłami przeładunkowymi poza siecią TEN-T”	Jw.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie ze stanowiskiem KE drogi lokalne nie są rekomendowane do wsparcia w perspektywie 2014-2020. RPO WP 2014-2020 doprecyzowano zgodnie z założeniami projektu UP. W przedmiotowym zakresie mogą być finansowane jedynie inwestycje w tzw. drogi lokalne, gdy stanowią one element szerszej koncepcji związanej z rewitalizacją, zrównoważoną mobilnością miejską (przebudowa infrastruktury transportu miejskiego) lub usprawniają połączenia między ośrodkami życia społeczno-gospodarczego (w tym ośrodków aktywności gospodarczej, rozwijających się obszarów inwestycyjnych, centrów logistycznych, lotnisk).
26	Wójt Gminy Cisna	Sekcja 2 Str. 148	W strategii pominięto drogi wojewódzkie nie mające połączenia z planowanymi autostradami lub drogami ekspresowymi a mające strategiczne znaczenie dla regionów i ich rozwoju gospodarczego np. droga nr 973 Lesko- Cisna	Ujęcie tych dróg pozwoli na wyrównanie szans wzrostu konkurencyjności regionów, ożywienie gospodarcze poprzez rozwój turystyki i przedsiębiorczości ich mieszkańców. Ważnym aspektem jest także wykorzystywanie drogi do transportu surowca drzewnego z Bieszczad. Wnioskuje o zapis drogi numer 973 do modernizacji i przebudowy na niej obiektów mostowych.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Z uwagi na ograniczone możliwości finansowania dróg wsparcie w ramach RPO WP 2014-2020 koncentruje się na drogach prowadzących pośrednio do autostrady, wpisanej do sieci TEN-T – co jest zgodne z zapisami UP i podejściem KE. RPO WP 2014-2020 nie identyfikuje z nazwy inwestycji planowanych do realizacji w ramach Programu.
27	Gmina Cmolas	Sekcja 2, str. 143-146	Wniosek o uwzględnienie w RPO WP 2014-2020 środków na realizację niżej wymienionych zadań: 1. (...) 2. Budowę, rozbudowę i remonty infrastruktury drogowo-mostowej dróg gminnych i powiatowych, 3. Poprawę bezpieczeństwa drogowego tj. przebudowę skrzyżowań dróg gminnych i powiatowych z drogami wyższej kategorii tj. wojewódzkich i krajowych oraz budowę chodników przy tych drogach. 4. (...) 5. (...).	Realizacja w/w działań jest niezbędna do prawidłowego rozwoju gmin. Wsparcie tych działań środkami pomocowymi przyczyni się do zrównoważonego rozwoju gmin naszego województwa i niwelowania różnic w stosunku do pozostałych województw.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W ramach RPO WP 2014-2020 w ramach OP 5 przewidziano wsparcie głównie w zakresie dróg wojewódzkich. Wsparcie dróg lokalnych zgodnie z Linią demarkacyjną i zapisami projektu UP możliwe będzie w wyjątkowych przypadkach.
28	Wójtowie, Burmistrzowie oraz Starosta Powiatu Ropczycko - Sędziszowskiego	Sekcja 2, str. 143-146	Pismo Burmistrza Ropczyc z dnia 3 lutego 2014 r. znak: GKIM.7021.22.2014 oraz pismo Starosty Ropczyckiego, Burmistrza Ropczyc, Burmistrza Sędziszowa Młp, Wójta Gminy Iwierzycy, Wójta Gminy Wiśniowa, Wójta Gminy Ostrów z dnia 3 lutego 2014 r. znak: GKIM.7021.22.2014		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA RPO WP 2014-2020 nie identyfikuje z nazwy inwestycji planowanych do realizacji w ramach Programu. Pozzczególne inwestycje zostaną

			Prośba o uwzględnienie w ramach RPO WP 2014-2020 zadania związanego z budowa drogi łączącej węzeł Sędziszów autostrady A-4 Tarnów – Rzeszów odc. Rzeszów Zachód z drogą krajową Nr 4.		wybrane w wyniku naborów przeprowadzonych w trybach przewidzianych w poszczególnych priorytetach inwestycyjnych. Ponadto samorząd województwa podejmuje starania o realizację łączników z A4 z poziomu krajowego.
29	Gmina Sędziszów Małopolski	Sekcja 2, str. 143-146	Uwzględnić możliwość wsparcia budowy/przebudowy/modernizacji dróg gminnych realizowanych poza ZIT.	Brak możliwości dofinansowania ze środków Unii Europejskiej w/w inwestycji spowoduje degradację gospodarczą i społeczną obszarów. Wsparcie rozwoju lokalnego układu komunikacyjnego wzmocni spójność układu komunikacyjnego województwa, wpłynie pozytywnie na rozwój gospodarki, usprawni transport, poprawi bezpieczeństwo ruchu i zwiększy szansę na rozwój działalności rolniczej oraz pozarolniczej. Należy zwrócić uwagę, że w nowej perspektywie finansowej na lata 2014-2020, RPO to jedyny program który może wspomóc rozwój gminnej sieci dróg.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie ze stanowiskiem KE drogi lokalne nie są rekomendowane do wsparcia w perspektywie 2014-2020. RPO WP 2014-2020 doprecyzowano zgodnie z założeniami projektu UP. W przedmiotowym zakresie mogą być finansowane jedynie inwestycje w tzw. drogi lokalne, gdy stanowią one element szerszej koncepcji związanej z rewitalizacją, zrównoważoną mobilnością miejską (przebudowa infrastruktury transportu miejskiego) lub usprawniają połączenia między ośrodkami życia społeczno-gospodarczego (w tym ośrodków aktywności gospodarczej, rozwijających się obszarów inwestycyjnych, centrów logistycznych, lotnisk).
30	Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie	Sekcja 2, str. 149, 156	Mając na uwadze wskazane w priorytecie inwestycyjnym typy beneficjentów, proszę o uwzględnienie propozycji wpisania Policji do katalogu beneficjentów. W głównych typach beneficjentów proponuje się dodać zapis: „jednostki sektora finansów publicznych, w tym służby zapewniające bezpieczeństwo w ruchu drogowym”. W przykładowych typach projektów przewidzianych priorytetem inwestycyjnym proponuje się dodać zapis: „wzmocnienie służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo w ruchu drogowym poprzez zakup specjalistycznego sprzętu oraz wyposażenia”. W przykładowych typach projektów przewidzianych priorytetem inwestycyjnym proponuje się dodać zapis: „Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym poprzez wyposażenie jednostek Policji w specjalistyczny sprzęt i pojazdy”. W głównych typach beneficjentów proponuje się dodać zapis: „jednostki sektora finansów publicznych, w tym służby zapewniające bezpieczeństwo w ruchu drogowym”.	Stworzenie możliwości aplikowania o dofinansowanie zakupu nowoczesnego sprzętu dla podkarpackiej Policji odegra bezpośrednią rolę w na rzecz poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym na obszarze województwa podkarpackiego w kwestii ratowania życia i zdrowia ludzi, a także przyczyni się do zapewnienia sprawnej komunikacji w przypadku zdarzeń drogowych. Dzięki wykorzystaniu wyspecjalizowanego sprzętu, wyposażenia i pojazdów skróci się czas dojazdu na miejsce zdarzenia drogowego. Rosnąca ilość ujawnianych przez Policję przypadków kierowania pojazdem pod wpływem alkoholu uzasadnia zapotrzebowanie na urządzenia do kontroli stanu trzeźwości. Ponadto możliwość pozyskania środków finansowych na zakup m.in. dymomierzy, analizatorów spalin, mierników poziomu dźwięku, mierników przepuszczalności światła w szybach, znacząco rozszerzy zakres kontroli stanu technicznego pojazdu podczas kontroli drogowej i pozwoli na eliminowanie z ruchu pojazdów, które zagrażają środowisku naturalnemu. Stosując nowoczesne urządzenia do oględzin miejsca wypadków i kolizji drogowych (np. system trójwymiarowej dokumentacji i rekonstrukcji zdarzeń drogowych) można nie tylko skrócić czas obsługi	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Ze względu na ograniczone możliwości wsparcia i przewidziany pozakonkursowy tryb wyboru projektów w ramach PI 7.2 w ramach projektu RPO WP 2014-2020 nie przewiduje się rozszerzania katalogu beneficjentów i typów projektów w ramach wskazanego priorytetu inwestycyjnego, w ramach którego wsparcie koncentruje się na infrastrukturze dróg wojewódzkich, w zakresie której mogą wchodzić środki poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego dla inwestycji modernizacyjnych lub też dotyczących budowy. Natomiast w ramach PI 4.5 wprowadzenie proponowanych przez Komendę Wojewódzką Policji w Rzeszowie zmian zapisów nie jest dopuszczalne w świetle zapisów projektu linii demarkacyjnej dla okresu 2014-2020.

				<p>zdarzeń drogowych ale również zdecydowanie podnieść jakość i dokładność wykonywanych oględzin. Możliwość pozyskania środków finansowych na zakup specjalistycznego sprzętu i pojazdów odegra znaczącą rolę w kwestii ratowania życia i zdrowia ludzi oraz poprawy stanu bezpieczeństwa na drogach Podkarpacia, a także wpłynie korzystnie na wymagania dotyczące ochrony środowiska.</p> <p>Komenda Wojewódzka Policji jako dysponent trzeciego stopnia środków budżetowych jest płatnikiem dla wydatków ponoszonych na rzecz wszystkich jednostek Policji w województwie podkarpackim. W związku z powyższym dla jednostek Policji w województwie podkarpackim (w tym komendy miejskie, komendy powiatowe) o środki regionalne w perspektywie finansowej 2014 -2020 może aplikować wyłącznie Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie.</p>	
31	Telewizja Polska S.A. Oddział w Rzeszowie	Sekcja 2, str. 132-133	<p>Przykładowe typy projektów</p> <ul style="list-style-type: none"> Budowa, przebudowa infrastruktury transportu publicznego na terenie miasta i obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie oraz zakup/modernizacja/wymiana niskoemisyjnego taboru w celu ograniczania ruchu drogowego, wprowadzenie zintegrowanych kart miejskich i systemów wspólnych opłat za przewozy, itp. - uzupełnienie projektów realizowanych z poziomu krajowego. rozwiązania z zakresu organizacji ruchu, ułatwiające sprawne poruszanie się pojazdów komunikacji zbiorowej (np. budowa, remont, przebudowa pętli, zatok lub wydzielenie pasów ruchu dla autobusów komunikacji zbiorowej oraz pozostałej infrastruktury służącej obsłudze pasażerów). <p>Główne typy beneficjentów</p> <ul style="list-style-type: none"> Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, stowarzyszenia i porozumienia Podmioty w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia Porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera <p>1. Rozszerzyć katalog beneficjentów o podmioty działające w sektorze nadawców telewizyjnych albo podmioty realizujące misję publiczną. STR: 133</p> <p>2. Dodać działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) promujące wśród mieszkańców regionu transport publiczny, w szczególności publiczny transport miejski, jako element wdrażania strategii zrównoważonego rozwoju regionu. STR: 132</p>	<p>1. Podmioty działające w sektorze nadawców telewizyjnych oraz podmioty realizujące misję publiczną mogą prowadzić szerokie działania edukacyjne i informacyjne mające na celu podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców regionu, w szczególności w zakresie oszczędności energii i zrównoważonego transportu.</p> <p>2. Działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) promujące wśród mieszkańców regionu transport publiczny jako substytut transportu indywidualnego, stanowią warunek konieczny upowszechnienia transportu niskoemisyjnego. Doświadczenia polskich i zagranicznych miast wskazują, że ograniczenie działań niskoemisyjnych do budowy lub przebudowy infrastruktury dla rozwoju ekologicznego transportu publicznego, bez towarzyszących im kampanii społecznych promujących niskoemisyjny styl życia, są niewystarczające do osiągnięcia istotnej redukcji emisji substancji szkodliwych.</p> <p>W przypadku Polski duże kampanie społeczne w tym zakresie są tym bardziej uzasadnione, że poziom świadomości ekologicznej społeczeństwa naszego kraju jest relatywnie niski.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Ze względu na ograniczone możliwości wsparcia (ograniczone środki) w ramach projektu RPO WP 2014-2020 PI 4.5 i zapisy linii demarkacyjnej nie przewiduje się rozszerzania katalogu beneficjentów i typów projektów w ramach wskazanego priorytetu inwestycyjnego.</p>

32	Telewizja Polska S.A. Oddział w Rzeszowie	Sekcja 2, str. 130	<p>Przykładowe typy projektów</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zakup/modernizacja taboru kolejowego dla połączeń regionalnych • budowa/ przebudowa/ rehabilitacja/ modernizacja regionalnej infrastruktury kolejowej (linie kolejowe, dworce, zaplecze techniczne). <p>Główne typy beneficjentów</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jednostki Samorządu Terytorialnego • Podmioty zarządzające infrastrukturą kolejową, • Przedsiębiorcy (dotyczy wyłącznie podmiotów wykonujących zadania użyteczności publicznej na zlecenie jednostek samorządu terytorialnego/związku komunalnego, a także spółek prawa handlowego, w których jednostki samorządu terytorialnego/związek komunalny/Skarb Państwa samodzielnie lub łącznie posiadają większość udziałów lub akcji). <p>1. Rozszerzyć katalog beneficjentów o podmioty działające w sektorze nadawców telewizyjnych albo podmioty realizujące misję publiczną. STR: 130</p> <p>2. Dodać działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) promujące wśród mieszkańców regionu transport kolejowy, jako element działań na rzecz upowszechniania transportu kolejowego i intermodalnego, w celu zmniejszenia negatywnego oddziaływania transportu na środowisko. STR: 130</p>	<p>1. Podmioty działające w sektorze nadawców telewizyjnych oraz podmioty realizujące misję publiczną mogą prowadzić skuteczne działania edukacyjne i informacyjne mające na celu podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców regionu w celu zwiększenia udziału transportu kolejowego w przewozach, jako typu transportu mającego najmniej szkodliwy wpływ na środowisko.</p> <p>Jak wskazują doświadczenia krajowe i zagraniczne, wprowadzenie nowoczesnych środków transportu kolejowego, bez towarzyszących temu działaniu kampanii społecznych promujących środki transportu o niskiej szkodliwości dla środowiska, jest niewystarczające do istotnego zwiększenia udziału transportu kolejowego w przewozach i uzyskania odczuwalnej poprawy stanu środowiska naturalnego.</p> <p>W przypadku Polski kampanie społeczne w tym zakresie są tym bardziej uzasadnione, że poziom świadomości ekologicznej społeczeństwa naszego kraju jest relatywnie niski.</p> <p>2. Działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) promujące transport kolejowy mogą przyczynić się do zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców regionu, a w konsekwencji przyczynić się do uzyskania odczuwalnej poprawy stanu środowiska naturalnego.</p> <p>W przypadku Polski kampanie społeczne w tym zakresie są tym bardziej uzasadnione, że poziom świadomości ekologicznej społeczeństwa naszego kraju jest relatywnie niski.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Ze względu na ograniczone możliwości wsparcia (ograniczone środki) w ramach projektu RPO WP 2014-2020 w PI 7.4, jak również realizację projektów jedynie w trybie pozakonkursowym, nie przewiduje się rozszerzania katalogu beneficjentów i typów projektów w ramach wskazanego priorytetu inwestycyjnego.</p>
33	Janusz Szabaga Gmina Żurawica - JST	Sekcja 2 str.148	<p>Wnoszę o wpisanie do Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020 zadania (projektu), obejmującego modernizację drogi wojewódzkiej nr 881 Sokółów Młp – Łańcut – Kańczuga – Żurawica, na odcinku „Kańczuga – Żurawica,„</p>	<p>Zaproponowana na obecnym etapie projektu RPO, przebudowa drogi wojewódzkiej nr 881 tylko na odcinku Kańczuga – Pruchnik, nie wypełnia głównych założeń i celów osi priorytetowej V. Infrastruktura komunikacyjna – poprawa powiązań komunikacyjnych województwa. Z prognozy do RPO wynika, że woj. podkarpackie posiada niską dostępność komunikacyjną a zgodnie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego, powiat przemyski zalicza się do obszarów o najniższym poziomie dostępności transportowej mieszkańców, warunkujących możliwości rozwojowe. Obszary takie wymagają wsparcia w ramach polityki regionalnej, którego znaczącym wsparciem w zakresie uzyskanych efektów, może być dokończenie przebudowy i modernizacji drogi wojewódzkiej nr 881, na odcinku Kańczuga – Żurawica. Droga ta, na odcinku Łańcut – Żurawica, stanowi zasadniczy fragment alternatywnego połączenia drogowego Rzeszów – Przemysł. Prowadzi również do lepszego skomunikowania obszarów przez które przebiega, z drogą krajową Nr 77 i realizowanym odcinkiem autostrady A4. Efekty wykonania modernizacji tej drogi, wpisują się w podstawowe funkcje dróg</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>RPO WP 2014-2020 co do zasady nie identyfikuje z nazwy inwestycji planowanych do realizacji w ramach Programu.</p> <p>Poszczególne inwestycje zostaną wybrane w wyniku naborów przeprowadzonych w trybach przewidzianych w poszczególnych priorytetach inwestycyjnych.</p> <p>Lista projektów planowanych do realizacji w trybie pozakonkursowym nie stanowi załącznika do RPO WP 2014-2020. Zgodnie z rekomendacjami MliR będzie prawdopodobnie ujęta w dokumencie uszczegóławiającym RPO WP 2014-2020.</p>

				wojewódzkich, które jako elementy szerszej koncepcji rewitalizacji obszarów miejskich i wiejskich, powinny usprawniać połączenia między ośrodkami życia społeczno-gospodarczego (obszary inwestycyjne, centra logistyczne, lotniska, itp.), obszarami transgranicznymi, elementami sieci TENT-T.	
34	Andrzej Szlęzak Prezydent Miasta Stalowej Woli	Sekcja 2, str.149	Zwrot „siecią dróg łączących bezpośrednio z autostradą A4 lub drogą ekspresową S19” zastąpić zwrotem „siecią dróg łączących bezpośrednio z autostradą A4 lub drogą ekspresową S19 oraz S74”	Zapis ten jest niespójny ze Strategią Rozwoju Województwa Podkarpackiego – Podkarpackie 2020, gdzie we wnioskach z diagnozy i rekomendacjach dla dziedziny działań strategicznych 3: sieć osadnicza istnieje zapis: „Konieczne jest wykorzystanie położenia komunikacyjnego do podniesienia zewnętrznej dostępności komunikacyjnej województwa poprzez rozbudowę najważniejszych szlaków drogowych (A-4, S-19, S-74) i kolejowych (Przemyśl – Rzeszów – Kraków, Rzeszów-Warszawa), a także lotniska w Jasionce oraz poprawy dostępności wewnętrznej poprzez taką rozbudowę dróg i linii kolejowych, by zapewnić mieszkańcom całego województwa dostęp do najważniejszych elementów infrastruktury komunikacyjnej regionu.” Brak odniesienia do projektowanej drogi ekspresowej S74 ograniczy również znacznie możliwość aplikowania dla projektów z terenu powiatów tarnobrzeskiego, stalowowolskiego oraz niżańskiego.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Z uwagi na fazę projektową odcinków drogi ekspresowej S74 w woj. podkarpackim oraz brak pewności, iż w okresie 2014-2020 będzie ona realizowana, zapisy projektu RPO WP 2014-2020 nie odnoszą się wprost do projektowanej S74.
35	Starostwo Powiatowe w Leżajsku	Sekcja 2, str. 151	Przykładowe typy projektów oraz Terytorialny obszar realizacji: Budowa/przebudowa modernizacja dróg powiatowych wraz z obiektami inżynierskimi (mosty) prowadzących do autostrady/drogi ekspresowej lub dróg krajowych	Na terenie powiatu leżajskiego istnieje kilka dróg powiatowych które prowadzą do drogi krajowej nr 77 oraz w kierunku autostrady A4 oraz budowanej drogi ekspresowej S19. Ponadto na terenie powiatu istnieją obiekty mostowe (np. most na rzece San), które są w złym stanie technicznym i wymagają pilnych i kosztownych inwestycji (np. szacunkowy koszt przebudowy mostu na rzece San to ok. 30 mln zł)	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wsparcie w ramach OP5 w zakresie PI 7.2 przeznaczone zostanie w głównej mierze na inwestycje dotyczące dróg wojewódzkich. Drogi niższej kategorii możliwe będą do realizacji jedynie w formule ZIT/RIT. Zgodnie ze stanowiskiem KE drogi lokalne nie są rekomendowane do wsparcia w perspektywie 2014-2020.
36	Miasto Krosno	Sekcja 2, str. 147-149	Wpisanie do projektu RPO WP 2014-2020 projektu dotyczącego budowy łącznicy kolejowej pomiędzy liniami kolejowymi 108 Stróże-Krościenko i 106 Rzeszów-Jasło.	Projekt przyczyni się do znaczącej poprawy dostępności komunikacyjnej południowo-wschodniej części województwa podkarpackiego. Wykonanie łącznicy kolejowej stworzy dogodniejsze powiązanie miejscowych ośrodków wzrostu ze stolicą województwa, a przez nią z całym krajem. Realizacja inwestycji wpłynie na znaczne skrócenie czasu podróży pomiędzy Bieszczadami, Sanokiem, Krosnem a Rzeszowem. Inwestycja wpłynie na pełniejsze wykorzystanie kolei przez mieszkańców, turystów, a także przez przedsiębiorców do transportu towarowego. Wzrośnie atrakcyjność kolejowego przejścia granicznego w Nowym Łupkowie, przez co wzmocni się znaczenie województwa podkarpackiego w międzynarodowej wymianie osób i towarów. Budowa łącznicy ma szansę przyczynić się również do przedłużenia linii nr 71 Ocice – Rzeszów i linii nr 106 Rzeszów – Jasło, a więc do realizacji połączenia Zagórz – Warszawa, czyli do obsługi dalekobieżnej	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA RPO WP 2014-2020 nie identyfikuje z nazwy inwestycji planowanych do realizacji w ramach Programu. Poszczególne inwestycje zostaną wybrane w wyniku naborów przeprowadzonych w trybach przewidzianych w poszczególnych priorytetach inwestycyjnych.

				mieszkańców południowej części województwa i zwiększenia dostępności Bieszczadów dla turystów.	
37	Prezydent Miasta Krosna	Sekcja 2, str. 153	<p>Priorytet wskazuje transport kolejowy jako ważny element systemu transportowego w regionie. Jako priorytetowe inwestycje w ramach niniejszej osi uznano inwestycje w regionalną infrastrukturę kolejową. Aby nie dopuścić do marginalizacji transportu kolejowego w regionie, konieczne są inwestycje zarówno w modernizację istniejących, jak i budowę nowych połączeń, które w znaczący sposób wpłyną na poprawę dostępności komunikacyjnej południowo – wschodniej części województwa.</p> <p>Konieczne jest zatem wpisanie do RPO WP 2014 – 2020 najważniejszych projektów przyczyniających się do realizacji priorytetu.</p> <p>Niezwykle istotnym projektem jest budowa łącznicy kolejowej pomiędzy liniami nr 108 Stróże – Krościenko i 106 Jasło – Rzeszów.</p> <p>Łącznica ta może być poprowadzona jedną z następujących tras:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomiędzy przystankiem Krosno – Turaszówka (na linii 108) a stacją Przybówka (na linii nr 106), - pomiędzy przystankiem Męcinka (na linii nr 108) a przystankiem Szebnie (na linii nr 106). 	<p>Wykonanie łącznika kolejowego pomiędzy linią nr 106 Rzeszów – Jasło a linią nr 108 Stróże – Krościenko przyczyni się do znaczącej poprawy dostępności komunikacyjnej południowo - wschodniej części województwa podkarpackiego, stworzy też dogodniejsze powiązanie miejscowych ośrodków wzrostu ze stolicą województwa, a przez nią z całym krajem. Realizacja inwestycji wpłynie na znaczne skrócenie czasu podróży pomiędzy Bieszczadami, Sanokiem, Krosnem a Rzeszowem. Po wybudowaniu łącznika znacząco skróci się czas przejazdu między Krosnem a Rzeszowem, dzięki czemu przejazd koleją na tym odcinku będzie konkurencyjny w stosunku do transportu drogowego. Inwestycja wpłynie na pełniejsze wykorzystanie kolei przez mieszkańców, turystów, a także przez przedsiębiorców do transportu towarowego. Wzrośnie atrakcyjność kolejowego przejścia granicznego w Nowym Łupkowie, przez co wzmocni się znaczenie województwa podkarpackiego w międzynarodowej wymianie osób i towarów. Budowa łącznicy ma szansę przyczynić się również do przedłużenia linii nr 71 Ocice – Rzeszów i linii nr 106 Rzeszów – Jasło, a więc do realizacji połączenia Zagórz – Warszawa, czyli do obsługi dalekobieżnej mieszkańców południowej części województwa i zwiększenia dostępności Bieszczadów i Beskidu Niskiego dla turystów.</p> <p>Swojego poparcia dla projektu budowy łącznika kolejowego udzielił:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Starosta Krośnieński, - Starosta Bieszczadzki, - Wójt Gminy Miejsce Piastowe, - Burmistrz Gminy Rymanów, - Wójt Gminy Besko, - Wójt Gminy Zarszyn, - Burmistrz Miasta Sanoka, - Burmistrz Miasta i Gminy Zagórz, - Wójt Gminy Komańcza, - Burmistrz Miasta i Gminy Lesko, - Burmistrz Gminy Ustrzyki Dolne, - Burmistrz Gminy Jedlicze. 	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>RPO WP 2014-2020 co do zasady nie identyfikuje z nazwy inwestycji planowanych do realizacji w ramach Programu.</p> <p>Poszczególne inwestycje zostaną wybrane w wyniku naborów przeprowadzonych w trybach przewidzianych w poszczególnych priorytetach inwestycyjnych.</p>
38	Stowarzyszenie B-4	Sekcja 2, str.153	<p>Poza tytułem, brak jakiegokolwiek odniesienia do działań zmierzających do zmniejszenia hałasu. Remontujemy/modernizujemy tabor kolejowy, jednakże pominięte zostały aspekty związane z granicami województwa, brak odniesienia do krajowych opracowań oraz planów w tym zakresie – efekt: niewydajność działań planowanych. Brak spójności tekstu opracowanego.</p> <p>Z drugiej strony: W analizie SWOT (RSI) wskazuje się wadę: zbyt niski poziom współpracy pomiędzy</p>	<p>Autorzy projektu, pisząc o interoperacyjnych systemach transportu ograniczyli się do konieczności modernizacji taboru kolejowego oraz torowisk. W dalszej części opisywanej sekcji brakuje wskazań nt. drugiej części zagadnienia – zmniejszenie hałasu. Przez to zapis całej sekcji jest niekompletny. Jednocześnie brakuje powiązania z politykami województw ościennych, jak również odniesienia do polityki rozwoju całego kraju. W takiej konfiguracji, modernizacja taboru kolejowego staje się bezpodstawna – zamiast wyrównywać różnice pomiędzy regionami, przyczynia się do ich</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Nazwy priorytetów inwestycyjnych wynikają wprost z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013r. (art.5).</p> <p>Wsparcie w ramach PI 7.4 zostało zaplanowane zgodnie z zapisami projektu linii demarkacyjnej dla okresu 2014-2020.</p>

			<p>przedsiębiorstwami i nauką, przejawiający się małą liczbą wspólnych projektów o charakterze innowacyjnym (rozwijają się one głównie w obrębie klastrów),</p> <ul style="list-style-type: none"> □ niewielkie możliwości finansowania przez samorząd regionalny i samorządy lokalne polityki wspierania rozwoju innowacyjności ze środków własnych, powodujące duże uzależnienie od funduszy unijnych, □ najniższy w kraju udział samodzielnych pracowników naukowych (z tytułem naukowym profesora lub stopniem doktora habilitowanego) w jednostkach B+R. <p>Propozycja zmian: Postawić większy nacisk na rozwój Centrów Badawczo Rozwojowych, których głównym zadaniem miałyby być wspieranie rozwoju innowacyjności.</p>	<p>potęgowania, za sprawą braku koordynacji działań podejmowanych/planowanych.</p> <p>Z drugiej strony, ograniczanie działań B+R do wąskiej grupy, wyspecjalizowanych jednostek nie sprzyja rozwojowi innowacyjności w regionie, jak również prac z zakresu B+R, gdyż wyspecjalizowane jednostki, posiadający swoisty monopol na działalność stają się niekonkurencyjne rynkowo. Taki układ przeczy podstawom wolnego rynku oraz zachowania konkurencji. Efektem jest ryzyko świadczenia usług (przez wspomniane jednostki), po zawyżonych cenach oraz o obniżonej jakości. Wsparcie dla powstawania CBRów pozwoli na usprawnienie procesów B+R, jednocześnie poprawiając konkurencyjność w tej specyficznej i wymagającej branży oraz pozytywnie wpływając na ceny usług zewnętrznych dla podmiotów gospodarczych. Przyniesie to synergicznie pozytywne efekty: popularyzację powiązań pomiędzy CBR, a podmiotami gospodarczymi, wzrost poziomu innowacyjności w regionie, pobudzenie gospodarcze, itd.</p>	<p>Wsparcie na stworzenie lub rozwój istniejącego zaplecza badawczo-rozwojowego, służącego działalności innowacyjnej przedsiębiorstw możliwe będzie w ramach OP 1. <i>Konkurencyjna i innowacyjna gospodarka</i>. Ośrodki innowacji mogą liczyć również na wsparcie w ramach PO PW 2014-2020 (OP I. <i>Innowacyjna Polska Wschodnia</i> – PI 1.2.).</p>
39	Powiat Kolbuszowski	Sekcja 2, Str. 150-151	<p>Oś priorytetowa 2.5 Infrastruktura komunikacyjna powinna zostać rozszerzona o <u>zapisy dotyczące możliwości realizacji projektów sieciowych wielu samorządów, łączących pojedyncze odcinki drogowe wojewódzkie/powiatowe/gminne</u> w <u>spójne kompleksowe przedsięwzięcia, uzupełniające sieć regionalną</u> sprzyjające rozwojowi społeczno-gospodarczemu kilku wspólnot samorządowych.</p> <p>Ponadto rozszerzenia wymagają zapisy dotyczące inwestowania w drogi lokalne. Proponujemy zapis:</p> <p>„Inwestycje w drogi lokalne będą możliwe jedynie w przypadku, gdy</p> <p>a) zapewniają konieczne połączenia z autostradą lub drogą krajową</p> <p>b) usprawniają połączenia do ośrodków życia społeczno-gospodarczego (w tym ośrodków aktywności gospodarczej w szczególności zlokalizowanych w bezpośrednim sąsiedztwie węzłów sieci TEN-T lub węzłów przeladunkowych poza siecią TEN-T, rozwijającymi się obszarami inwestycyjnymi, lotniskami, centrami logistycznymi) lub dołączają do sieci pozostałe obszary nie znajdujące się w obszarze podstawowej sieci transportowej (miasta subregionalne, obszary o najniższej dostępności transportowej, w tym obszary wiejskie</p> <p>lub</p> <p>c) stanowią element szerszej koncepcji związanej z rewitalizacją obszarów miejskich i wiejskich, zrównoważoną mobilnością miejską w tym inwestycje realizowane w formule ZIT/RIT przyczyniające się do poprawy spójności na terenie poszczególnych MOF, jak również spójności wewnętrznej regionu”</p>	<p>Niewystarczająca dostępność transportowa województwa podkarpackiego (zewnętrzna i wewnętrzna) ogranicza w dużym stopniu mobilność mieszkańców w skali lokalnej i regionalnej. Wpływa to z kolei na niski poziom aktywności zawodowej i społecznej mieszkańców, a także podmiotów gospodarczych, w tym inwestorów zewnętrznych w różnych częściach województwa.</p> <p>Drogowa dostępność transportowa stanowi ważny wyznacznik jakości życia mieszkańców oraz możliwości ich rozwoju osobistego i zawodowego i jest ważnym elementem wpływającym na zróżnicowanie atrakcyjności poszczególnych obszarów, wpływającym na szereg sfer, m.in. poziom i jakość życia czy atrakcyjność inwestycyjną.</p> <p>Przedsięwzięcia wskazane do dofinansowania w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020 zostały ograniczone do inwestycji w drogi przede wszystkim wojewódzkie lub ewentualnie lokalne powiązane bezpośrednio z siecią TEN-T, autostradami lub drogami krajowymi łączącymi się z autostradą: „<i>wsparcie infrastruktury drogowej o znaczeniu regionalnym w ramach niniejszego priorytetu dotyczyć będzie przede wszystkim dróg wojewódzkich, jako kluczowych szlaków komunikacyjnych z punktu widzenia połączeń z autostradą A4 uwzględnioną w sieci TEN-T, drogą ekspresową S19, drogami krajowymi, a także przejściami granicznymi</i>”</p> <p>Wyznaczenie tak marginalnej roli drogom lokalnym w układzie transportowym województwa na korzyść dróg wyższego rzędu jest błędem, tym bardziej że</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Obecne zapisy projektu RPO WP 2014-2020 nie wykluczają realizacji projektów drogowych przez kilka wspólnot samorządowych (potencjalne typy beneficjentów w ramach PI 7.2 to: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; porozumienia podmiotów ww. wymienionych, reprezentowane przez lidera).</p> <p>Wsparcie w ramach OP5 w zakresie PI 7.2 przeznaczone zostanie w głównej mierze na inwestycje dotyczące dróg wojewódzkich.</p> <p>Drogi niższej kategorii możliwe będą do realizacji jedynie w formule ZIT/RIT.</p> <p>Zgodnie ze stanowiskiem KE drogi lokalne nie są rekomendowane do wsparcia w perspektywie 2014-2020.</p>

			<p>oraz proponowany wyżej zapis: d) są projektem sieciowym wielu samorządów, łączących pojedyncze odcinki drogowe (wojewódzkie/powiatowe/gminne) w spójne kompleksowe przedsięwzięcia, uzupełniające sieć regionalną</p>	<p>możliwość modernizacji dróg wojewódzkich i krajowych znajduje się w zarówno w programie Polski Wschodniej 2014-2020 jak i Infrastruktura i Środowisko 2014-2020. Kompletnie pomijają one drogi lokalne. Zajmują się wyłącznie drogami krajowymi, w tym połączeniami pomiędzy dużymi miastami. Dopuszczona w aktualnym projekcie RPO WP na lata 2014-2020 ewentualna możliwość finansowania dróg lokalnych została natomiast ograniczona tylko do skomunikowania ich bezpośrednio z siecią TENT lub autostradą.</p> <p>Położony został tym samym nacisk na zewnętrzne skomunikowanie województwa pomijając prawie całkowicie wewnętrzną komunikację transportową (drogową) w województwie utrudniając tym samym realizację celów wskazanych w projekcie RPO WP na lata 2014-2020 dotyczących mobilności pracowników, dostępności rynków pracy, nauki i usług, likwidacji barier w dostępności do usług zdrowotnych. Spowoduje to zamiast spodziewanego wzrostu gospodarczego i rozwoju województwa rażące dysproporcje między obszarami województwa.</p> <p>W temacie finansowania dróg lokalnych wypowiedział się również w swoim piśmie z 30 lipca 2013 r. wiceminister rozwoju regionalnego Paweł Orłowski. Pismo było skierowane do grupy samorządowców, którzy złożyli zapytania w sprawie finansowania infrastruktury drogowej. Wynika z niego, że w ograniczonym zakresie i pod konkretnymi względami, ale jednak Regionalne Programy Operacyjne będą mogły być źródłem finansowania inwestycji w drogi powiatowe:</p> <p><i>"Ministerstwo Rozwoju Regionalnego nie wyklucza (...) możliwości finansowania dróg niższego rzędu niż drogi wojewódzkie (...). Uzupełnieniem budowy dróg wojewódzkich będą inwestycje realizowane na drogach powiatowych, dołączające do sieci pozostałe obszary nie znajdujące się w obszarze podstawowej sieci transportowej (miasta subregionalne, obszary o najniższej dostępności transportowej, w tym obszary wiejskie). Finansowanie dróg lokalnych będzie możliwe w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych w ograniczonym zakresie, uwarunkowanym ich rolą w układzie transportowym. Rozwój infrastruktury tych dróg będzie finansowany przed wszystkim jako uzupełniające interwencje związane z działaniami rewitalizacyjnymi obszarów miejskich i wiejskich, jako inwestycje usprawniające połączenia między ośrodkami życia społeczno-gospodarczego (w tym ośrodków aktywności gospodarczej, rozwijających się obszarów inwestycyjnych, centrów logistycznych, lotnisk), jako konieczne połączenie z siecią autostrad i dróg krajowych lub jako uzupełnienie luki w połączeniach transgranicznych."</i></p>	
--	--	--	--	---	--

				Tym samym istnieje nieco szersza możliwość finansowania dróg lokalnych niż ta którą wskazano w projekcie RPO WP na lata 2014-2020.	
40	Powiat Kolbuszowski	Sekcja 2, str. 151	W zapisie: „budowa/przebudowa/modernizacja dróg wojewódzkich (i ewentualnie powiatowych) prowadzących do autostrady/drogi ekspresowej lub dróg krajowych łączących się z autostradą/drogą ekspresową (drogi, mosty, obwodnice obszarów zurbanizowanych oraz infrastruktura towarzysząca” prosimy o zmianę sformułowania „(...) dróg wojewódzkich (i ewentualnie powiatowych)...” na zapis: „(...) dróg wojewódzkich/powiatowych...”	Zacytowane sformułowanie sugeruje że drogi powiatowe w wymienionym przypadku będą mogły być realizowane jedynie alternatywnie. Jeśli wymieniając kilka możliwości, użyjemy słowa „ewentualnie” przed którąś z nich, to zaznaczamy, że może być ona brana pod uwagę, jeśli nie dojdą do skutku możliwości wcześniej wymienione lub jeśli zostaną one uznane za nierealne:	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Ze względu na ograniczone możliwości wsparcia (ograniczone środki) w ramach projektu RPO WP 2014-2020 w PI 7.2, jak również realizację projektów jedynie w trybie pozakonkursowym, nie przewiduje się rozszerzania katalogu przykładowych typów projektów w ramach wskazanego priorytetu inwestycyjnego.
41	Brzozowski Konwent Samorządowy	Sekcja 2, str. 143-146	Ujęcie w RPO WP 2014-2020 przebudowy drogi wojewódzkiej nr 887 Brzozów-Rymanów-Daliowa.	Przedmiotowa droga jest niezwykle istotnym elementem układu komunikacyjnego powiatów Brzozowskiego i Krośnieńskiego, stanowiąc najkrótsze i najdogodniejsze połączenie Brzozowa z Rymanowem, Rymanowa z miejscowościami nadgranicznymi i dalej poprzez drogę wojewódzką nr 897 i krajową nr 9 z granicą państwa w Barwinku. Nawierzchnia drogi ulegała w ciągu ostatnich lat nieustannej degradacji i w chwili obecnej bezwzględnie wymaga przebudowy. Występują coraz liczniejsze wyboje, wyrwy i koleiny, które uniemożliwiają sprawna jazdę. Miejscami silnej dewastacji uległo również pobocze. Bieżące remonty polegające na wypełnianiu ubytków w nawierzchni, powodują w tej chwili jedynie jej dalszą deformację. Biorąc pod uwagę gęstą zabudowę przylegającą do drogi wojewódzkiej, wzmożony ruch pojazdów wysokotonażowych oraz występujące problemy związane ze złym stanem technicznym drogi, znacznie zwiększyło się w ostatnich latach zagrożenie wypadkowe dla zmotoryzowanych i pieszych użytkowników drogi.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA RPO WP 2014-2020 co do zasady nie identyfikuje z nazwy inwestycji planowanych do realizacji w ramach Programu. Poszczególne inwestycje zostaną wybrane w wyniku naborów przeprowadzonych w trybach przewidzianych w poszczególnych priorytetach inwestycyjnych.
42	Brzozowski Konwent Samorządowy	Sekcja 2, str. 143-146	Ujęcie w RPO WP 2014-2020 przebudowy drogi wojewódzkiej nr 835 (Lublin – Przeworsk – Dynów – Grabownica Starzeńska) na odcinku Grabownica Starzeńska – Dynów o długości około 27 km.	Konstrukcja nawierzchni drogi na tym odcinku była wykonana jeszcze w latach 60-tych i od ponad 50 lat jej nawierzchnia jest utrzymywana poprzez remonty częściowe polegające na corocznym tzw. łataniu dziur. Stan nawierzchni tej drogi w wyniku nasilającego się ruchu pojazdów o wysokim tonażu – ulega postępującej degradacji. Na drodze tej obserwuje się również w ostatnich latach wzmożony ruch pojazdów osobowych, gdyż staje się ona w coraz większym stopniu alternatywną trasą dla mieszkańców Rzeszowa podróżujących w Bieszczady.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA RPO WP 2014-2020 co do zasady nie identyfikuje z nazwy inwestycji planowanych do realizacji w ramach Programu. Poszczególne inwestycje zostaną wybrane w wyniku naborów przeprowadzonych w trybach przewidzianych w poszczególnych priorytetach inwestycyjnych.
43	Konwent Wójtów, Burmistrza i Starosty Powiatu Kolbuszowskiego	Sekcja 2, str. 143-146	Uwzględnienie w RPO WP 2014-2020 zapisów pozwalających na finansowanie: budowy, przebudowy, modernizacji sieci dróg gminnych i powiatowych oraz mostów i chodników, poprawy bezpieczeństwa drogowego poprzez przebudowę skrzyżowań dróg gminnych i powiatowych z	Realizacja ww. działań jest niezbędna do prawidłowego rozwoju gmin. Wsparcie tych działań środkami pomocowymi przyczyni się do zrównoważonego rozwoju gmin województwa podkarpackiego i niwelowania różnic w stosunku do pozostałych województw.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie ze stanowiskiem KE drogi lokalne nie są rekomendowane do wsparcia w perspektywie 2014-2020.

			drogami wyższej kategorii, tj. wojewódzkich i krajowych oraz budowę chodników przy tych drogach.		RPO WP 2014-2020 doprecyzowano zgodnie z założeniami projektu UP. W przedmiotowym zakresie mogą być finansowane jedynie inwestycje w tzw. drogi lokalne, gdy stanowią one element szerszej koncepcji związanej z rewitalizacją, zrównoważoną mobilnością miejską (przebudowa infrastruktury transportu miejskiego) lub usprawniają połączenia między ośrodkami życia społeczno-gospodarczego (w tym ośrodków aktywności gospodarczej, rozwijających się obszarów inwestycyjnych, centrów logistycznych, lotnisk).
44	Powiat Brzozowski, Powiat Krośnieński, Gmina Brzozów, Gmina Haczów, Gmina Jaślińska, Gmina Rymanów	Sekcja 2, str. 142-154	Umieszczenie w planach inwestycyjnych nowej perspektywy finansowej 2014-2020 dla Województwa Podkarpackiego zadania pn. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 887 Brzozów – Rymanów – Daliowa w km 0+000+38+378”.	DW nr 887 jest niezwykle ważna w komunikacji tej części regionu w 70% jest w katastrofalnym stanie. W obecnie dostępnych projektach dokumentów strategicznych do nowej perspektywy finansowej 2014-2020 brak jest DW 887 Brzozów – Rymanów – Daliowa. W związku z tym, że jest to droga prowadząca przez kilkanaście miejscowości Powiatu Brzozowskiego i Krośnieńskiego, o gęstej zabudowie, o „katastrofalnej” nawierzchni, w większości bez chodników poprawiających bezpieczeństwo pieszych, jej realizacja – odkładana przez wiele lat, jest w naszej ocenie konieczna. Nadmieniamy, że DW 887 przebiega również przez Uzdrowisko Rymanów Zdrój, które jest własnością Samorządu Województwa Podkarpackiego.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA RPO WP 2014-2020 co do zasady nie identyfikuje z nazwy inwestycji planowanych do realizacji w ramach Programu. Poszczególne inwestycje zostaną wybrane w wyniku naborów przeprowadzonych w trybach przewidzianych w ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych.
45	Gmina Dukla, Gmina Komańcza, Gmina Jaślińska	Sekcja 2, str. 142-154	Uwzględnienie przebudowy drogi wojewódzkiej Nr 897 Tylawa – Wołosate na odcinku Tylawa – Komańcza w przygotowywanych przez Zarząd Województwa Podkarpackiego dokumentach strategicznych dla nowej perspektywy finansowej na lata 2014-2020.	Droga ta jest ważnym szlakiem komunikacyjnym zapewniającym połączenie turystyczne dla terenów Bieszczad i Beskidu Niskiego z drogą międzynarodową Barwinek – Radom oraz drogą krajową nr 28 Nowy Sącz – Przemyśl. Przedmiotowa droga jest w stanie katastrofalnym (liczne i głębokie ubytki, wyrwy, pęknięcia, osuwiska, krusząca się nawierzchnia, rozjeżdżone i podmyte pobocza, brak chodników). Wykonanie tej inwestycji jest niezbędne i konieczne.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA RPO WP 2014-2020 co do zasady nie identyfikuje z nazwy inwestycji planowanych do realizacji w ramach Programu. Poszczególne inwestycje zostaną wybrane w wyniku naborów przeprowadzonych w trybach przewidzianych w ramach poszczególnych priorytetów inwestycyjnych.
46	Powiat Jasielski	Sekcja 2, str. 159	Główne typy beneficjentów: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, spółki celowe, stowarzyszenia, spółki celowe i porozumienia lub inne formy współpracy w przypadku inwestycji realizowanych przez potencjalne bieżące wzrostu i ich obszary funkcjonalne. (...) -przedsiębiorcy Opis kierunkowych zasad wyboru projektów: (...) w przypadku trybu pozakonkursowego projekty	Rozszerzenie opisu pozwoli na składanie wniosków w ramach konkursów także przez spółki, porozumienia oraz inne formy współpracy wypracowane m.in. przez potencjalne bieżące wzrostu oraz wypracowane mechanizmy zarządzające obszarami funkcjonalnymi. Projekty na zakup taboru o niskiej emisji powinni mieć możliwość składania również przedsiębiorcy. W chwili obecnej na etapie już zdiagnozowanym jest obszar funkcjonalny krośnieńsko - jasielski oraz posiadamy wskazane projekty rozwojowe dla tego obszaru (analiza dla obszaru funkcjonalnego	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Wsparcie rozwoju przedsiębiorczości ujęte zostało w OP 1. W PI 4.5 w ramach OP 5 wsparcie zakupu / modernizacji taboru dla przedsiębiorców w ograniczonym zakresie, tj. wyłącznie dla podmiotów wykonujących zadania użyteczności publicznej na zlecenie jednostek

			<p>muszą być wpisane wprost w Strategii ZIT/MOF lub strategii dla potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych.</p> <p>W odniesieniu do przejścia na gospodarkę niskoemisyjną należy zawrzeć w strategii ZIT/MOF/potencjalnego obszaru funkcjonalnego odpowiednie odniesienia.</p> <p>Wsparcie na rzecz beneficjentów udzielane będzie w formie dotacji w systemie zaliczkowym w wysokości 80-90 %.</p>	<p>króśnieńsko- jasielskiego która jest współfinansowana z EFRR i budżetu państwa w ramach POPT 2007-2013).</p> <p>Z uwagi na ograniczone możliwości finansowe samorządów wnioskujemy, aby poziom zaliczek sięgał w przyszłym RPO wyższy poziom niż w obecnym.</p>	<p>samorządu terytorialnego/związku komunalnego, a także spółek prawa handlowego, w których jednostki samorządu terytorialnego/związek komunalny/Skarb Państwa samodzielnie lub łącznie posiadają większość udziałów lub akcji</p> <p><u>Stanowisko dot. zakresu ZIT/RIT zawarto w części poświęconej wymiarowi terytorialnemu.</u></p> <p>Szczegółowe zasady dotyczące realizacji projektów w ramach RPO WP 2014-2020, w tym zasady udzielania zaliczek, zostaną określone na etapie opracowywania dokumentów wdrożeniowych.</p>
47	EKOSKOP	Sekcja 2, str. 142-154	<p>Doceniając znaczenie transportu drogowego dla rozwoju gospodarczego regionu, nie do przyjęcia jest sytuacja z okresu 2007-2013, w którym alokacja środków przeznaczonych na ekologiczne środki transportu była stopniowo uszczuplana na rzecz transportu drogowego. Z tego względu, godne rozważenia wydaje się wydzielenie odrębnej osi priorytetowej poświęconej czystemu transportowi miejskiemu oraz kolei. Ponadto, mocniejszego ujęcia wymaga w RPO WP 2014-2020 rozwój infrastruktury transportu rowerowego, obecnie potraktowany marginalnie.</p>		<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Środki wydzielone w ramach OP 5 na działania z zakresu transportu publicznego, w ramach którego przewiduje się w głównej mierze wsparcie zakupu/modernizacji niskoemisyjnych środków transportu, stanowią część alokacji przeznaczonej na CT4, natomiast wsparcie w zakresie dróg i kolei realizuje CT7, co prawdopodobnie uniemożliwi IZ RPOWP 2014-2020 realokację środków w ramach osi priorytetowej pomiędzy różnymi CT.</p> <p>Z uwagi na ograniczoną alokację w ramach PI 4.5 w OP 5 wsparcie zostanie skoncentrowane m.in. na inwestycjach w niskoemisyjne środki transportu (zakup/modernizacja), jednak w ramach PI 4.5 w OP 5 nie wyklucza się wsparcia inwestycji na rzecz rozwoju systemów tras rowerowych, w tym parkingów rowerowych.</p>
48	EKOSKOP	Sekcja 2, str. 150-153	<ol style="list-style-type: none"> Należy wprowadzić kolejne wskaźniki dla dróg rowerowych, parkingów Park&Ride i Park&Bike. Należy wprowadzić kolejny wskaźnik dla efektywnego energetycznie oświetlenia 	<ol style="list-style-type: none"> Projekt RPO WSL na lata 2014-2020 obejmuje jedynie wskaźnik dot. liczby zintegrowanych węzłów przesiadkowych. Z treści opisu Priorytetu IV wynika że inne elementy jak np. drogi rowerowe, parkingi Park&Ride i Park&Bike można budować odrębnie. Dodatkowy wskaźnik ułatwi monitoring realizacji projektu z zakresu montażu / instalacji efektywnego energetycznie oświetlenia w gminach lub obiektach użyteczności publicznej 	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <ol style="list-style-type: none"> Uwaga nie dotyczy projektu RPO województwa podkarpackiego (projekt RPO WP 2014-2020 nie obejmuje wskaźnika dot. liczby zintegrowanych węzłów przesiadkowych). Dodatkowo należy zaznaczyć, iż w projekcie Programu uwzględniono wskaźniki najbardziej reprezentatywne, obrazujące

					<p>wielkość alokacji przeznaczony na dany obszar wsparcia. Dodatkowe wskaźniki zamieszczone zostaną w dokumencie uszczegóławiającym Program.</p> <p>2. Wsparcie w zakresie efektywnego energetycznie oświetlenia wpisuje się OP3, nie zaś w OP5. Zapisy dotyczące typów projektów w priorytecie inwestycyjnym 4.5 w ramach OP3 umożliwiają „realizację zintegrowanych strategii zrównoważenia energetycznego dla obszarów miejskich, w tym publicznych systemów oświetleniowych i sieci inteligentnych”.</p> <p>Wskaźniki zapisane w priorytecie inwestycyjnym zostały wybrane ze Wspólnej Listy Wskaźników Kluczowych (WLWK), która została wstępnie opracowana przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. Ponadto wskaźniki powinny obrazować interwencję w zakresie typów projektów, na które przeznaczona zostanie większość alokacji w ramach danego PI.</p>
49	EKOSKOP	Sekcja 2, str. 147-149	<p>Zadaniem RPO WP 2014-2020 powinno być takie finansowanie sektora transportu, które doprowadzi do jego większego zrównoważenia, jeśli chodzi o podział zadań przewozowych pomiędzy poszczególne gałęzie transportu oraz oddziaływanie na środowisko. W ostatnich dwóch dekadach mieliśmy do czynienia z bezprecedensowym spadkiem udziału kolei w przewozach zarówno pasażerów, jak i towarów w Polsce. Aby trend ten mógł być powstrzymany, kolej musi być o wiele bardziej konkurencyjna, czego kluczowym elementem jest stan infrastruktury kolejowej. W ramach RPO WP 2014-2020 należy zapewnić finansowanie dla rewitalizacji i modernizacji najważniejszych dla regionu linii kolejowych, które nie będą objęte wsparciem z poziomu krajowego. Szczególną uwagę należy poświęcić liniom kolejowym zapewniającym dojazdy pasażerskie do głównych miast, jak również w tereny atrakcyjne turystycznie. Równie istotne jest zapewnienie warunków dla funkcjonowania kolejowych przewozów towarowych. Mając na uwadze wysokie koszty zewnętrzne samochodowego transportu towarów (niszczenie nawierzchni dróg, zanieczyszczenie powietrza, hałas, kongestia, wypadki) powinien być to priorytet w skali kraju, ale również, w komplementarny sposób, działanie wspierane w ramach RPO WP 2014-2020.</p>		<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>W ramach RPO WP 2014-2020 zaplanowano wsparcie w zakresie rewitalizacji i modernizacji linii kolejowych o znaczeniu regionalnym, które nie będą objęte wsparciem z poziomu krajowego.</p>

50	EKOSKOP	Sekcja 2, str. 150-153	Ogromne znaczenie dla zrównoważonego rozwoju regionu ma dobrze funkcjonujący transport na obszarach miejskich i podmiejskich. Działania dotyczące infrastruktury czy zakupu nowego taboru powinny być „obudowane” przez szereg działań miękkich, podnoszących atrakcyjność transportu publicznego jako alternatywy dla samochodu. Tylko w ten sposób inwestycje w transport miejski przyczynią się do ograniczenia emisji CO2 i innych zanieczyszczeń powietrza, pozwalając równocześnie na poprawę jakości życia w mieście i przestrzeni miejskiej. Katalog takich działań zawarto już w projekcie RPO WP 2014-2020 – typami projektów wymienionymi w działaniu 4.5 są: zakup/wymiana niskoemisyjnego taboru, budowa/przebudowa węzłów przesiadkowych oraz infrastruktury transportu publicznego, systemy zarządzania transportem publicznym, elementy „parkuj i jedź”, parkingi rowerowe, ograniczenie i uspokojenie ruchu samochodowego w centrach miast – inteligentne systemy transportu na terenie miast (ITS). Należy zapewnić wystarczającą alokację funduszy na wyżej wymienione działania, jak również zagwarantować kompleksowe (a nie punktowe) podejście do projektów dotyczących zrównoważonego transportu i mobilności miejskiej.		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W istniejących zapisach projektu RPO WP 2014-2020 zaplanowano wsparcie dla inwestycji polegających nie tylko na budowie/przebudowie infrastruktury transportu publicznego oraz zakupie/wymianie nowego taboru, ale również inwestycji pozwalających integrować różne środki transportu.
51	Pełnomocnik Regionalny – Podkarpackie; Polska Razem Jarosława Gowina	Sekcja 2, str. 151	Dopisać do głównych typów beneficjentów „Podmioty działające w formule partnerstwa publiczno-prywatnego”.	Zagwarantowanie właściwego know-how które może być nieosiągalne dla podmiotów wymienionych w projekcie RPO, a które może być jedynie w posiadaniu podmiotów prywatnych.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA W Programie zostanie uwzględniony ogólny zapis dot. możliwości realizacji projektów w formule PPP, natomiast w dokumencie uszczegóławiającym Program, w poszczególnych PI zostanie ujęty adekwatny katalog beneficjentów.
52	Wojciech Błachowicz Gmina Miejska Przemyśl	Sekcja 2 str. 142-154	Zwracam się z prośbą o ujęcie w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 projektu dotyczącego przebudowy/modernizacji drogi wojewódzkiej nr 881 Sokółów Młp. – Łańcut – Kańczuga – Żurawica, na odcinku Żurawica – Kańczuga.	Proponowany obecnie przez Urząd Marszałkowski Woj. Podkarpackiego do przebudowy odcinek Pruchnik- Kańczuga na lata 2014-2020 w żaden sposób nie wpłynie na realizację celu nadrzędnego osi priorytetowej V. Infrastruktura komunikacyjna - poprawa powiązań komunikacyjnych województwa. Odcinek drogi wojewódzkiej nr 881 Żurawica – Łańcut stanowi alternatywny dojazd z Przemyśla do Rzeszowa. Zasadna jest zatem przebudowa całego odcinka tj. z Żurawicy do Kańczugi, gdyż tylko w ten sposób możliwe jest lepsze skomunikowanie z drogą krajową Nr 77 i realizowanym odcinkiem autostrady A4. Przebudowa tej drogi, wpisuje się w podstawowe funkcje dróg wojewódzkich, które jako elementy szerszej koncepcji rewitalizacji obszarów miejskich i wiejskich, powinny usprawniać połączenia między ośrodkami życia społeczno-gospodarczego (obszary inwestycyjne, centra logistyczne, lotniska, itp.), obszarami transgranicznymi, sieciami TENT-T.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA RPO WP 2014-2020 nie identyfikuje z nazwy inwestycji planowanych do realizacji w ramach Programu. Poszczególne inwestycje zostaną wybrane w wyniku naborów przeprowadzonych w trybach przewidzianych w poszczególnych priorytetach inwestycyjnych.

53	Gmina Kolbuszowa	Sekcja 2, str. 151	<p>Proponuje się uzupełnienie treści dokumentu w części „Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym” o zapis:</p> <p>- <u>Budowa/przebudowa/modernizacja dróg wojewódzkich, powiatowych lub gminnych wzmacniających system powiązań komunikacyjnych regionu ze stolicą oraz innymi krajowymi ośrodkami wzrostu.</u></p>	<p>Wprowadzenie zapisu ma na celu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - umożliwienie samorządom gminnym i powiatowym realizacji w ramach programu inwestycji drogowych służących uzupełnieniu sieci drogowej w celu zwiększenia mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T - umożliwienie samorządom gminnym i powiatowym realizacji projektów drogowych wpływających wzmacniających system powiązań komunikacyjnych regionu ze stolicą oraz innymi krajowymi ośrodkami wzrostu. 	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zgodnie ze stanowiskiem KE drogi lokalne nie są rekomendowane do wsparcia w perspektywie 2014-2020.</p> <p>Zapisy RPO WP 2014-2020 doprecyzowano zgodnie z założeniami projektu UP.</p> <p>W przedmiotowym zakresie mogą być finansowane jedynie inwestycje w tzw. drogi lokalne, gdy stanowią one element szerszej koncepcji związanej z rewitalizacją, zrównoważoną mobilnością miejską (przebudowa infrastruktury transportu miejskiego) lub usprawniają połączenia między ośrodkami życia społeczno-gospodarczego (w tym ośrodków aktywności gospodarczej, rozwijających się obszarów inwestycyjnych, centrów logistycznych, lotnisk).</p>
54	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	Sekcja 2, str. 143-146	<p>Pismo z dnia 3 lutego 2014 r., znak: DN-P-5017-20-17/2014</p> <p>W związku z prowadzonymi pracami z zakresu przyjęcia ram finansowych UE na lata 2014-2020 przez Samorządy Województw oraz potrzebą kontynuacji realizacji działań w dziedzinie promocji bezpiecznych zachowań w ruchu drogowym wśród najmłodszych uczestników ruchu drogowego, a także znacznym zainteresowaniem Wojewodów i jednostek samorządu terytorialnego realizowanym obecnie przez MSW projektem „Budujemy miasteczka ruchu drogowego” w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013, zwracam się z uprzejmą prośbą o rozważenie ujęcia projektu „Budujemy miasteczka ruchu drogowego – etap II” na listach projektów indywidualnych/kluczowych Regionalnych Programów Operacyjnych 2014-2020. Szacunkowa wartość całkowita (równa kosztom kwalifikowanym) projektu na każde z województw wynosi 1 200 000,00 zł, beneficjent: Wojewoda, dofinansowanie ze środków UE: maksymalny poziom dofinansowania w ramach osi priorytetowej/działania, lata realizacji: 2016 – 2018.</p> <p>Możliwość wdrożenia projektu wynika z dotychczasowych doświadczeń administracji rządowej (Wojewodów) w realizacji projektów w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2007-2013, a także z obecnie realizowanego projektu ze środków POIiŚ przy współpracy jednostek samorządu terytorialnego.</p> <p>Przedmiotowy projekt stanowi kontynuację działań profilaktycznych i promocyjnych prowadzonych przez MSW w zakresie bezpieczeństwa w ruchu drogowym.</p>		<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Ze względu na ograniczone możliwości wsparcia i przewidziany pozakonkursowy tryb wyboru projektów w ramach PI 7.2 w ramach projektu RPO WP 2014-2020 nie przewiduje się rozszerzania katalogu beneficjentów i typów projektów w ramach wskazanego priorytetu inwestycyjnego, w ramach którego wsparcie koncentruje się na infrastrukturze dróg wojewódzkich i dróg realizowanych w formule ZIT/RIT, w zakres której mogą wchodzić środki poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego dla inwestycji modernizacyjnych lub też dotyczących budowy.</p>

			(...) projekt wpisuje się w wymagania Komisji Europejskiej z zakresu działań mających na celu zmniejszenie liczby wypadków w ruchu drogowym.		
--	--	--	--	--	--

RYNEK PRACY I INTEGRACJA SPOŁECZNA

Lp.	Podmiot zgłaszający	Część dokumentu, do której odnosi się uwaga (sekcja/rozdział / strona)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie podmiotu zgłaszającego uwagę	Stanowisko IZ RPO WP 2014-2020 (uwaga uwzględniona/ częściowo uwzględniona/ nieuwzględniona wraz z uzasadnieniem)
1	Zakłady Chemiczne "Organika-Sarzyna" S.A.	Cel szczegółowy: Wzrost przedsiębiorczości i samozatrudnienia w regionie, priorytet inwestycyjny PI 8.9 – Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian (strona od 174 do 178)	Propozycja zmiany polega na ujęciu również dużych firm, jako grupy docelowej tego priorytetu inwestycyjnego.	Również duże przedsiębiorstwa powinny zostać wymienione w grupie docelowej tego priorytetu, ponieważ da to szansę wszystkim firmom na podnoszenie kwalifikacji pracowników, podnoszenie świadomości kadry zarządzającej czy wsparcie procesów adaptacyjnych i modernizacyjnych przedsiębiorstw.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z zapisami linii demarkacyjnej wsparciem w ramach PI 8.9 mogą być obejmowane wyłącznie mikro, małe i średnie firmy.
2	Starostwo Powiatowe w Tarnobrzegu	Integracja społeczna punkt 8 litera d strona 37 2.7 oś priorytetowa VII integracja społeczna Główne typy beneficjentów	W Tekście projektu „najtrudniejsza sytuacja ..... w przypadku bloków operacyjnych” nie znajduje odzwierciedlenia w zapisach osi priorytetowej. Wymienia się JST i zakłady opieki zdrowotnej, działające w publicznym systemie ochrony zdrowia, dla których organem założycielskim jest samorząd województwa (z wyłączeniem państwowego ratownictwa medycznego)	Czy zatem bloki operacyjne i opieka długoterminowa będą mogły liczyć na dofinansowanie? Proponuję się albo wymienić samorządy powiatowe i samorząd województwa lub pozostawić ogólny zapis „jednostki samorządu terytorialnego”	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Zapisy diagnozy nie mają bezpośredniego odzwierciedlenia w opisie osi z uwagi na szerszy i kontekstowy opis znajdujący się w diagnozie. Opisy osi odzwierciedlają najważniejsze kwestie, jakie będą realizowane w Programie. Jeśli chodzi o katalog beneficjentów w ramach PI 9.1 zostanie on ujednoczony tak, aby

		strona 188			nie budziło wątpliwości, jakiego typu podmioty mogą aplikować o wsparcie.
3	POROZUMIENIE SPÓŁDZIELNI MIESZKANIOWYCH	...Porozumienie spółdzielni mieszkaniowych w Rzeszowie działając w imieniu spółdzielni mieszkaniowych z terenu województwa podkarpackiego o zwraca się z wnioskiem, aby w ramach Osi Priorytetowej VII Integracja Społeczna ujęto Spółdzielnie Mieszkaniowe, jako beneficjentów we wszystkich projektach inwestycyjnych w ramach tej osi a nie tylko w projekcie 9.2.....,			UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe zostaną dopisane jako potencjalni beneficjenci do PI 9.7. Nie jest możliwe uwzględnienie tych podmiotów we wszystkich priorytetach inwestycyjnych z uwagi na działania, które spółdzielnie mogą prowadzić zgodnie z przepisami prawa.
4	Powiatowy Szpital Specjalistyczny w Stalowej Woli	Oś priorytetowa VII. Integracja społeczna. Priorytet Inwestycyjny 9.1; str. 188	W głównych typach beneficjentów proponuję zmienić zapis: - zakłady opieki zdrowotnej, działające w publicznym systemie ochrony zdrowia, dla których organem założycielskim jest samorząd województwa (z wyłączeniem państwowego ratownictwa medycznego) na: - zakłady opieki zdrowotnej, działające w publicznym systemie ochrony zdrowia, dla których organem tworzącym jest jednostka samorządu	W ustawie o działalności leczniczej używa się terminu podmiot tworzący, zamiast organ założycielski. Ograniczenie beneficjentów w formie zakładów opieki zdrowotnej tylko do tych, dla których organem tworzącym jest samorząd województwa, byłoby dyskryminacją dla pozostałych, które pod względem formy prawnej i rodzaju wykonywanej działalności nie różnią się.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Zapis zostanie ujednoczony tak, aby nie budził wątpliwości.

			terytorialnego (z wyłączeniem państwowego ratownictwa medycznego)		
5	Związek Miast Polskich	W imieniu zarządu Związku Miast Polskich zwracam się z prośbą o uwzględnienie w przygotowanym obecnie projekcie Regionalnego Programu Operacyjnego mechanizmu „Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność” (RLKS) wzorem Zarządów Województw Podlaskiego i Kujawsko-Pomorskiego, czy to w ramach odrębnej osi programowej, czy też w inny skuteczny sposób....,			UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W ramach RPO WP 2014-2020 nie został przewidziany do realizacji PI 9.9 lokalne strategie rozwoju realizowane przez społeczność. Szereg działań realizowanych w ramach RPO WP 2014-2020, będzie skierowane na obszary wiejskie, tak więc nie ma uzasadnienia wydzielenia osobnego PI skierowanego wyłącznie na realizację lokalnych strategii rozwoju.
6	Związek Gmin Wiejskich RP	Oś priorytetowa VII. Integracja społeczna.	Apel o włączenie mechanizmów RLKS, wzorem województw podlaskiego i kujawsko-pomorskiego do systemu planowania i rozwoju przedsięwzięć rozwojowych w ramach RPO, czy to przez wydzielenie oddzielnej osi programowej czy w inny skuteczny sposób		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA jw.
7	Daniel Kozdęba Radny Powiatu Mieleckiego	Sekcja 1 str.38 Integracja społeczna Oczekiwane	Należy zwrócić uwagę na fakt, iż choroby onkologiczne są drugim po chorobach układu krążenia czynnikiem odpowiedzialnym za umieralność. W tym kontekście obok innych wspomnianych –pojawia się konieczność	Polska jest w Europie krajem o niskiej zachorowalności i wysokiej umieralności na nowotwory złośliwe. Ta sytuacja powoduje jednak, że Polska, jako kraj znacząco obciążona jest chorobami nowotworowymi. Charakteryzuje	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Istniejące zapisy w sposób wystarczający określają wyzwania, jakie powinny być

		efekty - pkt.5	utworzenia oddziałów onkologii. Powinno być: Oczekiwane efekty: 4. Uzupelnienie istniejącej infrastruktury ochrony zdrowia o brakujące oddziały, w szczególności w zakresie perinatologii (w tym echokardiografii płodu), anestezjologii i intensywnej terapii dziecięcej, geriatry, onkologii i innych wynikających z diagnozy,	ją średniowysoka zachorowalność i wysoka umieralność mężczyzn, oraz niska zachorowalność i wysoka umieralność kobiet. W tej sytuacji duży nacisk należy położyć na leczenie tychże chorób. (na podst. raportu „SYTUACJA ZDROWOTNA LUDNOŚCI POLSKI I JEJ UWARUNKOWANIA”)	podejmowane w ramach RPO WP 2014-2020. Określono, jako wyzwanie konieczność zmodernizowania kluczowych elementów istniejącej infrastruktury ochrony zdrowia.
8	Daniel Kozdęba Radny Powiatu Mieleckiego	Str. 162 - Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, które przyczyniają się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszenia nierówności w zakresie stanu zdrowia oraz przejścia z usług instytucjonalnych do usług na poziomie społeczności lokalnych (PI 9.1) - Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych	Analiza stanu infrastruktury a także dostępności pacjentów do lekarzy specjalistów w województwie wskazuje na konieczność uzupełnienia istniejącej infrastruktury ochrony zdrowia o brakujące oddziały. W tym kontekście uwzględnienia wymaga konieczność tworzenia oddziału onkologii w północnej części województwa – zgodnie z wcześniejszymi wnioskami przy Szpitalu Powiatowym im. E. Biernackiego w Mielcu..	Choroby onkologiczne należą do chorób przewlekłych, które wymagają stałego dostępu do opieki medycznej. Zdiagnozowane potrzeby województwa w obszarze ochrony zdrowia wskazują także, że Polska jest w Europie krajem o niskiej zachorowalności i wysokiej umieralności na nowotwory złośliwe. Ta sytuacja powoduje jednak, że Polska, jako kraj znacząco obciążona jest chorobami nowotworowymi. Charakteryzuje ją ją średniowysoka zachorowalność i wysoka umieralność mężczyzn, oraz niska zachorowalność i wysoka umieralność kobiet. W tej sytuacji duży nacisk należy położyć na leczenie tychże chorób. (na podst. raportu „SYTUACJA ZDROWOTNA LUDNOŚCI POLSKI I JEJ UWARUNKOWANIA”)	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Obecne zapisy Programu nie wskazują konkretnej lokalizacji wsparcia. W ramach Programu nie ma konieczności określenia konkretnych lokalizacji wsparcia. Zostanie to określone na późniejszym etapie prac nad Programem.

9	Stowarzyszenie Mieszkańców Przemysła	PI 9.2 / str.191 Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich	Należy ujednoczyć listę beneficjentów w PI 9.2 z PI 6.3, PI 6.5	Aby zachować korelację i zapowiadaną w RPO koordynację działań w PI 9.2 z PI 6.3 i PI 6.5 Cytat ze str. 191 „Pomiędzy projektami rewitalizacyjnymi realizowanymi w ramach priorytetu inwestycyjnego 9.2 zachowana zostanie koordynacja zwłaszcza w zakresie działań związanych z ochroną zabytków, w tym prac konserwatorskich i restauratorskich (PI 6.3) oraz w zakresie przedsięwzięć ukierunkowanych na podniesienie atrakcyjności społecznej oraz nadawania walorów funkcjonalnych i estetycznych przestrzeniom miejskim (PI 6.5). „	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Lista beneficjentów zostanie ujednoczona. Aktualna wersja linii demarkacyjnej MliR nie przewiduje w ramach PI 6.5 wsparcia projektów dotyczących rewitalizacji, wspierana natomiast będzie rekultywacja lub remediacja terenów zdegradowanych mająca na celu zmianę dotychczasowych funkcji przez nie pełnionych na cele środowiskowe umożliwiające powtórne wykorzystanie terenu.
10	„Centrum Medyczne w Łańcucie” Sp. z o.o.	Ułatwienie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym (PI 9.7) Cel szczegółowy nr 1: Zwiększenie liczby osób korzystających z wysokiej jakości usług społecznych	(poprzez dodanie): Nadrzędnym celem działań podejmowanych w zakresie ochrony zdrowia jest zmniejszenie zachorowalności oraz umieralności społeczeństwa poprzez stworzenie warunków kompleksowości opieki medycznej dla chorych zakaźnie, zwiększenie dostępności do usług leczniczych, zwiększenie skuteczności zapobiegania chorobom zakaźnym i zakażeniom oraz dostosowanie oddziału do wymogów Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie <i>szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą</i> (Dz. U. 2012, poz. 739). Realizacja tego kierunku działania możliwa będzie dzięki rozbudowie istniejącej infrastruktury, budowie nowego pawilonu oraz ciągłego doposażania ośrodka w nowoczesny sprzęt i aparaturę.	Położenie Podkarpacia w zakaźnym kordonie granicznym i zagrożenie epidemiologiczne zza granicy wschodniej i południowej Polski ma znaczenie w kontekście utrzymania wskaźnika zapotrzebowania na tzw. łóżka zakaźne. Nie należy także zapominać, że Podkarpacie jest najbardziej wysuniętym na południowy-wschód rejonem Polski, co zwiększa prawdopodobieństwo przeniesienia zakażenia z terenów przygranicznych sąsiadujących państw. „Centrum Medyczne w Łańcucie” Sp. z o.o. Kliniczny Oddział Chorób Zakaźnych z Pododdziałem Hepatologicznym pełni rolę oddziału ponadregionalnego dla Rzeszowa i powiatów: rzeszowskiego, ziemskiego, łańcuckiego, przeworskiego, strzyżowskiego i leżajskiego. Jako jeden z nielicznych ośrodków na terenie Podkarpacia prowadzi leczenie przewlekłych zapaleń wątroby. Zajmuje się diagnostyką i leczeniem chorób zakaźnych w pełnym zakresie, a zwłaszcza zakażeń jelitowych, chorych zakażonych HIV, hepatologią, neuroinfekcjami czy chorobami odkleszczowymi. Oddział posiada akredytację do prowadzenia	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Proponowany zakres działań nie mieści się w obszarze, jaki może być finansowany w ramach PI 9.7. Planowane przez wnioskodawcę inwestycje dotyczą wsparcia infrastruktury finansowanej z EFRR, natomiast działania realizowane w ramach PI 9.7 finansowane są z EFS i nie mogą dotyczyć infrastruktury ale wyłącznie wsparcia dla osób.

		<p>Cel szczegółowy nr 2: Zwiększenie liczby osób korzystających z wysokiej, jakości usług zdrowotnych</p> <p>strona 207 akapit 4:</p>		<p>specjalizacji z chorób zakaźnych oraz odbywania staży specjalizacyjnych (choroby wewnętrzne, pediatria i medycyna rodzinna). Oddział mieści się w oddzielnym, parterowym pawilonie, wybudowanym w 1954r. umożliwiającym izolację chorych zakaźnie. Liczy 20 łóżek plus 14 łóżek pediatrycznych, rozmieszczonych w boksach Meltzera tj. salach wyposażonych we własne urządzenia sanitarne (łazienka z natryskiem, WC) i służby umywalkowe oddzielające pokój chorego od komunikacji ogólnej oddziału.</p> <p>Planowana budowa nowego pawilonu dla Oddziału zapewni pełną i efektywną realizację Wojewódzkiego Planu Działania na wypadek wystąpienia epidemii - opracowanego przez Wojewodę jako organ administracji rządowej sprawujący nadzór nad działaniami służącymi ochronie zdrowia publicznego przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi województwa podkarpackiego.</p> <p>W ramach projektu planowana jest budowa nowego pawilonu, w którym przewidziano 28-łóżkowy Oddział Chorób Zakaźnych z Pododdziałem Hepatologicznym z opcją hospitalizacji dzieci. Oddział będzie posiadał 10 sal dwuosobowych z własnym węzłem sanitarnym i służą umywalkowo-faruchową (boksy melcerowski), 2 sale pełniące rolę sal intensywnego nadzoru medycznego przedzielone punktem obserwacji pielęgniarskiej oraz 2-4 sale z możliwością przebywania matki z dzieckiem. Planowany oddział będzie posiadał własną część diagnostyczno-zabiegową tj. pracownię USG/Elastografię. W oparciu o istniejącą bazę rozwijana będzie diagnostyka różnicowa pracowni endoskopii oraz zaplecze zabiegowe pozwalające na wykonywanie diagnostyki inwazyjnej (punkcje, biopsje). Przy oddziale będą także pomieszczenia przeznaczone do udzielania świadczeń w Poradni Chorób Zakaźnych, Poradni Hepatologicznej oraz Ośrodka Leczenia Przewlekłego WZW typu B i C. Ponadto uruchomiona zostanie poradnia stomatologiczna dla nosicieli wirusa HIV.</p> <p>Obiekt będzie wyposażony, oprócz innych instalacji wymaganych dla obiektów służby zdrowia, w instalację wentylacji mechanicznej o</p>	
--	--	---	--	---	--

				<p>układzie ciśnień uniemożliwiającym rozprzestrzenianie się chorób drogą powietrzną. Konstrukcja i funkcjonalność oddziału zapewnią także możliwość odbywania kwarantanny (w przypadku takiej konieczności). W oddziale zaprojektowany będzie również spełniający wszelkie wymogi bezpieczeństwa system dostarczania posiłków. Odwiedzanie chorych przez rodziny na terenie oddziału chorób zakaźnych zostanie zasadniczo wyeliminowane przy jednoczesnym zapewnieniu łączności audiowizualnej pomiędzy kabinami umieszczonymi w holu informacyjnym dla odwiedzających a pokojami chorych.</p> <p>Budowa nowego budynku dla Oddziału Chorób Zakaźnych ma także istotny wpływ z uwagi na plany utworzenia Wydziału Lekarskiego w Rzeszowie, a tutejszy Oddział będzie tworzyć zaplecze edukacyjne dla Uniwersytetu Rzeszowskiego.</p>	
11	Gmina Kołaczyce	Sekcja 2 strona 188	<p>Główne typy beneficjentów:</p> <p>Zakłady opieki zdrowotnej działające w publicznym systemie ochrony zdrowia</p>	<p>Zawężenie grona beneficjentów tylko do zakładów opieki zdrowotnej, dla których organem założycielskim jest samorząd województwa pozbawia szpitale powiatowe możliwości aplikowania o środki w ramach RPO WP 2014-2020</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapis zostanie ujednoczony tak, aby nie budził wątpliwości.</p>
12	Gmina Rymanów w porozumieniu z gminami: Horyniec-Zdrój, Iwonicz-Zdrój, Solina	Sekcja 1/str.38	<p>Wyzwania:</p> <p>Dopisać pkt. 6. Ograniczony dostęp do zakładów lecznictwa uzdrowiskowego</p> <p>Oczekiwane efekty:</p> <p>pkt. 3. Zmodernizowanie kluczowych elementów istniejącej infrastruktury ochrony zdrowia i lecznictwa uzdrowiskowego wynikających z diagnozy oraz poprawa stanu wyposażenia podmiotów leczniczych w specjalistyczny i wysokospecjalistyczny sprzęt medyczny, w celu zaspokojenia potrzeb pacjentów i zwiększenia jakości i dostępności usług medycznych i leczniczych oraz wydłużenia aktywności zawodowej mieszkańców województwa.</p>	<p>Zwiększenie dostępności i poprawa standardu świadczenia usług sanatoryjnych ma bezpośredni wpływ na poprawę obecnej sytuacji przedstawionej w Sekcji 1, pkt. 8 str. 37.</p> <p>Poprawa jakości świadczonych usług wpływa na wzrost ilości świadczonych usług, co powoduje efekt mnożnikowy (miejsca pracy, wzrost dochodu mieszkańców).</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Wprowadzono nowy PI 8.2 w ramach którego możliwa będzie realizacja wsparcia na rzecz zakładów lecznictwa uzdrowiskowego.</p>

13	Gmina Rymanów w porozumieniu z gminami: Horyniec-Zdrój, Iwonicz-Zdrój, Solina	Sekcja 2/str.186 Sekcja 2/str.188	<p>Cel szczegółowy 3: poprawa jakości infrastruktury lecznictwa uzdrowiskowego.</p> <p><u>Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Roboty budowlane i/lub wyposażenie infrastruktury lecznictwa uzdrowiskowego <p><u>Główne typy beneficjentów:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Podmioty działające w obszarze lecznictwa uzdrowiskowego 	<p>Ze względu na funkcję i rolę jaką spełniają podkarpackie uzdrowiska, wnosimy o wyodrębnienie odrębnego celu szczegółowego i typu projektów dla uzdrowisk.</p> <p>Wskazanie oddzielnego celu dla lecznictwa uzdrowiskowego stanowi nawiązanie, a tym samym pełniejszą realizację zapisów Strategii rozwoju województwa – Podkarpackiego 2020. W kierunkach działań ww dokumentu (s.68) wskazano poprawę bazy ochrony zdrowia i lecznictwa uzdrowiskowego poprzez budowę i modernizację istniejącej infrastruktury oraz poprawę wyposażenia oraz wykorzystanie potencjału podkarpackich uzdrowisk poprzez rozwój lecznictwa uzdrowiskowego.</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Wprowadzono nowy PI 8.2 w ramach którego możliwa będzie realizacja wsparcia na rzecz zakładów lecznictwa uzdrowiskowego.</p>
14	Starostwo Powiatowe w Tarnobrzegu	<p>Integracja społeczna</p> <p>punkt 8 litera d strona 37</p> <p>2.7 oś priorytetowa VII integracja społeczna</p> <p>Główne typy beneficjentów strona 188</p> <p>2.7 Oś priorytetowa VII. Integracja społeczna</p>	<p>W Tekście projektu „najtrudniejsza sytuacja ..... w przypadku bloków operacyjnych” nie znajduje odzwierciedlenia w zapisach osi priorytetowej.</p> <p>Wymienia się JST i zakłady opieki zdrowotnej, działające w publicznym systemie ochrony zdrowia dla których organem założycielskim jest samorząd województwa (z wyłączeniem państwowego ratownictwa medycznego)</p> <p>Po słowach „5 głównych grup ..... chorób zaburzeń psychicznych”, dodać geriatrycznych.</p>	<p>Czy zatem bloki operacyjne i opieka długoterminowa będą mogły liczyć na dofinansowanie?</p> <p>Proponuję się albo wymienić samorządy powiatowe i samorząd województwa lub pozostawić ogólny zapis „jednostki samorządu terytorialnego”</p> <p>W związku ze zmianą linii demarkacyjnej w dniu 19 lutego 2014r. w kwestii możliwości finansowania infrastruktury w zakresie geriatry w ramach RPO Powiat tarnobrzecki wnioskuje o rozszerzenie programu RPO o ten zakres.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapisy diagnozy nie w każdym przypadku mają odzwierciedlenie w treści osi . Jeśli chodzi o opiekę długoterminową to zapisy dotyczące możliwości wsparcia w tym zakresie znajdują się w PI 9.7. Jeśli chodzi o zapisy dotyczące bloków operacyjnych to będą one uwzględnione w zakresie odzwierciedlającym specyficzne zdiagnozowane potrzeby regionalne.</p> <p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapis zostanie ujednoczony tak, aby nie budziło wątpliwości, jakiego typu podmioty mogą aplikować o wsparcie.</p> <p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapisy dotyczące wsparcia geriatry są uwzględnione w Programie w dalszej części opisu</p>

		Strona 186			osi.
15	Gmina Krempna	Sekcja 2 Strona 188	Główne typów beneficjentów *zakłady opieki zdrowotnej, działające w publicznym systemie ochrony zdrowia	zawężenie grona beneficjentów tylko do zakładów opieki zdrowotnej , dla których organem założycielskim jest samorząd województwa pozbawia szpitale powiatowe (Szpital Specjalistyczny w Jaśle) możliwości aplikowania o środki w ramach RPO WP 2014-2020	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Zapis zostanie ujednoczony tak, aby nie budził wątpliwości..
16	Gmina Osiek Jasielski	Sekcja 2 Strona 188	Główne typy beneficjentów: zakłady opieki zdrowotnej, działające w publicznym systemie ochrony zdrowia	Zawężenie grona beneficjentów tylko do zakładów opieki zdrowotnej, dla których organem założycielskim jest samorząd województwa pozbawia szpitale powiatowe możliwości aplikowania o środki w ramach RPO WP 2014-2020	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Zapis zostanie ujednoczony tak, aby nie budził wątpliwości.
17	Wojewódzka Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Rzeszowie	Strona 51/ cel tematyczny 8/ priorytet inwestycyjny 8.10 Strona 51/ cel tematyczny 9/ priorytet inwestycyjny 9.1 Strona 53/ cel tematyczny 9/ priorytet inwestycyjny 9.7	Dotyczy modernizacji pomieszczeń i wyposażenia laboratoriów działających w ochronie zdrowia celem: 1) zmniejszenia i/lub wyeliminowanie skutków stosowania substancji chemicznych, poprawy jakości powietrza, zmniejszenia narażenia na hałas w środowisku życia, nauki i pracy. 2) w ramach bezpieczeństwa żywnościowego kontrole i ocena produktów żywnościowych pod względem substancji chemicznych (dozwolonych substancji dodatkowych) dodawanych do żywności. Wnioskujemy, aby do głównych typów beneficjentów dopisać jednostki budżetowe będące podmiotami leczniczymi (laboratoria Inspekcji Sanitarnej)	Państwowa Inspekcja Sanitarna została powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego m.in. w celu ochrony ludzi przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych. Powyższe zadania wpisują się w jeden z celów strategicznych RPO WP (Sektor „Jakości życia”), którego głównym założeniem jest poprawa stanu zdrowia i zmniejszanie zachorowalności ludności. Wymiernym efektem realizacji powyższych działań będzie: - wydłużenie okresu aktywności zawodowej obywateli - zachowanie dobrego stanu zdrowia społeczeństwa i pracowników pozwalającego na aktywność zawodową w starszym wieku, - zmniejszenie absencji chorobowych, niepełnosprawności i przedwczesnej niezdolności do pracy, a tym samym uniknięcie kosztów świadczeń zdrowotnych, rentowych i utraconej produktywności.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Proponowany przez zgłaszającego zapis znajduje odzwierciedlenie w Programie (w ramach PI 8.10 wskazane zostało, że beneficjentem mogą być wszystkie podmioty, w PI 9.1 zapis zostanie doprecyzowany tak, aby nie budził wątpliwości, jakiego rodzaju podmioty mogą aplikować o wsparcie, natomiast w PI 9.7 zapisane zostało, że beneficjentem mogą być placówki ochrony zdrowia. Należy jednak pamiętać, że obok beneficjentów, którzy mogą aplikować o wsparcie istotną kwestią pozostaje zakres rzeczowy projektów, jakie mogą być realizowane. Zgodnie z zapisami linii demarkacyjnej w poszczególnych opisach osi wskazano jaki będzie możliwy do realizacji zakres wsparcia w ramach Programu.
18	WÓJT GMINY BRZYSKA	Sekcja 2 Strona 188	Główne typów beneficjentów *zakłady opieki zdrowotnej, działające w publicznym systemie ochrony zdrowia	zawężenie grona beneficjentów tylko do zakładów opieki zdrowotnej , dla których organem założycielskim jest samorząd województwa pozbawia szpitale powiatowe (Szpital Specjalistyczny w Jaśle) możliwości	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Zapis zostanie ujednoczony tak,

				aplikowania o środki w ramach RPO WP 2014-2020	aby nie budził wątpliwości.
19	Fundacja „CONTIGO” Zakład Aktywności Zawodowej, Spółdzielnia Socjalna „Ogród dokumentów”, STOWARZYSZENIE RODZICÓW I PRZYJACIÓŁ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH „RADOŚĆ”, Zakład Aktywności Zawodowej PSOUU, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Krośnie, Podkarpacki Związek Organizatorów Zakładów Aktywności Zawodowej, Przewodniczący Zarządu Koła Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Jarosławiu, Stowarzyszenie „Dobry Dom”, Władysław Antos stowarzyszenie, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym Koło w Rymanowie, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym koło w Przemyślu, Towarzystwo Przeciwdziałania Uzależnieniom „Trzeźwa Gmina” w Chmielniku, Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym - Koło w Mielcu	OŚ PRIORYTETO WA VII. INTEGRACJA SPOŁECZNA Strona 188	<p>Proponujemy następujący zapis:</p> <p>Główne typy beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, stowarzyszenia i porozumienia i spółki - inne jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną - zakłady opieki zdrowotnej, działające w publicznym systemie ochrony zdrowia, dla których organem założycielskim jest samorząd województwa (z wyłączeniem państwowego ratownictwa medycznego) - <u>podmioty wymienione w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie statutowo działające w obszarze pomocy i integracji społecznej oraz działalności leczniczej</u> 	<p>Zgodnie opisem w RPO WP (strona 188) w ramach priorytetu wspierane będą przedsięwzięcia zmierzające do polepszenia bazy lokalowej oraz wyposażenia podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej poprzez rozwój infrastruktury w zakresie: wsparcia na rzecz dziecka i rodziny, osób starszych, niepełnosprawnych, w tym również osób cierpiących na przewlekłe choroby i ich rodzin, rodzinnych domów pomocy-społecznej, placówek opiekuńczo-wychowawczych, świetlic środowiskowych, ośrodków wsparcia i innych. W ramach niniejszego obszaru wsparcie ukierunkowane będzie również na rzecz rozwoju mieszkalnictwa wspomaganego i chronionego na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.</p> <p>W w/w obszarach na terenie województwa podkarpackiego działają również podmioty wymienione w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, których nie powinno się wykluczać z zaproponowanych typów projektów tj.</p> <ul style="list-style-type: none"> - roboty budowlane i/lub wyposażenie infrastruktury ochrony zdrowia - roboty budowlane i/lub wyposażenie infrastruktury pomocy społecznej - roboty budowlane i/lub wyposażenie inwestycji w zakresie rozwoju mieszkalnictwa wspomaganego i chronionego. <p>Uczestniczą one w systemie wsparcia osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez tworzenie i prowadzenie działań mających na celu zminimalizowanie skutków ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz ochrony zdrowia.</p> <p>Realizacja projektów dodatkowo przez te podmioty przyczyni się w większym stopniu do osiągnięcia Celu tematycznego RPO WP nr 9 tj. promowanie włączenia społecznego, walkę z ubóstwem i wszelką dyskryminacją.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zgodnie z zapisami linii demarkacyjnej MliR w zakresie infrastruktury zdrowia na szczeblu regionalnym możliwe jest realizowanie wyłącznie wsparcia w oparciu o organ założycielski tj. jednostki samorządu terytorialnego.</p> <p>Niemniej jednak kwestia logiki i podziału interwencji w obszarze zdrowia jest przedmiotem negocjacji z KE i zakres wsparcia tego obszaru będzie podlegać dalszym pracom.</p> <p>W przypadku infrastruktury usług społecznych zostanie wprowadzona możliwość realizacji wsparcia zgodnie z uwagą.</p>
20	j.w.	OŚ PRIORYTETO WA VII.	Do głównych typów beneficjentów należy dodać: - podmioty wymienione w art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie	W obszarach wsparcia opisanych w priorytecie VII działają również podmioty wymienione w art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA

		<p>INTEGRACJA SPOŁECZNA - Strona 193 (PI 9.2) - Strona 202 (PI 9.4) - Strona 208 (PI 9.7)</p>	<p>statutowo działające w obszarze pomocy i integracji społecznej oraz działalności leczniczej</p>	<p>publicznego i o wolontariacie, których nie powinno się wykluczać z możliwości ubiegania się o dofinansowanie w ramach PI 9.2, PI 9.4, PI 9.7 w szczególności stowarzyszeń i fundacji – biorących na siebie ciężar działań zmierzających do zminimalizowania skutków ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz ochrony zdrowia.</p>	<p>W przypadku PI 9.2 organizacje pozarządowe zostały wymienione w głównych typach beneficjentów. W przypadku PI 9.4 dodane zostaną podmioty wymienione w ust.2. ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie statutowo działające w obszarze pomocy i integracji społecznej. W tym przypadku nie ma potrzeby dodawać zakresu związanego z ochroną zdrowia z uwagi na zakres możliwego wsparcia w ramach PI 9.4. W przypadku PI 9.7 zapis zostanie zmodyfikowany zgodnie z sugestią zgłaszającego.</p>
21		<p>OŚ PRIORYTETOWA VII. INTEGRACJA SPOŁECZNA Strona 186 - 187 Opis przedsięwzięć przewidzianych do dofinansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych</p>	<p>Proponujemy dodać następujący zapis (pomiędzy akapitami na stronie 187 tj. Wspierane będą zatem przedsięwzięcia ... a W związku ze zmieniającymi się ...): Wspierane będą również przedsięwzięcia (roboty budowlane i/lub wyposażenia nowej lub istniejącej infrastruktury zapewniającej usługi w zakresie wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci niepełnosprawnych.</p>	<p>Zgodnie z Diagnozą wyzwań, potrzeb, i potencjałów obszarów/sectorów objętych programem (str. 35 pkt 4 RPO WP) widnieje zapis „W województwie podkarpackim zaobserwować można niewystarczający dostęp do usług w zakresie wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci niepełnosprawnych. Wobec problemów, z którymi spotyka się rodzina z dzieckiem niepełnosprawnym, niezwykle istotne jest stworzenie kompleksowego systemu oddziaływań profilaktycznych, diagnostycznych, leczniczo rehabilitacyjnych i terapeutyczno edukacyjnych, skierowanych zarówno do małych dzieci jak również ich rodzin, które mogą prowadzić do całkowitego wyrównania zaburzeń rozwojowych u niektórych dzieci lub też ograniczyć prawdopodobieństwo ich niezdolności do samodzielnego funkcjonowania w późniejszym życiu. Działania z zakresu zapobiegania i minimalizowania skutków niepełnosprawności są szczególnie istotne, mając na uwadze ich wpływ na możliwość podjęcia zatrudnienia przez opiekunów osób niesamodzielnych (rodziców). Powyższy opis problemu nie znalazł odzwierciedlenia w działaniach przewidzianych do finansowania w ramach celu szczegółowego nr 1: poprawa, jakości infrastruktury ochrony zdrowia w województwie osi priorytetowej 7. Wpisanie zaproponowanych działań pozwoli na sfinansowanie budowy jak i dostosowanie już istniejących budynków służących dostępowi do</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapisy Programu w sposób ogólny wskazują na konieczność poprawy bazy lokalowej oraz wyposażenia podmiotów leczniczych, tak, więc proponowany zakres wsparcia mieści się w obecnych zapisach Programu. Uszczegółowienie i doprecyzowanie zakresu wsparcia następowo będzie możliwe na etapie przygotowania uszczegółowienia Programu.</p>

				<p>usług w zakresie wczesnego wykrywania wad rozwojowych i rehabilitacji dzieci niepełnosprawnych.</p> <p>Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka obejmuje działania wobec dzieci zagrożonych niepełnosprawnością oraz niepełnosprawnych. Prowadzone jest w dużej mierze w specjalistycznych poradniach wczesnego wspomagania oraz ośrodkach wczesnej interwencji prowadzony przez organizacje pozarządowe. W Województwie Podkarpackim ok. 2000 dzieci korzysta rocznie z Ośrodków Wczesnej Interwencji i Poradni Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka, których celem jest diagnozowanie stanu rozwoju dziecka, w szczególności rozpoznanie jego potrzeb i możliwości intelektualnych, emocjonalnych, zdrowotnych i społecznych, zaplanowanie i prowadzenie multidyscyplinarnych programów rehabilitacji oraz okresową ocenę postępów. W proces rehabilitacji włączani są również rodzice dzieci.</p> <p>Wczesne wspomaganie rozwoju dzieci powinno być wprowadzone jak najwcześniej, profesjonalnie i jak najbliżej miejsca zamieszkania.</p> <p>W związku z faktem, że wyżej wymienione usługi świadczone są w dużej mierze przez podmioty wymienione w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie statutowo działające w obszarze pomocy i integracji społecznej oraz działalności leczniczej zasadne jest wprowadzenie zapisanych w uwadze nr 1 zmian.</p>	
22	j.w.	<p>OŚ PRIORYTETOWA VII. INTEGRACJA SPOŁECZNA</p> <p>Str. 188</p>	<p>Proponujemy następujący zapis:</p> <p>W ramach priorytetu wspierane będą przedsięwzięcia zmierzające do <u>budowy nowej</u> lub/i polepszenia istniejącej bazy lokalowej oraz wyposażenia podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej poprzez rozwój infrastruktury w zakresie: Wsparcia na rzecz dziecka i rodziny, osób starszych, niepełnosprawnych, w tym również osób cierpiących na przewlekłe choroby i ich rodzin, rodzinnych domów pomocy społecznej, placówek opiekuńczo wychowawczych, świetlic środowiskowych, ośrodków wsparcia i innych.</p> <p>W ramach niniejszego obszaru wsparcie ukierunkowane będzie również na rzecz rozwoju mieszkalnictwa wspomaganego i chronionego na</p>	<p>Zgodnie z Diagnozą wyzwań, potrzeb, i potencjałów obszarów/sektorów objętych programem WP na str. 36 pkt 6 widnieje zapis: „W regionie funkcjonuje 21 mieszkań chronionych., w tym 15 mieszkań dla osób usamodzielnianych opuszczających niektóre typy placówek opiekuńczo-wychowawczych, schroniska, zakłady poprawcze oraz 3 mieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Jak wynika z analizy ROPS w Rzeszowie zasoby dostępne w województwie w tym zakresie są niewystarczające (zapotrzebowanie na tego rodzaju wsparcie przekracza 2,5- krotnie posiadane miejsca), zwłaszcza w kontekście problemów dotyczących osób niepełnosprawnych i z</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zgodnie ze stanowiskiem MliR wyrażonym w linii demarkacyjnej wsparcie realizowane ma być w oparciu o istniejącą infrastrukturę, (co do zasady brak zgody na budowę nowych obiektów).</p> <p>Zapisy w Programie wskazują na możliwość budowania nowych obiektów.</p>

			<p>rzecz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, <u>w zakresie budowy nowej lub/i polepszenia istniejącej bazy lokalowej oraz wyposażenia powstałej lub istniejącej infrastruktury...</u></p>	<p>zaburzeniami psychicznymi. Powyższe zagadnienie jest naszym zdaniem niedoszacowane pod względem rzeczywistych potrzeb a opis problemu nie znalazł właściwego odzwierciedlenia w działaniach przewidzianych do finansowania w ramach celu szczegółowego nr 2 osi priorytetowej 7. Wpisanie zaproponowanych działań umożliwi stworzenie nowej infrastruktury pomocy społecznej w tym powstanie kolejnych mieszkań chronionych i wspomaganych.</p> <p>W związku z tym, że wyżej wymienione usługi świadczone są również przez podmioty wymienione w art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie statutowo działające w obszarze pomocy i integracji społecznej oraz działalności leczniczej zasadne jest wprowadzenie zapisanych w uwadze nr 1 zmian.</p> <p>Z uwagi na specyficzne potrzeby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, w szczególności osób z wielorakimi niepełnosprawnościami bardzo istotne jest budowanie od podstaw nowoczesnych, w pełni dostosowanych i odpowiednio zaprojektowanych do ich potrzeb budynków. Tylko w takich obiektach może być realizowana kompleksowa rehabilitacja i udzielane osobom z niepełnosprawnościami włączające wsparcie. Bez środków inwestycyjnych z RPO organizacje pozarządowe (podmioty wymienione w art. 3 ust. 2 działające w obszarze pomocy i integracji społecznej oraz działalności leczniczej) nie będą miały możliwości zrealizowania powyższych celów. Należy też nadmienić, że organizacje pozarządowe mają coraz mniejszą możliwość pozyskiwania istniejących a nieużytkowanych obiektów od JST. Samorządy najczęściej realizują w takowych inne zamierzenia a stan techniczny obiektów dostępnych ogromnie podraża koszty remontów bądź adaptacji. Organizacje pozarządowe doświadczają też dużej trudności w dostępie do kredytów bankowych oraz brak własnych środków finansowych uniemożliwiają sięgnięcie po inne środki dostępne w ramach programów krajowych na rozwój infrastruktury pomocy społecznej w określonym maksymalnym pułapie (np. PFRON – max do 50% kosztów inwestycji),</p>	
--	--	--	--	--	--

23	j.w.	<p>OŚ PRIORYTETO WA VII. INTEGRACJA SPOŁECZNA</p> <p>Str. 196-198 Udzielenie wsparcia na rzecz przedsiębiorst w społecznych</p>	<p>Proponujemy zmianę nazwy priorytetu inwestycyjnego 9.3 na następujący: „Udzielenie wsparcia na rzecz przedsiębiorstw społecznych <u>oraz podmiotów reintegracyjnych wymienionych w Krajowym Programie Rozwoju Ekonomii Społecznej</u>” oraz Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym: - roboty budowlane i/lub wyposażenie infrastruktury przedsiębiorstw społecznych <u>oraz podmiotów reintegracyjnych (WTZ, KIS, CIS, ZAZ)</u>; - inwestycje z zakresu zmian w procesie ... oraz Główne typy beneficjentów: - przedsiębiorstwa społeczne w rozumieniu zapisów KPRES, lub ich zrzeszenia np. w postaci klastrów, - <u>organizator WTZ, CIS, KIS, ZAZ</u> oraz Główne grupy docelowe: - przedsiębiorstwa społeczne i ich zrzeszenia, - <u>podmioty reintegracyjne (WTZ, KIS, CIS, ZAZ)</u></p>	<p>Zgodnie z Diagnozą wyzwań, potrzeb, i potencjałów obszarów/sektorów objętych programem WP na str. 36 pkt 7 widnieje zapis: Ważną rolę w prowadzeniu polityki integracji społecznej odgrywa sektor ekonomii przedsiębiorczości społecznej, zapewniając grupom zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem zasoby i możliwości niezbędne do pełnego uczestnictwa w życiu ekonomicznym i społecznym. Podmioty ekonomii społecznej funkcjonujące w województwie podkarpackim mają problemy takie jak: Słaby potencjał kadrowy i finansowy brak stałych (komercyjnych) źródeł finansowania, brak odpowiedniego zaplecza sprzętowego i lokalowego... Wskazane bariery uniemożliwiają podmiotom ekonomii społecznej w pełni skuteczne wypełnianie zadań z zakresu integracji społecznej. Dodatkowo w wyzwaniach str. 38 pkt 3 „niewystarczający stan infrastruktury przedsiębiorstw społecznych i słaba rola podmiotów ekonomii społecznej” oraz w oczekiwanych efektach pkt 2 „Zwiększenie roli PES w przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu oraz zwiększenie zatrudnienia w PES”. Dodatkowo w zapisie przeglądu uzasadnienia wyboru celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych (str. 52-53) powołuje się na różnego rodzaju strategii i dokumentów m.in. zapisy: - poprawa infrastruktury przedsiębiorstw społecznych i wzmocnienie roli podmiotów ekonomii społecznej - konieczność rozbudowy i zwiększenia instrumentów ekonomii społecznej, w tym spółdzielni socjalnych, - konieczność zwiększenia aktywności osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym, - poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym - konieczność wspierania rozwoju przedsiębiorczości społecznej i innych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i zawodowemu - konieczność koncentracji na poprawie szans na włączenie społeczne/integrację społeczną osób znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej i zawodowej, w tym m.in.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zgodnie z linią demarkacyjną MiIR działania z zakresu wsparcia inwestycyjnego przedsiębiorstw społecznych powinny być realizowane w ramach PI 3.3. PI 9.3 zostanie usunięty, a działania przeniesione do osi I RPO WP 2014-2020.</p> <p>Ponadto zgodnie z zapisami linii demarkacyjnej wsparcie możliwe jest wyłącznie dla przedsiębiorstw społecznych, tak, więc rozszerzenie zakresu wsparcia nie jest możliwe.</p> <p>Nazwa PI i jego zakres wynika z zapisów zawartych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i przepisów szczególnych dotyczących celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006. Powyższy dokument wskazuje na możliwość wspierania przedsiębiorstw społecznych i nie ma możliwości zmiany Priorytetu Inwestycyjnego.</p>
----	------	---	---	--	---

				poprzez wsparcie ekonomii społecznej i miejsc pracy w PES. Powyższy opis problemu, wyzwań, oczekiwań oraz zapisy strategii nie znalazły odpowiedniego odzwierciedlenia w nazwie jak i zapisach PI 9.3. Dodatkowo zapisy KPRES wskazują, że podmioty reintegracyjne (WTZ, ZAZ, CIS, KIS) mogą przygotowywać do prowadzenia lub pracy w przedsiębiorstwie społecznym (strona 20 KPRES).	
24	j.w.	<p>OŚ PRIORYTETOWA VII. INTEGRACJA SPOŁECZNA</p> <p>Strona 201 - 202</p> <p>Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym (9.4)</p>	<p>Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zintegrowane oraz zindywidualizowane programy aktywizacji społeczno-zawodowej, w zależności od potrzeb: elementy aktywizacji edukacyjnej, zawodowej, zdrowotnej i społecznej, z wykorzystaniem m.in. <ul style="list-style-type: none"> - pracy socjalnej, - poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających docelowo powrót do życia społecznego, w tym powrót na rynek pracy i aktywizację zawodową, - uczestnictwa w zajęciach Centrum Integracji Społecznej lub Klubie Integracji Społecznej - zajęć w ramach podnoszenia kluczowych kompetencji o charakterze zawodowym lub zdobywania nowych kompetencji i umiejętności zawodowych, umożliwiających aktywizację zawodową (wyłącznie w przypadku osób nieposiadających statusu osoby bezrobotnej); • działania o charakterze prewencyjnym w stosunku do zjawiska wykluczenia społecznego, w tym przeciwdziałanie patologiom społecznym (alkoholizm, przemoc, itp.) • działania środowiskowe na rzecz społeczności, animacja społeczna, • wspólne inicjatywy jednostek pomocy społecznej i instytucji rynku pracy, zwiększające efektywność i kompleksowość udzielanego wsparcia, • włączanie osób niepełnosprawnych w zajęcia na rzecz aktywizacji zawodowej, realizowane w warsztatach terapii zajęciowej poprzez finansowanie zajęć związanych z uczestnictwem w WTZ (w zakresie nie finansowanym przez PFRON) oraz wszystkich dodatkowych działań na rzecz aktywnej integracji 	<p>Podmioty integracji społecznej, których liczba woj. Podkarpackim jest niewystarczająca w stosunku do potrzeb, dysponują zróżnicowaną i komplementarną ofertą wsparcia dla osób wykluczonych społecznie, są sprawdzonymi w działaniu podmiotami zapewniającymi wszechstronne oddziaływanie na osoby znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji społeczno – zawodowej. Pozytywna ocena działalności tego typu podmiotów wskazuje jednoznacznie na potrzebę rozbudowywania tej formuły działań. Tworzenie i funkcjonowanie w/w jednostek musi przebiegać zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie, m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r o zatrudnieniu socjalnym, (Dz. U. Nr 122, poz. 1143, z późn. zm), - Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776, z późn. zm). <p>Zaproponowany typ projektów realizowany był w ramach POKL 2007-2013 Poddziałanie 7.2.1 – kontynuacja tego typu działań przyczyni się do zwiększenia aktywności zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wpisuje się w PI 9.4. - aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie.</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zmiana zapisów wynika wprost z linii demarkacyjnej.</p>

			dotychczas nie oferowanych przez WTZ (np. dodatkowe zajęcia aktywizacyjne). <ul style="list-style-type: none"> finansowanie programów zatrudnienia wspomaganego dla osób niepełnosprawnych. <u>wsparcie dla tworzenia i/lub działalności podmiotów integracji społecznej tj. centrów integracji społecznej, klubów integracji społecznej, zakładów aktywności zawodowej</u> 		
25	Dariusz Świetlik	Rozdział 2.6, str. 165	Do Głównych grup docelowych PI 8.5 należy dodać także: - rodziców posiadających co najmniej 3 dzieci w wieku do 18 roku życia	Ze względu na występujący niżej opis wskazujący na priorytetowe traktowanie tej grupy oraz premiowania projektów obejmujących wsparciem tę grupę.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zapisy w Programie mają charakter ogólny i na tym etapie nie ma potrzeby wprowadzać dodatkowych kryteriów czy zawężeń. Kwestie dotyczące preferowanych grup odbiorców, jakie będą mogły być obejmowane wsparciem w Programie będą doprecyzowywane w dokumentach wdrożeniowych (m.in. Uszczegółowienie Programu)
26	Dariusz Świetlik	Rozdział 2.6, str. 170	Do Głównych grup docelowych PI 8.7 należy dodać także: - rodziców posiadających co najmniej 3 dzieci w wieku do 18 roku życia	Ze względu na występujący niżej opis wskazujący na priorytetowe traktowanie tej grupy oraz premiowania projektów obejmujących wsparciem tę grupę, jak również nieodpłatne świadczenia na rzecz tych osób.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zapisy w Programie mają charakter ogólny i na tym etapie nie ma potrzeby wprowadzać dodatkowych kryteriów czy zawężeń. Kwestie dotyczące preferowanych grup odbiorców, jakie będą mogły być obejmowane wsparciem w Programie będą doprecyzowywane w kolejnych bardziej szczegółowych dokumentach (Uszczegółowienie, wytyczne i kryteria do konkursów).
27	Dariusz Świetlik	Rozdział 2.7, str. 188	Do Głównych typów beneficjentów PI 9.1 należy dodać: - pozostałe podmioty wykonujące działalność leczniczą, w tym także prowadzone przez podmioty prywatne lub - podmioty działające w publicznym systemie ochrony zdrowia	Ograniczenie dostępu do środków finansowych podmiotom prywatnym spowoduje uprzywilejowaną pozycję publicznych jednostek służby zdrowia w stosunku do pozostałych podmiotów działających w publicznym systemie ochrony zdrowia. Warto także podkreślić zdecydowanie większą efektywność działań podejmowanych przez podmioty niepubliczne, w tym NZOZy i niepubliczne szpitale w stosunku do np. szpitali publicznych. Z badań jasno wynika, że podmioty	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Zapis zostanie ujednoczony tak, aby nie budził wątpliwości.

				niepubliczne są w stanie osiągać kilkakrotnie lepsze efekty z czynionych nakładów od podmiotów publicznych. Efektywność zatem wydatkowanych środków na funkcjonowanie służby zdrowia w ogóle można zdecydowanie zwiększyć udostępniając możliwość sięgania po dofinansowanie przez podmioty niepubliczne, a zatem osiągać zdecydowanie lepsze wyniki i w większym stopniu realizować cele programu.	
28	Dariusz Świetlik	Rozdział 2.7, str. 208	Do Głównych typów beneficjentów PI 9.7 należy dodać: - pozostałe podmioty lecznicze, w tym także prowadzone przez podmioty prywatne, świadczące opiekę poszpitalną, długoterminową opiekę zdrowotną, opiekę paliatywną i hospicyjną, jak również usługi wczesnej diagnostyki - inne podmioty realizujące działania i programy profilaktyczne, w tym m. in. organizacje pozarządowe, przedsiębiorców	jw. Wymieniony katalog typów beneficjentów odnosi się do pomocy społecznej, przy czym przewidziane działania zawierają również inne rodzaje pomocy, w tym programy profilaktyczne i zwiększające świadomość oraz szkolenia	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA W Programie zostały wymienione placówki ochrony zdrowia, jako jeden z typów beneficjentów. W odniesieniu do NGO zapis zostanie doprecyzowany tak, aby w sposób jednoznaczny wynikało, że NGO mogą być beneficjentem Programu.
29	Gmina Miasto Rzeszów	Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich (PI 9.2), s. 193-194.	Wnioskuje się o uzupełnienie zapisów na liście przykładowych projektów przewidzianych priorytetem poprzez dodanie rewitalizacji istniejących podwórek i terenów przyblokowych oraz o uzupełnienie głównych typów beneficjentów o podmioty w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia.	Poszerzenie katalogu beneficjentów umożliwi podmiotom, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia inwestycji w zakresie przewidzianym priorytetem VII „Integracja społeczna”. Spółki gminne prowadzą bowiem działalność gospodarczą obejmującą zadania własne gmin o charakterze użyteczności publicznej.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Wsparcie w ramach PI 9.2 zostało zaplanowane zgodnie z zapisami linii demarkacyjnej przygotowanej przez MliR. Poza tym, Program zawiera ogólne zapisy dotyczące przykładowych typów projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym, natomiast szczegółowy zakres interwencji zostanie doprecyzowany na etapie opracowania dokumentów wdrożeniowych.
30	Gmina Miasto Rzeszów	Sekcja 2: OPIS UKŁADU OSI PRIORYTETOWYCH, Oś priorytetowa VII: Integracja społeczna Cel Tematyczny 9: Promowanie włączenia	Ogólny opis priorytetu inwestycyjnego odnosi się w głównej mierze do inwestycji mających na celu poprawę stanu zdrowia i poziomu opieki zdrowotnej, jak również przygotowania odpowiedniej infrastruktury w zakresie pomocy społecznej pomijając kwestię kultury, która w kontekście nazwy samego priorytetu inwestycyjnego powinna zostać uwzględniona. Wskazane w ramach powyższego obszaru wsparcie rozwoju mieszkalnictwa wspomaganego i chronionego na rzecz osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym uwzględniać powinno również dostęp do kultury, do której brak dostępu stanowi jeden z przejawów	Ciekawe wydarzenia kulturalne, jak również posiadające interesującą propozycje instytucje kultury stanowią jeden z bodźców osiedlenia się na danych terenach, którego znaczenie jest komplementarne wobec opieki zdrowotnej oraz kwestii opieki społecznej. Wsparcie działań w sferze kultury stanowić będzie również objaw aktywności w przeciwdziałaniu zjawisku wykluczenia społecznego.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zakres wsparcia możliwy do realizacji w ramach PI określają dokumenty programowe przygotowane przez MliR (np. linia demarkacyjna). Proponowany zakres wsparcia nie mieści się w katalogu możliwych do realizacji działań.

		<p>społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją</p> <p>Priorytet Inwestycyjny 9.1: Inwestowanie w infrastrukturę zdrowotną i społeczną, która przyczyni się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszając nierówności w zakresie stanu zdrowia, promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnej</p> <p>Str. 186 - 188</p>	tegoż wykluczenia.		
31	Gmina Miasto Rzeszów	<p>Rozdział 2.7 OŚ PRIORITYW VII. INTEGRACJA SPOŁECZNA</p>	<p>Nazwa wskaźnika:</p> <p><i>Liczba nowych przebudowanych/przekształconych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach</i></p> <p>Zasadnym jest dodanie wskaźnika:</p>	<p>Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem co prawda zawierają uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznych. Opis osi priorytetowej na str. 192 Programu również wskazuje na realizację zadań dot. rewitalizacji terenów i przestrzeni.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>W RPO WP zostały wskazane najbardziej reprezentatywne wskaźniki dla danego priorytetu inwestycyjnego (zgodne z Wspólną Listą Wskaźników</p>

		Str. 196 Tabela 77 Wskaźniki produktu	„Powierzchnia zrewitalizowanych terenów”	Jednakże patrząc na Wskaźnik produktu odnosi się on jedynie do przebudowanych/przekształconych obiektów. Brak jest wskaźnika mierzącego powierzchnię zrewitalizowanych w wyniku realizacji projektu terenów i przestrzeni.	Kluczowych). Dodatkowo, wskaźnik produktu zostanie zmodyfikowany zgodnie ze zaktualizowaną WLWK. Pozostałe wskaźniki zostaną określone w dokumentach wdrożeniowych.
32	Fundacja Aktywizacja	2.6 OŚ PRIORYTETOWA VI. REGIONALNY RYNEK PRACY PI 8.5 - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników Cel szczegółowy: Wzrost liczby osób lepiej przygotowanych do wejścia i utrzymania się na rynku pracy.	Dodanie do Priorytetowych grup docelowych programu: osób niepełnosprawnych	Konieczne jest podkreślenie, że szczególnym wsparciem w ramach PI 8.5 zostaną objęte osoby niepełnosprawne, których sytuacja na rynku pracy jest szczególnie trudna. Wprowadzenie zapisu odnoszącego się do uwzględnienia jako grupy objętej szczególnym wsparciem osób niepełnosprawnych jest niezbędne ze względu na zapisy znajdujące się w Sekcji 11.2 (str. 292) projektu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 – „Równość szans i zapobieganie dyskryminacji”. Osoby z niepełnosprawnościami zostały w Sekcji 11.2 określone jako jedna z grup „najbardziej narażonych na dyskryminację, w szczególności na rynku pracy”. Potrzebę realizacji efektywnego wsparcia osób niepełnosprawnych jak i monitorowania jego efektywności podkreślono wprowadzając zapis, iż "Poprzez odpowiedni dobór wskaźników w projektach monitorowany będzie np. udział osób z niepełnosprawnościami, wsparcie w postaci (zapis w dokumencie zawiera błąd tj. słowo " <u>podstacji</u> " zamiast " <u>postaci</u> ") dostosowania obiektów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami" czy też zakładając włączenie przedstawicieli instytucji działających na rzecz wyrównywania szans i przeciwdziałania dyskryminacji w prace Komitetu Monitorującego RPO WP 2014-2020, którego zadaniem będzie m.in. rozpatrywanie i zatwierdzanie kryteriów wyboru projektów, w tym dla przedsięwzięć mających na celu promowanie równych szans i niedyskryminacji oraz dostępności dla osób niepełnosprawnych" W świetle przytoczonych powyżej zapisów zawartych w sekcji 11.2, wprowadzenie do opisu PI 8.5 informacji o zapewnieniu szczególnego wsparcia osobom niepełnosprawnym i tym	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Osoby niepełnosprawne są wspierane w ramach Programu we wszystkich PI. Nie ma więc konieczności, aby w ramach każdego PI dodawana była kategoria „osoby niepełnosprawne”.

		<p><i>Opis kierunkowych zasad wyboru projektów</i></p> <p>str. 166</p>		<p>samym przeciwdziałanie ich dyskryminacji, wydaje się niezbędne.</p>	
33	Fundacja Aktywizacja	<p>2.6 OŚ PRIORYTETOWA VI. REGIONALNY RYNEK PRACY</p> <p>PI 8.5 - Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników</p> <p><i>Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym</i></p> <p>str. 165</p>	<p>Proponowana jest zmiana zapisu z:</p> <p><i>"przygotowanie osób bezrobotnych do podjęcia i utrzymania zatrudnienia między innymi poprzez; indywidualne plany działania, warsztaty i szkolenia z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy, wsparcie psychologiczne, pośrednictwo pracy, staże/praktyki zawodowe, subsydiowane zatrudnienie, wyposażenie/doposażenie stanowiska pracy, studia podyplomowe, szkolenia prowadzące do nabycia, podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych"</i></p> <p>na:</p> <p><i>"przygotowanie osób bezrobotnych do podjęcia i utrzymania zatrudnienia między innymi poprzez; indywidualne plany działania, warsztaty i szkolenia z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy, wsparcie trenera pracy, wsparcie psychologiczne, pośrednictwo pracy, staże/praktyki zawodowe, subsydiowane zatrudnienie, wyposażenie/doposażenie stanowiska pracy, studia podyplomowe, szkolenia prowadzące do nabycia, podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych"</i></p>	<p>Wsparcie trenera pracy jest narzędziem mającym szczególne znaczenie dla osób niepełnosprawnych. Trener pracy jest osobą, której zadaniem jest zapewnienie optymalnych warunków do podjęcia i utrzymania aktywności zawodowej przez osoby niepełnosprawne. Trener pracy udziela wsparcia danej osobie od momentu poszukiwania pracy, poprzez przygotowanie dokumentów aplikacyjnych, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej, aż do wsparcia w procedurach zatrudnienia oraz w wykonywaniu obowiązków pracowniczych, a także w kontaktach z pracodawcą i współpracownikami. Dlatego też możliwość korzystania ze wsparcia trenera pracy jest szczególnie istotna dla osób niepełnosprawnych, które są grupą mającą największe trudności w funkcjonowaniu na rynku pracy.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Przedstawiony w Programie zakres wsparcia jest wyłącznie przykładowym zakresem możliwych form wsparcia. Na kolejnych etapach prac nad dokumentami programowymi zostanie on dookreślony i doprecyzowany. Nie ma, zatem konieczności wprowadzania wszystkich możliwych form wsparcia do Programu. Pełny katalog możliwych do realizacji form wsparcia będzie elementem uszczegółowienia Programu.</p>
34	Fundacja Aktywizacja	<p>2.6 OŚ PRIORYTETOWA VI.</p>	<p>Proponowane jest uzupełnienie punktu <i>"Przykładowe typy projektów przewidziane</i></p>	<p>Spółdzielnie socjalne dają szansę na aktywizację zawodową i społeczną oraz podnoszenie kwalifikacji osobom znajdującym</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Wsparcie w tym zakresie będzie</p>

		<p>REGIONALNY RYNEK PRACY</p> <p>PI 8.7 - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw</p> <p>Cel szczegółowy: Wzrost przedsiębiorczości i samozatrudnienia w regionie</p> <p><i>Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym</i></p> <p>str. 169</p>	<p><i>priorytetem inwestycyjnym</i>" o podpunkt:</p> <p>- bezzwrotne dotacje na założenie podmiotów ekonomii społecznej, w tym szczególnie spółdzielni socjalnych</p>	<p>się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym osobom niepełnosprawnym. Stwarzają one bowiem możliwość tworzenia nowych podmiotów gospodarczych w grupie kilku lub kilkunastu osób, które nie mają możliwości samodzielnego rozpoczęcia i prowadzenia działalności gospodarczej.</p> <p>Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy o spółdzielniach socjalnych, podmioty te działają na rzecz społecznej i zawodowej reintegracji ich członków i jako takie powinny być szczególnie promowane w realizacji działań ukierunkowanych na wspieranie samozatrudnienia, przedsiębiorczości oraz tworzenia nowych miejsc pracy.</p> <p>W związku z powyższym konieczne jest uwzględnienie w ramach PI 8.7 przedsięwzięć obejmujących bezzwrotne dotacje na zakładanie podmiotów ekonomii społecznej, w tym w szczególności spółdzielni socjalnych.</p>	<p>realizowane w priorytecie inwestycyjnym 9.8</p>
35	Fundacja Aktywizacja	<p>2.6 OŚ PRIORYTETOWA VI. REGIONALNY RYNEK PRACY</p> <p>PI 8.7 - Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym</p>	<p>Poszerzenie grup docelowych o:</p> <p>Osoby fizyczne w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, zamierzające założyć spółdzielnię socjalną lub dołączyć do istniejących spółdzielni socjalnych</p>	<p>Spółdzielnie socjalne dają szansę na aktywizację zawodową i społeczną oraz podnoszenie kwalifikacji osobom znajdującym się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym osobom niepełnosprawnym. Stwarzają one bowiem możliwość tworzenia nowych podmiotów gospodarczych w grupie kilku lub kilkunastu osób, które nie mają możliwości samodzielnego rozpoczęcia i prowadzenia działalności gospodarczej.</p> <p>Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy o spółdzielniach socjalnych, podmioty te działają na rzecz społecznej i zawodowej reintegracji ich członków i jako takie powinny być szczególnie promowane</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Wsparcie w tym zakresie będzie realizowane w priorytecie inwestycyjnym 9.8</p>

		<p>innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw</p> <p>Cel szczegółowy: Wzrost przedsiębiorczości i samozatrudnienia w regionie</p> <p><i>Główne grupy docelowe</i></p> <p>str. 170</p>		<p>w realizacji działań ukierunkowanych na wspieranie samozatrudnienia, przedsiębiorczości oraz tworzenia nowych miejsc pracy.</p> <p>W związku z powyższym konieczne jest uwzględnienie w ramach PI 8.7 przedsięwzięć obejmujących bezzwrotne dotacje na zakładanie podmiotów ekonomii społecznej, w tym w szczególności spółdzielni socjalnych.</p>	
36	Fundacja Aktywizacja	<p>2.6 OŚ PRIORYTETOWA VI. REGIONALNY RYNEK PRACY</p> <p>Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian (PI 8.9)</p> <p>Cel szczegółowy 1: Poprawa kwalifikacji pracowników przedsiębiorstw zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami rozwojowymi.</p> <p>Cel szczegółowy 2:</p>	<p>Uwzględnienie w opisie przedsięwzięć zapisu: rozwijanie umiejętności efektywnego zarządzania zmianą w firmie powinno obejmować także rozwijanie umiejętności zarządzania różnorodnym zespołem.</p>	<p>W gospodarce opartej na wiedzy różnorodność pracowników, heterogeniczność ich kompetencji, umiejętności czy spojrzenia na świat, stanowią cenny zasób firmy będący źródłem efektywności i innowacji. Korzyści płynące z różnorodności mogą jednak występować tylko wówczas, gdy dana firma potrafi w sposób efektywny zarządzać różnorodnym zespołem.</p> <p>Zarządzanie różnorodnością polega na zidentyfikowaniu poszczególnych wymiarów różnorodności istotnych dla danej organizacji, a także na stworzeniu takiego środowiska pracy, w którym pracownicy mają możliwość pełnego wykorzystania swoich różnorodnych umiejętności na rzecz realizacji misji firmy. Dzięki właściwemu zarządzaniu różnorodnością rozumianemu jako świadome wykorzystanie zróżnicowanego potencjału wszystkich pracowników danej firmy, możliwe jest osiągnięcie konkretnych i wymiernych korzyści. Do najważniejszych z nich zaliczyć należy eliminację dyskryminacji, a także wysoki poziom zadowolenia pracowników przekładający się na ich motywację i efektywność i tym samym na wzrost efektywności całej firmy oraz zmniejszenie kosztów związanych z fluktuacją kadr.</p> <p>Podkreślić należy, że zarządzanie różnorodnością ma kluczowe znaczenie w</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>W ramach działań, jakie będą możliwe do finansowania w perspektywie finansowej 2014-2020 przedsiębiorca będzie mógł korzystać z szerokiego wachlarza usług rozwojowych, jakie będą oferowane na rynku. W ramach prac nad programem nie jest zasadne podawanie szczegółowego katalogu możliwych do realizacji form wsparcia a jedynie wskazanie możliwości, jakie będzie dawał Program w zakresie podnoszenia kwalifikacji i kompetencji pracowników, a także kadry zarządzającej firmą.</p>

		<p>Zwiększenie adaptacyjności przedsiębiorstw i pracowników, dotkniętych procesami zmiany gospodarczej</p> <p><i>Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych</i></p> <p>str. 176</p>		osiąganiu celów CSR, niezwykle istotnego dla rozwoju przedsiębiorstw i tym samym dla wzrostu poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego.	
37	Fundacja Aktywizacja	<p>2.6 OŚ PRIORYTETOWA VI. REGIONALNY RYNEK PRACY</p> <p>Przystosowanie pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian (PI 8.9)</p> <p>Cel szczegółowy 1: Poprawa kwalifikacji pracowników przedsiębiorstw w zgodzie ze zdiagnozowanymi</p>	<p>Proponowane jest uzupełnienie punktu "Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym" o podpunkt:</p> <p>- wdrażanie zarządzania strategicznego i nowoczesnych metod zarządzania przedsiębiorstwem, w tym w obszarze zarządzania różnorodnością</p>	<p>Dynamika zmian społecznych, demograficznych oraz kulturowych generuje transformację społeczeństwa i wymusza na przedsiębiorstwach konieczność przystosowania się przedsiębiorstw do zmieniającej się rzeczywistości. Przystosowanie to związane jest z poszukiwaniem rozwiązań pozwalających na korzystanie z coraz większej różnorodności społecznej i tym samym na budowanie społeczeństwa wolnego od dyskryminacji. Jednym z takich rozwiązań jest niewątpliwie właściwe zarządzanie różnorodnym zespołem, mające na celu wyrównywanie szans w miejscu pracy oraz współgranie zespołu w jego różnorodności.</p> <p>Zarządzanie różnorodnością jest świadomym działaniem firmy oznaczającym dostrzeżenie różnic pomiędzy pracownikami i tym samym rozwijanie strategii, polityk i programów tworzących klimat dla poszanowania i wykorzystania różnic na rzecz organizacji. Celem działań związanych z zarządzaniem różnorodnością jest stworzenie środowiska pracy, w którym każdy pracownik czuje się</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>W ramach działań, jakie będą możliwe do finansowania w perspektywie finansowej 2014-2020 przedsiębiorca będzie mógł korzystać z szerokiego wachlarza usług rozwojowych, jakie będą oferowane na rynku. W ramach prac nad Programem nie jest zasadne podawanie szczegółowego katalogu możliwych do realizacji form wsparcia a jedynie wskazanie możliwości, jakie będzie dawał Program w zakresie podnoszenia kwalifikacji i kompetencji pracowników, a także kadry zarządzającej firmą.</p>

		<p>potrzebami rozwojowymi.</p> <p>Cel szczegółowy 2: Zwiększenie adaptacyjności przedsiębiorst w i pracowników, dotkniętych procesami zmiany gospodarczej</p> <p><i>Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym</i></p> <p>str. 177</p>		<p>doceniany i szanowany, i w którym może realizować swój potencjał. To z kolei przyczynia się do sukcesu przedsiębiorstwa. Zarządzanie różnorodnością jest więc bez wątpienia elementem odpowiedzialnego biznesu (CSR) – umożliwia bowiem łączenie celów biznesowych ze społecznymi.</p> <p>Wdrażanie w przedsiębiorstwach działań związanych z odpowiedzialnym biznesem i tym samym z zarządzaniem różnorodnością, ma szczególne znaczenie w kontekście zwiększania zatrudnienia osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym przede wszystkim osób niepełnosprawnych. Dlatego też wdrażanie nowoczesnych metod zarządzania przedsiębiorstwem powinno uwzględniać obszar zarządzania różnorodnością.</p>	
38	Fundacja Aktywizacja	<p>2.7 OŚ PRIORYTETOWA VII. INTEGRACJA SPOŁECZNA</p> <p>PI 9.1 - Inwestowanie w infrastruktur ę zdrowotną i społeczną, która przyczyni się do rozwoju krajowego, regionalnego i lokalnego, zmniejszy nierówności w zakresie stanu zdrowia,</p>	<p>Proponowane jest uzupełnienie punktu "Główne typy beneficjentów" o podpunkt: - organizacje pozarządowe</p>	<p>Organizacje pozarządowe prowadzą szereg usług w wymienionych w PI 9.1 zakresach. Często są ekspertami i głównymi aktorami zmian zachodzących na poziomie województwa ale i lokalnym. Nie uwzględnienie organizacji może skutkować brakiem dostępu do środków gwarantujących podniesienie jakości świadczonych usług, nie wykorzystane będą dotychczasowe osiągnięcia i wypracowane dobre praktyki w poszczególnych dziedzinach, tym samym trudniej będzie osiągnąć cel jakim jest zmniejszenie nierówności w poszczególnych obszarach.</p> <p>Godny zauważenia jest fakt, iż to właśnie organizacje pozarządowe (organizacje i stowarzyszenia) stanowią największą grupę podmiotów ekonomii społecznej – w 2011 roku (ostatnie pełne dane) działało w Polsce ok. 16 000 tysięcy organizacji pozarządowych</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>NGO będą wprowadzone, jako beneficjent w zakresie wsparcia w obszarze infrastruktury integracji społecznej.</p>

		<p>promowanie włączenia społecznego poprzez lepszy dostęp do usług społecznych, kulturalnych i rekreacyjnych, oraz przejścia z usług instytucjonalnych na usługi na poziomie społeczności lokalnych</p> <p>Cel szczegółowy 1 : Poprawa jakości infrastruktury ochrony zdrowia w województwie</p> <p>Cel szczegółowy 2 : Poprawa jakości infrastruktury społecznej w województwie</p> <p><i>Główne typy beneficjentów</i></p> <p>str. 188</p>		będących podmiotami ekonomii społecznej.	
39	Fundacja Aktywizacja	<p>2.7 OŚ PRIORYTETOWA VII. INTEGRACJA SPOŁECZNA</p> <p>PI 9.2 - Wsparcie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej</p>	<p>Proponowana jest zmiana zapisu z:</p> <p>- <i>dostosowanie istniejącej zabudowy publicznej do celów gospodarczych, społecznych, edukacyjnych, kulturalnych, turystycznych, itp.,</i></p> <p>na:</p> <p>- <i>dostosowanie istniejącej zabudowy publicznej do celów gospodarczych, społecznych, edukacyjnych, kulturalnych, turystycznych, itp.</i></p>	<p>Osoby niepełnosprawne są do dokumentach strategicznych województwa wskazywane jako grupa specjalna, której potrzeby powinny być w sposób zabezpieczone.</p> <p>Należy uwzględnić zapisy Rozporządzenia ogólnego Komisji Europejskiej w sprawie programowania pięciu funduszy polityki spójności 2014-2020 z dnia 01.09.2012 r.: "Instytucje zarządzające gwarantują, że wszystkie produkty, towary, usługi</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W Programie jest ogólny zapis, iż IZ RPO WP zapewni równy dostęp do finansowania wszystkim projektodawcom, bez względu na rasę, płeć, pochodzenie etniczne itp. zaś wspierana infrastruktura będzie wolna od barier architektonicznych i dostosowana</p>

		<p>i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich</p> <p>Cel szczegółowy: Ograniczenie problemów społecznych na terenach zdegradowanych</p> <p><i>Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym</i></p> <p>str. 193</p>	<p>oraz do potrzeb osób niepełnosprawnych</p>	<p>i infrastruktury, które są publicznie dostępne lub zapewniane ogółowi społeczeństwa i które są współfinansowane z funduszy objętych zakresem wspólnych ram strategicznych, są dostępne dla wszystkich obywateli, łącznie z osobami niepełnosprawnymi. W szczególności należy zapewnić dostępność środowiska fizycznego, transportu oraz technologii informacyjnych i komunikacyjnych, aby włączyć grupy w niekorzystnej sytuacji, łącznie z osobami niepełnosprawnymi. Instytucje zarządzające podejmują w trakcie trwania programu działania mające na celu identyfikację i wyeliminowanie istniejących barier dostępności lub uniknięcia ich w przyszłości".</p> <p>Planując przestrzeń publiczną warto podkreślić, że inwestycje powinny uwzględniać kluczowe dokumenty strategiczne dotyczące osób niepełnosprawnych: Europejską strategię w sprawie niepełnosprawności 2010-2020, Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych (ONZ) - zasada ogólna sformułowana w Artykule 3, tzn. pełny i skuteczny udział i włączenie w społeczeństwo oraz (przede wszystkim) Artykuł 19. Niezależne życie i włączenie społeczne, Artykuł 25. Zdrowie, Artykuł 26. Rehabilitacja.</p>	<p>do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.</p>
40	Fundacja Aktywizacja	<p>2.7 OŚ PRIORYTETOWA VII. INTEGRACJA SPOŁECZNA</p> <p>Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie (PI 9.4)</p> <p>Cel szczegółowy:</p>	<p>Proponowane jest uzupełnienie punktu "Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym" o podpunkty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - korzystanie z usług dziennych centrów aktywności prowadzonych przez organizacje pozarządowe - projekty aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych z indywidualnym doбором form wsparcia dla uczestnika projektu 	<p>Organizacje pozarządowe prowadzą wiele usług społecznej rehabilitacji osób niepełnosprawnych umożliwiających integrację społeczną oraz zwiększających poziom aktywności zawodowej tej grupy. Wiele organizacji realizuje w tym zakresie wystandaryzowane działania, które są na bieżąco dostosowywane do potrzeb osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz wymogów rynku pracy. W związku z powyższym do realizacji w ramach PI 9.4 powinny być możliwe usługi społecznej rehabilitacji osób niepełnosprawnych świadczone przez organizacje pozarządowe.</p> <p>Agencje prowadzone przez organizacje pozarządowe mają szczególne możliwości systemowego odpowiadania na potrzeby grup wymagających największego wsparcia, a więc (zgodnie z <i>ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy</i>) osób do 25 r.ż., powyżej 50 r.ż.,</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Przedstawiony w Programie zakres wsparcia jest wyłącznie przykładowym zestawieniem możliwych do realizacji typów projektów. Na kolejnych etapach prac nad dokumentami programowymi zostanie on dookreślony i doprecyzowany. Nie ma, zatem konieczności wprowadzania wszystkich możliwych form wsparcia do Programu. Pełny katalog możliwych do realizacji form wsparcia będzie elementem uszczegółowienia Programu.</p>

		<p>Wzrost aktywności społecznej i zawodowej oraz samodzielność i osób będących w szczególnie niekorzystnej sytuacji społecznej i zawodowej</p> <p><i>Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym</i></p> <p>str. 201-202</p>		<p>długotrwanie bezrobotnych, bez kwalifikacji zawodowych, samotnie wychowujących dziecko oraz osób niepełnosprawnych.</p> <p>Na szczególne znaczenie Agencji Zatrudnienia prowadzonych przez organizacje pozarządowe wskazują wyniki raportu „Niepubliczne agencje zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Możliwości i dylematy rozwoju w sektorze pozarządowym” z badania niepublicznych agencji zatrudnienia osób niepełnosprawnych przeprowadzonego w 2013 r. na zlecenie Fundacji Aktywizacja. Z informacji zawartych w raporcie jednoznacznie wynika, iż działalność Agencji Zatrudnienia prowadzonych przez podmioty trzeciego sektora jest pozytywnie oceniana przez osoby pozostające bez zatrudnienia i znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy.</p> <p>Jeśli chodzi o osoby niepełnosprawne, III sektor jest główną siłą realizującą zadania z obszaru aktywizacji społecznej i zawodowej dla tej grupy wykluczonej.</p> <p>Dla przykładu w 2011 roku statystyczny PUP zrealizował wsparcie indywidualne dla 49 osób niepełnosprawnych (18.769 osób /380 PUP), podczas gdy w Centrach Edukacji i Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych prowadzonych przez Fundację Aktywizacja wsparciem indywidualnym zostało objętych średnio 530 osób niepełnosprawnych na Centrum (2.651/5 Centrów).</p> <p>Udział osób niepełnosprawnych w szkoleniach realizowanych przez PUP wyniósł średnio 10 osób na PUP (3.999 osób/380 PUP); podczas gdy w Centrach było to średnio 371 osób niepełnosprawnych na Centrum.</p> <p>Należy zauważyć, że dokonano porównania tylko JEDNEJ organizacji pozarządowej ze wszystkimi Powiatowymi Urzędami Pracy!</p>	
41	Fundacja Aktywizacja	<p>2.7 OŚ PRIORYTETOWA VII. INTEGRACJA SPOŁECZNA</p> <p>Aktywne włączenie, w tym z myślą o</p>	<p>Propozycje dodania do głównych typów beneficjentów:</p> <p>pozarządowych Instytucji Rynku Pracy czyli organizacji prowadzących Agencje Zatrudnienia</p>	<p>Organizacje pozarządowe, w tym organizacje prowadzące Agencje Zatrudnienia, pełnią szczególną rolę w systemie usług rynku pracy – ich działalność uzupełnia zadania wykonywane przez służby publiczne. Aktywność Agencji Zatrudnienia prowadzonych przez podmioty trzeciego sektora obejmuje nie tylko pośrednictwo pracy, doradztwo zawodowe i personalne oraz delegowanie do pracy</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>NGO statutowo działające w obszarze pomocy i integracji społecznej będą beneficjentem wsparcia PI 9.4. Zapis w tym zakresie zostanie doprecyzowany.</p>

		<p>promowaniu równych szans oraz aktywnego uczestnictwa i zwiększaniu szans na zatrudnienie (PI 9.4)</p> <p>Cel szczegółowy: Wzrost aktywności społecznej i zawodowej oraz samodzielność i osób będących w szczególnie niekorzystnej sytuacji społecznej i zawodowej</p> <p><i>Główne typy beneficjentów</i></p> <p>str. 201-202</p>		<p>tymczasowej, ale także tworzenie i rozwijanie innowacyjnych form wsparcia osób potrzebujących. Agencje te przyjmują mniej formalny charakter i utrzymują bliższy kontakt z klientami, dzięki czemu mogą lepiej rozpoznawać ich potrzeby oraz świadczyć kompleksowe usługi prowadzące do faktycznego zaktywizowania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p> <p>Agencje prowadzone przez organizacje pozarządowe mają szczególne możliwości systemowego odpowiadania na potrzeby grup wymagających największego wsparcia, a więc (zgodnie z ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy) osób do 25 r.ż., powyżej 50 r.ż., długotrwale bezrobotnych, bez kwalifikacji zawodowych, samotnie wychowujących dziecko oraz osób niepełnosprawnych.</p> <p>Na szczególne znaczenie Agencji Zatrudnienia prowadzonych przez organizacje pozarządowe wskazują wyniki raportu „Niepubliczne agencje zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Możliwości i dylematy rozwoju w sektorze pozarządowym” z badania niepublicznych agencji zatrudnienia osób niepełnosprawnych przeprowadzonego w 2013 r. na zlecenie Fundacji Aktywizacja. Z informacji zawartych w raporcie jednoznacznie wynika, iż działalność Agencji Zatrudnienia prowadzonych przez podmioty trzeciego sektora jest pozytywnie oceniana przez osoby pozostające bez zatrudnienia i znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Jeśli chodzi o osoby niepełnosprawne, III sektor jest główną siłą realizującą zadania z obszaru aktywizacji społecznej i zawodowej dla tej grupy wykluczonej.</p> <p>Dla przykładu w 2011 roku statystyczny PUP zrealizował wsparcie indywidualne dla 49 osób niepełnosprawnych (18.769 osób/380 PUP), podczas gdy w Centrach Edukacji i Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych prowadzonych przez Fundację Aktywizacja wsparciem indywidualnym zostało objętych średnio 530 osób niepełnosprawnych na Centrum (2.651 osób/5 Centrów).</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>Udział osób niepełnosprawnych w szkoleniach realizowanych przez PUP wyniósł średnio 10 osób na PUP (3.999 osób/380 PUP); podczas gdy w Centrach było to średnio 371 osób niepełnosprawnych na Centrum.</p> <p>Należy zauważyć, że dokonano porównania tylko JEDNEJ organizacji pozarządowej ze wszystkimi Powiatowymi Urzędami Pracy!</p> <p>W świetle powyższych wyjaśnień, uwzględnienie organizacji pozarządowych, w tym organizacji prowadzących Agencje Zatrudnienia wśród podmiotów realizujących programy na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym jest niezbędne i w znaczący sposób przyczyni się do wzrostu aktywności społecznej i zawodowej oraz poprawy zatrudnialności na terenie województwa podkarpackiego.</p>	
42	Fundacja Aktywizacja	<p>2.7 OS PRIORITYETOWA VII. INTEGRACJA SPOŁECZNA</p> <p>Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwienia dostępu do zatrudnienia (PI 9.8)</p> <p>Cel szczegółowy: Wzmocnienie roli podmiotów ekonomii społecznej w</p>	<p>Proponowana jest zmiana zapisu z:</p> <p><i>„Dodatkowego wsparcia wymaga działalność w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej lub reintegracji zawodowej i społecznej, takich podmiotów jak Warsztaty Terapii Zajęciowej, Zakłady Aktywności Zawodowej, Kluby oraz Centra Integracji Społecznej.”</i></p> <p>Na:</p> <p><i>„Dodatkowego wsparcia wymaga działalność w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej lub reintegracji zawodowej i społecznej, takich podmiotów jak Warsztaty Terapii Zajęciowej, Zakłady Aktywności Zawodowej, Kluby Centra Integracji Społecznej, oraz <u>organizacje pozarządowe prowadzące dzienne centra aktywności.</u>”</i></p>	<p>Nie jest zrozumiałe ograniczenie podmiotów mogących uzyskać wsparcie w ramach PI 9.8 wyłącznie do CIS i KIS czy WTZ i ZAZ. Pominięcie wśród podmiotów integracji społecznej organizacji pozarządowych jest nieuprawnione i dyskryminujące. Organizacje pozarządowe, nie nastawione na zysk i działające na rzecz osób pochodzących z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, są podmiotem ekonomii społecznej na równi z CIS i KIS. Godny zauważenia jest fakt, iż to właśnie organizacje pozarządowe (fundacje i stowarzyszenia) stanowią największą grupę podmiotów ekonomii społecznej – w 2011 roku (ostatnie pełne dane) działało w Polsce ok. 16 000 tysięcy organizacji pozarządowych będących podmiotami ekonomii społecznej i zaledwie ok. 70 CIS (na podstawie danych zamieszczonych na stronie: http://www.ekonomiaspoleczna.pl/x/435452).</p> <p>Jeśli chodzi o osoby niepełnosprawne, III sektor jest główną siłą realizującą zadania z obszaru aktywizacji społecznej i zawodowej dla tej grupy wykluczonej.</p> <p>Dla przykładu w 2011 roku statystyczny PUP zrealizował wsparcie indywidualne dla 49 osób niepełnosprawnych (18.769 osób/380 PUP), podczas gdy w Centrach Edukacji i Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA.</p> <p>Wsparcie działalności w zakresie reintegracji zawodowej i społecznej prowadzonej przez podmioty integracyjne zostało przeniesione do PI 9.4. W ramach 9.4 nie będzie możliwości wspierania podmiotów jako takich a jedynie usług reintegracji przez nie oferowanych.</p> <p>Organizacje pozarządowe zostały wskazane w ustawie o zatrudnieniu socjalnym, jako pomioty uprawnione do zakładania KIS, CIS czy ZAZ. W żaden wiec sposób organizacje pozarządowe nie zostały pominięte.</p> <p>Niemniej jednak zapisy Programu zostaną skorygowane w taki sposób, aby podmioty inne niż Kluby i Centra Integracji Społecznej, WTZ i ZAZ uzyskały możliwość dofinansowania usług reintegracji społecznej czy zawodowej przez siebie</p>

		<p>aktywizacji osób w niekorzystnej sytuacji oraz w dostarczaniu usług użyteczności społecznej w regionie</p> <p><i>Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych</i></p> <p>str. 213</p>		<p>prowadzonych przez Fundację Aktywizacja wsparciem indywidualnym zostało objętych średnio 530 osób niepełnosprawnych na Centrum (2.651 osób/5 Centrów). Udział osób niepełnosprawnych w szkoleniach realizowanych przez PUP wyniósł średnio 10 osób na PUP (3.999 osób/380 PUP); podczas gdy w Centrach było to średnio 371 osób niepełnosprawnych na Centrum. Należy zauważyć, że dokonano porównania tylko JEDNEJ organizacji pozarządowej ze wszystkimi Powiatowymi Urzędami Pracy!</p>	oferowanej.
43	Uzdrowisko Rymanów	<p>2.7. Oś priorytetowa VII. Integracja społeczna, Inwestowanie w infrastrukturę zdrowotną i społeczną....., Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowania ...., Str.187, przedostatni akapit</p>	<p>Proponujemy dopisać: W tym w szczególności na dostosowanie obiektów do wymogów obowiązujących przepisów prawa (np. Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10 listopada 2006 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej).</p>	<p>Wsparcie w tym obszarze przeznaczone jest do zakładów zoz działających w publicznym systemie ochrony zdrowia a więc nie będą miały one możliwości w tym przypadku wykazania kryterium konkurencyjności na rynku; w związku z tym, że spełnienie wymogów cytowanego Rozporządzenia jest warunkiem „sine qua non” kontynuacji działalności leczniczej wydaje się konieczne stworzenie warunków wsparcia tym podmiotom w tym obszarze</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Nie ma konieczności wprowadzania do Programu odwołań do konkretnych aktów prawnych i rozporządzeń. Wprowadzenie konkretnych przepisów prawa do Programu pociągnie za sobą konieczność każdorazowej zmiany Programu w sytuacji zmiany przytaczanego aktu prawnego.</p>
44	Komenda Wojewódzka Policji w Rzeszowie	<p>2.7 Oś Priorytetowa VII. Integracja Społeczna</p> <p>Wsparanie rewitalizacji</p>	<p>Mając na uwadze wskazane w priorytecie inwestycyjnym typy beneficjentów, proszę o uwzględnienie propozycji wpisania Policji do katalogu beneficjentów.</p> <p>W głównych typach beneficjentów proponuje się dodać zapis: „jednostki sektora finansów</p>	<p>Mając na uwadze przedstawione w tej części programu przykładowy typ projektów przewidzianych priorytetem inwestycyjnym, tj.: „systemy poprawy bezpieczeństwa publicznego”, niezbędne i zasadne jest włączenie w katalog beneficjentów jednostek Policji, które są odpowiedzialne za utrzymanie</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Ze względu na ograniczone środki w ramach PI 9.2 RPO WP 2014-2020 i zapisy linii demarkacyjnej nie przewiduje się rozszerzania katalogu beneficjentów i typów</p>

		fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich (PI 9.2, str. 191)	publicznych lub jednostki sektora finansów publicznych nieposiadające osobowości prawnej, (w tym np. Policja)".	bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie województwa.	projektów w ramach wskazanego priorytetu inwestycyjnego. Wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego 9.2 przekazywane będzie wyłącznie na projekty dotyczące kompleksowej rewitalizacji wspieranej z dwóch funduszy – wybierane w oparciu o Lokalne Plany Rewitalizacji (działania inwestycyjne z EFRR podporządkowane rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów społecznych).
45	Gmina Miejska Mielec	PI. 9.2, str. 167	<p><u>Opis przedsięwzięć przewidzianych do finansowanie (...)</u></p> <p>Drugi akapit: Natomiast w zakresie rewitalizacji fizycznej wchodzić będą zadania (...) lub nadania im nowych funkcji np. kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych, społecznych, gospodarczych.</p>	W nawiązaniu do zapisów Strategii Rozwoju Województwa -Podkarpackie 2020, gdzie strategicznym kierunkiem działań jest: „upowszechnienie w społeczeństwie aktywności ruchowej jako składowej zdrowego stylu życia”, bardzo ważnym jest uwzględnienie tych aspektów w działaniach zmierzających do nadania lub przywrócenia obszarom nowych funkcji, tak aby mogły służyć celom sportowym i rekreacyjnym.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wsparcie w ramach PI 9.2 zostało zaplanowane zgodnie z zapisami linii demarkacyjnej. Program zawiera ogólne zapisy dotyczące przykładowych typów projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym, natomiast szczegółowy zakres interwencji zostanie doprecyzowany na etapie opracowania dokumentów wdrożeniowych
46	Telewizja Polska S.A	8.5. Zapewnianie dostępu do zatrudnienia osobom poszukującym pracy i nieaktywnym zawodowo, w tym podejmowanie lokalnych inicjatyw na rzecz zatrudnienia oraz	<ul style="list-style-type: none"> • Indywidualne plany działania • warsztaty i szkolenia z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy • wsparcie psychologiczne dla osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo • pośrednictwo pracy, staże/praktyki zawodowe, subsydiowane zatrudnienie, wyposażenie/doposażenie stanowiska pracy • studia podyplomowe • wolontariat • szkolenia prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych w powiązaniu z potrzebami pracodawców • wsparcie adaptacyjne pracownika, który uzyskał zatrudnienie w ramach projektu, w tym w ramach zatrudnienia subsydiowanego, • wsparcie mobilności zawodowej osób pozostających bez zatrudnienia obejmujące 	1. Dodać działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) na rzecz aktywizacji zawodowej bezrobotnych, w szczególności osób młodych, długotrwale bezrobotnych, bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego, osób starszych, niepełnosprawnych, kobiet, osób z terenów wiejskich. Działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) polegające na informowaniu o warunkach życia i pracy w państwach UE/EOG i Szwajcarii oraz sytuacji na rynkach pracy tych państw, które stanowią atrakcyjną alternatywę dla rynku pracy w regionie Podkarpacia. STR: 137	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Działania informacyjno promocyjne mogą być elementem projektu, choć nie zawsze stanowią wydatek kwalifikowany

		wspieranie mobilności pracowników.	<p>szkolenia prowadzące do podniesienia, uzupełnienia lub zmiany kwalifikacji zawodowych w powiązaniu z potrzebami pracodawców połączone z usługami w ramach sieci EURES.</p> <p>Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).</p>	<p>UZASADNIENIE:</p> <p>Działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) na rzecz aktywizacji zawodowej bezrobotnych mogą stanowić istotny element kompleksowych programów podnoszenia zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo i poszukujących pracy w regionie.</p> <p>W przypadku województwa podkarpackiego działania medialne w tym zakresie są tym bardziej uzasadnione, że poziom mobilności zawodowej społeczeństwa tego regionu jest relatywnie niski.</p> <p>Ze względu na bardzo wysoki poziom bezrobocia w regionie niezbędne jest podjęcie wszelkich działań propagujących nowe formy zatrudnienia i aktywizujących zawodowo. Pobudzanie aktywności mieszkańców regionu, w tym zwłaszcza osób młodych, długotrwale bezrobotnych, bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego, osób starszych, niepełnosprawnych, kobiet, osób z terenów wiejskich, w szczególności za pośrednictwem mediów, może istotnie wpłynąć na skuteczność realizacji głównego celu priorytetu inwestycyjnego.</p>	
47	Telewizja Polska S.A	8.7. Samozatrudnienie, przedsiębiorczość oraz tworzenie nowych miejsc pracy.	<ul style="list-style-type: none"> • Bezzwrotne wsparcie w postaci dotacji dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, obejmujące także finansowe wsparcie pomostowe w początkowym okresie działalności – dla osób w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy • wsparcie zwrotne dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej. • wsparcie doradczo – szkoleniowe dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie 	<p>1. Dodać działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) ukierunkowane na wsparcie rozwoju przedsiębiorczości, w szczególności odnoszące się do zakładania działalności gospodarczej oraz początkowego okresu jej prowadzenia.</p> <p>STR: 143</p> <p>UZASADNIENIE:</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Działania informacyjno promocyjne mogą być elementem projektu, choć nie zawsze stanowią wydatek kwalifikowany</p>

			<p>działalności gospodarczej oraz osób, które rozpoczęły działalność gospodarczą w ramach projektów realizowanych niniejszym priorytecie, w początkowym okresie działalności.</p> <ul style="list-style-type: none"> wsparcie w postaci bezzwrotnych dotacji na spłatę pożyczki do 20% wartości pożyczki. <p>Wszystkie podmioty – z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).</p>	<p>Działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) mogą stanowić istotny element kompleksowych programów ukierunkowanych na wsparcie rozwoju przedsiębiorczości w regionie. Mogą być skutecznym sposobem budowania postaw przedsiębiorczych, w szczególności w stosunku do grup społeczeństwa cechujących się niską aktywnością zawodową.</p> <p>W przypadku województwa podkarpackiego działania medialne w tym zakresie są tym bardziej uzasadnione, że poziom bezrobocia w regionie jest ponadprzeciętnie wysoki.</p>	
48	Telewizja Polska S.A	8.8. Równouprawnienie płci oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego	<ul style="list-style-type: none"> Wsparcie tworzenia i funkcjonowania instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 (żłobki, kluby dziecięce) oraz innych form opieki nad dziećmi do lat 3 programy promujące elastyczne formy zatrudnienia: organizacja indywidualnych szkoleń podczas przerwy w wykonywaniu zawodu spowodowanej rodzicielstwem w celu zapobiegania dezaktualizacji kwalifikacji zawodowych refundacja kosztów opieki nad dziećmi w czasie trwania szkoleń wdrażanie elastycznych form zatrudnienia w przedsiębiorstwach: zakup niezbędnego sprzętu/oprogramowania umożliwiającego pracownikom pracę na odległość oraz przeszkolenie personelu zwrot kosztów na przystosowanie stanowiska pracy do potrzeb osoby niepełnosprawnej refundacja kosztów opieki nad dzieckiem lub osobą zależną tworzenie i funkcjonowanie centrów co-workingu/laboratoriów pracy <p>Wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób prowadzących działalność gospodarczą lub</p>	<p>1. Dodać działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) na rzecz promocji usług opieki nad dziećmi do 3 roku życia i osób starszych, wdrażania i umacniania elastycznych form zatrudnienia w przedsiębiorstwach i w świadomości potencjalnych pracowników. Działania medialne promujące równość kobiet i mężczyzn, piętnujące dyskryminację ze względu na płeć, pochodzenie etniczne lub rasowe, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek, a także orientację seksualną, promujące zasadę zrównoważonego rozwoju oraz wspierające politykę społeczeństwa informacyjnego.</p> <p>STR: 146</p> <p>UZASADNIENIE:</p> <p>Działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) mogą być istotnym elementem promocji usług opieki nad dziećmi do 3 roku życia i osób starszych, wdrażania i umacniania elastycznych form zatrudnienia w przedsiębiorstwach i w świadomości potencjalnych pracowników oraz równości w</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Działania informacyjne promocyjne mogą być elementem projektu, choć nie zawsze stanowią wydatek kwalifikowany</p>

			oświatową na podstawie przepisów odrębnych).	dostępie do zatrudnienia. W przypadku Polski działania medialne w tym zakresie są szczególnie uzasadnione ze względu na negatywne trendy demograficzne i relatywnie wysoki poziom nierówności w dostępie do zatrudnienia.	
49	Telewizja Polska S.A	8.10. Aktywne i zdrowe starzenie się	<ul style="list-style-type: none"> • Promocja zdrowego trybu życia poprzez edukację zdrowotną i prośrodowiskową • szkolenia z zakresu edukacji zdrowotnej prowadzące do rozwoju postaw prozdrowotnych i prośrodowiskowych • wsparcie psychologiczne • szkolenia przekwalifikujące pracowników długotrwale pracujących w warunkach szkodliwych, przygotowujące do kontynuowania pracy na stanowiskach o mniejszym obciążeniu dla zdrowia • szkolenia i doradztwo w zakresie zarządzania wiekiem w przedsiębiorstwie • dofinansowanie wyposażenia lub wyposażenia stanowisk pracy dostosowanych do potrzeb pracowników w starszym wieku lub niepełnosprawnych • dofinansowanie aktywnego spędzania wolnego czasu pracowników • współfinansowanie programów profilaktycznych pozwalających na utrzymanie osób zatrudnionych w zdrowiu, a tym samym wydłużenie okresu ich aktywności zawodowej w tym: <ul style="list-style-type: none"> ○ badania przesiewowe ○ badania w kierunku chorób zawodowych • współfinansowanie rehabilitacji leczniczej/medycznej ułatwiającej osobom w wieku produkcyjnym powrót do pracy lub utrzymanie aktywności zawodowej. <p>Wszystkie podmioty - z wyłączeniem osób fizycznych (nie dotyczy osób</p>	<p>1. Dodać działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) w zakresie profilaktyki zdrowotnej, rehabilitacji oraz wczesnej diagnostyki, w szczególności w odniesieniu do chorób układu krążenia, układu kostno-stawowo-mięśniowego, układu oddechowego, chorób psychicznych i nowotworów, które są przyczyną zbyt szybkiego opuszczania rynku pracy.</p> <p>STR: 156</p> <p>UZASADNIENIE:</p> <p>Działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) w zakresie profilaktyki zdrowotnej, rehabilitacji oraz wczesnej diagnostyki powinny stanowić element kompleksowych programów profilaktyki zdrowotnej, ukierunkowanych na poprawę stanu zdrowia i jakości życia jako czynników umożliwiających wydłużenie aktywności zawodowej mieszkańców regionu.</p> <p>Przykładem może być promocja zdrowego stylu życia, motywowanie mieszkańców regionu do udziału w badaniach przesiewowych, w szczególności w zakresie chorób nowotworowych, oraz uświadamianie im czynników ryzyka (zwłaszcza w miejscu pracy). Działania medialne w tym zakresie są szczególnie istotne, ponieważ stanowią element długookresowej edukacji zdrowotnej</p>	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Działania informacyjno promocyjne mogą być elementem projektu, choć nie zawsze stanowią wydatek kwalifikowany

			<p>prowadzących działalność gospodarczą lub oświatową na podstawie przepisów odrębnych).</p>	<p>społeczeństwa.</p> <p>Efektywność kosztowa działań edukacyjnych i profilaktycznych jest zazwyczaj wyższa niż w przypadku inwestycji w tradycyjną infrastrukturę zdrowotną. Ponadto działania profilaktyczne, w tym medialne, przynoszą długookresowe korzyści społeczne z punktu widzenia starzenia się w dobrym zdrowiu i kontynuowania aktywności zawodowej w zaawansowanym wieku.</p>	
50	Telewizja Polska S.A	<p>9.2. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Uporządkowanie i zagospodarowanie przestrzeni publicznych, • zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni na cele publiczne i/lub gospodarcze, • poprawa środowiska i estetyki przestrzeni miejskiej oraz udostępnienie terenów dla mieszkańców, • systemy poprawy bezpieczeństwa publicznego, • dostosowanie istniejącej zabudowy publicznej do celów gospodarczych, społecznych, edukacyjnych, kulturalnych, turystycznych, itp. • Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, stowarzyszenia i porozumienia • jednostki organizacyjne JST posiadające osob. prawną • administracja rządowa • inne jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną • partnerzy społeczni i gospodarczy np. organizacje pozarządowe • jednostki badawczo- rozwojowe, • instytucje kultury • kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych • spółdzielnie mieszkaniowe • wspólnoty mieszkaniowe • towarzystwa budownictwa społecznego 	<p>1. Dodać działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) stanowiące element kompleksowych programów rewitalizacji społecznej i terytorialnej, uwzględniających wymiar społeczny, gospodarczy i infrastrukturalny.</p> <p>STR: 168</p> <p>UZASADNIENIE:</p> <p>Działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) powinny stanowić element kompleksowych programów rewitalizacji społecznej, towarzyszących rewitalizacji fizycznej. W szczególności dotyczy to programów ukierunkowanych na poprawę jakości życia mieszkańców oraz ożywienie gospodarcze i społeczne zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich, mających na celu nadawanie lub przywracanie tym obszarom funkcji gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, społecznych i kulturalnych. Działania medialne w tym zakresie są szczególnie istotne, ponieważ przyczyniają się do aktywizacji i integracji społeczeństwa regionu i społeczności lokalnych.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Ze względu na ograniczone środki w ramach PI 9.2 RPO WP 2014-2020, i zapisy linii demarkacyjnej nie przewiduje się rozszerzania katalogu beneficjentów i typów projektów w ramach wskazanego priorytetu inwestycyjnego.</p> <p>Wsparcie w ramach priorytetu inwestycyjnego 9.2 przekazywane będzie wyłącznie na projekty dotyczące kompleksowej rewitalizacji wspieranej z dwóch funduszy – wybierane w oparciu o Lokalne Plany Rewitalizacji (działania inwestycyjne z EFRR podporządkowane rozwiązywaniu zdiagnozowanych problemów społecznych).</p>
51	Telewizja Polska S.A	<p>9.5. Integracja społeczności marginalizowanych, takich</p>	<ul style="list-style-type: none"> • sfinansowanie nauki języka polskiego dla cudzoziemców • dofinansowanie zatrudnienia w szkole, w przedszkolu w charakterze pomocy nauczyciela, 	<p>1. Dodać działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) stymulujące aktywność społeczną i zawodową oraz</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zgodnie z zapisami linii demarkacyjnej, wsparcie dla</p>

		<p>jak Romowie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • asystenta edukacji romskiej • sfinansowanie lokalnych programów szczepliń ochronnych • dofinansowanie działalności pielęgniarek środowiskowych • szkolenia dotyczące życia w rodzinie planowania rodziny, przebiegu ciąży i opieki nad noworodkiem) • aktywizacja kobiet romskich • sfinansowanie indywidualnych konsultantów społeczno – zawodowych w zakresie poruszania się po rynku pracy • subsydiowanie zatrudnienie, szkolenia, organizacja staży zawodowych, prac interwencyjnych, • działania integracyjne skierowane do mniejszości etnicznych i narodowych • Jednostki samorządu terytorialnego oraz ich jednostki organizacyjne, • organizacje pozarządowe działające w obszarze pomocy i integracji społecznej 	<p>samodzielność społeczności marginalizowanych, etnicznych i narodowych.</p> <p>STR: 183</p> <p>UZASADNIENIE:</p> <p>Działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) powinny stanowić element kompleksowych programów ukierunkowanych na integrację i aktywizację społeczną oraz zawodową społeczności marginalizowanych, etnicznych i narodowych. Przykład działań medialnych stanowią audycje telewizyjne kierowane do mniejszości narodowych i nadawane w ich językach.</p>	<p>mniejszości romskiej wdrażane będzie w ramach programu krajowego (POWER). W ramach RPO WP zrezygnowano z wdrażania PI 9.5. Wsparcie dla mniejszości innych niż Romska może być realizowane w ramach PI 9.4 (Aktywna integracja).</p> <p>Działania informacyjne promocyjne mogą być elementem projektu, choć nie zawsze stanowią wydatek kwalifikowany</p>
52	Telewizja Polska S.A	<p>9.8. Wspieranie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw w społecznych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Komplementarna realizacja usług wspierających podmioty ekonomii społecznej przez akredytowane instytucje wsparcia ekonomii społecznej. • realizacja bezzwrotnych instrumentów finansowych udzielanych m.in. na tworzenie przedsiębiorstw społecznych i miejsc pracy w nich oraz na działalność integracyjną i w sferze pożytku publicznego, • wspieranie lokalnych partnerstw na rzecz rozwoju ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej (wsparcie działań na rzecz samoorganizacji i federalizacji sektora, regionalne spotkania ES i PS oraz innych platform współpracy, • współfinansowanie koordynacji działań w zakresie ekonomii społecznej, • realizacja regionalnych i lokalnych kampanii społecznych informujących o ekonomii społecznej, promujących jej idee, pozytywny wizerunek i kształtujących postawy konsumenckie, we współpracy z organizacjami samorządowymi, • realizacja regionalnych i lokalnych programów edukacji o i dla ekonomii społecznej w systemie edukacji pozaformalnej, prowadzonej przez 	<p>1. Dodać działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) wspierające budowanie, w szczególności samoorganizację, sektora ekonomii społecznej i służące jego wzmocnieniu.</p> <p>STR: 195</p> <p>UZASADNIENIE:</p> <p>Działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) stanowią element wspierania rozwoju sektora przedsiębiorczości społecznej, służą upowszechnianiu stosowania narzędzi ekonomii społecznej w działaniach na rzecz włączenia społecznego i walki z ubóstwem w regionie.</p> <p>Działania medialne mogą istotnie przyczynić się do popularyzacji i rozwoju sektora przedsiębiorczości społecznej oraz aktywizacji</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Działania informacyjne promocyjne mogą być elementem projektu, choć nie zawsze stanowią wydatek kwalifikowany</p>

			<p>organizacje pozarządowe, samorządy lokalne, instytucje rynku pracy, instytucje kultury, media, a skierowanych do dzieci, młodzieży, osób dorosłych, samorządów lokalnych, organizacji pozarządowych i biznesu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jednostki samorządu terytorialnego oraz ich jednostki organizacyjne • organizacje pozarządowe i inne podmioty działające w obszarze pomocy i integracji społecznej oraz w sektorze ekonomii społecznej • Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej 	<p>społeczeństwa na rzecz włączenia społecznego i walki z ubóstwem w regionie. Są niezbędnym elementem kompleksowych programów wsparcia ekonomii społecznej ze względu na zidentyfikowaną w Polsce niską rozpoznawalność ES i jej podmiotów oraz oferowanych przez nie produktów.</p>	
53	Szpital Specjalistyczny w Brzozowie Podkarpacki Ośrodek Onkologiczny im. Ks. B. Markiewicza	2.7. Oś priorytetowa VII. Integracja społeczna str. 188	<p><u>Główne typy beneficjentów</u></p> <p>zakłady opieki zdrowotnej, działające w publicznym systemie ochrony zdrowia, dla których organem założycielskim jest samorząd województwa (z wyłączeniem państwowego ratownictwa medycznego)</p> <p><u>Proponowana zmiana</u></p> <p>zakłady opieki zdrowotnej, działające w publicznym systemie ochrony zdrowia (z wyłączeniem państwowego ratownictwa medycznego)</p>	<p>Istniejący zapis w projekcie RPO ograniczy dostępność do środków na inwestowanie w infrastrukturę zdrowotną wyłącznie dla publicznych zoz podległych samorządowi wojewódzkiemu. Po zmianie treści zapisu z dofinansowania skorzystają również publiczne zoz, dla których organem założycielskim jest samorząd powiatowy.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapis zostanie ujednoczony tak, aby nie budził wątpliwości.</p>
54	Gmina Jasło	Sekcja 2 Strona 188	<p>Główne typów beneficjentów</p> <p>*zakłady opieki zdrowotnej, działające w publicznym systemie ochrony zdrowia</p>	<p>zawężenie grona beneficjentów tylko do zakładów opieki zdrowotnej, dla których organem założycielskim jest samorząd województwa pozbawia szpitale powiatowe (Szpital Specjalistyczny w Jasle) możliwości aplikowania o środki w ramach RPO WP 2014-2020</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapis zostanie ujednoczony tak, aby nie budził wątpliwości.</p>
55	Stowarzyszenie na rzecz Innowacyjności i Transferu Technologii „HORYZONTY”		<p>Prośba o dopisanie organizacji pozarządowych w grupie beneficjentów dotyczy wszystkich działań, w których zostały one pominięte.</p>		<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>NGO są beneficjentem szeregu PI w ramach RPO trudno jednak odnieść się do uwagi bez konkretnego wskazania, w jakim PI i dlaczego NGO, powinny być uwzględnione, jako beneficjent wsparcia.</p>

56	Fundacja SOS Zycie	Str.33 INTEGRACJA SPOŁECZNA Obecna sytuacja	Do pkt 8 „d”dodac – mammografy cyfrowe	To jest aparat rentgenowski stosowany wyłącznie do diagnostyki piersi u kobiet, wykorzystywany w profilaktyce raka piersi oraz dalszej diagnostyki i leczenia raka piersi. Vide Strategia Województwa Podkarpackiego 2014-2020	UWAGA UWZGLĘDNIONA Proponowany zapis zostanie dodany.
57	Fundacja SOS Zycie	Str. 38 Oczekiwane efekty	Dodać treść dostępności do programów profilaktycznych celem wydłużenia aktywności zawodowej mieszkańców województwa i zmniejszenia umieralności na nowotwory, zmniejszenia kosztów leczenia późno wykrytych nowotworów, zmniejszenie kosztów społecznych /wykluczenia/ oraz zwiększenie pięcioletnich przeżyć osób chorych na nowotwory.	W strategii województwa jest ujęta polityka zdrowotna, w której nacisk jest położony na profilaktykę chorób nowotworowych w celu zmniejszenia umieralności zmniejszenia kosztów leczenia późno wykrytych nowotworów, zmniejszenie kosztów społecznych /wykluczenia/ oraz zwiększenie pięcioletnich przeżyć osób chorych na nowotwory	UWAGA UWZGLĘDNIONA Proponowany zapis zostanie dodany.
58	Gmina Miasta Sanok	2.6. Oś priorytetowa VI. Regionalny Rynek Pracy Str. 162 - 165	W ramach niniejszej osi priorytetowej wśród przykładowych projektów powinny pojawić się przedsięwzięcia koncentrujące się na wsparciu powstawania mikro, małych i średnich przedsiębiorstw, ale działających w oparciu o określone branże gospodarcze. Zacieśnienie katalogu określonych branż działalności gospodarczej mogłoby bazować na specjalnościach regionalnych charakterystycznych dla Podkarpacia.	Potrzeba ściślejszego określenia branż gospodarczych charakterystycznych dla Podkarpacia podyktowana jest głównie koniecznością skierowania funduszy na te gałęzie gospodarcze, które faktycznie przyniosą trwały wzrost gospodarczy w regionie. Wspieranie przedsiębiorstw o określonym profilu pozwoli na wyeliminowanie zjawiska dotowania takich przedsięwzięć, które nie mają racji bytu ze względu na brak odbiorców dla ich produktów, lub dla przedsięwzięć mają znikomy lub niewielki wpływ na podniesienie konkurencyjności regionu.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Na etapie przygotowania Programu wprowadzanie szczegółowych rozwiązań i zapisów dotyczących typów projektów, beneficjentów czy grup docelowych nie jest zasadne. Proponowane rozwiązania będą brane pod uwagę przy wypracowywaniu szczegółowych zapisów, jakie znajda się w uszczegółowieniu Programu oraz w dokumentach określających kryteria dla poszczególnych konkursów.
59	Gmina Miasta Sanok	2.7 Oś Priorytetowa VII. Integracja Społeczna Str. 185 - 188	W osi priorytetowej poświęconej integracji społecznej powinny zostać uwzględnione projekty z zakresu tworzenia mieszkalnictwa wspomaganego dla ludzi młodych chcących osiedlić się w danym mieście lub miejscowości. Takie budynki mogłyby mieć charakter lokali rotacyjnych	Potrzeba tworzenia tego typu zasobu mieszkaniowego jest podyktowana głównie pilną potrzebą przeciwdziałania negatywnym skutkom odpływu młodych ludzi z regionu, którzy nie mając perspektyw związanych z zaspokojeniem podstawowych potrzeb mieszkaniowych wybierają inne regiony kraju lub kraje Unii Europejskiej. Efektem tego zjawiska jest utrata młodych dobrze wykształconych ludzi i	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W ramach PI 9.1 istnieje możliwość realizacji wsparcia na rzecz mieszkalnictwa wspomaganego. Są to jednak działania skierowane do konkretnych grup mających określone trudności. Wsparcie w

				pogłębiające się problemy demograficzne regionu.	zakresie proponowanym przez zgłaszającego uwagę nie jest możliwe na gruncie obecnie obowiązujących zapisów linii demarkacyjnej.
60	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Projektant” w Rzeszowie	<i>Osi priorytetowej VII. Integracja społeczna</i>	Wnioskujemy aby w ramach <i>Osi priorytetowej VII. Integracja społeczna</i> ujęto Spółdzielnie Mieszkaniowe jako beneficjentów we wszystkich projektach inwestycyjnych w ramach tej Osi a nie tylko w projekcie 9.2.	<p>Spółdzielnie Mieszkaniowe w wyniku swojej działalności nie mogą odnosić korzyści majątkowych kosztem swoich członków a ich celem jest zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych i innych potrzeb członków oraz ich rodzin.. Spółdzielnie w swojej działalności statutowej przewidują również prowadzenie działalności związanej z kulturą, rekreacją i sportem.</p> <p>W związku ze zjawiskiem starzenia się mieszkańców osiedli spółdzielczych wzrasta zapotrzebowanie na usługi w zakresie opieki, rehabilitacji, rekreacji i wypoczynku dla tych osób, a także wymaga to rozwoju niezbędnej infrastruktury w tym zakresie. Spółdzielnie Mieszkaniowe budują i zarządzają domami seniora, domami kultury, świetlicami, które działają na rzecz osób starszych.. Domy te ułatwiają, codzienne funkcjonowanie osobom starszym, ale również zapobiegają ich wykluczeniu społecznemu oraz pomagają im w integracji ze środowiskiem zamieszkania oraz poprawiają ich aktywność. Spółdzielnie realizują działalność kulturalno oświatową na rzecz swoich członków i ich rodzin, poprzez prowadzenie zajęć w świetlicach, na placach zabaw, boiskach sportowych itp.</p> <p>Wszystkie te działania a zwłaszcza realizacja domów mieszkalnych, w których osoby starsze oprócz własnego mieszkania miałyby zapewnioną dodatkową opiekę, tereny wypoczynkowe i rekreacyjne wokół budynku itp. wymagają dodatkowych środków finansowych, które mogą być pozyskane właśnie w ramach Funduszy Europejskich, jednak Spółdzielnie nie są beneficjentami większości działań Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 (RPO WP).</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe zostaną dopisane jako potencjalni beneficjenci do PI 9.7.</p> <p>Nie jest możliwe uwzględnienie spółdzielni mieszkaniowych we wszystkich priorytetach inwestycyjnych osi VIII Integracja społeczna ponieważ działania nie są kierowane do takiego typu beneficjentów.</p> <p>Działalność kulturalno-oświatowa nie jest przedmiotem interwencji w ramach EFS w obszarze CT 9.</p>
61	Stowarzyszenie B-4	Str. 38: 1.Zwiększenie szans na	1.Zwiększenie szans na zatrudnienie, obniżenia poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego w	W proponowanych efektach brakuje informacji nt. zwiększenia liczby miejsc w DPS, co wynika z przedstawionych wyzwań – wyzwanie nr 2:„Poprawa dostępu do usług społecznych (w	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Poprawa dostępu do usług</p>

		<p>zatrudnienie, obniżenia poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego w regionie</p> <p>2.Zwiększenie roli PES w przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu oraz zwiększenie zatrudnienia w PES,</p> <p>3.Zmodernizowanie kluczowych elementów istniejącej infrastruktury ochrony zdrowia wynikających z diagnozy oraz poprawa stanu wyposażenia podmiotów leczniczych w specjalistyczny i wysokospecjalistyczny sprzęt medyczny, w celu zaspokojenia potrzeb pacjentów i zwiększenia jakości i dostępności usług medycznych oraz wydłużenia aktywności zawodowej</p>	<p>regionie</p> <p>2.Zwiększenie roli PES w przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu oraz zwiększenie zatrudnienia w PES,</p> <p>3.Zmodernizowanie kluczowych elementów istniejącej infrastruktury ochrony zdrowia wynikających z diagnozy oraz poprawa stanu wyposażenia podmiotów leczniczych w specjalistyczny i wysokospecjalistyczny sprzęt medyczny, w celu zaspokojenia potrzeb pacjentów i zwiększenia jakości i dostępności usług medycznych oraz wydłużenia aktywności zawodowej mieszkańców województwa</p> <p>4.Zwiększenie liczby miejsc w domach pomocy społecznej</p> <p>5.Przywrócenie dotychczasowych funkcji zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i środowiskowo obszarów miejskich.</p>	<p>tym mieszkalnictwa wspomaganego) i zdrowotnych (w szczególności dla osób starszych) w regionie, w tym zmniejszenie obciążenia instytucji pomocy społecznej”.</p>	<p>społecznych nie jest realizowane jedynie poprzez zwiększenie liczby miejsc w DPS.</p> <p>Zostanie wprowadzony efekt uwzględniający zdefiniowany obszar usług społecznych.</p>
--	--	--	---	---	--

		<p>mieszkańców województwa</p> <p>4. Przywrócenie dotychczasowych funkcji zdegradowanych społecznie, ekonomicznie i środowiskowo obszarów miejskich.</p>			
62	Stowarzyszenie B-4	<p>Str. 68; Zapis dotyczący priorytetu 9.1:</p> <p>Poprawa jakości infrastruktury ochrony zdrowia w województwie</p> <p>Poprawa jakości infrastruktury społecznej w województwie</p> <p>Oczekiwana liczba osób korzystających z ulepszonych usług opieki zdrowotnej</p>	Oczekiwana liczba osób korzystających z usług społecznych	<p>Jeden wskaźnik rezultatu przyporządkowano do dwóch celów szczegółowych. Wskaźnik ten nie wyczerpuje zakresu podanych celów, ponieważ nie uwzględnia klientów usług społecznych, które obejmują znacznie szerszy katalog niż tylko usługi zdrowotne.</p> <p>Proponuje się dodanie wskaźnika mierzącego stopień korzystania z infrastruktury społecznej. Dzięki temu możliwe będzie kompleksowe monitorowanie realizacji założonych celów.</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapisy Programu zostaną skorygowane.</p>
63	Stowarzyszenie B-4	<p>Str. 68; Zapis dotyczący priorytetu 9.3:</p> <p>Wzrost skali świadczonych usług użyteczności publicznej świadczonych przez przedsiębiorst</p>	Oczekiwana liczba osób korzystających z infrastruktury ekonomii społecznej	Nie zaproponowano wskaźnika rezultatu mierzącego stopień realizacji wskazanego celu	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zgodnie z linią demarkacyjną działania z zakresu wsparcia inwestycyjnego przedsiębiorstw społecznych powinny być realizowane w ramach PI 3.3. PI 9.3 zostanie usunięty, a działania zostaną przeniesione do osi I RPO WP 2014-2020.</p>

		wa społeczne			
64	Stowarzyszenie B-4	<p>Str. 188</p> <p>Przykładowe typy projektów...:</p> <p>- roboty budowlane i/lub wyposażenie infrastruktury pomocy społecznej</p>	- zakup/roboty budowlane i/lub wyposażenie infrastruktury pomocy społecznej	<p>Nieuwzględnienie możliwości dokonywania zakupów lokalowych w ramach przedsięwzięć inwestycyjnych z zakresu integracji społecznej stanowi element dyskryminujący oraz ograniczający działalność instytucji działających w obszarze włączenia społecznego.</p> <p>Baza lokalowa stanowi podstawę świadczenia usług potrzebnych osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym i dyskryminowanym. Ze względu na szczególne potrzeby poszczególnych grup tych osób – np. niepełnosprawnych, chorych, konieczne jest, by budynki i lokale znajdowały się w centrach ośrodków miejskich, w miejscach dobrze skomunikowanych, do których jest łatwy i bezpośredni dostęp. Tymczasem w centrach miast nie ma placów lub działek budowlanych, na których można byłoby wybudować potrzebny lokal. Ponadto proces zakupu i wyremontowania lokalu jest krótszy niż i w większości przypadków mniej kapitałochłonny niż budowa i rozbudowa budynków i lokali.</p> <p>Ponadto należy wziąć pod uwagę, że istnieją przypadki, w których posiadane dotychczasowe zasoby lokalowe w wyniku stałej eksploatacji bądź też czynników zewnętrznych nie nadają się na dalsze prowadzenie tego typu działalności.</p> <p>Innym aspektem jest ograniczoność miejsca – w związku z poszerzaniem zakresu działalności, oferowania nowych usług oraz zwiększania liczby klientów instytucji, podmioty świadczące usługi na rzecz aktywizacji społecznej borykają się z trudnościami lokalowymi, ograniczającymi ich potencjał i możliwości.</p> <p>Działania zakupowe i adaptacyjne wpisują się w silnie akcentowaną działalność rewitalizacyjną, ponieważ już istniejącym budynkom i lokalom nadawana jest nowa jakość użytkowa bądź są one przywracane do stanu użyteczności.</p> <p>W kontekście zakupu i adaptacji lokali nie może być także mowy o zwiększaniu kubatury, ponieważ nie jest to działalność budowlana,</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Kwestie dotyczące kwalifikowania wydatków uregulowane będą na etapie przygotowania szczegółowych dokumentów wdrożeniowych do Programu.</p>

				zwiększająca zasoby budynków i budowli.	
65	Stowarzyszenie B-4	<p>Str. 188 Główne typy beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, stowarzyszenia i porozumienia i spółki - inne jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną - zakłady opieki zdrowotnej, działające w publicznym systemie ochrony zdrowia, dla których organem założycielskim jest samorząd województwa (z wyłączeniem państwowego ratownictwa medycznego) 	<ul style="list-style-type: none"> - jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, stowarzyszenia i porozumienia i spółki - inne jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną - zakłady opieki zdrowotnej, działające w publicznym systemie ochrony zdrowia, dla których organem założycielskim jest samorząd województwa (z wyłączeniem państwowego ratownictwa medycznego) - stowarzyszenia, przedsiębiorstwa społeczne, NGO 	<p>Nieuwzględnienie wśród możliwych beneficjentów NGO wyklucza dużą liczbę instytucji prowadzących działalności z zakresu świadczenia usług okołomedycznych i opiekuńczych. Ich obecność stanowi element wspomagający wymienione typy organizacyjne ośrodków publicznej opieki zdrowotnej. Ze względu na większą dostępność są one cenione przez odbiorców świadczeń medycznych i opiekuńczych. Nierzadko opierają się na pracy wolontariackiej, co sprawia, że ich pracownicy cechują się bardzo indywidualnym i empatycznym podejściem do potrzeb swoich klientów. Starzenie się społeczności Podkarpacia będzie prowadzić do systematycznego wzrostu zapotrzebowania na usługi medyczne, okołomedyczne i opiekuńcze, co w kontekście obserwowanych niekorzystnych zjawisk w publicznej służbie zdrowia (np. wydłużanie kolejek po świadczenia, niewystarczająca liczba personelu) będzie prowadzić do zatorów i pojawiania się wąskich gardeł w zakresie świadczenia usług medycznych. Ponadto ze względów finansowych dostępność świadczeń prywatnych dla wielu mieszkańców Podkarpacia jest ograniczona.</p> <p>Działalność NGO i przedsiębiorstw społecznych nie ogranicza się tylko do usług okołomedycznych i opiekuńczych, ale realizują one szereg działań z zakresu włączenia społecznego. Ponadto dzięki dokładnej znajomości środowiska, w którym pracują i potrzeb, jakie na danym terenie występują, mogą one prowadzić tzw. działalność celowaną, ukierunkowaną na niwelację konkretnych problemów występujących w danej społeczności i na danym obszarze.</p> <p>Pominięcie tego typu instytucji świadczy o wykluczeniu ich z prowadzenia działalności na rzecz integracji społecznej i braku wsparcia instytucjonalnego dla ich wysiłków w zakresie poprawy infrastruktury społecznej. Jest to działanie krzywdzące dla NGO i podmiotów ekonomii społecznej.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapisy zostaną doprecyzowane w taki sposób, aby NGO mogły być jednym z typów beneficjentów w ramach PI.</p>

				<p>Ponadto uwzględnienie wśród głównych beneficjentów tylko podmiotów publicznych nie wpisuje się w postulat deinstytucjonalizacji i wspierania inicjatyw oddolnych. Warto zauważyć że w modelu funkcjonującym w krajach Europy Zachodniej inicjatywy na rzecz integracji społecznej stanowią domenę NGO i podmiotów ekonomii społecznej (w tym spółdzielni), dzięki czemu osiągnięta jest większa efektywność działań i uniezależnienie ich od administracji publicznej.</p>	
66	Stowarzyszenie B-4	<p>Str. 188</p> <p>Główne grupy docelowe:</p> <p>- osoby w wieku produkcyjnym, które ze względu na swoją niezdolność do pracy chcą powrócić na rynek pracy poprzez rehabilitację medyczną</p>	<p>- osoby w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym, które ze względu na swoją niezdolność do pracy chcą powrócić na rynek pracy poprzez rehabilitację medyczną</p>	<p>Brak uwzględnienia osób w wieku poprodukcyjnym w grupie docelowej w obszarze świadczenia rehabilitacji medycznej jest przejawem dyskryminacji tych osób i ich potrzeb. Ponadto w podgrupie: osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i ubóstwem (osoby zależne oraz osoby opiekujące się osobami zależnymi) nie jest wyraźnie wspomniane, czy grupa ta obejmuje osoby starsze.</p> <p>W odniesieniu do obszaru tematycznego osi, tj. integracji społecznej potrzeby osób starszych należy rozpatrywać w dwóch obszarach:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) uczestnictwa w rynku pracy jako sposobu włączenia społecznego 2) innych potrzeb społecznych <p>ad. 1) Wejście w wiek emerytalny nie stanowi ograniczenia dla uczestnictwa w rynku pracy. W społeczności Podkarpacia obserwowane jest zjawisko aktywnego uczestnictwa znaczącej części osób w wieku poprodukcyjnym w rynku pracy (bardzo często na część etatu lub w charakterze np. konsultanta). Przyczynami tego zjawiska są m.in. względy finansowe oraz wartość dojrzałych pracowników – np. posiadana wiedza i doświadczenie lub brak młodych pracowników o pożądanym na rynku pracy kwalifikacjach (sytuacja taka obserwowana jest np. w służbie zdrowia). Praca osób w wieku poprodukcyjnym dla wielu z nich stanowi istotny element zachowania sprawności społeczno-intelektualnej i dobrej jakości życia.</p> <p>Dlatego też ważnym jest równe traktowanie tej grupy i umożliwienie im dostępu do usług</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapisy Programu w sposób ogólny odnoszą się do grup docelowych, jakie będą obejmowane wsparciem w Programie, nie jest zasadne wymienianie każdej podgrupy osób, które mogą być odbiorcami usług ze względu na swoją sytuację społeczno-życiową.</p>

				<p>rehabilitacji medycznej poprawiającej jakość życia i umożliwiającej uczestnictwo w rynku pracy.</p> <p>ad. 2) osoby starsze wymagają narzędzi i wsparcia umożliwiającego włączenie lub zapobieganie wykluczeniu społecznemu, wynikającego z ograniczeń wiekowych i związanych z tym problemów. Zaproponowane działania i opisy grup docelowych pomijają potrzeby osób starszych w zakresie dostępu do usług społecznych, w tym innych niż opieka medyczna i około medyczna, tj. np. szkolenia, kursy, zajęcia aktywizujące, sportowe czy zwiększające aktywność towarzyską. Tymczasem są to nieodzowne elementy w procesie aktywnego starzenia się i pełni aktywności społecznej. Starzenie się społeczeństwa wymusza zintegrowane podejście do potrzeb osób starszych, ponieważ nie można dopuścić do sytuacji, w której będą się czuły zmarginalizowane, odrzucone, pozostawione same sobie. W ludziach starszych tkwi ogromny potencjał rozwojowy, wynikający z posiadanego doświadczenia, niejednokrotnie zaprzepaszczany na rzecz rozwiązań technologicznych. Osoby starsze w zderzeniu z nowoczesnymi technologiami często są bezradne i zagubione, a co za tym idzie konieczne jest ich aktywne włączanie w także w tym zakresie.</p> <p>NGO i przedsiębiorstwa społeczne dysponują szerokim katalogiem instrumentów wspierających aktywne starzenie się, co przy znajomości potrzeb środowiska, a w którym działają pozwala im na skuteczne wspieranie włączenia społecznego osób starszych.</p> <p>Bez uwzględnienia szerokiej gamy potrzeb osób starszych zarówno z zakresu włączenia społeczno-zawodowego jak i tylko społecznego niemożliwym jest efektywne gospodarowanie kapitałem ludzkim Podkarpacia.</p>	
67	Stowarzyszenie B-4	Str. 189 W ramach priorytetu realizowane będą również	W ramach priorytetu realizowane będą również projekty w formule wiązek projektów. Wsparcie inwestycyjne w ramach niniejszego priorytetu powinno być powiązane ze wsparciem w ramach	Wykluczenie infrastruktury związanej z ochroną zdrowia z możliwości finansowania wydaje się niezasadne, ze względu na obserwowane potrzeby inwestycyjne w tym zakresie. Obserwowane tendencje demograficzne, tj.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Infrastruktura ochrony zdrowia nie jest wyłączona z możliwości finansowania w ramach RPO.

		projekty w formule wiązek projektów. Wsparcie inwestycyjne w ramach niniejszego priorytetu powinno być powiązane ze wsparciem w ramach PI 9.7 (EFS) – nie dotyczy infrastruktury w obszarze ochrony zdrowia	PI 9.7 (EFS) – włącznie z infrastrukturą w obszarze ochrony zdrowia oraz infrastrukturą związaną z usługami społecznymi.	starzenie się społeczeństwa i zmniejszenie udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, wymuszają łączne traktowanie infrastruktury społecznej oraz związanej z ochroną zdrowia. Potrzeby w tym zakresie będą stale rosły, dlatego też podejmowane działania inwestycyjne powinny wychodzić naprzeciw oczekiwaniom społecznym, a nawet wyprzedzać pewne trendy.	Zapisy dotyczące konieczności powiązania wsparcia EFRR z EFS zostały w Programie opisane w sposób wystarczający.
68	Stowarzyszenie B-4	Str. 190 Wskaźnik: Liczba wybudowanych / przebudowanych / rozbudowanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społeczno-zawodowej	Liczba zakupionych, zmodernizowanych, wybudowanych/ przebudowanych / rozbudowanych obiektów, w których realizowane są usługi aktywizacji społecznej	Proponowany wskaźnik nie uwzględnia obiektów zakupionych i zmodernizowanych obiektów.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Kwestie dotyczące kwalifikowania wydatków uregulowane będą na etapie przygotowania szczegółowych dokumentów wdrożeniowych. Na tym etapie prac nad Programem nie jest zasadne tworzenie wskaźników, które określać będą rodzaje kwalifikowanych wydatków. Wskaźniki przyjęte w Programie są zgodne z Wspólną Listą Wskaźników przygotowaną przez MIIR.
69	Stowarzyszenie B-4	Str. 190	Liczba wspartych podmiotów realizujących inwestycje z zakresu infrastruktury społecznej	Proponuje się dodanie wskaźnika uwzględniającego podmioty realizujące inwestycje z zakresu, infrastruktury społecznej, dzięki czemu możliwe będzie monitorowanie liczby podmiotów realizujących wspomniane inwestycje.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W Programie zawarto wskaźnik, który odnosi się do obiektów, w których realizowane są usługi społeczne. Inwestycje infrastrukturalne w zakresie pomocy i integracji społecznej
70	Stowarzyszenie B-4	Str 197: Przykładowe	- zakup nieruchomości/ roboty budowlane i/lub wyposażenie infrastruktury przedsiębiorstw	W kontekście postulatu o włączeniu do grona beneficjentów przedsiębiorstw społecznych i NGO, niezmiernie ważnym jest umożliwienie tych	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Kwestie dotyczące kwalifikowania

		<p>typy projektów...:</p> <ul style="list-style-type: none"> - roboty budowlane i/lub wyposażenie infrastruktury przedsiębiorst w społecznych 	<p>społecznych</p>	<p>instytucjom zakupów lokalowych. Jak wspomniano w uwadze do zapisów ze strony 188 nieuwzględnienie możliwości dokonywania zakupów lokalowych w ramach przedsięwzięć inwestycyjnych z zakresu integracji społecznej jest dyskryminujące oraz ograniczające działalność instytucji działających w obszarze włączenia społecznego. Należy podkreślić, że przedsiębiorstwa społeczne i NGO często nie posiadają własnej bazy lokalowej, co uniemożliwia im prowadzenie inwestycji oraz długookresowe planowanie działalności i funkcjonowania. Roboty budowane będą mogły więc być prowadzone w ograniczony zakresie lub w ogóle (brak podstaw do prawnego dysponowania infrastrukturą w zakresie jej modernizacji).</p> <p>Majątek trwały, jaki mogłyby uzyskać te podmioty w postaci zakupionych lokali lub budynków to gwarancja ich działalności, może w dalszej perspektywie stanowić zabezpieczenie dla pożyczek lub kredytów, które pozwolą na rozwijanie i zwiększanie zakresu działalności. Dzięki temu promowane będą praktyczne rozwiązania w zakresie Ekonomii Społecznej, jak np. spółdzielnie socjalne, a co za tym idzie zwiększone zainteresowanie tworzeniem tego typu organizacji przez mieszkańców Podkarpacia.</p>	<p>wydatków uregulowane będą na etapie przygotowania szczegółowych dokumentów wdrożeniowych do Programu.</p> <p>W związku ze zmianą linii demarkacyjnej PI 9.3 zostanie w całości usunięty z Programu, natomiast działania w zakresie wsparcia przedsiębiorstw społecznych będą realizowane w ramach PI 3.3 w osi I Programu.</p>
71	Stowarzyszenie B-4	<p>Str. 208</p> <p>Przykładowe typy projektów...:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sfinansowanie dziennego czy też rodzinnego domu pomocy, usług asystenta osoby zależnej 		<p>Brak doprecyzowania co oznacza „sfinansowanie” dziennego lub rodzinnego domu pomocy – czy chodzi tutaj o budowę, rozbudowę, adaptację czy tylko o sfinansowanie działalności.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>PI. 9.7 jest finansowany z EFS tak więc wszelkie działania jakie będą realizowane w jego ramach dotyczyć będą wyłącznie finansowania ich funkcjonowania.</p>

72	Stowarzyszenie B-4	Str. 212 akredytowane instytucji wsparcia ekonomii społecznej		Nie podano informacji na temat tego, o jaką akredytację chodzi, jakie instytucje mogą uzyskać akredytację oraz na jakich zasadach będzie ona przyznawana.	UWAGA UWZGLĘDNIONA System akredytacji opracowywany jest w ramach projektu systemowego „Zintegrowany System Wsparcia Ekonomii Społecznej” z Priorytetu 1 POKL. Informacje dot. systemu akredytacji dostępne są na stronie www.pozYTEK.gov.pl . Niemniej jednak z uwagi na brak przyjętych rozwiązań w zakresie systemu akredytacji na szczeblu centralnym zapis Programu zostanie skorygowany
73	Stowarzyszenie B-4	Str.214 Wsparcie sektora ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej w regionie świadczone będzie za pośrednictwem akredytowanych Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (przynajmniej dwie instytucje, funkcjonujące w obrębie co najmniej dwóch wyznaczonych subregionów).	Wsparcie sektora ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej w regionie świadczone będzie za pośrednictwem akredytowanych Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej (przynajmniej dwie instytucje, funkcjonujące w obrębie co najmniej dwóch wyznaczonych subregionów).	Obecność co najmniej dwóch instytucji wspierających ekonomię społeczną wynika z Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej: "Wzmocnienie i poszerzenie zakresu działań sektora ekonomii społecznej jest jednym z celów Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013. W Programie w ramach Priorytetu VII Promocja integracji społecznej przewidziano Cel szczegółowy 2, Wzmocnienie i poszerzenie zakresu działań sektora ekonomii społecznej. Oczekiwany efektami tego celu miały być: zapewnienie funkcjonowania instytucji wspierających ekonomię społeczną (przynajmniej dwie w każdym województwie)". Zawężenie zapisu do tylko dwóch instytucji wskazuje na minimalistyczną interpretację i ograniczenie możliwości funkcjonowania akredytowanych OWES, co w związku z szerokim zainteresowaniem działalnością w obszarze ekonomii społecznej w województwie podkarpackim może okazać się niewystarczające.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Liczba instytucji wspierających ekonomię społeczną w regionie wynika z Regionalnego Planu Działań na rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej w Województwie Podkarpackim na lata 2014-2020. Zapis zostanie skorygowany w sposób zapewniający zgodność realizowanych interwencji z dokumentami strategicznymi dla rozwoju regionu w obszarze ekonomii społecznej (np. w przypadku zmiany zapisów w/w Planu Działań).

74	Zrzeszenie Właścicieli i Zarządców Domów	2.7 OŚ PRIORYTETOWA VII. INTEGRACJA SPOŁECZNA/ strona 194	Wpisanie w grupie beneficjentów - stowarzyszeń zarządzających na rzecz swoich członków nieruchomościami i wspólnotami mieszkaniowymi	<p>Zrzeszenie działa na terenie miasta Przemysła i zarządza w imieniu swoich członków głównie starymi kamienicami wpisanymi do rejestru zabytków. Większość kamienic zarządzanych przez Zrzeszenie znajduje się w ścisłym centrum miasta. Przez lata większość z mieszkań znajdujących się w tych kamienicach wynajmowane było na podstawie decyzji administracyjnych. Czynnikiem powodującym regulowanym co powodowało, że dochody z wynajmu nie pokrywały kosztów utrzymania budynku. Powodowało to degradację i niszczenie substancji budynków. Ich stan techniczny pozostawia wiele do życzenia. W chwili obecnej właściciele nie mogą przeznaczyć odpowiedniej ilości środków na remonty, gdyż dochody z czynszów w większości przypadków, pokrywają tylko koszty utrzymania budynków oraz napraw bieżących. Nie umożliwiają usunięcia skutków wieloletnich zaniedbań.</p> <p>Środki z EFS są w tym przypadku jedyną możliwością przeprowadzenia gruntownych remontów tych nieruchomości. W ramach działań finansowanych z funduszy europejskich będzie możliwe docieplenie ścian i stropów, wymiana stolarki jak również likwidacja pieców węglowych i przyłączenie budynków do sieci ciepłowniczej MPEC. Likwidacja pieców węglowych spowoduje poprawę jakości powietrza w ścisłym centrum miasta.</p> <p>Pozyskanie środków w ramach funduszy europejskich będzie dawało możliwość osiągnięcia następujących celów</p> <ol style="list-style-type: none"> przywrócenie, polepszenie i utrwalenie walorów historycznych, estetycznych i użytkowych budynków w celu pobudzenia rozwoju Przemysła, dostosowanie do obowiązujących standardów w zakresie mieszkalnictwa oraz prowadzonej działalności gospodarczej zabytkowych budynków. wzrost znaczenia turystyki jako czynnika stymulującego rozwój społeczno-gospodarczy z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia ochrony środowiska. <p>Jednocześnie pragniemy nadmienić, że Zrzeszenie było beneficjentem środków z funduszy europejskich i w latach 2011 - 2012 zrealizowało projekt pod nazwą „Rewitalizacja zabytkowych budynków na terenie starego</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Wsparcie przewidziane w ramach PI 9.2, zgodnie z linią demarkacyjną dotyczy kompleksowej rewitalizacji wspieranej z dwóch funduszy – EFS i EFRR.</p> <p>W perspektywie 2014-2020 rewitalizacja ma stanowić środek wspomagający rozwiązywanie problemów społeczności lokalnych. Funduszem wiodącym, określającym podstawowe cele i rezultaty w obszarze rewitalizacji będzie EFS.</p>
----	--	---	--	--	---

				miasta Przemyśla” obejmujący remont 19 kamienic będących w naszym zarządzie. Dopuszczenia Zrzeszenia jako beneficjenta było możliwe dzięki decyzji Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, której kserokopię przedkładamy w załączeniu.	
75	Powiat Jasielski	OP VII Integracja społeczna PI 9.1 Str.186 Str. 188	<p>Cel szczegółowy 3: Poprawa jakości infrastruktury opieki zastępczej (Domy Dziecka)</p> <p>Przykładowe typy projektów:</p> <p>(...)</p> <p>-roboty budowlane i/lub wyposażenie infrastruktury opieki zastępczej</p> <p>Główne typy beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, stowarzyszenia, spółki i porozumienia wspierające rozwój terytorialny skierowany do MOF/ZIT lub innych form współpracy w przypadku inwestycji realizowanych przez potencjalne bieguny wzrostu i ich obszary funkcjonalne. • (...) • (...) • Zakłady opieki zdrowotnej, działające w publicznym systemie ochrony zdrowia, dla których organem założycielskim jest powiat <p>Opis kierunkowych zasad wyboru projektów:</p> <p>Wsparcie na rzecz beneficjentów udzielane będzie w formie dotacji w systemie zaliczkowym w wysokości 80-90 %.</p>	<p>Prosimy o wprowadzenie celu 3 do OP VII związanego z infrastrukturą opieki zastępczej (Domy Dziecka), które nie zostały ujęte w tym OP. Z uwagi na ograniczone środki samorządów a duże potrzeby inwestycyjne Domów Dziecka prosimy o rozszerzenie opisów.</p> <p>Rozszerzenie opisu pozwoli na składanie wniosków w ramach konkursów także przez spółki, porozumienia oraz inne formy współpracy wypracowane m.in. przez potencjalne bieguny wzrostu oraz wypracowane mechanizmy zarządzające obszarami funkcjonalnymi.</p> <p>Wniosek Szpitala Specjalistycznego w Jaśle i uzasadnienie- zawężenie grona Beneficjentów tylko do zakładów opieki zdrowotnej, których organem założycielskim jest samorząd województwa pozbawia szpitale Powiatowe możliwości aplikowania o środki w ramach RPO WP 2014-2020</p> <p>Z uwagi na ograniczone możliwości finansowe samorządów wnioskujemy, aby poziom zaliczek sięgał w przyszłym RPO wyższy poziom niż w obecnym.</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapisy Programu zostaną skorygowane w celu umożliwienia wsparcia infrastruktury pieczy zastępczej. Doprecyzowanie zakresu i rodzajów wsparcia będzie elementem dalszych prac w trakcie przygotowania uszczegółowienia Programu.</p> <p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapis zostanie ujednoczony tak, aby nie budził wątpliwości.</p> <p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Rozstrzygnięcia tego typu będą podejmowane na dalszym etapie prac nad dokumentami programowymi.</p>
76	Powiat Jasielski	OP VII Integracja społeczna	<p>Cel 3: zwiększenie liczby osób korzystających z wysokiej jakości usług opieki zastępczej (domy dziecka)</p>	<p>Prosimy o wprowadzenie celu 3 do OP VII związanego z infrastrukturą opieki zastępczej (Domy Dziecka), które nie zostały ujęte w tym OP. Z uwagi na ograniczone środki samorządów a duże potrzeby inwestycyjne Domów Dziecka</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapisy linii demarkacyjnej w sposób jednoznaczny określają, jakie działania mogą być</p>

		PI 9.7 Str.204 Str.208 Str. 209	Główne typy Beneficjentów; • JST oraz ich jednostki organizacyjne (m.in. jednostki pomocy społecznej, opieki zastępczej) Terytorialny obszar realizacji Inwestycji: Projekty wdrażane w ramach osi (...)oraz biegunów wzrostu (w tym potencjalnych) województwa podkarpackiego	prosimy o rozszerzenie opisów. Rozszerzenie opisu pozwoli na składanie wniosków w porozumienia oraz innych form współpracy wypracowane m.in. przez potencjalne bieguny wzrostu oraz wypracowane mechanizmy zarządzające obszarami funkcjonalnymi.	realizowane w ramach PI. 9.7. Wsparcie infrastruktury nie jest możliwe do realizacji w ramach PI 9.7. Dodatkowo należy zauważyć, iż zgodnie z zaleceniami MPIPS podnoszenie, jakości opieki nad dziećmi w instytucjonalnej pieczy zastępczej ma zostać osiągnięte poprzez zmniejszenie liczby dzieci w placówkach – opiekuńczo-wychowawczych poprzez; de-instytucjonalizację i rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej.
77	Powiat Krośnieński	Oś priorytetowa VII	Prosimy o rozszerzenie zapisu typów beneficjentów w osi III, IV, V, VIII Główne typy beneficjentów: Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, spółki celowe, stowarzyszenia i porozumienia lub inne formy współpracy w przypadku inwestycji realizowanych przez potencjalne bieguny wzrostu i ich obszary funkcjonalne.	Rozszerzenie opisu pozwoli na składanie wniosków w ramach konkursów także przez spółki, porozumienia oraz inne formy współpracy wypracowane między innymi przez potencjalne bieguny wzrostu oraz wypracowane mechanizmy zarządzające obszarami funkcjonalnymi.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Program zawiera ogólne zapisy dotyczące interwencji przewidzianej priorytetem inwestycyjnym. Uszczegółowienie zapisów będzie miało miejsce na etapie przygotowywania dokumentów wdrożeniowych.
78	Miasto Jasło	Rozdział 2.7 Oś priorytetowa VII . Integracja społeczna str. 188	W części <u>główne typy beneficjentów</u> prosimy zastąpić sformułowanie: „- zakłady opieki zdrowotnej, działające w publicznym systemie ochrony zdrowia, dla których organem założycielskim jest samorząd województwa (z wyłączeniem państwowego ratownictwa medycznego), sformułowaniem: „-zakłady opieki zdrowotnej, działające w publicznym systemie ochrony zdrowia”.	Zawężenie grona beneficjentów tylko do zakładów opieki zdrowotnej, dla których organem założycielskim jest samorząd województwa pozbawia szpitale powiatowe możliwości aplikowania o środki w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Zapis zostanie ujednoczony tak, aby nie budził wątpliwości.
79	Miasto Jasło	Rozdział 2.3 Oś priorytetowa III. Czysta energia, str. 102-118. Rozdział 2.4 Oś priorytetowa IV. Ochrona	W części <u>główne typy beneficjentów</u> prosimy o rozszerzenie sformułowania o: „- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, spółki celowe, stowarzyszenia, spółki celowe i porozumienia lub inne formy współpracy w przypadku inwestycji realizowanych przez potencjalne bieguny wzrostu i ich obszary funkcjonalne”.	Uszczegółowienie głównych typów beneficjentów umożliwi składanie wspólnych projektów w oparciu o obszar funkcjonalny krośnieńsko – jasielski.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nie jest możliwe wprowadzenie proponowanego katalogu beneficjentów do wszystkich PI w ramach osi priorytetowej. Rodzaje beneficjentów zależą od zakresu wsparcia.

		<p>środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego, str. 119-147.</p> <p>Rozdział 2.5 Oś priorytetowa V. Infrastruktura komunikacyjna , str. 148-161.</p> <p>Rozdział 2.7 Oś priorytetowa VII. Integracja społeczna, str. 185-216.</p>			
80	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu	<p>2.7 Oś priorytetowa VII.</p> <p>Str. 188</p>	<p>(...) wsparcie ukierunkowane będzie również na rzecz rozwoju mieszkalnictwa wspomaganego i chronionego.</p> <p>Pytanie: Czy tylko w/w formy mieszkalnictwa?</p>	<p>Na str. 189 widnieje zapis:</p> <p>Wsparcie w zakresie rozwoju mieszkalnictwa wspomaganego, chronionego i socjalnego, (..)</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapis na stronie 188 zostanie doprecyzowany zgodnie z linią demarkacyjną.</p>
81	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu	j.w.	<p><u>Główne grupy docelowe:</u></p> <p>Propozycja zmiany: Osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym, poprodukcyjnym <u>oraz osoby</u> cierpiące na schorzenia (...)</p>	<p>Aktywizacja społeczna i przeciwdziałanie marginalizacji osób w wieku poprodukcyjnym dotyczyć powinno wszystkich osób, niezależnie od ich stanu zdrowia.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapisy w Programie mają charakter ogólny, doprecyzowanie zapisów nastąpi na etapie uszczegółowienia Programu.</p>
82	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu	<p>Sekcja 5. Ukierunkowanie wsparcia na zjawiska ubóstwa, dyskryminacji oraz wykluczenia społecznego</p>	<p>Pytanie:</p> <p>Czy placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego, interwencyjnego, rodzinnego będą beneficjentami programu?</p>		<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Przedstawiony zapis nie zawiera propozycji zmian zapisów Programu</p> <p>Beneficjentami Programu mogą być podmioty prowadzące wskazane placówki.</p>
83	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnobrzegu	j.w	<p>Czy placówki typu: ośrodek interwencji kryzysowej, specjalistyczny ośrodek wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, ośrodek terapii rodzin, klub seniora itp. są uwzględnione w szeroko pojętym katalogu instytucji pomocy społecznej?</p>		<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Beneficjentami Programu mogą być podmioty prowadzące wskazane placówki</p>

84	Regionalny Ośrodek EFS w Tarnobrzegu TARNOBRZESKA AGENCJA ROZWOJU REGIONALNEGO S.A	Sekcja 2, rozdz. 2.7, Oś Priorytetowa VII Integracja społeczna, PI 9.8, s. 213, Główne typy beneficjentów	„Instytucje prowadzące Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej”	Ze względu na to, że OWES nie posiada osobowości prawnej, koniecznym jest zastąpienie zapisu na „Instytucje prowadzące Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej”	UWAGA UWZGLĘDNIONA Zapis Programu zostanie skorygowany
85	Miasto Jasło	Rozdział 2.7 Oś priorytetowa VII . Integracja społeczna str. 188	W części <u>główne typy beneficjentów</u> prosimy zastąpić sformułowanie: „- zakłady opieki zdrowotnej, działające w publicznym systemie ochrony zdrowia, dla których organem założycielskim jest samorząd województwa (z wyłączeniem państwowego ratownictwa medycznego), sformułowaniem: „-zakłady opieki zdrowotnej, działające w publicznym systemie ochrony zdrowia”.	Zawężenie grona beneficjentów tylko do zakładów opieki zdrowotnej, dla których organem założycielskim jest samorząd województwa pozbawia szpitale powiatowe możliwości aplikowania o środki w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014 – 2020.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Zapis zostanie ujednoczony tak, aby nie budził wątpliwości.
86	Miasto Jasło	Rozdział 2.3 Oś priorytetowa III. Czysta energia, str. 102-118. Rozdział 2.4 Oś priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego, str. 119-147. Rozdział 2.5 Oś priorytetowa V. Infrastruktura komunikacyjna , str. 148-161. Rozdział 2.7 Oś	W części <u>główne typy beneficjentów</u> prosimy o rozszerzenie sformułowania o: „- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, spółki celowe, stowarzyszenia, spółki celowe i porozumienia lub inne formy współpracy w przypadku inwestycji realizowanych przez potencjalne bieżące wzrostu i ich obszary funkcjonalne”.	Uszczegółowienie głównych typów beneficjentów umożliwi składanie wspólnych projektów w oparciu o obszar funkcjonalny krośnieńsko – jasielski.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nie jest możliwe wprowadzenie proponowanego katalogu beneficjentów do wszystkich PI w ramach osi priorytetowej. Rodzaje beneficjentów zależą od zakresu wsparcia.

		priorytetowa VII. Integracja społeczna, str. 185-216.			
87	Miasto Jasło	Sekcja 2 strona 188	Główne typy beneficjentów *zakłady opieki zdrowotnej, działające w publicznym systemie ochrony zdrowia	Zwężenie grona beneficjentów tylko do zakładów opieki zdrowotnej, dla których organem założycielskim jest samorząd województwa podkarpackiego pozbawia szpitale powiatowe możliwości aplikowania o środki w ramach RPO WP 2014 - 2020	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Zapis zostanie ujednoczony tak, aby nie budził wątpliwości.
88	Powiatowy Urząd Pracy w Stalowej Woli	Oś priorytetowa VI. Regionalny Rynek Pracy Str. 163, tabela 61. wskaźniki rezultatu (PI 8.5) Wskaźnik 3 „Liczba osób pracujących 6 miesięcy po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) źródło danych/badanie ewaluacyjne/częstotliwość raportowania/okresowo/instytucja monitorująca wskaźnik/instytucja zarządzająca/wdrażająca/pośrednicząca Wskaźnik 4 „Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia	Wskaźnik 4 „Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po uzyskaniu wsparcia finansowego” źródło danych/badanie ewaluacyjne/częstotliwość raportowania/okresowo/instytucja monitorująca wskaźnik/instytucja zarządzająca/wdrażająca/pośrednicząca	Wszystkie wskaźniki mierzone po ostatecznym rozliczeniu projektu powinny być monitorowane przez podmioty wyłonione przez instytucje zarządzającą/wdrażającą/pośredniczącą. Jeśli jednak obowiązek monitorowania wskaźnika narzucony będzie na beneficjentów to środki na przeprowadzenie badania ewaluacyjnego powinny być zabezpieczone w ramach projektu. Przy ustalaniu szczegółowych zapisów dot. przygotowania i realizacji projektów konkursowych należy ustalić zasady dot. Powiatowych Urzędów Pracy. Dotychczas w procedurze konkursowej wprowadzono ograniczenia dot. urzędów (kwoty, stawki, formy wsparcia) co powodowało, że projekty realizowane przez urzędy pracy były niekonkurencyjne w stosunku do projektów	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Zapisy dotyczące wskaźników zostaną doprecyzowane w Programie. Ustalenia dotyczące realizacji projektów przez PUP-y będą przedmiotem prac na dalszym etapie programowania.

		<p><i>finansowego” źródło danych/system informatyczny SL_2014/częst otliwość raportowania/b ieżący monitoring</i></p> <p><i>Str. 166 „W przypadku projektów systemowych zaplanowane działania będą miały wyłącznie charakter wynikający z realizacji zadań publicznych, tj. realizacji zadań ustawowych przez Powiatowe Urzędy Pracy”.</i></p>		<p>realizowanych przez inne podmioty i nieatrakcyjne dla osób bezrobotnych.</p> <p>Prosimy o uwzględnienie możliwości finansowania kosztów zarządzania projektem, w tym wynagrodzenia kadry zarządzającej projektem, gdyż dotychczas nie było takiej możliwości.</p>	
89	Powiatowy Urząd Pracy w Stalowej Woli	<p>Oś priorytetowa VI. Regionalny Rynek Pracy</p> <p>Str. 168, tabela 63. wskaźniki rezultatu (PI 8.7)</p> <p>Wskaźnik 1 „Liczba utworzonych mikroprzedsiębiorstw działających 30 miesięcy po</p>		<p>Wszystkie wskaźniki mierzone po ostatecznym rozliczeniu projektu powinny być monitorowane przez podmioty wyłonione przez instytucje zarządzającą/wdrażającą/pośredniczącą.</p> <p>Jeśli jednak obowiązek monitorowania wskaźnika narzucony będzie na beneficjentów to środki na przeprowadzenie badania ewaluacyjnego powinny być zabezpieczone w ramach projektu.</p> <p>Przy ustalaniu szczegółowych zapisów dot. przygotowania i realizacji projektów należy ustalić zasady dot. Powiatowych Urzędów Pracy. Dotychczas w procedurze konkursowej wprowadzono ograniczenia dot. urzędów (kwoty,</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Liczba wskaźników w Programie zostanie zmniejszona. Wskaźniki będą monitorowane zgodnie z zapisami zawartymi w dokumentach wdrożeniowych do Programu.</p> <p>Ustalenia dotyczące realizacji projektów przez PUP-y będą przedmiotem prac na dalszym etapie programowania.</p>

		uzyskaniu wsparcia finansowego” źródło danych/badania ewaluacyjne/częstotliwość raportowania/o kresowo		stawki, formy wsparcia) co powodowało, że projekty realizowane przez urzędy pracy były niekonkurencyjne w stosunku do projektów realizowanych przez inne podmioty i nieatrakcyjne dla osób bezrobotnych.	
90	Przemyska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	Sekcja 2 2.7 Oś priorytetowa VII PI 9.8 Główne typy beneficjentów Str. 213	Do uprawnionych typów beneficjentów proponujemy dodać Instytucje Otoczenia Biznesu	Konieczność rozszerzenia katalogu uprawnionych podmiotów wynika z faktu, iż wiele Instytucji Otoczenia Biznesu posiada doświadczenie w sektorze ekonomii społecznej, w tym w realizacji projektów dotyczących tworzenia spółdzielni socjalnych. Jednoznaczne wskazania IOB jako uprawnione podmioty pozwoli rozwiązać wątpliwości interpretacyjne dot. wskazanego katalogu podmiotów.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA IOB posiadające doświadczenie w sektorze ekonomii społecznej mieszczą się w obecnie przedstawionym katalogu beneficjentów. Katalog zawiera wszystkie podmioty, które działają w sektorze ekonomii społecznej.
91	GMINA KOLBUSZOWA	2.6 Oś Priorytetowa VI. Regionalny rynek pracy Cel szczegółowy: Wzrost przedsiębiorczości i samozatrudnienia w regionie „Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym” Strona 169	Proponuje się uzupełnienie treści dokumentu w części „Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym” o zapis: <u>- bezzwrotne wsparcie w postaci dotacji dla osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej, obejmujące także finansowe wsparcie pomostowe w początkowym okresie działalności – dla osób w najtrudniejszej sytuacji na rynku pracy, czyli osób bezrobotnych w wieku od 30 do 50 roku życia, długotrwale bezrobotnych oraz dla osób niepełnosprawnych</u>	Zapis ma na celu objęcie pomocą osób najaktywniejszych, w wieku produkcyjnym, z małych miast w celu zapobiegania emigracji zarobkowej. Powstrzymanie emigracji zarobkowej i zatrzymanie ludzi młodych w województwie podkarpackim będzie pozytywnie oddziaływać na sytuację demograficzną w regionie.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zapisy Programu mają charakter ogólny. Doprecyzowywanie grup odbiorców będzie miało miejsce na dalszych etapach prac nad Programem.

92	<p>GMINA KOLBUSZOWA</p>	<p>2.7 OŚ PRIORYTETOWA VII. Integracja społeczna</p> <p>Cel szczegółowy:</p> <p>Wzrost aktywności społecznej i zawodowej oraz samodzielność i osób będących w szczególnie niekorzystnej sytuacji społecznej i zawodowej</p> <p>„Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym”</p> <p>Strona 201-202</p>	<p>Proponuje się uzupełnienie treści dokumentu w części „Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym” o zapis:</p> <p><u>„- finansowanie Zakładów Aktywności Zawodowej</u></p> <p><u>- przysposabianie osób niepełnosprawnych do pracy w Zakładach Aktywności Zawodowej.</u></p> <p><u>- wspieranie zatrudniania osób niepełnosprawnych w Zakładach Aktywności Zawodowej”</u></p>	<p>Wprowadzenie zmiany umożliwi zabezpieczenie potrzeb osób niepełnosprawnych w życiu dorosłym po zakończeniu edukacji szkolnej.</p> <p>Dzięki temu nastąpi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrost aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych, - wzrost aktywności społecznej osób niepełnosprawnych, - rozwój ekonomii społecznej z dużym udziałem osób niepełnosprawnych. 	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Wsparcie w omawianym zakresie będzie możliwe w ramach Programu. Proponowane zapisy są zbyt szczegółowe na tym etapie prac nad Programem.</p>
93	<p>Pełnomocnik Regionalny – Podkarpackie; Polska Razem Jarosława Gowina</p>	<p>Strona 165 Wykreślić w całości opis</p>	<p>Wykreślić w całości opis przykładowych typów projektów przewidzianych priorytetem inwestycyjnym i zastąpić go zdaniem: "Szkolenia zawodowe zgodne z katalogiem kompetencji pracownika opracowanym przez jednostkę naukowo-badawczą na zlecenie zarządu województwa podkarpackiego".</p>	<p>Powielenie błędów z perspektywy 2007-2013 jest nieakceptowalne zarówno przez pracodawców</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Proponowany zakres wsparcia nie wyklucza możliwości realizacji form wsparcia wynikających ze zdiagnozowanych potrzeb w zakresie szkoleń zidentyfikowanych, jako najbardziej potrzebne w regionie.</p>
94	<p>Pełnomocnik Regionalny – Podkarpackie; Polska Razem Jarosława Gowina</p>	<p>Strona 165</p>	<p>Zastąpienie istniejących w projekcie głównych grup docelowych słowami: Osoby bezrobotne.</p>	<p>Opis grup docelowych w projekcie RPO nielogiczny.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapis w Programie ma charakter porządkujący i wynika z linii demarkacyjnej. Nie wszystkie grupy odbiorców będą mogły korzystać ze wsparcia RPO WP 2014-2020 z uwagi na fakt</p>

					realizacji programów krajowych (POWER) gdzie również osoby bezrobotne będą wspierane.
95	Pełnomocnik Regionalny – Podkarpackie; Polska Razem Jarosława Gowina	Strona 165	Zastąpienie istniejących w projekcie głównych typów beneficjentów słowami: Małe i średnie przedsiębiorstwa.	Koncentracja dostępnych środków finansowych w rękach potencjalnych, realnych pracodawców.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wsparcie może być realizowane przez szereg wyspecjalizowanych podmiotów świadczących usługi i przygotowujących osoby do wejścia i utrzymania się na rynku pracy. Ograniczenie katalogu do proponowanego zakresu uniemożliwi realizację szeregu działań aktywizacyjnych. Pracodawcami nie są wyłącznie MŚP.
96	Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu	Priorytet 8.5 Str. 167	W związku z zapisami wykluczającymi jednoczesne ubieganie się o dofinansowanie w różnych trybach, pytanie brzmi: czy możliwe jest jednoczesne ubieganie się o środki w ramach priorytetu 8.5 na realizację: - Projektu systemowego - Projektu komplementarnego do przedsięwzięć strategicznych Tarnobrzieskiego MOF w ramach ZIT - Projektów konkursowych w odpowiedzi na konkursy ogłaszane przez WUP podczas okresu finansowania 2014-2020	Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu w ramach osi priorytetowej VI w praktyce ma możliwość aplikowania o środki z EFS w ramach CT 8.5 i 8.6 Ograniczenie możliwości aplikowania w ramach CT 8.5 do przedsięwzięć wspólnych z MOF w ciągu całego okresu finansowania ograniczy możliwości bieżącego reagowania na problemy pojawiające się na lokalnym rynku pracy.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Przedstawione w projekcie RPO WP wyłączenia dotyczą JST będących członkami obszarów funkcjonalnych, na których realizowany będzie RIT. W odniesieniu do Powiatowych Urzędów Pracy współpracujących z JST przy realizacji przedsięwzięć zintegrowanych, np. w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych z MOF, których zasięg nie pokrywa się z granicami danego MOF, szczegółowe zasady dot. ewentualnych wyłączeń (grup/typów beneficjentów korzystających z danej formy wsparcia) zostaną określone na kolejnym etapie prac nad Programem.
97	Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu	Priorytet 8.5 str.165	Nadal nie jest jasne co oznacza zapis „osoby z terenów wiejskich”, zwłaszcza w korelacji z opisem tej kategorii osób ze str. 164	Powiatowy Urząd Pracy do realizacji wszelkich projektów potrzebuje precyzyjnych definicji zarówno form wsparcia jak i grup docelowych	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Kwestie te zostaną doprecyzowane w uszczegółowieniu Programu.

98	Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu	Priorytet 8.8 Str. 171-174	Ograniczenie typów projektów do wsparcia i tworzenia instytucji opieki nad dziećmi do lat 3 oraz innych form opieki nad dziećmi wyklucza możliwość realizacji projektów przez Powiatowy Urząd Pracy.	Zważywszy na planowane wykluczenie z trybu konkursowego w CT 8.5 związane z realizacją RIT jest to dla PUP dalsze ograniczenie możliwości aplikowania ośrodki unijne.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wsparcie w tym obszarze powinno się koncentrować na działaniach dotyczących wsparcia tworzenia i funkcjonowania instytucji opieki nad dziećmi do 3 lat. W odniesieniu do Powiatowych Urzędów Pracy współpracujących z JST przy realizacji przedsięwzięć zintegrowanych, np. w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych z MOF, których zasięg nie pokrywa się z granicami danego MOF, szczegółowe zasady dot. ewentualnych wyłączeń (grup/typów beneficjentów korzystających z danej formy wsparcia) zostaną określone na etapie opracowywania dokumentów wdrożeniowych.
99	Powiatowy Urząd Pracy w Tarnobrzegu	Priorytet 8.9 str. 175	Nieprecyzyjnie sformułowane wskaźniki 1 i 3 w tabeli 67: <u>Liczba osób, które nabyły kompetencje w ramach lub po opuszczeniu programu,</u> <u>Liczba osób znajdujących się w lepszej sytuacji na rynku pracy 6 miesięcy po opuszczeniu programu</u>	Wskaźniki sformułowane w sposób nieprecyzyjny nie umożliwiają ich pomiaru: Brak określenia ile czasu po opuszczeniu programu. Nie zrozumiałe sformułowanie – „lepsza sytuacja” – brak punktu odniesienia.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zapisy są zgodne z WLWK przygotowaną przez MliR.
100	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1. Wkład w Programu realizację strategii... (str.30)	<i>Znaczną grupę osób bezrobotnych stanowią osoby zamieszkałe na wsi. Województw podkarpackie jest regionem o najniższym stopniu urbanizacji¹²⁷. 62,8% ogółu bezrobotnych to osoby z terenów wiejskich. Sytuacja w tej grupie nie zmienia się od 2008 roku¹²⁸.</i> Propozycja zmiany i uzupełnienia treści: <i>Województw podkarpackie jest regionem o najniższym stopniu urbanizacji¹²⁷, a 59% ogółu osób zamieszkuje tereny wiejskie. Odzwierciedla</i>	Być może intencją autora było ukazanie specyfiki województw poprzez prezentację informacji o wskaźniku urbanizacji. W kontekście analizy miejsca zamieszkania osób bezrobotnych warto jednak uzupełnić tę informację o podanie odsetka osób zamieszkujących obszary wiejskie. Jest to ważne z tego względu, że struktur osób bezrobotnych ze względu na kategorię miejscowości zamieszkania jest zbliżona do ogólnych danych wojewódzkich z tego zakresu. Wg danych GUS na koniec 2012 roku	UWAGA UWZGLĘDNIONA Zapisy w Programie zostaną zmodyfikowane.

				<i>to struktura bezrobotnych wg miejsca zamieszkania, w której znaczną grupę stanowią właśnie mieszkańcy wsi - 62,8%. Sytuacja w tej grupie nie zmienia się od 2008 roku¹²⁸.</i>	mieszkańcy wsi stanowili niemal 59% wszystkich zamieszkujących województwo podkarpackie.	
101	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja Wkład Programu w realizacji strategii... (str.33)	1.	Przeformułowanie wniosków podanych w punkcie „Wyzwania”.	„Wyzwania” sformułowano jako wnioski podsumowujące przedstawioną wcześniej diagnozę, a nie jako wyzwania dla Regionu. Odbiega to też od sposobu prezentacji tej części diagnozy w pozostałych obszarach tematycznych.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zapisy są poprawnie sformułowane i stanowią odzwierciedlenie problemów, które powinny być rozwiązywane lub ograniczane dzięki interwencji Programu.
102	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja Wkład Programu w realizacji strategii... (str.33)	1.	Oczekiwane efekty. Propozycja powrotu do zapisów z poprzedniej wersji Programu: <i>Spadek liczby osób bezrobotnych w województwie.</i> <i>Wzrost liczby przedsiębiorstw/przedsiębiorców</i> Dodanie następujących: <i>Ograniczenie skali przedwczesnego opuszczania rynku pracy, szczególnie przez osoby starsze.</i> <i>Opracowanie i wdrożenie programów profilaktycznych w zakresie aktywności ruchowej – w celu przedłużenia pozostawania w zatrudnieniu</i>	Niektóre oczekiwane efekty zostały zmienione pomimo tego, iż w jasny sposób określały kierunki oddziaływania RPO na rynek pracy. Należy także poprawić drobne błędy językowe. Brak jest programów profilaktycznych z prawdziwego zdarzenia w zakresie aktywności ruchowej / schorzeń kręgosłupa / schorzeń ortopedycznych.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Oczekiwane efekty zostały sformułowane w sposób prawidłowy – stanowią one cele, jakie będą osiągnięte dzięki interwencji zapisanej w Programie. Dodawanie kolejnych efektów jest niezasadne z uwagi na fakt, że zaproponowany w Programie efekt w postaci <i>zwiększenie/wydłużenie okresu aktywności zawodowej</i> zawiera propozycje zgłaszane w konsultacjach. Celem PI 8.10 jest utrzymanie osób w aktywności zawodowej, tak, więc nie ma potrzeby tworzyć kolejnych bardziej szczegółowych celów.
103	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja Wkład Programu w realizacji strategii... (str.36)	1.	Punkt 7. Usunięcie zapisów z treści diagnozy.	Problemy związane z imigrantami mają znaczenie marginalne ponieważ Polska, a w szczególności województwo podkarpackie ma przede wszystkim znaczenie korytarza migracyjnego (tranzytowy charakter). W związku z powyższym sugeruje się usunięcie punktu 7 z diagnozy i w konsekwencji tego typu działań w ramach RPO.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Zapisy diagnozy zostaną skorygowane. W ramach Programu działania skierowane do migrantów będą realizowane w ramach PI 9.4.

104	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja Wkład Programu realizację strategii... (str.37)	1. w	Punkt 8 d) – uzupełnienie treści.		UWAGA UWZGLĘDNIONA Zapis został uzupełniony.
105	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja Wkład Programu realizację strategii... (str.38)	1. w	Uzupełnienie wyzwań związanych z obszarem: wykluczenie społeczne. <i>Wzrost zakresu oddziaływania aktywnej polityki społecznej</i>	Postulat wprowadzenia takiego wyzwania związany jest ze zdiagnozowanym stanem kadrowym instytucji pomocy społecznej (punkt 2 str. 35) i jednym z najwyższych w Polsce wskaźników obciążenia instytucji pomocy społecznej, co skutecznie ogranicza możliwości działań podejmowanych w ramach realizacji zadań publicznych (usług publicznych) świadczonych przez wyspecjalizowane podmioty. W ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki zapoczątkowano pozytywne procesy zmian podejścia OPS w kierunku aktywnej integracji. RPO powinien wspierać te procesy zmian umożliwiając uzyskanie większego balansu pomiędzy działaniami o charakterze socjalnym a aktywną polityką społeczną. Tym bardziej, że skala zagrożeń związanych z wykluczeniem społecznym mierzona liczbą osób korzystających ze wsparcia jest relatywnie wysoka.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W ramach RPO możliwe jest oddziaływanie poprzez zapewnienie usług indywidualnym osobom mających na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Wsparcie systemu realizującego aktywną politykę społeczną, wsparcie zmian systemowych jest możliwe wyłącznie na szczeblu krajowym. W ramach RPO zaplanowano działania wykorzystując pozytywne doświadczenia z realizacji POKL.
106	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja Wkład Programu realizację strategii... (str.38)	1. w	Przeformułowanie wyzwania wskazanego w punkcie 1 <i>Aktywizacja społeczno zawodowa osób będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy</i> Położenie akcentów na aktywizację społeczną, życiową, zdrowotną i zawodową.	W treści wyzwania użyto sformułowania wykorzystywanego w polityce rynku pracy (ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy) tj. „osoby w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy”. Do kategorii tych osób należą: osoby bezrobotne do 25 roku życia, osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia, bezrobotni długotrwale, bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych, bez doświadczenia zawodowego lub bez wykształcenia średniego, bezrobotni samotnie wychowujący dziecko do 18 roku życia, bezrobotni, którzy po odbyciu kary pozbawienia wolności nie podjęli zatrudnienia, bezrobotni niepełnosprawni. Takie ujęcie wyzwania ogranicza więc zakres	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Zapisy Programu nie odsyłają do treści ustawy o promocji zatrudnienia i instytucji rynku pracy. Niemniej jednak z uwagi na możliwe problemy w trakcie realizacji Programu zapis dot. wyzwania zostanie skorygowany. Zapisy Programu dot. zdefiniowanego wyzwania zawierają postulowane treści w zakresie form aktywizacji. Założeniem Programu jest, aby aktywizacja odbywała się w

			<p>oddziaływania RPO do tych kategorii osób. Chodzi tu też o fakt rejestracji w PUP (definicja osoby bezrobotnej), co niejednokrotnie nie jest warunkiem spełnianym przez osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i wykluczone społecznie. Dodatkowo należy zwrócić uwagę, że niejednokrotnie zarejestrowanie w PUP jest efektem pracy socjalnej (aktywizacja społeczna). Takie ujęcie problemu wyklucza również szereg działań skierowanych na osoby dotknięte zjawiskiem „pracujących biednych”, które również korzystają ze wsparcia instytucji pomocy społecznej.</p> <p>Każda z form aktywizacji jest odrębnym procesem – niezbędne jest podejście procesowe aby aktywizacja była skuteczna. Przy czym w działaniach ukierunkowanych na wykluczenie społeczne powinny skupiać się przede wszystkim na aktywizacji życiowej, zdrowotnej i społecznej, a dopiero w dalszej kolejności (jako konsekwencja) dążyć do aktywizacji zawodowej rozumianej, jako przygotowanie do podjęcia zatrudnienia (aktywizacja edukacyjna i zawodowa). Inkluzja społeczne jest procesem. Nie może być traktowana jako działania doraźne. Obecnie tak została potraktowana – skutkiem tego jest wiele mało efektywnych projektów - zakładających że proces społecznej zmiany odbędzie się np. poprzez 2miesięczny cykl doradztwa i kursów zawodowych. W przypadku osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 60 – 70 % przypadków mamy do czynienia ze środowiskami, w których dysfunkcje są sprzężone, a uzależnienie jest dziedziczone w 2 lub 3 pokoleniu tworząc swoisty model funkcjonowania społecznego oparty o bezpieczeństwo socjalne uzyskane kosztem minimalizacji potrzeb. W takim przypadku konieczne jest odwrócenie tego negatywnego procesu - ma to jednak charakter długotrwałego procesu. Wymaga to kompleksowego i zindywidualizowanego</p>	sposób kompleksowy.
--	--	--	--	---------------------

				<p>podejścia opartego o ścieżki integracji (opisane poniżej). Przy czym należy umożliwić realizację wieloletnich projektów skierowanych do tej samej grupy osób (i ich środowiska). Proponuje się zatem także by wyzwanie rozwojowe kładło większy nacisk na aktywizacji społecznej, życiowej i zdrowotnej, na skutek czego możliwe będzie podejmowanie działań ukierunkowanych na aktywizację zawodową osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych społecznie.</p>	
107	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja Wkład Programu w realizacji strategii... (str.38)	1. Usunięcie z listy wyzwań stojących przez RPO punktu 3. <i>Niewystarczający stan infrastruktury przedsiębiorstw społecznych i słaba rola podmiotów ekonomii społecznej.</i>	<p>Zacytowane wyzwanie nie wynika z przedstawionej diagnozy. Brak jest w RPO rzetelnych danych pozwalających na nakreślenie sytuacji sektora ekonomii społecznej w kontekście posiadanych przez nie wykorzystywanej infrastruktury, jak również udziału i roli, jaką odgrywają w polityce społecznej.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapisy w części diagnostycznej w zakresie wyzwań dotyczących infrastruktury podmiotów ekonomii społecznej zostaną skorygowane. Wkład sektora ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstw społecznych w integrację społeczną określono zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej. Istotną rolę sektora ekonomii społecznej dostrzegają i podkreślają dokumenty strategiczne zarówno na szczeblu europejskim, krajowym jak i regionalnym.</p>
108	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja Wkład Programu w realizacji strategii... (str.38)	1. Weryfikacja i zmiana sformułowania oczekiwanego efektu podanego w punkcie 1. Proponowane brzmienie tego punktu: <i>Obniżenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego w regionie.</i>	<p>Efekt ten możliwy jest do osiągnięcia poprzez zatrudnienie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych oraz w wyniku podejmowania innych działań prowadzących do zmiany sytuacji tych osób.</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapis zostanie skorygowany.</p>
109	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja Wkład Programu w realizacji strategii... (str.38)	1. Usunięcie z listy oczekiwanych efektów RPO punktu 2.	<p>Propozycja ta wynika z braku w treści diagnozy uzasadnienia dla podejmowania działań ukierunkowanych na wzrost znaczenia podmiotów ekonomii społecznej w realizacji polityki społecznej. Dodatkowo, w drugiej części treści tego punktu akcent położony jest na „zwiększenie zatrudnienia” w tego typu podmiotach. PES powinny być traktowane jako</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Wkład sektora ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstw społecznych w integrację społeczną określono zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej. Istotną rolę sektora ekonomii społecznej</p>

				<p>narzędzie realizacji polityki społecznej, a nie cel lub „dobro” jako takie. Stąd najistotniejsze powinny być efekty, które dzięki PES będą mogły być zrealizowane, a nie samo wzmocnienie sektora ekonomii społecznej.</p> <p>Idea wsparcia podmiotów ekonomii społecznej nie ma jeszcze ugruntowanych wyników jeżeli chodzi o skuteczność i trwałość wsparcia w działaniach na szerszą skalę. Przedsiębiorstwa tego typu są równoprawnym uczestnikiem rynku i jako takie mogą korzystać z dostępnych źródeł finansowania działalności gospodarczej. Nie jest zasadne realizowanie szczególnych form wsparcia. Istotny jest tutaj również aspekt związany z pomocą publiczną dla przedsiębiorców na inwestycje (poprawa infrastruktury). Z drugiej strony, w przypadku osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i wykluczonych społecznie nie powinny mieć znaczenia formy organizowania się tych osób (np. stowarzyszenia, fundacje i inne), a jedynie fakt podejmowania działań i możliwości aktywizacyjne. W związku z powyższym proponuje się ograniczenie oddziaływania na ten obszar życia gospodarczego.</p> <p>Uwaga ta została przedstawiona we wstępnych konsultacjach RPO. Nie została uwzględniona, nie wyjaśniono również przyczyn pominięcia uwagi w poprawionej wersji Programu.</p>	<p>dostrzegają i podkreślają dokumenty strategiczne zarówno na szczeblu europejskim, krajowym jak i regionalnym.</p> <p>Jednocześnie zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa (UP) przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 8 stycznia 2014 r. cel szczegółowy UP – <i>wzrost szans na zatrudnienie dla osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym</i> realizowany jest przez priorytet inwestycyjny „Wsparcie ekonomii społecznej i miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych”.</p> <p>Zapisy Programu wskazują na wspieranie PES w świadczeniu przez nie określonej roli i realizacji zadań w ramach aktywnej polityki społecznej, w tym w tworzeniu miejsc pracy a nie finansowaniu „idei wsparcia podmiotów ekonomii społecznej”.</p> <p>Pamiętać należy, o istocie przedsiębiorstw społecznych, czyli realizacji przez nie zarówno celów ekonomicznych jak i społecznych. Przedsiębiorstwa społeczne i podmioty integracji społecznej to nie jedynie „forma organizowania się” ale miejsca pracy niejako „dedykowane” dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, które niejednokrotnie mają ograniczone możliwości zatrudnienia poza PES.</p> <p>Występowanie pomocy publicznej zostało uwzględnione przy planowaniu działań określonych w ramach Programu.</p>
--	--	--	--	--	---

110	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja Wkład Programu realizację strategii... (str.38)	1. Usunięcie efektu pod punktem 4.	<p>Efekt wskazany pod punktem 4 nie wynika ani z diagnozy (inventaryzacji stanu województwa pod kątem obszarów zdegradowanych, a tym bardziej miejskich) ani też z wyzwań rozwojowych.</p> <p>Uwaga ta została przedstawiona we wstępnych konsultacjach RPO. Nie została uwzględniona, nie wyjaśniono również przyczyn pominięcia uwagi w poprawionej wersji Programu.</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapis Programu zostanie skorygowany.</p>
111	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja Wkład Programu realizację strategii... (str.38)	1. Dodanie oczekiwanego efektu realizacji RPO w obszarze wykluczenie społeczne: <i>Budowa regionalnego systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej, jako naturalnego środowiska integracji społecznej</i>	<p>Zdrowa dobrze funkcjonująca rodzina jest najbardziej naturalną przestrzenią prawidłowego rozwoju dla jednostki. (myśl rozwinąć). Tego typu efekt wynika z założeń Programowych oraz diagnozy przedstawionej w Programie.</p> <p>Uwaga ta została przedstawiona we wstępnych konsultacjach RPO. Nie została uwzględniona, nie wyjaśniono również przyczyn pominięcia uwagi w poprawionej wersji Programu.</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapisy Programu zostaną skorygowane.</p>
112	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Rozkład środków finansowych (str. 67)	Zwiększenie alokacji środków na realizację PI 9.4 Propozycja: 9.4 – 80 mln 9.7 – 50 mln 9.8 – 39,1 mln	<p>Ze względu na możliwości udzielenia wsparcia w celu ograniczenia zjawiska wykluczenia społecznego i ubóstwa PI 9.4 powinien mieć priorytetowe znaczenie i kumulować w sobie działania różnego rodzaju instytucji, jak to zostało zapisane w opisie priorytetu. Zwiększenie alokacji w tym priorytecie wynika z diagnozy, która potwierdza konieczność podejmowania działań na szeroką skalę, na wielu obszarach w odniesieniu do bardzo licznej grupy osób. Będzie to możliwe tylko z założeniem koncentracji środków na aktywnej integracji w ramach PI 9.4. W propozycji Programu natomiast założono wsparcie na nieco niższym poziomie, co PI 9.8, z którego realizacją mogą wiązać się wymierne korzyści, jednak ich bezpośrednie oddziaływanie (w ramach tego okresu programowania) na niwelowanie skali i charakteru występujących problemów nie jest udokumentowane (o czym świadczą także opisy w Programie wskazujące na pewne możliwości). Brakują bowiem rzetelnej</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zauważyć należy, iż aktywna integracja w PI 9.4 to nie wyłącznie działania różnego rodzaju instytucji, jak sugeruje wnoszący uwagę. Aktywna integracja nie jest domeną wyłącznie sektora publicznego. Aktywna integracja może być i jest również prowadzona przez organizacje pozarządowe</p> <p>Nie można się również zgodzić ze stwierdzeniem, iż wyłącznie prowadzenie aktywnej integracji wpływa na ograniczenie ubóstwa oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Taki efekt będzie możliwy poprzez spójną i komplementarną realizację wsparcia określonego w ramach PI 9.4, 9.7 i 9.8</p>

				i udokumentowanej wiedzy dot. skuteczności PES w rozwiązywaniu problemów, którym ich powstanie i funkcjonowanie ma służyć. W alokacji w ramach Osi priorytetowej VII zaznacza się również wyższa koncentracja środków na zadania związane z dostępem do usług publicznych (w tym społecznych).	Niemniej jednak zgodnie ze stanowiskiem MliR w zakresie przeniesienia typów projektów dot. wsparcia świadczonego przez podmioty reintegracji społeczno - zawodowej z 9.8 i 9.7 do 9.4 dokonane zostanie przesunięcie alokacji w proporcji odpowiadającej tym działaniom.
113	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych	Uwaga ogólna: Poszczególne opisy Osi priorytetowych nie uwzględniają przyjętego w RPO założenia wsparcia z uwzględnieniem inteligentnych specjalizacji. Dotyczy to przede wszystkim przykładowych typów przedsięwzięć, które będą finansowane, kierunków wsparcia oraz grup docelowych. Sugeruje się zweryfikowanie zapisów w ramach poszczególnych obszarów wsparcia i uwzględnienie inteligentnych specjalizacji w działaniach podejmowanych w ramach RPO, w tym również poprzez wskazanie odpowiednich kryteriów wyboru projektów (podejścia do ich opracowania na dalszym etapie prac przez odpowiednie podmioty i gremia).	Uzasadnienie w treści uwagi.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nie jest zasadne wpisywanie szczegółowych informacji dotyczących kryteriów wyboru projektów w samym Programie. Kwestie te zostaną doprecyzowane na etapie prac nad uszczegółowieniem Programu.
114	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 164)	Weryfikacja treści zapisu: <i>Wsparcie będzie koncentrować się na dostosowaniu kompetencji i kwalifikacji do potrzeb rynku pracy, oczekiwań pracodawcy oraz profilu wykonywanej pracy. Tak zaprogramowane działania pozwolą na uzyskanie trwałego efektu w postaci aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i biernych zawodowo oraz poszukujących pracy.</i>	Efekt w postaci „aktywizacji zawodowej” nie ma trwałego charakteru. Wynika to z faktu, że aktywizacja jest procesem świadczenia różnego rodzaju usług/instrumentów zorientowanym na konkretne efekty, których najważniejszym jest podjęcie i utrzymanie pracy. Stąd zaproponowana treść powinna zostać zmodyfikowana.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Sformułowanie aktywizacji zawodowej zostanie zastąpione sformułowaniem zwiększenia aktywności zawodowej, w tym podjęcia zatrudnienia.
115	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 165)	Proponujemy dodanie typu operacji: <i>Projekty kompleksowej ścieżki prozatrudnieniowej: edukacja – tutorial – staż – zatrudnienie</i> <i>Kompleksowe projekty prozatrudnieniowe</i>	Proponujemy zastosowanie nowatorskiej ścieżki wsparcia łączącej działania ukierunkowane na kompetencje i doświadczenie zawodowe połączone z asystą na etapie przygotowania do wejścia na rynek pracy i w pierwszych krokach	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nie ma potrzeby dodawania kolejnego typu operacji, który jest w istocie połączeniem już zaproponowanych form, poza tym

			<i>(systemowe dla gmin) na terenach wiejskich dla młodych do 25 r.ż</i>	na otwartym rynku pracy (po zatrudnieniu osoby bezrobotnej). Tego typu wsparcie wynika z przeprowadzonych ewaluacji (również w województwie podkarpackim).	sformułowanie edukacja jest bardzo szerokie i nie do końca wpisuje się w zakres interwencji. Drugi z zaproponowanych typów operacji nie może zostać uwzględniony z uwagi na fakt, iż grupa osób do 25 roku życia objęta będzie wsparciem w ramach POWER, nie RPO.
116	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 165)	Usunięcie grupy docelowej: <i>„rolnicy i członkowie ich rodzin, prowadzący indywidualne gospodarstwa rolne do wielkości 2 ha, w szczególności zamierzający odejść z rolnictwa”.</i>	Wsparcie dla osób odchodzących z rolnictwa realizowane było w ramach perspektywy finansowej 2004 – 2006 (ZPORR) oraz w obecnym okresie programowania (POKL) i nie przynosi pożądanych rezultatów ze względu na dwuzawodowość osób gospodarujących na tego typu małych gospodarstwach rolnych. Ponadto osoby w gospodarstwach do dwóch hektarów przeliczeniowych mogą korzystać ze wsparcia dostępnego w powiatowych urzędach pracy, stąd nie jest zasadne obejmowanie tej grupy osób działaniami w zakresie aktywizacji zawodowej. Ponadto zjawisko i potrzeby w tym zakresie nie zostały rozpoznane i wsparcie w tym obszarze jest nieuzasadnione.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wsparcie w ramach PI 8.5 koncentrować się będzie na osobach, które mogą uzyskać status osoby bezrobotnej, tak więc obejmowanie ich wsparciem jest zasadne. Osoby te mogą korzystać ze wsparcia oferowanego przez PUP tak więc ujęcie tej grupy w katalogu grup docelowych jest zasadne z uwagi na zakres wsparcia PI 8.5. gdzie planowana jest realizacja projektów systemowych PUP.
117	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 167)	Usunięcie wskaźnika pod punktem 5 <i>Liczba osób, które otrzymały środki na podjęcie działalności</i>	Propozycja wynika z charakteru planowanego wsparcia, w którym środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej występować mogą jedynie wśród instrumentów realizowanych przez Powiatowe Urzędy Pracy i nie są głównym narzędziem oddziaływania na dopasowanie zasobów pracy do potrzeb rynku w kontekście zwiększania zatrudnienia.	UWAGA UWZGLĘDNIONA IZ dążyć będzie do ograniczenia liczby wskaźników w Programie tak aby odzwierciedlały one jedynie główny obszar interwencji.
118	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 168)	Uzupełnienie listy wskaźników o miarę, która będzie adekwatna do badania trwałości wsparcia (survival rate) tj. wskaźnik pod punktem 2 odnieść do ogólnej liczby osób, które otrzymały wsparcie finansowe.	Brakuje wskaźnika ukierunkowanego na weryfikację trwałości działań w ramach PI.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA IZ będzie dążyć do ograniczenia ilości wskaźników, jakie będą monitorowane w Programie, aby koncentrować się na tych wskaźnikach, które w największym zakresie dotyczą planowanej interwencji w ramach danego PI.

119	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 170)	Weryfikacja treści 3 i 4 akapitu w punkcie <i>Opis kierunkowych zasad wyboru projektów</i>	Treść dotycząca inkubatorów przedsiębiorczości powtarza się w obu wskazanych akapitach.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Zapis Programu zostanie skorygowany.
120	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 173)	Przywrócenie zapisów zaproponowanych w pierwszej poddanej konsultacjom wersji RPO tj.: <i>Organizacja indywidualnych szkoleń podczas przerwy w wykonywaniu zawodu spowodowanej rodzicielstwem w celu zapobiegania dezaktualizacji kwalifikacji zawodowych.</i> <i>Refundacja kosztów opieki nad dziećmi w trakcie trwania szkoleń.</i> <i>Wdrażanie elastycznym form zatrudnienia.</i>	Wskazane typy przedsięwzięć w istotny sposób uzupełniają system wsparcia godzenia życia zawodowego z rodzinnym. Jednym z głównych problemów, które napotykają osoby realizujące w rodzinie zadania zorientowane na opiekę nad osobami zależnymi, jest dezaktualizacja kwalifikacji i kompetencji, a także izolacja od środowiska pracy i życia zawodowego. Zaproponowane formy wsparcia stanowiąc będą istotny instrument utrzymywania wysokiej gotowości do podjęcia pracy, szczególnie u kobiet, które przebywają na urloпах wychowawczych przez dłuższy okres czasu. Obecnie wsparcie udzielane jest dopiero po zakończeniu pełnienia ról, co naraża te osoby na utratę dotychczasowej pracy oraz rejestrację w PUP i uzyskanie statusu bezrobotnego (a dopiero w dalszej konsekwencji będą mogły otrzymywać wsparcie).	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Zapisy Programu w tej części zostały zmienione w wyniku uwag i sugestii zgłaszanych między innymi przez MliR aby koncentrować wsparcie na najważniejszych kwestiach w ramach poszczególnych PI. Z uwagi na przewidzianą w ramach PI 8.8 alokację oraz z uwagi na zaplanowanie wsparcia szkoleniowego w ramach PI 8.5 nie przewiduje się rozszerzenia typów operacji w ramach PI 8.8. Niemniej jednak na etapie przygotowania dokumentów wykonawczych do Programu planowane jest wprowadzenie zapisów premiujących projekty, w których przewidziano udział rodziców/opiekunów prawnych dzieci do lat 3 powracających na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem lub wychowaniem dziecka mogących skorzystać jednocześnie ze wsparcia w ramach PI 8.8.
121	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 175)	Przedefiniowanie treści wskaźnika rezultatu znajdującego się pod punktem 3.	Definicja wskaźnika kładzie nacisk na „lepszą” sytuacją na rynku pracy uczestników projektów. Nie jest to równoznaczne z uzyskaniem zatrudnienia, jak również zmianą statusu na rynku pracy. Wykorzystane w definicji pojęcie nie zostało sprecyzowane, jest nieostre, a przez to umożliwia nadanie mu wielu znaczeń i może przyczynić się do tego, że efekcie wskaźnik nie będzie adekwatny do celu, jak również niemożliwy do dokonania rzetelnego pomiaru.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA IZ będzie dążyć do ograniczenia ilości wskaźników, jakie będą monitorowane w Programie, aby koncentrować się na tych wskaźnikach, które w największym zakresie dotyczą planowanej interwencji w ramach danego PI. Wskaźnik zostanie usunięty z

					Programu.
122	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 176)	Weryfikacja treści zapisu: <i>Sytuacja społeczno-gospodarcza, zarówno w skali kraju, jak i województwa podkarpackiego, napotyka na szereg problemów związanych z niekorzystną koniunkturą.</i>	Wątpliwości budzi wydzwięk merytoryczny i logiczny zdania w kontekście wskaźników, procesów i zjawisk określających sytuację społeczno-gospodarczą.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Kwestionowane zdanie zostanie usunięte z treści dokumentu. Zmiana ta nie wpłynie na idee uzasadnienia dotyczącego sytuacji przedsiębiorstw przechodzących procesy restrukturyzacyjne w regionie.
123	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 176)	Proponujemy położenie większego nacisku na łagodne przejście z pracy (zagrożonej) do pracy (transition work to work) oraz umożliwienie szybkiego powrotu na rynek pracy. Dotyczy treści: <i>Dla osób dotkniętych zwolnieniami zaplanowano więc kompleksowe wsparcie w oparciu o indywidualnie zdiagnozowane potrzeby rozwojowe uczestników i pozostające w powiązaniu z możliwościami i potrzebami rynku pracy, w celu umożliwienia im szybkiego powrotu na rynek pracy.</i>	Uzasadnienie w treści uwagi.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Brak wyjaśnienia, co zgłaszający uwagę rozumie poprzez „położenie większego nacisku na łagodne przejście z pracy (zagrożonej) do pracy...”. Natomiast druga część uwagi jest niezasadna, ponieważ już z kwestionowanego opisu wynika realizacja idei ukierunkowania wsparcia na szybki powrót na rynek pracy. Szczegóły dotyczące sposobu zagwarantowania wdrożenia tego typu rozwiązań opisane zostaną szczegółowo w dokumentach operacyjnych do Programu.
124	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 178)	Zmiana zapisu: <i>„osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym, poprodukcyjnym cierpiące na schorzenia układu krążenia, kostno-stawowo-mięśniowego, oddechowego, nowotwory, choroby psychiczne i inne”</i>	Stwierdzenie: przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym wyczerpuje całą populację mieszkańców województwa w kontekście ekonomicznej definicji aktywności ludności. W związku z tym tego typu doprecyzowanie nic nie wprowadza do treści RPO. Poza tym „i inne” powoduje, że grupą docelową są wszyscy cierpiący na różnego rodzaju schorzenia (katalog otwarty).	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zapis na tym etapie prac nad Programem pozostanie bez zmian.
125	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 182)	Dodanie typu operacji: <i>Kompleksowe programy edukacji i profilaktyki w zakresie zachowań osób starzejących się</i>	Postuluje się realizację programów łączących w sobie część edukacyjną, psychologiczną oraz rehabilitacyjną dla osób, które ze względów zdrowotnych zagrożone są wykluczeniem lub	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Proponowany typ operacji jest możliwy do zrealizowania w ramach projektów, które łącząc będą przewidziane w RPO typu

				wykluczone z rynku pracy.	operacji. Wprowadzanie kolejnego typu, który nie wnosi istotnej zmiany nie jest celowe.
126	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych . Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich	Postuluje się połączenie inwestycji związanych z rewitalizacją obszarów z realizacją Programu Aktywności Lokalnej (PAL).	Zgodnie z wymaganiami PI działania w obrębie infrastruktury powinny być powiązane z celami EFS. Idealnym rozwiązaniem byłoby połączenie działań tego typu z aktywnością na poziomie i na rzecz społeczności lokalnych. Tego typu rozwiązania sprzyjają synergii wynikającej z poczucia własności i sprawczości społeczności lokalnej związanego z realizowanymi inwestycjami.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Podstawą realizacji przedsięwzięć będą Lokalne Plany Rewitalizacji, w których przedsięwzięcia wymagające rewitalizacji będą szczegółowo opisane. Narzędzie do realizacji określonych celów EFS zależy będzie od lokalnych uwarunkowań i jego wybór pozostaje w gestii beneficjenta.
127	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 193)	Propozycja zmiany zapisu w obrębie typu operacji: <i>„dostosowanie istniejącej zabudowy publicznej do celów gospodarczych, społecznych, edukacyjnych, kulturalnych, turystycznych, itp., w powiązaniu z projektem miękkim tj. konkretnymi działaniami po wykonaniu części inwestycyjnej”.</i>	Zaproponowano uszczegółowienie typu operacji podanej jako przykład realizacji przedsięwzięć w ramach PI. Uwaga ta została przedstawiona we wstępnych konsultacjach RPO. Nie została uwzględniona, nie wyjaśniono również przyczyn pominięcia uwagi w poprawionej wersji Programu.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Prowadzone działania rewitalizacyjne w perspektywie finansowej 2014-2020 z założenia mają charakter kompleksowy, tj. działania EFRR mają być podporządkowane na danym terenie problemom społecznym. Zapisy Programu w sposób wystarczający wskazują na konieczność powiązania działań finansowanych z EFS z EFRR
128	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 200)	Uszczegółowienie zapisu i uwzględnienie w poniższej treści „ścieżki reintegracji”: <i>„Zastosowanie kompleksowych i zindywidualizowanych form wsparcia, świadczonych przy współpracy instytucji zorientowanych na rozwiązywaniu problemów społecznych zapewni świadczenie pomocy o charakterze „ścieżki wsparcia” a nie „punktowych” działań o obniżonej skuteczności i efektywności”.</i>	Proponujemy w szerszym zakresie wykorzystanie ścieżki reintegracji – jako modelu pracy socjalnej w projektach konkursowych i pozakonkursowych. Przy czym bazując na doświadczeniach instytucji rynku pracy realizujących podobne instrumenty (Indywidualne Plany Działania) konieczne jest opracowanie standardów realizacji ścieżki reintegracji. Realizacja indywidualnych ścieżek w polityce rynku pracy nie zawsze przynosi pożądane efekty ze względu na różny wymiar	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Na obecnym etapie prac nad Programem nie jest możliwe wpisanie tak szczegółowych rozwiązań. Proponowane rozwiązania mogą zostać wykorzystane w trakcie prac nad uszczegółowieniem Programu.

				<p>wsparcia oraz jego zakres. Stąd postuluje się wprowadzenie zestandaryzowanego narzędzia diagnozowania (w oparciu o pracę socjalną oraz specjalistyczne usługi np. psychologiczne, zdrowotne) i realizacji ścieżki wsparcia ukierunkowanej na włączenie społeczne. Przy czym ścieżka ta nie powinna być narzędziem jednorazowym (w jednym projekcie), ale powinna należeć do dokumentacji uczestnika wsparcia (całej rodziny) i niejako podążać za nim w realizacji różnych działań, jeżeli uczestniczy w kilku projektach bądź w działaniach rozciągniętych w dłuższym okresie trwania. Przy czym ścieżka może być weryfikowana i zmieniana wg opracowanego standardu. Ścieżka ma na celu ustalenie takiej kombinacji form wsparcia (instrumentów aktywnej integracji oraz wsparcia towarzyszącego, które powinny być szeroko dostępne w ramach katalogu usług dobieranych na bazie indywidualnej diagnozy), które powinny być ułożone w logiczny ciąg prowadzący do uzyskania samodzielności na otwartym rynku pracy. Sugeruje się wprowadzenie do standardu przynajmniej trzech instrumentów aktywnych (na wzór rozwiązań stosowanych w PO KL, które się sprawdziły w projektach systemowych). Nie wystarczy tu indywidualna diagnoza potrzeb - bowiem często w obecnych projektach zamieniała się ona w listę życzeń, ponadto potrzeby BO wymagają weryfikacji z wiedzą o jego środowisku i rynku pracy.</p>	
129	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 200 - 201)	<p><i>„Podejmowane działania dotyczyć będą przede wszystkim aktywizacji zawodowej i przedsięwzięć z zakresu integracji społecznej, edukacyjnej i zdrowotnej, które mają na celu eliminację lub zniwelowanie barier jakie napotykają osoby wykluczone społecznie lub zagrożone takim wykluczeniem”.</i></p>	<p>Sugerujemy, by w ramach tej osi priorytetowej kłaść nacisk przede wszystkim na aktywizację życiową i społeczną, która w konsekwencji prowadzić będzie do integracji z rynkiem pracy.</p> <p>Inkluzja społeczna jest procesem. Nie może być traktowana jako działania doraźne. Obecnie tak została potraktowana – skutkiem tego jest wiele mało efektywnych projektów - zakładających że proces społecznej zmiany odbędzie się np. poprzez 2miesięczny cykl doradztwa i kursów</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapisy Programu w obecnym kształcie nie wykluczają podejmowania działań dot. umiejętności życiowych.</p> <p>W treści Programu kilkakrotnie podkreśla się potrzebę kompleksowego wsparcia o charakterze „ścieżki wsparcia” a</p>

				<p>zawodowych. W przypadku osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 60 – 70 % przypadków mamy do czynienia ze środowiskami, w których dysfunkcje są sprzężone, a uzależnienie jest dziedziczne w 2 lub 3 pokoleniu tworząc swoisty model funkcjonowania społecznego oparty o bezpieczeństwo socjalne uzyskane kosztem minimalizacji potrzeb. W takim przypadku konieczne jest odwrócenie tego negatywnego procesu - ma to jednak charakter długotrwałego procesu. Wymaga to kompleksowego i zindywidualizowanego podejścia opartego o ścieżki integracji (opisane poniżej). Przy czym należy umożliwić realizację wieloletnich projektów skierowanych do tej samej grupy osób (i ich środowiska). W zakresie rozwiązań systemowych (PCPR i OPS) proponuje się zatem przyjęcie założenia 6letnich umów ramowych, w ramach których elastycznie ustalane będą cele, produkty i rezultaty udzielanego wsparcia.</p> <p>Tego typu podejście jest widoczne w Programie, chociażby poprzez założenie, że w ramach PI9.4 ze wsparcia korzystać będą osoby, które nie są gotowe do podjęcia pracy (nie mają statusu osoby bezrobotnej), a jednym z efektów podejmowanych działań może być właśnie taka aktywizacja społeczna, zdrowotna, życiowa, która prowadzi do postawy aktywnej na rynku pracy. Przy czym te zadania realizowane będą już przez odpowiedni Powiatowy Urząd Pracy. Ta „demarkacja” odpowiedzialności jest tożsama z zaproponowanym przez nas podejściem, przy czym wymaga to mocniejszego akcentowania w innych częściach opisu.</p>	<p>nie „punktowych” działań.</p> <p>Czas trwania wsparcia zawsze wynikać powinien z przedstawionego uzasadnienia dla pojęcia interwencji – zapisy Programu w obecnym kształcie nie wskazują na brak możliwości realizacji wieloletnich projektów.</p> <p>Również okres realizacji projektów z uwagi na charakter dokumentu jakim jest RPO nie może zostać określony w treści Programu.</p>
130	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 201)	<p>Należy doprecyzować zapis:</p> <p><i>Co do zasady działaniami z zakresu aktywizacji zawodowej w ramach PI 9.4 obejmowane będą wyłącznie osoby nieposiadające statusu osoby bezrobotnej i na dzień przystąpienia do projektu</i></p>	<p>Zapis ten jest skonstruowany w sposób umożliwiający dowolną interpretację. Dotyczy to przede wszystkim tej części: „nie mogący go nabyć”, czy chodzi tutaj o warunki formalne (np. nie może zarejestrować się w urzędzie pracy ze względu na dochód, posiadanie gospodarstwa</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapis zostanie doprecyzowany. Wskazane zostanie, iż chodzi o warunki formalne uzyskanie</p>

			<i>nie mogące go nabyć.</i>	rolnego itp.), czy raczej, tak jak my to rozumiemy, ze względu na swoje deficyty nie jest w stanie (brak motywacji, kompetencji miękkich, gotowości do podjęcia pracy) dokonać rejestracji w urzędzie pracy i w związku z tym pakiet działań społeczny i zawodowych ma przywrócić taką osobą na rynek pracy. Sugerujemy uwzględnienie właśnie tego drugiego sposobu rozumienia podstawy udzielania wsparcia. Tak rozumiany zapis nie powinien także wykluczać ze wsparcia osoby długotrwale bezrobotne, które zarejestrowane są w powiatowych urzędach pracy, przy czym rozumiemy, że wówczas działania z zakresu aktywizacji społecznej mogą być realizowane w ramach PI 9.4, natomiast aktywizacja zawodowa realizowana jest przez PUP w ramach wspólnego przedsięwzięcia projektowego.	statusu osoby bezrobotnej. Wsparcie osoby, która może, ale nie jest zainteresowana statusem osoby bezrobotnej powinno doprowadzić do likwidacji jej deficytów, które powodują, że osoba nie jest w stanie dokonać rejestracji w urzędzie. Uzyskanie statusu osoby bezrobotnej i gotowość do objęcia działaniami oferowanymi przez PUP świadczy, że osoby przejawiają chęć do zmiany swojej sytuacji. Zapisy RPO nie wykluczają obejmowania osób bezrobotnych czy długotrwale bezrobotnych aktywizacją społeczną, jednak aktywizacja zawodowa ma być prowadzona przez wyspecjalizowane instytucje rynku pracy. Demarkacja została wprowadzona na podstawie doświadczeń obecnego okresu. Pozwoli uniknąć sytuacji, w której tym samym uczestnikom udzielane jest podobny zakres wsparcia w ramach różnych osi priorytetowych, co obniża efektywności i racjonalność podejmowanych działań.
131	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 201 - 202)	Uwzględnienie systemowego podejścia do rozwiązywania problemów rodzin w ramach SAR (systemowa aktywizacja rodzin).	Proponujemy wykorzystanie w ramach dostępnych metod realizowaną przez nas z powodzeniem „systemową aktywizacją rodzin”. Instrument ten powstał z dążenia do wsparcia rodziny w jej naturalnym środowisku i oparty jest na systemowej koncepcji rodziny, jako całości, realizującej szereg kompleksowych i komplementarnych wobec siebie funkcji związanych z niemal wszystkim aspektami życia oraz funkcjonowania w społeczeństwie. Odwołuje się do koncepcji argentyńskiego psychologa, twórcy szkoły terapii strukturalnej - Salvatora Minuchina „rodzinny system ma	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zapisy Programu w obecnym kształcie nie wykluczają możliwości podejmowania działań w oparciu o wskazaną metodę, jednakże nie jest zasadne wskazywanie w treści Programu jedynej metody realizacji określonego wsparcia.

				<p>integralną strukturę, która nie jest prostą sumą elementów składowych, jest to całość, która może być porównywana z żywym organizmem”. Ten cytat obrazuje podejście SAR, które zakłada, że każdy element tego organizmu może mieć wpływ na jego ogólne i szczególne funkcjonowanie (w tym także innych elementów). Stąd osoba zagrożona i wykluczona społecznie nie działa w oderwaniu od najbliższego otoczenia, a całe to otoczenie wymaga wsparcia, gdyż niejednokrotnie kumuluje w sobie, inicjuje bądź przyjmuje skutki związane z oderwaniem od społeczeństwa jej członka. Odbiorcami SAR są całe rodziny – rodzice i opiekunowie oraz ich dzieci, a w rodzinach wielopokoleniowych również pozostali członkowie. Dodatkowo SAR jest skierowany do osób wspierających rodzinę. SAR zakłada współwystępowanie różnego rodzaju instrumentów, które oddziałują na integrację emocjonalną, relacje międzyludzkie, kompetencje rodzicielskie, rozwój psychospołeczny i rozwiązywanie bieżących problemów. Tak sporządzone narzędzie może być wykorzystywane w stosunku do rodzin z dysfunkcjami, z niezaradnością w kwestiach opiekuńczo wychowawczych, ale także i rodzin, których członkowie doświadczeni zostali niepełnosprawnością. W obliczu założeń celów integracji społecznej na następny okres programowania instrument Systemowej Aktywizacji Rodzin będący efektem wieloletniej pracy z osobami i rodzinami zagrożonymi wykluczeniem i wykluczonymi społecznie może stać się jednym z najistotniejszych i najskuteczniejszych narzędzi realizacji polityki społecznej. Działania ukierunkowane na rodziny, zgodnie z rekomendacjami z ewaluacji służą też zapobieganiu pojawiających się licznych problemów związanych z przerywaniem uczestnictwa w projekcie (metaewaluacja MRR str. 38).</p>	
--	--	--	--	---	--

132	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 201 - 202)	<p>Uwzględnienie w przykładowych typach operacji szerszego instrumentarium społecznego:</p> <p><i>Organizacja i finansowanie uczestnictwa w grupach i klubach samopomocowych</i></p> <p><i>Organizacja i finansowanie treningów kompetencji i umiejętności społecznych</i></p> <p><i>Organizacja i finansowanie poradnictwa i wsparcia indywidualnego oraz grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społeczno-zawodowych umożliwiających docelowy powrót do życia społecznego</i></p>	<p>Akcentowanie wsparcia o charakterze społecznym pozwoli na ukierunkowanie RPO na aktywnej integracji społecznej, która ma kluczowe znaczenie dla innych aspektów reintegracji, w tym ostatecznie integracji z rynkiem pracy. Działania o charakterze społecznym powinny stanowić fundament dalszego rozwoju osobowego, co zostało potwierdzone licznymi badaniami, w tym ewaluacyjnymi realizowanymi w ramach PO KL (w tym w woj. podkarpackim, woj. mazowieckim).</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Obecne zapisy Programu nie wykluczają realizacji działań wskazanych przez autora uwagi.</p> <p>Na tym etapie prac nad Programem nie jest możliwe wskazanie wszystkich możliwych form wsparcia, jakie będą realizowane w Programie.</p>
133	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 202)	<p>Proponujemy zamianę typu przedsięwzięć:</p> <p><i>Wspólne inicjatywy jednostek pomocy społecznej i instytucji rynku pracy, zwiększające efektywność i kompleksowość udzielanego wsparcia.</i></p> <p>na:</p> <p><i>Pilotażowe inicjatywy projektów kaskadowych dotyczących tych samych typów beneficjentów zwiększające efektywność i kompleksowość udzielanego wsparcia.</i></p>	<p>Realizacja zadań projektowych przez jednostki sektora pomocy i integracji społecznej są ściśle powiązane z zapisami zawartymi w ustawie o pomocy społecznej. Zadaniem państwa w sferze integracji społecznej jest: (art. 1 ust. 1 uops) <i>umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.</i> Art. 3 ust. 2 uops stanowi zaś, że kluczowym zadaniem jednostek sektora jest: <i>podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.</i> Tym samym od jednostek sektora pomocy społecznej wymagać należy przede wszystkim realizacji projektów skoncentrowanych na procesie usamodzielniania osób i rodzin i ich integracji ze środowiskiem (integracja społeczna). Stawianie OPS wymagań ściśle wiążących ich działania z rynkiem pracy (praktyki, staże itd.) wykracza daleko poza zakres zadań JOPS i skutkuje realizacją działań, do których pracownicy OPS nie są profesjonalnie przygotowani. Ponadto proces usamodzielniania osób i rodzin jest kluczowym (bazowym) procesem społecznym, który powinien być skoncentrowany na wywołaniu trwałej, a nie pozornej zmianę</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Typ operacji pozostaje bez zmian.</p> <p>Proponowana zmiana poza inną nazwą nie została opisana w taki sposób, aby możliwe było stwierdzenie, że będziemy mieć do czynienia z innym rodzajowo sposobem realizacji projektów.</p> <p>Zaproponowany w treści Programu typ operacji jest zgodny z obowiązującym w Polsce systemem prawnym. Zapisy Programu nie narzucają konieczności realizacji takich form wsparcia jak praktyki czy staże przez OPS czy PCPR. Podkreślić również należy, iż realizacja zadań z zakresu aktywizacji zawodowej przez OPS nie jest zabroniona żadnym przepisami prawa krajowego i w żaden sposób nie wykracza poza ich zakres zadań.</p> <p>Niemniej jednak należy zgodzić się ze stwierdzeniem, iż OPS i PCPR posiadają przede wszystkim potencjał do integracji społecznej swoich beneficjentów i wspierania osób wykluczonych</p>

				<p>społeczną. Często działania z tego zakresu (aktywizacji zdrowotnej, społecznej) mają długotrwały charakter i wykraczają poza okres roku budżetowego.</p> <p>Tylko w przypadku gdy OPS realizują zadania zgodne z ustawą - projekt zgodnie z metodologią projektową - stanowi narzędzie wykonania zadań. Z ustaleń raportu metaewaluacyjnego MRR wynika, że „warto, by OPSy i PCPRy koncentrowały się bardziej na integracji społecznej swoich beneficjentów, wspierały osoby wykluczone społecznie i wzmacniały ich potencjał – natomiast aktywizacja zawodowa powinna następować przez wyspecjalizowane do tego instytucje rynku pracy” (str. 60). Jednocześnie wskazuje się na dobre efekty stosowania instrumentów aktywnej integracji społecznej, które powinny być szerzej stosowane i promowane wśród jednostek pomocy społecznej.</p> <p>Należy przy tym pamiętać, że dla aktywizacji zawodowej kluczowe znaczenie ma uprzednia aktywizacja zdrowotna, społeczna i edukacyjna, a więc JOPS, powinny zajmować się przygotowaniem osób do podejmowania aktywności związanej z rynkiem pracy, usług i instrumentów rynku pracy dostępnych w publicznych i niepublicznych instytucjach rynku pracy. Należy, więc tworzyć odpowiednie warunki do współpracy JOPS z instytucjami rynku pracy w zakresie realizacji zadań na włączenie społeczne i integrację z rynkiem pracy wspólnych klientów. Wskazują na to także ustalenia metaewaluacji działań OPS i PCPR przeprowadzone przez MRR (str. 26 i 29). Takie podejście jest zgodne z założeniami Krajowego Programu Przeciwdziałaniu Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020 (Nowy wymiar aktywnej integracji).</p> <p>Zaproponowana zmiana ma charakter techniczny, jednak w naszym rozumieniu w</p>	<p>społecznie.</p> <p>W treści Programu podkreślono zostanie konieczność realizacji zadań z zakresu aktywizacji zawodowej przez wyspecjalizowane do tego instytucje rynku pracy.</p>
--	--	--	--	---	--

				lepszy sposób prezentuje ideę łączenia działań różnych instytucji i sposób jej wdrożenia w praktyce.	
134	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 202)	Proponujemy dodanie do przykładowych typów operacji: <i>Wspólne inicjatywy partnerskie jednostek pomocy społecznej w zakresie wsparcia rodziny, zwiększające efektywność i kompleksowość udzielanego wsparcia.</i>	Uzasadnienie jw.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wsparcie dla rodzin zostało przewidziane w ramach PI 9.7 (usługi społeczne i zdrowotne)
135	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 202)	Zmiana zapisu z: <i>„rodziny zamieszkujące we wspólnym gospodarstwie domowym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym”.</i> Na: <i>„rodziny zamieszkujące we wspólnym gospodarstwie domowym osób uczestniczących w projektach i ich najbliższe otoczenie”.</i>	Propozycja zapisu odnosi się do wykazanego wyżej katalogu uczestników projektów, którzy z racji swojego wykluczenia bądź zagrożenia wykluczeniem i ubóstwem stanowią grupy docelowe działań w ramach RPO. Precyzuje tym samym, że wsparcie ma być udzielane jako dodatkowe, uzupełniające i niezbędne w kontekście osób biorących udział w projektach, a nie w odniesieniu tylko i wyłącznie do rodzin, w ramach których funkcjonują osoby zagrożone wykluczeniem społecznym i wykluczone społecznie.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wsparcie w ramach RPO w zakresie PI 9.4 skierowane będzie wyłącznie do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich rodzin. Sformułowanie „otoczenie” jest sformulowaniem zbyt nieprecyzyjnym.
136	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 204)	Propozycja weryfikacji zapisu: <i>„Wsparcie zagwarantuje dostęp do usług zwłaszcza rodzinom (w tym wielodzietnym, niepełnym, dysfunkcyjnym), które z uwagi na niekorzystną sytuację materialną pozbawione są możliwości korzystania z podstawowych usług społecznych i zdrowotnych, warunkujących ich prawidłowy rozwój i funkcjonowanie w społeczeństwie”.</i>	Propozycja uzasadniona jest faktem trudności w dostępności do usług społecznych nie tylko rodzin o niekorzystnej sytuacji materialnej. Poza tym pojęcie to jest bardzo szerokie i niezdefiniowane. Wymaga uszczegółowienia i interpretacji zapisu.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Należy jednak zwrócić uwagę, na sformułowanie „zwłaszcza rodzinom”, które nie wyklucza ułatwienia dostępu do usług również, kiedy deficyty nie wynikają z trudności materialnych. Treść Programu w kolejnej jego wersji zostanie skorygowana, aby nie rodziła trudności interpretacyjnych
137	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 207)	Weryfikacja treści zapisu: <i>W ramach realizowanych przedsięwzięć wdrażane będą standardy usług opracowane w ramach centralnego PO KL w obszarze integracji</i>	Najprawdopodobniej chodzi o PO WER.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Uzasadnienie jest niezrozumiałe. Standardy usług są

			społecznej		wpracowywane w ramach komponentu centralnego POKL (Priorytet 1. Zatrudnienie i integracja społeczna). Aby uniknąć wątpliwości sformułowanie „centralnego POKL” zostanie zastąpione zapisem „na szczeblu centralnym/krajowym”.
138	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 208)	<p>Proponujemy dodanie typu operacji:</p> <p><i>Tworzenie i rozwój programów kompleksowego wsparcia rodziny wieloproblemowej w gminach i powiatach</i></p>	<p>Tego typu działania mogą być oparte na tworzonej i dostosowywanej infrastrukturze lokalnej w ramach PI 9.1, gdzie postulowaliśmy tworzenie sieci punktów dostępu do usług społecznych. W ramach tych punktów preferowane powinny być centra kompleksowo wspierające rodziny w różnego rodzaju problemach i barierach rozwojowych zarówno osób dorosłych (opiekunów, rodziców), jak i dzieci.</p> <p>Proponujemy w tym zakresie wykorzystanie „systemowej aktywizacji rodzin”. Instrument ten powstał z dążenia do wsparcia rodziny w jej naturalnym środowisku i oparty jest na systemowej koncepcji rodziny jako całości, realizującej szereg kompleksowych i komplementarnych wobec siebie funkcji związanych z niemal wszystkim aspektami życia oraz funkcjonowania w społeczeństwie. Odwołuje się do koncepcji argentyńskiego psychologa, twórcy szkoły terapii strukturalnej - Salvatora Minuchina „rodzinny system ma integralną strukturę, która nie jest prostą sumą elementów składowych, jest to całość, która może być porównywana z żywym organizmem”. Ten cytat obrazuje podejście SAR, które zakłada, że każdy element tego organizmu może mieć wpływ na jego ogólne i szczególne funkcjonowanie (w tym także innych elementów). Stąd osoba zagrożona i wykluczona społecznie nie działa w oderwaniu od najbliższego otoczenia, a całe to otoczenie wymaga wsparcia, gdyż niejednokrotnie kumuluje w sobie, inicjuje bądź przyjmuje skutki</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>W kolejnej wersji Programu zakres wsparcia dla rodzin zostanie doprecyzowany, niemniej jednak nie jest zasadne wskazywanie jednej konkretnej metody realizacji wsparcia. Zauważyć również należy, iż charakter wsparcia w ramach P.I 9.7 wymusza realizację konkretnych usług społecznych czy też zdrowotnych a nie bliżej nieokreślonych programów wsparcia.</p>

związane z oderwaniem od społeczeństwa jej członka. Odbiorcami SAR są całe rodziny – rodzice i opiekunowie oraz ich dzieci, a w rodzinach wielopokoleniowych również pozostali członkowie. Dodatkowo SAR jest skierowany do osób wspierających rodzinę. SAR zakłada współwystępowanie różnego rodzaju instrumentów, które oddziałują na integrację emocjonalną, relacje międzyludzkie, kompetencje rodzicielskie, rozwój psychospołeczny i rozwiązywanie bieżących problemów. Tak sporządzone narzędzie może być wykorzystywane w stosunku do rodzin z dysfunkcjami, z niezaradnością w kwestiach opiekuńczo wychowawczych, ale także i rodzin, których członkowie doświadczeni zostali niepełnosprawnością. W obliczu założeń celów integracji społecznej na następny okres programowania instrument Systemowej Aktywizacji Rodzin będący efektem wieloletniej pracy z osobami i rodzinami zagrożonymi wykluczeniem i wykluczonymi społecznie może stać się jednym z najistotniejszych i najskuteczniejszych narzędzi realizacji polityki społecznej. Działania ukierunkowane na rodziny, zgodnie z rekomendacjami z ewaluacji służą też zapobieganiu pojawiających się licznych problemów związanych z przerywaniem uczestnictwa w projekcie (metaewaluacja MRR str. 38).

Nawiązując do zagadnień związanych z funkcjonowaniem rodzin, proponujemy również uwzględnienie na szerszą skalę zagadnień funkcjonowania rodzin zastępczych i ich relacji z rodzinami biologicznymi, które, co wynika z doświadczeń, wymagają wsparcia, szczególnie skierowanego do dzieci korzystających z pieczy zastępczej, które niejednokrotnie w naturalny sposób dążą do kontaktu z rodzinami biologicznymi, a co ze z różnych względów, natury prawnej, psychologicznej jest niesamowicie trudne i problemowe;

139	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 208)	Dodanie typu operacji: <i>Realizacja „ścieżek reintegracji” osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, wykluczonych społecznie</i>	<p>Proponujemy w szerszym zakresie wykorzystanie ścieżki reintegracji – jako modelu pracy socjalnej. Przy czym bazując na doświadczeniach instytucji rynku pracy realizujących podobne instrumenty (Indywidualne Plany Działania) konieczne jest opracowanie standardów realizacji ścieżki reintegracji. Realizacja indywidualnych ścieżek w polityce rynku pracy nie zawsze przynosi pożądane efekty ze względu na różny wymiar wsparcia oraz jego zakres. Stąd postuluje się wprowadzenie zestandaryzowanego narzędzia diagnozowania (w oparciu o pracę socjalną oraz specjalistyczne usługi np. psychologiczne, zdrowotne) i realizacji ścieżki wsparcia ukierunkowanej na włączenie społeczne. Przy czym ścieżka ta nie powinna być narzędziem jednorazowym (w jednym projekcie), ale powinna należeć do dokumentacji klienta JOPS (całej rodziny) i niejako za nim podążać za nim, jeżeli uczestniczy w kilku projektach bądź w działaniach rozciągniętych w dłuższym okresie trwania. Przy czym ścieżka może być weryfikowana i zmieniana wg opracowanego standardu. Ścieżka ma na celu ustalenie takiej kombinacji form wsparcia (instrumentów aktywnej integracji oraz wsparcia towarzyszącego), które powinny być ułożone w logiczny ciąg prowadzący do uzyskania samodzielności na otwartym rynku pracy. Nie wystarczy tu indywidualna diagnoza potrzeb - bowiem często w obecnych projektach zamieniała się ona w listę życzeń, ponadto potrzeby BO wymagają weryfikacji z wiedzą o jego środowisku i rynku pracy. Tą wiedzą dysponują właśnie JOPS. Stosowane obecnie diagnozy psychologiczne i psychospołeczne nie powinny występować jako jedyne instrumenty służące rozwiązaniu sytuacji, gdyż istotna jest wiedza o środowisku, która skumulowana jest w JOPS (np. poprzez ciągłą pracę z klientem przez dłuższy okres czasu).</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W treści Programu kilkakrotnie podkreśla się potrzebę kompleksowego wsparcia o charakterze „ścieżki wsparcia” a nie „punktowych” działań.</p> <p>W ramach Programu nie ma możliwości określania jednego jedyne modelu pracy socjalnej.</p> <p>Wypracowywanie standardów będzie możliwe w ramach POWER – programu wdrażanego centralnie.</p>
-----	---	---	--	---	--

140	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 209 - 210)	Proponujemy uwzględnienie w PI 9.7 pozakonkursowego trybu wyboru projektów Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie i Ośrodków Pomocy Społecznej.	<p>Realizacja systemowego charakteru wsparcia przez OPS i PCPR w ramach działań związanych z zagrożeniem wykluczeniem społecznym i wykluczeniem społecznym oraz walki z ubóstwem realizowanych przez wyspecjalizowane jednostki, jakimi są ośrodki pomocy społecznej i powiatowe centra pomocy rodzinie. Podjęcie decyzji o zaangażowaniu jednostek pomocy społecznej w realizację projektów w ramach EFS z perspektywy czasu uznać trzeba za rozwiązanie o charakterze pozytywnym, tym bardziej, że dzięki temu procesowi następuje zmiana z podejścia biernego opartego tylko i wyłącznie o instrumenty finansowe do aktywnych działań zorientowanych na integrację klientów pomocy społecznej z rynkiem pracy. Ten kierunek zmian powinien być podtrzymany, a zebrane doświadczenia wykorzystane w następnym okresie programowania. O pozytywnym wpływie zaangażowania OPS w realizację projektów PO KL świadczą także dane pochodzące z ewaluacji (np. województwa pomorskiego, podkarpackiego), a problemy napotymane przez beneficjentów systemowych są zbliżone do problemów beneficjentów konkursowych (dotyczą np. informacji o możliwości dofinansowania przedsięwzięcia, procedur ubiegania się o środki i rozliczania projektów oraz komunikacji i nadzoru ze strony IP). Zgodnie z wynikami metaewaluacji projektów systemowych OPS i PCPR w ramach Priorytetu VII PO KL (MRR, maj 2011) potencjał JOPS jest zróżnicowany i w znacznej mierze uzależniony od wielkości jednostki. Jednak wnioski wskazują na to, że potencjał jest „zapewniony”. Działania aktywne wymagają natomiast wzmocnienia kadrowego JOPS i umożliwienia korzystania ze strumienia finansowego na pracę socjalną, chociażby poprzez „odpisy” odsetka wykorzystywanych na formy aktywne środków (w ramach projektów EFS) na wzór rozwiązań zastosowanych w powiatowych urzędach pracy</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Na obecnym etapie zapisy Programu nie wykluczają możliwości realizacji części wsparcia w formule projektów pozakonkursowych.</p> <p>Tryb pozakonkursowy zastosowany zostanie na obszarach, na których z uwagi na przedmiot wsparcia, typ beneficjenta lub przewidywaną liczbę planowanych przedsięwzięć, brak jest uzasadnienia dla wprowadzenia trybu konkursowego.</p>
-----	--	---	--	--	---

				<p>(możliwość finansowania wynagrodzenia osób zaangażowanych w działania o charakterze proaktywnym).</p> <p>W schematach systemowych występuje znacznie większa możliwość standaryzacji usług świadczonych przez JOPS i realizacja spójnej polityki włączenia społecznego na poziomie regionalnym, dla której Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej są inicjatorami i wykonawcami. Projekty są więc narzędziem realizacji polityki regionalnej. Z naszych doświadczeń wynika, że przy rezygnacji z systemowych schematów maksymalnie 30% najbardziej zaangażowanych ośrodków przystąpi do konkursów.</p> <p>Argumentem za realizacją projektów w sposób systemowy są również aktualne doświadczenia inicjowania projektów partnerskich na styku OPS – PCPR. Formuła partnerskiego podejścia do rozwiązywania problemów społecznych jest wartością ważną i należy tego typu działania podtrzymywać i upowszechniać. Istnieje zagrożenie, że doświadczenia tego typu zostaną zaprzepaszczone.</p> <p>Kolejnym argumentem jest działanie OPS na najniższym poziomie samorządu terytorialnego w oparciu o społeczność lokalną. Umożliwia to z jednej strony najbardziej adekwatne rozpoznanie potrzeb, a z drugiej dostosowanie wsparcia do ich zaspokojenia. W chwili obecnej nawet beneficjenci realizujący projekty w trybie konkursowym skierowane do osób wykluczonych społecznie bardzo często korzystają z tego powodu ze wsparcia właśnie OPS (dane w oparciu o bieżącą ewaluację wsparcia dla osób niepełnosprawnych).</p> <p>Systemowy sposób wdrażania projektów to wreszcie większe prawdopodobieństwo realizacji budżetu państwa z poszanowaniem zasad zawartych w ustawie o finansach publicznych. Służyć temu mają przede wszystkim zamówienia</p>	
--	--	--	--	--	--

				publiczne, których standardy są stale podnoszone.	
141	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 213)	Usunięcie typu operacji: <i>komplementarna realizacja usług wspierających podmioty ekonomii społecznej przez akredytowane instytucje wsparcia ekonomii społecznej.</i>	Zgodnie z wcześniej przedstawioną koncepcją, ze względu na fakt, że PES mają konkurować na otwartym rynku dóbr i usług powinny korzystać z dostępnego i rozwijanego pod tym kątem systemu wsparcia skupionego w różnego rodzaju IOB. Nie jest uzasadnione tworzenie odrębnego, wyspecjalizowanego tylko w tym obszarze systemu wsparcia działań o charakterze społecznym.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wkład sektora ekonomii społecznej oraz przedsiębiorstw społecznych w integrację społeczną określono zgodnie z Krajowym Programem Rozwoju Ekonomii Społecznej. Istotną rolę sektora ekonomii społecznej dostrzegają i podkreślają dokumenty strategiczne zarówno na szczeblu europejskim, krajowym jak i regionalnym. Jednocześnie zgodnie z zapisami Umowy Partnerstwa (UP) przyjętej przez Radę Ministrów w dniu 8 stycznia 2014 r. cel szczegółowy UP – <i>wzrost szans na zatrudnienie dla osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym</i> realizowany jest przez priorytet interwencyjny „Wsparcie ekonomii społecznej i miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych”. Doświadczenia minionych okresów programowania wskazują, iż IOB nie wspierają PES, jeżeli nie zostaną wyodrębnione specjalne obszary dedykowane PES. Z uwagi na rolę jaką pełnią różnego rodzaju PES (np. Centra Aktywności Zawodowej czy Zakłady Aktywności Zawodowej) oraz cele które mają realizować koniecznym jest aby usługi wspierające PES realizowały podmioty posiadające odpowiedni potencjał i wiedzę do wspierania PES.

142	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 213)	Usunięcie typu operacji: <i>realizacja regionalnych i lokalnych kampanii społecznych informujących o ekonomii społecznej, promujących jej idee, pozytywny wizerunek i kształtujących postawy konsumenckie, we współpracy z organizacjami samorządowymi,</i>	Nie jest uzasadnione kierowanie wsparcia do wybranego / jednego typu podmiotów działający na rzecz i skupiających aktywność osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wsparcie nie jest kierowane do jednego typu podmiotów – wymagana jest współpraca z organizacjami samorządowymi, ale żadne zapisy nie ograniczają wsparcia wyłącznie do jednego typu podmiotów. O zakresie współpracy decydować będą strony współpracy.
143	Firma B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2. Opis układu osi priorytetowych (str. 213)	Dodanie typu operacji: <i>Tworzenie lokalnych inkubatorów przedsiębiorczości w tym społecznej na terenach wiejskich w powiązaniu z projektem 9.3 – część miękka</i> Proponujemy jednocześnie dodanie typu operacji w ramach PI 9.3 <i>Tworzenie i dostosowanie infrastruktury na potrzeby lokalnych inkubatorów przedsiębiorczości w tym społecznej na terenach wiejskich w powiązaniu z projektem 9.7</i>	Jest to propozycja pomysłu na kompleksowe wsparcie powstawania podmiotów ekonomii społecznej w ramach dwóch komplementarnych PI. Przy czym w tej części wsparcia chodzić będzie o świadczenie różnego rodzaju usług wspierających funkcjonowania inkubatora.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z zaleceniami MIiR działania z zakresu wsparcia na rzecz przedsiębiorstw społecznych finansowane z EFRR będą realizowane w ramach CT 3. Działania z zakresu PI 9.8 mogą dotyczyć wyłącznie sektora ekonomii społecznej (w tym przedsiębiorczości społecznej). W ramach PI zostało już zaplanowane wsparcie w postaci usług świadczonych przez instytucje wspierające ekonomię,, które mają swoje usługi świadczyć w sposób kompleksowy, w tym również na rzecz tworzenia nowych PES, a zawłaszcza miejsc pracy w PES. Obecny zapis Programu zawiera więc proponowany zakres interwencji.
144	Gmina Miejska Przemyśl	Sekcja 2.7 Oś priorytetowa VII Opis PI 9.2 Cel szczegółowy: Ograniczenie problemów społecznych na terenach	Zapis: „Główne typy beneficjentów: - jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, stowarzyszenia i porozumienia, - jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną, - inne jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną (w tym np.: państwowe gospodarstwo leśne lasy państwowe i jego jednostki organizacyjne, szkoły wyższe) ☐ partnerzy społeczni i gospodarczy np. organizacje	Znaczna ilość zdegradowanych obiektów zabytkowych na terenie miasta Przemyśla znajduje się w posiadaniu osób fizycznych. Zapisy w RPO WP na lata 2007 – 2013 uniemożliwiały tym beneficjentom uczestnictwo w programie. Osoby fizyczne, jako typ beneficjentów upoważniony do aplikowania o środki w ramach przedmiotowego działania, nie pojawiają się również w projekcie RPO WP na	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Ze względu na ograniczone środki w ramach PI 9.2 projektu RPO WP 2014-2020 i zapisy linii demarkacyjnej nie przewiduje się rozszerzenia katalogu beneficjentów i typów projektów w ramach wskazanego priorytetu inwestycyjnego.

		<p>zdegradowanych Główne typy beneficjentów Str. 193/194</p>	<p>pozarządowe, - jednostki badawczo- rozwojowe, - instytucje kultury, - kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych, - spółdzielnie mieszkaniowe, - wspólnoty mieszkaniowe, - towarzystwa budownictwa społecznego.”</p> <p>Proponuje się uzupełnić „Główne typy beneficjentów” o : - osoby fizyczne.</p>	<p>lata 2014 – 2020. Biorąc pod uwagę powyższe zwracam się z prośbą o rozważenie możliwości dodania osób fizycznych – właścicieli kamienic wpisanych do rejestru zabytków woj. podkarpackiego do listy beneficjentów mogących ubiegać się o wsparcie.</p>	
145	Stowarzyszenie „EKOSKOP”	<p>Oś IV; priorytet 6.5 Str.144</p>	<p>. „W odniesieniu do działań z zakresu rekultywacji terenów zdegradowanych zachowana zostanie ścisła koordynacja z działaniami realizowanymi w ramach celu tematycznego 9 (PI 9.2) służącymi kompleksowej rewitalizacji na obszarach społecznie zdegradowanych realizowanych w oparciu o kompleksowe i zintegrowane lokalne programy rewitalizacji, uwzględniające wymiar społeczny, gospodarczy i infrastrukturalny.” na: „W odniesieniu do działań z zakresu rekultywacji terenów zdegradowanych zachowana zostanie ścisła koordynacja z działaniami realizowanymi w ramach celu tematycznego 9 (PI 9.2) służącymi kompleksowej rewitalizacji na obszarach społecznie zdegradowanych realizowanych w oparciu o kompleksowe i zintegrowane lokalne programy rewitalizacji, uwzględniające wymiar społeczny, ekologiczny, gospodarczy i infrastrukturalny.”</p>	<p>Warunki ekologiczne a zwłaszcza ich równowaga mają bezpośredni wpływ na zdrowie oraz jakość życia mieszkańców terenów zdegradowanych, stąd tak ważna jest przywrócenie ich funkcjonalności.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Program zawiera ogólne zapisy dotyczące interwencji przewidzianej priorytetem inwestycyjnym. Uszczegółowienie zapisów będzie miało miejsce na etapie przygotowywania dokumentów wdrożeniowych.</p>

EDUKCJA

Lp.	Podmiot zgłaszający	Część dokumentu, do której odnosi się uwaga (sekcja/rozdział / strona)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie podmiotu zgłaszającego uwagę	Stanowisko IZ RPO WP 2014-2020 (uwaga uwzględniona/ częściowo uwzględniona/ nieuwzględniona wraz z uzasadnieniem)
1	Gmina Radomyśl Wielki	Sekcja 2 str. 234	<p>Dopisanie w opisie przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celów szczegółowych</p> <p>Wymiar wspierający będą miały działania wzmacniające sprawność fizyczną uczniów ukierunkowane na uzupełnienie braków w zakresie niezbędnej infrastruktury w placówkach edukacyjnych w <i>tym obiektów do nauki pływania z uwzględnieniem dostępu dla uczniów z niepełnosprawnościami.</i></p>	<p>W celu wyrównywania dostępu szczególnie na terenach wiejskich konieczne jest umożliwienie wsparcia budowy przy szkołach basenów pływackich do nauki pływania.. Ze statystyk wynika , że duża liczba dzieci zwłaszcza z terenów wiejskich nie umie pływać. Barięą jest brak tego typu infrastruktury, która znajduje się około 20 – 40 km od miejsca zamieszkania. Korzyści z umiejętności pływania są różnorodne umożliwią dzieciom nie tylko podnoszą sprawność, ale również rozbudzają zainteresowania sportowe, kształtując w nich potrzebę ruchu w czasie wolnym od obowiązków szkolnych. Ćwiczenia w wodzie i pływanie to jeden z najskuteczniejszych sposobów zapobiegania i korekcji wad postawy. Zajęcia nauki pływania umożliwiają podnoszenie sprawności fizycznej i nabywanie wiadomości z zakresu bezpieczeństwa nad wodą i wodzi.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zgodnie z zapisami projektu Umowy Partnerstwa wymiar wspierający będą miały działania wzmacniające sprawność fizyczną uczniów, m.in. poprzez uzupełnienie luk w zakresie niezbędnej infrastruktury w placówkach edukacyjnych. Wsparcie będzie miało jedynie wymiar wspierający, a obiekty winny służyć realizacji zajęć dydaktycznych w placówkach edukacyjnych.</p>
2	Gmina Cmolas		<p>Prośba o uwzględnienie w projektowanym RPO WP 2014-2020 środków na budowę, rozbudowę, remonty oraz wyposażenie bazy oświatowej i sportowej w gminach</p>		<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>W obecnych zapisach Programu RPO WP 2014-2020 (PI 10.4) uwzględnione zostało wsparcie infrastrukturalne obiektów dydaktycznych w szkołach i placówkach tworzących system oświaty, w tym obiektów służących wzmacnianiu sprawności fizycznej uczniów, o ile służą one zajęciom dydaktycznym m.in. poprzez uzupełnienie luk w zakresie niezbędnej infrastruktury.</p>
3	Gmina Kolbuszowa Uczestnicy Wojewódzkiej Konferencji „Uczeń niepełnosprawny w społeczeństwie lokalnym”	Sekcja 2 str. 217	<p>Działania podejmowane w ramach osi będą koncentrowały się na:</p> <p>1. Poprawie jakości kształcenia w województwie ze szczególnym uwzględnieniem szkolnictwa specjalnego.</p>		<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapis został sformułowany w sposób ogólny tak, aby nie wykluczał żadnej ze szkół czy podmiotów tworzących system oświaty. Z uwagi na zmiany redakcyjne w treści dokumentu, zapis został usunięty. W informacji poprzedzającej opis PI znajduje się jedynie odniesienie do celów UP.</p>

4	Gmina Kolbuszowa Uczestnicy Wojewódzkiej Konferencji „Uczeń niepełnosprawny w społeczeństwie lokalnym”	Sekcja 2 str. 218	Uzupełnienie treści o zapis: Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego w tym kształcenia specjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia (PI 10.1)		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nazwa priorytetu inwestycyjnego wynika z zapisów rozporządzenia szczegółowego dotyczącego EFS (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
5	Gmina Kolbuszowa Uczestnicy Wojewódzkiej Konferencji „Uczeń niepełnosprawny w społeczeństwie lokalnym”	Sekcja 2 str. 218	Dodatknie w tabeli numer 91 nowego wiersza (Nr 3) i wprowadzenie nowego wskaźnika pod nazwą: „Liczba przedszkoli specjalnych, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS”		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wskaźniki przyjęte w tabeli są wskaźnikami pochodzącymi z wspólnej listy wskaźników i odnoszą się do wskazanego dla PI celu szczegółowego. Na etapie opracowania dokumentów wdrożeniowych do Programu, podjęte zostaną działania mające na celu uszczegółowienie wskaźników.
6	Gmina Kolbuszowa Uczestnicy Wojewódzkiej Konferencji „Uczeń niepełnosprawny w społeczeństwie lokalnym”	Sekcja 2 str. 219	Uzupełnienie treści o zapis: W kontekście upowszechnienia edukacji przedszkolnej wsparcie ukierunkowane będzie przede wszystkim na tworzenie nowych miejsc w placówkach przedszkolnych, z uwzględnieniem przedszkoli integracyjnych lub z oddziałami integracyjnymi oraz przedszkoli specjalnych, w tym również uruchamianie innych form wychowania przedszkolnego.		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zapis został stosowanie przeformułowany, tak by odnosił się do ogółu placówek wychowania przedszkolnego. Tekst został uogólniony bez wyszczególniania „typów” przedszkoli.
7	Gmina Kolbuszowa Uczestnicy Wojewódzkiej Konferencji „Uczeń niepełnosprawny w społeczeństwie lokalnym”	Sekcja 2 str. 221	Uzupełnienie treści o zapis: Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym: -wsparcie tworzenia nowych miejsc w przedszkolach specjalnych dla dzieci z niepełnosprawnościami		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zaproponowany przykładowy typ projektu odnosi się do ogółu przedszkoli (w tym również przedszkoli specjalnych)
8	Gmina Kolbuszowa Uczestnicy Wojewódzkiej Konferencji „Uczeń niepełnosprawny w społeczeństwie lokalnym”	Sekcja 2 str. 221	Uzupełnienie treści o zapis: Główne grupy docelowe: - przedszkola specjalne, dzieci niepełnosprawne w wieku przedszkolnym i ich rodzice		UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Zaproponowana grupa docelowa odnosi się do ogółu przedszkoli oraz ich wychowanków (w tym również przedszkoli specjalnych). W kontekście osób niepełnosprawnych grupa docelowa została rozszerzona o stosowny zapis
9	Gmina Kolbuszowa Uczestnicy Wojewódzkiej	Sekcja 2 str. 223	Dodatknie w tabeli numer 92 nowego wiersza (Nr 8) i wprowadzenie nowego wskaźnika pod nazwą: „Liczba miejsc wychowania przedszkolnego w przedszkolach		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wskaźniki przyjęte w tabeli są

	Konferencji „Uczeń niepełnosprawny w społeczeństwie lokalnym”		specjalnych”		wskaźnikami pochodzącymi z WLWK. Na etapie opracowania dokumentów wdrożeniowych do Programu, podjęte zostaną działania mające na celu uszczegółowienie wskaźników.
10	Gmina Kolbuszowa Uczestnicy Wojewódzkiej Konferencji „Uczeń niepełnosprawny w społeczeństwie lokalnym”	Sekcja 2 str. 227	Dodanie w tabeli numer 95 nowego wiersza (Nr 3) i wprowadzenie nowego wskaźnika pod nazwą: „Liczba uczniów szkół specjalnych którzy uzyskali kwalifikacje do pracy po opuszczeniu programu”		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wskaźniki przyjęte w tabeli są wskaźnikami WLWK i mają odnosić się do wskazanego dla PI celu szczegółowego. Na etapie opracowania dokumentów wdrożeniowych do Programu, podjęte zostaną działania mające na celu uszczegółowienie wskaźników.
11	Gmina Kolbuszowa Uczestnicy Wojewódzkiej Konferencji „Uczeń niepełnosprawny w społeczeństwie lokalnym”	Sekcja 2 str. 229	Uzupełnienie treści o zapis: Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym: - stworzenie i wdrożenie systemu szkolnictwa zawodowego w szkołach specjalnych,		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zaproponowany zapis dot. integracji szkolnictwa zawodowego z otoczeniem obejmuje również szkoły specjalne, będące placówkami kształcenia zawodowego.
12	Gmina Kolbuszowa Uczestnicy Wojewódzkiej Konferencji „Uczeń niepełnosprawny w społeczeństwie lokalnym”	Sekcja 2 str. 229	Uzupełnienie treści o zapis: Główne grupy docelowe: - placówki oświatowe szkolnictwa specjalnego prowadzące kształcenie zawodowe i ich kadra - uczniowie szkół specjalnych prowadzących zajęcia przysposabiające do pracy - rodzice uczniów szkół specjalnych prowadzących zajęcia przysposabiające do pracy		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zaproponowana grupa docelowa odnosi się do ogółu placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe, ich kadry, uczniów oraz rodziców uczniów.
13	Gmina Kolbuszowa Uczestnicy Wojewódzkiej Konferencji „Uczeń niepełnosprawny w społeczeństwie lokalnym”	Sekcja 2 str. 230	Uzupełnienie treści o zapis: Opis kierunkowych zasad wyboru projektów Pozakonkursowy tryb wyboru projektów przewidziany został również dla projektu z zakresu rozwoju doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach gimnazjalnych w województwie podkarpackim, który wdrażany będzie przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie (projekt systemowy). Doradztwo edukacyjno-zawodowe postulowane jest na każdym etapie edukacji, jednak w szkole gimnazjalnej, ze względu na jeden z elementów doradztwa – preorientację zawodową, jest szczególnie istotne. Faktyczną zmianę sytuacji gwarantuje jedynie objęcie wsparciem potencjalnie wszystkich szkół prowadzących kształcenie na poziomie gimnazjalnym w województwie, w tym także szkół specjalnych (pełnej populacji uczniów i uczennic), w oparciu o propozycje programowe wypracowane w ramach okresu programowania 2007-2013 (projekty systemowe KOWEziU) oraz PO WER.		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zaproponowany zapis odnosi się do wszystkich typów szkół prowadzących kształcenie na poziomie gimnazjalnym, w tym również szkół specjalnych.

14	Gmina Kolbuszowa Uczestnicy Wojewódzkiej Konferencji „Uczeń niepełnosprawny w społeczeństwie lokalnym”	Sekcja 2 str. 232	Dodatknie w tabeli numer 96 nowych wierszy (Nr 6) i wprowadzenie nowych wskaźników wskaźnika pod nazwą: - „6. Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego w szkołach specjalnych objętych wsparciem w programie” - „7. Liczba szkół i placówek kształcenia specjalnego wyposażonych w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia zawodowego” - „8 Liczba szkół i placówek specjalnych objętych wsparciem w zakresie realizacji zadań w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego”.		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wskaźniki przyjęte w tabeli są wskaźnikami produktu pochodzącymi z WLWK. Na etapie opracowania dokumentów wdrożeniowych do Programu, podjęte zostaną działania mające na celu uszczegółowienie wskaźników.
15	Gmina Kolbuszowa Uczestnicy Wojewódzkiej Konferencji „Uczeń niepełnosprawny w społeczeństwie lokalnym”	Sekcja 2 str. 234	Dodatknie w tabeli numer 97. Wskaźniki rezultatu (PI 10.4) wskaźników: - „Liczba uczniów z terenów wiejskich korzystających z efektów projektów” - „Liczba miejsc w szkołach specjalnych wybudowanych lub zmodernizowanych”		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wskaźniki, które zostaną ujęte w tabeli są wskaźnikami pochodzącymi z opracowanej przez MliR wspólnej listy wskaźników. Na etapie opracowania dokumentów wdrożeniowych do Programu, podjęte zostaną działania mające na celu uszczegółowienie wskaźników.
16	Gmina Kolbuszowa Uczestnicy Wojewódzkiej Konferencji „Uczeń niepełnosprawny w społeczeństwie lokalnym”	Sekcja 2 str. 234	Uzupełnienie treści o zapis: - roboty budowlane i/ lub wyposażenie obiektów szkolnictwa specjalnego		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zaproponowany zakres wsparcia odnosi się do ogółu szkół i placówek tworzących system oświaty.
17	Gmina Kolbuszowa Uczestnicy Wojewódzkiej Konferencji „Uczeń niepełnosprawny w społeczeństwie lokalnym”	Sekcja 2 str. 235	Uzupełnienie treści o zapis: Główne grupy docelowe: - szkoły i placówki tworzące system oświaty oraz ich uczniowie, w tym szkoły i placówki specjalne		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zaproponowany zapis odnosi się do ogółu szkół i placówek tworzących system oświaty oraz ich uczniów
18	Gmina Kolbuszowa Uczestnicy Wojewódzkiej Konferencji „Uczeń niepełnosprawny w społeczeństwie lokalnym”	Sekcja 2 str. 236	Dodatknie w tabeli numer 98. Wskaźniki produktu (PI 10.4) wskaźników: - „Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów infrastruktury szkół specjalnych wspartych programem” - „Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych obiektów oświatowych z terenów wiejskich wspartych programem”		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wskaźniki przyjęte w tabeli są wskaźnikami pochodzącymi z WLWK. Na etapie opracowania dokumentów wdrożeniowych do Programu, podjęte zostaną działania mające na celu uszczegółowienie wskaźników.
19	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnobrzegu	Sekcja 2 s. 217	Proponuję zmianę zapisu w tabeli 10.4 na: Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej, w tym rozwój infrastruktury	Państwowe wyższe szkoły zawodowe wypełniają istotne zadania z zakresu kształcenia zawodowego na poziomie wyższym. Zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym szkoły te są tzw. uczelniami zawodowymi a ich podstawowym zadaniem jest kształcenie studentów w celu zdobywania	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nazwa priorytetu inwestycyjnego wynika z zapisów rozporządzenia szczegółowego dotyczącego EFRR (Rozporządzenie Parlamentu

			państwowych wyższych szkół zawodowych.	i uzupełniania wiedzy oraz umiejętności niezbędnych w pracy zawodowej. Zgodnie z projektem nowelizacji ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym uczelnie te będą mogły kształcić wyłącznie na profilu praktycznym (zawodowym), co oznacza, iż student ma zdobywać umiejętności praktyczne, niezbędne w przyszłej pracy zawodowej, m.in. poprzez rozbudowany system praktyk trwający co najmniej 3 miesiące. Uzasadnia to włączenie państwowych wyższych szkół zawodowych jako beneficjentów mogących korzystać ze środków unijnych w ramach osi priorytetowej VIII. Jakość edukacji i kompetencji w regionie.	Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
20	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnobrzegu	Sekcja 2 s. 234	Proponuję uzupełnienie w przykładowych typach projektów przewidzianych wsparciem inwestycyjnym o: -roboty budowlane i/lub wyposażenie (w tym dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych) obiektów dydaktycznych państwowych wyższych szkół zawodowych, w tym obiektów służących wzmocnieniu sprawności fizycznej studentów, o ile służą zajęciom dydaktycznym	Kształcenie studentów na kierunkach studiów o profilu praktycznym wymaga rozwoju infrastruktury państwowych wyższych szkół zawodowych, poprzez tworzenie nowych, specjalistycznych pracowni i laboratoriów. Wiąże się to często z potrzebą przeprowadzenia robót budowlanych dostosowujących infrastrukturę dydaktyczną do potrzeb kształcenia praktycznego. Ważnym, dla prowadzenia wysokiej jakości procesu dydaktycznego na kierunkach o profilu praktycznym, jest również konieczność ciągłego doposażenia infrastruktury uczelni zawodowych w najnowszy sprzęt (komputery, oprogramowanie, system multimedialny a także inny specjalistyczny sprzęt i urządzenia niezbędne do uzyskania przez studentów efektów kształcenia na określonym kierunku studiów)	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z decyzją ZWP państwowe wyższe szkoły zawodowe nie będą wspierane w RPO WP 2014-2020 w ramach PI 10.4
21	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Tarnobrzegu	Sekcja 2 s. 235	Proponuję uzupełnić: 1) beneficjentów o państwowe wyższe szkoły zawodowe 2) główne grupy docelowe o państwowe wyższe szkoły zawodowe		
22	Zdzisław Nowakowski, Radny Województwa Podkarpackiego	Sekcja 2 Str. 208/219		W PI 10.1 pisze się, iż realizowane będą działania ukierunkowane na rozwijanie kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie praktycznego stosowania TIK. Jest to jednak zapis zbyt ogólny, który nie dostrzega wielkich korzyści wynikających z wykorzystania technologii w edukacji, w działalności zawodowej, społecznej i osobistej. Dlatego też w opisie przedsięwzięć przewidzianych do finansowania w ramach CT 10 w miejsce zdania: „ <i>W związku z niskim wykorzystaniem technologii cyfrowych w całym procesie nauczania realizowane będą działania ukierunkowane na rozwijanie kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie praktycznego stosowania technologii informacyjno-komunikacyjnych</i> ”, proponuję: Dostrzegając konieczność rozwoju edukacji wspieranej współczesną technologią informacyjno-komunikacyjną, realizowane będą na terenie całego województwa przedsięwzięcia obejmujące: 1. utworzenie wirtualnego środowiska kształcenia (może realizacja w ramach CT 2) 2. zapewnienie szkołom i placówkom oświatowo – wychowawczym szerokiego pasma dostępu do Internetu (może realizacja w ramach CT 2)	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Obecne zapisy Programu umożliwiają realizację projektów w obszarze e-uczenia się, w tym wsparcie teleinformatycznych placówek oświatowych. Działania związane z rozwijaniem kompetencji uczniów i nauczycieli w zakresie praktycznego stosowania technologii informacyjno – komunikacyjnych zostały uwzględnione zgodnie z zapisami projektu Umowy Partnerstwa i Linii demarkacyjnej (demarkacja pomiędzy priorytetami inwestycyjnymi 2.3 a 10.1, poziom krajowy (PO PC) a poziomem regionalny (RPO)) w ramach PI 10.1. W ramach priorytetu inwestycyjnego 2.3 możliwe jest wsparcie infrastruktury teleinformatycznej w obszarze edukacji. Natomiast „zapewnienie szerokiego pasma

				<p>3. udostępnienie stale rozwijających się elektronicznych zasobów edukacyjnych 4. utworzenie zintegrowanego systemu przygotowania nauczycieli 5. wdrożenie do szkół nowych rozwiązań technologicznych i metodycznych np. model 1:1; strategia BYOD (bring your own devices), „odwrócona klasa”; kształcenie adaptacyjne; kształcenie zorientowane projektowo; uczenie kontekstowe; uczenie oparte na grze oraz rywalizacji; uczenie poprzez zabawę; uczenie w oparciu o problem - włączenie uczelni w proces rozwijania zainteresowań naukowych uczniów i nauczycieli</p> <p>Integrując powyższe działania w jeden projekt strategiczny „Podkarpacka chmura edukacyjna – nowe technologie w edukacji” z łatwością będziemy mogli realizować następujące wskaźniki edukacji: - liczba uruchomionych systemów teleinformatycznych w instytucjach publicznych (str.89) - liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK (str.211) - liczba nauczycieli objętych wsparciem w zakresie TIK w ramach programu (str.211) - liczba szkół, których pracownie przedmiotowe zostały wyposażone w programie (str.211)</p>	<p>dostępu do internetu” szkołom i placówkom oświatowo-wychowawczym nie wchodzi w zakres interwencji osi priorytetowej 2 Programu. Ponadto zgodnie z zapisami projektu Umowy Partnerstwa i Linii demarkacyjnej wsparcie sieci szerokopasmowych jest możliwe tylko na poziomie krajowym. Zgodnie z linią demarkacyjną wsparcie polegające na: „tworzeniu warunków dla nowoczesnego nauczania m. in. poprzez rozwijanie metod aktywnego i praktycznego uczenia się na wszystkich etapach edukacyjnych oraz wykorzystanie nowoczesnych technologii w nauczaniu: kontynuacja wdrażania rozwiązań w obszarze e-edukacji w zakresie opracowania materiałów metodycznych i dydaktycznych z wykorzystaniem ICT, modernizacja treści i metod kształcenia, doskonalenie podstaw programowych” realizowane będzie na poziomie krajowym”. W projekcie PO WER wersja 3.0 na str. 64 przy PI 10.1 ujęto Cel 3. Tworzenie warunków do rozwoju nowoczesnych metod wspierania uczenia się, dostosowanego do wyzwań gospodarki opartej na wiedzy, w tym przewidziano opracowanie i wdrożenie rozwiązań wspierających wykorzystywanie nowoczesnych technologii w nauczaniu wszystkich przedmiotów, w tym rozwijanie oferty publicznych elektronicznych zasobów edukacyjnych.” Ponadto jako wskaźnik do PI podano „Liczba elektronicznych zasobów edukacyjnych przeznaczonych do kształcenia ogólnego dostępnych na publicznych, otwartych platformach edukacyjnych dzięki wsparciu EFS”.</p> <p>Ponadto, typy projektów wskazane w RPO są typami przykładowymi i, zgodnie z zaleceniami MIIR, sformułowane są w sposób ogólny i pojemny tak aby nie ograniczać możliwości uszczegółowienia zakresu realizowanego wsparcia na etapie dokumentów implementacyjnych do Programu oraz ewentualnie na etapie poszczególnych dokumentacji konkursowych.</p>
--	--	--	--	---	---

					<p>Niemniej jednak należy zauważyć że:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utworzenie zintegrowanego systemu przygotowania nauczycieli – może być realizowane w ramach programów wspierania nauczycieli w ich pracy zawodowej - wdrożenie do szkół nowych rozwiązań technologicznych i metodycznych – działanie może być realizowane w ramach typu projektów polegających na podnoszeniu atrakcyjności i jakości oferty edukacyjnej przedszkoli i szkół - włączenie uczelni w proces rozwijania zainteresowań naukowych uczniów i nauczycieli - działanie może być realizowane w ramach projektów skierowanych na podnoszenie kompetencji uczniów w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczym.
23	Fundacja Aktywizacji, Centrum Edukacji i Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych w Rzeszowie	Sekcja 2 str.221	<p>Proponowane jest uzupełnienie punktu "Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym" o podpunkt:</p> <p>- <i>wspieranie instrumentów diagnozy potrzeb edukacyjnych oraz wyboru ścieżki kształcenia zgodnej z predyspozycjami i odpowiadającej na zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy</i></p>	<p>Umożliwienie finansowania w ramach PI 10.1 instrumentów diagnozy potrzeb edukacyjnych oraz wyboru ścieżki kształcenia zgodnej z predyspozycjami i odpowiadającej na zapotrzebowanie lokalnego rynku pracy, przyczyni się do zwiększenia poziomu wykształcenia, umiejętności i kwalifikacji uczniów, w tym przede wszystkim uczniów zagrożonych wykluczeniem społecznym, ze szczególnym uwzgl. uczniów niepełnosprawnych.</p> <p>Rzetelna diagnoza potrzeb, potencjału, zainteresowań i umiejętności, przeprowadzana przez doświadczonego i wykwalifikowanego doradcę na poziomie gimnazjum pozwoli każdemu uczniowi, szczególnie niepełnosprawnemu, na świadomy i zgodny ze swoimi możliwościami i preferencjami, a także dostosowany do potrzeb lokalnego rynku pracy, kierunek dalszego kształcenia. Szczególne znaczenie tego narzędzia dla uczniów niepełnosprawnych wynika z faktu, iż zazwyczaj trafiają oni do szkół specjalnych, w których kształcą się w kierunkach niezgodnych ze swoimi zainteresowaniami i umiejętnościami i w zawodach, na które nie ma popytu na lokalnym rynku pracy.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Wsparcie polegające na wdrażaniu efektywnego systemu poradnictwa i doradztwa edukacyjno-zawodowego, w szczególności w gimnazjum, w związku z tym, że sprzyja lepszemu dostosowaniu systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy przewidziano do realizacji w ramach PI 10.3 BIS</p>
24	Fundacja Aktywizacji, Centrum Edukacji i Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych w Rzeszowie	Sekcja 2 str. 224	<p>Proponowane jest uzupełnienie "Opisu przedsięwzięć przewidzianych do finansowania oraz ich spodziewanego wkładu w realizację celu szczegółowego" o informację:</p> <p>"Wszystkie działania będą dostępne dla osób niepełnosprawnych jako grupy narażonej na największe wykluczenie społeczne, w tym mającej znacznie utrudniony dostęp do systemu kształcenia ogólnego."</p>	<p>Podkreślenie w opisie PI 10.3, że wszystkie działania będą dostępne dla osób niepełnosprawnych jako grupy narażonej na największe wykluczenie społeczne, w tym mającej znacznie utrudniony dostęp do systemu kształcenia ogólnego jest niezbędne dla wyrównywania szans tych osób i przeciwdziałania dyskryminacji.</p> <p>Należy uwzględnić zapisy Rozporządzenia ogólnego Komisji Europejskiej w sprawie programowania pięciu funduszy polityki spójności 2014-2020 z dnia 01.09.2012 r.: "Instytucje zarządzające gwarantują, że wszystkie produkty, towary, usługi i infrastruktury,</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapis został dodany w PI 10.1, PI 10.3 i PI 10.3 BIS w brzmieniu jak poniżej "Wszystkie podejmowane działania dostępne będą dla osób niepełnosprawnych, jako grupy mającej znacznie utrudniony dostęp do systemu edukacji i narażonej na wykluczenie społeczne".</p>

				<p>które są publicznie dostępne lub zapewniane ogółowi społeczeństwa i które są współfinansowane z funduszy objętych zakresem wspólnych ram strategicznych, są dostępne dla wszystkich obywateli, łącznie z osobami niepełnosprawnymi. W szczególności należy zapewnić dostępność środowiska fizycznego, transportu oraz technologii informacyjnych i komunikacyjnych, aby włączyć grupy w niekorzystnej sytuacji, łącznie z osobami niepełnosprawnymi. Instytucje zarządzające podejmują w trakcie trwania programu działania mające na celu identyfikację i wyeliminowanie istniejących barier dostępności lub uniknięcia ich w przyszłości".</p> <p>Osoby niepełnosprawne charakteryzują się niższym niż osoby w pełni sprawne poziomem wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, co wynika w dużej mierze z szeroko rozumianych trudności w dostępie do edukacji i kształcenia ustawicznego. Niższy poziom wykształcenia i kwalifikacji w tej grupie przekłada się z kolei na niski udział osób niepełnosprawnych w rynku pracy – zgodnie z wynikami Narodowego Spisu Powszechnego 2011, zarobkowo pracuje zaledwie 12,4% osób niepełnosprawnych. Niski poziom zatrudnienia spowodowany jest niskim wykształceniem osób niepełnosprawnych: wyższe-3,3%, średn. i polic.-20,8%, zasad. zawodo.-21,2%, podst. i niższe- 54,7%. W woj. podkarpackim tylko w 2012 r. przyznano 47537 orzeczeń. osobom powyż. 16 r.ż. w grupie tej 93% ma wyksz. śred. lub niższe, 79% było niezatrudnionych (sprawozdanie z Woj. Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności). Konieczne jest więc zagwarantowanie, że wszystkie działania ukierunkowane na podnoszenie jakości szkolnictwa zawodowego oraz zwiększanie uczestnictwa w kształceniu ustawicznym, będą dostępne dla osób niepełnosprawnych.</p>	
25	Fundacja Aktywizacji, Centrum Edukacji i Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych w Rzeszowie	Sekcja 2 str. 225	<p>Proponowane jest uzupełnienie punktu "Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym" o podpunkt: - <i>działania ukierunkowane na wsparcie placówek kształcenia pozaformalnego realizowanego na rzecz grup defaworyzowanych, w tym osób niepełnosprawnych.</i></p>	<p>Osoby z grup defaworyzowanych, w tym w szczególności osoby niepełnosprawne, często kończą edukację na wczesnym etapie. Szczególne znaczenie więc, zwłaszcza w kontekście zwiększania udziału tych osób w rynku pracy, ma więc kształcenie pozaformalne, umożliwiające zdobywanie wiedzy, umiejętności i kompetencji niezbędnych na lokalnym rynku pracy.</p> <p>Większość obecnie funkcjonujących placówek prowadzących edukację pozaformalną nie jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. Niedostosowane są zazwyczaj całe budynki (brak wind, przystosowanych toalet, zbyt wąskie korytarze itp.) bądź też sale szkoleniowe (np. brak wyposażenia w sprzęt specjalistyczny). Czynniki te sprawiają, że wiele osób niepełnosprawnych pomimo swoich chęci nie może podnosić swoich kwalifikacji i na skutek tego nie podejmuje aktywności na rynku pracy.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zgodnie z zapisami linii demarkacyjnej przygotowanej przez MliR, wsparcie instytucji dostarczających usługi edukacyjne dla osób dorosłych w zakresie podnoszenia jakości, trwałości ich oferty oraz powiązań z gospodarką realizowane będzie z poziomu krajowego w ramach PI 10.3 (BIS).</p> <p>Wsparcie polegające na dostosowaniu budynków placówek edukacyjnych do potrzeb osób niepełnosprawnych możliwe będzie w ramach PI 10.4 (EFRR)</p>

				W ramach PI 10.3 powinny być więc finansowane także te przedsięwzięcia, które będą miały na celu zwiększanie udziału osób niepełnosprawnych w kształceniu ustawicznym i tym samym zwiększanie udziału tej grupy w rynku pracy.	
26	Fundacja Aktywizacji, Centrum Edukacji i Aktywizacji Zawodowej Osób Niepełnosprawnych w Rzeszowie	Sekcja 2 str. 225	Proponowane jest dodanie do grup docelowych: osób niepełnosprawnych.	Istotne jest by działania dostępne były dla osób niepełnosprawnych jako grupy narażonej na największe wykluczenie społeczne, w tym mającej znacznie utrudniony dostęp do systemu kształcenia ogólnego jest niezbędne dla wyrównywania szans tych osób i przeciwdziałania dyskryminacji. Osoby niepełnosprawne charakteryzują się niższym niż osoby w pełni sprawne poziomem wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, co wynika w dużej mierze z szeroko rozumianych trudności w dostępie do edukacji i kształcenia ustawicznego. Niższy poziom wykształcenia i kwalifikacji w tej grupie przekłada się z kolei na niski udział osób niepełnosprawnych w rynku pracy – zgodnie z wynikami Narodowego Spisu Powszechnego 2011, zarobkowo pracuje zaledwie 12,4% osób niepełnosprawnych. Niski poziom zatrudnienia spowodowany jest niskim wykształceniem osób niepełnosprawnych: wyższe-3,3%, średn. i polic.- 20,8%, zasad. zawodo.-21,2%, podst. i niższe- 54,7%. W woj. podkarpackim tylko w 2012 przyznano 47537 orzeczeń. osobom powyż. 16 r.ż. w grupie tej 93% ma wyksz. śred. lub niższe, 79% było niezatrudnionych (sprawozdanie z Woj. Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności). Konieczne jest więc zagwarantowanie, że wszystkie działania ukierunkowane na podnoszenie jakości szkolnictwa zawodowego oraz zwiększanie uczestnictwa w kształceniu ustawicznym, będą dostępne dla osób niepełnosprawnych.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Uzupełniono opis grupy docelowej: „osoby, dorosłe, w szczególności osoby starsze, o niskich kwalifikacjach lub niepełnosprawne, które z własnej inicjatywy chcą podnosić, uzupełnić lub potwierdzać posiadane kwalifikacje”
27	Urząd Miasta Rzeszowa	Sekcja 2 str. 218	Jako jedyne wskaźniki rezultatu w Tabeli 91. Wskaźniki rezultatu (10.1) podano: „Liczba przedszkoli, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS” oraz „Liczba nauczycieli prowadzących zajęcia z wykorzystaniem TIK dzięki EFS”. Dla kategorii regionów słabiej rozwiniętych. Propozycja zmiany: uzupełnienie o wskaźniki odpowiadające m.in. przykładowym typom projektów wymienionych na str. 221 oraz wykreślenie zapisu regiony słabiej rozwinięte na str. 218 Tabela 91. Wskaźniki rezultatu (PI 10.1).	Obecne zapisy nie pozwolą potencjalnym beneficjentom na prawidłowe wybranie wskaźnika. Takie wskaźniki preferują tylko regiony słabiej rozwinięte i automatycznie wykluczają duże ośrodki miejskie, które także mają bardzo duże potrzeby związane z powstaniem nowej czy rozwojem istniejącej infrastruktury przedszkoli.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wskaźniki przyjęte w tabeli są wskaźnikami rezultatu pochodzącymi z WLWK. Na etapie opracowania dokumentów wdrożeniowych do Programu, podjęte zostaną działania mające na celu uszczegółowienie wskaźników. Zapis dotyczący kategorii regionów wynika z szablonu Programu operacyjnego przygotowanego przez MliR Województwo podkarpackie zalicza się do regionów słabiej rozwiniętych w związku z czym istnieje konieczność podania tej kategorii regionu w tabeli.

28	Telewizja Polska S.A.	Sekcja 2 str.202	1. Dodać przekaz medialny o charakterze edukacyjnym służący poprawie jakości edukacji w szkołach i placówkach prowadzących kształcenie na poziomie elementarnym, podstawowym i ponadpodstawowym oraz przeciwdziałaniu rozwarstwieniu społecznemu w edukacji. Ponadto wykorzystanie przekazu medialnego w procesie rozwijania kompetencji nauczycieli, w szczególności w zakresie stosowania technologii informacyjno- komunikacyjnych (TIK).	Przekaz medialny o charakterze edukacyjnym ze względu na jego powszechną dostępność za pośrednictwem naziemnej telewizji, przyczynia się do zmniejszenia rozwarstwienia społecznego w procesie edukacji oraz sprzyja podnoszeniu jej jakości. Ponadto może odegrać istotną rolę w nabywaniu przez uczniów kompetencji cyfrowych, w szczególności ukierunkowanych na budowanie w regionie gospodarki opartej na wiedzy. Przekaz medialny znajduje także zastosowanie w procesie rozwijania kompetencji nauczycieli w zakresie technologii informacyjno- komunikacyjnych (TIK). Ponadto przekaz medialny służy uatrakcyjnieniu i podniesieniu jakości procesu edukacji.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Proponowane działania (zaproponowany typ projektu: przekaz medialny o charakterze edukacyjnym) nie mieszczą się w obszarach wspieranych w ramach PI 10.1. Natomiast wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych stosowane będzie na szeroką skalę w kontekście rozwijania kompetencji uczniów i nauczycieli
29	Telewizja Polska S.A.	Sekcja 2 str.209	1. Dodać działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) wspierające współpracę szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym, zwłaszcza z pracodawcami, w celu podniesienia jakości i atrakcyjności kształcenia oraz zwiększenia stopnia dostosowania oferty edukacyjnej szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe do potrzeb regionalnego i lokalnego rynku pracy. 2. Dodać działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) ukierunkowane na podnoszenie aktywności edukacyjnej osób dorosłych w ramach edukacji formalnej i pozaformalnej.	1.Działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) stanowią skuteczne narzędzie wspierające współpracę szkół i placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe z ich otoczeniem społeczno-gospodarczym, zwłaszcza z pracodawcami, w celu podniesienia jakości i atrakcyjności kształcenia oraz zwiększenia stopnia dostosowania ich oferty do potrzeb lokalnego i regionalnego rynku pracy. 1.Działania medialne (informacyjne, promocyjne i edukacyjne) stanowią skuteczne narzędzie wspierające proces mobilizowania aktywności edukacyjnej osób dorosłych w kierunku edukacji formalnej i pozaformalnej, co służy nabyciu lub dostosowaniu posiadanych przez te osoby kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy i upowszechnianiu modelu uczenia się przez całe życie.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W ramach PI 10.3 BIS przewidziany został typ projektu „kampanie wizerunkowe i informacyjne na rzecz szkolnictwa zawodowego”. Z kolei dla PI 10.3 proponowane działania (zaproponowany typ projektu: przekaz medialny o charakterze edukacyjnym) nie mieszczą się w obszarach wspieranych w ramach PI 10.3.
30	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sanoku	Sekcja 2 Str.217	Propozycja zmiany zapisu w tabeli 10.4 na: Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej, w tym rozwój infrastruktury państwowych wyższych szkół zawodowych.	Kształcenie w Państwowych Wyższych Szkołach Zawodowych odbywa się na pierwszym poziomie studiów wyższych i pełni istotną rolę w kształceniu praktycznym i zawodowym. Profil praktyczny narzucony Państwowym Wyższym Szkołom Zawodowym przez Ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym oznacza, iż absolwent tych uczelni powinien nabyć umiejętności niezbędne w przyszłej pracy zawodowej. Stąd też zwiększenie ilości godzin zawodowych praktyk studenckich. Uzasadnia to włączenie państwowych wyższych szkół zawodowych jako beneficjentów mogących korzystać ze środków unijnych w ramach osi priorytetowej VIII. Jakość edukacji i kompetencji w regionie.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nazwa priorytetu inwestycyjnego wynika z zapisów rozporządzenia szczegółowego dotyczącego EFRR (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1301/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
31	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sanoku	Sekcja 2 s. 234	Propozycja uzupełnienia w przykładowych typach projektów przewidzianych wsparciem inwestycyjnym o: - roboty budowlane i/lub wyposażenie (w tym dostosowanie do potrzeb osób niepełnosprawnych) obiektów dydaktycznych państwowych wyższych szkół zawodowych, w tym obiektów służących wzmocnieniu	Ważnym, wręcz niezbędnym elementem kształcenia studentów na kierunkach studiów o profilu praktycznym jest zapewnienie studentom odpowiedniej bazy dydaktycznej oraz wyposażenie pracowni, laboratoriów w niezbędne pomoce dydaktyczne i naukowe. Niejednokrotnie związane jest to z przeprowadzeniem renowacji istniejącego zaplecza	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z decyzją ZWP państwowe wyższe szkoły zawodowe nie będą wspierane w RPO WP 2014-2020 w

			sprawności fizycznej studentów, o ile służą zajęciom dydaktycznym	dydaktycznego, co generuje duże koszty. Również konieczność ciągłego uzupełniania bazy dydaktycznej o nowy sprzęt specjalistyczny oraz urządzenia niezbędne do prowadzenia procesu dydaktycznego uzasadnia uzupełnienie pewnych typów projektów o wsparcie inwestycyjne dla PWSZ	ramach PI 10.4
32	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sanoku	Sekcja 2 s. 235	Propozycja uzupełnienia: 1) beneficjentów o państwowe wyższe szkoły zawodowe 2) główne grupy docelowe o państwowe wyższe szkoły zawodowe		
33	Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Jarosławiu	Sekcja 2 Str.235	W głównych typach beneficjentów uwzględnić należy: - Szkoły wyższe (bez zawężenia dotyczącego zakresu rozwoju usług dydaktycznych świadczonych przez instytucje popularyzujące naukę i innowacje)	Szkolnictwo i edukacja na poziomie wyższym zawodowym wymaga stałych nakładów finansowych i nieustannej aktualizacji, gdyż technologie, styl pracy przedsiębiorstw, a w związku z tym oczekiwania pracodawców skierowane SA na poszukiwania pracowników w pełni dostosowanych do ich potrzeb. Kształcenie wykwalifikowanej kadry, wyspecjalizowanej w danej branży jest znacznie utrudnione ze względu na ograniczone możliwości lokalowe i finansowe szkół wyższych. Zastosowanie ograniczenia dla szkół wyższych w dostępie do środków na finansowanie działań infrastrukturalnych skutkować może brakiem zaplecza oraz przestarzałą bazą techno- -dydaktyczną uniemożliwiającą kształcenie kadr na poziomie dostosowanym do potrzeb rynku pracy.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z decyzją ZWP państwowe wyższe szkoły zawodowe nie będą wspierane w RPO WP 2014-2020 w ramach PI 10.4
34	Powiat Jasielski	Sekcja 2 Str.217	Uzupełnienie treści o: Działania podejmowane w ramach osi będą koncentrowały się na: poprawie jakości kształcenia w województwie ze szczególnym uwzględnieniem szkolnictwa specjalnego....	Projekty pomijają aspekty specjalnych ośrodków wychowawczych	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zapis został sformułowany w sposób ogólny tak, aby nie wykluczał żadnej ze szkół czy podmiotów tworzących system oświaty. Z uwagi na zmiany redakcyjne w treści dokumentu, zapis został usunięty. W informacji poprzedzającej opis PI znajduje się jedynie odniesienie do celów UP.
35	Powiat Jasielski	Sekcja 2 Str. 218	Uzupełnienie treści o: Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego w tym kształcenia specjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia (PI 10.1)	Projekty pomijają aspekty specjalnych ośrodków wychowawczych	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Nazwa priorytetu inwestycyjnego wynika z zapisów rozporządzenia szczegółowego dotyczącego EFS (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r.)
36	Powiat Jasielski	Sekcja 2 Str. 218	Dodanie w tabeli numer 91 nowego wiersza (Nr 3) i wprowadzenie nowego wskaźnika pod nazwą: „Liczba przedszkoli specjalnych, które funkcjonują 2 lata po uzyskaniu dofinansowania ze środków EFS”		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wskaźniki przyjęte w tabeli są wskaźnikami pochodzącymi z WLWK i odnoszą się do wskazanego dla PI celu szczegółowego. Na etapie opracowania dokumentów wdrożeniowych do Programu, podjęte zostaną działania mające na celu

					uszczegółowienie wskaźników.
37	Powiat Jasielski	Sekcja 2 Str. 219	W kontekście upowszechnienia edukacji przedszkolnej wsparcie ukierunkowane będzie przede wszystkim na tworzenie nowych miejsc w placówkach przedszkolnych, z uwzględnieniem przedszkoli integracyjnych lub z oddziałami integracyjnymi oraz przedszkoli specjalnych, w tym również uruchamianie innych form wychowania przedszkolnego.		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zapis został sformułowany, tak by odnosił się do ogółu placówek wychowania przedszkolnego. Tekst został uogólniony bez wyszczególniania „typów” przedszkoli.
38	Powiat Jasielski	Sekcja 2 Str. 221	Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym: -wsparcie tworzenia nowych miejsc w przedszkolach specjalnych dla dzieci z niepełnosprawnościami		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zaproponowany przykładowy typ projektu odnosi się do ogółu przedszkoli (w tym również przedszkoli specjalnych).
39	Powiat Jasielski	Sekcja 2 Str. 221	Główne grupy docelowe przedszkola specjalne, dzieci niepełnosprawne		UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Zaproponowana grupa docelowa odnosi się do ogółu przedszkoli oraz ich wychowanków (w tym również przedszkoli specjalnych). W kontekście osób niepełnosprawnych grupa docelowa zostanie rozszerzona o stosowny zapis.
40	Powiat Jasielski	Sekcja 2 Str.223	Dodanie w tabeli nr 92 nowego wiersza i wprowadzenie nowego wskaźnika „Liczba miejsc wychowania przedszkolnego w przedszkolach specjalnych”		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wskaźniki przyjęte w tabeli są wskaźnikami pochodzącymi z WLWK. Na etapie opracowania dokumentów wdrożeniowych do Programu, podjęte zostaną działania mające na celu uszczegółowienie wskaźników.
41	Powiat Jasielski	Sekcja 2 Str. 227	Dodanie w tab. Nr 95 nowego wiersza i wprowadzenie nowego wskaźnika: Liczba uczniów szkół specjalnych którzy uzyskali kwalifikacje do pracy po opuszczeniu programu	W szkolnictwie zawodowym również wnosi się o wprowadzenie zapisów dot. szkół specjalnych	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wskaźniki przyjęte w tabeli są wskaźnikami pochodzącymi z WLWK. Na etapie opracowania dokumentów wdrożeniowych do Programu, podjęte zostaną działania mające na celu uszczegółowienie wskaźników.
42	Powiat Jasielski	Sekcja 2 Str.229	Uzupełnienie treści o zapis: Przykładowe typy projektów: - wdrożenie systemu szkolnictwa zawodowego w szkołach specjalnych		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zaproponowany zapis dot. integracji szkolnictwa zawodowego z otoczeniem obejmuje również szkoły specjalne, będące placówkami

					kształcenia zawodowego.
43	Powiat Jasielski	Sekcja 2 Str.229	Uzupełnienie treści o zapis: Grupy docelowe: - placówki oświatowe szkolnictwa specjalnego prowadzące kształcenie zawodowe i ich kadra, - uczniowie szkół specjalnych prowadzących zajęcia przysposabiające do pracy, rodzice uczniów specjalnych prowadzący zajęcia przysposabiające do pracy.		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zaproponowana grupa docelowa odnosi się do ogółu placówek oświatowych prowadzących kształcenie zawodowe, ich kadry, uczniów oraz rodziców uczniów.
44	Powiat Jasielski	Sekcja 2 Str.230	Uzupełnienie treści o zapis: Pozakonkursowy tryb wyboru projektów przewidziany został również dla projektu z zakresu rozwoju doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach gimnazjalnych w województwie podkarpackim, który wdrażany będzie przez Wojewódzki Urząd Pracy w Rzeszowie (projekt systemowy). Doradztwo edukacyjno-zawodowe postulowane jest na każdym etapie edukacji, jednak w szkole gimnazjalnej, ze względu na jeden z elementów doradztwa — preorientację zawodową, jest szczególnie istotne. Faktyczną zmianę sytuacji gwarantuje jedynie objęcie wsparciem potencjalnie wszystkich szkół prowadzących kształcenie na poziomie gimnazjalnym w województwie, w tym także szkół specjalnych (pełnej populacji uczniów i uczennic) w oparciu o propozycje programowe wypracowane w ramach okresu programowania 2007-2013 (projekty systemowe KOWEZiU) oraz PO WER.		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zaproponowany zapis odnosi się do wszystkich typów szkół prowadzących kształcenie na poziomie gimnazjalnym, w tym również szkół specjalnych.
45	Powiat Jasielski	Sekcja 2 Str.232	Dodanie w tab. Nr 96 nowych wierszy i wprowadzenie nowego wskaźnika pod nazwą: -6. Liczba nauczycieli kształcenia zawodowego w szkołach specjalnych objętych wsparciem w programie” -7.Liczba szkół i placówek kształcenia specjalnego wyposażonych w sprzęt i materiały dydaktyczne niezbędne do realizacji kształcenia praktycznego” -8.Liczba szkół i placówek specjalnych objętych wsparciem w zakresie realizacji zadań w obszarze doradztwa edukacyjno- zawodowego”		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wskaźniki przyjęte w tabeli są wskaźnikami produktu pochodzącymi z WLWK. Na etapie opracowania dokumentów wdrożeniowych do Programu, podjęte zostaną działania mające na celu uszczegółowienie wskaźników.
46	Powiat Jasielski	Sekcja 2 Str.234	Uzupełnienie treści o zapis: -roboty budowlane i/lub wyposażenie obiektów szkolnictwa specjalnego		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zaproponowany zakres wsparcia odnosi się do ogółu szkół i placówek tworzących system oświaty.
47	Powiat Jasielski	Sekcja 2 Str.235	Główne grupy docelowe: szkoły i placówki tworzące system oświaty oraz ich uczniowie, w tym szkoły i placówki specjalne		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zaproponowany zapis odnosi się do ogółu szkół i placówek tworzących system oświaty oraz ich uczniów

48	Powiat Jasielski	Sekcja 2 str.236	Dodanie w tab. Nr 98 wskaźnika produktu (PI 10.4): -liczba wybudowanych lub przebudowanych obiektów infrastruktury szkół specjalnych wspartych programem -Liczba wybudowanych lub przebudowanych obiektów oświatowych z terenów wiejskich wspartych programem		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Wskaźniki, które zostaną ujęte w tabeli są wskaźnikami pochodzącymi z opracowanej przez MliR wspólnej listy wskaźników. Na etapie opracowania dokumentów wdrożeniowych do Programu, podjęte zostaną działania mające na celu uszczegółowienie wskaźników.
49	Stanisław Kruczek Pełnomocnik Regionalny	Sekcja 2 Str.235	Dopisać do głównych typów beneficjentów Podmioty działające w formule partnerstwa publiczno-privatnego	Zagwarantowanie właściwego know – how, które może być nieosiągalne dla podmiotów wymienionych w projekcie RPO, a które może być jedynie w posiadaniu podmiotów prywatnych	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA W Programie zostanie uwzględniony ogólny zapis dot. możliwości realizacji projektów w formule PPP, natomiast w dokumencie uszczegóławiającym Program, w poszczególnych PI zostanie ujęty adekwatny katalog beneficjentów.
50	Konwent Starosty, Burmistrza i Wójtów Powiatu Kolbuszowskiego	Sekcja 2	Uwzględnienie w RPO WP 2014-2020 zapisów pozwalających na sfinansowanie działań: 1.Rozbudowa, modernizacja i wyposażenie obiektów szkolnictwa specjalnego 2. Budowa, rozbudowa, wyposażenie, remont bazy oświatowej, w tym obiektów przedszkolnych, budynków szkół podstawowych i gimnazjalnych 3.Budowa, rozbudowa, wyposażenie, remont bazy sportowej, w tym budowa sal gimnastycznych oraz boisk sportowych.		UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W obecnych zapisach RPO WP 2014-2020 (PI 10.4) uwzględnione zostało wsparcie infrastrukturalne obiektów dydaktycznych w szkołach i placówkach tworzących system oświaty, w tym obiektów służących wzmocnieniu sprawności fizycznej uczniów, o ile służą one zajęciom dydaktycznym m.in. poprzez uzupełnienie luk w zakresie niezbędnej infrastruktury.
51	Leszek Wozniak - Pracownik Politechniki Rzeszowskiej	Sekcja 1 str. 15.	Do słowa „edukacja” proponujemy dopisać <i>i szkolnictwo wyższe</i> .	W całym tym rozdziale pojęcie szkolnictwa wyższego nie istnieje, być może jest jakiś powód, którego nie znamy.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z zapisami Linii demarkacyjnej wsparcie na rzecz szkolnictwa wyższego (EFS) realizowane będzie z poziomu krajowego w ramach PO WER. Z poziomu regionalnego interwencja na rzecz szkolnictwa wyższego obejmować może tylko i wyłącznie infrastrukturę państwowych wyższych szkół zawodowych w ramach PI 10.4. Niemiej jednak zgodnie z decyzją ZWP państwowe wyższe szkoły zawodowe nie będą wspierane w RPO WP 2014-2020 w ramach PI 10.4.
52	B-Consulting Bartłomiej	Sekcja 1	Usunięcie zapisów akapitu 2 w diagnozie „Edukacja” dotyczących liczby szkół różnego rodzaju oraz zmian	Zapis o dostępności edukacji na poziomie podstawowym i gimnazjalnym jest bezpodstawny i	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA

	Gębarowski	str.15 - 16	(wzrost / spadek): „W województwie dostęp do edukacji na poziomie podstawowym i gimnazjalnym nie jest problemem. Współczynnik skolaryzacji z wyłączeniem edukacji wyższej w województwie podkarpackim jest porównywalny do średniego poziomu w Polsce ⁶⁴ . Diagnoza funkcjonowania szkolnictwa ogólnego w województwie podkarpackim z uwzględnieniem dynamiki zmian w okresie 2007-2012 pokazuje, że w zakresie szkolnictwa podstawowego liczba uczniów spada, a w kontekście tego ogólna liczba klas i szkół podstawowych ulega redukcji. Dynamika ta widoczna jest szczególnie na obszarach wiejskich (w roku szkolnym 2011/12 zanotował spadek aż o 22 szkoły w stosunku do roku szkolnego 2010/11), bowiem w miastach liczba ta nieznacznie z roku na rok wzrasta (przyrost rzędu 1 do 4 placówek rocznie) ⁶⁵ . Natomiast liczba gimnazjów z roku na rok systematycznie wzrasta, aczkolwiek tendencja ta dotyczy tylko miast (w latach 2006/2007 – 2011/2012 liczba gimnazjów w mieście wzrosła ze 109 do 124). Na wsi, gdzie najwięcej gimnazjów działało w roku szkolnym 2008/09 (418 placówek) widoczny jest spadek ich liczby o 1-2 placówki rocznie (w roku szkolnym 2011/2012 funkcjonowało 413 placówek) ⁶⁶ . Podobna tendencja występuje w przypadku szkół ponadgimnazjalnych usytuowanych na wsiach, gdzie ich liczba od roku szkolnego 2006/2007 (27 placówek) znacząco spadła – 21 placówek w roku szkolnym 2011/2012. W kontekście zmian demograficznych zauważalny jest również systematyczny spadek liczby uczniów we wszystkich typach szkół”.	pozbawiony logiki, skoro zgodnie z obowiązującym prawem edukacja na poziomie podstawowym i gimnazjalnym jest obowiązkiem Państwa. Zestawienie tej informacji ze współczynnikiem skolaryzacji nie jest uzasadnione, gdyż ze względu na wspomniany wyżej obowiązkowy charakter edukacji na obu poziomach nie jest to wystarczający wskaźnik do opisu dostępności edukacji. Cały akapit o stanie edukacji ogólnej mierzony liczbą szkół nic nie wnosi do diagnozy. Ma jedynie wartość informacyjną i to kontekstową. Uwaga ta została przedstawiona we wstępnych konsultacjach RPO. Nie została uwzględniona, nie wyjaśniono również przyczyn pominięcia uwagi w poprawionej wersji Programu.	Usunięto zapis „W województwie dostęp do edukacji na poziomie podstawowym i gimnazjalnym nie jest problemem. Współczynnik skolaryzacji z wyłączeniem edukacji wyższej w województwie podkarpackim jest porównywalny do średniego poziomu w Polsce”. Pozostała treść ma wartość informacyjną zaś celem diagnozy jest między innymi zarysowanie kontekstu. Zapisy dotyczące dynamiki zmian w liczbie placówek mogą wskazywać na potrzebę realizacji wsparcia w niektórych obszarach.
53	B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1 str.16	Poprawa stylu zdania: <i>Jakość edukacji nauczania na poziomie podstawowym mierzona zdawalnością sprawdzianu... oraz ..., iż osiągnięte wyniki egzaminów gimnazjalnych spadają...</i>		UWAGA UWZGLĘDNIONA Zapisy zostały stosownie przeformułowane
54	B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1 str.16	Weryfikacja treści Programu: <i>Brak utrzymującej się tendencji, utrudnia wyciągnięcie wniosków na temat jakości i skuteczności nauczania</i>	Cechą tendencji jest jej utrzymywanie się. Ponadto fakt pozostawiania danego wskaźnika na tym samym poziomie również może oznaczać tendencję, a z pewnością na tej podstawie możliwe jest wyciąganie wniosków (choćby o stałym poziomie nauczania, jeżeli temu posłużyć mają wyniki egzaminów maturalnych). Stąd tego typu podsumowanie jest nieuprawnione i niezasadne. Nie należy zatem ujmować korzystnej sytuacji (dane wyższe od średniej krajowej) w sposób negatywny (brak tendencji zmian).	UWAGA UWZGLĘDNIONA Zapisy zostały usunięte
55	B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1 str.18	<i>Dane GUS wskazują, że aż 90,1% osób w wieku 16,24 lata, korzystających z Internetu zdobyło swoje umiejętności w podstawówce lub gimnazjum...</i>	Korekta zdania w odniesieniu do sposobu podania wieku (16-24) oraz potocznego określenia szkoły podstawowej.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Zapisy zostały stosownie przeformułowane

56	B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1 str.18	Należy jednak podkreślić, iż w dalszym ciągu podnoszenie kwalifikacji nauczycieli w wykorzystywaniu ICT w procesie nauczania wymaga wsparcia. Jak wynika z badań ewaluacyjnych, świadczyć o tym może olbrzymie zainteresowanie pracowników oświaty różnymi formami doskonalenia w tym zakresie, dostępnymi w ramach EFS, tj. kursami i studiami podyplomowymi ⁸⁶ .	Wniosek dotyczący kształcenia nauczycieli oparto na wynikach badań dot. popularności form podnoszenia kwalifikacji, których wyniki opublikowano sześć lat temu. Przy tego typu argumentacji należałoby się posłużyć aktualnymi badaniami, gdyż te nie uwzględniają dorobku sześciu lat wdrażania Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Fragment został usunięty i podano nowe informacje
57	B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1 str.20	8. Zwiększenie uczestnictwa nauczycieli w kształceniu i doskonaleniu zawodowym, w szczególności w szkołach zawodowych Przeformułowanie treści zdania: 9. Zwiększenie uczestnictwa nauczycieli w kształceniu i doskonaleniu zawodowym, w szczególności nauczycieli szkół zawodowych	Obecne sformułowanie wskazuje, jakoby chodziło o kształcenie nauczycieli w szkołach zawodowych.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Zapisy zostały stosownie przeformułowane
58	B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 1 str.20	9. Zwiększenie odsetka osób dorosłych objętych kształceniem ustawicznym, w szczególności osób starszych i o niższych kwalifikacjach		UWAGA UWZGLĘDNIONA Zapisy zostały stosownie przeformułowane
59	B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2 str. 218	Propozycja uzupełnienia zapisu: <i>Celem wyrównywania dysproporcji występujących w województwie w obszarze edukacji, niezbędnym jest podjęcie działań zmierzających do poprawy jakości i efektywności nauczania elementarnego, podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, przy jednoczesnym zapewnieniu powszechnego dostępu do wysokiej jakości edukacji już od najwcześniejszych jej etapów.</i>	Proponujemy zaakcentować nie tylko wyrównanie dostępu do edukacji, które może być rozumiane jako infrastruktura (szkoły, placówki), ale przede wszystkim właśnie do edukacji na równym (wysokim) poziomie.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Zapisy zostały stosownie przeformułowane
60	B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2 str. 218	Dodanie typu operacji ukierunkowanego na upowszechnianie doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach prowadzących kształcenie ogólne, przede wszystkim na poziomie gimnazjalnym	Działania związane z tego typu wsparciem mają kluczowe znaczenie dla poprawnego kształtowania podaży pracy w odpowiedzi na zapotrzebowanie rynku pracy i trendy rozwojowe. Decyzje te podejmowane są już (i powinny być) podejmowane na ostatnim szczeblu kształcenia ogólnego, który dla wielu uczniów związany jest z edukacją na poziomie gimnazjum. Dotyczy to również osób, które chcą kontynuować naukę w liceum ogólnokształcącym, przy czym odpowiednie rozeznanie predyspozycji ma znaczenie również przy wyborze tego typu szkół, choć w większości nie określają one konkretnego profilu edukacyjno-zawodowego.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zaproponowany zakres wsparcia uwzględniony jest w ramach przykładowych typów projektów określonych dla PI 10.3 BIS tj. <i>"wdrażanie efektywnego systemu poradnictwa i doradztwa edukacyjno-zawodowego, w szczególności w gimnazjum"</i>
61	B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2 str. 227	Proponujemy weryfikację treści opisu przedsięwzięć: <i>Doświadczenia województwa z realizacji projektów finansowanych w ramach działania 9.2 PO KL pokazują, że szkoły zawodowe w bardzo ograniczonym zakresie współpracują z otoczeniem społeczno-gospodarczym, a</i>	Świadczy to o fiasku działań PO KL w obszarze wdrażania programów rozwojowych, które obligatoryjnie wiązać się miały z podejmowaniem współpracy na linii szkoła – pracodawca. Jeżeli tak jest, to należy zweryfikować podejście do realizacji	UWAGA UWZGLĘDNIONA Zapisy zostały usunięte

			współpraca ze szkołami wyższymi ma charakter incydentalny.	projektów edukacyjnych i bazując na tych doświadczeniach realizować takie przedsięwzięcia, które gwarantują stałą i żywą współpracę szkoły z pracodawcami. Dodatkowo wątpliwości budzi źródło informacji podane w przypisie – tj. projekt systemowy. Sugerowane jest wykorzystanie bardziej adekwatnych źródeł wiedzy, powszechnie dostępnej, chociażby związanej z przeprowadzoną w ramach PIX PO KL ewaluacją.	
62	B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2 str. 227	Proponujemy weryfikację treści opisu przedsięwzięć: <i>Stąd też zasadnym jest wspieranie szkół w nawiązywaniu kooperacji z uczelniami w obszarze wsparcia programowego/metodycznego czy tworzenia klas patronackich.</i>	Ze względu na liczbę szkół prowadzących kształcenie zawodowe oraz liczbę uczelni, zakresu ich działania i możliwości realizacji programu klasy patronackiej tego typu formy wsparcia mogą przyczynić się do nierównego dostępu do wysokiej jakości edukacji. Potencjał uczelni wyższych w tym zakresie jest bowiem ograniczony, a potrzeby niewspółmierne do możliwości. Należy zatem przeanalizować adekwatność takiego podejścia do funkcjonowania szkół i organizacji procesu kształcenia.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Zapisy zostały stosownie przeformułowane
63	B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2 str. 229	Proponujemy uwzględnienie typu operacji polegającego na funkcjonowaniu międzyszkolnych platform edukacyjnych	Projekty międzyszkolne umożliwią wspólną realizację przedsięwzięć szkołom mniej doświadczonym, posiadającym mniejszy lub inny potencjał infrastrukturalny. Dzięki temu zasoby bazy dydaktycznej w różnych szkołach będą dostępne dla szerszej rzeszy uczniów, którzy nie uczęszczają (np. ze względu na dojazd) do tych szkół. Szkoły będą się mogły jednocześnie wymieniać doświadczeniami i korzystać z procesu wzajemnego uczenia się.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Obecne zapisy nie wykluczają możliwości realizacji operacji takiego typu. Zgodnie z rekomendacją MiiR, zaproponowany w Programie zakres wsparcia ma być przedstawiony poprzez wskazanie obszarów, dziedzin, w ramach których realizowane będzie wsparcie, a nie konkretnych narzędzi czy form pomocy. Należy mieć na uwadze, iż szczegółowy opis narzędzi (typy, formy wsparcia, szczegółowy katalog działań) będzie wskazany w dokumentach implementacyjnych do Programu.
64	B-Consulting Bartłomiej Gębarowski	Sekcja 2 str. 229	Zmiana treści typu operacji: <i>- wdrażanie efektywnego systemu poradnictwa i doradztwa edukacyjno-zawodowego</i>	Tego typu formy działania powinny być realizowane zarówno w kształceniu ogólnym (w tym na poziomie gimnazjum), jak i zawodowym. Stąd zakres wsparcia powinien uwzględniać charakter poszczególnych priorytetów inwestycyjnych. Przy czym w zakresie doradztwa zawodowego w szkołach konieczne jest wdrożenie mechanizmów systemowych związanych z funkcjonowaniem w szkole ośrodków kariery (doradztwa) o określonym ściśle programie działań (np. zatrudnienie doradców w pełnym wymiarze godzin, standardy realizacji doradztwa).	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Przypisanie tego typu operacji do 10.3 bis nie oznacza działań jedynie w kształceniu zawodowym. Co więcej zaplanowane wsparcie dotyczy w szczególności szkół gimnazjalnych.
65	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów	Sekcja 2 Str. 218-232	Podniesienie świadomości konsumentów w zakresie przysługujących im praw, co pozwoli na skuteczniejsze dochodzenie roszczeń w przypadku sporu ze	Działania mają na celu podniesienie świadomości konsumentów w zakresie przysługujących im praw, co pozwoli na skuteczniejsze dochodzenie roszczeń w	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Proponowane działania nie mieszczą

			<p>sprzedawcą.</p> <p>Grupa docelowa: konsumenci: dzieci i młodzież, konsumenci 18-49, konsumenci 50+, nauczyciele i rodzice.</p> <p>Formy działań: szkolenia (także tzw. e-learning), wykłady, warsztaty, publikacje (drukowane oraz w formie e-publikacji), konferencje, działania edukacyjne w internecie, kampanie edukacyjne w radio, telewizji, Internecie oraz na urządzeniach mobilnych, aplikacje komputerowe i mobilne, świadczenie porad prawnych przez ekspertów, scenariusze lekcji.</p>	<p>przypadku sporu ze sprzedawcą. Zaproponowane działania ułatwią także świadome poruszanie się po rynku, na którym nierzadko oferowane są skomplikowane usługi, np. finansowe czy ubezpieczeniowe.</p> <p>Zakres tematyczny działań edukacyjnych i promocyjnych powinien w szczególności dotyczyć zagadnień związanych z prawami przysługującym konsumentom podczas zakupów: metodą tradycyjną, w internecie, poza siedzibą przedsiębiorstwa, transgranicznych, zakupów na rynku usług finansowych, ubezpieczeniowych i turystycznych.</p> <p>Dodatkowo, działania powinny informować o polubownych metodach rozstrzygnięcia sporów (także online, tzw. ODR), a także o instytucjach udzielających pomocy słabszym uczestnikom rynku w przypadku sporu z przedsiębiorcą.</p> <p>W Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Podkarpackiego 2014-2020 zapisano, że zmiany w strukturze demograficznej społeczeństwa i malejąca liczba dzieci/młodzieży powoduje konieczność kształcenia, doksztalcenia (...). Seniorzy to grupa szczególnie narażona na nieuczciwe praktyki rynkowe stosowane przez sprzedawców. Dotychczasowe inicjatywy UOKiK cieszyły się dużym zainteresowaniem osób starszych oraz instytucji, z których oferty korzystają seniorzy (m.in. kluby seniora, Uniwersytety Trzeciego Wieku).</p> <p>UOKiK kładzie również duży nacisk na edukację szkolną. Doświadczenie Urzędu w zakresie organizowania kampanii edukacyjnych dla dzieci wskazuje, że wszelkie tego typu inicjatywy służą budowaniu świadomości konsumenckiej już od najmłodszych lat. Istotną grupą docelową jest młodzież, dzięki której przekaz dociera do osób dorosłych i która aktywnie uczestniczy w podejmowaniu decyzji zakupowych w gospodarstwach domowych. Wsparcie edukacyjne w tym zakresie będzie miało na celu zainteresowanie uczniów prawnymi i ekonomicznymi aspektami przedsiębiorczości, zdobycie nowych umiejętności i kształtowanie postaw prokonsumenckich.</p>	<p>się w obszarach wspieranych w ramach PI 10.1 i 10.3. W priorytetach tych dofinansowane są działania, które mają na celu podniesienie kompetencji i kwalifikacji a nie świadomości.</p> <p>Opisane działania ze względu na powszechny charakter występowania problemu i specyfikę działań promocyjnych powinny być realizowane na poziomie krajowym</p> <p>Nie wyklucza to jednak realizowania niektórych z zaproponowanych form działań w ramach projektów np. w ramach zajęć pozalekcyjnych rozwijających kompetencje kluczowe uczniów.</p>
66	Fundacji Educare et Servire w Dębicy	Sekcja 2 Str. 226	ZAMIAST : „Priorytetem będzie zatem mocniejsze powiązanie instytucji edukacyjnych z sektorem gospodarki oraz dostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb regionalnego rynku pracy. Istotnym elementem będzie zwiększanie potencjału szkół zawodowych poprzez dostosowanie programów nauczania i szkolenia do aktualnego zapotrzebowania na rynku, przy jednoczesnym propagowaniu korzyści płynących z wyboru tej ścieżki kształcenia.”	Sukces dualnego szkolnictwa zawodowego w krajach niemieckojęzycznych. Np. w Szwajcarii, gdzie dualny system kształcenia zawodowego obejmuje ponad 80 % kształcenia zawodowego (program kształcenia i kryteria oceniania wypracowane są przez przedsiębiorców), bezrobocie w wieku 25-30 lat nie przekracza 3% (W Polsce w tej samej grupie wiekowej wynosi 25-30%). W 2004 r stopa bezrobocia absolwentów legitymujących się dyplomem ukończenia studiów wyższych wynosiła 34,1%.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z rekomendacją MiIR, zaproponowany w Programie zakres wsparcia ma być przedstawiony poprzez wskazanie obszarów, dziedzin, w ramach których realizowane będzie wsparcie, a nie konkretnych narzędzi czy form pomocy. Należy mieć na uwadze, iż

			<p>PROPONUJĘ : Priorytetem będzie dualny system kształcenia zawodowego, wykorzystujący współpracę oświaty i pracodawców, kształtujący uczniów przemienne, w szkole oraz w zakładzie pracy. Naukę w szkole poprowadzą pracownicy dydaktyczni, którzy obowiązkowo muszą mieć odbyłą praktykę, (minimum 6 m-cy), w zawodzie w którym uczą. Nauka w realnym zakładzie pracy odbywać się będzie w środowisku stałych pracowników oraz przeszkolonego opiekuna praktyk. Pracodawcy będą mieli istotny wpływ na treści kształcenia, będą organizatorami praktycznej nauki zawodu oraz będą odpowiedzialni za organizację egzaminów zawodowych w swoich branżach.</p>	<p>Analogiczny wskaźnik odnoszący się do zbiorowości absolwentów zasadniczych szkół zawodowych kształtował się na poziomie niespełna dwukrotnie wyższym i wynosił 63,2%¹. Dualny (przemienny) system kształcenia zawodowego jest ważnym elementem poprawy efektywności kształcenia zawodowego z punktu widzenia potrzeb rynku pracy. Współpraca pracodawców z jednostkami kształcenia zawodowego powoduje, że na lokalnym rynku pracy kreowane są zawody pożądane. Wpływ świata pracy na system nauki powoduje natomiast, że w obrębie pożądanych zawodów kreowane są odpowiednie kwalifikacje i kompetencje. Poprawa efektywności kształcenia poprzez przemienny system nauki zawodu wymaga upowszechnienia oraz wdrażania go na lokalnym rynku pracy. Poprawa efektywności kształcenia poprzez przemienny system nauki zawodu wymaga upowszechnienia oraz wdrażania go na lokalnym rynku pracy. Takie działania będą dopasowywać strukturę podaży kwalifikowanych kadr oraz system szkolnictwa do popytu na pracę według kwalifikacji. Przełamanie monopolu nauczania przez szkoły, począwszy do szkół zawodowych a skończywszy na uczelniach wyższych, w warunkach postępującej integracji gospodarki polskiej w różnych strukturach gospodarczych podyktowane jest głównie: potrzebą zmniejszenia wysokiego bezrobocia wśród młodzieży; rozwijaniem umiejętności praktycznych przez absolwentów różnych szczebli szkół zawodowych; kreowaniem pożądanych zawodów na obecnym jak i przyszłościowym rynku pracy; podwyższaniem konkurencyjności polskich przedsiębiorstw. Ponadto istotne dla poprawy kształcenia zawodowego warte odnotowania są następujące spostrzeżenia :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Nie do końca trafiona i leżąca na niskim poziomie oferta szkoleniowa firm bez doświadczenia realizujących projekty w POKL. 2.Ludzie zniechęceni kiepskimi szkoleniami nie chcą uczestniczyć w kolejnych projektach (co przeszkadza w realizacji koncepcji LLL – nauki przez całe życie). 3.Szkolnictwo zinstytucjonalizowane zniechęca zwłaszcza osoby starsze długotrwałym procesem nauki i przerostem treści teoretycznych. 4.Osoby zwłaszcza z grupy 50+ są ciężkim do pozyskania uczestnikiem. Potrzebna jest oferta uzupełniająca wykształcenie i umiejętności odpowiadająca na zapotrzebowanie lokalnych przedsiębiorców, zrzeszonych np. w Izbach Rzemieślniczych. 5.Formy szkoleniowe muszą być konkretne, solidne, szybkie – przyjazne uczestnikom i odpowiadające na potrzeby przedsiębiorców. 	<p>szczegółowy opis narzędzi (typy, formy wsparcia, szczegółowy katalog działań) będzie wskazany w dokumentach implementacyjnych do Programu.</p>
67	Stowarzyszenie EKOSKOP	Sekcja 2	Edukacja ekologiczna powinna być samodzielnym działaniem, finansowanym także ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, których znaczną		<p>UWAGA NIEUWZGLEDNIONA</p> <p>Wskaźniki wykorzystane w Programie</p>

			<p>częścią w okresie 2014-2020 dysponować będą samorządy wojewódzkie w ramach RPO. Możliwość ta wydaje się pominięta w projekcie RPO WP 2014-2020, poprzez usunięcie jednego ze wskaźników w działaniu 8.2 „Upowszechnienie uczenia się dorosłych” - liczba osób objętych działaniami w zakresie edukacji ekologicznej.</p> <p>Kolejny projekt RPO WP 2014-2020 powinien zawierać mocniejsze uwzględnienie obszaru edukacji ekologicznej zarówno w osi priorytetowej „Czysta energia i środowisko”, jak i w osiach priorytetowych finansowanych z EFS m.in. poprzez przywrócenie w/w wskaźnika np. w osi VIII .</p>		<p>są wskaźnikami pochodzącymi z opracowanej przez MliR WLWK i w przypadku wskaźników rezultatu odnoszą się do wskazanego dla danego PI celu szczegółowego. W obszarze edukacji WLWK (wspólna lista wskaźników kluczowych) nie przewiduje wskaźników odnoszących się do <i>liczby osób objętych działaniami w zakresie edukacji ekologicznej</i>. Na etapie opracowania dokumentów wdrożeniowych do Programu, podjęte zostaną działania mające na celu uszczegółowienie wskaźników.</p> <p>Obszar edukacji ekologicznej może być np. elementem składowym wsparcia w zakresie podnoszenia atrakcyjności i jakości oferty edukacyjnej przedszkoli i szkół (np. w ramach programów rozwojowych)</p>
--	--	--	---	--	--

WYMIAR TERYTORIALNY (W TYM ZIT/RIT)

Lp.	Podmiot zgłaszający	Część dokumentu, do której odnosi się uwaga (sekcja/rozdział / strona)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie podmiotu zgłaszającego uwagę	Stanowisko IZ RPO WP 2014-2020 (uwaga uwzględniona/ częściowo uwzględniona/ nieuwzględniona wraz z uzasadnieniem)
1.	Gmina Czarna	Seksja 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne -Interwencja RPO WP na obszarach strategicznej interwencji	<p>Alokacja środków 220 mln Euro na Obszar Karpacki – obszar przygraniczny, który obejmuje następujące działania:</p> <p>Wspólny program obejmuje m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie głównych górskich szlaków turystycznych wraz z łącznikowymi i niezbędną infrastrukturą na całym obszarze, - modernizację istniejących oraz budowę schronisk górskich i młodzieżowych, - budowę platform widokowych oraz zagospodarowanie punktów widokowych, - wytyczenie i rozszerzenie sieci szlaków spacerowych, rowerowych, - budowę tras do narciarstwa biegowego, skiturowego i zjazdowego, - budowę zbiorników retencyjnych i udostępnienie ich do celów rekreacyjnych, - stworzenie infrastruktury rekreacyjnej w uzdrowiskach Iwonicz ,Rymanów - rewitalizację grodzisk i miejsc pamięci narodowej - wykorzystanie dla celów energetycznych rekreacyjnych i turystycznych zasobów źródeł geotermalnych i mineralnych , - budowa ośrodków rekreacyjno-rehabilitacyjnych wykorzystujących naturalne zasoby wód mineralnych i geotermalnych - rozwój bazy sportowo rekreacyjnej dla sportów zimowych, - stworzenie jednolitego systemu informacyjnego i promocyjnego, - budowę stacji narciarskiej, - zagospodarowanie i uzbrojenie istniejących terenów dla celów turystycznych, - budowę pól biwakowych i campingowych wraz z konieczną infrastrukturą, - rozbudowę infrastruktury technicznej zabezpieczającej otoczenie przyrodnicze szlaków turystycznych na terenie Bieszczadzkiego Parku 	<p>W ramach RPO WP wymiar terytorialny odnosi się do głównych obszarów strategicznej interwencji państwa wskazanych w KSRR i obejmuje</p> <ul style="list-style-type: none"> - obszary miejskie dla których przewiduje się alokację środków - obszary wiejskie i przygraniczne dla których nie przewiduje się alokacji środków. <p>Wnosimy o dokonanie alokacji w wys. 220 mln Euro na Obszar Karpacki obejmujący obszary przygraniczne i wiejskie.</p> <p>Obszary te charakteryzują się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społeczno-demograficznej i gospodarczej, co przede wszystkim jest wynikiem ich peryferyjnego położenia</p> <p>Charakteryzują się jednocześnie doskonałymi warunkami i walorami dla rozwoju turystyki i z tego powodu interwencja tj. alokacja środków znajduje uzasadnienie . Obszar ten z zaniebanego może w wyniku tych działań stać się atrakcyjnym regionem turystycznym.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>RPO WP nie przewiduje specyficznej interwencji dla OSI obszary przygraniczne, ponieważ zakłada się intensyfikację działań dla tego obszaru poprzez wdrażanie Programów Europejskiej Współpracy Terytorialnej. Obszar ten będzie również korzystał z działań dedykowanych w ramach RPO WP regionalnym biegunom wzrost (m.in. Krosno, Sanok-Lesko).</p> <p>Dodatkowo RPO WP został uszczegółowiony poprzez zapis o wydzieleniu dedykowanej alokacji w OP 6 i OP7 w stosunku do powiatów: jasielskiego, strzyżowskiego, brzozowskiego, przemyskiego, leskiego, bieszczadzkiego, niżańskiego, lubaczowskiego, kolbuszowskiego, leżajskiego, przeworskiego. Ze względu na fakt, iż w powiatach pogranicza występuje nagromadzenie negatywnych zjawisk społecznych, obszar ten będzie również korzystał w ramach RPO WP z preferencji terytorialnych przewidzianych dla w/w obszarów.</p> <p>Dodatkowo, zgodnie z zapisami projektu RPO WP (Seksja 4), przewiduje się inne (oprócz ZIT/RIT) mechanizmy terytorialnego adresowania interwencji, jak preferencje przestrzenne, bazujące na Obszarach Strategicznej Interwencji (wyznaczonych w SRWP), czy premiowanie projektów</p>

			<p>Narodowego i Magurskiego Parku Narodowego, - Rozbudowę infrastruktury turystycznej na obszarze Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Bieszczadzkie” - rozbudowę infrastruktury technicznej i zakup sprzętu ratowniczego dla Bieszczadzkiej Grupy GOPR, - stworzenie sieci wypożyczalni rowerów, sprzętu wodnego, narciarskiego, rakiet śnieżnych itp. - szerokie zastosowanie OZE wykorzystujące naturalne warunki i zasoby.</p>		<p>partnerskich, dotyczących wybranych obszarów tematycznych i geograficznych.</p> <p>Zgodnie z powyższym, istnieje możliwość realizacji projektów partnerskich, kompleksowo wpływających na rozwój danego obszaru (wybierane w trybie konkursowym lub pozakonkursowym) w poszczególnych tematycznych osiach priorytetowych RPO WP 2014-2020, po uprzednim spełnieniu przez nie kryteriów o charakterze strategicznym, merytorycznym oraz formalnym.</p>
2.	Gmina Besko	<p>Sekcja 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne -Interwencja RPO WP na obszarach strategicznej interwencji</p>	<p>Alokacja środków 220 mln. Euro na Obszar Karpacki – obszar przygraniczny , który obejmuje następujące działania:</p> <p>Wspólny program obejmuje m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie głównych górskich szlaków turystycznych wraz z łącznikowymi i niezbędną infrastrukturą na całym obszarze, - modernizację istniejących oraz budowę schronisk górskich i młodzieżowych, - budowę platform widokowych oraz zagospodarowanie punktów widokowych, - wytyczenie i rozszerzenie sieci szlaków spacerowych, rowerowych, - budowę tras do narciarstwa biegowego, skiturowego i zjazdowego, - budowę zbiorników retencyjnych i udostępnienie ich do celów rekreacyjnych, - stworzenie infrastruktury rekreacyjnej w uzdrowiskach Iwonicz ,Rymanów - rewitalizację grodzisk i miejsc pamięci narodowej - wykorzystanie dla celów energetycznych rekreacyjnych i turystycznych zasobów źródeł geotermalnych i mineralnych , - budowa ośrodków rekreacyjno-rehabilitacyjnych wykorzystujących naturalne zasoby wód mineralnych i geotermalnych - rozwój bazy sportowo rekreacyjnej dla sportów zimowych, - stworzenie jednolitego systemu informacyjnego i promocyjnego, - budowę stacji narciarskiej, - zagospodarowanie i uzbrojenie istniejących terenów dla celów turystycznych, - budowę pól biwakowych i campingowych wraz z konieczną infrastrukturą, 	<p>W ramach RPO WP wymiar terytorialny odnosi się do głównych obszarów strategicznej interwencji państwa wskazanych w KSRR i obejmuje</p> <ul style="list-style-type: none"> - obszary miejskie dla których przewiduje się alokację środków - obszary wiejskie i przygraniczne dla których nie przewiduje się alokacji środków <p>Wnosimy o dokonanie alokacji w wys. 220 mln. Euro na Obszar Karpacki obejmujący obszary przygraniczne i wiejskie.</p> <p>Obszary te charakteryzują się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społeczno-demograficznej i gospodarczej, co przede wszystkim jest wynikiem ich peryferyjnego położenia</p> <p>Charakteryzują się jednocześnie doskonałymi warunkami i walorami dla rozwoju turystyki i z tego powodu interwencja tj. alokacja środków znajduje uzasadnienie . Obszar ten z zaniedbanego może w wyniku tych działań stać się atrakcyjnym regionem turystycznym.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Patrz poz. 1</p>

			<ul style="list-style-type: none"> - rozbudowę infrastruktury technicznej zabezpieczającej otoczenie przyrodnicze szlaków turystycznych na terenie Bieszczadzkiego Parku Narodowego i Magurskiego Parku Narodowego, - Rozbudowę infrastruktury turystycznej na obszarze Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Bieszczadzkie” - rozbudowę infrastruktury technicznej i zakup sprzętu ratowniczego dla Bieszczadzkiej Grupy GOPR, - stworzenie sieci wypożyczalni rowerów, sprzętu wodnego, narciarskiego, raket śnieżnych itp. - szerokie zastosowanie OZE wykorzystujące naturalne warunki i zasoby. 		
3.	Grupa Regionalna GOPR Grupa Bieszczadzka	<p>Sekcja 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne</p> <p>-Interwencja RPO WP na obszarach strategicznej interwencji</p>	<p>Alokacja środków 220 mln. Euro na Obszar Karpacki – obszar przygraniczny , który obejmuje następujące działania:</p> <p>Wspólny program obejmuje m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie głównych górskich szlaków turystycznych wraz z łącznikowymi i niezbędną infrastrukturą na całym obszarze, - modernizację istniejących oraz budowę schronisk górskich i młodzieżowych, - budowę platform widokowych oraz zagospodarowanie punktów widokowych, - wytyczenie i rozszerzenie sieci szlaków spacerowych, rowerowych, - budowę tras do narciarstwa biegowego, skiturowego i jazdowego, - budowę zbiorników retencyjnych i udostępnienie ich do celów rekreacyjnych, - stworzenie infrastruktury rekreacyjnej w uzdrowiskach Iwonicz ,Rymanów - rewitalizację grodzisk i miejsc pamięci narodowej - wykorzystanie dla celów energetycznych rekreacyjnych i turystycznych zasobów źródeł geotermalnych i mineralnych , - budowa ośrodków rekreacyjno-rehabilitacyjnych wykorzystujących naturalne zasoby wód mineralnych i geotermalnych - rozwój bazy sportowo rekreacyjnej dla sportów zimowych, - stworzenie jednolitego systemu informacyjnego i promocyjnego, - budowę stacji narciarskiej, - zagospodarowanie i uzbrojenie istniejących terenów dla celów turystycznych, - budowę pól biwakowych i campingowych wraz z konieczną infrastrukturą, - rozbudowę infrastruktury technicznej zabezpieczającej otoczenie przyrodnicze szlaków 	<p>W ramach RPO WP wymiar terytorialny odnosi się do głównych obszarów strategicznej interwencji państwa wskazanych w KSRR i obejmuje</p> <ul style="list-style-type: none"> - obszary miejskie dla których przewiduje się alokację środków - obszary wiejskie i przygraniczne dla których nie przewiduje się alokacji środków <p>Wnosimy o dokonanie alokacji w wys. 220 mln. Euro na Obszar Karpacki obejmujący obszary przygraniczne i wiejskie.</p> <p>Obszary te charakteryzują się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społeczno-demograficznej i gospodarczej, co przede wszystkim jest wynikiem ich peryferyjnego położenia</p> <p>Charakteryzują się jednocześnie doskonałymi warunkami i walorami dla rozwoju turystyki i z tego powodu interwencja tj. alokacja środków znajduje uzasadnienie . Obszar ten z zaniedbanego może w wyniku tych działań stać się atrakcyjnym regionem turystycznym.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Patrz poz. 1</p>

			<p>turystycznych na terenie Bieszczadzkiego Parku Narodowego i Magurskiego Parku Narodowego,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozbudowę infrastruktury turystycznej na obszarze Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Bieszczadzkie” - rozbudowę infrastruktury technicznej i zakup sprzętu ratowniczego dla Bieszczadzkiej Grupy GOPR, - stworzenie sieci wypożyczalni rowerów, sprzętu wodnego, narciarskiego, rakiet śnieżnych itp. - szerokie zastosowanie OZE wykorzystujące naturalne warunki i zasoby. 		
4.	Daniel Kozdęba – Radny Powiatu Mieleckiego	Cały dokument	<p>W całym dokumencie w opisach kierunkowych zasad wyboru projektów pojawiają się zapisy stwierdzające, że projekty pozakonkursowe znajdujące się na liście projektów strategicznych dla ZIT/RIT będą wyłączone z możliwości ubiegania się o dofinansowanie w ramach trybu poza ZIT/RIT oraz w ramach programów krajowych. – zapisy należy przereklamować. Miasta takie jak np. Rzeszów, Mielec, Stalowa Wola, Tarnobrzeg będą miały utrudnioną sytuację w aplikowaniu o środki.</p>	<p>Takie zapisy w istotny sposób ograniczą możliwość uzyskania dofinansowania na projekty – szczególnie w sytuacji kiedy środki przeznaczone w ramach ZIT/RIT okażą się niewystarczające do realizacji projektów które znalazły się na liście projektów strategicznych.</p>	<p>UWAGA UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapisy RPO WP w zakresie wyłączeń gmin będących członkami obszaru funkcjonalnego na którym realizowane będą ZIT/RIT z możliwości równoległego aplikowania o środki w ramach „klasycznej” formuły konkursowej zostały doprecyzowane w Sekcji 4.</p> <p>Co do zasady gminy będące członkami obszaru funkcjonalnego na którym realizowane będą projekty ZIT/RIT nie będą mieć możliwości aplikowania o środki finansowe na te same typy projektów w formule ZIT/RIT oraz poza formułą ZIT/RIT. Gminy wchodzące w skład danego MOF muszą w pierwszej kolejności korzystać ze wsparcia w ramach formuły ZIT/RIT. Niemniej jednak, w momencie braku chętnych do absorpcji środków poza formułą ZIT/RIT, Zarząd Województwa Podkarpackiego rozważy możliwość dopuszczenia gmin będących członkami obszaru funkcjonalnego, na którym realizowane będą projekty w formule ZIT/RIT, do aplikowania o środki finansowe na te same typy projektów w ramach zwykłych procedur konkursowych.</p> <p>Powyższe jest zgodne z ideą projektów zintegrowanych, która polega na współdziałaniu samorządów w celu przełamania barier/wspierania potencjałów obszarów funkcjonalnych.</p>

5.	Daniel Kozdęba – Radny Powiatu Mieleckiego	Sekcja 1, str. 27- system osadniczy województwa podkarpackiego Pkt.7	W punkcie 7 mowa jest o biegunach wzrostu, które ograniczone zostały do układów bipolarnych. W efekcie doprowadziło to do braku oceny sytuacji Mielca, który w Strategii Województwa pokazany jest przecież jako jedno z centrów subregionalnych województwa.	Centra subregionalne są najważniejszą (poza stolicą województwa) wąską grupą subregionalnych ośrodków wzrostu na Podkarpaciu. Tymczasem opis sytuacji wymienia część centrów subregionalnych i skupia się na układach bipolarnych jako jedynych biegunach wzrostu.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W punkcie 6 cytowanej Sekcji Programu jest mowa o wszystkich 9 biegunach wzrostu województwa podkarpackiego (w tym także Mielcu).
6.	Daniel Kozdęba – Radny Powiatu Mieleckiego	Sekcja 1, str. 28- system osadniczy województwa podkarpackiego	Brak informacji na temat konieczności zapewnienia możliwości sieciowania współpracy między stolicą województwa i pozostałymi ośrodkami wzrostu (centrami subregionalnymi). Powinno być: Oczekiwane efekty 5. Nawiązywanie współpracy sieciowej między stolicą województwa i centrami subregionalnymi.	Na podstawie analiz Unii Metropolii Polskich opartych na raportach MRR dotyczących wykorzystania środków unijnych stwierdzono, że Program Operac. Innowacyjna Gospodarka jest charakterystycznym wyznacznikiem działań dużych miast aspirujących do roli metropolii. Analiza absorpcji środków w regionach wykazała że tereny należące do dużych miast absorbują ok 60-80% środków tego programu absorbowanych przez dane województwo. Wyjątek stanowiły Katowice i Rzeszów, które ten współczynnik miały na poziomie 15-19%. W wypadku Katowic spowodowane było to wysoką absorpcją z terenu pozostałych miast Konurbacji Śląskiej. W wypadku Rzeszowa analiza wskazała na wysoką absorpcję środków przez pozostałe centra subregionalne Podkarpacia. W toku analiz stwierdzono, że centryczne ułożenie centrów subregionalnych wokół Rzeszowa niesie dużą szansę (jakiej nie posiadają inne miasta wojewódzkie) nawiązania sieciowej współpracy z centrami subregionalnymi przy wiodącej roli Rzeszowa. Działanie takie w znaczący sposób umocniłoby pozycję Rzeszowa i regionu wobec regionów sąsiednich. W tym miejscu warto dodać, że np. Kraków rozpoczął już współpracę sieciową z Katowicami. Wprowadzany jest wspólny bilet komunikacyjny, który obok Krakowa i Katowic obejmie również Tarnów jako centrum subregionalne.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA W istniejących zapisach Programu w Sekcji 1 (System osadniczy województwa) znajduje się zapis: Wykorzystanie korzystnej policentrycznej struktury osadniczej województwa dzięki równomiernemu rozmieszczeniu głównych ośrodków wzrostu (m.in. nawiązywanie współpracy sieciowej między stolicą województwa i centrami subregionalnymi).
7.	Gmina Lutowiska	Sekcja 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne -Interwencja RPO WP na obszarach strategicznej interwencji	Alokacja środków 220 mln. Euro na Obszar Karpacki – obszar przygraniczny , który obejmuje następujące działania: Wspólny program obejmuje m.in. - zagospodarowanie głównych górskich szlaków turystycznych wraz z łącznikowymi i niezbędną infrastrukturą na całym obszarze, - modernizację istniejących oraz budowę schronisk górskich i młodzieżowych, - budowę platform widokowych oraz zagospodarowanie punktów widokowych, - wytyczenie i rozszerzenie sieci szlaków spacerowych, rowerowych, - budowę tras do narciarstwa biegowego, skiturowego i zjazdowego, - budowę zbiorników retencyjnych i udostępnienie ich do celów rekreacyjnych, - stworzenie infrastruktury rekreacyjnej w uzdrowiskach	W ramach RPO WP wymiar terytorialny odnosi się do głównych obszarów strategicznej interwencji państwa wskazanych w KSRR i obejmuje - obszary miejskie dla których przewiduje się alokację środków - obszary wiejskie i przygraniczne dla których nie przewiduje się alokacji środków Wnosimy o dokonanie alokacji w wys. 220 mln. Euro na Obszar Karpacki obejmujący obszary przygraniczne i wiejskie. Obszary te charakteryzują się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społeczno-demograficznej i gospodarczej, co przede wszystkim jest wynikiem ich peryferyjnego położenia Charakteryzują się jednocześnie doskonałymi warunkami i walorami dla rozwoju turystyki i z tego powodu interwencja tj. alokacja środków znajduje uzasadnienie . Obszar ten z zaniedbanego może w wyniku tych działań stać się atrakcyjnym regionem turystycznym.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Patrz poz. 1

			<p>Iwonicz ,Rymanów</p> <ul style="list-style-type: none"> - rewitalizację grodzisk i miejsc pamięci narodowej - wykorzystanie dla celów energetycznych rekreacyjnych i turystycznych zasobów źródeł geotermalnych i mineralnych , - budowa ośrodków rekreacyjno-rehabilitacyjnych wykorzystujących naturalne zasoby wód mineralnych i geotermalnych - rozwój bazy sportowo rekreacyjnej dla sportów zimowych, - stworzenie jednolitego systemu informacyjnego i promocyjnego, - budowę stacji narciarskiej, - zagospodarowanie i uzbrojenie istniejących terenów dla celów turystycznych, - budowę pól biwakowych i campingowych wraz z konieczną infrastrukturą, - rozbudowę infrastruktury technicznej zabezpieczającej otoczenie przyrodnicze szlaków turystycznych na terenie Bieszczadzkiego Parku Narodowego i Magurskiego Parku Narodowego, - Rozbudowę infrastruktury turystycznej na obszarze Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Bieszczadzkie” - rozbudowę infrastruktury technicznej i zakup sprzętu ratowniczego dla Bieszczadzkiej Grupy GOPR, - stworzenie sieci wypożyczalni rowerów, sprzętu wodnego, narciarskiego, rakiet śnieżnych itp. - szerokie zastosowanie OZE wykorzystujące naturalne warunki i zasoby. 		
8.	Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Krośnie	<p>Sekcja 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne -Interwencja RPO WP na obszarach strategicznej interwencji</p>	<p>Alokacja środków 220 mln. Euro na Obszar Karpacki – obszar przygraniczny , który obejmuje następujące działania:</p> <p>Wspólny program obejmuje m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie głównych górskich szlaków turystycznych wraz z łącznikowymi i niezbędną infrastrukturą na całym obszarze, - modernizację istniejących oraz budowę schronisk górskich i młodzieżowych, - budowę platform widokowych oraz zagospodarowanie punktów widokowych, - wytyczenie i rozszerzenie sieci szlaków spacerowych, rowerowych, - budowę tras do narciarstwa biegowego, skiturowego i jazdowego, - budowę zbiorników retencyjnych i udostępnienie ich do celów rekreacyjnych, - stworzenie infrastruktury rekreacyjnej w uzdrowiskach Iwonicz ,Rymanów - rewitalizację grodzisk i miejsc pamięci narodowej 	<p>W ramach RPO WP wymiar terytorialny odnosi się do głównych obszarów strategicznej interwencji państwa wskazanych w KSRR i obejmuje</p> <ul style="list-style-type: none"> - obszary miejskie dla których przewiduje się alokację środków - obszary wiejskie i przygraniczne dla których nie przewiduje się alokacji środków <p>Wnosimy o dokonanie alokacji w wys. 220 mln. Euro na Obszar Karpacki obejmujący obszary przygraniczne i wiejskie. Obszary te charakteryzują się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społeczno-demograficznej i gospodarczej, co przede wszystkim jest wynikiem ich peryferyjnego położenia. Charakteryzują się jednocześnie doskonałymi warunkami i walorami dla rozwoju turystyki i z tego powodu interwencja tj. alokacja środków znajduje uzasadnienie . Obszar ten z zaniedbanego może w wyniku tych działań stać się atrakcyjnym regionem turystycznym.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Patrz poz. 1</p>

			<ul style="list-style-type: none"> - wykorzystanie dla celów energetycznych rekreacyjnych i turystycznych zasobów źródeł geotermalnych i mineralnych , - budowa ośrodków rekreacyjno-rehabilitacyjnych wykorzystujących naturalne zasoby wód mineralnych i geotermalnych - rozwój bazy sportowo rekreacyjnej dla sportów zimowych, - stworzenie jednolitego systemu informacyjnego i promocyjnego, - budowę stacji narciarskiej, - zagospodarowanie i uzbrojenie istniejących terenów dla celów turystycznych, - budowę pól biwakowych i campingowych wraz z konieczną infrastrukturą, - rozbudowę infrastruktury technicznej zabezpieczającej otoczenie przyrodnicze szlaków turystycznych na terenie Bieszczadzkiego Parku Narodowego i Magurskiego Parku Narodowego, - Rozbudowę infrastruktury turystycznej na obszarze Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Bieszczadzkie” - rozbudowę infrastruktury technicznej i zakup sprzętu ratowniczego dla Bieszczadzkiej Grupy GOPR, - stworzenie sieci wypożyczalni rowerów, sprzętu wodnego, narciarskiego, rakiet śnieżnych itp. - szerokie zastosowanie OZE wykorzystujące naturalne warunki i zasoby. 		
9.	Gmina Wiejska Sanok	<p>Sekcja 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne -Interwencja RPO WP na obszarach strategicznej interwencji</p>	<p>Alokacja środków 220 mln. Euro na Obszar Karpacki – obszar przygraniczny , który obejmuje następujące działania:</p> <p>Wspólny program obejmuje m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie głównych górskich szlaków turystycznych wraz z łącznikowymi i niezbędną infrastrukturą na całym obszarze, - modernizację istniejących oraz budowę schronisk górskich i młodzieżowych, - budowę platform widokowych oraz zagospodarowanie punktów widokowych, - wytyczenie i rozszerzenie sieci szlaków spacerowych, rowerowych, - budowę tras do narciarstwa biegowego, skiturowego i zjazdowego, - budowę zbiorników retencyjnych i udostępnienie ich do celów rekreacyjnych, - stworzenie infrastruktury rekreacyjnej w uzdrowiskach Iwonicz ,Rymanów - rewitalizację grodzisk i miejsc pamięci narodowej - wykorzystanie dla celów energetycznych rekreacyjnych 	<p>W ramach RPO WP wymiar terytorialny odnosi się do głównych obszarów strategicznej interwencji państwa wskazanych w KSRR i obejmuje</p> <ul style="list-style-type: none"> - obszary miejskie dla których przewiduje się alokację środków - obszary wiejskie i przygraniczne dla których nie przewiduje się alokacji środków <p>Wnosimy o dokonanie alokacji w wys. 220 mln. Euro na Obszar Karpacki obejmujący obszary przygraniczne i wiejskie.</p> <p>Obszary te charakteryzują się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społeczno-demograficznej i gospodarczej, co przede wszystkim jest wynikiem ich peryferyjnego położenia</p> <p>Charakteryzują się jednocześnie doskonałymi warunkami i walorami dla rozwoju turystyki i z tego powodu interwencja tj. alokacja środków znajduje uzasadnienie . Obszar ten z zaniedbanego może w wyniku tych działań stać się atrakcyjnym regionem turystycznym.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Patrz poz. 1</p>

			<p>i turystycznych zasobów źródeł geotermalnych i mineralnych ,</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowa ośrodków rekreacyjno-rehabilitacyjnych wykorzystujących naturalne zasoby wód mineralnych i geotermalnych - rozwój bazy sportowo rekreacyjnej dla sportów zimowych, - stworzenie jednolitego systemu informacyjnego i promocyjnego, - budowę stacji narciarskiej, - zagospodarowanie i uzbrojenie istniejących terenów dla celów turystycznych, - budowę pól biwakowych i campingowych wraz z konieczną infrastrukturą, - rozbudowę infrastruktury technicznej zabezpieczającej otoczenie przyrodnicze szlaków turystycznych na terenie Bieszczadzkiego Parku Narodowego i Magurskiego Parku Narodowego, - Rozbudowę infrastruktury turystycznej na obszarze Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Bieszczadzkie” - rozbudowę infrastruktury technicznej i zakup sprzętu ratowniczego dla Bieszczadzkiej Grupy GOPR, - stworzenie sieci wypożyczalni rowerów, sprzętu wodnego, narciarskiego, rakiet śnieżnych itp. - szerokie zastosowanie OZE wykorzystujące naturalne warunki i zasoby. 		
10.	Gmina Jaśliska	<p>Sekcja 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne -Interwencja RPO WP na obszarach strategicznej interwencji</p>	<p>Alokacja środków 220 mln. Euro na Obszar Karpacki – obszar przygraniczny , który obejmuje następujące działania:</p> <p>Wspólny program obejmuje m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie głównych górskich szlaków turystycznych wraz z łącznikowymi i niezbędną infrastrukturą na całym obszarze, - modernizację istniejących oraz budowę schronisk górskich i młodzieżowych, - budowę platform widokowych oraz zagospodarowanie punktów widokowych, - wytyczenie i rozszerzenie sieci szlaków spacerowych, rowerowych, - budowę tras do narciarstwa biegowego, skiturowego i zjazdowego, - budowę zbiorników retencyjnych i udostępnienie ich do celów rekreacyjnych, - stworzenie infrastruktury rekreacyjnej w uzdrowiskach Iwonicz ,Rymanów - rewitalizację grodzisk i miejsc pamięci narodowej - wykorzystanie dla celów energetycznych rekreacyjnych i turystycznych zasobów źródeł geotermalnych i mineralnych , 	<p>W ramach RPO WP wymiar terytorialny odnosi się do głównych obszarów strategicznej interwencji państwa wskazanych w KSRR i obejmuje</p> <ul style="list-style-type: none"> - obszary miejskie dla których przewiduje się alokację środków - obszary wiejskie i przygraniczne dla których nie przewiduje się alokacji środków <p>Wnosimy o dokonanie alokacji w wys. 220 mln. Euro na Obszar Karpacki obejmujący obszary przygraniczne i wiejskie.</p> <p>Obszary te charakteryzują się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społeczno-demograficznej i gospodarczej, co przede wszystkim jest wynikiem ich peryferyjnego położenia</p> <p>Charakteryzują się jednocześnie doskonałymi warunkami i walorami dla rozwoju turystyki i z tego powodu interwencja tj. alokacja środków znajduje uzasadnienie . Obszar ten z zaniedbanego może w wyniku tych działań stać się atrakcyjnym regionem turystycznym.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Patrz poz. 1</p>

			<ul style="list-style-type: none"> - budowa ośrodków rekreacyjno-rehabilitacyjnych wykorzystujących naturalne zasoby wód mineralnych i geotermalnych - rozwój bazy sportowo rekreacyjnej dla sportów zimowych, - stworzenie jednolitego systemu informacyjnego i promocyjnego, - budowę stacji narciarskiej, - zagospodarowanie i uzbrojenie istniejących terenów dla celów turystycznych, - budowę pól biwakowych i campingowych wraz z konieczną infrastrukturą, - rozbudowę infrastruktury technicznej zabezpieczającej otoczenie przyrodnicze szlaków turystycznych na terenie Bieszczadzkiego Parku Narodowego i Magurskiego Parku Narodowego, - Rozbudowę infrastruktury turystycznej na obszarze Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Bieszczadzkie” - rozbudowę infrastruktury technicznej i zakup sprzętu ratowniczego dla Bieszczadzkiej Grupy GOPR, - stworzenie sieci wypożyczalni rowerów, sprzętu wodnego, narciarskiego, rakiet śnieżnych itp. - szerokie zastosowanie OZE wykorzystujące naturalne warunki i zasoby. 		
11.	Bieszczadzkie Schroniska i Hotele PTTK	Sekcja 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne -Interwencja RPO WP na obszarach strategicznej interwencji	<p>Alokacja środków 220 mln. Euro na Obszar Karpacki – obszar przygraniczny , który obejmuje następujące działania:</p> <p>Wspólny program obejmuje m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie głównych górskich szlaków turystycznych wraz z łącznikowymi i niezbędną infrastrukturą na całym obszarze, - modernizację istniejących oraz budowę schronisk górskich i młodzieżowych, - budowę platform widokowych oraz zagospodarowanie punktów widokowych, - wytyczenie i rozszerzenie sieci szlaków spacerowych, rowerowych, - budowę tras do narciarstwa biegowego, skitowego i zjazdowego, - budowę zbiorników retencyjnych i udostępnienie ich do celów rekreacyjnych, - stworzenie infrastruktury rekreacyjnej w uzdrowiskach Iwonicz ,Rymanów - rewitalizację grodzisk i miejsc pamięci narodowej - wykorzystanie dla celów energetycznych rekreacyjnych i turystycznych zasobów źródeł geotermalnych i mineralnych , - budowa ośrodków rekreacyjno-rehabilitacyjnych wykorzystujących naturalne zasoby wód mineralnych 	<p>W ramach RPO WP wymiar terytorialny odnosi się do głównych obszarów strategicznej interwencji państwa wskazanych w KSRR i obejmuje</p> <ul style="list-style-type: none"> - obszary miejskie dla których przewiduje się alokację środków - obszary wiejskie i przygraniczne dla których nie przewiduje się alokacji środków <p>Wnosimy o dokonanie alokacji w wys. 220 mln. Euro na Obszar Karpacki obejmujący obszary przygraniczne i wiejskie.</p> <p>Obszary te charakteryzują się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społeczno-demograficznej i gospodarczej, co przede wszystkim jest wynikiem ich peryferyjnego położenia</p> <p>Charakteryzują się jednocześnie doskonałymi warunkami i walorami dla rozwoju turystyki i z tego powodu interwencja tj. alokacja środków znajduje uzasadnienie . Obszar ten z zaniedbanego może w wyniku tych działań stać się atrakcyjnym regionem turystycznym.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Patrz poz. 1</p>

			<p>i geotermalnych</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój bazy sportowo rekreacyjnej dla sportów zimowych, - stworzenie jednolitego systemu informacyjnego i promocyjnego, - budowę stacji narciarskiej, - zagospodarowanie i uzbrojenie istniejących terenów dla celów turystycznych, - budowę pól biwakowych i campingowych wraz z konieczną infrastrukturą, - rozbudowę infrastruktury technicznej zabezpieczającej otoczenie przyrodnicze szlaków turystycznych na terenie Bieszczadzkiego Parku Narodowego i Magurskiego Parku Narodowego, - Rozbudowę infrastruktury turystycznej na obszarze Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Bieszczadzkie” - rozbudowę infrastruktury technicznej i zakup sprzętu ratowniczego dla Bieszczadzkiej Grupy GOPR, - stworzenie sieci wypożyczalni rowerów, sprzętu wodnego, narciarskiego, rakiet śnieżnych itp. - szerokie zastosowanie OZE wykorzystujące naturalne warunki i zasoby. 		
12.	Gmina Grębów	Rozdział 2.4 Strona 131/132	Wnioskuje o rozszerzenie w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 6.2 możliwości realizacji i wyboru projektów w ramach ZIT/RIT	Brak możliwości aplikowania w ramach ZIT/RIT o środki na budowę kanalizacji sanitarnej	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Wybrane obszary tematyczne do realizacji w ramach ZIT/RIT w RPO WP zostały wskazane po analizie m.in. w zakresie potencjału realizacji projektów zintegrowanych w województwie podkarpackim, oraz ich wpływie na kompleksowy rozwój MOF.</p> <p>Niemniej jednak, ostateczne określenie priorytetów inwestycyjnych objętych RIT będzie uzależnione od przedsięwzięć zintegrowanych, zgłoszonych przez poszczególne MOF oraz ich wpływu na kompleksowy rozwój obszarów funkcjonalnych.</p> <p>Dodatkowo, zgodnie z zapisami projektu RPO WP, ZIT/RIT nie będą jedyną formą terytorialnego ukierunkowania interwencji przewidzianą w ramach Programu. Innym mechanizmem terytorialnego adresowania interwencji będą preferencje przestrzenne, bazujące na Obszarach Strategicznej Interwencji (wyznaczonych w Strategii rozwoju województwa –</p>

					<p>Podkarpackie 2020), czy premiowanie projektów partnerskich, dotyczących wybranych obszarów tematycznych i geograficznych.</p> <p>Zgodnie z powyższym, istnieje możliwość realizacji projektów wpływających na rozwój MOF (wybierane w trybie konkursowym lub pozakonkursowym) w poszczególnych tematycznych osiach priorytetowych RPO WP 2014-2020, po uprzednim spełnieniu przez nie kryteriów o charakterze strategicznym, merytorycznym oraz formalnym.</p>
13.	Gmina Grębów	Rozdział 2.4 Strona 145	Wnioskuje o rozszerzenie w ramach Priorytetu Inwestycyjnego 6.5 możliwości realizacji i wyboru projektów w ramach ZIT/RIT	Brak możliwości aplikowania w ramach ZIT/RIT na przedsięwzięcia polegające na zagospodarowaniu terenów zdegradowanych pozbawi MOF Tarnobrzeg dofinansowania strategicznych dla tego obszaru inwestycji. W konsekwencji część gmin tworzących MOF Tarnobrzeg nie wykorzysta środków w ramach ZIT/RIT i uczestnictwo dla nich w ramach MOF stanie się bezprzedmiotowe.	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Ostateczne określenie priorytetów inwestycyjnych objętych RIT będzie uzależnione od przedsięwzięć zintegrowanych, zgłoszonych przez poszczególne MOF oraz ich wpływu na kompleksowy rozwój obszarów funkcjonalnych.</p>
14.	Gmina Radomyśl Wielki	SEKCJA 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne	Umożliwić poszerzenie granic MOF (Miejskich Obszarów Funkcjonalnych) o kolejne gminy	Miejskie Obszary Funkcjonalne zostały określone bez szerszego udziału jednostek samorządu terytorialnego. Bieguny wzrostu zostały zidentyfikowane w ekspertyzie pn. „Charakterystyka systemu osadniczego województwa podkarpackiego z identyfikacją biegunów wzrostu oraz wyróżnieniem obszarów funkcjonalnych na poziomie regionalnym i lokalnym”, opracowanej przez pracowników Polskiej Akademii Nauk Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania. Naszym zdaniem dokument ten nie może ograniczać granic MOF.	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom KE odnośnie uwzględniania w dokumentach strategicznych podejścia terytorialnego, w ramach prac nad aktualizacją <i>Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020</i> niezbędna okazała się m.in. szczegółowa diagnoza zmian zachodzących w strukturze społeczno-demograficznej regionu oraz analiza aktualnej sieci osadniczej. Powyższe pozwoliło określić bieguny rozwoju województwa podkarpackiego, tj. Rzeszów, Krosno, Dębica – Ropczyce, Przemyśl, Mielec, Tarnobrzeg, Jarosław – Przeworsk, Sanok – Lesko, Stalowa Wola, wskazać ich znaczenie dla regionu oraz wzajemne powiązania. Dodatkowo, dla każdego kierunku działań SRWP zostały wskazane Obszary Strategicznej Interwencji (OSI), wyróżniające się specyficznym zestawem cech społecznych,</p>

					<p>gospodarczych lub środowiskowych, które decydują o występowaniu na danym terenie strukturalnych barier rozwoju lub trwałych i możliwych do aktywowania potencjałów rozwojowych.</p> <p>W związku z faktem, iż Strategia rozwoju województwa jest podstawowym narzędziem prowadzonej przez samorząd województwa polityki regionalnej, to ona wyznacza główne kierunki rozwoju regionu, a tym samym jest podstawą do opracowania <i>Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego lata 2014-2020</i>. W związku z powyższym, zakres interwencji prowadzonej w ramach Programu musi pokrywać się z kierunkami rozwoju wskazanymi w Strategii.</p> <p>Poza tym, w projekcie RPO WP (Sekcja 4) jest zapis, iż granice obszaru funkcjonalnego nie są tożsame z formalną kwalifikowalnością geograficzną projektów realizowanych w ramach ZIT/RIT. W wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach konsensus może obejmować przedsięwzięcia (np. liniowe, sieciowe) których zasięg wykracza poza obszar funkcjonalny, z zastrzeżeniem, że zasadnicza część przedsięwzięcia zlokalizowana jest w jego granicach, ma istotny wpływ na MOF.</p> <p>Dodatkowo, zgodnie z zapisami projektu RPO WP (Sekcja 4), innym mechanizmem terytorialnego adresowania interwencji (oprócz ZIT/RIT) będą preferencje przestrzenne, bazujące na Obszarach Strategicznej Interwencji (wyznaczonych w Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020), czy premiowanie projektów partnerskich, dotyczących wybranych obszarów tematycznych i geograficznych.</p> <p>Zgodnie z powyższym, istnieje możliwość realizacji projektów</p>
--	--	--	--	--	--

					<p>partnerskich, kompleksowo wpływających na rozwój MOF (wybierane w trybie konkursowym lub pozakonkursowym) w poszczególnych tematycznych osiach priorytetowych RPO WP 2014-2020, po uprzednim spełnieniu przez nie kryteriów o charakterze strategicznym, merytorycznym oraz formalnym.</p>
15.	Gmina Cisna	<p>Sekcja 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne -Interwencja RPO WP na obszarach strategicznej interwencji</p>	<p>Alokacja środków 220 mln. Euro na Obszar Karpacki – obszar przygraniczny , który obejmuje następujące działania:</p> <p>Wspólny program obejmuje m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie głównych górskich szlaków turystycznych wraz z łącznikowymi i niezbędną infrastrukturą na całym obszarze, - modernizację istniejących oraz budowę schronisk górskich i młodzieżowych, - budowę platform widokowych oraz zagospodarowanie punktów widokowych, - wytyczenie i rozszerzenie sieci szlaków spacerowych, rowerowych, - budowę tras do narciarstwa biegowego, skitourowego i zjazdowego, - budowę zbiorników retencyjnych i udostępnienie ich do celów rekreacyjnych, - stworzenie infrastruktury rekreacyjnej w uzdrowiskach Iwonicz ,Rymanów - rewitalizację grodzisk i miejsc pamięci narodowej - wykorzystanie dla celów energetycznych rekreacyjnych i turystycznych zasobów źródeł geotermalnych i mineralnych , - budowa ośrodków rekreacyjno-rehabilitacyjnych wykorzystujących naturalne zasoby wód mineralnych i geotermalnych - rozwój bazy sportowo rekreacyjnej dla sportów zimowych, - stworzenie jednolitego systemu informacyjnego i promocyjnego, - budowę stacji narciarskiej, - zagospodarowanie i uzbrojenie istniejących terenów dla celów turystycznych, - budowę pól biwakowych i campingowych wraz z konieczną infrastrukturą, - rozbudowę infrastruktury technicznej zabezpieczającej otoczenie przyrodnicze szlaków turystycznych na terenie Bieszczadzkiego Parku Narodowego i Magurskiego Parku Narodowego, - Rozbudowę infrastruktury turystycznej na obszarze Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Bieszczadzkie” 	<p>W ramach RPO WP wymiar terytorialny odnosi się do głównych obszarów strategicznej interwencji państwa wskazanych w KSRR i obejmuje</p> <ul style="list-style-type: none"> - obszary miejskie dla których przewiduje się alokację środków - obszary wiejskie i przygraniczne dla których nie przewiduje się alokacji środków <p>Wnosimy o dokonanie alokacji w wys. 220 mln. Euro na Obszar Karpacki obejmujący obszary przygraniczne i wiejskie. Obszary te charakteryzują się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społeczno-demograficznej i gospodarczej, co przede wszystkim jest wynikiem ich peryferyjnego położenia. Charakteryzują się jednocześnie doskonałymi warunkami i walorami dla rozwoju turystyki i z tego powodu interwencja tj. alokacja środków znajduje uzasadnienie . Obszar ten z zaniedbanego może w wyniku tych działań stać się atrakcyjnym regionem turystycznym.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Patrz poz. 1</p>

			<ul style="list-style-type: none"> - rozbudowę infrastruktury technicznej i zakup sprzętu ratowniczego dla Bieszczadzkiej Grupy GOPR, - stworzenie sieci wypożyczalni rowerów, sprzętu wodnego, narciarskiego, rakiet śnieżnych itp. - szerokie zastosowanie OZE wykorzystujące naturalne warunki i zasoby. 		
16.	Nadleśnictwo Cisna	<p>Sekcja 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne -Interwencja RPO WP na obszarach strategicznej interwencji</p>	<p>Alokacja środków 220 mln. Euro na Obszar Karpacki – obszar przygraniczny , który obejmuje następujące działania:</p> <p>Wspólny program obejmuje m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie głównych górskich szlaków turystycznych wraz z łącznikowymi i niezbędną infrastrukturą na całym obszarze, - modernizację istniejących oraz budowę schronisk górskich i młodzieżowych, - budowę platform widokowych oraz zagospodarowanie punktów widokowych, - wytyczenie i rozszerzenie sieci szlaków spacerowych, rowerowych, - budowę tras do narciarstwa biegowego, skiturowego i zjazdowego, - budowę zbiorników retencyjnych i udostępnienie ich do celów rekreacyjnych, - stworzenie infrastruktury rekreacyjnej w uzdrowiskach Iwonicz ,Rymanów - rewitalizację grodzisk i miejsc pamięci narodowej - wykorzystanie dla celów energetycznych rekreacyjnych i turystycznych zasobów źródeł geotermalnych i mineralnych , - budowa ośrodków rekreacyjno-rehabilitacyjnych wykorzystujących naturalne zasoby wód mineralnych i geotermalnych - rozwój bazy sportowo rekreacyjnej dla sportów zimowych, - stworzenie jednolitego systemu informacyjnego i promocyjnego, - budowę stacji narciarskiej, - zagospodarowanie i uzbrojenie istniejących terenów dla celów turystycznych, - budowę pól biwakowych i campingowych wraz z konieczną infrastrukturą, - rozbudowę infrastruktury technicznej zabezpieczającej otoczenie przyrodnicze szlaków turystycznych na terenie Bieszczadzkiego Parku Narodowego i Magurskiego Parku Narodowego, - Rozbudowę infrastruktury turystycznej na obszarze Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Bieszczadzkie” - rozbudowę infrastruktury technicznej i zakup sprzętu ratowniczego dla 	<p>W ramach RPO WP wymiar terytorialny odnosi się do głównych obszarów strategicznej interwencji państwa wskazanych w KSRR i obejmuje</p> <ul style="list-style-type: none"> - obszary miejskie dla których przewiduje się alokację środków - obszary wiejskie i przygraniczne dla których nie przewiduje się alokacji środków <p>Wnosimy o dokonanie alokacji w wys. 220 mln. Euro na Obszar Karpacki obejmujący obszary przygraniczne i wiejskie. Obszary te charakteryzują się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społeczno-demograficznej i gospodarczej, co przede wszystkim jest wynikiem ich peryferyjnego położenia. Charakteryzują się jednocześnie doskonałymi warunkami i walorami dla rozwoju turystyki i z tego powodu interwencja tj. alokacja środków znajduje uzasadnienie . Obszar ten z zaniedbanego może w wyniku tych działań stać się atrakcyjnym regionem turystycznym.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Patrz poz. 1</p>

			<p>Bieszczadzkiej Grupy GOPR,</p> <ul style="list-style-type: none"> - stworzenie sieci wypożyczalni rowerów, sprzętu wodnego, narciarskiego, raket śnieżnych itp. - szerokie zastosowanie OZE wykorzystujące naturalne warunki i zasoby. 		
17.	Miasto Sanok	<p>Sekcja 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne -Interwencja RPO WP na obszarach strategicznej interwencji</p>	<p>Alokacja środków 220 mln. Euro na Obszar Karpacki – obszar przygraniczny , który obejmuje następujące działania:</p> <p>Wspólny program obejmuje m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie głównych górskich szlaków turystycznych wraz z łącznikowymi i niezbędną infrastrukturą na całym obszarze, - modernizację istniejących oraz budowę schronisk górskich i młodzieżowych, - budowę platform widokowych oraz zagospodarowanie punktów widokowych, - wytyczenie i rozszerzenie sieci szlaków spacerowych, rowerowych, - budowę tras do narciarstwa biegowego, skitourowego i jazdowego, - budowę zbiorników retencyjnych i udostępnienie ich do celów rekreacyjnych, - stworzenie infrastruktury rekreacyjnej w uzdrowiskach Iwonicz ,Rymanów - rewitalizację grodzisk i miejsc pamięci narodowej - wykorzystanie dla celów energetycznych rekreacyjnych i turystycznych zasobów źródeł geotermalnych i mineralnych , - budowa ośrodków rekreacyjno-rehabilitacyjnych wykorzystujących naturalne zasoby wód mineralnych i geotermalnych - rozwój bazy sportowo rekreacyjnej dla sportów zimowych, - stworzenie jednolitego systemu informacyjnego i promocyjnego, - budowę stacji narciarskiej, - zagospodarowanie i uzbrojenie istniejących terenów dla celów turystycznych, - budowę pól biwakowych i campingowych wraz z konieczną infrastrukturą, - rozbudowę infrastruktury technicznej zabezpieczającej otoczenie przyrodnicze szlaków turystycznych na terenie Bieszczadzkiego Parku Narodowego i Magurskiego Parku Narodowego, - Rozbudowę infrastruktury turystycznej na obszarze Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Bieszczadzkie” - rozbudowę infrastruktury technicznej i zakup sprzętu ratowniczego dla Bieszczadzkiej Grupy GOPR, - stworzenie sieci wypożyczalni rowerów, sprzętu 	<p>W ramach RPO WP wymiar terytorialny odnosi się do głównych obszarów strategicznej interwencji państwa wskazanych w KSRR i obejmuje</p> <ul style="list-style-type: none"> - obszary miejskie dla których przewiduje się alokację środków - obszary wiejskie i przygraniczne dla których nie przewiduje się alokacji środków <p>Wnosimy o dokonanie alokacji w wys. 220 mln. Euro na Obszar Karpacki obejmujący obszary przygraniczne i wiejskie.</p> <p>Obszary te charakteryzują się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społeczno-demograficznej i gospodarczej, co przede wszystkim jest wynikiem ich peryferyjnego położenia</p> <p>Charakteryzują się jednocześnie doskonałymi warunkami i walorami dla rozwoju turystyki i z tego powodu interwencja tj. alokacja środków znajduje uzasadnienie . Obszar ten z zaniedbanego może w wyniku tych działań stać się atrakcyjnym regionem turystycznym</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Patrz poz. 1</p>

			wodnego, narciarskiego, rakiet śnieżnych itp. - szerokie zastosowanie OZE wykorzystujące naturalne warunki i zasoby.		
18.	Powiat Lubaczowski	Sekcja 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne -Interwencja RPO WP na obszarach strategicznej interwencji	Uwzględnienie podkarpackiej części Roztocza i otoczenia w obszarze Powiatu Lubaczowskiego jako Obszaru Strategicznej Interwencji.	Oznaczenie obszaru Roztocza i powiatu Lubaczowskiego jako obszarów wymagających szczególnego wsparcia, pozwoli na rozwój tego obszaru oraz dywersyfikację funkcji powiatu lubaczowskiego na tle całego województwa podkarpackiego. Zdecydowanie najważniejsze sfery, w ramach których rozwijana powinna być oferta turystyczna na terenie analizowanego obszaru to szeroko rozumiana turystyka aktywna z wykorzystaniem walorów przyrodniczych, a także turystyka uzdrowiskowa, które stanowią siłę napędową dla rozwoju ekonomiczno-społecznego i rozwoju przedsiębiorczości podkarpackiej części Roztocza i otoczenia w obszarze powiatu Lubaczowskiego.	UWAGA UWZGLĘDNIONA RPO WP zostanie uszczegółowiony poprzez zapis o wydzieleniu dedykowanej alokacji w OP 6 i OP 7 dla powiatów: jasielskiego, strzyżowskiego, brzozowskiego, przemyskiego, leskiego, bieszczadzkiego, niżańskiego, lubaczowskiego, kolbuszowskiego, leżajskiego, przeworskiego. Ze względu na fakt, iż w powiecie lubaczowskim występuje nagromadzenie negatywnych zjawisk społecznych, obszar ten będzie korzystał w ramach RPO WP z w/w preferencji terytorialnych.
19.	Gmina Bircza	Sekcja 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne -Interwencja RPO WP na obszarach strategicznej interwencji	Alokacja środków 220 mln. Euro na Obszar Karpacki – obszar przygraniczny, który obejmuje następujące działania: Wspólny program obejmuje m.in. - zagospodarowanie głównych górskich szlaków turystycznych wraz z łącznikowymi i niezbędną infrastrukturą na całym obszarze, - modernizację istniejących oraz budowę schronisk górskich i młodzieżowych, - budowę platform widokowych oraz zagospodarowanie punktów widokowych, - wytyczenie i rozszerzenie sieci szlaków spacerowych, rowerowych, - budowę tras do narciarstwa biegowego, skiturowego i zjazdowego, - budowę zbiorników retencyjnych i udostępnienie ich do celów rekreacyjnych, - stworzenie infrastruktury rekreacyjnej w uzdrowiskach Iwonicz, Rymanów - rewitalizację grodzisk i miejsc pamięci narodowej - wykorzystanie dla celów energetycznych rekreacyjnych i turystycznych zasobów źródeł geotermalnych i mineralnych, - budowa ośrodków rekreacyjno-rehabilitacyjnych wykorzystujących naturalne zasoby wód mineralnych i geotermalnych - rozwój bazy sportowo rekreacyjnej dla sportów zimowych, - stworzenie jednolitego systemu informacyjnego i	W ramach RPO WP wymiar terytorialny odnosi się do głównych obszarów strategicznej interwencji państwa wskazanych w KSRR i obejmuje - obszary miejskie dla których przewiduje się alokację środków - obszary wiejskie i przygraniczne dla których nie przewiduje się alokacji środków Wnosimy o dokonanie alokacji w wys. 220 mln. Euro na Obszar Karpacki obejmujący obszary przygraniczne i wiejskie. Obszary te charakteryzują się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społeczno-demograficznej i gospodarczej, co przede wszystkim jest wynikiem ich peryferyjnego położenia Charakteryzują się jednocześnie doskonałymi warunkami i walorami dla rozwoju turystyki i z tego powodu interwencja tj. alokacja środków znajduje uzasadnienie. Obszar ten z zaniedbanego może w wyniku tych działań stać się atrakcyjnym regionem turystycznym	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Patrz poz. 1

			<p>promocyjnego,</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowę stacji narciarskiej, - zagospodarowanie i uzbrojenie istniejących terenów dla celów turystycznych, - budowę pól biwakowych i campingowych wraz z konieczną infrastrukturą, - rozbudowę infrastruktury technicznej zabezpieczającej otoczenie przyrodnicze szlaków turystycznych na terenie Bieszczadzkiego Parku Narodowego i Magurskiego Parku Narodowego, - Rozbudowę infrastruktury turystycznej na obszarze Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Bieszczadzkie” - rozbudowę infrastruktury technicznej i zakup sprzętu ratowniczego dla Bieszczadzkiej Grupy GOPR, - stworzenie sieci wypożyczalni rowerów, sprzętu wodnego, narciarskiego, rakiet śnieżnych itp. - szerokie zastosowanie OZE wykorzystujące naturalne warunki i zasoby. 		
20.	Gmina Miasto Rzeszów	<p>SEKCJA 4. ZINTEGROWANE PODEJŚCIE TERYTORIALNE</p> <p>Sekcja 4.2 Ramy realizacji przedsięwzięć z zakresu zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich (w tym ZIT), szacunkowa kwota wsparcia z EFRR oraz szacunkowa alokacja EFS Strona 258</p>	Tabela nr 112. – w związku z planowanymi do ujęcia w ramach Strategii ZIT ROF projektami wnioskujemy o rozważenie zwiększenie alokacji na realizację ZIT	W związku z trwającymi pracami nad Strategią ZIT ROF oraz planowanymi do ujęcia w jej ramach projektami zwracamy się z prośbą o rozważenie zwiększenia alokacji w poszczególnych Priorytetach Inwestycyjnych przewidzianych dla ZIT, celem umożliwienia realizacji zintegrowanych projektów na obszarze ROF.	UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA Zgodnie z projektem RPO WP 2014-2020 ostateczne określenie priorytetów inwestycyjnych oraz rozkład środków pomiędzy poszczególne priorytety inwestycyjne uzależniony będzie od zgłoszonych przedsięwzięć zintegrowanych planowanych do realizacji w ramach ROF (zgodnie ze Strategią ZIT).
21.	Gmina Miasto Rzeszów	Cały dokument	W całym dokumencie w opisach kierunkowych zasad wyboru projektów pojawiają się zapisy stwierdzające, że projekty pozakonkursowe znajdujące się na liście projektów strategicznych dla ZIT/RIT będą wyłączone z możliwości ubiegania się o dofinansowanie w ramach trybu poza ZIT/RIT oraz w ramach programów krajowych. – zapisy należy przeredagować.	Takie zapisy w istotny sposób ograniczą możliwość uzyskania dofinansowania na projekty – szczególnie w sytuacji kiedy środki przeznaczone w ramach ZIT/RIT okażą się niewystarczające do realizacji projektów które znalazły się na liście projektów strategicznych.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Zapis z tej części RPO WP usunięto, natomiast zapisy RPO WP w zakresie wyłączeń gmin będących członkami obszaru funkcjonalnego na którym realizowane będą ZIT/RIT z możliwości równoległego aplikowania o środki w ramach „klasycznej” formuły konkursowej zostały doprecyzowane w Sekcji 4.
22.	Gmina Miasto Rzeszów	SEKCJA 4. ZINTEGROWANE PODEJŚCIE TERYTORIALNE	Wnioskuje się: zapis „Obszar Funkcjonalny miasta jest zwarty i obejmuje 12 gmin.” zmienić na: „Obszar Funkcjonalny jest zwarty i obejmuje 13 gmin” lub „Obszar Funkcjonalny jest zwarty i obejmuje miasto	Aktualny zapis jest nie precyzyjny, gdyż sugeruje niewłaściwą liczbą członków ROF.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Zapisy RPO WP zostały

		str.254 Rzeszowski Obszar Funkcjonalny (ROF):	Rzeszów i 12 gmin”.		doprecyzowane
23.	Miasto Jasło	Sekcja 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne	<p>WNIOSKUJEMY, BY W RAMACH PROJEKTU RPO WP NA LATA 2014-2020:</p> <p>Ujęto w ramach regionalnych instrumentów terytorialnych również potencjalne bieguny wzrostu i ich obszary funkcjonalne;</p> <p>Wprowadzono zapisy preferencyjne dla obszarów funkcjonalnych, nie będących rzeczywistymi biegunami wzrostu, w zakresie projektów kluczowych;</p> <p>Wprowadzono zapisy preferujące projekty w zakresie zintegrowanego podejścia do świadczenia usług publicznych.</p>	<p>zaangażowanie wszystkich samorządów powiatu jasielskiego w projekt realizowany przez Miasto Jasło pn. „Jasielska strefa usług publicznych”, którego celem jest utworzenie i zdiagnozowanie potrzeb jasielskiego obszaru funkcjonalnego oraz opracowanie zintegrowanej strategii świadczenia usług publicznych w gminach powiatu jasielskiego;</p> <p>realizacja przez Powiat Jasielski wraz z Parterami projektu (Miasto Jasło, Miasto Krosno, Powiat Krośnieński) projektu pn. Dla spójności i dostępności - analiza możliwości rozwojowych obszaru krośnieńsko-jasielskiego”, w ramach którego opracowane zostaną istotne analizy i dokumenty służące rozwojowi obszaru jasielsko-krośnieńskiego:</p> <p>pozyskanie prawie 2 mln zł z Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju Regionalnego na realizację w/w projektów służących rzetelnemu przygotowaniu samorządów do perspektywy finansowej 2014-2020;</p> <p>cel Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2014 -2020, tj. dążenie do zrównoważonego rozwoju województwa m.in. poprzez wspieranie realnej współpracy i partnerstwa jednostek samorządu terytorialnego w obszarach funkcjonalnych miast</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>RPO WP został uszczegółowiony poprzez zapis o wydzieleniu dedykowanej alokacji w OP 6 i OP7 w stosunku do powiatów: jasielskiego, strzyżowskiego, brzozowskiego, przemyskiego, leskiego, bieszczadzkiego, niżańskiego, lubaczowskiego, kolbuszowskiego, leżajskiego, przeworskiego. Ze względu na fakt, iż w powiecie jasielskim występuje nagromadzenie negatywnych zjawisk społecznych, obszar ten będzie również korzystał w ramach RPO WP z w/w preferencji terytorialnych.</p> <p>Dodatkowo, zgodnie z istniejącymi zapisami projektu RPO WP (Sekcja 4), mechanizmem terytorialnego adresowania interwencji (oprócz ZIT/RIT) będą preferencje przestrzenne, bazujące na Obszarach Strategicznej Interwencji (wyznaczonych w Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020), czy premiowanie projektów partnerskich, dotyczących wybranych obszarów tematycznych i geograficznych.</p> <p>Zgodnie z powyższym, istnieje możliwość realizacji projektów partnerskich, kompleksowo wpływających na rozwój danego obszaru (wybierane w trybie konkursowym lub pozakonkursowym) w poszczególnych tematycznych osiach priorytetowych RPO WP 2014-2020, po uprzednim spełnieniu przez nie kryteriów o charakterze strategicznym, merytorycznym oraz formalnym.</p>

24.	Miasto Jasło	<p>Rozdział 2.3 Oś priorytetowa III. Czysta energia, str. 102-118.</p> <p>Rozdział 2.4 Oś priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego, str. 119-147.</p> <p>Rozdział 2.5 Oś priorytetowa V. Infrastruktura komunikacyjna, str. 148-161.</p> <p>Rozdział 2.7 Oś priorytetowa VII. Integracja społeczna, str. 185-216.</p>	<p>W części <u>główne typy beneficjentów</u> prosimy o rozszerzenie sformułowania o:</p> <p>„- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, spółki celowe, stowarzyszenia, spółki celowe i porozumienia lub inne formy współpracy w przypadku inwestycji realizowanych przez potencjalne bieguny wzrostu i ich obszary funkcjonalne”.</p>	<p>Uszczegółowienie głównych typów beneficjentów umożliwi składanie wspólnych projektów w oparciu o obszar funkcjonalny krośnieńsko – jasielski.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zgodnie z istniejącymi zapisami projektu RPO WP (Sekcja 4), mechanizmem terytorialnego adresowania interwencji (oprócz ZIT/RIT) będą preferencje przestrzenne, bazujące na Obszarach Strategicznej Interwencji (wyznaczonych w Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020), czy premiowanie projektów partnerskich, dotyczących wybranych obszarów tematycznych i geograficznych.</p> <p>Zgodnie z powyższym, istnieje możliwość realizacji projektów partnerskich, kompleksowo wpływających na rozwój danego obszaru (wybierane w trybie konkursowym lub pozakonkursowym) w poszczególnych tematycznych ośiach priorytetowych RPO WP 2014-2020, po uprzednim spełnieniu przez nie kryteriów o charakterze strategicznym, merytorycznym oraz formalnym.</p>
26.	Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe	<p>Sekcja 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne -Interwencja RPO WP na obszarach strategicznej interwencji</p>	<p>Alokacja środków 220 mln. Euro na Obszar Karpacki – obszar przygraniczny , który obejmuje następujące działania:</p> <p>Wspólny program obejmuje m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie głównych górskich szlaków turystycznych wraz z łącznikowymi i niezbędną infrastrukturą na całym obszarze, - modernizację istniejących oraz budowę schronisk górskich i młodzieżowych, - budowę platform widokowych oraz zagospodarowanie punktów widokowych, - wytyczenie i rozszerzenie sieci szlaków spacerowych, rowerowych, - budowę tras do narciarstwa biegowego, skitourowego i zjazdowego, - budowę zbiorników retencyjnych i udostępnienie ich do celów rekreacyjnych, - stworzenie infrastruktury rekreacyjnej w uzdrowiskach Iwonicz ,Rymanów - rewitalizację grodzisk i miejsc pamięci narodowej - wykorzystanie dla celów energetycznych rekreacyjnych i turystycznych zasobów źródeł geotermalnych i mineralnych , - budowa ośrodków rekreacyjno-rehabilitacyjnych 	<p>W ramach RPO WP wymiar terytorialny odnosi się do głównych obszarów strategicznej interwencji państwa wskazanych w KSRR i obejmuje</p> <ul style="list-style-type: none"> - obszary miejskie dla których przewiduje się alokację środków - obszary wiejskie i przygraniczne dla których nie przewiduje się alokacji środków <p>Wnosimy o dokonanie alokacji w wys. 220 mln. Euro na Obszar Karpacki obejmujący obszary przygraniczne i wiejskie. Obszary te charakteryzują się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społeczno-demograficznej i gospodarczej, co przede wszystkim jest wynikiem ich peryferyjnego położenia. Charakteryzują się jednocześnie doskonałymi warunkami i walorami dla rozwoju turystyki i z tego powodu interwencja tj. alokacja środków znajduje uzasadnienie . Obszar ten z zaniedbanego może w wyniku tych działań stać się atrakcyjnym regionem turystycznym.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Patrz poz. 1</p>

			<p>wykorzystujących naturalne zasoby wód mineralnych i geotermalnych</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój bazy sportowo rekreacyjnej dla sportów zimowych, - stworzenie jednolitego systemu informacyjnego i promocyjnego, - budowę stacji narciarskiej, - zagospodarowanie i uzbrojenie istniejących terenów dla celów turystycznych, - budowę pól biwakowych i campingowych wraz z konieczną infrastrukturą, - rozbudowę infrastruktury technicznej zabezpieczającej otoczenie przyrodnicze szlaków turystycznych na terenie Bieszczadzkiego Parku Narodowego i Magurskiego Parku Narodowego, - Rozbudowę infrastruktury turystycznej na obszarze Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Bieszczadzkie” - rozbudowę infrastruktury technicznej i zakup sprzętu ratowniczego dla Bieszczadzkiej Grupy GOPR, - stworzenie sieci wypożyczalni rowerów, sprzętu wodnego, narciarskiego, rakiet śnieżnych itp. - szerokie zastosowanie OZE wykorzystujące naturalne warunki i zasoby. 		
27.	Gmina Olszanica	<p>Sekcja 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne -Interwencja RPO WP na obszarach strategicznej interwencji</p>	<p>Alokacja środków 220 mln. Euro na Obszar Karpacki – obszar przygraniczny , który obejmuje następujące działania:</p> <p>Wspólny program obejmuje m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie głównych górskich szlaków turystycznych wraz z łącznikowymi i niezbędną infrastrukturą na całym obszarze, - modernizację istniejących oraz budowę schronisk górskich i młodzieżowych, - budowę platform widokowych oraz zagospodarowanie punktów widokowych, - wytyczenie i rozszerzenie sieci szlaków spacerowych, rowerowych, - budowę tras do narciarstwa biegowego, skiturowego i zjazdowego, - budowę zbiorników retencyjnych i udostępnienie ich do celów rekreacyjnych, - stworzenie infrastruktury rekreacyjnej w uzdrowiskach Iwonicz ,Rymanów - rewitalizację grodzisk i miejsc pamięci narodowej - wykorzystanie dla celów energetycznych rekreacyjnych i turystycznych zasobów źródeł geotermalnych i mineralnych , - budowa ośrodków rekreacyjno-rehabilitacyjnych wykorzystujących naturalne zasoby wód mineralnych i geotermalnych 	<p>W ramach RPO WP wymiar terytorialny odnosi się do głównych obszarów strategicznej interwencji państwa wskazanych w KSRR i obejmuje</p> <ul style="list-style-type: none"> - obszary miejskie dla których przewiduje się alokację środków - obszary wiejskie i przygraniczne dla których nie przewiduje się alokacji środków <p>Wnosimy o dokonanie alokacji w wys. 220 mln. Euro na Obszar Karpacki obejmujący obszary przygraniczne i wiejskie.</p> <p>Obszary te charakteryzują się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społeczno-demograficznej i gospodarczej, co przede wszystkim jest wynikiem ich peryferyjnego położenia</p> <p>Charakteryzują się jednocześnie doskonałymi warunkami i walorami dla rozwoju turystyki i z tego powodu interwencja tj. alokacja środków znajduje uzasadnienie . Obszar ten z zaniedbanego może w wyniku tych działań stać się atrakcyjnym regionem turystycznym.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Patrz poz. 1</p>

			<ul style="list-style-type: none"> - rozwój bazy sportowo rekreacyjnej dla sportów zimowych, - stworzenie jednolitego systemu informacyjnego i promocyjnego, - budowę stacji narciarskiej, - zagospodarowanie i uzbrojenie istniejących terenów dla celów turystycznych, - budowę pól biwakowych i campingowych wraz z konieczną infrastrukturą, - rozbudowę infrastruktury technicznej zabezpieczającej otoczenie przyrodnicze szlaków turystycznych na terenie Bieszczadzkiego Parku Narodowego i Magurskiego Parku Narodowego, - Rozbudowę infrastruktury turystycznej na obszarze Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Bieszczadzkie” - rozbudowę infrastruktury technicznej i zakup sprzętu ratowniczego dla Bieszczadzkiej Grupy GOPR, - stworzenie sieci wypożyczalni rowerów, sprzętu wodnego, narciarskiego, rakiet śnieżnych itp. - szerokie zastosowanie OZE wykorzystujące naturalne warunki i zasoby. 		
28.	Gmina Miasta Sanok	Sekcja 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne -Interwencja RPO WP na obszarach strategicznej interwencji	<p>Alokacja środków 220 mln. Euro na Obszar Karpacki – obszar przygraniczny , który obejmuje następujące działania:</p> <p>Wspólny program obejmuje m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie głównych górskich szlaków turystycznych wraz z łącznikowymi i niezbędną infrastrukturą na całym obszarze, - modernizację istniejących oraz budowę schronisk górskich i młodzieżowych, - budowę platform widokowych oraz zagospodarowanie punktów widokowych, - wytyczenie i rozszerzenie sieci szlaków spacerowych, rowerowych, - budowę tras do narciarstwa biegowego, skiturowego i jazdowego, - budowę zbiorników retencyjnych i udostępnienie ich do celów rekreacyjnych, - stworzenie infrastruktury rekreacyjnej w uzdrowiskach Iwonicz „Rymanów - rewitalizację grodzisk i miejsc pamięci narodowej - wykorzystanie dla celów energetycznych rekreacyjnych i turystycznych zasobów źródeł geotermalnych i mineralnych , - budowa ośrodków rekreacyjno-rehabilitacyjnych wykorzystujących naturalne zasoby wód mineralnych i geotermalnych - rozwój bazy sportowo rekreacyjnej dla sportów zimowych, 	<p>W ramach RPO WP wymiar terytorialny odnosi się do głównych obszarów strategicznej interwencji państwa wskazanych w KSRR i obejmuje</p> <ul style="list-style-type: none"> - obszary miejskie dla których przewiduje się alokację środków - obszary wiejskie i przygraniczne dla których nie przewiduje się alokacji środków <p>Wnosimy o dokonanie alokacji w wys. 220 mln. Euro na Obszar Karpacki obejmujący obszary przygraniczne i wiejskie.</p> <p>Obszary te charakteryzują się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społeczno-demograficznej i gospodarczej, co przede wszystkim jest wynikiem ich peryferyjnego położenia</p> <p>Charakteryzują się jednocześnie doskonałymi warunkami i walorami dla rozwoju turystyki i z tego powodu interwencja tj. alokacja środków znajduje uzasadnienie . Obszar ten z zaniedbanego może w wyniku tych działań stać się atrakcyjnym regionem turystycznym.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Patrz poz. 1</p>

			<ul style="list-style-type: none"> - stworzenie jednolitego systemu informacyjnego i promocyjnego, - budowę stacji narciarskiej, - zagospodarowanie i uzbrojenie istniejących terenów dla celów turystycznych, - budowę pól biwakowych i campingowych wraz z konieczną infrastrukturą, - rozbudowę infrastruktury technicznej zabezpieczającej otoczenie przyrodnicze szlaków turystycznych na terenie Bieszczadzkiego Parku Narodowego i Magurskiego Parku Narodowego, - Rozbudowę infrastruktury turystycznej na obszarze Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Bieszczadzkie” - rozbudowę infrastruktury technicznej i zakup sprzętu ratowniczego dla Bieszczadzkiej Grupy GOPR, - stworzenie sieci wypożyczalni rowerów, sprzętu wodnego, narciarskiego, rakiet śnieżnych itp. - szerokie zastosowanie OZE wykorzystujące naturalne warunki i zasoby. 		
29.	Miasto Stalowa Wola	Sekcja 2/2.4 /str.136	Wprowadzenie zapisów dot. Terytorialnego obszaru realizacji w ramach PI 6.3 umożliwiającego, wsparcie również na terytorium Miejskich Obszarów Funkcjonalnych w ramach RIT.	Wprowadzenie przedmiotowych zapisów będzie zgodne z zasadą równego traktowania wszystkich Obszarów Funkcjonalnych	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Ostateczne określenie priorytetów inwestycyjnych objętych RIT będzie uzależnione od przedsięwzięć zintegrowanych, zgłoszonych przez poszczególne MOF oraz ich wpływu na kompleksowy rozwój obszarów funkcjonalnych.</p>
30.	Miasto Stalowa Wola	Sekcja 2/2.4 /str.136	Wprowadzenie zapisów dot. Opisu kierunkowych zasad wyboru projektów w ramach PI 6.3 umożliwiających wybór projektów w trybie ZIT/RIT (tryb pozakonkursowy)	Wprowadzenie przedmiotowych zapisów będzie zgodne z zasadą równego traktowania wszystkich Obszarów Funkcjonalnych	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Ostateczne określenie priorytetów inwestycyjnych objętych RIT będzie uzależnione od przedsięwzięć zintegrowanych, zgłoszonych przez poszczególne MOF oraz ich wpływu na kompleksowy rozwój obszarów funkcjonalnych.</p>
31.	Magurski Park Narodowy	Sekcja 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne -Interwencja RPO WP na obszarach strategicznej interwencji	<p>Alokacja odpowiednich środków</p> <p>Obszar Karpacki – obszar przygraniczny, który obejmuje następujące działania:</p> <p>Wspólny program obejmuje m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagospodarowanie głównych górskich szlaków turystycznych wraz z łącznikowymi i niezbędną infrastrukturą na całym obszarze, - modernizację istniejących oraz budowę schronisk górskich 	<p>Wnosimy o dokonanie alokacji w wys. 220 mln Euro co umożliwi realizację projektu: Rewitalizacja i zagospodarowanie głównych szlaków turystycznych w Bieszczadach i Beskidzie Niskim wraz z infrastrukturą techniczną (kwota przewidziana do wykorzystania na terenie Magurskiego Parku Narodowego 1 180 450, 00 zł).</p> <p>Obszary na których będzie realizowany w/w projekt charakteryzują się niekorzystnymi zjawiskami w sferze</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Patrz poz. 1</p>

			<p>i młodzieżowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowę platform widokowych oraz zagospodarowanie punktów widokowych, - wytyczenie i rozszerzenie sieci szlaków spacerowych, rowerowych, - budowę tras do narciarstwa biegowego, skiturowego i zjazdowego, - rewitalizację grodzisk i miejsc pamięci narodowej - stworzenie jednolitego systemu informacyjnego i promocyjnego, - rozbudowę infrastruktury technicznej zabezpieczającej otoczenie przyrodnicze szlaków turystycznych na terenie Bieszczadzkiego Parku Narodowego i Magurskiego Parku Narodowego, - stworzenie sieci wypożyczalni rowerów, sprzętu wodnego, narciarskiego, rakiet śnieżnych itp. 	<p>społeczno-demograficznej i gospodarczej, co przede wszystkim jest wynikiem ich peryferyjnego położenia</p> <p>Charakteryzują się jednocześnie doskonałymi warunkami i walorami dla rozwoju turystyki i z tego powodu interwencja tj. alokacja środków znajduje uzasadnienie. Obszar ten z zaniedbanego może w wyniku tych działań stać się atrakcyjnym regionem turystycznym.</p>	
32.	Gmina Wiązownica	<p>Sekcja 4. Zintegrowane podejście terytorialne. Bieguny wzrostu województwa podkarpackiego. Str 258</p>	<p>Nie ujęcie Gminy Wiązownica w Regionalnych Inwestycjach Terytorialnych RIT w ramach MOF Jarosław - Przeworsk</p>	<p>Gm. Wiązownica jest gminą podmiejską dla miasta Jarosław. Ma liczne powiązania z miastem Jarosław: komunikacyjne, gospodarcze, społeczne, w tym miejscowość Radawa stanowi dla miasta ośrodek turystyki weekendowej. Ponadto miejscowość Szówsko jest silnym ośrodkiem gospodarczym graniczącym z miastem Jarosław.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Regionalne bieguny wzrostu województwa podkarpackiego, w tym m.in. układ duopolarny Jarosław – Przeworsk, zostały zidentyfikowane w toku prac nad aktualizacją <i>Strategii rozwoju województwa - Podkarpackie 2020</i>, gdzie niezbędna okazała się szczegółowa diagnoza zmian zachodzących w strukturze społeczno-demograficznej regionu oraz analiza aktualnej sieci osadniczej. Powyższe pozwoliło określić bieguny rozwoju województwa podkarpackiego, wskazać ich znaczenie dla regionu oraz wzajemne powiązania.</p> <p>W ramach prac nad aktualizacją <i>Strategii rozwoju województwa - Podkarpackie 2020</i> została dokonana delimitacja obszaru funkcjonalnego miasta wojewódzkiego oraz obszarów funkcjonalnych ośrodków subregionalnych. Z powodu braku podstaw do prowadzenia szczegółowej delimitacji pozostałych biegunów wzrostu określonych w <i>Strategii rozwoju województwa - Podkarpackie 2020</i> (w tym m.in. duopolu Jarosław – Przeworsk), granice MOF Jarosław – Przeworsk zostały wyznaczone indywidualnie przez zainteresowane JST i objęły swoim zasięgiem: Gminę Miejską Jarosław, Gminę Miejską Przeworsk, Gminę Przeworsk oraz Gminę Pawłosiów. Jak podkreślił burmistrz</p>

					Miasta Jarosławia (w piśmie z dnia 27 grudnia 2013r, znak: IM.I.0332.25.2013.) wyznaczony obszar jest spójny i ciągły przestrzennie, charakteryzuje się silnymi powiązaniem społeczno-gospodarczymi oraz posiada podobne bariery rozwojowe. Tak wyznaczony MOF pozwala na realizację inwestycji wpisujących się w wizję i cele rozwojowe wszystkich JST z jego obszaru.
33.	Miasto Krosno	OP 1. Str. 81	Zdanie: „Projekty pozakonkursowe znajdujące się na liście będą wyłączone z możliwości ubiegania się o dofinansowanie w ramach trybu poza ZIT/RIT oraz w ramach programów krajowych” należy skonfrontować z zapisem wynikającym z pisma Marszałka Województwa Podkarpackiego z dnia 19 grudnia 2013r., znak: RR-XII.410.1.143.2013.AB w sprawie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, tj.: „W tym miejscu warto również podkreślić, że JST będące członkami obszaru funkcjonalnego na którym realizowane będą projekty zintegrowane, wskazując pewne obszary tematyczne, które będą nimi objęte, nie będą mogły ubiegać się równoległe o finansowanie projektów z tych samych obszarów tematycznych w klasycznej formule konkursowej w ramach RPO WP 2014-2020 „ I doprecyzować brzmienie.	Współistnienie zacytowanych zapisów budzi wątpliwość, co do zakresu wykluczenia JST będących członkami obszaru funkcjonalnego, na którym realizowane będą projekty zintegrowane, z programów operacyjnych perspektywy finansowej 2014-2020.	UWAGA UWZGLĘDNIONA Zapis z tej części RPO WP usunięto, natomiast zapisy RPO WP w zakresie wyłączeń gmin będących członkami obszaru funkcjonalnego na którym realizowane będą ZIT/RIT z możliwości równoległego aplikowania o środki w ramach „klasycznej” formuły konkursowej zostały doprecyzowane w Sekcji 4.
34.	Gmina Miejska Mielec	Pl. 6.2, str. 131	Wnioskujemy również, aby to działanie mogło być realizowane w formule ZIT	Możliwość dostępu do dobrej jakościowo i wystarczającej ilościowo, a przede wszystkim bezpiecznej dla zdrowia wody do celów bytowo-gospodarczych i przemysłowych powinno być jednym z najważniejszych priorytetów. Rozwój aglomeracji, wzrost powierzchni obszarów zabudowanych (zagęszczenie zabudowy) stwarza konieczność modernizacji /rozbudowy, jak również budowy nowych ujęć czy stacji uzdatniania wody. Ponadto, w dbałości o środowisko, należy dążyć do ograniczania ilości środków chemicznych (reagentów) stosowanych do uzdatniania wody oraz zmniejszenia zużycia energii dla celów technologicznych.	UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA Wybrane obszary tematyczne do realizacji w ramach ZIT/RIT w RPO WP zostały wskazane po analizie m.in. w zakresie potencjału realizacji projektów zintegrowanych w województwie podkarpackim, oraz ich wpływie na kompleksowy rozwój MOF. Niemniej jednak, ostateczne określenie priorytetów inwestycyjnych objętych RIT będzie uzależnione od przedsięwzięć zintegrowanych, zgłoszonych przez poszczególne MOF oraz ich wpływu na kompleksowy rozwój obszarów funkcjonalnych. Dodatkowo, zgodnie z zapisami projektu RPO WP, ZIT/RIT nie będą jedyną formą terytorialnego ukierunkowania interwencji

					<p>przewidzianą w ramach Programu. Innym mechanizmem terytorialnego adresowania interwencji będą preferencje przestrzenne, bazujące na Obszarach Strategicznej Interwencji (wyznaczonych w Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020), czy premiowanie projektów partnerskich, dotyczących wybranych obszarów tematycznych i geograficznych.</p> <p>Zgodnie z powyższym, istnieje możliwość realizacji projektów partnerskich, kompleksowo wpływających na rozwój MOF (wybierane w trybie konkursowym lub pozakonkursowym) w poszczególnych tematycznych osiach priorytetowych RPO WP 2014-2020, po uprzednim spełnieniu przez nie kryteriów o charakterze strategicznym, merytorycznym oraz formalnym.</p>
35.	Miasto Tarnobrzeg	SEKCJA 4. ZINTEGROWANE PODEJŚCIE TERYTORIALNE str. 261, tabela nr.114	Wprowadzić możliwość korzystania przez RIT z Osi Priorytetowej 4 <i>Ochrona Środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego</i>	W Projekcie RPO WP 2014-2020 str. 261 przedstawiono tabelaryczny opis realizacji Regionalnych Inwestycji Terytorialnych (RIT) wykaz ten nie uwzględnia możliwości realizacji przedsięwzięć z <u>Osi Priorytetowej 4 Ochrona Środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego</u> – taki zapis jest bardzo niekorzystny dla ośrodka subregionalnego jakim jest Miasto Tarnobrzeg i gmin wchodzących w skład obszaru funkcjonalnego. Na zapisach tej właśnie osi wspólnie z gminami partnerskimi zostały przygotowane propozycje zintegrowanych przedsięwzięć, których celem jest ożywienie społeczne i gospodarcze gmin oraz poprawa stanu środowiska. Przy określaniu zakresu rzeczowego kierowaliśmy się łączącymi nas problemami oraz wewnętrznymi uwarunkowaniami. Elementem łączącym gminy, na którym opiera się nasze przedsięwzięcie są występujące w większości gmin zdegradowane tereny przemysłowe, po przemyśle siarkowym oraz zdegradowane obszary gmin. Brak w RPO WP uwzględnienia przy typach przedsięwzięć RIT Osi Priorytetowej 4, Priorytet Inwestycyjny 6.5 będzie uniemożliwiać realizację ważnego dla nas problemu związanego z zagospodarowaniem i ożywieniem terenów przemysłowych, w celu przeznaczenia ich na cele gospodarcze, publiczne i rekreacyjne.	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Ostateczne określenie priorytetów inwestycyjnych objętych RIT będzie uzależnione od przedsięwzięć zintegrowanych, zgłoszonych przez poszczególne MOF oraz ich wpływu na kompleksowy rozwój obszarów funkcjonalnych.</p>
36.	Powiat Jasielski	OP III – Czysta energia	Kierunkowe zasady wyboru projektów: -tryb pozakonkursowy (projekty strategiczne). Planuje się zastosowanie w ramach ZIT i potencjalnych	Proponuje się aby wprowadzić do projektów strategicznych zapisy rozszerzające o strategię dla potencjalnych biegunów wzrostu i obszarów	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>ZIT/RIT to mechanizmy wspierające</p>

		<p>PI 4.3. Str.110</p>	<p>biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych. Projekty pozakonkursowe realizowane w ramach ZIT lub strategii potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych powinny spełniać kryteria strategiczne, tj. m.in. przyczyniać się bezpośrednio do realizacji celów ZIT lub strategii potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych, realizować zasadę partnerstwa, mieć zintegrowany i komplementarny charakter (...)</p> <p>W przypadku trybu pozakonkursowego muszą być wpisane w Strategii ZIT lub strategii potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych. (...)projektowanych do realizacji w PO IS jako projektów komplementarnych do realizowanych w formule ZIT lub strategii potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych ze środków RPO WP 2014-2020 w strategii ZIT lub w strategii potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych,</p> <p>Wsparcie na rzecz beneficjentów udzielane będzie w formie dotacji w systemie zaliczkowym w wysokości 80-90 %.</p>	<p>funkcjonalnych jeżeli będą realizować zasadę partnerstwa i mieć zintegrowany charakter. W chwili obecnej na etapie już zdiagnozowanym jest obszar funkcjonalny krośnieński- jasielski oraz posiadamy wskazane projekty rozwojowe dla tego obszaru (analiza dla obszaru funkcjonalnego krośnieński- jasielskiego która jest współfinansowana z EFRR i budżetu państwa w ramach POPT 2007-2013).</p> <p>Z uwagi na ograniczone możliwości finansowe samorządów wnioskujemy, aby poziom zaliczek sięgał w przyszłym RPO wyższy poziom niż w obecnym.</p>	<p>rozwój terytorialny, które skierowane zostały do Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz rzeczywistych biegunów wzrostu województwa podkarpackiego (wskazanych w <i>Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020</i>). Cytowana Strategia ZIT/MOF dotyczy wyłącznie obszarów na których planowana jest realizacja projektów w formule ZIT/RIT.</p> <p>Dodatkowo, zgodnie z istniejącymi zapisami projektu RPO WP (Sekcja 4), mechanizmem terytorialnego adresowania interwencji (oprócz ZIT/RIT) będą preferencje przestrzenne, bazujące na Obszarach Strategicznej Interwencji (wyznaczonych w Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020), czy premiowanie projektów partnerskich, dotyczących wybranych obszarów tematycznych i geograficznych.</p> <p>Zgodnie z powyższym, istnieje możliwość realizacji projektów partnerskich, kompleksowo wpływających na rozwój danego obszaru (wybierane w trybie konkursowym lub pozakonkursowym) w poszczególnych tematycznych osiach priorytetowych RPO WP 2014-2020, po uprzednim spełnieniu przez nie kryteriów o charakterze strategicznym, merytorycznym oraz formalnym.</p> <p>Szczegółowe zasady dotyczące realizacji projektów w ramach RPO WP zostaną określone na etapie opracowywania dokumentów wdrożeniowych.</p>
37.	Powiat Jasielski	OP III – Czysta energia PI 4.5.	<p>Kierunkowe zasady wyboru projektów: -tryb pozakonkursowy (projekty strategiczne). Planuje się zastosowanie dla projektów realizowanych w formule</p>	<p>Proponuje się, aby wprowadzić do projektów strategicznych zapisy rozszerzające o strategię dla potencjalnych biegunów wzrostu i obszarów</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA ZIT/RIT to mechanizmy wspierające</p>

		Str.113-114	<p>ZIT/RIT lub strategii potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych powinny spełniać kryteria strategiczne, tj. m.in. przyczynić się bezpośrednio do realizacji celów ZIT/MOF lub strategii potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych, realizować zasadę partnerstwa, mieć zintegrowany i komplementarny charakter.</p> <p>W przypadku trybu pozakonkursowego projekty muszą być wpisane wprost w Strategii ZIT/MOF (lista projektów strategicznych) lub strategii potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych.</p> <p>Wsparcie na rzecz beneficjentów udzielane będzie w formie dotacji w systemie zaliczkowym w wysokości 80-90 %.</p>	<p>funkcjonalnych jeżeli będą realizować zasadę partnerstwa i mieć zintegrowany charakter.</p> <p>W chwili obecnej na etapie już zdiagnozowanym jest obszar funkcjonalny krośnieński- jasielski oraz posiadamy wskazane projekty rozwojowe dla tego obszaru (analiza dla obszaru funkcjonalnego krośnieński- jasielskiego która jest współfinansowana z EFRR i budżetu państwa w ramach POPT 2007-2013).</p> <p>Z uwagi na ograniczone możliwości finansowe samorządów wnioskujemy, aby poziom zaliczek sięgał w przyszłym RPO wyższy poziom niż w obecnym.</p>	<p>rozwój terytorialny, które skierowane zostały do Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz rzeczywistych biegunów wzrostu województwa podkarpackiego (wskazanych w <i>Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020</i>). Cytowana Strategia ZIT/MOF dotyczy wyłącznie obszarów na których planowana jest realizacja projektów w formule ZIT/RIT.</p> <p>Dodatkowo, zgodnie z istniejącymi zapisami projektu RPO WP (Sekcja 4), mechanizmem terytorialnego adresowania interwencji (oprócz ZIT/RIT) będą preferencje przestrzenne, bazujące na Obszarach Strategicznej Interwencji (wyznaczonych w Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020), czy premiowanie projektów partnerskich, dotyczących wybranych obszarów tematycznych i geograficznych.</p> <p>Zgodnie z powyższym, istnieje możliwość realizacji projektów partnerskich, kompleksowo wpływających na rozwój danego obszaru (wybierane w trybie konkursowym lub pozakonkursowym) w poszczególnych tematycznych osiach priorytetowych RPO WP 2014-2020, po uprzednim spełnieniu przez nie kryteriów o charakterze strategicznym, merytorycznym oraz formalnym.</p> <p>Szczegółowe zasady dotyczące realizacji projektów w ramach RPO WP zostaną określone na etapie opracowywania dokumentów wdrożeniowych</p>
38.	Powiat Jasielski	OP IV – Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego PI 6.4 Str.140-141	<p>Terytorialny obszar realizacji: Projekty objęte priorytetem realizowane będą dwutorowo: (...)a także w ramach ZIT oraz potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów: -tryb pozakonkursowy- projekty realizowane w formule ZIT lub potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych.</p>	<p>Prosimy o wprowadzenie potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych.</p> <p>W chwili obecnej na etapie już zdiagnozowanym jest obszar funkcjonalny krośnieński- jasielski oraz posiadamy wskazane projekty rozwojowe dla tego obszaru (analiza dla obszaru funkcjonalnego krośnieński- jasielskiego która jest współfinansowana z EFRR i budżetu państwa w ramach POPT 2007-2013).</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>ZIT/RIT to mechanizmy wspierające rozwój terytorialny, które skierowane zostały do Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz rzeczywistych biegunów wzrostu województwa podkarpackiego (wskazanych w <i>Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020</i>). W związku z faktem, iż Strategia</p>

			<p>Opis kierunkowych zasad wyboru projektów: Wsparcie na rzecz beneficjentów udzielane będzie w formie dotacji w systemie zaliczkowym w wysokości 80-90 %.</p>	<p>Z uwagi na ograniczone możliwości finansowe samorządów wnioskujemy, aby poziom zaliczek sięgał w przyszłym RPO wyższy poziom niż w obecnym.</p>	<p>rozwoju województwa jest podstawowym narzędziem prowadzonej przez samorząd województwa polityki regionalnej, to ona wyznacza główne kierunki rozwoju regionu, a tym samym jest podstawą do opracowania <i>Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego lata 2014-2020</i>. W związku z powyższym, zakres interwencji prowadzonej w ramach Programu musi pokrywać się z kierunkami rozwoju wskazanymi w Strategii.</p> <p>Dodatkowo, zgodnie z istniejącymi zapisami projektu RPO WP (Sekcja 4), mechanizmem terytorialnego adresowania interwencji (oprócz ZIT/RIT) będą preferencje przestrzenne, bazujące na Obszarach Strategicznej Interwencji (wyznaczonych w Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020), czy premiowanie projektów partnerskich, dotyczących wybranych obszarów tematycznych i geograficznych.</p> <p>Zgodnie z powyższym, istnieje możliwość realizacji projektów partnerskich, kompleksowo wpływających na rozwój danego obszaru (wybierane w trybie konkursowym lub pozakonkursowym) w poszczególnych tematycznych osiach priorytetowych RPO WP 2014-2020, po uprzednim spełnieniu przez nie kryteriów o charakterze strategicznym, merytorycznym oraz formalnym.</p> <p>Szczegółowe zasady dotyczące realizacji projektów w ramach RPO WP zostaną określone na etapie opracowywania dokumentów wdrożeniowych.</p>
39.	Powiat Jasielski	OP V- Infrastruktura komunikacyjna PI 7.2 Str.150	<p>Inwestycje w drogi lokalne będą możliwe (...) c)stanowią element szerszej koncepcji związanej z rewitalizacją , zrównoważoną mobilnością miejską –inwestycje realizowane w formule ZIT/RIT oraz potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych przyczyniające się do poprawy spójności na terenie</p>	<p>W chwili obecnej na etapie już zdiagnozowanym jest obszar funkcjonalny krośnieńsko- jasielski oraz posiadamy wskazane projekty rozwojowe dla tego obszaru (analiza dla obszaru funkcjonalnego krośnieńsko- jasielskiego która jest współfinansowana z EFRR i budżetu państwa w ramach POPT 2007-</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>ZIT/RIT to mechanizmy wspierające rozwój terytorialny, które skierowane zostały do Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz rzeczywistych</p>

		Str. 151	<p>poszczególnych MOF, jak również spójności wewnętrznej regionu.</p> <p>Przykładowe typy projektów przewidziane priorytetem inwestycyjnym: Budowa/przebudowa/rozbudowa dróg wojewódzkich, powiatowych lub gminnych realizowanych w ramach ZIT/RIT oraz potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych</p> <p>Główne typy beneficjentów: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, stowarzyszenia, porozumienia wspierające rozwój terytorialny skierowanych do MOF/ZIT lub innych form współpracy w przypadku inwestycji realizowanych przez potencjalne bieguny wzrostu i ich obszary funkcjonalne. Terytorialny obszar realizacji: Projekty (...): dróg na terenie ROF oraz biegunów wzrostu województwa podkarpackiego (MOF) oraz potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych.</p> <p>Opis kierunkowych zasad wyboru projektów: W ramach priorytetu przewiduje się pozakonkursowy tryb wyboru projektów (projekty strategiczne), w tym część środków zostanie przeznaczona na realizację ZIT/RIT oraz potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych. W odniesieniu do działań realizowanych w formule ZIT/RIT oraz potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych w ramach PI 7.2 zachowana zostanie (...)aktywności gospodarczej.</p> <p>Wsparcie na rzecz beneficjentów udzielane będzie w formie dotacji w systemie zaliczkowym w wysokości 80-90 %.</p>	<p>2013).</p> <p>Zastąpiono sformułowanie „modernizacja” słowem „rozbudowa”, jest to spowodowane faktem iż sformułowanie modernizacja nie występuje w prawie budowlanym.</p> <p>W chwili obecnej na etapie już zdiagnozowanym jest obszar funkcjonalny krośnieński- jasielski oraz posiadamy wskazane projekty rozwojowe dla tego obszaru (analiza dla obszaru funkcjonalnego krośnieński- jasielskiego która jest współfinansowana z EFRR i budżetu państwa w ramach POPT 2007-2013).</p> <p>Z uwagi na ograniczone możliwości finansowe samorządów wnioskujemy, aby poziom zaliczek sięgał w przyszłym RPO wyższy poziom niż w obecnym.</p>	<p>biegunów wzrostu województwa podkarpackiego (wskazanych w Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020).</p> <p>W związku z faktem, iż Strategia rozwoju województwa jest podstawowym narzędziem prowadzonej przez samorząd województwa polityki regionalnej, iż ona wyznacza główne kierunki rozwoju regionu, a tym samym jest podstawą do opracowania <i>Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego lata 2014-2020</i>. W związku z powyższym, zakres interwencji prowadzonej w ramach Programu musi pokrywać się z kierunkami rozwoju wskazanymi w Strategii.</p> <p>Niemniej jednak, zapisy RPO WP zostały uszczegółowione poprzez zapis o wydzieleniu dedykowanej alokacji w OP 6 i OP 7 w stosunku do powiatów: jasielskiego, strzyżowskiego, brzozowskiego, przemyskiego, leskiego, bieszczadzkiego, niżańskiego, lubaczowskiego, kolbuszowskiego, leżajskiego, przeworskiego).</p> <p>Dodatkowo, przykładowe typy projektów w ramach PI 7.2 zostały przeformułowane poprzez wprowadzenie ogólnych zapisów, bez wskazywania na budowę/przebudowę/rozbudowę dróg.</p> <p>Szczegółowe zasady dotyczące realizacji projektów w ramach RPO WP 2014-2020, w tym zasady kwalifikowalności wydatków oraz udzielania zaliczek, zostaną określone na etapie opracowywania dokumentów wdrożeniowych.</p>
40.	Powiat Jasielski	OP V- Infrastruktura komunikacyjna PI 4.5 Str.159	<p>Główne typy beneficjentów: jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, spółki celowe, stowarzyszenia, spółki celowe i <u>porozumienia lub inne formy współpracy</u> w przypadku inwestycji realizowanych przez potencjalne bieguny wzrostu i ich obszary funkcjonalne. (...) -przedsiębiorcy Opis kierunkowych zasad wyboru projektów (...) w przypadku trybu pozakonkursowego projekty</p>	<p>Rozszerzenie opisu pozwoli na składanie wniosków w ramach konkursów także przez spółki, porozumienia oraz inne formy współpracy wypracowane m.in. przez potencjalne bieguny wzrostu oraz wypracowane mechanizmy zarządzające obszarami funkcjonalnymi. Projekty na zakup taboru o niskiej emisji powinni mieć możliwość składania również przedsiębiorcy.</p> <p>W chwili obecnej na etapie już zdiagnozowanym jest</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>ZIT/RIT to mechanizmy wspierające rozwój terytorialny, które skierowane zostały do Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego oraz rzeczywistych biegunów wzrostu województwa podkarpackiego (wskazanych w <i>Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020</i>). Cytowana</p>

			<p>muszą być wpisane wprost w Strategii ZIT/MOF lub strategii dla potencjalnych biegunów wzrostu i ich obszarów funkcjonalnych.</p> <p>W odniesieniu do przejścia na gospodarkę niskoemisyjną należy zawrzeć w strategii ZIT/MOF/potencjalnego obszaru funkcjonalnego odpowiednie odniesienia.</p>	<p>obszar funkcjonalny krośnieńsko- jasielski oraz posiadamy wskazane projekty rozwojowe dla tego obszaru (analiza dla obszaru funkcjonalnego krośnieńsko- jasielskiego która jest współfinansowana z EFRR i budżetu państwa w ramach POPT 2007-2013).</p>	<p>Strategia ZIT/MOF dotyczy wyłącznie obszarów na których planowana jest realizacja projektów w formule ZIT/RIT.</p> <p>Dodatkowo, zgodnie z istniejącymi zapisami projektu RPO WP (Sekcja 4), mechanizmem terytorialnego adresowania interwencji (oprócz ZIT/RIT) będą preferencje przestrzenne, bazujące na Obszarach Strategicznej Interwencji (wyznaczonych w Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020), czy premiowanie projektów partnerskich, dotyczących wybranych obszarów tematycznych i geograficznych.</p> <p>Zgodnie z powyższym, istnieje możliwość realizacji projektów partnerskich, kompleksowo wpływających na rozwój danego obszaru (wybierane w trybie konkursowym lub pozakonkursowym) w poszczególnych tematycznych osiach priorytetowych RPO WP 2014-2020, po uprzednim spełnieniu przez nie kryteriów o charakterze strategicznym, merytorycznym oraz formalnym.</p>
41.	Powiat Jasielski	<p>OP VII Integracja społeczna PI 9.1 Str.186 Str. 188</p>	<p>Główne typy beneficjentów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, stowarzyszenia, spółki i porozumienia wspierające rozwój terytorialny skierowany do MOF/ZIT lub innych form współpracy w przypadku inwestycji realizowanych przez potencjalne bieguny wzrostu i ich obszary funkcjonalne. 	<p>Rozszerzenie opisu pozwoli na składanie wniosków w ramach konkursów także przez spółki, porozumienia oraz inne formy współpracy wypracowane m.in. przez potencjalne bieguny wzrostu oraz wypracowane mechanizmy zarządzające obszarami funkcjonalnymi.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zgodnie z istniejącymi zapisami projektu RPO WP (Sekcja 4), mechanizmem terytorialnego adresowania interwencji (oprócz ZIT/RIT) będą preferencje przestrzenne, bazujące na Obszarach Strategicznej Interwencji (wyznaczonych w Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020), czy premiowanie projektów partnerskich, dotyczących wybranych obszarów tematycznych i geograficznych.</p> <p>Zgodnie z powyższym, istnieje możliwość realizacji projektów partnerskich, kompleksowo wpływających na rozwój danego obszaru (wybierane w trybie konkursowym lub pozakonkursowym) w poszczególnych tematycznych osiach priorytetowych RPO WP 2014-2020, po uprzednim spełnieniu przez</p>

					nie kryteriów o charakterze strategicznym, merytorycznym oraz formalnym.
42.	Powiat Jasielski		<p>WNIOSKUJEMY, BY W RAMACH PROJEKTU RPO WP NA LATA 2014-2020:</p> <p>Ujęto w ramach regionalnych instrumentów terytorialnych również potencjalne bieguny wzrostu i ich obszary funkcjonalne;</p> <p>Wprowadzono zapisy preferencyjne dla obszarów funkcjonalnych, nie będących rzeczywistymi biegunami wzrostu, w zakresie projektów kluczowych;</p> <p>Wprowadzono zapisy preferujące projekty w zakresie zintegrowanego podejścia do świadczenia usług publicznych .</p>	<p>realizacja przez Powiat Jasielski wraz z Parterami projektu (Miasto Jasło, Miasto Krosno, Powiat Krośnieński) projektu pn. „Dla spójności i dostępności – analiza możliwości rozwojowych obszaru krośnieńsko-jasielskiego”, w ramach którego opracowane zostaną istotne analizy i dokumenty służące rozwojowi obszaru jasielsko-krośnieńskiego;</p> <p>zaangażowanie wszystkich gmin powiatu jasielskiego oraz Powiatu Jasielskiego w projekt realizowany przez Miasto Jasło pn. „Jasielska strefa usług publicznych”, którego celem jest utworzenie i zdiagnozowanie potrzeb jasielskiego obszaru funkcjonalnego oraz opracowanie zintegrowanej strategii świadczenia usług publicznych w gminach powiatu jasielskiego;</p> <p>pozyskanie prawie 2 mln zł z Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju Regionalnego na realizację w/w projektów służących rzetelnemu przygotowaniu samorządów do perspektywy finansowej 2014-2020;</p> <p>cel Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2014 -2020 , tj. dążenie do zrównoważonego rozwoju województwa m.in. poprzez wspieranie realnej współpracy</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>W projekcie RPO WP 2014-2020 zapisy zostały uszczegółowione poprzez zapis o wydzieleniu dedykowanej alokacji w OP 6 i OP7 w stosunku do powiatów: jasielskiego, strzyżowskiego, brzozowskiego, przemyskiego, leskiego, bieszczadzkiego, niżańskiego, lubaczowskiego, kolbuszowskiego, leżajskiego, przeworskiego.</p> <p>Ze względu na fakt, iż w powiecie jasielskim występuje nagromadzenie negatywnych zjawisk społecznych, obszar ten będzie również korzystał w ramach RPO WP z w/w preferencji terytorialnych.</p>
43.	Pełnomocnik Regionalny – Podkarpackie; Polska Razem Jarosława Gowina	Strona 27	<p>Pierwsze zdanie punktu 6 opisu sieci osadniczej otrzymuje brzmienie: „W województwie można zidentyfikować 9 biegunów wzrostu: Rzeszów-Łańcut (biegun o znaczeniu krajowym), Krosno-Jasło, Dębica-Ropczyce, Przemyśl, Mielec, Tarnobrzeg, Jarosław-Przeworsk, Sanok-Lesko, Stalowa Wola.”</p>	<p>Pominięcie Jasła jako części bieguny wzrostu może zagrozić realizacji podejścia terytorialnego w RPO WP.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Bieguny wzrostu województwa podkarpackiego zostały określone w ramach prac nad aktualizacją <i>Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020</i>, gdzie niezbędna okazała się m.in. szczegółowa diagnoza zmian zachodzących w strukturze społeczno-demograficznej regionu oraz analiza aktualnej sieci osadniczej.</p> <p>W związku z faktem, iż Strategia rozwoju województwa jest podstawowym narzędziem prowadzonej przez samorząd województwa polityki regionalnej, to ona wyznacza główne kierunki rozwoju regionu, a tym samym jest podstawą do opracowania <i>Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego lata 2014-2020</i>. W</p>

					<p>związku z powyższym, zakres interwencji prowadzonej w ramach Programu musi pokrywać się z kierunkami rozwoju wskazanymi w Strategii.</p> <p>Dodatkowo, RPO WP został uszczegółowiony poprzez zapis o wydzieleniu dedykowanej alokacji w OP 6 i OP7 w stosunku do powiatów: jasielskiego, strzyżowskiego, brzozowskiego, przemyskiego, leskiego, bieszczadzkiego, niżańskiego, lubaczowskiego kolbuszowskiego, leżajskiego, przeworskiego). Ze względu na fakt, iż w powiecie jasielskim występuje nagromadzenie negatywnych zjawisk społecznych, obszar ten będzie również korzystał w ramach RPO WP z w/w preferencji terytorialnych.</p>
44.	Pełnomocnik Regionalny – Podkarpackie; Polska Razem Jarosława Gowina	Strona 258	Pierwsze zdanie w opisie biegunów wzrostu województwa podkarpackiego otrzymuje brzmienie: „Kolejnym mechanizmem realizacji podejścia terytorialnego w ramach RPO WP 2014-2020 są regionalne inwestycje terytorialne realizowane w trybie pozakonkursowym, adresowane do 8 regionalnych biegunów wzrostu województwa podkarpackiego, stanowiące następujące MOF lub pary MOF tj. Krosno-Jasło, Dębica-Ropczyce, Przemyśl, Mielec, Tarnobrzeg, Jarosław-Przeworsk, Sanok-Lesko, Stalowa Wola.”	Pominięcie Jasła jako części biegunu wzrostu może zagrozić realizacji podejścia terytorialnego w RPO WP.	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Bieguny wzrostu województwa podkarpackiego zostały określone w ramach prac nad aktualizacją <i>Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020</i>, gdzie niezbędna okazała się m.in. szczegółowa diagnoza zmian zachodzących w strukturze społeczno-demograficznej regionu oraz analiza aktualnej sieci osadniczej.</p> <p>W związku z faktem, iż Strategia rozwoju województwa jest podstawowym narzędziem prowadzonej przez samorząd województwa polityki regionalnej, to ona wyznacza główne kierunki rozwoju regionu, a tym samym jest podstawą do opracowania <i>Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego lata 2014-2020</i>. W związku z powyższym, zakres interwencji prowadzonej w ramach Programu musi pokrywać się z kierunkami rozwoju wskazanymi w Strategii.</p> <p>Dodatkowo, RPO WP został uszczegółowiony poprzez zapis o wydzieleniu dedykowanej alokacji w</p>

					OP 6 i OP7 w stosunku do powiatów: jasielskiego, strzyżowskiego, brzozowskiego, przemyskiego, leskiego, bieszczadzkiego, nizańskiego, lubaczowskiego kolbuszowskiego, leżajskiego, przeworskiego). Ze względu na fakt, iż w powiecie jasielskim występuje nagromadzenie negatywnych zjawisk społecznych, obszar ten będzie również korzystał w ramach RPO WP z w/w preferencji terytorialnych.
45.	Gmina Baranów Sandomierski	Całość dokumentu	Gmina Baranów Sandomierski wnosi o możliwość ubiegania się o dotacje we wszystkich trybach konkursowych dla JST uczestniczących w RIT.	W nawiązaniu do przeprowadzonych konsultacji społecznych RPO w Tarnobrzegu	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapisy RPO WP w zakresie wyłączeń gmin będących członkami obszaru funkcjonalnego na którym realizowane będą ZIT/RIT z możliwości równoległego aplikowania o środki w ramach „klasycznej” formuły konkursowej zostały doprecyzowane w Sekcji 4.</p> <p>Co do zasady gminy będące członkami obszaru funkcjonalnego na którym realizowane będą projekty ZIT/RIT nie będą mieć możliwości aplikowania o środki finansowe na te same typy projektów w formule ZIT/RIT oraz poza formułą ZIT/RIT. Gminy wchodzące w skład danego MOF muszą w pierwszej kolejności korzystać ze wsparcia w ramach formuły ZIT/RIT. Niemniej jednak, w momencie braku chętnych do absorpcji środków poza formułą ZIT/RIT, Zarząd Województwa Podkarpackiego rozważy możliwość dopuszczenia gmin będących członkami obszaru funkcjonalnego, na którym realizowane będą projekty w formule ZIT/RIT, do aplikowania o środki finansowe na te same typy projektów w ramach zwykłych procedur konkursowych.</p> <p>Powyższe jest zgodne z ideą projektów zintegrowanych, która polega na współdziałaniu samorządów w celu przełamania barier/ wspierania potencjałów obszarów funkcjonalnych.</p>

46.	Powiatowy Urząd Pracy w Stalowej Woli	Oś priorytetowa VI. Regionalny Rynek Pracy Str.166	<p>„W ramach priorytetu przewiduje się następujące tryby wyboru projektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> tryb konkursowy tryb pozakonkursowy (projekty strategiczne, projekty systemowe), projekty realizowane również w formule ZIT/RIT” <p>Str. 167, „W przypadku trybu pozakonkursowego projekty muszą być wpisane wprost w Strategii ZIT/MOF (lista projektów strategicznych). Projekty pozakonkursowe znajdujące się na liście będą wyłączone z możliwości ubiegania się o dofinansowanie w ramach trybu ZIT/RIT oraz w ramach programów krajowych”.</p>	<p>Sugeruje się wykreślenie zapisu „Projekty pozakonkursowe znajdujące się na liście będą wyłączone z możliwości ubiegania się o dofinansowanie w ramach trybu ZIT/RIT oraz w ramach programów krajowych”.</p> <p>Zgodnie z obecnie brzmiącym zapisem istnieje wątpliwość czy Powiatowe Urzędy Pracy realizując projekty systemowe będą mogły aplikować o środki w ramach projektów konkursowych.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapisy RPO WP w zakresie wyłączeń gmin będących członkami obszaru funkcjonalnego na którym realizowane będą ZIT/RIT z możliwości równoległego aplikowania o środki w ramach „klasycznej” formuły konkursowej zostały doprecyzowane w Sekcji 4. Dotyczą one JST będących członkami danego miejskiego obszaru funkcjonalnego (MOF).</p> <p>W odniesieniu do Powiatowych Urzędów Pracy współpracujących z JST przy realizacji przedsięwzięć zintegrowanych, np. w zakresie aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych z MOF, których zasięg nie pokrywa się z granicami danego MOF, szczegółowe zasady dot. ewentualnych wyłączeń (grup/typów beneficjentów korzystających z danej formy wsparcia) zostaną określone na etapie opracowywania dokumentów wdrożeniowych.</p>
47.	Gmina Wiejska Mielec	Str 81	<p>Jest „Projekty pozakonkursowe znajdujące się na liście będą wyłączone z możliwości ubiegania się o dofinansowanie w ramach trybu poza ZIT/RIT oraz w ramach programów krajowych. Rozumiem, że tylko konkretne projekty, natomiast nie całe działania. Jeżeli zatem w ramach RIT samorząd nie składa projektu na daną inwestycję (pomimo, że jest to zgodne ze strategią MOF i inne samorządy w tym MOF składają wnioski na np. uzbrojenie terenu) to może go składać na zasadach ogólnych do RPO lub programów krajowych.</p>	<p>Jest wiele ciekawych pomysłów na które w MOF zabrakłoby pieniędzy. Wzrost konkurencyjności gospodarki i sprzyjanie przedsiębiorczości to powinien być priorytet. Bez nowych miejsc pracy i zatrudnienia młodzieży i osób w aktywnych zawodowo na Podkarpaciu inne działania RPO przyniosą żaden skutek.</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zapisy RPO WP w zakresie wyłączeń gmin będących członkami obszaru funkcjonalnego na którym realizowane będą ZIT/RIT z możliwości równoległego aplikowania o środki w ramach „klasycznej” formuły konkursowej zostały doprecyzowane w Sekcji 4.</p> <p>Co do zasady gminy będące członkami obszaru funkcjonalnego na którym realizowane będą projekty ZIT/RIT nie będą mieć możliwości aplikowania o środki finansowe na te same typy projektów w formule ZIT/RIT oraz poza formułą ZIT/RIT. Gminy wchodzące w skład danego MOF muszą w pierwszej kolejności korzystać ze wsparcia w ramach formuły ZIT/RIT. Niemniej jednak, w momencie braku chętnych do absorpcji środków poza formułą ZIT/RIT, Zarząd Województwa Podkarpackiego rozważy możliwość</p>

					<p>dopuszczenia gmin będących członkami obszaru funkcjonalnego, na którym realizowane będą projekty w formule ZIT/RIT, do aplikowania o środki finansowe na te same typy projektów w ramach zwykłych procedur konkursowych.</p> <p>Powyższe jest zgodne z ideą projektów zintegrowanych, która polega na współdziałaniu samorządów w celu przełamania barier/wspierania potencjałów obszarów funkcjonalnych</p>
48.	Gmina Miejska Dynów	Uwaga ogólna	W związku z powstaniem MOF, ROF, ZIT konieczne są preferencje przy wyborze projektów dla miast spoza w/w obszarów.	Aby miasta spoza wymienionych obszarów miały równe szanse w ubieganiu się o środki finansowe, konieczne jest wprowadzenie dodatkowych kryteriów preferencyjnych i dodatkowej punktacji przy wyborze projektów do dofinansowania.	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Zgodnie z istniejącymi zapisami projektu RPO WP (Sekcja 4), przewiduje się inne (oprócz ZIT/RIT) mechanizmy terytorialnego adresowania interwencji, jak preferencje przestrzenne, bazujące na Obszarach Strategicznej Interwencji (wyznaczonych w SRWP), czy premiowanie projektów partnerskich, dotyczących wybranych obszarów tematycznych i geograficznych.</p> <p>Zgodnie z powyższym, istnieje możliwość realizacji projektów partnerskich, kompleksowo wpływających na rozwój danego obszaru (wybierane w trybie konkursowym lub pozakonkursowym) w poszczególnych tematycznych osiach priorytetowych RPO WP 2014-2020, po uprzednim spełnieniu przez nie kryteriów o charakterze strategicznym, merytorycznym oraz formalnym.</p> <p>Dodatkowo w projekcie RPO WP 2014-2020 zapisy zostały uszczegółowione poprzez zapis o wydzieleniu dedykowanej alokacji w OP 6 i OP7 w stosunku do powiatów: jasielskiego, strzyżowskiego, brzozowskiego, przemyskiego, leskiego, bieszczadzkiego, niżańskiego, lubaczowskiego, kolbuszowskiego, leżajskiego, przeworskiego.</p>

49.	Powiat Krośnieński	Sekcja 4. Zintegrowane podejście terytorialne/ sekcja 4.2 (str.255)	W projekcie RPO WP na lata 2014 - 2020 dopuszczono możliwość realizacji przedsięwzięć poza obszarem funkcjonalnym Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego: „ <i>W wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach konsensus może obejmować przedsięwzięcia (np. liniowe, sieciowe, których zasięg wykracza poza obszar funkcjonalny, z zastrzeżeniem, że zasadnicza część przedsięwzięcia zlokalizowana jest w jego granicach.</i> ” (str. 255). Brakuje natomiast szczegółowych zapisów w stosunku do Miejskich Obszarów Funkcjonalnych i realizowanych w ramach MOF Regionalnych Inwestycji Terytorialnych. W projekcie RPO WP wskazano tylko, że „ <i>Zintegrowane/Regionalne Inwestycje Terytorialne będą jednym z elementów kształtowania polityki miejskiej w regionie, a przede wszystkim pozwolą na prowadzenie kompleksowych działań w ramach miejskich obszarów funkcjonalnych.</i> ”(str.249). Uważamy, że analogiczne uregulowanie, jak do Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego powinno odnosić się do Miejskich Obszarów Funkcjonalnych, w tym MOF Krosno.	Ograniczenie np. MOF Krosno do miasta Krosna i sześciu podkrośnieńskich gmin może stać się źródłem niepotrzebnych podziałów w obrębie silnie powiązanego ze sobą subregionu. Może też mieć negatywny wpływ na rozwój miasta Krosna, ograniczonego w podstawowych funkcjach tylko do najbliższego otoczenia.	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>ZIT jest instrumentem dla którego ramowe zasady realizacji ustalone zostały w dokumencie Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju pn. <i>Zasady realizacji Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych w Polsce</i>. Instytucjom Zarządzającym RPO pozostawiono możliwość szczegółowego określenia mechanizmów zastosowania tego instrumentu, tak aby optymalnie mógł być on wykorzystany w ramach Programu.</p> <p>Celem jak najlepszego wykorzystania oraz wdrożenia w województwie narzędzi zaproponowanych przez Komisję Europejską w ramach polityki spójności na lata 2014-2020, planuje się realizację instrumentu bardziej adekwatnego dla regionalnych biegunów wzrostu, tzw. Regionalnych Inwestycji Terytorialnych.</p> <p>Zgodnie z Szablonem Programu Operacyjnego, w RPO obligatoryjnie muszą znaleźć się informacje dot. ZIT „wojewódzkiego”, natomiast szczegółowe informacje dot. Regionalnych Inwestycji Terytorialnych zostaną dookreślone na etapie przygotowywania dokumentów wdrożeniowych.</p>
50.	Powiat Krośnieński	Sekcja 4. Zintegrowane podejście terytorialne/ sekcja 4.2 (str.260)	Niespójność dostrzegamy w rozwiązaniach dotyczących kwestii istnienia Związku ZIT i zadań Związku ZIT. Zadania te zostały precyzyjnie określone dla Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego. Natomiast dla regionalnych biegunów wzrostu ograniczają się do lakonicznego zapisu: „ <i>Podstawą interwencji w ramach RIT będzie opracowanie przez każdy MOF Strategii – dokumentu określającego najważniejsze przedsięwzięcia przewidziane do realizacji na danym terytorium.</i> ”	Brak określenia zadań i zasad podejmowania decyzji w ramach MOF. W sytuacji gdyby nie istniał Związek ZIT dla MOF, szczególnie wiele obaw niosłaby ze sobą kwestia opracowania, przyjęcia i wdrożenia Strategii RIT, a także zbyt dominująca pozycja takich ośrodków jak miasto Krosno w stosunku do sąsiednich gmin.	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Jak wyżej</p>
51.	Powiat Krośnieński	Sekcja 4. Zintegrowane Podejście Terytorialne -Interwencja RPO WP na obszarach strategicznej interwencji	Alokacja środków 220 mln. Euro na Obszar Karpacki – obszar przygraniczny , który obejmuje następujące działania: Wspólny program obejmuje m.in. - zagospodarowanie głównych górskich szlaków turystycznych wraz z łącznikowymi i niezbędną infrastrukturą na całym obszarze, - modernizację istniejących oraz budowę schronisk górskich	W ramach RPO WP wymiar terytorialny odnosi się do głównych obszarów strategicznej interwencji państwa wskazanych w KSRR i obejmuje - obszary miejskie dla których przewiduje się alokację środków - obszary wiejskie i przygraniczne dla których nie przewiduje się alokacji środków Wnosimy o dokonanie alokacji w wys. 220 mln. Euro na Obszar Karpacki obejmujący obszary przygraniczne i wiejskie.	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Patrz poz. 1</p>

			<p>i młodzieżowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowę platform widokowych oraz zagospodarowanie punktów widokowych, - wytyczenie i rozszerzenie sieci szlaków spacerowych, rowerowych, - budowę tras do narciarstwa biegowego, skiturowego i zjazdowego, - budowę zbiorników retencyjnych <p>i udostępnienie ich do celów rekreacyjnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - stworzenie infrastruktury rekreacyjnej w uzdrowiskach Iwonicz, Rymanów - rewitalizację grodzisk i miejsc pamięci narodowej - wykorzystanie dla celów energetycznych rekreacyjnych i turystycznych zasobów źródeł geotermalnych i mineralnych , - budowa ośrodków rekreacyjno-rehabilitacyjnych wykorzystujących naturalne zasoby wód mineralnych i geotermalnych, - rozwój bazy sportowo rekreacyjnej dla sportów zimowych, - stworzenie jednolitego systemu informacyjnego i promocyjnego, - budowę stacji narciarskiej, - zagospodarowanie i uzbrojenie istniejących terenów dla celów turystycznych, - budowę pól biwakowych i campingowych wraz z konieczną infrastrukturą, - rozbudowę infrastruktury technicznej zabezpieczającej otoczenie przyrodnicze szlaków turystycznych na terenie Bieszczadzkiego Parku Narodowego i Magurskiego Parku Narodowego, - Rozbudowę infrastruktury turystycznej na obszarze Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Lasy Bieszczadzkie” - rozbudowę infrastruktury technicznej i zakup sprzętu ratowniczego dla Bieszczadzkiej Grupy GOPR, - stworzenie sieci wypożyczalni rowerów, sprzętu wodnego, narciarskiego, rakiet śnieżnych itp. - szerokie zastosowanie OZE wykorzystujące naturalne warunki i zasoby. 	<p>Obszary te charakteryzują się niekorzystnymi zjawiskami w sferze społeczno-demograficznej i gospodarczej, co przede wszystkim jest wynikiem ich peryferyjnego położenia</p> <p>Charakteryzują się jednocześnie doskonałymi warunkami i walorami dla rozwoju turystyki i z tego powodu interwencja tj. alokacja środków znajduje uzasadnienie . Obszar ten z zaniedbanego może w wyniku tych działań stać się atrakcyjnym regionem turystycznym.</p>	
52.	Powiat Krośnieński	<p>Oś priorytetowa III. Czysta energia.</p> <p>Oś priorytetowa IV. Ochrona środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego.</p> <p>Oś priorytetowa</p>	<p>Prosimy o rozszerzenie zapisu „typów beneficjentów” w osi III, IV, V i VII:</p> <p><i>„Główne typy beneficjentów: -jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, spółki celowe, stowarzyszenia i porozumienia lub inne formy współpracy w przypadku inwestycji realizowanych przez potencjalne bieguny wzrostu i ich obszary funkcjonalne.”</i></p>	<p>Rozszerzenie opisu pozwoli na składanie wniosków w ramach konkursów także przez spółki, porozumienia oraz inne formy współpracy wypracowane m.in. przez potencjalne bieguny wzrostu oraz wypracowane mechanizmy zarządzające obszarami funkcjonalnymi.</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Zgodnie z istniejącymi zapisami projektu RPO WP (Sekcja 4), mechanizmem terytorialnego adresowania interwencji (oprócz ZIT/RIT) będą preferencje przestrzenne, bazujące na Obszarach Strategicznej Interwencji (wyznaczonych w Strategii rozwoju województwa – Podkarpackie 2020), czy premiowanie projektów</p>

		V. Infrastruktura komunikacyjna Oś priorytetowa VII. Jakość edukacji i kompetencji w regionie			partnerskich, dotyczących wybranych obszarów tematycznych i geograficznych. Zgodnie z powyższym, istnieje możliwość realizacji projektów partnerskich, kompleksowo wpływających na rozwój danego obszaru (wybierane w trybie konkursowym lub pozakonkursowym) w poszczególnych tematycznych osiach priorytetowych RPO WP 2014-2020, po uprzednim spełnieniu przez nie kryteriów o charakterze strategicznym, merytorycznym oraz formalnym.
53.	SIEGMA-CONSULT Martin Siegwald	Sekcja 2/ strony 138- 142	Zwiększenie alokacji przeznaczonej na priorytet 6.4, ewentualnie zmiana kierunkowych zasad wyboru projektów i wyłączenie projektów realizowanych w formule ZIT w trybie pozakonkursowym dla ROF.	<p>Diagnoza stanu obecnego Województwa Podkarpackiego pod kątem bioróżnorodności jest bardzo trafna i poprawne wskazuje najważniejsze punkty regionu w tym zakresie. Jednak opis przedsięwzięć i przykładowe typy projektów nie odnoszą się do zdefiniowanych w niej obszarów, których ochrona jest konieczna aby zachować lokalne walory przyrodnicze w celach turystycznych, co jest przecież jedną z inteligentnych specjalizacji, określonych przez nasze województwo jako „jakość życia”.</p> <p>Proponujemy w ramach priorytetu 6.4 zwiększyć rolę parków narodowych, które mają bardzo ograniczony dostęp do środków unijnych, a z racji pełnionych funkcji są to organizacje stojące na straży chronienia siedlisk cennych przyrodniczo.</p> <p>Wprowadzenie trybu pozakonkursowego w formule ZIT dla ROF nie jest wg. naszego uznania właściwym rozwiązaniem, gdyż teren ROF nie charakteryzuje występowanie zwartych i wielkopowierzchniowych obszarów cennych przyrodniczo będących wizytówką naszego województwa. Taka alokacja środków przy bardzo niskim budżecie (zaledwie 0,5% budżetu RPO WP) może spowodować, że środki nie trafią w rejon o wiele bardziej atrakcyjne turystycznie niż ROF. W przykładowych typach projektów, jak i we wskaźnikach produktu nie wymienia się parków narodowych, deprecjonując ich rolę w tworzeniu niezbędnej infrastruktury mającej na celu zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej województwa. Jednocześnie opis przedsięwzięć nawiązuje do atrakcyjnych terenów górskich i połonin, których próżno szukać na terenach ROF które mają być wspierane w trybie pozakonkursowym.</p> <p>Poza tym zakres inwestycji przewidzianych do realizacji tym priorytetem w stosunku do alokacji 11,3 mln EUR jest zdecydowanie za duży, a jednocześnie nie do końca precyzyjny. W poprzedniej perspektywie</p>	<p>UWAGA CZĘŚCIOWO UWZGLĘDNIONA</p> <p>Decyzję w powyższym zakresie podejmuje ZWP biorąc pod uwagę również wymagania Komisji Europejskiej w modelu wsparcia w ramach perspektywy finansowej 2014-2020, nakładającym na państwa członkowskie minimalne poziomy wykorzystania środków z określonego funduszu na poszczególne cele tematyczne (tzw. ringfencingi), zgodnie z którymi wsparcie powinno się koncentrować na dziedzinach najistotniejszych z punktu widzenia rozwoju kraju (CT 1, 2, 3, 4).</p> <p>Alokacja przeznaczona na Rzeszowski Obszar Funkcjonalny jest alokacją pochodzącą z rezerwy programowej. Zgodnie z art. 7 rozporządzenia ws. EFRR w przyszłej perspektywie finansowej, państwa członkowskie są zobligowane przeznaczyć minimum 5% krajowej alokacji EFRR na realizację zintegrowanych działań na rzecz zrównoważonego rozwoju miejskiego, które w przypadku Polski będą realizowane przy pomocy instrumentu ZIT.</p> <p>Uruchomienie środków na realizację ZIT miast wojewódzkich i powiązanych z nimi funkcjonalnie obszarów uzależnione jest spełnieniem</p>

				finansowej w budżecie RPO nie było możliwości dofinansowania dla parków narodowych, a w obecnej pomimo wyraźnego zdefiniowania ich ważnej roli dla ochrony bioróżnorodności premiuje się inny rodzaj beneficjentów.	określonych warunków. Brak spełnienia tych warunków skutkować będzie pomniejszeniem całkowitej alokacji RPO o środki dedykowane ZIT wojewódzkim.
54.	RDOŚ w Rzeszowie		<p>Skierowanie szczególnych działań i nakładów w ramach priorytetu inwestycyjnego 6.4 „Przywrócenie i ochrona różnorodności biologicznej województwa podkarpackiego”, na tereny Rzeszowskiego Obszaru Funkcjonalnego (ROF) wydaje się bezzasadne i nieadekwatne do przestrzennego usytuowania szczególnie cennych przyrodniczo obszarów w województwie, które znajdują się w większości poza ROF.</p> <p>Ponadto tryb pozakonkursowy w ramach przedmiotowego priorytetu inwestycyjnego nie powinien obejmować tylko projektów realizowanych w formule Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT), który dodatkowo niejasno został zdefiniowany w przedmiotowym dokumencie, ale powinien być skonsultowany i uzgodniony z instytucjami sprawującymi nadzór nad obszarami chronionymi w województwie – Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Rzeszowie, Magurski Park Narodowy, Bieszczadzki Park Narodowy, zespoły parków krajobrazowych, itp.</p>	Niezgodne z przestrzennym usytuowaniem szczególnie cennych przyrodniczo obszarów w województwie, które znajdują się w większości poza ROF.	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Alokacja przeznaczona na Rzeszowski Obszar Funkcjonalny jest alokacją pochodzącą z rezerwy programowej. Zgodnie z art. 7 rozporządzenia ws. EFRR w przyszłej perspektywie finansowej, państwa członkowskie są zobligowane przeznaczyć minimum 5% krajowej alokacji EFRR na realizację zintegrowanych działań na rzecz zrównoważonego rozwoju miejskiego, które w przypadku Polski będą realizowane przy pomocy instrumentu ZIT.</p> <p>Uruchomienie środków na realizację ZIT miast wojewódzkich i powiązanych z nimi funkcjonalnie obszarów uzależnione jest spełnieniem określonych warunków. Brak spełnienia tych warunków skutkować będzie pomniejszeniem całkowitej alokacji RPO o środki dedykowane ZIT wojewódzkim.</p>

POMOC TECHNICZNA

Lp.	Podmiot zgłaszający	Część dokumentu, do której odnosi się uwaga (sekcja/rozdział / strona)	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie podmiotu zgłaszającego uwagę	Stanowisko IZ RPO WP 2014-2020 (uwaga uwzględniona/ częściowo uwzględniona/ nieuwzględniona wraz z uzasadnieniem)
1	Regionalny Ośrodek EFS w Tarnobrzegu TARNOBRZESKA AGENCJA ROZWOJU REGIONALNEGO S.A.	Oś Priorytetowa X Pomoc Techniczna EFS, sekcja II, rozdział 2.9 (s.240)	<p>Uwaga dotyczy propozycji wsparcia beneficjentów RPO WP 2014-2020 w zakresie przekazania kompleksowej wiedzy służącej do prawidłowego przygotowania, realizacji i rozliczenia projektów współfinansowanych z RPO.</p> <p>Proponuje się utworzenie Lokalnych Centrów Informacyjnych, wylanianych w drodze konkursów na podstawie określonych wymagań i standardów, które zagwarantują wysoki poziom usług.</p> <p>Zakres usług, które mogłyby realizować LCI:</p> <p>1. usługa informacyjno-promocyjna tj. informowanie w podstawowym zakresie i zachęcanie potencjalnych projektodawców do aplikowania o środki z RPO, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - informowanie o warunkach, kryteriach i procedurach przyznania dotacji, - informowanie „krok po kroku” nt. procesu ubiegania się o dofinansowanie zgodnie ze zdiagnozowanym pomysłem na projekt, - informowanie beneficjentów ostatecznych o projektach, w których mogą wziąć udział; <p>2. poszerzona usługa informacyjna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - konsultacje pomysłu na projekt nt. możliwości współfinansowania projektu ze środków RPO oraz zaklasyfikowania pomysłu do konkretnej osi priorytetowej finansowanej z RPO; <p>3. usługa szkoleniowa, traktowana jako punkt wyjścia do dalszego wsparcia doradczego, w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - metodologii przygotowania projektu kwalifikującego się do dofinansowania z RPO (koncepcja projektu wraz z pomocą w opracowaniu diagnozy), - metod przygotowania wniosku o dofinansowanie z RPO (część merytoryczna plus budżet), - sposobów prawidłowego wdrażania projektu współfinansowanego ze środków RPO, w tym poprawnego oznakowania, rozliczania i sprawozdawczości; <p>4. usługa doradcza:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pomoc w przygotowaniu projektu kwalifikującego się do dofinansowania z RPO (koncepcja projektu wraz z pomocą w opracowaniu diagnozy), 	<p>Biorąc pod uwagę zwiększenie kwoty środków pochodzących z UE kierowanych w latach 2014-2020 do woj. podkarpackiego proponuje się wyłonienie Lokalnych Centrów Informacyjnych w drodze konkursów na podstawie określonych wymagań. Taki tryb pozwoli na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wybór najlepszych operatorów i ewentualną rezygnację z operatorów, którzy nie osiągnęli wymaganych wskaźników, bądź nie zapewniają odpowiednich standardów, - świadczenie usług przez osoby, które nie powinny być powiązane instytucjonalnie ani personalnie z instytucją ogłaszającą konkurs, zwłaszcza w zakresie oceny wniosków konkursowych, - prowadzenie doradztwa i szkoleń przez praktyków posiadających doświadczenie własne w aplikowaniu, wdrażaniu i rozliczaniu projektów z Funduszy Europejskich, - efektywne i elastyczne zarządzanie, - zagwarantuje wysoki poziom usług. <p>Doświadczenia RO EFS 2007-2013 pokazują, że forma kontraktu obciąża do ciągłego dbania o poziom usług i wdrażanie rekomendacji instytucji certyfikującej oraz rekomendacji z badań, co jest warunkiem umowy.</p> <p>Usługa doradcza przekłada się w znacznym stopniu na ilość składanych projektów. Badanie ewaluacyjne sieci Regionalnych Ośrodków EFS funkcjonujących w latach 2007-2013 pokazuje, że 2/3 klientów korzystających z doradztwa złożyło wnioski.</p> <p>LCI byłyby wsparciem dla wypracowania wysokiej jakości funkcjonowania sieci PIFE poprzez stworzenie spójnego i kompleksowego systemu certyfikacji. System ten obejmujący zarówno certyfikację personelu (w zakresie wymaganej wiedzy i doświadczenia) jak i certyfikację instytucji operatora (zasady formalne i merytoryczna jakość usług), przewidywałby także monitoring efektywności świadczonych usług. Procesy te (tj. certyfikacja operatora i certyfikacja personelu) powinny być realizowane łącznie, ponieważ proces certyfikacji operatorów przekłada się i jest ściśle</p>	<p>UWAGA NIEUWZGLĘDNIONA</p> <p>Projekt opisu osi Programu uwzględnia już działania z zakresu informacji-promocji. Szczegółowe typy planowanych do realizacji działań zostaną opisane w dokumencie uszczegóławiającym Program.</p>

		<p>- pomocy przy przygotowaniu wniosku o dofinansowanie z RPO (część merytoryczna plus budżet; fizyka projektu),</p> <p>- pomocy we wdrażaniu projektu współfinansowanego ze środków RPO, w tym konsultowanie występujących podczas realizacji problemów i zmian, pomoc w poprawnym oznakowaniu, rozliczaniu i sprawozdawczości, wdrażanie celów horyzontalnych w projekcie. Usługi doradcze i informacyjne mogą być świadczone również w drodze mailowej;</p> <p>5. poszerzona usługa doradcza w siedzibie beneficjenta polegająca na przeanalizowaniu projektu w trakcie jego trwania pod kątem prawidłowej realizacji. Usługa ta może obejmować:</p> <ul style="list-style-type: none"> - diagnozę projektu pod kątem ryzyk zagrażających prawidłowej realizacji i rozliczeniu projektu, - analizę dokumentów finansowych i merytorycznych pod kątem zgodności z wnioskiem i umową, - wypracowanie rekomendacji służących wyeliminowaniu błędów oraz zminimalizowania ryzyka kosztów niekwalifikowanych i zwiększenia skuteczności procesu zarządzania; <p>6. specjalistyczna usługa doradcza polegająca na konsultowaniu specyficznych i skomplikowanych kwestii związanych z realizacją projektów finansowanych z RPO (np. specjalistyczne porady prawne w odniesieniu do PZP czy pomocy publicznej);</p> <p>7. usługa animacyjna polegająca na pobudzaniu aktywności potencjalnych beneficjentów, środowisk w odniesieniu do występujących problemów i pomoc w diagnozowaniu ich potrzeb i zachęcanie do poszukiwania rozwiązań przy wykorzystaniu środków z RPO, biorąc pod uwagę możliwości korzystania z dofinansowania przez małe organizacje (typu organizacje pozarządowe).</p>	<p>związany z certyfikacją personelu.</p>	
--	--	---	---	--